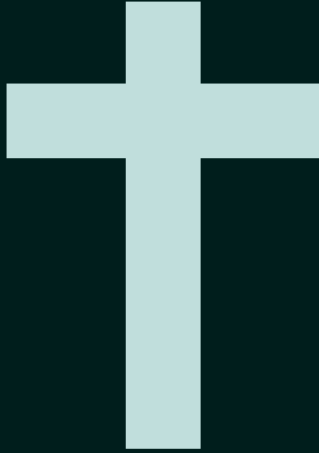

Anötö ndê Yom Lêñsêm
Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Anötö ndê Yom Lênsê^hm Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7

Contents

FRT	1
MATYU	2
MAK	37
LUK	58
JON	93
APOSEL	120
ROM	154
1 KORIN	171
2 KORIN	189
GALESIA	201
EPESAS	208
PILIPAI	214
KOLOSI	219
1 TESALONIKA	223
2 TESALONIKA	227
1 TIMOTI	229
2 TIMOTI	234
TAITUS	238
PILEMON	241
HIBRU	242
JEMS	256
1 PITA	261
2 PITA	266
1 JON	269
2 JON	274
3 JON	275
JUD	276
REVELESEN	278
Read the New Testament . .	295
Yom Njatô Nahu	301

**Anötö ndê Yom Lêñsêm
Wakuc
The New Testament in the
Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long
tokples Bukawa long Niugini**

Lutheran Bible Translators Australia
197 Archer Street, Adelaide
South Australia 5006

Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc
The New Testament in the Bukawa lan-
guage
in the Huon Gulf area of Morobe
Province,

Papua New Guinea
Translation by Lutheran Bible Transla-
tors Australia

© 2000 Lutheran Bible Translators Aus-
tralia

Print publisher, 2000 by Lutheran Bible
Translators Australia

Web version

2012, Wycliffe Bible Translators

www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you
under the terms of the Creative Commons
license (Attribution-Noncommercial-No
Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share – to copy, dis-
tribute and transmit the text under the
following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Lutheran Bible Translators Australia Inc.* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong *Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license*. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken

wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Matyu ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Matyu in Yisu ndê ñgacsênomi 12 si dan, ma in ndê ñaê dan bu Liwai (Mak 2:14). Têñ ñamata-nga in kôm gwelen whin gavman Rom-nga ma kôc mone takis-nga yêc lau Israel-nga. Ma tinjambu Yisu kêgalêm in sa ti ndê ñgacsênomi dan.

Matyu in ñgac Israel-nga, ma in to ñawaê ñayham dindéc gic in dau ndê lau Israel-nga ñawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êñkin têt lau Israel-nga, nan Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabun (nan dasam bu Yom Lênsêm Akwa) bu puc yom nan in to pi Yisu, nan dön, ma bu tôc asê bu yom hon nan propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, nan ñandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nan Yisu sôm ma kêdôhôn têt lau, ma pi gêt nan in kôm.

Ñawaê ñayham dindéc gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-nga hon. Njahu bu Matyu to yom daêsam pi Anötö ndê gôlin (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whin bu lau hon sêsôc in ndê gôlin ñapu, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom nan Yisu sôm têt lau Israel-nga, ma Matyu to yêc 4:17, nan yêc bocdec bu:

Anötö ndê gôlin men kêpin su. Bocdinan anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sin.

*Yisu ndê apai ñadênanj
(Luk 3:22-38)*

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ñadênanj dindéc. In sa akêt Dawid ndê, ma Dawid sa akêt Abraham ndê.

² Abraham ndê atu in Aisak. Ma Aisak ndê atu in Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti in ndê asidôwai. ³ Juda gêm Tama ma inlu sêkwê balê lu asê, nan Peres lu Sera. Peres ndê atu in Hesron, ma Hesron ndê atu in Ram.

⁴ Ram ndê atu in Aminadab. Aminadab ndê atu in Nason, ma Nason ndê atu in Salmon. ⁵ Salmon gêm Rahab, ma inlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inlu sêkwê Obed asê. Ma Obed in Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu in Kin Dawid.

Dawid gêm Betsiba, nan munnga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê. ⁷ Solomon ndê atu in Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu in Abaisa. Abaisa ndê atu in Asa. ⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu in Yehoram. Yehoram ndê atu in Usiah. ⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu in Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya ndê atu in

Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu in Josaya. ¹¹ Ma Josaya ndê atui, nan Yekonaya ti ndê asii. Têtñ Josaya ndê têt lau Babilon-nga sêngaho lau †Israel-nga su, ma sêkôc ñac sa si sêndôc gameñ apa Babilon-nga gitôm lau gapocwalô-nga.

¹² Têtñ ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ Babilon-nga, nan Yekonaya kwê Sealtial asê. Tinjambu lau Israel-nga sêmbu akêt gameñ Babilon-nga sêmen, ma Sealtial kwê Serubabel asê. ¹³ Serubabel ndê atu in Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu in Aso. ¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu in Akim, ma Akim ndê atu in Eliud. ¹⁵ Eliud ndê atu in Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu in Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu in Josep. Josep gêm Maria nan kôc Yisu, ñgac nan sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinan, têtñ Abraham ndê têt ma men têtñ Kin Dawid ndê têt, Yisu ndê apañgaci 14 sêmbo. Ma têtñ Dawid ndê têt ma men têtñ ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, nan in ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têtñ ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, e men têtñ ndoc Maria kôc Kilisi, nan apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc in

¹⁸ Yisu Kilisi dinda kôc in ñamin dau dec. Nac sêhê in dinda Maria têtñ Josep su, magoc inlu sêmbo sêwhin dau dom, ma sêlic bu Maria daê. In daê akêt Njalau Dabun ndê. ¹⁹ Josep, nan sêmasan yom bu nem Maria, nan ñgac gitêtñ, ma bu kôm in maya sa dom, dec gauc gêm bu hu in sinj gelec.

²⁰ In kôc gauc dinan su, goc Pômdau ndê anjela dan hoc dau asê têt in ña mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apañgac, tôc daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Njalau Dabun dau kêt balêkoc nan mbo in ñatac ñalôm. ²¹ Maria oc kôc balê dan, ma am oc sam in ndê ñaê bu †Yisu, njahu bu in oc nem in ndê lau si yêc ñac si sac ñagêyô.”

²² Gêtñ hon dinan hóc asê ma bocdinan Pômdau ndê yom nan propet Aisaya hoc asê mun su, nan ñandô sa. In hoc yom dau asê bocdec bu:

²³ Alic su nan. Awhê akin dan oc daê e kôc balêkoc ñgac dan, ma ñac oc sêsam in ndê ñaê bu Imanuel. [Ais 7:14]

(Ñaê ‘Immanuel’ dau njahu bu ‘Anötö mbo whin yac.’)

²⁴ Têtñ ndoc Josep tapo sa, nan in kôm gitôm Pômdau ndê anjela gic atu in, ma kôc Maria sa men mbo in ndê andu ti in ndê awhê. ²⁵ Inlu sêmbo sêwhin dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm in kôc balêkoc dau su. Ma in sam in ndê ñaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêñsalê Yisu

¹ Yisu dinda kôc in yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-nga, têtj têtj Kinj †Herod gêm gôlinj mbo. Tinjambu lau apa njatô sêhôt asê Jerusalem. Nac lau tiguauc tu sênjyalê tata-nga, ma sêmen akêŋ gameŋ ac pi-nga. ² Sêhôt asê ma sêndac, “Balêkoc nanj bu ti lau Israel si kinj, nanj dinda kôc in yêc nde? Yac alic tata wakuc danj pô yac mba gameŋ dec kêŋ puc yac bu inj hôt asê su. Ma yac amej bu atoc in sa ti apôŋ hanjduc têtj inj.”

³ Nac si yom dinanj kôm Kinj Herod sô ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-nga honj boc-dinanj. ⁴ Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabunjsiga atu-tu ti lau nanj sêndôhônj yomsu, nanj sa sêpitigenj, ma ndac nac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc in yêc malac bocke?” ⁵ Ma sêo inj ndê yom ma sêsôm, “Inj dinda oc kôc in yêc malac Betlehem yêc gameŋ Judia-nga. Propet akwa danj to yom pi inj munj su bocdec bu:

⁶ O malac Betlehem yêc gameŋ nanj †Juda ndê tonj sêwêkainj. Malac atu-tu honj nanj sêyêc Juda ndê gameŋ, nanj njadanj hôt gêlêc am su dom, njahu bu gôlinjwaga nanj oc sa yêc am, nanj oc ti njac atu tu yob anej lau Israel-nga.” [Mai 5:2]

⁷ Herod ngô yom honj dinanj su, ma kêŋ nac sêsa si. Goc inj gic lau tiguauc dinanj sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc nac, bu bêt bocke tata dau mej hôt asê ma njac sêlic. Nac sic minj yom honj têtj inj su, ⁸ ma inj kêkinj nac bu sêtêtj malac Betlehem sêndi, ma sôm têtj nac, “Andi anj salê balêkoc dau, ma têtj ndoc mac atap inj sa, nanj goc ambu amej akêŋ njawaê têtj aô bu aô danj waloc, ma watoc inj sa.”

⁹ Lau dinanj sêngô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata nanj sêlic su yêc nac si gameŋ ac pi-nga, nanj wê nac gi e kalhac andu nanj balêkoc yêc, nanj njahô solop. ¹⁰ Nac sêlic tata dau dec kôm nac atac njayham atu. ¹¹ Sêsôt andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpônj haduc têtj balêkoc dau ma sêtoc inj sa. Goc nac sêkac si talhi sa, ma sêkêŋ si awalauj nanj njahôli atu-tu têtj inj kainj gitôm gol, ma a njakwi njamalu ti gêŋ njamalu njayham. ¹² Têtj ndoc dinanj Anôtô kêŋ puc njac nj mbê bu sêmbu sêtêtj Herod sêndi dom. Bocdinanj sêlhô sêsa seŋ danj dau-nga danj, ma sêmbu sêtêtj nac si gameŋ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

¹³ Têtj têtj lau tiguauc dinanj sêhu nac sinj su, Pômdau ndê anjela danj surj mbê têtj Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu ndic inj ndu. Bocdinanj tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinanj e tôm aô wakêŋ puc mac.” ¹⁴ Josep ngô anjela ndê yom su, goc tisa têtj ôbwêc dinanj ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si. ¹⁵ Ma nac sêmbu gameŋ dinanj, e Herod mbac ndu su. Ma njalêŋ dau dinanj dec Pômdau ndê yom nanj propet danj

hoc asê munj su, nanj njandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aô kagalêm anej atunjac sa akêŋ gameŋ Isip-nga mej. [Hos 11:1]

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têtj ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, nanj Herod hônj lau tiguauc bu sêkêŋ njawaê têtj inj pi balê dau. Magoc nac sêmenj dom, dec inj kêyalê bu nac sêŋsau inj, ma inj tac njandê atu. Goc kêkinj inj ndê lau sinj-nga sêtêtj Betlehem si, ma sic balêkoc njac dedec honj ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameŋ njamakê-nga whinj. Inj tap njawaê sa su yêc lau tiguauc, pi bêt nanj tata hôt asê nac-nga, ma bocdinanj nac sic balêkoc njac dedec e gi tap nac nanj si yala tilu, nanj honj ndu. ¹⁷ Ma tu dinanj-nga yom nanj propet Jeremaya to, nanj njandô sa. Inj to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtanj danjgibo atu yêc malac Rama.* Raket ndê lau wakuc sêtanj nac si balêkoc nanj sinja su. Ma lau danj sêtôm bu sênem malô nac dom. [Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmenj

¹⁹ Tinjambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê anjela hoc dau asê têtj Josep na mbê, ²⁰ ma sôm têtj inj, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêŋ gameŋ Israel-nga andi. Lau nanj sêkôm bu sêndic balê dau ndu, nanj honj sêmbac ndu su.” ²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma nac sêmbu sêtêtj Israel si. ²² Tigenj Josep ngô bu Akelaus gêm gôlinj gameŋ Judia-nga ô damba Herod su, dec tôtec dau bu mba têtj gameŋ Judia-nga ndi. Ma Pômdau kêŋ puc inj nj mbê bu têtj gameŋ Galili-nga ndi. ²³ Goc nac sêtêtj Galili si, ma sêndôc malac danj njawê Nasaret. Ma bocdinanj yom nanj propet akwa-kwa sêto munj su, nanj njandô sa pi Yisu. Nac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam inj bu njac Nasaret-nga.”

3

Jon, Njac Kêku Lau-nga kêmasanj Yisu ndê seŋ

(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

¹ Tinjambu Jon, Njac Kêku Lau-nga hôt asê gameŋ Judia-nga, ma gêm mêtê mbo gameŋ sawa. ² Inj sôm têtj lau, “Anôtô ndê gôlinj mej kêpinj su. Bocdinanj anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sinj.” ³ Gêŋ dau kêkuc yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su bocdec bu:

Namalac danj ta yom mbo gameŋ sawa, bocdec bu, ‘Amasanj Pômdau ndê seŋ tisolop. Amasanj nem njalôm bu akôc inj sa.’ [Ais 40:3]

⁴ Jon sôt njakwê nanj sêmasanj nj kamel njamliclu, ma kic pinjakp yêc inj njampêbalê. Ma inj gêŋ gêŋ bambalinj gitôm wakô ma lêp.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêtj Jon si. Nac lau akêŋ malac atu Jerusalem ma malac honj

* 2:18: Rama - malac saunj danj nanj yêc kêpinj Jerusalem.

yêc gamej Judia-nga, ma lau nanj sêndöc Bu Jordan ñamakê. ⁶ Ñac sêhoc si sac asê têtj Jon, ma inj kêku ñac yêc Bu Jordan. ⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêtj gamej nanj Jon kêku lau mbo, nanj si. Têtj ndoc Jon gêlic ñac inj sôm ñac bocdec bu, “Mac mboc ñatui mac! Tu sake-nga mac alhõ amenj? Mac aköc gauc pi Anötö ndê tac ñandê nanj lau propet sêkêtj puc yac bu oc meñ sa, dec gauc gêm bu amenj ma alinj sanju ñambwa, a? ⁸ Anjô! Akôm mêtê ñayham nanj töt asê bu mac am daöm kwi yomandö. ⁹ Ma asôm têtj daöm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinanj-nga Anötö öc kôc yac sa.’ Aö wasôm têtj mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoñ dindoc kwi sêti Abraham ndê atui sêd mac. ¹⁰ A hoñ nanj sem ñandö ñayham dom, nanj kwahic dec Anötö kêtj ki ñamata têtj ñawakac, ma inj oc lêtj su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aö wasôm têtj mac hoñ bu ñac danj oc meñ êñkuc aö, nanj ndê ñaclai hóc gêlêc anej su. Aö ñac ñambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ñac akinj tu wakenj inj ndê atapa-nga. Aö dec kaku mac ña bu ñambwa, nanj töt asê bu mac am daöm kwi su. Tigeñ inj ñac dau oc êñku mac ña Njalau Dabuñ ti ya. ¹² Inj meñ bu êñsahê lau, gitôm ñac nanj whê wit ñandö ti ñapa kôc, goc gic ñandö sa sôc andu gêtj ñandö-nga gi, ma tuc ñapa sip ya nanj sa ñapanj, nanj gi.”

Jon kêku Yisu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

¹³ Têtj dinanj Yisu meñ akêtj gamej Galili-nga ma hóc asê Jon yêc Bu Jordan. Inj tac whinj bu Jon êñku inj. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têtj inj ma sôm, “Am bu êmku aö, oc ñayham. Bocke dec am sôm bu aö wanju am?” ¹⁵ Tigeñ Yisu ö Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êmku aö, bu tanjuk lêtj solop nanj Anötö kêmasanj gwananj su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êñku inj. ¹⁶ Yisu gêlij sanju su ma pi akêtj bu meñ. Ma undambê kac sa, ma inj gêlic Anötö ndê Njalau sip meñ gitôm balusi ma sac inj ñahö. ¹⁷ Ma awha danj sa akêtj undambê, nanj sôm bu, “Aö Atunjac atac whinj-nga dau dindoc. Aö gatisambuc inj ñandö.”

4

Sadanj kêtôm Yisu

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Tinjambu Njalau Dabuñ wê Yisu sa gamej sawa gi, bu †Sadanj êntôm inj. ² Yisu gêtj gêtj danj dom tôm acsalö 40 ma öbwêc 40, ma tinjambu gêtj yô inj ñandö. ³ Ma têtj dinanj Sadanj hóc asê inj ma sôm têtj inj, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ sôm têtj hoc dindoc bu sênem dau kwi ti gêtj danenj-nga.” ⁴ Magoc Yisu ö yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gêtj danenj-nga ñambwa kêtj lau sêndöc tali dom. Ñac danja wambu

yom hoñ nanj Anötö sôm, dec ñac oc sêndöc tali.’ ”

⁵ Goc Sadanj kôc inj sa pi malac dabun Jerusalem gi, ma kêtj inj kalhac flôm dabun ñapoc lôlôc. ⁶ Ma sôm têtj inj, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdu oc êñkiñ ndê anjela bu sêyob am, ma sêpê am sa lôlôc bu am tinj gahim pi hoc danj dom.’ ” ⁷ Magoc Yisu sôm têtj inj, “Mba! Sêto yom danj tiyham yêc bocdec bu, ‘Êmsahê Pômdu am nem Anötö dom.’ ”

⁸ Goc Sadanj kôc inj sa, ma lu sêpi lôc baliñ danj si. Ma gamej hoñ nanj kinj nom-nga sem göliñ, ma kinj dau si awa ti gêtj ñayham-ñayham hoñ, nanj Sadanj töt têtj Yisu. ⁹ Ma sôm, “Am bu pôtj hamduc têtj aö ma nem akinj aö, goc wakêtj gêtj hoñ dec sip am amam.” ¹⁰ Magoc Yisu sôm têtj inj, “Mba, Sadanj! Am kôc daöm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pôtj hamduc têtj Pômdu am nem Anötö, ma nem akinj inj tawasê.’ ” ¹¹ Têtj dinanj Sadanj hu inj sinj, ma anjela sêmerj ma sem akinj inj.

Yisu gic hu ndê gwelenj

¹² Tinjambu †Herod kêtj inj ndê lau sinj-nga si ma sêkôc Jon dôñ, ma sêkêtj inj ndoc gapoc-walö. Ma têtj ndoc Yisu ñgö ñawae, goc inj mbu têtj gamej Galili-nga gi. ¹³ Inj gi ndöc malac Nasaret dom, magoc inj gi ndoc Kape-naom, malac nanj yêc kêtj inj Bugicton Galili-nga. Munj-nga andö †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkainj nom yêc gamej dinanj. ¹⁴ Nalêtj dinanj yom nanj propet Aisaya to munj su, nanj ñandö sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ Nawê atu danj meñ pô lau nanj sêndöc Sebulun lu Naptali si gamej nanj yêc kêtj inj bugicton, ma yêc Bu Jordan ñamakê. Gamej Galili-nga dinanj sêsam bu lau apa si gamej, ma lau nanj sêndöc dinanj, nanj sêmbö tôm lau nanj ñasac atu kôm ñac ahuc, ma tôm lau nanj sêmpinj bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic ñawê atu su. *[Ais 9:1-2]*

¹⁷ Têtj ndoc dinanj Yisu gic hu ndê gwelenj nem mêtê lau-nga, ma inj hoc yom asê têtj lau bocdec bu, “Anötö ndê göliñ meñ kêtj inj su. Bocdinañ anem daöm kwi, ma ahu mêtê sac sinj.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêñkuc inj-nga

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁸ Têtj béc danj Yisu kêsêlêtj mbo Bugicton Galili-nga ñamakê. Ma inj gêlic Saimon nanj ndê ñaê danj Pita, lu asi Andru. Inju sêkêtj wasanj sêmbö, bu inju ñac sêkôc i-nga lu. ¹⁹ Goc Yisu sôm têtj inju, “Amlu amenj anjuk aö, ma aö wakêtj amlu ahê ñamalac sêmerj sêñkuc aö, tôm nanj kwahic dec amlu ahê i.” ²⁰ Ma ñagahö inju sêtec si wasanj yêc, ma sêñkuc inj.

²¹ Sêñsêlêñ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, nañ Jems lu Jon. Sêndôc wañ sêwhiñ damba Sebedi, ma sêpô si wasañ kic sêmbô. Yisu mbwêc injlu bu sêmeñ sêñkuc inj, ²² ma ñagahô injlu sêhu damba ti wañ siñ, ma sêñkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

²³ Dinañ su, goc Yisu kêsêlêñ golom-golom malac yêc gameñ Galili-ña. Inj kêdôhôn lau mbo flôm wê-ña, ma gêm mêtê ñawaê ñayham pi Anôtô ndê gôlinj. Ma inj kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoñ ñayham sa. ²⁴ Nawaê pi gêñ dau gêm gameñ Siria-ña hoñ ahuc, ma tu dinañ-ña lau sêkôc ñac si lau gêmbac hoñ sêtêñ Yisu si, ma inj kôm ñac ñayham sa. Lau nañ sêhóc ñandê atu, lau ti ñalau sac, lau bólinj, ma lau denñej ti mbolotê, lau ti ñawapac hoñ dinañ inj gêm ñac sa. ²⁵ Ma lau daêsam sêsa si ma sêñkuc inj. Nátô sêmeñ akêñ gameñ Galili-ña, ma ñatô akêñ gameñ Dekapolis-ña.* Ma ñatô sêmeñ akêñ malac Jerusalem ma malac hoñ yêc gameñ Judia-ña, ma ñatô sêmeñ akêñ Bu Jordan ñadanañ.

3

*Yisu gêm mêtê mbo lôc
(Luk 6:20-23)*

¹ Têñ bêc danj Yisu gêlic bu lau daêsam sêñkuc inj, goc pi lôc danj gi. Inj ndôc sic, ma inj ndê tsêñomi sêtigasuc inj. ² Ma inj gic hu kêdôhôn ñac ma sôm,

³ “Anôtô ndê mwasinj gic waê lau nañ sêñgwinij dau yêc inj anjô-ña. Inj gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbô inj ndê gôlinj ñapu.

⁴ Anôtô ndê mwasinj gic waê lau nañ sêndôc ti ñalôm ñawapac. Inj oc kôm ñac si ñalôm timalô.

⁵ Anôtô ndê mwasinj gic waê lau ti lêtj malô ma yom malô. Bu ñac oc sêwêkainj gameñ nom-ña sambob.

⁶ Anôtô ndê mwasinj gic waê lau nañ atac whiñ ndu andô bu sêsa lêtj gitêñ enj. Inj oc nem ñac sa sêti lau gitêñ ñandô.

⁷ Anôtô ndê mwasinj gic waê lau nañ tawalô lau. Inj oc tawalô ñac.

⁸ Anôtô ndê mwasinj gic waê lau ti ñalôm ñawasi. ñac oc sêlic Anôtô.

⁹ Anôtô ndê mwasinj gic waê lau nañ sêñsalê lêtj tu sêmbô ti yom malô-ña. Inj oc sam ñac bu inj dau atui awhê ma ñgac.

¹⁰ Anôtô ndê mwasinj gic waê lau nañ sêtap kisa sa tu sêsa Anôtô ndê lêtj gitêñ-ña. Inj gêlic ñayham bu kôc ñac sa sêmbô inj ndê gôlinj ñapu.

¹¹ “Têñ ndoc lau sêkêñ kisa mac ma sêpu mac ti sêñgôlinj yom sac daêsam pi mac tu mac anjuc aô-ña, nañ ahêgo daôm dom. Bu Anôtô oc êmwasinj mac. ¹² Atac ñayham ma

atisambuc, bu Anôtô oc kêtj ñaôli ñayham têtj mac yêc undambê. Ma gauc nem bu ñalêñ tigenj, lau sêkêñ kisa Anôtô ndê lau propet nañ sêmbô muñ su.”

Anôtô ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm ñawê

¹³ Ma Yisu sôm, “Dakêñ gwêc so sip gêtj daneñ-ña bu dakôm gêtj dau ñayham. Ma mac ambo lau nom-ña ñalôm atôm gwêc so. Tigenj gwêc so bu ñamatic niñga, oc dakôm ñamatic sa tiyham ñalêñ nde? Inj tisac su, ma tambalinj siñ niñga, ma lau sêkwê dônj.

¹⁴ “Ma mac ambo nom atôm ñawê bu pô gameñ. Malac danj bu yêc lôc, oc tôm dom bu siñ dau kwi. ¹⁵ Ma têtj ndoc datuj lam asê, oc tanjatôc ña suc ahuc dom. Tanjin sa bu ñawê pô gameñ hoñ. ¹⁶ Bocdinañ, akôm mêtê ñayham yêc lau hoñ anjô-ña, nañ gitôm mac nem ñawê bu pô gameñ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ñayham, ma sêmpinj Damam undambê-ña.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

¹⁷ “Gauc nem dom bu aô gameñ tu wasenj Anôtô ndê yom nañ Moses ti lau propet sêto yêc, nañ su-ña. Aô gameñ tu wasenj su-ña dom, tigenj tu wakôm yom dau ñandô sa-ña. ¹⁸ Yomandô, aô wasôm têtj mac bu undambê

ti nom bu niñga, magoc yom ñalhô sauñ danj oc niñga yêc yomsu dom e aô dauñ wandic dabinj gêtj hoñ. ¹⁹ Asa nañ kêgiji yomsu nañ hêganônj gêtj sauñ andô danj, me kêdôhônj lau ñatô bu sêkôm bocdinañ, nañ ti ñamalac waêmba yêc Anôtô ndê gôlinj ñapu. Magoc asa nañ danja wambu Anôtô ndê yomsu, ma kêdôhônj lau ñatô bu sêkôm bocdinañ, nañ ti ñamalac tiwaê yêc Anôtô ndê gôlinj ñapu. ²⁰ Anjô! Lau Palêsai ti tkêdôhônj-waga yomsu-ña sêñsahê ñajga bu sêti lau gitêñ, tigenj aô wasôm têtj mac, bu mac bu ati lau gitêñ ahôc gêlêc ñac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anôtô ndê gôlinj ñapu.”

Yomsu dandic ñamalac ndu-ña ñahu

²¹ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Mac anjalê yom nañ Anôtô kêtj têtj abanj bocdec bu, ‘Ndic ñamalac ndu dom.’ Ma ‘Asa nañ bu ndic ñamalac ndu, nañ oc tap ñagêyô sa.’ ²² Tigenj kwahic dec aô wasôm têtj mac, bu asa nañ tac ñandê têtj ñamalac danj, nañ oc tap ñagêyô sa gitôm inj nañ gic ñamalac ndu. Ma mac nem ñagôlinj danj sôm bu lau atu-tu sêmatôc ñamalac nañ sam ndê asidôwa bu ñamalac gauc mbasi-ña. Magoc aô wasôm têtj mac, bu asa nañ sôm yom kainj dinañ, nañ gitôm bu tap ñagêyô lambwam-ña sa.

²³ “Bocdinañ têtj ndoc am bu lic om ma bu kêtj nem da têtj Anôtô, ma bu gauc nem yom danj yêc amlu ñamalac danj ñasawa, ²⁴ nañ goc hu nem da siñ yêc alta ñamakê ma sa ndi

* 4:25: Dekapolis - ñaê dinañ danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinañ sêyêc Bugictonj Galili-ña ñagamenj têtj ac pi-ña.

tap ñamalac dau sa. Gêñ ñamata-ña amlu amasañ yom nañ yêc amlu ñasawa, goc mbu ndi ma kêñ nem da têtñ Anötö.

²⁵ “Ma am nem tôp bu yêc ñamalac dan, ma in bu wê am têtñ ñgac êmatôc yom-ña ndi, nañ êmasañ yom têtñ in ñagahô, têtñ ndoc amlu anjêlêñ ambo sen. Ma bocdinañ ñgac dau oc kêñ am têtñ ñgac êmatôc yom-ña dom. Bu mba, mboe ñgac êmatôc yom-ña oc kêñ am têtñ ñgac yob gapocwalô-ña, ma in êmbaliñ am sôc gapoc-walô ndi. ²⁶ Aô wasôm yom ñandô têtñ am, am oc ndôc gapocwalô ñapan e am ndic nem tôp hon pacndê.”

Yomsu mockaiñ-ña ñahu

²⁷ “Ma mac anyalê yom nañ Moses to bocdec bu, *‘Kôm gêtñ mockaiñ-ña dom.’* ²⁸ Tigeñ kwahic dec aô wasôm têtñ mac, ñgac dan bu tahê awhê dan e ñalôm ñagalac, nañ gitôm in kôm mêtê mockaiñ-ña têtñ in su, yêc in ndê ñalôm.

²⁹ “Am tanôm danja bu hê am têtñ sac, goc kip tanôm dinañ sa ma êmbaliñ ñinga. Am tanôm dan bu ñinga, nañ hóc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tiñambu Anötö kêñ am sip ya lambwam-ña ti ñamlic sambuc ndi. ³⁰ Ma amam danja bu tim am, goc tim kic ma êmbaliñ ñinga. Amam dan bu ñinga, nañ hóc gêlêc am mbo ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma tiñambu sip ya lambwam-ña ti ñamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ñgac sêhu dau siñ dom

³¹ “Ma Moses to yom dan bocdec bu, *‘Ñgac dan nañ gauc gêm bu hu nawhê siñ, nañ kêñ bapia sêhu dau siñ-ña têtñ nawhê, goc hu in siñ.’* ³² Tigeñ aô wasôm têtñ mac, bu yom tigeñ yêc bu ñgac hu in nawhê siñ, nañ awhê dau kôm mêtê mockaiñ-ña whiñ ñgac dan. Ñgac dan bu hu nawhê siñ ñambwa, nañ kôm in ti awhê mockaiñ-ña. Ma ñgac wakuc dan bu nem awhê dau, nañ kôm mêtê mockaiñ-ña* whiñ.”

Dasôm yom tidôñ goc dakôm ñandô sa

³³ “Mac anyalê yom dan tiyham nañ Anötö kêñ têtñ abañj bocdec bu, *‘Yom bocke nañ mac amatiñ tidôñ, nañ akôm popoc dom,’* ma *‘Yom nañ mac bu apuc dôtñ bu yomandô yêc Pômdau anjô-ña, nañ akôm ñandô sa.’* ³⁴⁻³⁵ Magoc aô wasôm têtñ mac, bu asôm yom dan tu apuc nem yom dôtñ-ña dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôtñ-ña dom, ñahu bu Anötö in undambê ti nom ñadau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö kêyaliñ malac dau sa ti in ndê kinj atu ndê malac. ³⁶ Ma asôm

yom pi nem ñagôlôn dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauñ dan tisêp me tiyec. ³⁷ Asa bu lôc bu kôm gêtñ dan, nañ sôm ‘Aêc, aô wakôm,’ ma bu kôm dom goc sôm, ‘Mba, aô wakôm dom.’ Yom ñatô bocke nañ mac asôm tu apuc yom dau dôtñ-ña, nañ menj akêñ Sadan ndê.”

Daô sac nañ sêkôm têtñ yac, nañ dom

³⁸ “Ma mac anyalê yom nañ Moses to bocdec bu, *‘Ñamalac dan bu ndic am tanôm tisac, nañ ndic in ndê ô. Ma asa nañ tuc nem ñalhôm dan dula, nañ tuc in ndê dula ô.’* ³⁹ Tigeñ aô wasôm têtñ mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac nañ lau sêkôm têtñ mac, nañ dom. Dan bu tap am sip alim andô danja, nañ kêñ danja bu in ndic whiñ. ⁴⁰ Ma ñgac dan bu wê am têtñ lau sêmatôc yom-ña, ma in tac whiñ bu am nemlhi in ña am nem gêtñ sauñ dan, goc kêñ nem gêtñ atu têtñ in whiñ. ⁴¹ Ma lau ñRom-ña si ñgac siñ-ña dan bu kac yom am bu hon in ndê wapa sen ñasawa apê, goc hon wapa dau êmsêlêñ sen ñasawa baliñ whiñ in ndi. ⁴² Êmgamiñ nem gêtñ têtñ lau nañ sêtenj gêtñ têtñ am, nañ dom, ma dan bu ndac am bu nem in sa ña gêtñ dan, nañ puc dômwêm in dom.”

Atac whiñ nem ñacyo (Luk 6:27-36)

⁴³ “Ma mac anyalê yom nañ Moses to bocdec bu, *‘Atac whiñ nem lau menjan am-ña,’* ma yom nañ lau sêsôm bocdec bu, *‘Atac tec nem ñacyo.’* ⁴⁴ Tigeñ aô wasôm têtñ mac bu atac whiñ nem ñacyo, ma atej mbec tu lau nañ sêkêñ kisa mac-ña. ⁴⁵ Mac bu akôm boc-dinañ, goc Damam undambê-ña oc sam mac bu in atui awhê ma ñgac. In dau kêñ ndê ac pi pô lau sac ti lau ñayham, ma kêñ u gic lau gitêñ ti lau nañ sêsa lêtñ giso. ⁴⁶ Lau sac ma lau nañ sêkôc takis-ña atac whiñ lau nañ atac whiñ ñac, ma sêtec lau nañ sêtec ñac. Mac bu anjuc ñac si mêtê, dec tu sake-ña Anötö oc lic mac ñayham? ⁴⁷ Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau ñatô. Bocdinañ mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-ña Anötö oc lic mac ñayham hóc gêlêc lau sambuc? ⁴⁸ Akôc gauc pi yom hon dinañ, ma akôm mêtê solop enj, tôm Damam undambê-ña ndê mêtê.”

6

Yom pi sakiñ gitêñ ñatô

¹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakiñ anem akiñ Anötö-ña tu bu lau sêlic e sêmpij mac-ña dom.

* **5:32:** Lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec. Ñgac dan bu hu ndê nawhê siñ ñambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ñatô oc gauc nem bu in nakweñ hu in siñ tu in kôm mêtê mockaiñ-ña whiñ ñgac dan, ma bocdinañ ñac oc sêlic in tôm awhê mockaiñ-ña. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec. Têtñ ndoc awhê dinañ nakweñ hu in siñ, goc in oc nem ñgac wakuc. Tigeñ Anötö gêlic bu in nakweñ hu in siñ ñambwa, dec inlu si yom sênem dau-ña gacgeñ yêc. Bocdinañ awhê dau lu nakweñ wakuc sêkôm mêtê mockaiñ-ña yêc Anötö anjô-ña.

Mac bu akôm tu bu lau sêmpin mac-nga, oc atap nem ñaôli danj sa yêc Damam undambê-nga dom.”

Mêté dakêj gêj têtj lau-nga

² “Bocdinañ têtj ndoc am bu nem lau ñalôm sawa sa, nanj goc sêc gêj dau ahuc. Ndic dahuc tanj bu kêtj puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-nga nanj sêtoc dau sa, nanj sêkôm bocdinañ yêc lôm wê-nga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpin ñac. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpin ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nanj sêkôc sa su. ³ Tigen têtj ndoc am bu kêtj gêj têtj lau ñalôm sawa, nanj sinj ma kêtj gelec têtj ñac, ma yob bu lau danj sêngô ñayom dom. ⁴ Bocdinañ am nem mêté kôm yâc lau-nga oc yêc sinj dau. Ma Damam nanj gêlic gêj nanj yêc sinj, nanj oc kêtj ñaôli têtj am.”

Mêté daten mbec-nga
(Luk 11:2-4, 9-13)

⁵ “Ma têtj ndoc am bu tenj mbec, nanj tenj tôm lau sêtim yom lau-nga dom. Ñac atac whin bu sêtenj mbec sêlhac lôm wê-nga ti senj ñamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpin ñac-nga. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpin ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nanj sêkôc sa su. ⁶ Têtj têtj am bu tenj mbec, nanj goc sôc nem andu ñalôm ma sêc gatam ahuc, ma tenj mbec têtj Damam yêc malam nanj lau danj sêlic dom. Ma Damam nanj kêyalê gêj nanj yêc sinj dau, nanj oc kêtj ñaôli têtj am.

⁷ “Ma têtj têtj mac bu atenj mbec, nanj atenj mbec balinj tôm lau sambuc dom. Ñac gauc gêm bu mbec dau oc ñandô sa tu ñac si yom ñalhô daêsam-nga. ⁸ Anjuk ñac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanan su, gêj nanj mac apônda.

⁹ Bocdinañ atenj mbec bocdec bu:

Damanj, am nanj mbo undambê. Am nem ñaê lau sênem dabunj manj.

¹⁰ Mwenj ti lau honj si Pômdau. Kêj lau danja wambu nem yom ñapep yêc nom, gitôm yêc undambê.

¹¹ Kêj yac mba gô têtj ac dindec.

¹² Suc yac mba sac ñatôp kwi, tôm yac asuc lau nanj sêkôm sac têtj yac, nanj si sac ñatôp kwi.

¹³ Yob yac têtj lêtôm bu tap yac sa dom, ma têtj ñgac sac Sadañ bu kôm yac ñayom dom.

¹⁴ Mac bu asuc lau nanj sêkôm sac têtj mac, nanj si sac kwi, goc Damam undambê-nga oc suc mac nem kwi bocdinañ. ¹⁵ Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinañ.”

Mêté dahu gêj danen-nga sinj tu danem akinj Anôtô-nga

¹⁶ “Ma têtj têtj mac bu ahu gêj danen-nga sinj tu anem akinj Anôtô-nga, nanj akôm anôm andô masin-masinj tôm lau sêtim yom

lau-nga sêkôm, nanj dom. Lau dinañ sêkôm anjô andô tisac, bu lau sêlic ma sênyalê bu ñac sêhu gêj danen-nga sinj ma tu dinañ-nga sêmpin ñac. Yomandô aô wasôm têtj mac bu lau si sêmpin ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nanj sêkôc sa su. ¹⁷ Bocdinañ têtj têtj mac ahu gêj danen-nga sinj tu anem akinj Anôtô-nga, nanj alinj bu ma amasanj daôm ñapep. ¹⁸ Ma ñalêj dinañ lau danj oc sênyalê dom bu mac ahu gêj danen-nga sinj. Tigenj mac nem Damam nanj mbo sinj dau, nanj kêyalê gêj honj nanj yêc sinj dau, ma bocdinañ oc kêtj nem ñaôli têtj mac.”

Tanjalê awa ñandô undambê-nga
(Luk 12:33-34)

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc nenj, ma u oc nôm gêj dau tibalê, ma lau kanj oc sênem kanj sa. ²⁰ Apo gêj undambê-nga sa ti nem awa ñandô, ma sop ti u oc senj su dom, ma gitôm dom bu lau kanj sêsôc sêndi bu sênem kanj. ²¹ Aô gasôm yom dinañ, ñahu bu gameñ bocke nanj mac nem awa yêc, nanj mac nem ñalôm ti gauc oc sap dôj ñapanj.”

Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Luk 11:33-36)

²² “Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê nanj tôc senj têtj ñac. Bocdinañ mac nem tanôm bu wê mac asa lêtj ñayham, goc mac nem ñamlic ñagêj honj oc yêc ñawê ñalôm enj. ²³ Magoc tanôm bu wê mac asa lêtj sac-nga, goc mac gacgenj ambo ñasec ñalôm. Bocdinañ mac bu gauc nem bu ambo ñawê ñalôm, magoc asa lêtj ñasec-nga, nanj dec ñasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akinj ñadau lu dom

²⁴ “Ñamalac danj gitôm dom bu nem akinj ñadau lu, bu inj oc tec danj, ma atac whin danj, me sap danj dôj ma pu danj. Ma mac bocdinañ, gitôm dom bu mac atoc Anôtô ma awa nom-nga lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

Dahêgo daunj dom
(Luk 12:22-32)

²⁵ “Tu dinañ-nga dec ahêgo daôm dom tu gêj anen-nga ti anôm-nga, me tu ñakwê asôc-nga. Anôtô kêtj mac ambo tamli, ma gêj dinañ inj gêj atu. Gêj danen-nga inj gêj atu dom. Ma Anôtô kêtj mac nem ñamlic ñagêj honj, ma gêj dinañ inj gêj atu. Ñakwê asôc-nga inj gêj atu dom.

²⁶ “Akôc gauc pi mbac. Ñac sêsô gêj dom, sêhoj gêj ñandô ma sic sa sôc andu gêj ñandô-nga dom. Tigenj Damam undambê-nga gôlôm ñac. Ma inj tac whin mac ñamalac hóc gêlic mbac honj su. ²⁷ Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têtj ndê têtj mbo tali-nga?

²⁸ “Tu sake-nga mac nem ñalôm ñawapac tu ñakwê asôc-nga? Akôc gauc pi ñaola ñayham nanj sêpo sêlhac kwanj ñalôm, nanj sêkôm

gwelenj ti sêmasanj ñakwê dom. ²⁹ Tigenj aô wasôm têtj mac bu Kinj Solomon inj sôc ñakwê ñayham andô, magoc inj ndê gôlônj ti ñawasi hôc gêlêc ñaola dinanj danj su dom. ³⁰ O mac lau nanj akênj whinj gwalec, anjô! Kwanj ti ñaola nom-ñg a sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkênj ya neñj su. Magoc Anôtô kênj gênj dau ti ñadalô ñayham, ma yob ñapep. Ma bocdinañ anyalê bu yom ñandô, inj oc yob mac, ma kênj ñakwê têtj mac whinj. ³¹ Bocdinañ ahêgo daôm dom ma asôm bu 'Danenj sake?' me 'Danôm sake?' me 'Dasôc ñakwê bocke?' lec dom. ³² Lau sambuc nanj sênjyalê Anôtô dom, nanj sêhêgo dau tu gênj hoñj dinanj-ñga, tigenj Damam undambê-ñga kênjyalê su bu mac apônâ gênj hoñj dinanj. ³³ Gênj ñamata-ñga akôm ñanja bu atap malam sa yêc Anôtô ndê gôlinj ñapu, ma bu asa inj ndê lêtj gitênj. Ma inj oc yob mac tu gênj nom-ñga-ñga whinj. ³⁴ "Bocdinañ ambo ti nem ñalôm ñawapac tu gênj lanjê-ñga dom. Ahu sinj yêc e lanjê dau hôc asê. Ñawapac bêc tigenj-ñga nanj gitôm bêc tigenj dinanj."

7

Dapu lau ñambwa dom (Luk 6:37-42)

¹ Ma Yisu sôm, "Alic lau sac ñambwa tu ñac si lêtj ti sakinj-ñga dom, dec Anôtô oc lic mac sac tu nem-ñga dom. ² Bu Anôtô oc êñsahê mac tôm mac anjêhê lau, ma nem dôhônj mac nem lêtj ti sakinj tôm dôhônj nanj mac am dôhônj lau si.

³ "Tu sake-ñga am hêgo daôm tu gênj golop saun nanj yêc nem asidôwa tandô, tigenj gênj golop atu nanj yêc am daôm tanôm, nanj gêlic apu? ⁴ Ma bocke am sôm têtj nem asidôwa, 'Aô bu wakôc gênj golop nanj yêc am tanôm, nanj sa.' Tigenj gênj golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? ⁵ Am ñgac tim yom lau-ñga! Kôc gênj golop atu sa yêc daôm tanôm munj e tanôm ñawa sa, nanj goc kôc gênj golop saun dinanj sa yêc nem asidôwa tandô."

Dayob Anôtô ndê gênj dabuj ñapep

⁶ "Akênj gênj dabuj têtj giam dom, b u oc sêkac dau kwi ma sêseñ mac. Ma ambalinj nem gôlinj ñayham têtj bôc dom, bu oc sêkwê popoc."

Anôtô inj ñadau bu kênj gênj têtj yac-ñga

⁷ "Ateñ gênj têtj Anôtô, dec oc akôc ñandô, anjêlê inj ti ndê lêtj, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêtj su têtj mac. ⁸ Bu Anôtô kênj gênj têtj lau hoñj nanj sêndac inj, ma lau hoñj nanj sênjyalê inj ti ndê lêtj, nanj oc sêtap sa, ma ñac nanj sêmati gatam nanj oc lêtj su têtj ñac.

⁹ "Mac dambai anjô! Nem balê danj bu teñj gô têtj am, dec am oc kênj hoc têtj inj, a? ¹⁰ Ma bu teñj i oc kênj mboc sac têtj inj, a? ¹¹ Mba! Mac lau sac, tigenj atoc nem balêkoc sa ña gênj ñayham. Magoc Damam nanj mbo

undambê inj gitênj enj, ma oc kênj gênj ñayham-ñayham enj têtj lau nanj sêtenj inj. ¹² Akôm mêtê ñayham têtj lau hoñj, gitôm mêtê ñayham nanj mac atac whinj bu sêkôm têtj mac. Yom hoñj nanj Moses ti lau propet sêto, nanj hêganônj yac dakôm mêtê ñayham bocdinañ."

Yom señ lu-ñga

¹³ "Anjêhê ñanja bu atap gameñ andôc tamli ñapanj-ñga sa, magoc anyalê bu gatam gameñ dinanj-ñga inj gatam saun. Bu gameñ andinjam-ñga dê yêc, ma señ têtj gameñ dau inj señ atu, ma ñagatam atu bocdinañ. Lau daêsam sêsa señ atu dinanj, ma oc sêsôc gatam atu dau. ¹⁴ Magoc gameñ dandôc tanjli ñapanj-ñg ga ñagatam inj gatam saun, ma señ têtj gameñ dinanj inj señ atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom."

Yom pi propet tasanj

¹⁵ "Ayob daôm tu propet tasanj-ñga. Ñac sêtôm giam pôm nanj sêmpanj dau ahuc ña domba ñamlic, tu bu sêti gasuc domba-ñga ma sêsenj ñac su. Ñalênj tigenj propet tasanj oc sêtênj mac sêloc tu sênjsau mac-ñga. ¹⁶ Anjêhê ñac si lêtj dec tôm bu mac anyalê bu ñac lau tasanj. Ñalênj tigenj, yac dalic a ñandô ma tanjyalê a dau bu ñayham me sac. Oc tôm dom bu dahinj ñandô ñayham yêc a sac. ¹⁷ Yomandô! A ñayham sem ñandô ñayham, ma a sac sem ñandô sac. ¹⁸ A ñayham danj gitôm dom bu nem ñandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem ñandô ñayham. ¹⁹ Ma a hoñj nanj sem ñandô sac, nanj oc sêlênj su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neñj su. ²⁰ Bocdinañ anjêhê propet si lêtj, ma anyalê ñac bu propet ñayham me sac."

Pômdau kênjyalê inj ndê lau su

²¹ "Lau daêsam sêsam aô bu, 'Pômdau,' tigenj ñac hoñj oc sêtap gameñ undambê-ñga sa dom. Mba! Lau nanj danga wambu Damanj undambê-ñga ñapep, ma sêkôm mêtê tôm inj atac whinj, nanj oc sêtap undambê sa. ²² Têtj Anôtô ndê bêc êmatôc lau-ñga, nanj lau tasanj daêsam oc sêsôm têtj aô bu, 'Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atinj ñalau sac su ma akôm gênj dalô daêsam am am anjôm. Bocdinañ kôc yac sa.' ²³ Tigenj aô wasôm têtj ñac bu, 'Aô kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhô su yêc aoi!'"

Yom gôlinj pi ñgac lu nanj sêkwê andu

(Luk 6:46-49)

²⁴ "Lau nanj sênjgô anej yom ma sêkôm ñandô sa, nanj sêtôm ñgac tiguaç nanj kwê ndê andu kalhac nom ñanja ma kênj hoc kêgapiñ alhô dônj. ²⁵ Têtj ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc ñadinda hôc pi andu dau, nanj andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiñ dônj. ²⁶ Magoc lau nanj sênjgô anej yom ma sêkôm ñandô sa dom, nanj sêtôm ñgac gauc mba nanj kwê ndê andu kalhac nom babalê. ²⁷ Ma u gic ti bu

hêc, ma mbu puc ñadinda hôc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

²⁸ Yisu gic bata ndê yom dinarj, ma lau hoj sêhêdaê tu inj ndê yom-nga. ²⁹ Nahu bu yom narj inj kêdôhônj têtj ñac narj yom ti ñaclai, hôc gêlêc lau Israel-nga si kêdôhônjwaga yomsu-nga si yom hoj su.

8

Yisu kôm ñgac ti gêmbac leprasi ñayham sa (Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

¹ Yisu sip akêj lôc menj, ma lau daêsam sêhkc inj gi. ² Ma ñgac danj ti gêmbac fleprasi têtj inj gi, goc pônjaduc ma sôm, “Pômdu. Am bu tac whinj dec gitôm bu am oc kôm aô ñamlic ñawasi sa.” ³ Yisu kêmâtôc amba sa gi ma kêmasec inj, ma sôm, “Aô atac whinj, dec wasôm têtj am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñagahô enj gêmbac hu inj sinj, ma inj ñamlic ñayham sa. ⁴ Ma Yisu sôm têtj inj, “Am ngô! Gêj narj kwahic dec hôc asê am, narj sôm asê têtj lau danj dom. Tigenj têtj ðdabuñsiga ndi, tôc daôm têtj inj bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêtj da tôm yomsu narj Moses kêtj têtj yac. Ma ñalêj dinarj lau hoj oc sêñyalê bu am ñamlic ñayham sa.”

Ñgac bata sinj-nga danj kêtj whinj ñanğa (Luk 7:1-10)

⁵ Tinjambu Yisu sôc malac Kapenaom gi. Ma ñgac bata Rom-nga danj, narj gêm gôlinj lau sinj-nga 100, narj têtj inj gi ma ndac inj bu nem inj sa. ⁶ Inj sôm, “Pômdu, anej ñgac akinj danj ndôc bôlinj. Inj yêc andu ñapanj ma kêsahê ñandê atu.” ⁷ Ma Yisu sôm têtj inj, “Aô oc waloc ma wakôm inj ñayham sa.” ⁸ Tigenj ñgac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdu, am ñgac atu ma aô ñgac apa, dec mayanj dauj bu am sôc anej andu. Tigenj aô kayalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinanj dec am bu ndic atu yom, goc anej ñgac akinj oc ñayham sa. ⁹ Bu aô dauj dananj wambu lau narj si ñaclai hôc gêlêc aô nenj, ma anej lau sinj-nga danğa wambu aô. Aô bu wasôm têtj danj, ‘Am ndi!’ goc inj oc ndi. Ma bu wasôm têtj danj, ‘Am mwênj,’ goc inj oc menj. Ma bu wasôm têtj anej ñgac akinj bu kôm gêtj danj, goc inj oc kôm.”

¹⁰ Yisu ngô ñgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têtj lau narj sêhkc inj bu, “Yomandô wasôm têtj mac, bu yêc lau Israel hoj aô gatap ñac si danj narj kêtj whinj ñanğa gitôm ñgac Rom-nga dindec, narj sa dom. ¹¹ Anjô! Lau daêsam narj lau Israel dom, narj oc sêmenj akêj nom ñabatinj hoj, ma sêtap mwasinj atu sa yêc undambê sêwhinj Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigenj lau Israel daêsam narj gauc gêm bu sic waê bu sêndôc undambê, narj Anôtô oc êmasuc ñac su sêndôc gamenj ñasec-nga, ma sêtanj ti lhô êñsinj pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinarj têtj lau hoj su, goc sôm têtj ñgac bata, “Am lhô mbu ndi. Aô oc wakôm am nem ñgac akinj dinarj ñayham sa, tôm am kêtj whinj.” Ma têtj ndoc dau dinarj gêmbac hu ñgac akinj dau sinj, ma inj ñayham sa.

Yisu kôm lau daêsam ñayham sa (Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Tinjambu Yisu têtj Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ñandê atu ma yêc. ¹⁵ Yisu têtj inj gi ma kêmasec inj amba, goc gêmbac hu inj sinj. Ma inj tisa, ma ndê gêtj danenj-nga ma kêtj têtj Yisu.

¹⁶ Têtj telha dinarj ac gi sip su, g oc lau malac-nga sêkôc lau daêsam narj ñalau sac sêmo ñac si ñalôm, narj sa sêtêj Yisu si. Ma inj gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau sinj, ma inj kôm lau gêmbac hoj ñayham sa.

¹⁷ Ñalêj dau dinarj yom narj propet Aisaya sôm su narj dec ñandô sa. Munj-nga inj to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inj hôc yac nenj ñawapac tu nem yac sa-nga. [Ais 53:4]

Lêj tarhkc Yisu-nga (Luk 9:57-62)

¹⁸ Têtj bêc danj Yisu gêlic lau daêsam sêñgihij inj ahuc, goc sôm têtj ndê ñgacsêñgomi bu sêlom bugictonj ma sêpi danğa sêndi. ¹⁹ S êmasanj dau sêmo ma kêdôhônj-waga yomsu-nga danj menj ma sôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga, aô bu wanjkuc am, wawhij am watêj gamenj bocke narj am oc ndi.” ²⁰ Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocuj yêc, ma mbac lôlôc-nga si ñaic yêc, tigenj ðñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-nga mba.”

²¹ Ma sêñom danj sôm têtj inj, “P ômdau, aô bu wanjkuc am, magoc gêtj ñamata-nga aô wandi wambo wawhij anej lau e ansuhuj damanj su narj.” ²² Tigenj Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aô, narj gêtj ñamata-nga. Tec lau batê sêñsuhuj lau batê.”

Yisu kôm bu ñamponj timalô (Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Yisu sôm yom dinarj su, goc pi wanj danj gi. Ma inj ndê ñgac-sêñgomi sêhkc inj ma sêpi wanj sêwhinj. ²⁴ Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponj sa gic sip wanj, e kêtj inj bu wanj pac. Tigenj Yisu yêc bêc yêc wanj. ²⁵ Dec sêtêj inj si, sêuj inj sa ma sêsôm, “Pômdu, nem yac sa, bu yac oc dapac dandinanj.” ²⁶ Magoc Yisu sôm têtj ñac, “O mac lau narj akêj whinj gwalec. Tu sake-nga mac atôc daôm?” Goc inj tisa ma sôm yom ñanğa têtj mbu ti bu ñamponj, ma gamenj ñanenj sa. ²⁷ Ma ñac hoj sêhêdaê ma sêsôm têtj dandi, “Ei! Inj ñgac kainj bocke? Bu gêtj hoj sêsôc inj ndê yom ñapu, ma mbu ti bu sêwhinj.”

Yisu soc ñalau sac su yêc ñgac lu (Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Njác sêhóc asê bugicton njadanga ma sêsóc lau Gadala-nga si gamej si. Ma yêc dindê njac lu sêsa akêj ôm sêhó-nga ma sêtêj Yisu si. Inju njac lu nan njalau sac sêmbó inju njalóm, ma sêkóm inju sêti njac pôm. Ma bocdinaj lau honj sêtóc inju ma sêsóc ahê inju, ma inju sêndóc ôm sêhó-nga njapanj. ²⁹ Têj ndoc inju sêhóc asê Yisu, nan njalau sac nan sêmbó inju njalóm, nan sêmbwêc bocdec bu, “O Anötö ndê Atu! Am bu kôm sake têj yac? Têm bu Anötö êmatóc yac-nga yêc dôn yêc. Ma bocke am kwahic dec mwej bu kôm yac njayom?”

³⁰ Bóc tonj atu danj sej gêj sêmbó ahê gamej nan njac sêlhac. ³¹ Goc njalau sac sêtenj Yisu bu, “Am bu soc yac su, nan kêj yac asip bôc njalóm.” ³² Ma inj sôm têj njac, “Andi!” Goc sêhu njac lu dinaj sinj ma sêsóc bôc njalóm si. Ma bôc honj sênti sêsip salic sac, sêsip bugicton njalóm si, ma bu kô njac sêmbac ndu. ³³ Lau sêyob bôc-nga sêlic gêj dau, goc sêlhô sêsa malac si, ma sic minj têj lau malac-nga pi gêj honj dinaj, ma pi gêj nanj Yisu kôm têj njac lu ti njalau sac. ³⁴ Ma lau malac-nga honj sêsa sêtêj Yisu si, ma têj ndoc sêlic inj, nan sêtenj inj bu hu njac si gamej sinj.

9

*Yisu kôm njac bôlinj danj njayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)*

¹ Goc Yisu pi wanj gi ma gic bugicton kic, ma têj inj ndê malac Kapenaom gi. ² Ma lau gamej dinaj-nga sêmbalanj njac bôlinj danj yêc sac danj ma sêtêj Yisu si. Inj gêlic bu njac sêkêj whinj inj, dec sôm têj njac bôlinj dau, “Anej balê, atac njayham sa. Kwahic dec aô oc wasuc am nem sac kwi.”

³ Kêdôhônjwaga yomsu-nga njatô s êngô Yisu ndê yom dau, goc sêsóm têj dandi, “Njac dê ndê yom sac sambuc! Anötö tigenj gitôm bu suc sac kwi.” ⁴ Yisu kêyalê njac si gauc, goc ndac njac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom sac yêc nem njalóm?” ⁵ Mac akêj whinj dom bu anej njac lai yêc bu wasôm têj njac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinaj aô wasôm têj inj bu, ‘Tisa ma êmsêlêj.’ ⁶ Ma têj ndoc mac alic bu anej yom dinaj njandô sa, goc anyalê bu Anötö kêj njac lai têj Njamalac ndê Atu yêc nom, bu suc njamalac si sac kwi whinj.” Goc Yisu sôm têj njac bôlinj bu, “Tisa ma hóc nem mbô sa, ma lhô têj nem andu ndi!” ⁷ Goc njac dau tisa ma kôlhô têj ndê andu gi. ⁸ Ma lau daêsam nanj sêlic gêj dau sêhêdaê njandô, ma sêmpinj Anötö nanj kêj njac lai bocdinaj têj njamalac.

*Yisu kêgalêm Matyu bu ênjuc inj
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yisu kêsêlêj gi ma gêlic njac danj njac Matyu nanj ndoc ndê mala kôc takis-nga. Ma inj sôm têj inj, “Êmkuc aô!” Goc Matyu tisa ma kêkuc inj.

¹⁰ Tinjambu Yisu gêj gêj ndóc Matyu ndê andu njalóm, ma lau daêsam sêmenj ma sej gêj sêndóc sêwhinj Yisu ti ndê njac sêjnomi. Njac lau sêkôc takis-nga ti lau njatô nanj lau Palêsai sêsam njac bu lau sac. ¹¹ Ma lau Palêsai njatô sêlic gêj dinaj, goc sêndac inj ndê njac sêjnomi bocdec bu, “Tu sake-nga mac nem kêdôhônjwaga gêj gêj ndóc whinj lau sac dindê?” ¹² Yisu ngô njac si yom dau ma sôm, “Lau nanj sêlic dau bu gêmbac mba, nanj oc sêjnsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêjnsalê dokta. ¹³ Gauc nem Anötö ndê yom nanj propet akwa danj to yêc bocdec bu, ‘Gêj atu nanj aô atac whinj, nanj bu mac tamwalô lau, hóc gêlêc domba honj nanj mac bu andic ndu ma akêj ti da, nanj su.’ Andi ma akôc gauc pi yom dau e anyalê njahu njapep. Bu aô gamej bu wanjalêm lau nanj sêlic dau bu lau gitêj, nanj sa dom. Aô gamej bu wanjalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsóc Anötö ndê gôlinj njapu.”

Yao gêj danej-nga-nga

(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)

¹⁴ Ma Jon, njac Kêku Lau-nga ndê sêjnomi njatô sêtenj Yisu si ma sêndac inj bu, “Bocdec yac ti lau Palêsai akêj bêc njatô bu anej gêj dom tu gauc nem Anötö-nga, tigenj am nem njac sêjnomi sej gêj tôm bêc honj?” ¹⁵ Ma Yisu sôm têj njac, “Njac nem awê-nga danj bu êngalêm lau sa sêmbó sêwhinj inj tu sênenj mwasinj nem awê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gêj danej-nga sinj ma sêndóc ti njalóm njawapac têj ndoc njac dau mbo whinj njac. Mba! Ma bocdinaj anej njac sêjnomi sêmbó sêwhinj aô ti atac njayham, ma sêhu gêj danej-nga sinj dom. Tigenj ndoc oc menj nanj lau oc sêkôc aô su yêc njac, ma têj têm dinaj njac oc njalóm njawapac ma sênjuc lêj dahu gêj danej-nga sinj-nga.”

Yisu ndê yom gitôm gêj wakuc

(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi njakwê akwa nanj kic, nanj dom. Bu po wakuc oc hóc njakwê akwa kic e tisac sambuc. ¹⁷ Ma têj ndoc lau sêmasanj wain wakuc, nanj sêkêc sip bôc njamlic wain-nga akwa dom. Mba! Njac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hóc njamlic akwa kôc. Ma wain oc wê ninjga, ma njamlic dau oc tisac. Bocdinaj lau sêkêc wain wakuc sip bôc njamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc njayham.”

Yisu kôm awê lu njayham sa

(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

¹⁸ Yisu sôm yom dinaj mbo, ma njac bata danj menj pôn haduc têj inj ma sôm, “Anej atunjwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mwej ma kêj amam sac inj, dec inj oc mbo tali tiyham.” ¹⁹ Goc Yisu tisa ma inj ti ndê njac sêjnomi sêwhinj njac dau si.

²⁰ Sêñsêlêñ sêmbô, ma awhê dan tigasuc in kalthac in dômbwê ma kêmasec in ndê ñakwê ñadali. Awhê dau hôc ñawapac gêm dac-nga ñapañ gitôm yala 12 su, dec ²¹ gauc gêm yêc dau bu, “Aô bu wamasec in ndê ñakwê ñambwa, dec oc kôm aô ñayham sa tiyham.” ²² Yisu kac dau kwi e gêlic in, goc sôm, “Aneñ bawhê, atac pa su. Am ñayham sa tiyham tu am nem kêñ whin aô-nga.” Ma têtñ ndoc dau dinan awhê dau ñayham sa.

²³ Ma tinjambu Yisu gi e hôc asê ñgac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau toñ atu sêmbô. Ñatô sêyu gasuc ma ñatô sêtan ti ñanta atu. ²⁴ Goc sôm, “Alhô su, bu bawhê dau mbac ndu dom. In yêc bêc nan yêc.” Magoc ñac sêmbwac in. ²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc ñac sêsa sêndi, goc sôc gi kêm bawhê sip amba, ma in tisa. ²⁶ Ma yom dau ñawaê tiapa sambuc yêc gameñ dinan.

Yisu kôm ñgac tapec lu ñayham sa

²⁷ Dinan su, goc Yisu kêsêlêñ gi. Ma ñgac tapec lu sêñkuc in ma sêmbwêc, “O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!” ²⁸ Magoc Yisu kêsêlêñ gi sôc andu dan, dec ñgac lu dinan sêtên in si, ma in ndac, “Amlu akêñ whin bu aneñ ñaclai yêc bu wakôm amlu ñayham sa, me mba?” Ma inlu sêsôm, “Aêc, Pômdaul!” ²⁹ Goc Yisu kêmasec inlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akêñ whin aô-nga, dec gêñ nan amlu andac, nan oc ñandô sa.” ³⁰ Ma inlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao inlu bu sêsôm gêñ dau ñayom asê têtñ lau dan dom. ³¹ Magoc inlu sêsa si, ma sêkôm in ndê waê sa e tiapa gêm gameñ dinan ahuc.

Yisu kôm ñgac awha mba sôm yom asê

³² Ñac sêsa si ma lau ñatô sêtên Yisu sêmeñ. Ñac sêkôc ñgac dan, nan ñalau sac kôm in awha mba. ³³ Yisu soc ñalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinan sêseñ amba ma sêsôm bu, “Yac dalic gêñ dan bocdec yêc Israel dom andô.” ³⁴ Magoc lau Palêsai sêsôm bu, “In kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau Sadan, dec tin ñalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêñ golom-golom malac atu ti saun. In kêdôhôn lau mbo lôm wê-nga, ma hoc ñawaê ñayham pi Anôtô ndê gôlin asê. Ma in kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hon ñayham sa.

³⁶ Magoc têtñ ndoc in gêlic lau daêsam nan sêñkuc in, nan tawalô ñac. Ñahu bu in gêlic ñac sêtôm domba nan si ñgac yob ñac-nga mba, dec giam pôm sêtê ñac salin-salin ñapañ. ³⁷ Goc in sôm têtñ in ndê ñgacsêñomi, “Gêñ ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ñandô sa-nga daêsam dom. ³⁸ Bocdinan aterñ mbec têtñ ôm ñadau bu êñkin lau gwelêñ-nga sêsôc in ndê ôm ma sêndic gêñ ñandô sa.”

10

Yisu kêyalin †apotel 12 sa

(Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

¹ Yisu ta in ndê ñgac-sêñomi 12 sêtên in si, ma kêñ ñaclai têtñ ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac hon ñayham sa. ² Apotel 12 dau si ñaê bocdec. Ñgac ñamata-nga in Saimon nan sêsam bu Pita, lu in asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ñgac kôc takis-nga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon nan sêsam bu ‘Ngac †Selot,’ ma Judas Iskeriot nan tinjambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkin apotel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau

(Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kêkin lau 12 dinan sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu ñac bocdec bu, “Asôc lau apa ti lau †Samarina-nga si malac dan dom, ⁶ tigen gêñ ñamata-nga atên domba Israel-nga nan singa su, nan andi. ⁷ Anem mêtê ma asôm têtñ lau bu Anôtô ndê gôlin meñ kêpin su. ⁸ Akôm lau gêmbac ñayham sa, ma akôm lau ti gêmbac leprasi ñamlic ñawasi sa. Auñ lau batê sêtisa, ma asoc ñalau sac su yêc lau. Anôtô kêñ ñaclai têtñ mac ñalau mba, ma bocdinan anem lau sa ñambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma têtñ ndoc mac anjêlêñ andi, nan gauc nem wapa señ-nga dom. Anjêlêñ amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc ñakwê aô daôm-nga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. Ñalêñ solop bu lau sêlôm lau nan sem gwelêñ mêtê-nga ma sêpuc ñac dôñ ña gêñ dinan, nan ti ñac si ñaôli ô gwelêñ.

¹¹ “Malac bocke mac bu asôc andi, nan anjalê ñamalac ñayham nan toc Anôtô sa ñapep, bu ambo awhin in e mac ahu malac dau sin. ¹² Têtñ ndoc mac api in ndê andu andi, nan anem mbec in ndê lau ña mbec yom malô-nga. ¹³ Ma ñac lau dau bu lau gitên, goc yom malô oc yêc ñac. Ma ñac bu lau gitên dom, goc mac nem mbec yom malô-nga oc gacgeñ yêc mac-nga. ¹⁴ Ma lau malac dan bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinan sin ma aton kop su yêc gahim. ¹⁵ Aô wasôm têtñ mac bu têtñ Anôtô ndê bêc êmatôc lau-nga, lau malac dinan-nga oc sêtap ñagêyô sac sambuc sa, hoc gêlic ñagêyô nan in oc kêñ têtñ lau Sodom ti Gomora-nga têtñ têtñ ñambu-nga, nan su.”

Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa

(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “A ngô su nan! Aô wanjin mac asa andi, atôm domba nan sêsip giam pôm si gameñ. Bocdinan akôc gauc ñapep ma akôm nem gwelêñ, ma akôm mêtê ñayham en e lau dan gitôm dom bu sêpu mac. ¹⁷ Ayob daôm têtñ lau nan sêkêñ whin aô dom, bu ñac oc sêkêñ mac atên lau sêmatôc yom-nga andi, ma sêhi mac ña sô yêc ñac si lôm wê-nga. ¹⁸ Tu mac

anjuc aô-nga dec nac oc sêkêj mac alhac gôlinwaga ti kinj si anjô-nga. Ndoc dinanj ti mac nem ndoc bu awhê anej yom sa têtj lau atu-tu dinanj, ma têtj lau akêj gamej hoj, nanj whinj. ¹⁹ Ma têtj ndoc sêkôc mac dôj, nanj ahêgo daôm dom tu yom asôm-nga. Anôtô oc nem mac sa tu asôm yom-nga. ²⁰ Ma yom nanj mac bu asôm, nanj mac nem yom dom. Damam undambê-nga oc kêtj inj ndê Njalau puc mac dôj, ma hóc nem awham sa.

²¹ “Têtj ndoc nawapac-nga dinanj, lau nanj sêkêj whinj dom oc sêhoc si asidôwai sêkêj whinj aô-nga asê bu sêndic nac ndu, ma dambai oc sêkôm têtj atui boc-dinanj. Balêkoc oc sêli dau sa têtj damba ti dindai, ma sêkêj nac sêtêj lau bu sêndic nac ndu. ²² Ma lau sambob oc atac tec mac tu aô-nga. Magoc asa nanj bu lhac njanja ma hu aô sinj dom, nanj oc tap Anôtô ndê mwasinj nem inj si-nga sa. ²³ Ma lau bu sêkêj kisa mac, goc ahu nac si malac sinj ma atêj malac danj andi. Yom njandô aô wasôm têtj mac! Mac nem gwelêj anem mêtê njawaê najham-nga yêc malac Israel-nga hoj oc pacndê dom, e Njamalac ndê Atu menj sa tiawê.”

Lau nanj sênjuc Yisu oc sêhoc nawapac gitôm inj dau

(Luk 6:40)

²⁴ “Kwapuc danj oc hóc gêlêc gwalam akwa nanj kêdôhôn inj, nanj dom. Ma ngac akinj oc hóc gêlêc inj ndê njadau dom. ²⁵ Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ngac akinj bu tôm ndê njadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac njadau aô ma sêsam aô bu †Belsebal, ma bocdinanj nac oc sêkôm têtj njadau ndê lau mac, hóc gêlêc su.”

Atôc lau nom-nga dom

(Luk 12:2-7)

²⁶ “Magoc atôc daôm tu lau nanj sêkêj kisa mac-nga dom. Njahu bu gêj hoj nanj lau sem ahuc, me yêc sinj dau, nanj oc menj sa tiawê. ²⁷ Yom nanj aô gasôm têtj mac têtj ôbwêc, nanj asôm asê têtj acsalô, ma yom nanj aô gac yom sec têtj mac, nanj asôm tiatu alhac malac lôm. ²⁸ Atôc lau nanj bu sêndic mac ndu-nga dom, bu nac gitôm dom bu sêsej mac gatôm su whinj. Atôc lau dom, magoc atôc Anôtô ma asoc inj njapu. Bu mba, goc inj gitôm bu kêtj mac njamlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêninga gacgerj.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nanj lau sêlic bu gêj jambwa. Tigej Anôtô gêlic gêj saunj dinanj bu gêj jambwa dom, ma inj bu lôc dom, dec danj oc ninja dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinanj ahêgo daôm dom, bu Anôtô tac whinj mac hóc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Inj kêyalê

mac e pi sa, gitôm inj sê mac nem kêclauj hoj sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom

(Luk 12:8-9)

³² “Asa nanj sôm asê yêc njamalac anjô-nga bu inj kêtj whinj aô, nanj aô wasôm inj ndê njae asê yêc Damanj undambê-nga anjô-nga. ³³ Tigej asa nanj sêc inj ndê kêtj whinj aô-nga ahuc yêc njamalac anjô-nga, nanj wasêc inj ahuc yêc Damanj anjô-nga bocdinanj.”

Tanjuc Yisu ti dahôc nawapac

(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)

³⁴ “Gauc nem bu aô gamej bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aô-nga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêj kisa dau. ³⁵ Tu aô-nga dec damba lu atu ngac oc sêkêj kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêj kisa dau bocdinanj. ³⁶ Ngac danj oc tap inj ndê njacyo sa yêc inj dau ndê lau.

³⁷ “Asa nanj tac whinj damba me dinda me atu ngac me atuwê hóc gêlêc inj ndê atac whinj aô su, nanj oc tôm dom bu ti anej danj. ³⁸ Ma asa nanj tec bu hóc inj ndê a gicso dau* ma ênjuc aô, nanj tôm dom bu ti anej danj bocdinanj. ³⁹ Lau nanj takwê gêj nom-nga njapanj tu puc nac si njamlic dôj-nga, nanj oc sêninga. Magoc asa nanj bu hu gêj nom-nga sinj tu aô-nga, nanj oc mbo tali njapanj.

⁴⁰ “Lau nanj sêkôc mac sa, nanj gitôm sêkôc aô dauj sa, ma nac nanj sêkôc aô sa, nanj sêkôc Anôtô nanj kêkinj aô gamej, nanj sa. ⁴¹ Asa nanj toc anej propet danj sa, ma kôc inj sa tu inj ti propet gêm aô anjôn-nga, nanj Anôtô oc kêtj njagêyô najham têtj inj gitôm inj kêtj têtj propet dau. Ma asa nanj toc njamalac gitêj danj sa, ma kôc inj sa tu anej njae-nga, nanj Anôtô oc kêtj njagêyô najham têtj inj gitôm inj kêtj têtj ngac gitêj dau. ⁴² Ma asa nanj kôm gêj saunj bocke bu nem lau nanj sênjuc aô, nanj sa, tôm inj kêtj bu njahuc têtj nac sênom, nanj Anôtô oc ênjlinj inj sinj dom. Inj oc kêtj njagêyô najham têtj inj yomandô.”

11

¹ Yom hoj dinanj Yisu sôm têtj inj ndê njgacsêjomi 12 tu êndôhôn nac-nga. Inj gic bata yom dau, goc kêsêlêj golom-golom malac nanj sêyêc gamej Galili-nga dinanj, ma gêm mêtê ti kêdôhôn lau.

Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga

(Luk 7:18-35)

² Têtj ndoc dinanj Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndôc gapocwalô, ma inj ngô njawaê pi gêj hoj nanj Kilisi kôm. Bocdinanj inj kêtj inj ndê sêjomi njatô sêtêj Yisu si, ³ ma sêndac inj bocdec bu, “Anôtô gic bata têtj yac bu oc ênjkinj Mesaya. Am daôm dinanj, me yac oc

* 10:38: Yisu ndê yom pi a gicso dau, nanj njahu bu tamasanj dauj tôm béc hoj bu dahôc njandê ti nawapac tu inj-nga e tôm dambac ndu tôm inj dau mbac ndu.

akêñ batan ñgac dan tiyham?”⁴ Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têtj Jon pi mêtê nanj mac anğô aô gahoc asê, ma pi gêtj nanj mac alic aô gakôm.”⁵ Lau tapec sêlic gamen tiyham, lau bôlinj sêñsêlêñ tiyham, lau ti gêm bac leprasi ñamlic ñawasi sa, lau danğasun bic sêñğô yom, lau batê sêtisa, ma lau ñalôm sawa sêñğô ñawaê ñayham.⁶ A ngô! Lau nanj atac lu-lu tu aô-ña dom, nanj oc sêtap Anötô ndê mwasinj sa.”

⁷ Jon ndê sêñomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têtj lau toñj atu nanj sêmbo sêwhinj inj. Inj ndoc ñac bocdec bu, “Têtj ndoc mac asa atêtj Jon yêc gamen sawa a, dec gauc gêm bu atap ñamalac kainj bocke sa? Mac bu alic ñgac gauc babalê gitôm gakoc nanj mbu kêwic, a?”⁸ Mac asa a bu alic ñgac dan nanj sôc ñakwê ñayham, a? Mba! Lau nanj sêsôc ñakwê ñayham, nanj sêmbo gamen ñayham gitôm kinj si andu.⁹ Bocdinanj aô wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet danj? Yomandô! Inj propet danj, ma inj hóc gêlêc propet hoñj su.¹⁰ Propet akwa danj to yom nanj Anötô sôm têtj Mesaya bocdec bu, ‘Aô wanjinj anej ñgac ahen-ña munj am, bu êmasanj am nem senj.’ Y om pi ñgac ahen-ña dau hêganonj Jon solop.¹¹ Yêc ñamalac nom-ña, danj hóc gêlêc Jon, Ngac Kêku Lau-ña su dom. Tigenj aô wasôm yom ñandô têtj mac, bu lau hoñj nanj sêmbo Anötô ndê gôlinj ñapu, lau tiwaê, ma lau waêmba boc-dinanj, nanj hoñj sêhóc gêlêc Jon su yêc Anötô anğô-ña.

¹²⁻¹³ “Munj-ña, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwananj pi Anötô ndê gôlinj. Ma ñac si yom ñandô sa dom, e Jon meñj ma gêm mêtê bu Anötô ndê gôlinj meñj kêpinj. Têtj ndoc Jon gic hu yom dau e meñj têtj kwahic dec, Anötô ndê gôlinj kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötô ndê gôlinj ñapu.¹⁴ Anötô gic bata bu êñkinj propet danj munj Mesaya, nanj gitôm propet Elaija. Ma aô wasôm têtj mac bu yomandô, Jon inj propet dau dinanj. Mac akêñ whinj yom dinanj, me mba? ¹⁵ Mac bu danjamsunj yêc, nanj anğô anej yom!

¹⁶ “Lau têtj dindec-ña ñac lau kainj bocke? Ñac sêtôm balêkoc nanj sêkôc whê sêmbo malac lôm, nanj sêtucdinj ñac si silip ñatô ma sêsôm,¹⁷ “Têtj ndoc nanj yac ac onj bu datê wê, nanj mac atec. Ma têtj ndoc yac am wê danjibo-ña, nanj mac atec bu atanj awhinj.’¹⁸ Ma lau têtj dindec-ña bocdinanj. Jon meñj ma gêtj gêtj ti nôm gêtj ñayham dom, ma sêsôm bu ñalau sac mbo inj ndê ñalôm.¹⁹ Ma ñamalac ndê Atu meñj nôm ti gêtj gêtj ñayham, tigenj sêsôm bu inj ñgac gêtj gêtj ti nôm wain ñawahô-ña, ma bu inj hê silip têtj lau sac ti lau sêkôc takis-ñ ga. Bocdinanj, mac lau têtj dindec-ña atôm balêkoc nanj sêkôm tô aninj ñapanj. Tigenj Anötô ndê gauc hóc gêlêc gêtj hoñj, ma inj ndê lau sêñyalê bu inj ndê lêtj inj lêtj solop.”

Yisu sôm yom pi lau nanj sem dau kwi dom (Luk 10:13-15)

²⁰ Têtj dinanj Yisu gic hu pu lau nanj sêndôc malac ñatô. Nahu bu inj kôm gêtj dalô daêsam yêc ñac anğô-ña, tigenj ñac sem si ñalôm kwi dom.²¹ Inj sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-ña. Mac ac waê bu atap Anötô ndê atac ñandê sa. Lau apa nanj sêndôc Taya ma Saidon, nanj bu sêlic gêtj dalô nanj aô gakôm yêc mac anğôm-ña, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndôc ti sêtanj si sac.²² Tigenj mac akôm dom, dec wasôm têtj mac bu têtj ndoc Anötô êmatôc lau-ña, nanj inj oc kêñ ñagêyô sac sambuc têtj mac, hóc gêlêc ñagêyô nanj inj oc kêñ têtj lau Taya ti Saidon-ña, nanj su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-ña. Mac gauc gêm bu Anötô oc kôc mac sa andôc undambê, a? Aô wasôm mba! Inj oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêtj dalô gitôm mac alic su, dec oc tôm sêhu si sac sinj ma sêndôc ñayham e kwahic dec.²⁴ Aô wasôm têtj mac bu Anötô oc kêñ ñagêyô sac têtj mac, hóc gêlêc ñagêyô nanj inj oc kêñ têtj lau Sodom-ña.”

Yisu kêpinj Damba (Luk 10:21-22)

²⁵ T êñ ndoc dinanj Yisu teñj mbec ma sôm, “O Damanj, undambê ti nom ñadau. Aô wampinj am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têtj lau nanj sêñgwininj dau, ma sinj kwi têtj lau nanj gauc gêm bu ñac lau tiguauc ma sêñyalê gêtj hoñj.²⁶ Aêc, Damanj, am kôm bocdinanj kêtuc am daôm nem atac whinj.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Damanj kêñj gêtj hoñj sip aô amanj. Lau danj sêñyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau danj sêñyalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau nanj Atu dau atac whinj bu tôc inj asê têtj ñac, nanj sêñyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau hoñj nanj ahôc ñawapac ma kwapac, nanj atêtj aô amenj, ma aô wakêñ mac asê awham su.²⁹ Amenj ma akôm aô neñ gwelêñ awhinj aô, ma aô oc wandôhônj mac. Aô ñgac malô ma gatoc dauñ sa dom, ma mac oc atap malam anjwhanj daôm-ña sa yêc aô.³⁰ Nahu bu gwelêñ nanj mac akôm awhinj aô, nanj ñadehe dom, ma aô wakêñ mac ahôc ñawapac atu dom.”

12

Yisu inj Pômdau bêc Sabat-ña (Mak 2:23-3:6; Luk 6:1-11)

¹ Têtj têtj dinanj ñabêc †Sabat-ña danj, nanj Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêñsêlêñ sêmbo lôcwaha nanj gic ôm wit-ña danj kic. Ma gêtj yô ñgacsêñomi, dec sêkôc wit ñandô ma senj.² Lau Palêsai ñatô sêlic, goc sêsôm têtj inj, “Lic su nanj. Am nem ñgacsêñomi sêkôc wit ñandô ma yomsu gic yao bu dakôm gwelêñ kainj

dinarj têtj bêc Sabat-nga dom.”³ Goc Yisu ô nâc si yom ma sôm, “Gauc nem yom narj sêto yêc, pi gêtj narj Kinj Dawid ti ndê lau sêkôm têtj ndoc gêtj yô nâc. Mac asam su, me? ⁴Dawid sôc Anôtô ndê andu gi, ma kôc bolom dabun narj lau sêkêtj ti da, narj Moses kêtj yao bu dabunsga tawasê sênenj, ma lau bambalinj sênenj dom. Ma Dawid ti ndê lau senj, magoc lau danj sêngôlinj yom pi Dawid ma sêsôm bu inj kégili yomsu lac dom.

⁵“Ma gêtj danj tiyham, narj mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têtj bêc Sabat-nga honj dabunsga sêkôm gwelenj yêc lôm dabunj, ma gwelenj dinarj kégili yomsu Sabat-nga. Magoc lau sêngôlinj yom pi nâc dom.

⁶“A ô wasôm têtj mac, bu gwelenj narj aô gamenj tu wakôm-nga, narj hóc gêlêc sakinj lôm dabun-nga honj su. ⁷Sêto Anôtô ndê yom yêc bocdec, ‘*Gêtj atu narj aô atac whinj, narj hóc gêlêc mac nem da honj su, narj bu mac tamwalô lau.*’ Mac anyalê yom dau nâhu dom. Mac bu anyalê, dec gitôm dom bu mac angôlinj yom pi lau narj sêkôm gêtj so danj dom. ⁸Bu Nâmalac ndê Atu inj gêtj honj nâdau, ma inj Pômduau bêc Sabat-nga whinj.”

Yisu kôm ngac amba balê nâyham sa têtj bêc Sabat-nga

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹Yisu kêsêlênj gi, ma sôc nâc si lôm wê-nga gi. ¹⁰Ma yêc dinarj, ngac amba tibalê danj ndôc. Lau Palêsai sênsalê yom tu sêngôlinj pi Yisu-nga, goc sêndac inj, “Yac bu dakôm nâmalac danj nâmlic nâyham sa têtj bêc Sabat-nga, oc tanjgili yomsu Sabat-nga, me mba?” ¹¹Ma Yisu sôm têtj nâc, “Mac nem domba danj, bu penj sip sê nâlôm têtj bêc Sabat-nga, narj mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹²Aêc! Ma nâmalac sêhóc gêlêc domba sul Bocdinarj yac bu dakôm nâyham ma danem lau sa têtj bêc Sabat-nga, oc daso yomsu Sabat-nga dom.” ¹³Goc Yisu sôm têtj ngac dau, “Êmatôc amam!” Ma inj kêmatôc amba, ma amba dau nâyham sa tiyham, gitôm inj amba danja. ¹⁴Tigenj lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêtj sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu inj Anôtô ndê Ngac Akinj

¹⁵Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu gamenj dinarj sinj. Lau daêsam sênjuk inj, ma inj kôm nâc si gêmbac honj nâyham sa. ¹⁶Tigenj inj gic yao bu sêsôm inj nâhu asê dom. ¹⁷Nâlênj dinarj yom narj propet Aisaya sôm pi Mesaya muj su, narj nândô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

¹⁸Alic anenj ngac akinj dindec, narj aô kayalinj inj sa. Aô atac whinj inj kêlêc, ma anenj nâlôm tisambuc inj. Wakênj anenj Nâlau nem inj ahuc, ma inj oc hoc yom

gitênj matôc-nga asê têtj lau akênj gamenj nom-nga honj.

¹⁹Inj oc sôm yom tac nândê-nga me mbwêc nânga dom. Ma lau danj oc sêngô inj whasunj yêc malac lôm dom.

²⁰Gakoc timdec inj oc pônj dulu dom, ma ya nâwê narj tisaunj, narj inj oc yu ndu dom. * Ma inj oc kôm bocdinarj e nditôm inj ndê yom gitênj matôc-nga nem nom sambuc ahuc.

²¹Ma lau akênj gamenj nom-nga honj oc sêkênj bata bu Anôtô nem nâc si tu inj ndê nâê-nga. [Ais 42:1-4]

Yisu ndê nâclai nâhu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

²²Têtj têtj dinarj lau sêwê ngac danj narj nâlau sac kôm inj tandô t ipec ma awha mba, narj sêtênj Yisu sêmenj. Yisu soc nâlau sac dinarj su, goc kôm ngac dau nâyham sa, ma inj gêlic gamenj ma sôm yom asê. ²³Lau honj sêhêdaê tu Yisu-nga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atu inj ngac dau dec, me?”

²⁴Tigenj lau Palêsai sêngô nâwae, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “Inj kôc nâclai yêc nâlau sac si nâdau †Belsebal, dec inj soc nâlau sac su.”

²⁵Yisu kêyalê nâc si gauc, ma sôm, “Lau gamenj danj, me malac danj, me gôlôwac danj, bu sêwhê dau kôc, dec nâc oc sêlhac nânga dom, ma nâc si nâcyo oc sêku nâc dulu. ²⁶Ma Sadanj boc-dinarj. Inj bu soc dau ndê nâlau sac su, dec inj kêtj kisa dau, ma inj ndê nâclai oc ninja.

²⁷“Mac asôm bu aô gakôc nâclai yêc Belsebal, dec gasoc nâlau sac su. Ma bocke? Mac nem sênjomi narj sêsoc nâlau sac sêwhinj, narj mac angôlinj yom dau pi nâc whinj, a? Nâc oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁸Tigenj aô gasoc nâlau sac nâ Nâlau Dabunj ndê nâclai, dec anyalê bu Anôtô ndê nâclai bu nem gôlinj gêtj honj, narj hóc asê mac su.

²⁹“Ngac danj oc sôc ngac ti licwalô atu danj ndê andu ma êngaho inj ndê wapa su nâlênj bocke? Gêtj nâmata-nga inj sô ngac dau dônj, goc kôc inj ndê wapa su. Ma Sadanj inj gitôm ngac ti licwalô atu.

³⁰“Asa narj kalhac whinj aô dom, narj ti anenj nâcyo. Ma asa narj gic lau sa sêtênj aô sêmenj dom, narj soc nâc su yêc aô. ³¹Tu dinarj-nga aô wasôm têtj mac bu nâmalac narj kac ndê nâlôm kwi ma hu ndê sac sinj, narj Anôtô oc suc inj ndê sac ti yom sac-sac honj kwi. Tigenj yom sac narj nâmalac danj bu sôm pi Nâlau Dabunj, narj Anôtô oc suc kwi dom.† ³²Asa narj bu sôm yom sac pi Nâmalac ndê Atu, tigenj tinjambu kac ndê nâlôm kwi, narj Anôtô oc suc inj ndê sac kwi. Magoc asa narj bu sôm yom sac pi Nâlau Dabunj, narj Anôtô

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya nâwê narj mbac, narj hêganônj lau narj sêkênj whinj nânga dom. † **12:31:** Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc nâclai yêc Sadanj ndê ma soc nâlau sac su, ma Yisu tóç asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc narj sêsôm pi Nâlau Dabunj.

oc suc in ndê sac kwi têtj têtj dindec-nga dom, ma têtj têtj jambu-nga dom bocdinaj.”

Lau si mêtê whê nac sa bu najham me sac (Luk 6:43-45)

³³ Ma Yisu sôm, “A najham sem njandô najham. Ma a sac sem njandô sac. Dalic a njandô, dec tanjalê a bu najham me sac. ³⁴ Mac lau sac atôm mboc njatui! Mac atôm bu asôm yom najham danj dom! Bu lau sêsôm yom kékuc gauc ti mêtê najj hóc nac si njalôm ahuc. ³⁵ Gauc ti mêtê najham hóc lau najham si njalôm ahuc, dec sêsôm yom najham. Ma gauc ti mêtê sac hóc lau sac si njalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. ³⁶ Aô wasôm yom njandô têtj mac. Tinjambu Anôtô oc êmatôc lau pi yom sac ti yom njambwa hoj najj nac sêsôm. ³⁷ Lau najj si yom najham, najj inj oc sam nac bu lau gitêtj, magoc nac najj si yom sac, najj oc sêtap inj ndê matôc sa.”

Lau sêdac Yisu bu kôm gêtj dalô (Luk 11:29-32)

³⁸ Goc lau Palêsai ti kêdôhônj-waga yomsu-nga njatô sêsôm têtj Yisu, “Kêdôhônj-waga, yac bu alic am kôm gêtj dalô atu bu whê nem njahu sa.” ³⁹ Ma Yisu sôm, “Mac lau têtj dindec-nga, mac lau sac najj apuc dômwêm Anôtô, ma asa nem lêtj bambalinj gitôm lau mockainj-nga. Mac andac bu alic gêtj dalô, magoc Anôtô oc kêtj gêtj dalô tigenj têtj mac alic, tôm gêtj dalô najj inj kôm pi propet Jona. ⁴⁰ Jona mbo i atu njalôm gitôm acsalô tô ti ôbwêc tô. Ma bocdinaj Njamalac ndê Atu oc yêc nom njalôm nditôm acsalô tô ti ôbwêc tô. ⁴¹ Têtj ndoc Jona gêm mêtê lau Ninewa, najj sêkac si njalôm kwi. Ma nac najj hóc gêlêc Jona su dec mbo, tigenj mac am daôm kwi dom. Tu dinanj-nga têtj bêc matôc-nga, lau Ninewa oc sêtisa akêtj lau batê sêwhinj mac lau têtj dindec-nga, ma nac oc sêhoc mac nem sac asê. ⁴² Munjga, Kwin Siba-nga[‡] kêsêlêj sej balinj bu ngô Kinj Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec njac najj hóc gêlêc Solomon su, najj mbo dec. Magoc mac akêtj danjam inj dom. Tu dinanj-nga, têtj bêc matôc-nga, Kwin dau oc tisa whinj mac lau têtj dindec-nga, ma hoc mac nem sac asê.”

Njalau sac sêhsalê mala najj yêc njambwa (Luk 11:24-26)

⁴³ “Têtj ndoc njalau sac danj sa yêc njamalac danj, najj gitôm inj kêtjgihi mbo gamej sawa ma kêsâlê mala êjwhañ dau-nga. Tigenj têtj ndoc inj tap sa dom, ⁴⁴ najj inj oc sôm têtj dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu najj aô gahu sinj su.’ Ma inj oc mbu ndi ma tap sa bu njamalac dau ndê njalôm yêc njambwa, gitôm andu najj sêmasanj njawasi sa. ⁴⁵ Dec inj oc sa ndi, wê nj alau 7 najj sac sambuc sêhóc gêlêc

inj su, najj sêmenj, ma hoj sêsôc njamalac dau ndê njalôm sêndi, ma sêmbo dinanj. Bocdinaj njawapac najj tap njamalac dau sa, najj hóc gêlêc njawapac njamata-nga-nga su. Ma njalêj tigenj mac lau sac têtj dindec-nga, oc atap njawapac atu sa têtj têtj jambu-nga.”

Yisu dinda ti asii (Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Lau daêsam sêmbo andu danj sêwhinj Yisu têtj ndoc inj sôm yom dinanj mbo, ma inj dinda ti asii sêmenj sêlhac awê, ma bu sêsôm yom têtj inj. ⁴⁷ Goc njamalac danj kêtj njawê têtj inj ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêsôm yom têtj am.” ⁴⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Anej dinanj asa, ma asinj nac lau asa?” ⁴⁹ Goc inj tôte amba têtj ndê njac sênomi, ma sôm, “Aô dinanj ti asinj dau dindec. ⁵⁰ Bu lau najj danja wambu Damanj undambê-nga ndê yom, najj nac aô asinj ti lhuwjêi ma dinanj.”

13

Yom gôlinj pi njac kêbalip wit njawê (Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Têtj bêc dinanj Yisu hu andu sinj ma sa gi ndôc Bugictonj Galili-nga njamakê. ² Ma lau daêsam sêkac sa sêngihi inj ahuc e njasawa mbasi. Tu dinanj-nga dec inj pi gi ndôc wanj danj najj poc kêtjpij baô. Ma lau hoj dinanj sêlhac baô. ³ Goc Yisu sôm yom gôlinj daêsam têtj nac. Inj sôm yom gôlinj danj bocdec bu, “Njac danj sa gi bu êmbalip wit njawê yêc inj ndê ôm. ⁴ Ma têtj ndoc inj kêbalip gêtj dau, najj njatô sêpenj sêsip sej, dec mbac sêmenj ma sej su. ⁵ Ma njawê njatô sêpenj sêsip gamej hoc-hoc, najj nom njegac sac hoc njahô njambwa. Njawê dau sêsip nom njalôm gacgej si dom, dec sêpo sêpi sêmenj njagahô. ⁶ Magoc tinjambu ac pec njagatôm ma gêm bôlinj. Njahu bu nom najham mba tu njawakac sip ndi-nga. ⁷ Ma wit njawê njatô sêpenj sêsip kwanj ti njakwa njalôm, magoc têtj ndoc sêpo sêpi sêmenj, najj kwanj pi whinj e yarj ndu. ⁸ Ma njatô sêpenj sêsip nom najham ma sêpo sêpi najham e sem njandô. Njatô sem njandô 30, ma njatô sem 60 ma njatô sem njandô 100. ⁹ Asa bu danjasuj yêc, najj ngô anej yom.”

Yom gôlinj njahu (Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Tinjambu Yisu ndê njac-sênomi sêtigasuc inj ma sêdac, “Tu sake-nga am sôm yom têtj lau na yom gôlinj?” ¹¹ Ma inj ô yom ma sôm, “Anôtô ndê gôlinj njalêj njahu sip njalôm gi. Inj kêtjalinj mac sa bu anyalê njahu dau, magoc lau najj sêkêtj whinj aô dom, najj oc tôm dom bu sênyalê. ¹² Asa najj kôc Anôtô ndê yom sa sip ndê njalôm e tidônj, najj Anôtô oc kêtj gauc têtj inj êjnlêc, e inj êjnyalê yom dau timala enj.

[‡] 12:42: Matyu to yom pi Kwin akêtj gamej njapu-nga (South). Yom dau hêganônj Kwin Siba-nga, najj ndê minj sêto yêc 1 Kinj 10:1-13. Kwahic dec dasam gamej Siba-nga bu ‘Arabia.’

Magoc asa nan yom dau tidôn in dom, nan Anötö oc kôc gêñ hon su yêc in. ¹³ Tu dinan-nga aô wasôm yom têñ lau ña yom gölin. Ñac sêlic gêñ ñapan, tigen ñac si gauc sa dom, ma ñac sêngô yom ñapan, tigen ñac sênjalé ñahu dom. ¹⁴ Yom nan propet Aisaya hoc asê mun su, nan dec ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Ñac sêngô aney yom ñapan, magoc sênjalé ñahu dom. Ma sêlic gêñ nan aô gakôm nan ñapan, tigen ñac si gauc sa dom.

¹⁵ Lau dau si ñalom ñadandi. Ñac si danjasun hoc ahuc, ma ñac sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinar dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma danjasun sêngô, ma sênjalé aô tidôn yêc ñac si ñalom e sênem dau kwi, ma aô wakôm ñac ñayham sa.” [Ais 6:9-10]

¹⁶ Ma Yisu sôm têñ ñgacsênomi, “Aô wampin mac nem tanôm ti danjasun, bu mac alic gêñ atu-tu nan aô gakôm, ti anjô aney yom. ¹⁷ Aô wasôm yom ñandô têñ mac bu propet ti lau gitêñ daêsam nan sêmbo mun su, nan sêkên bata bu sêlic gêñ nan mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkên bata bu sêngô yom nan mac anjô su, tigen sêngô dom.”

Yisu whê yom gölin wit ñawhê-nga ñahu sa (Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Dec akên danjam ma wawhê yom gölin ñgac kêbalip wit ñawhê-nga sa. ¹⁹ Yom pi ñawhê nan sêpen sêsip sen, nan hêganôn lau nan sêngô yom pi Anötö ndê gölin, magoc sênjalé ñahu dom. Bocdinar Sadañ dau men kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalom. ²⁰ Ma yom pi ñawhê nan sêpen sêsip gamen hoc-hoc, nan hêganôn lau nan sêngô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa ñagahô ma ti atac ñayham. ²¹ Magoc tôm ñawhê dinan ñawakac sip gi dom, nan yom dau tidôn yêc lau dinan si ñalom dom. Sêlhac ñasawa sauñ, tigen têñ ndoc sêtap ñawapac sa me lau sêkên kisa ñac tu Anötö ndê yom-nga, nan sêhu si sêkên whin sin ñagahô enj. ²² Ma yom pi ñawhê nan sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalom, nan hêganôn lau nan sêngô Anötö ndê yom, magoc yom dau gem ñandô yêc ñac si ñalom dom. Ñahu bu ñac sêhêgo dau pi gêñ nom-nga ñapan, ma sêsa lêñ atac whin mone-nga e gêñ kain dinan kôm Anötö ndê yom ahuc. ²³ Ma yom pi ñawhê nan sêpen sêsip nom ñayham ma sem ñandô 30, me 60, me 100, nan hêganôn lau nan sêngô yom ma sênjalé ñahu, ma sem ñandô daêsam.”

Yom gölin pi wahô

²⁴ Yisu sôm yom gölin dan tiyham bocdec bu, “Aô bu wawhê Anötö ndê gölin sa ñalên bocdec. Ngac dan kêbalip wit ñawhê ñayham sip ndê ôm. ²⁵ Magoc têñ ndoc lau sêyêc bêc, nan in ndê ñacyo men, ma kêbalip wahô ñawhê sip ôm dau whin wit ñawhê ñayham, goc kôlhô gi. ²⁶ Tinambu wit ñawhê po pi men,

ma têñ ndoc ñandô sa, nan lau sêlic bu wahô pi men whin. ²⁷ Goc ôm ñadau ndê lau akin sêtên in si ma sêsôm, ‘Ñadau, yac alic bu am kêbalip ñawhê ñayham sip nem ôm. Magoc wahô dec men akên nde?’ ²⁸ Ma in ô yom ma sôm, ‘Ñacyo dan kôm gêñ dau.’ Ma sêndac in, ‘Am tac whin bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’ ²⁹ Ma in sôm, ‘Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whin. ³⁰ Atec lu-lu sêlhac sêwhin dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gêñ ñandô sa-nga. Têñ dinan aô oc wasôm têñ lau sêndic gêñ ñandô sa-nga bu sêndic wahô sa mun, goc sêkic dôn ma sêkên pi ya ndi. Ma tinambu sêndic wit ñandô sa pi aney andu gêñ ñandô-nga.’”

Yom gölin pi gêñ ñawhê sauñ (Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Ma in sôm yom gölin dan têñ ñac bocdec, “Anötö ndê gölin gitôm a soc ñawhê, nan ñgac dan sô sip in ndê ôm. ³² Ñawhê dau in gêñ sauñ-têc, tigen tinambu oc po pi men e ti a atu hoc gêlêc gêñ ôm-nga hon, ma mbac lôlôc-nga oc sêmen sêhê si ñaic yêc ñasangac.”

Yom gölin pi yist (Luk 13:20-21)

³³ Ma in sôm yom gölin dan tiyham bocdec, “Anötö ndê gölin gitôm yist, nan awhê dan kên sip plawa lôn atu dan ma kêgalun e kôm plawa hon sun.”

Yisu sôm yom gölin daêsam (Mak 4:33-34)

³⁴ Yom hon nan Yisu sôm têñ lau ton atu dinan, nan in sôm ña yom gölin ñambwa. Ma in sôm yom ñalên dan dom. ³⁵ Ma boc-dinar propet ndê yom bocdec ñandô sa:

Aô wasôm aney yom ña yom gölin, ma gêñ nan yêc sin dau têñ têm Anötö kên undambê ti nom e men, nan kwahic dec wasôm asê. [BW 78:2]

Yom gölin wahô-nga ñahu

³⁶ Goc Yisu hu lau hon sin ma sôc andu gi. Ma in ndê ñgacsênomi sêtên in si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gölin wahô-nga ñahu sa têñ yac?” ³⁷ Ma Yisu sôm, “Ngac nan kêbalip ñawhê ñayham, nan ñamalac ndê Atu. ³⁸ Ma in ndê ôm, nan nom sambuc lec. Yom pi ñawhê ñayham hêganôn lau nan sêmbo Anötö ndê gölin ñapu, ma wahô hêganôn ñalau sac si ñadau ndê lau. ³⁹ Ma ñacyo nan kêbalip wahô ñawhê, nan Sadañ dau. Ndoc sêndic gêñ ñandô sa-nga, nan tôm bêc ñambu-nga, ma lau sêndic gêñ ñandô sa-nga, nan Anötö ndê anjela. ⁴⁰ Têñ bêc ñambu-nga, lau sac oc sêsip ya atu ñalom sêndi, ñalên tigen tôm wahô nan lau sic sa ma sêkên pi ya gi. ⁴¹ Ñamalac ndê Atu oc êñkin ndê anjela, ma ñac oc sêkôc gêñ lêtôm-nga ti lau hon nan sêkôm sac, nan su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma ñac oc sêmbalin ñac sêsip ya atu ñalom sêndi, ma ñac oc sêtan atu ti lhô êñsin pi dau. ⁴³ Têñ dinan

lau gitêñ si ñawasi ti ñawê oc pô gameñ gitôm ac, yêc ñac si Damba ndê gameñ undambê-ña. Mac bu dañamsuñ yêc, nañ aṅgô aneñ yom.”

Yom gôlinj lu pi Anôtô ndê gôlinj

44 “Anôtô ndê gôlinj ñamwasinj gitôm awa ñayham andô dañ nañ yêc sinj dau yêc nom dañ ñalôm. Ñamalac nañ tap awa dau sa, nañ oc sinj kwi tiyham, ma lhô ndi ti atac ñayham atu ma kêñ ndê gêñ hoñ têñ lau sênemlihi, goc nemlihi nom dinañ bu kôc awa dau sa.

45-46 “Ma Anôtô ndê gôlinj ñamwasinj gitôm yac ñapa ñaôli atu. Ngac tidulu gêñ-ña nañ kêsalê yac ñapa ñayham tu êmasañ gôlinj-ña, nañ bu tap yac ñapa ñayham andô dau sa, dec inj oc lhô ndi ma kêñ ndê gêñ hoñ têñ lau sênemlihi, goc nemlihi yac ñayham dau.”

Yom gôlinj pi wasañ

47-48 “M a yom gôlinj dañ tiyham. Nalêñ nañ Anôtô kêgalêm lau sa bu s êmbo inj ndê gôlinj ñapu, nañ gitôm wasañ nañ lau sêkêñ sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasañ dau si e meñhu. Goc lau sêhê sa pi baô gi. Ma sêndôc sic ma sênyalinj i ñayham-ñayham sa sip dalu, ma i sac-sac, nañ sêmbalinj sinja. 49 Ma ñalêñ tigenj têñ bêc ñambu-ña, aṅjela oc sêmeñ ma sêwhê lau sac ti lau gitêñ kôc. 50 Ñac oc sêmbalinj lau sac sêsip ya atu ñalôm sêndi, ma ñac oc sêtanj ti lhô êñsinj pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

51 Yisu gic bata yom dinañ, goc ndac inj ndê ñgacsêñjomi, “Mac aṅjalê aneñ yom hoñ dindec ñahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” 52 Goc inj sôm têñ ñac, “Kêdôhônwaga yomsu-ña nañ sênyalê Anôtô ndê gôlinj ñahu tidôn whin, nañ sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têñ lau, ma yom wakuc whin. Ma bocdinañ ñac sêtôm andu ñadau dañ nañ gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa ti awa wakuc asê têñ lau.”

*Yisu ndê lau sêkôc inj sa dom
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

53 Yisu sôm yom gôlinj hoñ dinañ pacndê, goc hu gameñ dinañ sinj. 54 Inj mbu têñ inj ndê malachu gi, ma kêdôhôn lau mbo ñac si lôm wê-ña. Dec ñac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc ñayham ti ñaclai bu kôm gêñ dalô atu-tu, nañ ñgac dec tap sa yêc nde?” 55 Inj k apenta ndê atu! Inj dinda inj Maria, ma inj asij Jems, Josep, Saimon, ma Judas. 56 Ma inj ndê lhuwêi sêmbo sêwhin yac. Bocdinañ gêñ hoñ dindec inj kôc sa yêc nde?” 57 Ma ñac atac lu-lu tu inj-ña. Magoc Yisu sôm têñ ñac, “Lau hoñ sêtoc propet dañ sa, tigenj yêc propet dau ndê malachu, inj dau ndê lau sêtoc inj sa dom.” 58 Ma tu ñac sêkêñ whin inj dom-ña, dec inj kôm gêñ dalô atu-tu daêsam yêc ñac si gameñ dom.

14

*Herod Antipas ñgô ñawaê pi Yisu
(Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)*

1 Têñ ndoc dinañ fHerod, nañ gêm gôlinj gameñ Galili-ña, nañ ñgô ñawaê pi Yisu. 2 Ma inj sôm têñ inj ndê lau akiñ bu, “Ñgac dê mboe Jon, ñgac Kêku Lau-ña nañ tisa akêñ lau batê-ña. Ma tu dinañ-ña inj kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô atu-tu dinañ.”

*Herod gic Jon, ñgac Kêku Lau-ña ndu
ñaminj
(Mak 6:17-29)*

3-4 Muñ-ña, Herod gêm inj ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têñ inj, “Am kôm gêñ so sambuc.” Tu dinañ-ña Herod kêkinj ndê lau bu sêkôc Jon dôñ ma sêkêñ inj ndôc gapocwalô. 5 Herod tac whin bu ndic Jon ndu, tigenj inj tôc lau daêsam nañ sêlic Jon bu propet dañ. 6 Têñ ndoc dañ sêndê mwasinj tu Herod ndê bêc dinda kôc inj-ña, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasinj dau ñalôm. Herod gêlic ma tac ñayham atu, 7 dec inj kêmatinj yom têñ inj ma sôm, “Yomandô aô wasôm têñ am. Gêñ bocke am bu tac whin nañ sôm, ma aô oc wakêñ têñ am.” 8 Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. Inj dinda tec Jon, dec sôm têñ bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aô tac whin bu am tim Jon, ñgac Kêku Lau-ña ndê kachu kic, ma kêñ inj ndê ñagôlônj sip pele dañ ma kêñ têñ aô, bu walic pi tanônj bu inj mbac ndu ñandô.” 9 Têñ ndoc Herod ñgô yom dinañ, inj ndê ñalôm ñawapac atu. Tigenj tu inj kêmatinj yom yêc lau hoñ aṅgô-ña, dec inj sôm têñ inj ndê lau sinj-ña bu sêkôm tôm bawhê dau tenj. 10 Inj kêkinj ñac sêsôc gapocwalô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic. 11 Ma sêkêñ ñagôlônj sip pele dañ, ma sêkôc sêmeñ ma sêkêñ têñ bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêñ têñ dinda gêlic. 12 Tinambu Jon ndê sêñjomi sêmeñ sêkôc inj ñamlanj sa ma si sêñsuhuj. Goc sêtêñ Yisu si ma sic minj têñ inj.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

13 Têñ ndoc Yisu ñgô ñawaê pi Jon, nañ inj pi wañ dau gi bu pi bugictonj ñadanj, ma lhô têñ gameñ sawa dañ ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-ña sêñgô ñawaê bu inj pi wañ dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baô ma sêñkuc inj. 14 Têñ ndoc Yisu sôm baô gi, nañ gêlic lau daêsam dinañ ma tawalô ñac. Ma inj kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

15 Têñ telha, kêpiñ bu ac ndi sip, goc ñgacsêñjomi sêtêñ inj sêmeñ ma sêsôm, “Gameñ dec gameñ sawa, ma ac gi su. Kêñ lau sêlhô sêtêñ malac sêndi bu sênemlihi si gêñ sêneñ-ña.” 16 Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc tôm bu sêneñ gêñ yêc dec. Mac daôm akêñ gêñ têñ ñac sêneñ.” 17 Ma sêsôm, “Yac oc akôm ñalêñ

nde, bu yac mba bolom amañđan ma i lu solop dec yêc.”¹⁸ Goc in sòm, “Akôc gêñ dau sa amen.”¹⁹ Ma in sòm têtj lau bu sêndôc sic sêndôc kwanj. In kôc bolom amañđan ma i lu, tatac undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma in kêtj têtj ngacsêñomi, ma sic sam têtj lau.²⁰ Nac hoñ serj gitôm, ma ngac-sêñomi sic gêtj ñadêlê sa sip gatop 12 e menhu.²¹ Lau nanj serj gêtj dau, nanj si launğac ñanamba gitôm 5,000. Ma lauwêhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

*Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Dinañ su, goc Yisu kêkinj ndê ngacsêñomi sêpi wanj bu sêmunj in sêmbu sêpi bugictonj ñadanjga sêndi. Ma in ñau gacgerj mbo, bu kêtj lau sêlhô sêndi.²³ Sêlhô si su, goc in pi lôc tawasê gi bu teñ mbec. Nases sa, ma in tawasê mbo.²⁴ Magoc wanj dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu ñadinda gêli bu sa e gic sip wanj.

²⁵ Têtj ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô têtj ñac gi.²⁶ Magoc têtj ndoc ngacsêñomi sêlic in kêsêlêñ mbo bu ñahô, nanj sêtôc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê! Nalau danj!”²⁷ Goc Yisu sòm têtj ñac, “Atôc daôm dom! Nalôm pêñ dôn, bu aô dauñ dec.”²⁸ Goc Pita sòm, “Pômdau, bu am daôm dinañ, nanj goc sòm aô wanj sêlêñ wambo bu ñahô watêtj am waloc.”²⁹ Ma Yisu sòm, “Mwenj!” Goc Pita sip yêc wanj, ma kêsêlêñ mbo bu ñahô têtj in gi.³⁰ Magoc mbu ñadinda kôm in tôtec dau atu ma in kwê bu solonj tigenj. Goc in mbwêc, “Pômdau, nem aô sa!”³¹ Nğahô Yisu kêmatôc amba gi, hê in sa ma sòm, “O am ngac kêtj whinj babalê-nga. Bocke ma am atac lu-lu tu aneñ ñaclai-nga?”³² Goc inlu sêpi wanj si, ma mbu timalô.³³ Ma ngacsêñomi nanj sêndôc wanj sêpônj haduc ma sêmpinj in ma sêsôm, “Yomandô, am Anôtô ndê Atu!”

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Gene-saret

(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

³⁴ Sêlac wanj si e sêsôc baô yêc malac Gene-saret.³⁵ Ma têtj ndoc lau malac-nga sêlic bu Yisu meñ, nanj sêkêtj ñawaê têtj gameñ ñamakê-nga hoñ, ma lau sêkôc si lau gêmbac hoñ sa sêtêñ in sêmey.³⁶ Nac sêteñ bu sêmasec in ndê ñakwê ñadali ñambwa, ma lau hoñ nanj sêmasec in, nanj ñayham sa.

15

Gêtj nanj kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga

(Mak 7:1-23)

¹ Têtj dinañ lau Palêsai ti kêdôhônğwaga yomsu-nga ñatô sêmey akêñ Jerusalem sêtêñ Yisu si, ma sêndac in,² “Tu sake-nga am nem ngacsêñomi sêkôm ñagôlinj nanj lau andô sic dulu têtj yac, nanj popoc? Têtj ndoc sêney

gêtj, nanj sêñğwasin amba munj su dom.”³ Ma Yisu ô ñac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-nga mac atoc lau andô si ñagôlinj sa ma akôm Anôtô ndê yomsu popoc?”⁴ Anôtô dau sòm, “*Toc damam lu dinam sa,*’ ma in sòm tiyham bu, ‘*Asa nanj sòm yom sac pi in ñambwa me dinda, nanj oc sêndic in ndu.*”⁵ Tigenj mac anğkuc yomsu dau dom. Ngac danj ndê awa me gêtj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc in sòm têtj inlu, “Oc tôm dom bu wanem amlu sa, bu gêtj dindec aô wakêtj ti da têtj Anôtô;”⁶ goc mac alic ñayham bu in toc damba sa dom. Boccinañ mac asenj Anôtô ndê yom nanj sòm bu atoc damam lu dinam sa, nanj popoc, tu bu anğkuc lau andô si ñagôlinj.⁷ Mac lau atim yom lau-nga! Yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su, nanj hêganônğ mac solop.⁹ Nac sem akij aô ñandô dom, ma yom nanj sêndôhônğ têtj lau, nanj ñamalac si yomsu ñambwa.”

¹⁰ Goc Yisu ta lau hoñ ma sòm, “Anğô ma anyalê ñapep.¹¹ Gêtj daney-nga nanj sip ñamalac whasunj, nanj kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga dom. Tigenj yom nanj sa akêñ ñamalac whasunj, nanj kôm ñac ñadômbwi sa.”¹² Têtj dinañ Yisu ndê ngacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm têtj in, “Lau Palêsai sêngô am nem yom dinañ, dec kôm ñac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?”¹³⁻¹⁴ Goc in sòm têtj ñac, “Ahêgo daôm tu ñac-nga dom! Atec ñac. Lau hoñ nanj danja wambu Damañ undambê-nga ndê yom dom, nanj sêtôm wahô nanj in oc puc sa ti ñawakac. Nac bu sêtôc serj têtj lau ñatô, magoc ñac tandô pec. Ma ngac tapec danj bu wê tapec danj, inlu lu-lu oc sêpeñ sêsip sê.”

¹⁵ Dec Pita sòm, “Gitôm bu am whê yom gôlinj dinañ ñahu sa têtj yac?”¹⁶ Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Têtj nde mac oc anyalê?”¹⁷ Alic! Gêtj nanj sip ñamalac whasunj, nanj sip in ñatac ñalôm gi, ma tinjambu sa meñ tiyham.¹⁸ Tigenj yom sac nanj sa ñamalac whasunj, nanj sa akêñ in ndê ñalôm, ma sac nanj yêc ñamalac ñalôm, dec kôm in ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga.¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic ñamalac ndu-nga, mêtê mockainj-nga nanj lau nanj sem dau sa su, ma lau nanj sem dau sa su dom, nanj sêkôm, mêtê sênem kanj gêtj-nga, yom tasanj, ma yom sêpu lau-nga,²⁰ nanj yêc ñamalac ñalôm, nanj kôm ñac ñadômbwi sa. Tigenj yac bu tanğwasin amañ dom ma daney gêtj, dec oc kôm yac ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga dom.”

*Awhê Kanan-nga kêtj whinj ñanğa
(Mak 7:24-30)*

²¹ Yisu hu malac dinañ sinj, ma in ti ndê ngacsêñomi sêtêñ malac Taya ma Saidon ñagameñ ñamakê-nga si.²² Ma awhê Kanan-nga danj, nanj ndôc gameñ dinañ, nanj têtj

in meŋ ma mbwêc, “O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô. Nalau sac kêŋ ŋawapac atu têtŋ aô atuŋwê, ma kôm in tisac.” ²³ Yisu gêm dôn ma ô yom dan dom, goc ŋgacsêŋomi sêtigasuc in ma sêsôm, “Kêŋ in lhô ndi, bu in kêkuc yac ma mbwêc yom ŋapan.” ²⁴ Ma in sôm, “Awhê dau in awhê Israel-ŋga dom. Anôtô kêkiŋ aô bu wanem lau Israel-ŋga sa, bu ŋac sêtôm domba nan sinŋa su.”

²⁵ Têtŋ dinan awhê dau meŋ pôn haduc têtŋ in ma ndac tiyham, “Pômdau, nem aô sa.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc balêkoc si gêtŋ daneŋ-ŋga su ma tambaliŋ têtŋ giam sêneŋ.” ²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, tigeŋ giam nan sêndôc ŋadau ndê tebo ŋapu, nan sen gêtŋ ŋapopoc nan peŋ yêc tebo.” ²⁸ Yisu ŋgô yom dinan ma sôm, “O awhê, am kêŋ whiŋ ŋanŋa. Aô oc wakôm tôm am ndac.” Ma têtŋ acgatu ŋasawa dau dinan, awhê dau ndê atuwê ŋayham sa.

Yisu gôlôm lau 4,000

(Mak 8:1-10)

²⁹ Yisu kôlhô gi ma kêsêlêŋ whiŋ ndê ŋgacsêŋomi mbo Bugicton Galili-ŋga ŋamakê. Goc in pi lôc dan gi ma ndôc sic. ³⁰ Ma lau daêsam sêwê sêtêŋ in sêmeŋ. Ŋac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôliŋ, awha mba, ti lau gêmbac daêsam, ma sêkêŋ ŋac sêyêc Yisu anŋô-ŋga. Ma in kôm ŋac hoŋ ŋayham sa. ³¹ Têtŋ ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôliŋ sêŋsêlêŋ tiyham, ma tapec si tandô ŋawa sa, nan sêhêdaê ŋandô. Ma sêmpiŋ Anôtô Israel-ŋga.

³² Yisu ta in ndê ŋgacsêŋomi sêmeŋ, goc sôm têtŋ ŋac, “Aô tanwalô lau dindec, bu sêmo sêwhiŋ aô gitôm bêc tō su. Ŋac si gêtŋ daneŋ-ŋga pacndê, ma aô gatec bu wakêŋ ŋac sêlhô sêndi ti gêtŋ yô ŋac, mbo ŋac tagôlô yêc senŋ.”

³³ Magoc ŋgac-sêŋomi sêsôm, “Bocke? Gameŋ dec gameŋ sawa, ma danemlihi bolom yêc nde, bu dakêŋ têtŋ ŋac sêneŋ?” ³⁴ Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom hiŋga ndôc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ŋatô.”

³⁵ Goc Yisu sôm têtŋ lau bu sêndôc sic. ³⁶ Dec in k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm danŋe, p ô kôc-kôc, ma kêŋ têtŋ ŋgacsêŋomi, ma ŋac sic sam têtŋ lau. ³⁷ Ŋac hoŋ senŋ e gitôm, ma tiŋambu ŋgac-sêŋomi sic gêtŋ ŋadêlê sa sip gatop 7 e meŋhu. ³⁸ Lau daêsam senŋ gêtŋ dinan e gitôm. Ŋac si lauŋac ŋanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmo sêwhiŋ.

³⁹ Tiŋambu Yisu kêŋ lau hoŋ sêlhô si, goc in ti ndê ŋgacsêŋomi sêpi wan dan ma sêtêŋ malac Magadan ŋagameŋ si.

16

Lau Palêsai sêndac gêtŋ dalô

(Mak 8:11-13)

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi ŋatô sêtêŋ Yisu sêmeŋ bu sêŋsahê in. Ŋac sêndac in bu kôm

gêtŋ dalô bu tôte asê bu in kôc ŋaclai yêc Anôtô ndê. ² Dec in sôm, “Mac bu alic umboŋ tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ŋayham.’ ³ Ma mac bu alic umboŋ tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêtŋ dalô umboŋ-ŋga dinan, ma anyalê ŋahu. Ma bocke dec mac anyalê gêtŋ dalô daêsam nan aô gakôm têtŋ ŋasawa dindec, nan ŋahu dom? ⁴ Mac lau sac nan apuc dômwêc Anôtô, ma asa nem lêtŋ bambaliŋ gitôm lau mockaiŋ-ŋga. Mac anŋsalê gêtŋ dalô, tigeŋ Anôtô oc kêŋ gêtŋ dalô tigeŋ têtŋ mac alic, gitôm gêtŋ dalô nan in kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinan su, goc hu ŋac sin ma kôlhô gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê

(Mak 8:14-21)

⁵ Têtŋ ndoc Yisu ti ŋgacsêŋomi sêmbu akêŋ bugicton ŋadanŋa sêmeŋ, nan ŋgacsêŋomi sêkôc bolom dom, sêŋlihiŋ dau sinŋ. ⁶ Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, “Ayob daôm ŋapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” ⁷ Goc ŋac sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ma sêsôm, “In sôm yom dinan ŋahu bu yac dakôc bolom dom.” ⁸ Magoc Yisu kêyalê ŋac si yom dau, dec sôm, “O mac lau nan akêŋ whiŋ gwalec! Tu sake-ŋga mac am yomgalôm awhiŋ daôm, ma gauc gêm bu aô gasôm yom pi yist, ŋahu bu mac nem bolom mba? ⁹ Bocke mac nem gauc sa pi gêtŋ hoŋ nan aô gakôm, nan dom? Gauc nem bolom amanŋan nan gakêŋ têtŋ lau 5,000 senŋ. Tiŋambu mac ahon ŋadêlê sa sip gatop hiŋga? ¹⁰ Ma têtŋ ndoc lau 4,000 senŋ bolom amanŋan ŋandôlu, nan ŋadêlê sip gatop hiŋga? ¹¹ Aô gasôm yom pi bolom kaiŋ dinan dom, ma bocke dec mac anyalê aneŋ yom ŋahu dom? Ayob daôm ŋapep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist.” ¹² Têtŋ dinan ŋac si gauc sa. Ma sêŋyalê bu in ndê yom hêganôŋ yist bolom-ŋga dom. Sêŋyalê bu in kêŋ puc ŋac bu sêyob dau pi yom nan lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôhôn têtŋ lau.

Pita hoc Yisu ŋahu asê

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhôt asê gameŋ nan sêsam bu Sisaria Pilipai, ma in ndac ŋac, “Lau sêsôm sake pi ŋamalac ndê Atu? Sêsôm bu in asa?” ¹⁴ Ma sêsôm, “Lau ŋatô sêsôm bu am Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga, ma ŋatô sêsôm bu am Elaija, ma ŋatô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si danŋ.”

¹⁵ Goc Yisu ndac ŋac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” ¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anôtô Tali Ŋadau ndê Atu am.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu, aô awhan hôt am, bu ŋamalac dan hoc yom dau asê têtŋ am dom. Damaŋ undambê-ŋga kêŋ gauc dinan têtŋ am. ¹⁸ Aô wasôm têtŋ am, bu am Pita, ma aô wandic aneŋ gôlôwac dabuŋ sa sêlhac hoc

dau njahô.* Ma njac lai lambwam-njga gitôm dom bu ku njac dulu. ¹⁹ Ma aô wakên ki têtj am bu yob gatam lau sêsôc Anötö ndê gólinj napu-njga. Ma gêtj bocke nanj am bu êmbwala su yêc nom, nanj wambwala su yêc undambê. Ma gêtj bocke nanj am bu sô dônj yêc nom, nanj wasô dônj yêc undambê bocdinanj. ²⁰ Yisu sôm yom dinanj su, goc gic yao inj ndê njgacênjomi ti njanja, bu sêsôm asê têtj lau bu inj Mesaya dau dom.

*Yisu sôm gwananj bu inj oc hôc njandê
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)*

²¹ Têtj têtj dinanj Yisu gic hu sôm yom têtj ndê njgacênjomi, pi gêtj nanj oc hôc asê inj. Inj whê sa bu inj gic waê bu têtj Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-njga ti dabunjsiga atu-tu, ma kêdôhônjwaga yomsu-njga oc sêkênj njawapac daêsam têtj inj e lau sêndic inj ndu. Ma têtj bêt titô-njga Anötö oc unj inj sa mbo tali tiyham. ²² Goc Pita kôc inj sa njasawa saunj gi, ma sôm inj bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötö-njga, oc mba! Gênj dinanj oc tap am sa dom andô!” ²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têtj Pita, “Sadanj, kôc daôm sa lhô su! Am gauc gêm bu lhac aô ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê lêtj dom, am bu êmkuc njamalac si gauc njambwa.”

*Lau nanj sênjuc Yisu oc sêhóc njawapac
(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)*

²⁴ Goc inj sôm têtj inj ndê njgac-sênjomi, “Asa nanj tac whinj bu ênjuc aô, nanj ênjwininj dau ma hôc ndê a gicso dau sa, ma ênjuc aô. ²⁵ Bu asa nanj tac whinj bu sap gêtj nom-njga dônj njapanj tu mbo tali-njga, nanj oc ninjga. Magoc asa nanj bu hu gêtj nom-njga sinj tu ênjuc aô-njga, nanj oc ninjga dom. ²⁶ Njamalac danj bu po gêtj nom-njga honj sa, magoc inj dau gatuu bu ninjga, dec gêtj nom-njga honj dinanj oc tòm dom bu nem inj sa. Gênj njayham bocke yêc, nanj gitôm bu dakênj têtj Anötö ô yac nenj gatunj? ²⁷ Tinjambu Njamalac ndê Atuu oc mbu me nj ti Damba ndê njac lai ti njawasi undambê-njga, ma whinj njajela honj. Têtj dinanj inj oc kênj njagêyô têtj njamalac honj tòm ndi, ênjuc mêtê nanj njac sêkôm. ²⁸ Aô wasôm yom njandô têtj mac! Lau njatô nanj sêlhac dec, nanj oc gacge nj sêmbo tali e sêlic Njamalac ndê Atuu me nj ti ndê njac lai nem gólinj-njga.”

17

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê njawasi
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Bêc 6 ginjga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhinj inj, ma njac tawasê sêpi lôc bali nj danj si. ² Yêc dindê sêlic Yisu ndê njamlic kai nj danj sa. Inj anjô andô njawê sa gitôm ac pô game nj, ma inj ndê njakwê njawasi sêp

sambuc. ³ Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma inj lu sem yomgalôm sêwhinj Yisu. ⁴ Goc Pita sôm têtj Yisu, “Pômdau, njayham kêtêc bu dambo dec. Am bu tac whinj, goc aô wakwê bac tó bu mac ambo-njga, am nem bac danj, Moses ndê danj, ma Elaija ndê bac danj.” ⁵ Inj sôm yom dau mbo, ma dao ti njawê atu danj sip me nj ma kêgatôc njac ahuc. Ma awha danj sa yêc dao njalôm, nanj sôm, “Aô ne nj atunjang dau dindec. Aô gatisambuc inj, ma atac whinj inj ndu andô. Angô inj ndê yom manj!” ⁶ Têtj ndoc njgac-sênjomi tó sênjô awha dinanj, nanj sêtôc dau njalênj sac, ma sêhu dau anjô andô sip nom. ⁷ Magoc Yisu têtj njac gi, kêmasêc njac ma sôm, “Atisa ma atôc daôm dom.” ⁸ Ma sêhóc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

*Gêndac pi Elaija
(Mak 9:11-13)*

⁹ Tinjambu njac sêsip akênj lôc dau sêmenj, ma Yisu kênj yao njac bocdec bu, “Andic minj pi gêtj nanj mac alic nanj dom, e Njamalac ndê Atuu tisa akênj lau batê-njga.” ¹⁰ Ma njgacênjomi tó dinanj sêndac inj bocdec bu, “Lau †Skraib nanj sêndôhônj yomsu, nanj sêsôm bu Elaija oc me nj hôc asê munj, ma tinjambu Mesaya oc me nj. Yom dau njahu bocke?” ¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic waê bu me nj ma êmasanj gêtj honj tisolop. ¹² Ma aô wasôm têtj mac, bu Elaija me nj su, tige nj lau sênjyalê inj dom. Ma sêkôm mêtê sac têtj inj tòm njac atac whinj. Ma njalênj tige nj Njamalac ndê Atuu oc sip njac si amba, ma sêkênj njandê atu têtj inj.” ¹³ Têtj dinanj njac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêganônj Jon, Njag Kêku Lau-njga.

*Yisu soc njalau sac su yêc balê danj
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Têtj têtj njac sêmbu sêmenj, nanj sêtap lau tonj atu sa, ma njgac danj têtj Yisu gi ma pôn haduc. ¹⁵ Ma inj sôm, “Pômdau, tamwalô anej balê ma nem inj sa. Inj hôc njawapac atu danj, ma ndoc daêsam kôm inj itonj e pe nj sip ya me bu. ¹⁶ Aô gakôc inj gatênj nem njgac-sênjomi ga, magoc njac sêtôm tòm bu sêkôm inj njayham sa.” ¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aô gambo gawhinj mac njasawa hic bali nj su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêtj danj? Aô wambo wawhinj mac tu wanem mac sa-njga njapanj dom! Mac nem akênj whinj mbasi. Akôc balê dau sa amenj.” ¹⁸ Goc Yisu hec yom njalau sac nanj mbo balê dau njalôm, ma soc inj sa awê gi, ma njagahô enj balê dau njayham sa. ¹⁹ Tinjambu njgacênjomi sêtênj Yisu si, ma sêndac inj gelec, “Tu sake-njga yac atôm dom bu asenj njalau sac dinanj su?” ²⁰ Ma inj ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akênj whinj Anötö ndê njac lai gitôm dom. Yomandô aô

* 16:18: Yêc Yom Grik Pita ndê njac sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau njatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc nanj inj ndê gólôwac dabunj oc sêlhac njahô, nanj hêganônj yom nanj Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu inj Mesaya, Anötö Atuu, ma yom dau ti gólôwac dabunj honj si yom sêkênj whinj-njga njahu.

wasôm têtj mac, bu mac nem akêj whinj bu nditôm gêtj sauj andô danj, tôm soc ñamatu sauj, dec oc tôm bu mac asôm têtj lôc danj bu puc dau sa ma têtj gamej wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêj whinj, ma mac oc atôm bu akôm gêtj hoj. [²¹ Yac bu dasoc ñalau sac kainj dinanj su, goc gêtj ñamata-nga dahu gêtj danenj-nga sinj tu gauc nem Anôtô-nga, ma datenj mbec ñanja.]”

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Tinjambu Yisu ndê ñgac-sêñomi sêkac dau sa yêc gamej Galili-nga, ma inj sôm têtj ñac, “Tinjambu oc sêkêj Ñamalac ndê Atu sip lau ñatô amba. ²³ Ñac oc sêndic inj ndu, magoc têtj bêc titô-nga Anôtô oc uñ inj sa mbo tali tiyham.” Yisu ndê yom dinanj kôm ñgacsêñomi si ñalôm ñawapac ñandô.

Takis Lôm Dabuj-nga

²⁴ Tinjambu Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêhóc asê malac Kapenaom, ma lau nanj sêkôc takis lôm dabuj-nga,* nanj sêtêtj Pita si ma sêndac inj bocdec bu, “Bocke? Mac nem kêdôhônwaga oc kêtj mone nemlhi takis lôm dabuj-nga, me mba?” ²⁵ Ma Pita sôm, “Hecej, inj oc nemlhi.”

Têtj ndoc Pita sôc andu gi, nanj inj gic minj yom dau têtj Yisu dom, magoc Yisu dau ndac inj, “Saimon, am gauc gêm sake? Kij nom-nga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc ñac dau si atui, me sêkôc yêc lau ñatô?” ²⁶ Goc Pita ô yom ma sôm, “Ñac sêkôc takis yêc lau ñatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinanj yomsu takis-nga hêganônj Kij ndê atui dom. ²⁷ Tigenj yham dom bu ñac sêlic yac sac. Bocdinanj sa ndi ma kêtj gam yêc bugictonj. Ma i ñamata-nga nanj am hê sa, nanj kac i dau whasuj sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi hêclu neñ takis lôm dabuj-nga. Kôc sa, ma kêtj têtj ñac.”

18

Asa ti ñamalac ñamata-nga?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Têtj ndoc dinanj ñgac-sêñomi sêtêtj Yisu si, ma sêndac inj bocdec bu, “Lau nanj sêmbo Anôtô ndê gôlinj ñapu, nanj si asa ti ñamalac ñamata-nga?” ² Goc Yisu ta balêkoc sauj danj menj, ma kêtj inj kalhac ñac ñalhu. ³ Ma inj sôm, “Anem daôm kwi ma anjwininj daôm e atôm balêkoc sauj. Bu mba, nanj wasôm yom ñandô têtj mac bu mac atôm dom bu asôc Anôtô ndê gôlinj ñapu. ⁴ Asa nanj bu êñgwininj dau nditôm balêkoc dindec, nanj ti ñamalac ñamata-nga yêc Anôtô ndê gôlinj ñapu. ⁵ Ma asa nanj kôc balêkoc sauj danj

gitôm inj dindec, nanj sa tu anenj ñaê-nga, nanj gitôm inj kôc aô dauj sa.”

Puc pi lêtôm

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Ma Yisu sôm, “Ñamalac danj bu tim balêkoc sauj dindec si danj nanj kêtj whinj aô bu kôm mêtê sac, nanj kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu nanj pi inj kachu, ma tambalinj inj sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô inj mbac ndu. Ma boc-dinanj oc tôm dom bu inj tim balêkoc dau, ma tinjambu tap Anôtô ndê matôc sa.

⁷ “Aô wasôm têtj mac, bu gêtj lêtôm-nga oc sêmenj, ma sêkêj ñawapac têtj lau nom-nga. Tigenj asa nanj bu kôc gêtj lêtôm-nga danj menj, nanj oc tap Anôtô ndê matôc sa. Oyaê! ⁸ Bocdinanj am amam me gahim danj bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ñayham bu am sôc undambê ma ndôc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hóc gêlêc nanj am kôm sac ti lic sambuc e Anôtô tuc am sip ya nanj sa ñapanj, nanj ndi. ⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbalinj ninja. Am bu mbo tamli ndôc undambê ti tanôm tigenj, nanj hóc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tinjambu Anôtô tuc am sip ya lambwam-nga ndi.”

Yom gôlinj pi domba nanj ginja

(Luk 15:4-7)

¹⁰ “Ma ayob daôm ñapep bu alic lau sauj dindec gitôm gêtj ñambwa dom. Aô wasôm têtj mac, bu ñac si anjela nanj sêmbo undambê, nanj sêlhac Damanj undambê-nga ndê anjô andô-nga. [¹¹ Ñamalac ndê Atu menj bu nem lau nanj sinja su, nanj si.]

¹² “Akôc gauc pi ñgac danj nanj yob domba 100. Têtj ndoc domba danj bu êñsêlêj bambalinj e ndi ninja, nanj inj oc kôm sake? Inj oc hu 99 sinj sêmbo, ma sa ndi êñsalê danj nanj ginja. ¹³ Aô wasôm têtj mac bu têtj ndoc inj tap sa, nanj inj ndê atac ñayham tu domba tigenj dinanj-nga oc hóc gêlêc inj ndê atac ñayham pi 99 nanj sêmbo, nanj su. ¹⁴ Ma bocdinanj, mac nem Damam undambê-nga tec bu lau sauj danj sêñinja.”

Lêj tamatôc asidôwai si yom-nga

¹⁵ “Am nem asidôwa danj bu kôm sac têtj am, goc am tamwasêm têtj inj ndi, ma sôm inj ndê giso asê têtj inj. Inj bu ngô am nem yom ma kac ndê ñalôm kwi, dec amlu apitigenj tiyham ma ambo ti yom malô. ¹⁶ Magoc inj bu ngô dom, dec kôm tôm yac neñ ñagôlinj, nanj sôm bu yom nanj lau lu me tô sêpuc dôj, nanj dakôc sa ti yom ñandô. Boc-dinanj kôc ñamalac tigenj me lu sêwhinj am, tu bu sêpuc am nem yom dôj-nga, ma atêtj nem asidôwa dau andi. ¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau

* 17:24: Tôm yala tigenj-tigenj laujgac Israel-nga hoñ nanj si yala hóc gêlêc 20, nanj semlhi takis lôm dabuj-nga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ñaôli nanj sêkôc tu gwelenj bêc lu-nga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

dinañ si yom ñapu dom, nañ sôm yom dau asê têng gôlôwac dabuñ honj. Ma in bu tec bu sôc gôlôwac dabuñ si yom ñapu, nañ goc alic in gitôm ñgac sambuc me ñgac kôc takis-ña nañ kêyalê Anôtô dom.

¹⁸ “Aô wasôm yom ñandô têng mac. Gêñ bocke nañ mac ambwala su yêc nom, nañ wambwala su yêc undambê. Ma gêñ bocke nañ mac asô dôñ yêc nom, nañ wasô dôñ yêc undambê bocdinañ.

¹⁹ “Ma gêñ danj tiyham. Mac nem ñamalac lu me tó bu ñalóm tigenj bu atenj gêñ danj têng Damañ undambê-ña, nañ in oc kêñ têng mac. ²⁰ Ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem ñamalac lu me tó akac daóm sa tu anej ñaê-ña, nañ aô oc wambo wawhiñ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi manj

²¹ Pita têng Yisu gi, ma ndac in bocdec bu, “Pômdau, sôm têng aô. Anej asidôwa danj bu kôm sac têng aô ñapanj, nañ wasuc in ndê sac kwi tidim hiñga? Nditôm 7, me tidim hiñga?” ²² Goc Yisu sôm, “Aô wasôm têng am, bu tidim 7 dom. Suc in ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa dom!

²³ “Anğô su nañ! Aô bu wawhê sa têng mac, lêng dasuc sac kwi-ña nañ gic waê lau nañ sêmbô Anôtô ndê gôlinj ñapu. Kinj danj mbo, ma in tac whiñ bu êmasañ yom whiñ in ndê lau akinj nañ si tốp yêc in. ²⁴ In gic hu gwelenj dau, ma sêkêñ ñgac danj kalhac in anğô-ña, nañ ndê tốp atu andô, gitôm mone talent 10,000.* ²⁵ Ñgac dinañ gitôm dom bu ô ndê tốp, goc Kinj dau sôm bu sêkêñ in ti in ndê awhê ma balêkoc ma in ndê gêñ honj bu lau sênemli ô tốp dau. ²⁶ Dec ñgac akinj dau hu dau sip gi pônj haduc têng Kinj, ma tenj in bocdec bu, ‘Kêñ ñasawa têng aô, ma waô gêñ honj!’ ²⁷ Goc Kinj tawalô in, ma hu yom tốp-ña sinj, ma kêñ inj sa gi.

²⁸ “Tigenj tiñambu ñgac dau tap ñgac akinj danj sa, nañ ndê tốp sauj yêc in, gitôm mone tdenarii 100.† In gôlô ñgac dau dôñ, hôc in sip kachu, ma sôm, ‘Am ndic nem tốp têng aô!’ ²⁹ Ma ñgac dau hu dau sip gi pônj haduc ma tenj in bocdec bu, ‘Kêñ ñasawa têng aô ma waô neñ tốp.’ ³⁰ Tigenj in tec, ma kêñ ñgac dau ndôc gapocwalô e in ô tốp honj pacndê. ³¹ Lau akinj ñatô sêlic gêñ dinañ, dec ñalóm ñawapac ñandô, ma sêtênj Kinj si ma sic minj gêñ honj têng in. ³² Goc in ta ñgac akinj dau ma sôm têng in, ‘Am ñgac sac! Am tenj aô bu tañwalô am, dec aô gahu am nem yom tốp-ña sinj. ³³ Tu sake-ña am tamwalô ñgac dinañ dom, gitôm aô tañwalô am?’ ³⁴ Goc in tac ñandê atu, ma kêñ ñgac akinj dau têng lau gapocwalô-ña, bu sêndic in ñamlic ñandê ma ndôc gapocwalô e in ndic ndê tốp sambuc su.”

³⁵ Yisu gic bata yom gôlinj dau, goc sôm, “Mac bocdinañ, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec anej Damañ undambê-ña oc kôm têng mac gitôm Kinj dinañ kôm têng ndê ñgac akinj.”

19

Anôtô tec bu awhê lu ñgac sêhu dau sinj (Mak 10:1-12)

¹ Yisu sôm yom dau su, goc hu gameñ Galili-ña sinj, ma têng gameñ Judia-ña nañ yêc Bu Jordan ñadanja têng ac pi-ña, nañ gi. ² Lau daêsam sêñkuc in, ma yêc gameñ dinañ in kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

³ Ma lau Palêσαι ñatô sêtênj in si bu sêtim in, dec sêndac in bocdec bu, “Yom danj yêc, nañ tôm bu ñgac danj hu ndê awhê sinj, me mba? In oc êñgili yomsu, me mba?” ⁴ Goc in sôm, “Mac añyalê Anôtô ndê yom nañ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, ‘Têng têng ñamata-ña Anôtô kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac.’ ⁵ Ma yom danj tiyham sôm, ‘Tu dinañ-ña ñgac danj oc hu damba lu dinda sinj, ma sap in ndê awhê dôñ. Ma inlu sêti gêñ tigenj.’ ⁶ Yom dau whê sa bu inlu sêmbô sêtom ñamalac lu dom, inlu sêti gêñ tigenj yêc Anôtô anğô-ña. Bocdinañ yham dom andô bu ñamalac sêkac gêñ nañ Anôtô dau kêñ pitigenj, nañ su.”

⁷ Goc sêndac in, “Bocdinañ dec tu sake-ña Moses to yomsu danj, nañ sôm bu ñgac danj gitôm bu to bapia hu nawhê sinj-ña, goc hu in sinj?” ⁸ Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Moses kêyalê bu mac nem ñalóm ñadandi, dec sôm bu ñgac danj gitôm bu hu ndê awhê sinj. Tigenj têng têng ñamata-ña Anôtô kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac tu bu sêhu dau sinj-ña dom. ⁹ Aô wasôm têng mac, bu yom tigenj yêc bu ñgac danj hu ndê awhê sinj, nañ awhê dau kôm mêtê mockaiñ-ña whiñ ñgac danj. Ma ñgac danj bu hu ndê awhê sinj tu gêñ dau-ña danj-ña, ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockaiñ-ña yêc Anôtô anğô-ña.”

¹⁰ Têng dinañ Yisu ndê ñgac-sêjomî sêsôm têng in, “Bu bocdinañ, dec mboe oc ñayham bu lau sênem dau dom, a? Oc ñawapac atu bu awhê lu ñgac sêsôc yom dau ñapu.” ¹¹ Magoc in sôm, “Mba! Anôtô kêmasañ awhê lu ñgac bu sênem dau. Magoc lau tigenj-tigenj in kêmasañ ñac bu sênem awhê me ñgac dom. ¹² Laungac ñatô dindai sêkôc ñac, nañ sêtom dom bu sênem awhê. Ma laungac ñatô nañ sêsê ñac bu sênem awhê dom. Ma ñatô sêkêñ dau sambuc tu gwelenj ñawaê ñayham-ña tu bu sêpo Anôtô ndê gôlinj sa, ma tu dinañ-ña dec sem awhê dom. Am asa nañ gitôm bu kôc yom dindec sa ma sôc ñapu, nañ kôc sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc (Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

* 18:24: Lau Grik si mone nañ sêsam bu talent, nañ ñaôli atu andô - talent tigenj gitôm K5-6,000. Bocdinañ ñgac dau ndê tốp hôc gêlêc 5 millien kina. † 18:28: Ñgac dau ndê tốp gitôm K5-600.

¹³ Lau n̄atō sêkôc si balêkoc sêtêy Yisu si. Nac tac whiñ bu in̄ kênj amba sac nac, ma tēy mbec pi nac. Tigen̄ ngacsêñomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Goc Yisu sôm, "Atec balêkoc sêtêy aô sēmen̄. Alhac nac ahuc dom, bu Anôtō ndê gôlin̄ gic lau nan̄ sêtôm balêkoc saun̄ dindec, nan̄ n̄awaê." ¹⁵ Ma in̄ kênj amba sac nac hon̄ ma gēm mbec nac, goc tisa ma kôlhô gi.

Ngac ti lêlôm

(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

¹⁶ Ma ngac dan̄ tēy Yisu gi, ma ndac in̄ bocdec bu, "Kêdôhōngwaga, aô wakôm gēñ n̄ayham bocke, dec tiñambu Anôtō oc kôc aô sa wandôc tan̄li yêc undambê?" ¹⁷ Yisu ô yom ma sôm, "Tu sake-n̄ga am ndac aô bu gēñ sake in̄ gēñ n̄ayham? Anôtō tawasê in̄ n̄ayham. Am bu ndôc tamli yêc undambê, nan̄ dan̄am wambu yomsu nan̄ Anôtō kênj tēy Moses." ¹⁸ Goc ngac dau ndac, "Yomsu hon̄, me yomsu bocke?" Ma Yisu sôm, "Yomsu bocdec bu, 'Ndic n̄amalac ndu dom. Kôm gēñ mockain̄-n̄ga dom. Nem kan̄ gēñ dom. Sôm yom tasan̄ pi lau dom. ¹⁹ Toc damam lu dinam sa,' ma 'Tac whiñ lau n̄atō gitôm am tac whiñ daôm.'" ²⁰ Goc in̄ sôm, "Yomsu hon̄ dinan̄ aô kakuc gambo. Ma gēñ sake yêc tu wakôm-n̄ga?" ²¹ Ma Yisu sôm, "Am bu ti ngac gitêñ, nan̄ sa ndi ma kênj nem gēñ hon̄ tēñ lau sēnemlihi, ma kênj n̄a-awa tēñ lau n̄alôm sawa. Ma bocdinan̄ dec êmyalê bu am nem awa n̄andô yêc undambê. Ma tiñambu mwen̄ ma êmkuc aô." ²² Ngac dau in̄ ndê yala daêsam dom, ma tēñ ndoc in̄ ngô Yisu ndê yom dinan̄, goc in̄ kôlhô ti n̄alôm n̄awapac gi. Nahu bu in̄ ngac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu sôm tēñ ndê ngac-s êñomi, "Yomandô wasôm tēñ mac, b u lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsoc Anôtō ndê gôlin̄ n̄apu n̄agahô, n̄ahu bu nac si awa ti wapa hê nac kwî. ²⁴ An̄gô! Bôc atu dan̄ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so n̄alasê n̄agahô hôc gêlêc ngac ti lêlôm dan̄, nan̄ bu sôt Anôtō ndê gôlin̄ n̄apu." ²⁵ Tēñ ndoc ngacsêñomi sêngô yom dinan̄ dec sêhêdaê n̄andô, ma sêndac Yisu, "Bu bocdinan̄ dec asa oc tôm bu tap Anôtō ndê mwasiñ nem lau si-n̄ga sa? Oc n̄awapac atu!" ²⁶ Magoc Yisu tahê nac ma sôm, "Gēñ nan̄ n̄amalac sêtôm dom bu sêkôm, nan̄ Anôtō gitôm bu kôm."

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, "Yac ahu gēñ hon̄ sin̄ tu an̄kuc am-n̄ga. Bocdinan̄ yac oc atap mwasiñ bocke sa?" ²⁸ Dec Yisu sôm tēñ nac hon̄, "Yomandô wasôm tēñ mac, bu tēñ ndoc n̄ambu-n̄ga nan̄ gēñ hon̄ sêtiwakuc, nan̄ n̄amalac ndê Atu oc ndôc in̄ ndê pōñ Kin̄-n̄ga ti n̄aclai ma n̄awasi atu. Ma mac lau nan̄ an̄kuc aô, nan̄ oc andôc pōñ 12, ma anem gôlin̄ lau Israel-n̄ga si tonj 12. ²⁹ Ma

lau hon̄ nan̄ sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom sin̄ tu aô-n̄ga, nan̄ Anôtō oc kênj gēñ kain̄ dinan̄ daêsam tēñ nac ô. Ma tiñambu in̄ oc kênj nac sêwêkain̄ gameñ sêndôc tali n̄apan̄-n̄ga.

³⁰ "Magoc lau daêsam nan̄ sêti lau n̄amata-n̄ga tēñ tēm kwahic dec-n̄ga, nan̄ oc sêti lau n̄ambu-n̄ga, ma lau n̄ambu-n̄ga oc sêti lau n̄amata-n̄ga."

20

Yom gôlin̄ pi lau nan̄ sem gwelen̄ yêc ôm wain-n̄ga.

¹ Goc Yisu sôm, "An̄gô yom gôlin̄ dindec pi Anôtō ndê gôlin̄, oc whê aneñ yom dinan̄ sa. Ngac dan̄ mbo, nan̄ wêkain̄ ôm wain-n̄ga atu dan̄. In̄ tisa tēñ bēbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsalê lau tu sēnem gwelen̄ yêc in̄ ndê ôm-n̄ga. ² In̄ tap lau n̄atô sa, ma sôm bu in̄ oc nemlihi nac n̄a mone gitôm ðenarias tigen̄ tu gwelen̄ béc tigen̄-n̄ga. Goc in̄ kênj nac sêsoc in̄ ndê ôm si. ³ Ma tēñ acgatu gitôm 9 kilok, in̄ sa gi gêlic lau n̄atô sêlhac n̄ambwa sêlhac malac lôm. ⁴ Ma in̄ sôm tēñ nac, 'Andi akôm gwelen̄ yêc aneñ ôm wain-n̄ga, ma aô oc wakêñ n̄aôli solop tēñ mac ô nem gwelen̄.' ⁵ Goc sêsoc ôm si ma sem gwelen̄. Ma in̄ kôm bocdinan̄ tēñ ac kalhac lhu ma tēñ 3 kilok telha-n̄ga. In̄ gi tap lau sa, ma kênj nac si sêkôm gwelen̄. ⁶ Ma tēñ 5 kilok telha-n̄ga in̄ sa gi tap lau n̄atô sa, nan̄ sêlhac n̄ambwa. Ma in̄ sôm tēñ nac, 'Tu sake-n̄ga mac ambo n̄ambwa tēñ acsalô sambuc dindec.' ⁷ Ma sêsôm, 'Lau dan̄ sēmen̄ sêkênj gwelen̄ tēñ yac tu akôm-n̄ga dom.' Goc in̄ sôm, 'Mac andi anem gwelen̄ yêc aneñ ôm.'

⁸ "Tēñ ac gi sip, goc ôm n̄adau sôm tēñ in̄ ndê ngac n̄amata-n̄ga, 'M bwêc lau nan̄ sem gwelen̄ sêmo, nan̄ sēmen̄, ma kênj nac si n̄aôli tēñ nac. Nemlihi lau nan̄ sēmen̄ tēñ 5 kilok telha-n̄ga nan̄ mun̄, goc tiñambu nemlihi lau nan̄ sēmen̄ tēñ bēbêc.' ⁹ Ma lau nan̄ n̄adau kôc nac sa tēñ 5 kilok, nan̄ sêkôc denarias tigen̄-tigen̄ ti nac si n̄aôli tôm gi. ¹⁰ Tu dinan̄-n̄ga dec lau nan̄ sic hu gwelen̄ tēñ bēbêc, sêkênj bata bu oc sêkôc n̄aôli hôc gêlêc denarias tigen̄ su. Magoc nac hon̄ sêkôc denarias tigen̄. ¹¹ Tēñ dinan̄ nac sic hu sêtucdin̄ n̄adau, ¹² ma sêsôm, 'Lau nan̄ sēmen̄ tiñambu, nan̄ sem gwelen̄ gitôm n̄asawa apê, ma yac am gwelen̄ atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindec. Magoc yac hon̄ akôc n̄aôli kain̄ tigen̄.' ¹³ Magoc n̄adau sôm tēñ nac si dan̄, 'O aneñ silip! Bocke dec am sôm bu aô gakôm gēñ so tēñ am? Bēbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigen̄ ti am nem n̄aôli gwelen̄-n̄ga. ¹⁴ Boc-dinan̄ kôc nem n̄aôli sa, ma lhô ndi. Aô tac whiñ bu wakêñ n̄aôli tēñ lau n̄ambu-n̄ga gitôm aô gakêñ tēñ am. ¹⁵ Mone dindec aneñ gēñ, ma wakôm tôm aô atac whiñ. Bocke dec am gêlic sac bu aô ngac wamwasiñ lau-n̄ga.' "

¹⁶ Goc Yisu sôm têtj ndê ngac-sêjomi, “Boc-dinanj, lau nambu-nga oc sêti lau namata-nga, ma lau n amata-nga oc sêti lau nambu-nga.”

*Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Tinjambu Yisu ma lau nanj sêjkuç inj, sêjsêlêj sêmbo senj bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ngacsêjomi 12 sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têtj ñac, ¹⁸ “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ngac danj oc kêtj Namalac ndê Atu sip dabun-siga atu-tu ti kêdôhônjwaga yomsu-nga amba. Ñac oc sêkic yom bu sêndic inj ndu, ¹⁹ ma sêkêj inj sip lau Rom-nga amba. Ma lau Rom-nga oc sêsu inj susu, ma sêndic inj ñamlic ñandê atu, goc sêndic inj ndu pi a gicso dau. Ma têtj bêc titô-nga, Anôtô oc unj inj sa mbo tali tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc ngac-sêjomi ñatô
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Têtj ndoc dinanj Jems lu Jon dinda bu tenj gêtj danj têtj Yisu nem injlu awha, goc kôc Sebedi ndê atu lu dinanj sa sêtêtj Yisu si, ma pônjaduc yêc inj anjô-nga. ²¹ Ma Yisu ndac, “Am tac whinj sake?” Goc awê dau sôm, “Aô tac whinj bu am toc anej atunj lu dindec sa, ma sôm bu injlu sêndôc sêwhinj am têtj ndoc am ndôc nem pônj kin-nga ma nem gôlinj lau. Kêj danj ndôc amam andô-nga, ma danj ndôc gasê-nga.” ²² Dec Yisu sôm têtj injlu, “Amlu anyalê gêtj nanj amlu andac, nanj dom. Amlu atôm bu anôm gêtj sip laclhu ñawapac-nga nanj aô wanôm, a?” Ma injlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahôc ñawapac gitôm aô wahôc. Magoc aô dec oc wanyalinj lau sa bu sêndôc aô amanj andô-nga me gasê-nga, nanj dom. Anej Damanj ti ñadau bu ênyalinj lau sa bu sêndôc dinanj.”

²⁴ Têtj ndoc ngacsêjomi amanjlu sêngô yom dau ñawaê, dec kôm ñac atac ñandê têtj Jems lu Jon. ²⁵ Goc Yisu mbwêc ñac sêtêtj inj si, ma sôm, “Mac anyalê bu lau sambuc si gôlinjwaga sêtoc dau sa têtj ñac si lau, ma ñac si lau bata sêngwininj lau nanj sêmbo ñac ñapu. ²⁶ Tigenj mac anjkuç ñac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa nanj tac whinj bu ti ñamalac tiwaê yêc Anôtô anjô-nga, nanj nem akinj mac. ²⁷ Aêc! Asa nanj bu ti mac nem ñamalac namata-nga, nanj êngwininj dau ma ti mac nem ngac akinj ñambwa. ²⁸ Nalêj tigenj Namalac ndê Atu menj bu lau sênem akinj inj dom. Inj menj bu nem akinj lau, ma bu kêtj dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ñatôp.”

*Yisu kôm ngac tapeç lu ñayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Têtj ndoc Yisu ti inj ndê ngac-sêjomi sêhu malac Jeriko sinj, nanj lau daêsam sêjkuç inj. ³⁰ Ngac tapeç lu sêndôc senj ñamakê, ma sêngô ñawaê bu Yisu kêsêlêj menj, goc sêmbwêc, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³¹ Goc lau sêsôm injlu bu sênem dau dôj. Magoc injlu sêmbwêc ti ñannga, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³² Yisu kwê dôj kalhac ma ta injlu sêmenj. Ma inj ndac, “Amlu atac whinj bu wakôm sake têtj amlu?” ³³ Ma sêo yom ma sêsôm, “Pômdau, alu atac whinj bu tanônj ñayham sa.” ³⁴ Dec Yisu tawalô injlu, ma kêmasec injlu tandô. Ma ñagahô injlu tandô ñayham sa, ma sêjkuç inj.

21

Yisu hóc asê Jerusalem

(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

¹ Ñac sêsunj sa Jerusalem ma sêhóc asê malac Betpaji yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkinj ndê ngacsêjomi si ngac lu, ² ma sôm têtj injlu, “Amlu asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donjki dinda danj sa, nanj sêsô dôj kalhac, whinj donjki dau ñatu. Anjapwêc su, ma akôc sa atêj aô amen. ³ Ma ñamalac danj bu ndac amlu pi gêtj dau, nanj asôm têtj inj bu, ‘Pômdau tac whinj bu donjki lu dindec sênem inj sa,’ ma ñagahô inj oc kêtj donjki lu dau têtj amlu.”

⁴ Nalêj dinanj dec yom nanj propet akwa danj sôm, nanj ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têtj lau †Sayon-nga bu, “Alic su nanj! Mac nem Kinj têtj mac menj. Inj ngac malô, ma inj menj ndôc donjki ñatu danj ñahô.” [Sek 9:9; Ais 62:11]

⁶ Ngacsêjomi lu dinanj sêsôc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê donjki dinda lu ñatu sêtêtj Yisu si, ma sêkêj ñac si ñakwê awê-nga sac donjki, ma Yisu pi gi ndôc ñahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ñakwê yêc senj, ma sêhêako a ñalauj ma sêkêj yêc senj. ⁹ Ma lau tonj atu nanj sêjsêlêj sêmunj Yisu, ti lau nanj sêjkuç inj, nanj sêmbwêc, “Hosana têtj Dawid ndê Atu. Anôtô nem mbec inj nanj menj gêm Pômdau anjô. Hosana têtj Anôtô lôlôc-nga.”

¹⁰ Têtj ndoc Yisu sôc malac Jerusalem gi, nanj lau malac-nga honj gauc gêm yom daêsam ma sêndac, “Inj asa dê?” ¹¹ Ma lau daêsam sêngô ñac si yom ma sêsôm, “Inj Yisu, propet atu nanj menj akêj malac Nasaret yêc gamej Galili-nga.”

Yisu soc lau su yêc lôm dabunj

(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)

¹² Yisu sôc lôm dabunj ñabatêm-ndô gi, ma soc lau nanj sic dulu gêtj ti sêmlhi gêtj, nanj

* 21:12: Lau sêmenj akêj gamej baliinj bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêj da ya ti sêtoc Anôtô sa yêc lôm dabunj. Ñac gitôm dom bu sênemlhi gêtj bu sêkêj ti da, me sênemlhi takis lôm dabunj-nga ña mone akêj ñac si gamej, ma bocdinanj lau ñatô sêkôm gwelenj yêc lôm dabunj ma sêo ñac si mone ña mone nanj gitôm bu sênemlhi gêtj-nga.

su. Ma in tac lau nanj sêo mone,* nanj si tebo sa, ma lau nanj sêkên balusi† tu lau sênemli-nga, nanj in kêbalip nac si gên honj ginja. ¹³ Ma in sôm, “Sêto Anôtô ndê yom yêc, nanj sôm, ‘Anej andu gic waê bu lau sêtej mbec sêbo-nga.’ Tigenj mac akôm Anôtô ndê andu ti lau kanj si gamenj.”

¹⁴ Lau bôlinj ti lau tapec sêtên Yisu si yêc lôm dabunj namakê, ma inj kôm nac najham sa. ¹⁵ Ma balêkoc nanj sêmbo gamenj dinanj, n anj sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têtj Dawid ndê Atu!” Magoc têtj ndoc dabunjsiga atu-tu ma kêdôhônjwaga yomsu-nga sêlic gênj dalô nanj Yisu kôm, ma sênjgô balêkoc dau si yom, dec kôm nac atac njandê atu. ¹⁶ Ma sêndac inj, “Am njgô balêkoc dindêc sêmbwêc yom so, me?” Ma inj sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Anôtô kêyalinj balêkoc ti lau saunj sa, tu bu sêhoc inj ndê waê asê-nga.’”

¹⁷ Tinjambu Yisu hu nac sinj ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têtj ôbwêc dinanj inj yêc malac Betani.

*Yisu pucbo a kinj danj
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Têtj bêbêc ganduc Yisu kêsêlênj bu mbu têtj Jerusalem ndi, ma gênj yô inj. ¹⁹ Ma inj gêlic a kinj danj kalhac senj namakê, goc têtj a dau gi ma kêsâlê a njandô. Tigenj a dau njandô mba, inj tap njalaunj njambwa sa. Dec inj pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem njandô tiyham dom!” Ma njagahô a dau mbac. ²⁰ Têtj ndoc njacsênjomi sêlic gênj dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac njagahô?” ²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom njandô têtj mac. Akênj whinj, ma atac lu-lu pi Anôtô ndê njacjai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm nanj aô gakôm têtj a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gênj dalô atu-tu njatô whinj. Oc nditôm mac asôm têtj lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc njalôm ndi,’ ma gênj dau oc njandô sa. ²² Mac bu akênj whinj, goc gênj nanj mac atenj têtj Anôtô, nanj inj oc kênj têtj mac.”

*Gêndac pi Yisu ndê njacjai njahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Yisu têtj lôm dabunj bu, ma kêdôhônj lau mbo lôm namakê, ma dabunjsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêtênj inj si. Ma sêndac inj, “Am kôc njacjai yêc nde, bu kôm gênj honj nanj am kôm? Asa kênj têtj am?” ²⁴ Ma inj sôm, “Gênj njamata-nga aô wakênj gêndac danj têtj mac. Mac aô anej yom munj, goc wasôm anej njacjai njahu asê têtj mac. ²⁵ Mac asôm têtj aô, asa kênj njacjai têtj Jon, dec inj kêku lau? Anôtô kênj njacjai têtj inj, me mba?”

Goc nac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtj dandi, “Yac bu dasôm bu Anôtô kênj njacjai têtj Jon, goc inj oc ndac yac, ‘Tu

sake-nga mac akênj whinj Jon dom?’ ²⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc njamalac nom-nga si gauc njambwa, dec lau oc sêkôm yac najom, njahu bu sêlic Jon bu Anôtô ndê propet danj.” ²⁷ Bocdinanj sêsôm têtj Yisu, “Yac anyalê dom.” Ma inj sôm têtj nac, “Ma bocdinanj aô wasôm anej njacjai njahu asê têtj mac dom.”

Yom gôlinj pi balê lu

²⁸ Goc Yisu sôm têtj nac, “Akôc gauc pi yom dindêc. Njac danj ti inj ndê atu lu sêmbo. Têtj bêc danj inj ndac balê danj bocdec bu, ‘Anej balê, kwahic dec aô bu wandac am bu sôc ôm wain-nga ndi ma nem gwelenj.’ ²⁹ Ma balê dau sôm, ‘Mba, aô gatec!’ Tigenj tinjambu inj kac ndê njalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gwelenj. ³⁰ Ma damba gi tap balê tilu-nga sa, ma ndac inj bu nem gwelenj ôm-nga. Ma inj sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigenj tinjambu inj tec ma gi dom.”

³¹ Dec Yisu ndac nac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whinj?” Ma sêsôm, “Balê njamata-nga.” Goc inj sôm têtj nac, “Yomandô aô wasôm têtj mac. Lau nanj sêkôc takis ma lauwhê senj-nga sêsôc Anôtô ndê gôlinj njapu, sêhóc gêlêc mac lau dabunjsiga ti lau bata su. ³² Bu Jon hóc asê mac bu tóç lêtj gitênj têtj mac, tigenj mac akênj whinj inj dom. Lau nanj sêkôc takis ma lauwhê senj-nga sêkênj whinj inj ndê yom ma sem dau kwi. Ma têtj têm mac alic gênj nanj lau dau sêkôm, nanj mac am daôm kwi dom, ma akênj whinj dom.”

*Yom gôlinj pi lau sêyob ôm wain-nga
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Ma Yisu sôm, “Angô yom gôlinj danj tiyham. Njac danj sô ôm wain-nga danj, sô tunj kêgihni, kêmasanj gamenj sêmasanj wain njakwi-nga, ma kwê andu balinj danj, bu lau sêlhac ma sêtip lau kanj. Goc inj kênj ôm dau têtj lau njatô sêyob, ma kôlhô gi mbo gamenj danj. ³⁴ Têtj ndoc sêhonj ôm dau njandô sa-nga, nanj inj kêkinj lau akinj njatô sêtênj lau sêyob ôm-nga si, bu sêkênj wain njandô njatô têtj nac. ³⁵ Magoc nac sêlô lau akinj dau dônj. Sic njac akinj danj njamlic njandê, sic danj ndu, ma sêtuc danj njahoc. ³⁶ Ma tinjambu ôm njadau kêkinj lau akinj tonj hic atu tiyham, magoc lau nanj sêyob inj ndê ôm, nanj sêkôm mêtê kainj tigenj têtj nac. ³⁷ Tinjambu inj kêkinj inj ndê atungac têtj nac gi, bu inj gauc gêm bu nac oc sêtoc inj ndê atu dau sa. ³⁸ Tigenj têtj têm lau sêyob ôm-nga sêlic njadau ndê atu dau kêsêlênj menj, nanj sêsôm têtj dandi, ‘Balê kêlê oc wêkainj ôm dindêc ti ndê gênj lênsêm. Bocdinanj dandic inj ndu, ma dakôc ôm dindêc su ti yac nenj.’ ³⁹ Goc sêlô inj dônj ma sêhê inj sa awê gi, ma sic inj ndu.”

† 21:12: Lau njalôm sawa nanj gitôm dom bu sênemli domba bu sêkênj ti da, nanj semli balusi bu sêkênj ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

⁴⁰ Yisu gic bata yom gôliŋ dau, ma ndac, “Têŋ ndoc ôm ñadau mbu menj, nanj inj oc kôm sake?” ⁴¹ Ma sêsôm têtj inj, “Ôm ñadau oc ndic lau sac dinanj ndu, ma kêtj ndê ôm têtj lau ñatô sêyob. Ma ñac oc sêkêtj ôm ñandô têtj inj têtj ndoc sêhonj ñandô sa-ŋga.” ⁴² Goc Yisu sôm têtj ñac, “Gauc nem yom nanj sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nanj lau sêkwê andu-ŋga sêtec, nanj kwahic dec ti hoc ñamata-ŋga yêc andu dau. Pômdau kôm gêtj dau, ma yac alic ñayham.’ Mac asam yom dau su, me mba?” ⁴³⁻⁴⁴ [Asa nanj penj tu hoc dinanj-ŋga, nanj oc niŋga, ma hoc dau bu penj pi ñamalac, dec oc sec inj popoc.] Bocdinanj aô wasôm têtj mac, bu Anôtô oc senj mac su bu ayob lau nanj sêmbo inj ndê gôliŋ ñapu, nanj tiyham dom. Ma inj oc ênyalinj lau ñatô sa bu sêyob inj ndê lau, nanj oc sêkôm gwelenj ñapep ma sênem ñandô ñayham.”

⁴⁵ Dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêngô Yisu ndê yom gôliŋ dinanj, ma sênyalê bu yom dau hêganôŋ ñac. ⁴⁶ Dec sêŋsalê lêtj bu sêkôc inj dôŋ, magoc sêtôc lau, bu lau honj sêlic inj bu propet danj.

22

Yom gôliŋ pi mwasinj atu (Luk 14:16-24)

¹ Ma Yisu sôm yom gôliŋ danj tiyham têtj ñac bocdec bu, ² “Ñalêtj nanj Anôtô kêgalêm lau sa bu sêmbo inj ndê gôliŋ ñapu, nanj bocdec. Kin danj kêmasanj mwasinj atu danj tu inj ndê atuŋgac nanj bu nem awhê-ŋga.” ³ Ma inj kêkinj inj ndê lau akinj bu sêkêtj ahenj lau nanj sic waê bu sênej mwasinj dau. Magoc ñac honj sêtec bu sêmej. ⁴ Goc inj kêkinj lau akinj ñatô ma sôm, “Mac asa andi asôm têtj lau nanj aô kagalêm ñac sa su, bu aô kamasanj gêtj honj pacndê su. Anej lau sic makao tôp ñayham ndu su, bocdinanj dec amej anej mwasinj dau.” ⁵ Tigenj lau honj sêtec inj ndê yom dau, ma sêmbo si gêtj. Ñatô sêsôc ôm si, ma ñatô sem si gwelenj awa-ŋga. ⁶ Ma ñatô sêlô Kinj ndê lau akinj dôŋ, sêkôm ñatô ñayom, ma sic ñatô ndu. ⁷ Goc Kinj dau tac ñandê atu. Ma inj kêkinj inj ndê lau sinj-ŋga ma ñac sic lau sac dinanj ndu. Ma sêkêtj ya gêtj ñac si malac honj su.

⁸ “Goc inj sôm têtj ndê lau akinj, ‘Aô kamasanj gêtj honj su. Magoc aô galic lau nanj aô kagalêm ñac sa, nanj gitôm dom bu sênej mwasinj dau.’ ⁹ Bocdinanj asa senj malac-ŋga andi, ma anjalêm lau bocke nanj mac bu atap sa, nanj sa sêmej ma sênej mwasinj dau.’ ¹⁰ Goc ñac sêsa senj si ma sêŋsalê lau, ma sêhonj lau daêsam sa, lau ñayham ma lau sac sêwhinj sêmej, e andu ñalôm atu sênej mwasinj-ŋga menjhu.

¹¹ “Têŋ ndoc Kinj menj bu lic inj ndê ñaclerj dinanj, dec inj gêlic ñgac danj nanj sôc ñakwê mwasinj-ŋga dom. ¹² Ma inj ndac, ‘Bocke dec

am sôc mwenj, magoc am sôc ñakwê mwasinj-ŋga dom?’ Ma ñgac dau ndê yom mba. ¹³ Goc Kinj sôm têtj inj ndê lau akinj, ‘Mac asô inj ndê amba ti gahi dôŋ, ma atuc inj sa awê ndi mbo gamerj ñasec-ŋga. Yêc dê lau oc sêtarj atu ti lhô êŋsinj pi dau.’”

¹⁴ Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anôtô kêgalêm lau daêsam sa, magoc inj oc kôc ñac honj sa dom.”

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ŋga (Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Têtj dinanj lau Palêsai sêsa si, ma sêmasanj yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so danj. ¹⁶ Goc sêŋkinj ñac si lau ñatô sêwhinj lau Israel-ŋga ñatô nanj sêpuc Herod ma lau Rom-ŋga si gôliŋ dôŋ, nanj sêtêtj inj si, ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga, yac anyalê bu am ñgac sôm yom ñandô-ŋga, ma bu am whê Anôtô ndê lêtj sa ti yom ñandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc ñac honj sa ñalêŋ tigenj. ¹⁷ Boc-dinanj sôm asê têtj yac. Solop bu dakêtj takis têtj †Sisa, me mba?”

¹⁸ Yisu kêyalê su bu ñac bu sêtim inj, dec sôm, “Mac lau daêtim-ŋga! Tu sake-ŋga mac bu atim aô?” ¹⁹ Atôc mone anemlhi takis-ŋga danj têtj aô.” Goc sêkêtj denarias tigenj têtj inj. ²⁰ Ma inj ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindêc?” ²¹ Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc inj sôm, “Bocdinanj atoc Sisa sa ña gêtj nanj gic inj ñawaê, ma atoc Anôtô sa ña gêtj nanj gic inj ñawaê.” ²² Têtj ndoc sêngô Yisu ndê yom dinanj, nanj sêhêdaê tu inj ndê gauc-ŋga, ma sêhu inj sinj ma sêlhô si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêtj lau batê-ŋga

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Têtj hêc dinanj lau ñatô akêtj Sadiusi si toŋ sêtêtj Yisu si bu sêkêtj gêndac têtj inj. Lau dau sêkêtj whinj bu dom lau batê oc sêtisa tiyham. ²⁴ Ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga, Moses to yom pi ñgac nanj gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma inj ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têtj yac bu ñgac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ŋga. ²⁵ Têtj ndoc danj, asidôwa 7 sêmbo sêwhinj yac. Ñgac ñamata-ŋga gêm awhê sa magoc inj mbac ndu ma balêkoc mba. Ma ñgac tilu-ŋga gêm dôwa ndê awhê sawa. ²⁶ Magoc inj mbac ndu, ma ñalêŋ tigenj ñgac titô-ŋga sip e gi têtj ñgac ñambu-ŋga ñac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ²⁷ Ma tiŋambu awhê dau mbac ndu. ²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ñatô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinanj si asa nawhê?” Bu ñac honj sem inj su têtj ndoc sêmbo tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anôtô ndê yom ti inj ndê ñaclai dom. ³⁰ Têtj têm ñambu-ŋga nanj lau batê sêtisa, nanj lau oc sênem dau dom. Ñac

oc sêmbô sêtôm anjela undambê-nga. ³¹ Ma yom danj tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau ndê yom, nanj mac asam su. ³² Inj sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tô dinañ si Anötö? Inj lau batê si Anötö dom, inj lau tali si Anötö.” ³³ Nalêñ dinañ Yisu kédôhônj lau, ma lau hoñ nanj sêngô inj ndê yom dinañ sêhêdaê.

*Yomsu ñamata-nga
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Lau Sadiusi sêngô Yisu ndê yom dinañ ma ñac si yom mba. Ma lau Palêsai sêngô gêñ dau ñawaê, goc ñac si lau ñatô sêtêñ Yisu si. ³⁵ Ñac si danj inj gwalam akwa yomsu-nga ma inj bu êñsahê Yisu dec ndac inj bocdec bu, ³⁶ “Kédôhônj-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ñamata-nga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu nanj sôm, ‘Am atac whiñ Pômdau am nem Anötö, ti nem ñalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.’” ³⁸ Yomsu dinañ tiñamata ma hôc gêlêc yomsu ñatô hoñ su. ³⁹ Ma yomsu tilu-nga nanj gitôm ñamata-nga, nanj sôm, ‘Atac whiñ nem asidôwai gitôm am atac whiñ daôm.’” ⁴⁰ Yomsu lu dinañ sêpiñ yom hoñ nanj Moses ti lau propet sêto, nanj dôñ sêpitigen.”

*Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Lau ñatô akêñ Palêsai si tonj sêlhac dinañ, dec Yisu ndac ñac, ⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? Inj asa ndê atunjac?” Ma sêsôm têtñ inj bu, “Mesaya inj Dawid ndê Atu.” ⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu inj dau ndê Pômdau? Njalau Dabuñ puc Dawid dôñ, dec inj to yom yêc bocdec bu, ⁴⁴ ‘Anötö sôm têtñ aneñ Pômdau, ‘Am ndôc aô amanj andô-nga e nditôm aô wakêñ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.’” ⁴⁵ Bocdinañ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?” ⁴⁶ Ma ñac si danj gitôm dom bu ô inj ndê yom. Ma tiñambu lau hoñ sêtôc dau bu sêkêñ gêndac têtñ inj tiyham.

23

*Yisu pu lau bata Israel-nga
(Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)*

¹ Goc Yisu sôm têtñ lau daêsam nanj sêkac dau sa sêmbô, ma têtñ inj ndê ñgacsêñomi bu, ² “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhônj Anötö ndê yomsu têtñ lau, tôm Moses kôm têtñ têtñ ñamata-nga. ³ Bocdinañ asôc ñac ñapu, ma anjgô ñac si yom. Magoc anjuc ñac si mêtê

dom, bu ñac lau sêtim yom lau-nga. Sêsôm yom ñayham-ñayham, magoc ñac dau sêñkuc si yom dau dom. ⁴ Ma yomsu daêsam nanj sêkêñ têtñ lau, nanj kêtñ ñawapac atu têtñ ñac, magoc ñac dau sêkôm gêñ danj tu sênem lau dau sa-nga dom.

⁵ “Ma gêñ hoñ nanj ñac sêkôm, nanj sêkôm yêc lau si anjgô-nga tu sêtoc dau sa-nga. Yomsu ti apañ nanj sêkic pi dau, nanj sêmasañ atu-tu tu lau sêlic-nga, ma sêsôc ñakwê ti ñabala baliñ.* ⁶ Ñac atac whiñ bu sêndôc lau tiwaê si pônj yêc lau si mwasiñ ñalôm, ma yêc lôm wê-nga. ⁷ Ñac tac whiñ bu lau sêhê mwalêc ñac yêc malac lôm, ma bu lau hoñ sêtoc ñac sa ma sêsam ñac bu ‘Kédôhônjwaga.’

⁸ “Magoc anjuc ñac si mêtê dom. Mac hoñ ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kédôhônj-waga tigeñ mbo. Tu dinañ-nga solop dom bu lau sêsam mac bu ‘Kédôhônjwaga.’ ⁹ Ma asam lau nom-nga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigeñ mbo undambê. ¹⁰ Ma mac nem ñadau tigeñ mbo, nanj Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ñac si ñadau. ¹¹ Asa nanj gêm akinj mac, nanj ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö anjgô-nga. ¹² Bu asa nanj toc dau sa, nanj Anötö oc êñgwininj inj, ma asa nanj kêgwininj dau, nanj Anötö oc toc inj sa.

¹³ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac nem lêtñ kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu dom. Mac daôm asôc inj ñapu dom, ma lau nanj tac whiñ bu sêsôc inj ñapu, nanj mac alhac ñac ahuc. [¹⁴ Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-nga. Mac atenj mbec baliñ bu atoc daôm sa yêc lau si anjgô-nga, magoc têtñ ndoc lau sêlic mac dom, nanj mac anjsau lauwhê sawa bu angaho ñac si andu su. Tu dinañ-nga Anötö oc kêtñ ñagêyô sac sambuc têtñ mac.]

¹⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-nga! Mac anjêlêñ señ baliñ yêc b aô ma yêc gwêc, bu atap sêñom danj sa tu êñkuc mac-nga. Mac Sadañ ndê lau mac! Ma têtñ ndoc mac ahê sêñom danj kêkuc mac, nanj mac akôm inj ti Sadañ ndê balêkoc danj, hôc gêlêc mac daôm su.

¹⁶ “Oyaê! Mac bu atôc señ têtñ lau ñatô, magoc mac daôm tampec. Têtñ ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nanj mac asôm bu ñac si yom inj yom ñambwa. Magoc têtñ ndoc sêsôm yom pi gôliñ gol nanj yêc lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nanj mac asôm bu yom dau tidônj su, ma gitôm dom bu sêsêñ su. ¹⁷ Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêñ sake hôc gêlêc su?

* **23:5:** Lau Palêsai sêto yomsu ñatô sip bapia ma sêkêñ sip apañ saun, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têtñ ndoc sêtenj mbec. Ñac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ñac bu sêkôm bocdinañ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ñakwê ti ñabala bu sêtôc asê bu ñac lau sem akinj Anötö-nga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasañ apañ atu, ma ñakwê ti ñabala baliñ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhônj gêlêc lau ñatô su-nga.

Gol, me lôm dabuj nanj kôm gol dau ti gêj dabuj? ¹⁸ Ma lau bu sêsôm yom pi alta nanj kalhac lôm dabuj tu bu sêpuc si yom dôj-nga, nanj mac asôm bu nac si yom inj yom nambwa. Magoc nac bu sêsôm yom pi da nanj kalhac alta nahô, nanj mac asôm bu yom dau tidôj. ¹⁹ Mac lau tampec! Gêj sake ti gêj namata-nga? Da, me alta nanj kôm da dau ti dabuj? ²⁰ Asa nanj sôm yom pi alta, nanj sôm pi alta ma pi gêj honj nanj kalhac alta nahô whinj. ²¹ Ma asa nanj sôm yom pi lôm dabuj, nanj sôm pi lôm dau, ma pi Anötô nanj ti lôm dabuj nãdau, nanj whinj. ²² Ma asa nanj sôm yom pi undambê, nanj sôm pi Anötô ndê pôj atu, ma pi Anötô nanj ndöc pôj nahô, nanj whinj.

²³ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-nga! Mac awêhê gêj sauñ-sauñ ôm-nga honj kôc gi toñ amanju, ma akêñ toñ danj ti da. Magoc mac ahu mêtê njandô yomsu-nga sinj. Mêtê atu hêganônj mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom njalêñ gitêñ, ma akôm nem yom njandô sa. Mêtê honj dinanj inj gêj atu! Solop bu mac akôm gêj sauñ-sauñ tòm yomsu sôm, magoc akôm gêj atu-tu whinj.

²⁴ “Mac lau tampec nanj akôm bu atôc senj têtj lau njatô. Mac atôm lau nanj sêhêgo dau bu sêngati gêj golop atêc nanj poc bu nahô, nanj sa, magoc gêj njadômbwi atu nanj poc bu dau njalôm, nanj sêlic apu.

²⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mêtê tamgatu gêj ti anej gêj njawahô-nga hóc mac nem njalôm ahuc. Bocdinañ mac atôm lacnu ti pele nanj sêngwasinj njadômbwê-nga nambwa njawasi sa. ²⁶ O lau Palêsai, mac lau tampec! Gêj namata-nga anjwasinj lacnu ti pele njalôm njawasi sa, goc gêj awê-nga oc njawasi sa bocdinañ.

²⁷ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mac atôm sêhô nanj sêsê pen pi gi e njawasi sêp sambuc ma lau sêlic njayham. Magoc yêc sêhô dau njalôm lau batê si njakwa ti gêj mbôp menju. ²⁸ Ma mac lau daôm bocdinañ. Lau sêlic gêj awê-nga nanj mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitêñ. Magoc yêc mac nem njalôm, mêtê tasanj ma mêtê anjili yomsu-nga hóc mac ahuc.

²⁹ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-nga! Mac amasanj sêhô ti gôlônj atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitêñ nanj mac apami sic ndu muñ su, nanj sa. ³⁰ Ma mac asôm bu mac bu ambo têtj apami si têm, dec mac oc anjuc nac si lêtj sêkêc propet dau si dac sinj-nga dom. ³¹ Mac nem yom dinanj tôc asê bu mac asa akêñ lau Israel-nga nanj sic lau propet ndu. ³² Bocdinañ dec mac akôm mêtê sac tòm apami sêkôm. ³³ Mac

mboc, ma mboc njatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anötô ndê matôc sa. Inj oc êñkinj mac asip lambwam andi.

³⁴ “Anjô! Aô wanjkinj lau propet ma lau tiguaç, ma lau njatô bu sêndôhônj mac. Magoc mac oc andic nac lic njandê yêc mac nem lôm wê-nga, ma ambulu nac alom-alom malac. Ma nac si lau njatô mac oc andic ndu, ma andic njatô pi a gicso dau sêndi. ³⁵ Bocdinañ mac oc atap njagêyô sa tu lau gitêñ honj si dac, nanj apami sêkêc sinj-nga. Abel inj njac namata-nga, ma Berekaya ndê atu Sekaria inj njac nambu-nga.† Sekaria inj njac nanj sic ndu yêc lôm dabuj ma alta nanj kalhac lôm dau njasactô, nanj njalhu. ³⁶ Yomandô wasôm têtj mac. Mac lau têm dindec-nga oc atap matôc sa pi lau honj dinanj si dac.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötô ndê lau propet ndu, ma lau gitêñ nanj inj kêtj têtj mac, nanj mac atuc nã hoc ndu. Ndoc daêsam aô tac whinj bu wandic mac sa asôm Anötô ndê gôlinj nãpu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic njatu sa sêsôc namakê nãpu. Tigetj mac atec. ³⁸ Bocdinañ Anötô oc hu mac ti mac nem andu sinj. ³⁹ Aô wasôm têtj mac, bu mac oc alic aô tiyham dom e mac asôm, “Tampinj Mesaya nanj meñ gêm Pômdau anjô.”

24

Yisu sôm yom pi lôm dabuj Jerusalem-nga (Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yisu hu lôm dabuj njagameñ sinj ma bu êñsêlêñ ndi, ma inj ndê njacsêñjomi sêtêñ inj si. Ma sêsôm yom pi lôm dabuj ma pi gêj njayham honj nanj lau sêkwê yêc gameñ dinanj. ² Magoc inj sôm, “Mac alic gêj honj dindec. Aô wasôm yom njandô têtj mac, bu njacyo oc sêsêñ hoc honj dindec su e hoc danj ndôc hoc danj nahô tiyham dom.”

Gêj wapac têm nambu-nga-nga (Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Tinjambu Yisu ndôc Lôc Olib, ma inj ndê njacsêñjomi tawasê sêtêñ inj si, ma sêndac, “Sôm têtj yac, njawapac nanj am sôm yom pi, nanj oc hóc asê Jerusalem têtj têm bocke? Ma gêj sake oc kêtj puc yac bu am oc mbu mwenj, ma bu bêt nambu-nga oc hóc asê?” ⁴ Goc inj sôm, “Ayob daôm njapep bu lau danj sêñsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sêñsau bu sênem aô anjônj ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dauñ dec!’ Ma nac oc sêñsau lau daêsam. ⁶ Ma têtj ndoc mac anjô njawaê bu lau sic sinj têtj dau me sêmasanj dau tu sêndic sinj-nga, nanj asô dom. Bu gêj honj dinanj gic waê bu meñ hóc asê, magoc têm nambu-nga yêc dôj yêc. ⁷ Kinj nom-nga oc sêkêñ kisa dau, ma lau gameñ danj oc sêndic sinj têtj lau gameñ danj.

† 23:35: Yisu sôm yom dinanj hêganônj lau gitêñ honj nanj lau Israel sic ndu, nanj sêto njaminj yêc Yom Lêñsêm Akwa. Abel inj njac namata-nga - alic Gen 4:8, ma Sekaria inj njac nambu-nga - alic 2 Kr 24:20-22.

Ma tóbóm ti tiyhó atu oc sêkôm gameŋ ŋatô tisac. ⁸ Gêŋ hoŋ dinanŋ oc ndic hu ŋawapac têm ŋambu-ŋga-ŋga gitôm awhê nanŋ kêsahê balêkoc tuŋ inŋ ma gêŋ dau gic hu ŋandê atu nanŋ inŋ oc hôc tu kôc balêkoc-ŋga.

⁹ “Têŋ ndoc dinanŋ lau oc sêkôc mac dôŋ ma sêkôm mac ŋayom, ma sêndic mac nem ŋatô ndu. Lau nom-ŋga hoŋ oc atac tec mac tu mac anŋkuc aô-ŋga. ¹⁰ Têŋ têm dinanŋ lau daêsam oc sêhu si sêkêŋ whinŋ aô sinŋ, ma ŋac oc sêhoc si lau ŋatô asê ma sêtec dandi. ¹¹ Ma propet tasanŋ daêsam oc sêhoc asê ma sêŋsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc êŋsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whinŋ asidôwai-ŋga sinŋ. ¹³ Magoc asa nanŋ bu lhac ŋanŋga ma hu aô sinŋ dom e ndê têm pacndê, nanŋ oc tap Anötô ndê mwasiŋ nem inŋ si-ŋga sa. ¹⁴ Ma bêc ŋambu-ŋga oc hôc asê dom, e lau sêhoc ŋawaê ŋayham pi Anötô ndê gôlinŋ asê, tôm nom ŋagameŋ sambob, ma lau hoŋ sêŋgô su.”

*Ŋawapac gameŋ Judia-ŋga
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

¹⁵ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwananŋ su, pi gêŋ sac sambuc* nanŋ lau oc sêkêŋ lhac lôm dabuŋ, nanŋ oc kôm gameŋ tisac.” (Asa nanŋ sam yom dindec, nanŋ kôc gauc pi ŋapep, bu ŋahu yêc sinŋ dau.) ¹⁶ “Têŋ ndoc mac alic gêŋ sac dinanŋ, nanŋ mac lau hoŋ nanŋ ambo gameŋ Judia-ŋga alhó api gameŋ lôc-ŋga andi. ¹⁷ Alhó ŋagahó, ma gauc nem mac nem gêŋ danŋ dom. Lau nanŋ sêndôc andu ŋasactó, nanŋ sêsoc andu ŋalóm bu sêkôc ŋac si gêŋ danŋ sa dom. ¹⁸ Ma ŋac nanŋ sêmbó ôm, nanŋ bocdinanŋ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêŋ ŋatô dom. ¹⁹ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ŋac nanŋ sêkêŋ su têŋ balêkoc, nanŋ oc sêtap ŋawapac atu sa têŋ têm dinanŋ. ²⁰ Ateŋ mbec bu têm ŋawapac-ŋga dinanŋ tap ma sa têŋ ndoc uhó-ŋga me têŋ bêc Sabat-ŋga danŋ dom. ²¹ Bu ŋawapac têm dinanŋ-ŋga oc hôc gêlêc ŋawapac hoŋ su. Têŋ têm ŋamata-ŋga e meŋ têŋ kwahic dec, ŋawapac atu kainŋ dinanŋ danŋ hôc asê su dom. Ma tijnambu ŋawapac kainŋ dinanŋ oc hôc asê tiyham dom. ²² Anötô oc tawaló lau nanŋ inŋ kêyalinŋ ŋac sa su, ma tu dinanŋ-ŋga inŋ oc kêŋ têm ŋawapac-ŋga dau tiapê. Bu mba, ma têm d au tibalinŋ, goc lau hoŋ oc sêninga.

²³ “Têŋ têm dinanŋ, lau danŋ bu sêsôm têŋ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meŋ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nanŋ akêŋ whinŋ ŋac dom. ²⁴ Bu lau nanŋ sêŋsau bu ŋac Mesaya, ma propet tasanŋ oc sêhoc asê sêmenŋ, ma sêkôm gêŋ daló atu-tu bu sêŋsau lau. Ma ŋac oc sêŋsahê bu sêtim lau nanŋ Anötô kêyalinŋ ŋac sa, nanŋ

sêwhinŋ. ²⁵ Anŋô ŋapep, bu aô gasóm gêŋ hoŋ dindec têŋ mac gwananŋ. ²⁶ Bocdinanŋ, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêlê mbo gameŋ sawa,’ nanŋ asa andi dom. Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu danŋ ŋalóm,’ nanŋ akêŋ whinŋ dom. ²⁷ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ ŋagahó eŋ, gitôm sickac nanŋ gic hep tigenŋ, ma um-boŋ ŋasawa sambuc ŋawê sa. ²⁸ Mac bu alic macmponŋ sêŋgihi sêmbó, nanŋ anyalê bu gêŋ danŋ mbac ndu yêc. Ma bocdinanŋ gêŋ hoŋ dindec kêŋ puc mac pi ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ-ŋga.”

*Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)*

²⁹ “T êŋ ndoc ŋawapac-ŋga dinanŋ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ŋawê sa dom. Gêŋ ti ŋaclai nanŋ sêlhac umbonŋ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeŋ akêŋ umbonŋ. ³⁰ Têŋ ndoc dinanŋ lau titonŋ-titonŋ nom-ŋga hoŋ oc sêlic gêŋ daló yêc umbonŋ, nanŋ kêŋ puc ŋac bu Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, ma ŋac hoŋ oc sêtanŋ danŋgibo atu. Ma ŋac oc sêlic Ŋamalac ndê Atu dau meŋ ndôc dao ŋahó ti ŋawasi ma ŋaclai atu. ³¹ Goc inŋ oc êŋkinŋ inŋ ndê anjela sêndic dahuc tanŋ atu, ma sêsa sêtêŋ nom ŋabatij ti undambê ŋabatij hoŋ, bu sêndic lau nanŋ inŋ kêyalinŋ ŋac sa su, nanŋ sa.

³² “Gauc nem a lanŋ. Têŋ ndoc mac alic ŋalauŋ wakuc bu lêc, nanŋ anyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ. ³³ Ma bocdinanŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ nanŋ aô gasóm yom pi, nanŋ anyalê bu Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, gitôm in meŋ kalhac gatam nem andu-ŋga. ³⁴ Yomandó! Lau têm dinanŋ-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinanŋ hôc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc ninŋga, magoc aneŋ yom danŋ oc ninŋga dom. Gêŋ hoŋ oc ŋandó sa tôm aô gasóm.”

*Lau danŋ sêŋyalê Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga dom
(Luk 17:26-36)*

³⁶ Ma Yisu sôm, “Ŋamalac danŋ kêyalê bêc me acgatu nanŋ Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ, nanŋ dom. Anjela undambê-ŋga sêŋyalê dom, ma Anötô ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Têŋ ndoc Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ, nanŋ lau oc sêmbó tôm lau sêmbó têŋ Noa ndê têm. ³⁸⁻³⁹ Têŋ ndoc dinanŋ, lau sêŋlhinŋ dau sinŋ ma seŋ ti sênomŋ gêŋ, ma sem dandi e Noa sóc wanŋ gi, ma bu suŋ meŋ ma seŋ ŋac hoŋ su sinŋga. Ma lau nom-ŋga oc sêmbó ŋalêŋ tigenŋ dinanŋ, têŋ Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga. ⁴⁰ Ngac lu oc sêkôm gwelenŋ sêmbó ôm, ma Anötô oc kôc inŋlu si danŋ sa, ma hu danŋ sinŋ. ⁴¹ Ma awhê lu oc

* **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganônŋ anötô tasanŋ Seus ndê gwam nanŋ Antiokus Epipanes kêŋ kalhac lôm dabuŋ têŋ yala 168BC. Yisu ndê yom tóç asê bu gêŋ kainŋ dinanŋ oc hôc asê tiyham têŋ têm ŋambu-ŋga. Lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganônŋ lau Rom-ŋga nanŋ seŋ lôm dabuŋ popoc têŋ yala 70AD. Ma lau ŋatô gauc gêm bu yom dau hêganônŋ gêŋ nanŋ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

sêndê gêñ sêmbo, ma inç oc kôc danj sa, ma hu danj sinj.

⁴² “Bocdinañ amasañ daôm ñapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu menj, ⁴³ Gauc nem yom dindéc. Andu ñadau danj, bu êñyalê ndoc nanj ñgac kanj danj oc menj, nanj inç oc yob inç ndê andu bu ñgac kanj dau sôc menj dom. ⁴⁴ Ma bocdinañ, amasañ daôm tôm bêc honj, bu Ñamalac ndê Atu oc mbu menj têtj ndoc nanj mac akêtj batam, nanj dom.”

*Yom gôlinj pi ñgac akinj ñayham ma sac
(Luk 12:42-46)*

⁴⁵ Ma Yisu sôm, “Ñgac akinj ñayham ma ti gauc, inç ñgac kainj bocdec. Inç ndê ñadau bu lhô têtj gameñ danj ndi, goc inç oc kêtj inç yob lau akinj ñatô, ma kêtj gêtj danenj-ñga têtj ñac tôm ñandoc. ⁴⁶ Ma têtj ndoc ñadau mbu menj, ma tap inç sa kôm inç ndê gwelenj ñapep mbo, nanj inç oc lic inç ñayham ma kôm ñayham têtj inç. ⁴⁷ Yomandô! Ñadau oc kêtj inç yob inç ndê wapa honj. ⁴⁸ Magoc ñgac akinj sac oc sôm têtj dau, ‘Anej ñadau oc mbu menj ñagahô dom.’ ⁴⁹ Goc inç oc ndic lau akinj ñatô, ma sa ndi nôm ti neñ gêtj whinj lau nanj sênôm gêtj êñinj ñac-ñga ñapanj. ⁵⁰ Ñadau oc mbu menj hóc asê têtj bêc ti acgatu nanj ñgac akinj dau kêtj bata, nanj dom. ⁵¹ Ma inç oc kêtj ñagêyô sac sambuc têtj inç, ma soc inç su ndi mbo whinj lau sêtim yom lau-ñga. Yêc dindê lau oc sêñsahê ñandê atu e sêtañ ma lhô êñsinj pi dau ñapanj.”

25

Yom gôlinj pi lauwêhê akinj amanjlu

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj bocdec bu, “Têtj ndoc Ñamalac ndê Atu mbu menj bu nem gôlinj gêtj honj, nanj lau ñatô oc sêmasañ dau ñapep, ma lau ñatô oc mba. Oc tôm lauwêhê akinj amanjlu nanj sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhônj ñgac nem awêhê-ñga, nanj sêkêtj bata bu oc menj. ² Ñac si amanjdanj ñac lauwêhê tiguauc, ma amanjdanj ñac lauwêhê gauc mbasi. ³ Lauwêhê gauc mbasi dinañ sêkôc si lam, magoc sêkôc buya ñatô whinj dom. ⁴ Ma lauwêhê tiguauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya ñatô sip bu akôp tôhônj. ⁵ Ñac sêhônj ñgac nem awêhê-ñga sêmbo, magoc inç hóc asê ñagahô dom e ñac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

⁶ “Timaniñhu goc ñgac ahênj-ñga danj ta yom bocdec bu, ‘Oê! Ñgac dau menj! Asa andi ma akôc inç sa.’ ⁷ Goc lauwêhê akinj sêtisa, ma sêmasañ ñac si lam. ⁸ Ma amanjdanj gauc mbasi dinañ sêndac lauwêhê tiguauc bocdec, ‘Akêtj buya ñatô têtj yac, bu yac mba lam sêmbac.’ ⁹ Magoc ñgac sêo yom ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac honj dom. Magoc mac andi alic lau nanj sêkêtj buya tu lau sênemlhi-ñga, ma anemlhi nem.’ ¹⁰ Magoc têtj ndoc sêlhô si bu sênemlhi buya,

goc ñgac nem awêhê-ñga menj hóc asê. Ma lauwêhê akinj nanj sêmasañ dau gwanañ, nanj sêwhinj inç sêsôc inç ndê gameñ si, bu sêneñ mwasiñ awêhê-ñga. Goc inç gic gatam ahuc. ¹¹ Tinjambu lauwêhê akinj gauc mbasi dinañ sêmbu sêmeñ ma sêmbwêc, ‘Ñadau! Ñadau! Lêc gatam su têtj yac.’ ¹² Magoc ñadau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’ ” ¹³ Yisu gic bata yom gôlinj dinañ ma sôm, “Boc-dinañ anem ali ma ayob daôm ñapep, bu mac anjalê bêc ti acgatu nanj aô oc wambu wameñ, nanj dom.”

*Yom gôlinj pi mone gol
(Luk 19:12-27)*

¹⁴ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj tiyham pi têtj ñambu-ñga bocdec bu, “Ñgac tiwaê danj bu sa têtj gameñ baliñ danj ndi. Bocdinañ inç mbwêc inç ndê lau akinj, ma kêtj ndê gêtj ñatô têtj ñac bu sêyob e inç mbu menj. ¹⁵ Inç kêtj mone gol nanj sêsam bu talent* têtj ñac, kêkuc ñac si licwalô ti ñac si gauc. Inç kêtj talent amanjdanj têtj ñgac danj, ma talent lu têtj danj, ma talent tigenj têtj danj. Goc inç hu ñac sinj ma kôlhô gi. ¹⁶ Ma ñgac akinj nanj kôc mone amanjdanj, nanj gi kôm gwelenj pi mone dau e t ap mone amanjdanj tiyham sa. ¹⁷ Ma inç nanj kôc mone lu nanj kôm boc-dinañ, ma tap mone lu tiyham sa. ¹⁸ Magoc ñgac nanj kôc mone tigenj, nanj sa gi kwê sê danj ma sinj ñadau ndê mone kwi yêc sê dau ñalôm.

¹⁹ “Ñasawa hic baliñ gi su, goc lau akinj dinañ si ñadau mbu menj, ma bu ñgô ñac si yom pi mone dau. ²⁰ Ma ñgac nanj kôc mone amanjdanj, nanj kôc amanjdanj nanj inç tap sa, nanj whinj ma sôm, ‘Pômdau, am kêtj mone amanjdanj têtj aô gayob, ma lic, aô gakôc amanjdanj tiyham.’ ²¹ Goc ñadau sôm, ‘O anej ñgac ñayham, am kôm ñayham. Am yob gêtj amanjdanj ñapep, dec wakêtj am yob gêtj daêsam. Mweñ ma mbo whinj aô ti atac ñayham.’ ²² Ma ñgac akinj nanj kôc mone lu, nanj menj ma sôm, ‘Pômdau, am kêtj mone lu têtj aô gayob, ma aô gakôc mone lu tiyham whinj.’ ²³ Ma ñadau sôm, ‘O anej ñgac akinj ñayham, am kôm ñayham. Am yob gêtj lu ñapep, dec wakêtj am yob gêtj daêsam. Mweñ ma mbo whinj aô ti atac ñayham.’

²⁴ “Têtj dinañ ñgac nanj kôc mone tigenj, nanj menj ma sôm, ‘Pômdau, aô kayalê bu am ñgac lêlê-ñga dom, ma bu am oc kêtj batam bu ndic gêtj ñandô sa yêc gameñ nanj am daôm kêbalip gêtj ñawêhê me sô gêtj dom. ²⁵ Bocdinañ aô gatôc dauñ ma kasalê lêtj bu am nem mone niñga dom, dec gasa ga gasiñ kwi yêc nom ñalôm. Lic, gêtj dau kelec.’ ²⁶ Goc ñadau ô yom ma sôm, ‘Am ñgac sac solop! Am ñgac oyom. Am kêyalê su bu aô oc wandic gêtj ñandô sa yêc gameñ nanj aô gasô gêtj dom. ²⁷ Bocdinañ am gitôm bu kêtj anej mone têtj lau sêyob mone-ñga bu sêyob e aô

* 25:15: Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

wambu wamenj, dec oc tòm bu sêkênj mone njagac sac mone dau njahô, ma aô wakôc honj sa.’²⁸ Goc njadau sôm têtj inj ndê lau njatô, ‘Akôc mone su yêc inj, ma akênj têtj njagac nanj kôc mone amanju.’²⁹⁻³⁰ Ma atinj njagac akinj sac dindec sa awê ndi bu mbo gamenj njasec-njaga nanj lau sêtanj, ma njahô ênjinj pi dau. Bu asa nanj yob gêtj nanj gakênj sip inj amba, nanj njapep, nanj wakênj gêtj njatô tiyham têtj inj whinj, ma inj ndê gêtj oc ti daêsam. Magoc asa nanj yob ndê gêtj njapep dom, nanj wakôc inj ndê gêtj honj su.’”

Pòmndau oc whê lau kôc têtj bêc njambu-njaga

³¹ Goc Yisu sôm, “Têtj ndoc Njamacalac ndê Atu mbu menj whinj anjela honj, nanj inj oc ndôc inj ndê pônj kinj-njaga ti inj ndê njac lai ma njawasi atu undambê-njaga.”³² Njagac oc sêndic njamacalac honj sa sêlhac inj anjô-njaga. Ma inj oc whê njagac kôc gitôm njagac yob domba-njaga, nanj whê inj ndê domba ti naninj kôc.³³ Inj oc kêtj domba sêlhac inj amba andô-njaga, ma naninj sêlhac gasê-njaga.

³⁴ “Dec Kinj atu dau oc sôm têtj lau nanj sêlhac inj amba andô-njaga, ‘Amenj mac lau nanj Damanj gêlic mac njayham. Ma andôc mac nem malam yêc gamenj undambê-njaga, nanj Damanj kêmasanj tu mac-njaga têtj ndoc inj kêtj undambê ma nom. Dinaj ti mac nem gêtj lênjsem.’³⁵ Yom dinaj njagac-andô inj bocdec. Têtj ndoc aô gêtj yô aô, nanj mac akênj gêtj aô ganj. Ma têtj ndoc bu yô aô, nanj mac akênj bu têtj aô ganôm. Aô njagac apa, ma mac akôc aô sa ma ayob aô.³⁶ Anenj njakwê mba, ma mac akênj têtj aô. Aô gêm bac, ma mac am yaom aô. Aô gandôc gapocwalô, ma mac amenj ac aô kêsi.’

³⁷ “Ma têtj dinaj lau gitêtj oc sêô yom ma sêndac, ‘Pòmndau, bocke? Têtj nde yac alic am gêtj yô am me bu yô am, ma yac akênj gêtj danenj-njaga me bu têtj am?’³⁸ Ma têtj nde yac alic am njagac apa, ma akôc am sa, me am pôn da njakwê, ma akênj têtj am?’³⁹ Ma têtj nde yac alic am gêm bac me am ndôc gapocwalô, dec yac amenj alic am?’⁴⁰ Goc Kinj atu dau oc ô yom ma sôm, ‘Alic lau sêkênj whinj-njaga honj nanj sêti anenj asinj ti lhuinjwêi. Yomandô wasôm têtj mac, bu gêtj bocke nanj mac akôm têtj njagac si njamacalac tiwaê me njamacalac waê-mba danj, nanj gitôm mac akôm têtj aô dauj.’

⁴¹ “Goc inj oc sôm têtj lau nanj sêlhac inj amba gasê-njaga, ‘Mac lau atap Anôtô ndê atac njandê sa-njaga! Alhò su yêc aô, asip ya nanj sa njapanj andi. Ya dau, Anôtô kêmasanj gic Sada njagac ti inj ndê anjela sac njawaê.’⁴² Yom dinaj njagac-andô inj bocdec. Aô gêtj yô aô, magoc mac akênj gêtj danenj-njaga têtj aô dom. Ma bu yô aô, magoc mac akênj têtj aô dom.⁴³ Aô njagac apa, magoc mac akôc aô sa dom. Aô gapôn da njakwê, ma mac akênj têtj aô dom. Aô gêm bac, ma gandôc gapocwalô, magoc mac amenj alic aô dom.’

⁴⁴ “Ma njagac oc sêndac, ‘Pòmndau, bocke? Têtj nde yac alic am gêtj yô am, bu yô am, am njagac apa, am pôn da njakwê, gêm bac kôm am, me am ndôc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’⁴⁵ Ma inj oc sôm, ‘Yomandô wasôm têtj mac, bu têtj ndoc mac alic anenj lau tiwaê me lau waêm ba danj nanj pôn da dau, magoc am inj sa dom, nanj gitôm mac am aô dauj sa dom.’

⁴⁶ “Têtj dinaj inj oc ênjkinj njagac sêtêtj gamenj sêhòc njandê-njaga sêndi, bu sêm bo njapanj. Magoc lau gitêtj inj oc kôc njagac sa sêndôc tali njapanj.”

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom honj dinaj su, goc sôm têtj inj ndê njagac-sênjomi,² “Bêc lu yêc dônj yêc tu lau Israel-njaga sêlic om atu †Pasowa-njaga. Ma lau oc sêkênj Njamacalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic inj ndu pi a gicso dau.”

³ Têtj ndoc dinaj dabunjsiga atu-tu ti lau bata Israel-njaga sic dau sa sêm bo †dabunjsiga njamata-njaga Kayapas ndê andu.⁴ M a njagac sênj salê lêtj bu sêkôc Yisu dônj gelec ma sêndic inj ndu.⁵ Magoc njagac sêndi, “Dakôm têtj Mwasinj Pasowa-njaga njandoc dom, mbo lau daêsam nanj sêm bo Jerusalem tu Pasowa-njaga, nanj oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê danj gêm oso Yisu

(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

⁶ Tinjambu Yisu mbo whinj njagac danj njâe Saimon yêc malac Betani. Munj-njaga inj njagac ti gêm bac leprasi.⁷ Yisu ndôc tebo, ma awhê danj menj kôc bu njamalu njayham nanj njâôli atu sip kac danj, ma kêc pi inj njagôlônj.⁸ Yisu ndê njagac-sênjomi sêlic gêtj dinaj ma tac njandê. Ma sêsôm têtj dandi, “Tu sake-njaga inj kêyainj gêtj njamalu njayham dinaj?”⁹ Gitôm bu dakênj têtj lau sênemlihi njagac-atu, goc dakênj têtj lau njalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêyalê bu njagac sêsôm yom dinaj, goc sôm, “Akênj njawapac têtj inj dom! Inj kôm gêtj njayham kêlêc têtj aô.¹¹ Lau njalôm sawa oc sêm bo sêwhinj mac njapanj. Tigej aô oc wambo wawhinj mac njapanj dom.¹² Inj kêc gêtj njamalu dec pi aô, tòm inj kêmasanj aô nenj njamlic gwananj tu sênj suhu njagac aô-njaga.¹³ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu tinjambu lau oc sêhòc njawaê njayham asê yêc gamenj honj, ma têtj dinaj njagac oc sêsôm yom pi gêtj nanj awhê dindec kôm, ma lau oc gauc nem inj.”

Judas sôm tidônj bu hoc Yisu asê

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Têtj dinaj njagac-sênjomi 12 si danj, njagac nanj sêsam bu Judas Iskeriot, nanj têtj dabunjsiga atu-tu gi,¹⁵ ma ndac, “Aô bu wahoc Yisu asê têtj mac, goc mac oc akênj sake têtj aô?” Dec sêlic njayham ma semlihi inj njagac mone silba 30.

16 Ma Judas gic hu kêsâlê lêj tu bu hoc Yisu asê-nga.

*Sêmasaŋ Mwasinŋ Pasowa-nga
(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)*

17 Têj †Mwasinŋ Bolom Yist Mba-nga ŋabêc ŋamata-nga, naŋ ŋgacsêŋomi sêtêj Yisu si, ma sêndac inŋ bocdec bu, “Am tac whinŋ bu yac amasaŋ gameŋ tu daneŋ Mwasinŋ Pasowa-nga yêc nde?” 18 Goc inŋ sôm yom pi ŋgac malac Jerusalem-nga danŋ, ma kêkinŋ ŋac sêtêj inŋ si ma sôm, “Asôc malac ma atêj ŋgac dau andi, ma asôm têtj inŋ, ‘Yac mba kêdôhônŋwaga sôm bu inŋ ndê têtj menŋ kêpinŋ su. Ma inŋ bu neŋ Mwasinŋ Pasowa-nga whinŋ inŋ ndê ŋgacsêŋomi yêc am nem andu.’” 19 Boddinanŋ ŋgacsêŋomi sêkôm tôm inŋ sôm têtj ŋac, ma sêmasaŋ Pasowa.

*Yisu sôm bu ŋgac danŋ oc hoc inŋ asê
(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

20 Têj ôbwêc dinanŋ, Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi 12 sêtêj andu dau si, ma sêndôc sêwhinŋ dau. 21 Nac seŋ gêtj sêmbô, ma inŋ sôm, “Yomandô aô wasôm têtj mac bu mac nem danŋ oc hoc aô asê.” 22 Yom dau kôm ŋac sêsô ma ŋalôm ŋawapac atu, ma ŋac tigenŋ-tigenŋ sêsôm têtj inŋ, “Pômdau, mboe aô, a?” 23 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Inŋ ŋgac naŋ alu aŋ gêtj sip pele tigenŋ, naŋ oc hoc aô asê. 24 Gêtj dau oc ŋandô sa pi ŋamalac ndê Atu, tôm yom naŋ sêto yêc. Tigenŋ ŋgac naŋ bu hoc aô asê, naŋ oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinanŋ-nga inŋ dinda bu kôc inŋ dom, dec oc ŋayham.” 25 Goc Judas, naŋ oc hoc inŋ asê, naŋ sôm, “Kêdôhônŋ-waga, mboe aô, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm naŋ am daôm sôm.”

*Yisu gic hu Mwasinŋ Dabunŋ
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)*

26 Têj ndoc ŋac seŋ gêtj sêndôc, naŋ Yisu kôc holom, gêm danŋe ma pô kôc-kôc. Goc inŋ kêj têtj ŋgac-sêŋomi ma sôm, “Akôc loc ma aneŋ. Aô neŋ ŋandô dau dec.” 27 Goc inŋ kôc laclhu wain-nga danŋ ma gêm danŋe, ma kêj têtj ŋac ma sôm, “Mac hoŋ akôc loc anôm. 28 Aneŋ dac wamatŋ pwac-nga dau dec. Wakêc sinŋ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-nga. 29 Aô wasôm têtj mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e wanôm wawhinŋ mac têtj ndoc Damaŋ ndê gôlinŋ meŋ sa tiawê.”

30 Tinjambu ŋac sem wê danŋ ma sêsa sêtêj Lôc Olib si.

*Yisu sôm gwananŋ bu Pita oc sêc inŋ ahuc
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

31 Ma Yisu sôm têtj ŋac, “Tu gêtj naŋ oc hoc asê aô têtj ôbwêc dindec-nga, dec mac hoŋ oc ahu aô sinŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Aô wandic ŋgac yob domba-nga, ma domba oc sêlhô babalip.’” 32 Magoc tinjambu aô oc watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêj gameŋ Galili-nga wandi.” 33 Ma Pita ô yom ma sôm, “Lau hoŋ bu sêhu am sinŋ, magoc

aô oc wahu am sinŋ dom.” 34 Goc Yisu sôm, “Aô wasôm yom ŋandô têtj am, têtj ôbwêc dec am oc sêc aô ahuc tidim têtj muŋ, naŋ goc dalec oc taŋ.” 35 Magoc Pita sôm têtj inŋ, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhinŋ am, aô oc wasêc am ahuc dom!” Ma ŋgacsêŋomi hoŋ sêsôm yom kainŋ tigenŋ.

*Yisu têtj mbec mbo ôm Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

36 Goc Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêtêj gameŋ naŋ sêsam bu Getsemani, naŋ si. Ma inŋ sôm têtj ŋac, “Andôc dec ma aô wasa dê wandi ma wateŋ mbec.” 37 Goc inŋ kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhinŋ inŋ si. Têj ndoc dinanŋ inŋ ndê ŋalôm ŋawapac atu ma kedehê inŋ. 38 Ma inŋ sôm têtj ŋac, “Aô neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpinŋ bu oc wambac ndu. Andôc dec ma anem ali awhinŋ aô.” 39 Goc inŋ hu ŋac sinŋ ma sa ahic gi, ma hu dau anŋô andô têtj nom, ma teŋ mbec bocdec bu, “Damaŋ, aô wandac am bu nditôm, naŋ goc kôc laclhu ŋawapac-nga dindec su yêc aô. Magoc êmkuc aô neŋ atac whinŋ dom, kôm tôm am daôm nem atac whinŋ bu kôm.”

40 Inŋ teŋ mbec su, goc tisa ma mbu têtj ŋgacsêŋomi têtj dinanŋ gi, ma gêlic ŋac sêyêc bêc sêyêc. Inŋ uŋ ŋac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhinŋ aô gitôm acgatu ŋasawa danŋ, a?” 41 A nem ali, ma atêj mbec bu létôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigenŋ ŋamlic kwapac.” 42 Goc inŋ sa gi ma teŋ mbec tiyham ma sôm, “Damaŋ, am bu kôc ŋawapac dindec su yêc aô dom, naŋ aô wahôc, ma wakôm am nem yom ŋandô sa.” 43 Inŋ teŋ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic ŋac sêyêc bêc sêyêc. Nac tandô hê ŋac sa ŋandô. 44 Dec inŋ hu ŋac sinŋ ma sa gi teŋ mbec tidim têtj-nga, ma sôm yom tigenŋ dinanŋ tiyham.

45 Pacndê, ma inŋ mbu têtj ŋgac-sêŋomi gi, ma sôm têtj ŋac, “Tu sake-nga mac ayêc bêc ma anŋwhaŋ daôm napanŋ? Anŋô su naŋ! Sêhoc ŋamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meŋ sa bu sêkêj inŋ sip lau sac amba. 46 Atisa ma dandi, bu ŋgac naŋ hoc aô asê dec meŋ su.”

Sêkôc Yisu dônŋ

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

47 Yisu sôm yom dinanŋ mbo, ma Judas, ŋgacsêŋomi 12 si danŋ, meŋ hóc asê whinŋ lau daêsam naŋ sêkôc bienŋ balinŋ ti sinŋ. Dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêŋkinŋ lau dau sêwhinŋ Judas. 48 Judas kêj puc ŋac gwananŋ su bocdec bu, “Ŋgac naŋ mac ansalê, naŋ aô wanŋutô inŋ tu bu watôc inŋ asê, ma mac akôc inŋ dônŋ.” 49 Boddinanŋ inŋ têtj Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhônŋwaga,” ma ngutô inŋ. 50 Ma Yisu sôm, “Aneŋ silip, gêtj naŋ am gauc gêm bu kôm, naŋ kôm.” Têj dinanŋ lau naŋ sêwhinŋ Judas, naŋ sêtêj Yisu si ma sêkôc inŋ dônŋ. 51 Goc Yisu ndê ŋgacsêŋom

dan puc in ndê bien sa, ma pa dabuñ-siga ñamata-nga ndê ñgac akind ndê dangalaun dan su. ⁵² Magoc Yisu sôm têtj in, “Kêtj nem bien mbu sip ñapañ tiyham. Asa nan kôc bien sa tu ndic lau-nga, nan oc sêndic in ndu ña bien. ⁵³ Anyalê ñapep bu oc tòm bu aô waten Daman ma in oc kêtj anjela tausen ma tausen sêmerj ñagahô ma sênem aô sa. ⁵⁴ Tigenj aô bu watenj bocdinañ, dec gêtj nanj sêto yêc muñ su, nanj oc ñandô sa ñalêj nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têtj lau daêsam dinañ, “Bocke dec mac akôc bien ti wapa sinj-nga, ma asa amen bu akôc aô dôñ gitôm ñgac kanj dan? Tôm bêc honj aô gandôc ti kadôhônj lau gambo lôm dabuñ ñabatêmdô, magoc mac akôc aô dôñ dom. ⁵⁶ Tigenj gêtj honj dindêc hôc asê bu kôm yom nanj lau propet sêto pi aô muñ su, nanj ñandô sa.” Têtj dinañ Yisu ndê ñgacêsñomi honj sêhu in sinj ma sêlhô si.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵⁷ Lau nanj sêndôhônj yomsu ti lau bata Israel-nga sêkac dau sa su ma sêhônj sêmbô dabuñsiga ñamata-nga Kayapas ndê andu. Ma lau nanj sêkôc Yisu dôñ, nanj sêwê inj sêtêtj andu dau si. ⁵⁸ Pita kêsêlêj kêkuc Yisu mbo ahê e hôc asê dabuñsiga ñamata-nga ndê andu. Goc inj sôc gi ndôc andu ñatunlôm whinj lau sinj sêyob lôm dabuñ-nga ñatô, bu lic gêtj bocke oc hôc asê Yisu.

⁵⁹ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata honj nanj sêndôc †Sanedrin si tonj, nanj sêñsalê yom tu sêñgôlinj pi Yisu-nga ma sêkêj inj sip lau Rom-nga amba bu sêndic inj ndu. ⁶⁰ Lau tasanj daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasanj pi inj, magoc yom ñandô bu sêngôlinj pi inj, nanj sêtap danj sa dom. Tinjambu ñac si lu sêtisa, ⁶¹ ma sêsôm, “Inj ñgac dec sôm bu inj gitôm bu senj Anôtô ndê lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tô.” ⁶² Goc dabuñsiga ñamata-nga tisa ma sôm têtj Yisu, “Am ñgô yom dê sêngôlinj pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶³ Magoc Yisu gêm dôñ, Ma dabuñsiga dau sôm, “Sôm yom ñandô yêc Anôtô Tali anjgônja! Sôm asê têtj yac bu am Mesaya, Anôtô ndê Atu, me mba?” ⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nanj am sôm. Tigenj aô wasôm têtj mac honj, tinjambu mac oc alic ñamalac ndê Atu ndôc Anôtô ñaclai ñadau ndê andô-nga, ma sip menj ndôc dao ñahô.”

⁶⁵ Têtj ndoc dabuñsiga ñamata-nga ñgô yom dinañ, nanj tac ñandê atu dec kêc dau ndê ñakwê kic ma sôm, “Inj ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac honj anjgô su. Yac dapônja yom danj tu tanjgôlinj pi inj-nga dom. ⁶⁶ Mac gauc gêm sake?” Ma sêo yom ma sêsôm, “Inj mbac ndu manj.” ⁶⁷ Ma sêhê gasôp pi inj anjgô andô, ma sênguluñ amba ma sêpêtj inj. Ma lau ñatô sêtap inj, ⁶⁸ ma sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

Pita sêc Yisu ahuc

(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Têtj têtj dinañ Pita ndôc andu dau ñamakê, ma awhê akind dan têtj inj gi, ma sôm, “Am ñgac nanj kêkuc Yisu Galili-nga whinj.” ⁷⁰ Magoc inj pa dau yêc ñac honj anjgô-nga ma sôm, “Mba! Aô kayalê am nem yom ñahu dom.”

⁷¹ Goc inj sa gi kalhac gatam. Ma bawhê danj gêlic inj ma sôm têtj lau, “Inj ñgac dê, inj ñgac danj nanj kêkuc Yisu Nasaret-nga.” ⁷² Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ñanja, “Yom ñandô! Aô kayalê inj dom!” ⁷³ Ñasawa saunj ma lau nanj sêlhac dinañ, sêtêtj Pita si ma sêsôm, “Lau nanj sêñkuc inj, nanj si danj am! Yomandô! Am sôm yom ña awha nanj gi tap lau Galili-nga dinañ si sa.” ⁷⁴ Goc inj sôm, “Mba! A ô bu wasôm yom tasanj, nanj Anôtô ndic aô. Aô kayalê inj dom andô!” Ma ñagahô dalec tanj. ⁷⁵ Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc sêc aô ahuc tidim tó, goc dalec oc tanj.” Goc inj kôlhô sa awê gi, ma tanj dau ndu.

27

Sêwê Yisu têtj Pailot gi

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Têtj bêbêc ganduc dabuñ-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga honj si ñalôm pitigenj bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêsô inj amba dôñ, ma sêwê inj gi ma sêkêj inj sip Pailot amba. Pailot inj Rom si gôlinjwaga nanj gêm gôlinj gameñ Judia-nga.

Judas kinj dau ndu

³ Têtj ndoc Judas gêlic gêtj dinañ, ma ñgô bu sêsôm tidônj bu sêndic Yisu ndu, nanj inj ñalôm ñawapac bu inj hoc inj asê. Goc inj kêtj mone silba 30 dinañ mbu têtj dabuñsiga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma inj sôm, “Aô gakôm so, bu aô gahoc ñgac gitêtj danj asê, ma oc sêkêc inj ndê dac sinj.” Ma ñac sêo inj awha ma sêsôm, “Tu sake-nga am sôm têtj yac? Am daôm nem ñawapac!”

⁵ Dec Judas kêbaliñ mone dau yêc lôm dabuñ ñamakê, ma sa gi kinj dau ndu. ⁶ Ma lau dabuñsiga dau sêsôm, “Dac hi mone dindêc ahuc, ma yac bu dakêj sip apa da-nga yêc lôm dabuñ, dec oc daso yomsu.” ⁷ Goc sêsôm yom tidônj bu sêkêc mone dau ma sênemlhi ñgac pec lôn-nga ndê nom danj, ma sênyalinj nom dau sa ti lau apa si ôm sêhônja. ⁸ Tu dinañ-nga lau têtj dindêc-nga sêsam gameñ dau bu ‘Nom ti Dac.’ ⁹ Bocdinañ yom nanj propet Jeremaya sôm, nanj dec ñandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-nga sêkêc mone silba 30 nanj sênyalinj sa ti inj ndê ñaôli, nanj sa, ¹⁰ ma semlhi ñgac pec lôn-nga ndê nom, tôm Pômdau kêtj yatu aô. [Sek 11:12-13]

Pailot kêsus Yisu

(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹¹ Sêkêj Yisu kalhac gôlinwaga Pailot angô-nga, ma in ndac Yisu, “Am lau Israel si Kin, a?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.” ¹² Têj dinanj dabunjsiga atu-tu ma lau bata Israel-nga sêngôlinj yom pi in, magoc in ô nac si yom dom. ¹³ Goc Pailot ndac in, “Am ngô yom nanj sêngôlinj pi am, me mba?” ¹⁴ Magoc Yisu ô yom nanj sêngôlinj pi in, nanj danj dom. Ma tu dinanj-nga Pailot hêdaê njandô.

¹⁵ Tôm yala honj, têj ndoc lau Israel sêndê Mwasiy Pasowa-nga, nanj Pailot kêkuc lêj danj bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ngac gapocwalô-nga danj, dec in oc êngapwêc in su têj nac. ¹⁶ Têj ndoc dinanj ngac danj ndôc gapocwalô. In ndê njaê Barabas, ma lau honj sênyalê bu in ngac sac sambuc. ¹⁷ Goc Pailot ndac lau daêsam dinanj bu, “Mac atac whin bu wahu asa sinj têj mac? Barabas, me Yisu nanj sêsam bu Kilisi?”

¹⁸ Pailot kêyalê bu lau dabunjsiga dau sem lêmuj Yisu njambwa, ma tu dinanj-nga dec sêkêj Yisu têj in. Bocdina in gauc gêm bu êngapwêc Yisu su. ¹⁹ Ma gêj danj tiyham. Têj n doc Pailot ndôc in ndê pônj êmatôc yom-nga, nanj in ndê awhê kêj yom têj in bocdec bu, “Kôm gêj danj têj ngac gitêj dinanj dom, bu kwahic dec aô gayêc mbê pi in, nanj kôm anej njalôm njawapac njandô.”

²⁰ Magoc dabunjsiga atu-tu ti lau bata sêli lau njalôm sa, ma sêndac Pailot bu lau Barabas sinj têj nac, ma ndic Yisu ndu. ²¹ Dec Pailot ndac nac tiyham, “Mac atac whin bu wahu ngac lu dec si asa sinj têj mac?” Ma sêsôm, “Barabas!” ²² Goc in ndac, “Bocdina aô wakôm sake têj Yisu nanj sêsam bu Kilisi?” Ma nac honj sêsôm bu, “Ndic in pi a gicso dau ndi.” ²³ Magoc Pailot ndac, “Tu sake-nga? In kôm giso bocke?” Tigenj nac sêmbwêc atu, “Ndic in pi a gicso dau!”

²⁴ Pailot kêyalê bu nac oc sêsôc in ndê yom napanj dom, ma nac sêli dau sa njandô. Bocdina in kôc bu, ma kêgwasiy amba yêc nac honj angô-nga, ma sôm. “Gêj dec sip mac amam. Aô wawêkainj ngac dindec ndê dac njagêyô wawhinj mac dom.” ²⁵ Ma lau honj sêsôm, “In ndê dac njagêyô menj pi yac ti yac mba balêkoc.”

²⁶ Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têj nac, ma kêj Yisu têj in ndê lau sinj-nga bu sêhi in njamlic njandê, ma sêndic in ndu pi a gicso dau.

Lau sinj-nga sêsus Yisu susu

(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)

²⁷ Pailot ndê lau sinj-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu nja-malac lôm si, goc sêta lau sinj-nga honj sêkac sa sêmenj, ma sêngihî in ahuc. ²⁸ Sêkôc in ndê njakwê balinj su, ma sêkêj in sôc njakwê kokoc balinj tôm kinj sêsôc.

²⁹ Ma sêwhê wac kêma ma sêkêj in unj gitôm sunsunj. Ma sêkêj a danj in gêm kôm yêc amba andô-nga gitôm kinj si tôte. Goc sêpônj haduc têj in, ma sêsu in susu ma sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kinj dindec sa manj!” ³⁰ Sêhê gasôp pi in, ma sêkôc a dau su yêc in, ma sic in pi njagôlônj tidim daêsam. ³¹ Sêsu in susu pacndê, goc sêkac njakwê dinanj su, ma sêkêj in sôc dau ndê njakwê sa tiyham. Goc sêwê in sêsa malac Jerusalem njamakê si, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Têj ndoc sêwê Yisu sêsa si, nanj sêtap njac apa danj sa, nanj menj akêj malac Sairin. In ndê njaê Saimon. Ma sêkac in bu êmbalanj Yisu ndê a gicso dau. ³³ Ma nac si e sêhóc asê gamej nanj sêsam bu Golgota. (Njaê dau danem kwi bu ‘Gamej Njakêcyha-nga.’)

³⁴ Lau sinj-nga sêkêj bu njamakic sip laclhu danj whin wain, ma sêkêj têj Yisu nôma. In kêsahê ma tec. ³⁵ Goc nac sic in pi a gicso dau. Ma tinjambu sêwhê in ndê njakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc njakwê bocke. ³⁶ Pacndê su, goc sêndôc sic ma tatinj in. ³⁷ Ma yom nanj lau bata Israel-nga sêngôlinj pi in, nanj sêto ma sêkêj kalhac a gicso dau njahô. Yom dau sôm bu, “Ngac dindec in Yisu, lau Israel-nga si Kinj.”

³⁸ Têj bêc dinanj nac sic ngac kanj lu sêpi a gicso dau sêwhin Yisu, danj kêgalêj Yisu ndê andô-nga, ma danj kêgalêj gasê-nga. ³⁹ Lau nanj sênsêlêj si sêmenj sêndahin njasu ma sêtanj bôlê Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, “Am nac nanj sôm bu sejn lôm dabunj su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tô. Am bu Anôtô ndê Atu, nanj goc nem daôm si ma sip mwenj!” ⁴¹ Ma njalêj tigenj dinanj dabunjsiga atu-tu ti lau nanj sêndôhônj yomsu ma lau bata sejngec in. ⁴² Ma sêsôm têj dau, “In gêm lau njatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! In lau Israel-nga si Kinj, a? In bu sip menj akêj a gicso dau menj, dec yac oc dakêj whin in. ⁴³ In kêj whin Anôtô ma sam dau bu Anôtô ndê Atu. Anôtô bu tac whin in, dec oc nem in si.” ⁴⁴ Ma nac kanj lu nanj sic inlu sêpi a gicso, nanj sêsôm yom kainj tigenj dinanj pi Yisu.

Yisu mba ndu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Têj ac kac lhu, njasec atu gêm gamej sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga. ⁴⁶ Ma têj 3 kilok Yisu mbwêc awaha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Anej Anôtô, anej Anôtô, tu sake-nga am hu aô sinj?’) ⁴⁷ Lau nanj sêlhac sêmpin, nanj sêngô in njapep dom ma sêsôm, “In ta Elaija.” ⁴⁸ Ma nac danj kêti gi ma kêj sôwam danj sip wain njamakic, goc sô dôj pi a balinj danj, ma puc pi Yisu whasunj bu in

nôm. ⁴⁹ Ma lau ñatô sêsôm, “Hu inñ sinj ma dalic. Elaija oc menj nem inñ sa, me mba?”

⁵⁰ Têñ dinanj Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têñ ndoc dinanj po baliñ nanj kègalêñ lôm dabunñ ñalôm, nanj dau kic gi lu, kalhac ñahô-nga e gi têtñ ñapu-nga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhò sêhòc kôc, ma lau dabunñ daêsam nanj sêmbac ndu su, nanj sêtisa sêmbo tali tiyham. ⁵³ Ñac sêsa akêñ sêhò sêmên, ma tinjambu têtñ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôc malac dabunñ Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têtñ lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têñ ndoc ñgac bata sinj-nga ti inñ ndê lau nanj sêyob Yisu sêmbo, nanj sêlic tiyhô ti gêtñ honj dinanj, dec sêtôc dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! Ngac dec inñ Anôtô Atu!” ⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêtñ honj dinanj. Ñac lauwhê nanj sêñkuc Yisu akêñ gameñ Galili-nga sêmên, ma sem akinj inñ. ⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sèbedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbo sêwhinñ lauwhê dinanj.

Josep kêtñ Yisu ndê ñamlanj yêc hoc ñasunñ
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Lau nanj sêñkuc Yisu, nanj si danj inñ ñgac ti lêlôm nanj ndê ñaê Josep, ma inñ menj akêñ malac Arimatiya. Têñ telha dinanj, ⁵⁸ inñ têtñ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ñamlanj. Pailot gôlôc ma kêtñ yom têtñ inñ ndê lau sinj-nga bu sêhu Yisu ndê ñamlanj sinj têtñ Josep. ⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê ñamlanj ma kêpanj si ña po ñawasi danj. ⁶⁰ Ma inñ kôc sa gi ma kêtñ yêc inñ dau ndê sêhò, nanj sêlêñ gwanaj su yêc hoc ñalôm. Ma Josep kêpi hoc atu danj gi ndôc sê awha ahuc, goc kôlhô gi. ⁶¹ Têñ ndoc dinanj Maria Magadala lu awhê danj ñaê Maria, sêndôc sêhò ñamakê ma sêlic.

Lau sinj-nga sêyob sêhò

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têtñ bêc nanj lau Israel sêmasanj dau tu Sabat-nga, ma têtñ ñagalansê dabunñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêtêtñ Pailot si. ⁶³ Ma sêsôm, “Ngac atu. Yac gauc gêm yom danj nanj ñgac tasanj dau sôm têtñ ndoc inñ mbo tali. Inñ sôm bu mbac ndu ma tinjambu bêc tó ninga inñ oc tisa tiyham. ⁶⁴ Bocdinañ ndic atu lau bu sêyob sêhò e bêc tó ninga su. Mboe inñ ndê ñgacsêñomi oc sêmên ma sênem kanj inñ ndê ñamlanj, ma sêsôm têtñ lau bu inñ tisa su. Inñ kêsau lau ma sôm bu inñ Mesaya dau, magoc ñac bu sêkôm tasanj dau, oc hóc gêlêc tasanj nanj inñ kôm ñamata-nga, nanj su.” ⁶⁵ Goc Pailot sôm têtñ ñac, “Akôc lau sinj-nga sa andi, ma akêñ ñac sêyob sêhò ñannga.” ⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc nanj ti gatam sêhò-nga, nanj dônñ ñannga ña a ñakwi bu lau danj sêkac sa dom. Ma sêkêñ lau sinj-nga sêyob.

28

Yisu tisa

(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga menj gi su, ma têtñ wake ñabêc ñamata-nga, Maria Magadala lu awhê danj ñaê Maria sêti têtñ bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhò dau. ² Têñ ndoc dinanj tiyhô gêm atu, ma Pômdau ndê anjala Yisu sip akêñ undambê menj, ma kêpi hoc nanj ndôc sê awha ahuc, nanj su, goc pi gi ndôc ñahô. ³ Inñ ndê ñawasi pô gameñ gitôm sickac, ma inñ ndê ñakwê sêp sambuc. ⁴ Têñ ndoc lau sinj-nga sêlic inñ, nanj sêtôc dau atu ma sêntitec. Ma ñac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê. ⁵ Ma anjala dau sôm têtñ awhê lu, “Atôc daôm dom. Aô kayalê bu amlu anjalê Yisu nanj sic inñ ndu pi a gicso dau. ⁶ Inñ mbo lec dom. Inñ tisa su tôm inñ sôm gwanaj su. Amenj alic gameñ nanj sêkêñ inñ yêc nanj. ⁷ Goc ambu andi ñgahô, ma asôm têtñ inñ ndê ñgacsêñomi bu inñ tisa akêñ lau batê-nga su. Ma inñ oc munj mac ndi mbo gameñ Galili-nga. Yêc dindê mac oc alic inñ. Kwahic dec aô gahoc yom dindêc asê têtñ amlu, ma amlu angô su.”

⁸ Têñ ndoc dinanj awhê lu dau sêlhô si bu sêkêñ ñawaê dau têtñ Yisu ndê ñgacsêñomi. Inñ lu si ti atac ñayham atu, magoc ñalôm lu-lu ma sêtôc dau. Sênti sôm senj, ⁹ ma ñgahô Yisu hoc dau asê têtñ inñ lu ma hê mwâlêc inñ lu. Goc inñ lu sêtigasuc inñ ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc inñ sip gahi ma sêmpin inñ. ¹⁰ Goc Yisu sôm têtñ inñ lu, “Atôc daôm dom. Andi ma asôm têtñ anej asidôwai honj bu sêtêtñ Galili sêndi, ma ñac oc sêlic aô yêc dindê.”

Lau sinj-nga sêsôm Yisu tisa ñawaê

¹¹ Têñ ndoc nanj awhê lu dinanj sêmbo senj, nanj lau sinj-nga ñatô nanj sêyob sêhò dau, nanj sêmbu sêtêtñ Jerusalem si. Ma sêkêñ ñawaê têtñ dabunñsiga atu-tu, pi gêtñ honj nanj sêlic. ¹² Goc lau dabunñsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasanj yom pi gêtñ dau. Ñac semlhi lau sinj-nga ña mone atu, ¹³ ma sêsôm têtñ ñac, “Mac asôm têtñ lau bu, ‘Têñ ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma inñ ndê ñgacsêñomi sêmên, ma sem kanj inñ ndê ñamlanj.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ñgô bu mac ayêc bêc, dec yac oc amasanj yom awhin inñ, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinañ lau sinj-nga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-nga sêsôm têtñ ñac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-nga ñalôm, ma lau ñatô sêsôm e menj têtñ kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têtñ ñgacsêñomi

¹⁶ Têñ ndoc dinanj ñgacsêñomi 11 sêsa sêtêtñ lôc nanj yêc gameñ Galili-nga si, gitôm Yisu sôm têtñ ñac munj su. ¹⁷ Têñ ndoc sêlic inñ, nanj sêpônñ haduc ma sêmpin inñ. Magoc ñac si lau ñatô atac lu-lu. ¹⁸ Goc Yisu tigasuc ñac ma sôm, “Anôtô kêtñ ñaclai têtñ aô pi gêtñ undambê ti nom-nga honj. ¹⁹ Bocdinañ

atêḡ gameḡ hoḡ andi ma andôhôḡ lau e sêḡyalê aô ma sêkêḡ whiḡ aô. Aḡku ḡac anem Damba, Atu, ma ḡalau Dabuḡ aḡô. ²⁰ Ma andôhôḡ ḡac bu daḡga wambu yom hoḡ naḡ aô ḡac atu mac. Ma aḡyalê pi ḡandô bu aô oc wambo wawhiḡ mac ḡapaḡ, e nom ḡatêḡ pacndê.”

Mak ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindec sa-nga

Mak inñ Yisu ndê ñgacêñomi 12 si danñ dom, magoc inñ tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gêñ hoñ nanñ Yisu kôm têtñ ndoc dinanñ. Tinjambu Mak kêsêlêñ whiñ Pita têtñ ndoc Pita gêm mêtê, ma to ñawaê ñayham pi Yisu kêkuc mêtê nanñ Pita gêm. Lau ñatô gauc gêm bu yom nanñ Mak to yêc 14:51-52 nanñ hêganôñ inñ dau. Tinjambu inñ gêm Pol lu Banabas sa tu inñlu si gwelen-nga. Alic yom ñatô pi inñ yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gwelenñ nanñ Yisu kôm, magoc yom daêsam nanñ Yisu sôm tu bu êndôhôn lau-nga, nanñ inñ to dom.

*Jon kêmasañ Yisu ndê señ
(Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)*

¹ Yom dindec gic hu ñawaê ñayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

² Mun-nga, propet danñ to yom nanñ Anötö sôm têtñ inñ ndê Atu bocdec bu:

Aô wakêñ aneñ ñgac aheñ-nga munñ am. Inñ oc êmasañ am nem señ. *[Mal 3:1]*

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ñgac aheñ-nga dau bocdec bu:

³ Ñamalac danñ ta yom mbo gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasañ Pômdau ndê señ tisolop. Amasañ nem ñalôm bu akôc inñ sa.’ *[Ais 40:3]*

⁴ Yom dau ñandô sa pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nanñ tinjambu hóc asê ma gêm mêtê mbo gameñ sawa. Inñ sôm têtñ lau bu sêlinñ sanju tu bu sêtoc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sinñ, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi. ⁵ Lau daêsam akêñ malac Jerusalem, ma akêñ malac hoñ yêc gameñ Judia-nga, sêsa sêtêñ Jon si. Ñac sêhoc si sac asê, ma inñ kêku ñac yêc Bu Jordan.

⁶ Jon sôc ñakwê nanñ sêmasañ inñ kamel ñamliclu, ma kic piñkaj yêc inñ ñampêbalê. Ma inñ gêñ gêñ bambalinñ gitôm wakô ma lêp.

⁷ Inñ gêm mêtê ma sôm têtñ lau bocdec bu, “Ngac danñ oc meñ êñkuc aô, nanñ ndê ñaclai hóc gêlêc aô neñ su. Aô ñgac ñambwa dec gitôm dom bu wati inñ ndê ñgac akiniñ nanñ pônñ sic ma kêgapwêc inñ ndê atapa ñawalô. ⁸ Aô kaku mac ña bu ñambwa, tigerñ inñ oc êñku mac ña Ñalau Dabuñ.”

*Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)*

⁹ Têtñ têtñ dinanñ Yisu meñ akêñ malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga, ma hóc asê Jon. Ma Jon kêku inñ yêc Bu Jordan. ¹⁰ Têtñ ndoc Yisu pi akêñ bu meñ, inñ gêlic undambê

kac sa, ma Ñalau Dabuñ gêm balusi anğô, ma sip têtñ inñ meñ. ¹¹ Goc awha danñ sa akêñ undambê, nanñ sôm, “Aô Atunğac atac whiñ-nga am. Aô gatisambuc am ñandô.”

*Sadanñ kêsahê Yisu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Dinanñ su, goc Ñalau wê Yisu sa gameñ sawa gi, ma inñ mbo tawasê. ¹³ Tôm béc 40 inñ mbo gameñ sawa, ma Sadanñ kêsahê bu êntôm inñ. Inñ mbo whiñ bôc gameñ sawa-nga, ma anjela sem akin inñ.

Yisu gic hu inñ ndê gwelenñ

¹⁴ Tinjambu †Herod kêtin inñ ndê lau sinñ-nga bu sêkôc Jon dônñ, ma sêkêñ inñ ndôc gapocwalô. Têtñ têtñ dinanñ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têtñ lau yêc gameñ Galili-nga. ¹⁵ Inñ sôm, “Têm nanñ Anötö kêtalinñ sa, nanñ meñ sa su. †Anötö ndê gôlin meñ kêtinñ su. Bocdinanñ anem nem ñalôm kwi, ma akêñ whiñ Anötö ndê ñawaê ñayham.”

*Yisu mbwêc launğac hale tu sêñkuc inñ-nga
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)*

¹⁶ Têtñ béc danñ Yisu kêsêlêñ mbo Bugictonñ Galili ñamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Inñlu ñgac lu sêkôc i-nga, ma sem gwelenñ sêkêñ wasañ sip bu sêmbo. ¹⁷ Ma Yisu sôm têtñ inñlu, “Amlu ameñ anñkuc aô, ma aô wakêñ amlu ahê ñamalac sêmeñ sêñkuc aô, tôm nanñ kwahic dec amlu ahê i.” ¹⁸ Ma ñgahô inñlu sêtec si wasañ yêc, ma sêñkuc inñ.

¹⁹ Inñ kêsêlêñ ñasawa sauñ, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndôc wanñ danñ ma sêmasañ si wasañ nanñ kic. ²⁰ Yisu mbwêc inñlu bu sêmeñ sêñkuc inñ, goc sêhu damba Sebedi ti lau nanñ sêkôm gwelenñ sêwhiñ inñ, nanñ sinñ sêmbo wanñ, ma sêñkuc Yisu.

*Yisu kédôhônñ lau ma soc ñalau sac yêc
malac Kapenaom
(Luk 4:31-37)*

²¹ Yisu kôc lau hale dinanñ ma sêñsêlêñ sêtêñ malac Kapenaom si. Sêhóc asê têtñ béc Sabat-nga danñ, ma Yisu sôc tlôm wê-nga gi, ma gic hu kédôhônñ lau. ²² Ma lau Kapenaom-nga sêhêdaê tu inñ ndê yom-nga, bu inñ kédôhônñ ñac gitôm kédôhônñwaga ti ñaclai atu, hóc gêlêc lau Israel si tkédôhônñwaga yomsu-nga hoñ su.

²³ Ngac danñ ndôc lôm wê-nga dinanñ, nanñ ñalau sac mbo inñ ndê ñalôm. Inñ ta yom bocdec bu, ²⁴ “Ei! Yisu Nasaret-nga. Aô kayalê am, am ñgac dabuñ nanñ Anötö kêtinñ. Am bu kôm sake têtñ yac? Am mweñ bu señ yac su, a?” ²⁵ Magoc Yisu hec yom ñalau sac ma sôm, “Am mamanñ ma hu inñ sinñ!” ²⁶ Goc ñalau sac kêmwanaj ñgac dau ti ñanja ma hu inñ sinñ ti mbwêc atu.

²⁷ Tu dinanñ-nga lau hoñ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Gêñ bocke dec? Inñ kédôhônñ yac ña lêtñ wakuc ma ti ñaclai atu. Ma inñ kôc ñaclai pi

ɲalau sac whin, bu in kɛn yatu ɲac, ma sɛsɔc in ndɛ yom ɲapu.”²⁸ Ma tinjambu lau sic min yom pi gɛn dau, e ɲagahɔ en in ndɛ waɛ gɛm gamɛn Galili-ɲga hon ahuc.

*Yisu gɛm lau gɛmbac daɛsam sa
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)*

²⁹ ɲac sɛhu lɔm wɛ-ɲga dinan sin, ma Saimon lu Andru sɛkɔc Yisu, Jems ma Jon ma sɛtɛn inlu si andu si. ³⁰ Saimon ndɛ lawawɛ gɛmbac lic ɲandɛ ma yɛc andu dau ɲalɔm, ma lau sɛkɛn ɲawaɛ tɛn Yisu. ³¹ Bocdinaɲ Yisu tɛn in gi, kɛm in sip amba ma keɲ in sa. Ma gɛmbac hu awɛ dau sin, ma in gɛm akin ɲac.

³² Tɛn telha dinan tɛn ndoc ac gi sip, naɲ lau malac-ɲga sɛhon lau gɛmbac daɛsam ti lau naɲ ɲalau sac sɛmbo si ɲalɔm, ma sɛkɔc ɲac sɛtɛn Yisu sɛmɛn.* ³³ Lau malac-ɲga hon sɛkac dau sa, sɛmbo andu dau ɲamakɛ. ³⁴ Ma Yisu gɛm lau ti gɛmbac tidau-tidau daɛsam dinan sa, ma soc ɲalau sac daɛsam su yɛc lau. Tigen in kɛn yao ɲalau sac bu sɛsɔm in asɛ dom, ɲahu bu ɲac sɛɲyalɛ bu in †Mesaya dau.

*Yisu hu malac Kapenaom sin
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Tɛn ɲagalaɲsɛ ac pi mɛn su dom ma Yisu tisa ma hu malac dau sin. In sa gi bu mbo tawasɛ ma tɛn mbɛc. ³⁶ Saimon ma lau ɲatɔ naɲ sɛwhin in, naɲ sɛsa si bu sɛɲsalɛ in. ³⁷ Ma tɛn ndoc sɛtap in sa, naɲ sɛsɔm tɛn in bu, “Lau hon sɛɲsalɛ am.” ³⁸ Magoc Yisu ɔ yom ma sɔm, “Aɔ oc wambo malac tigen dinan dom. Dalhɔ datɛn malac naɲ sɛyɛc gamɛn ɲamakɛ-ɲga dandi, bu wanɛm mɛtɛ wambo dinan. Tu gwelɛn dinan-ɲga dec aɔ gamɛn.”

³⁹ Ma tinjambu in kɛsɛlɛn golom-golom malac hon yɛc gamɛn Galili-ɲga. In gɛm mɛtɛ mbo lau si lɔm wɛ-ɲga, ma soc ɲalau sac daɛsam su yɛc lau.

*Yisu kɔm ɲac ti gɛmbac leprasi ɲayham sa
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ Tɛn bɛc dan, ɲac ti gɛmbac †leprasi dan tɛn Yisu gi. In pɔn haduc ma tɛn Yisu bu nem in sa. In sɔm, “Am bu tac whin, dec gitɔm bu am oc kɔm aɔ ɲamlic ɲawasi sa.”

⁴¹ Yisu tawalɔ in, dec kɛmatɔc amba sa gi ma kɛmasɛc in, ma sɔm, “Aɔ atac whin, dec wasɔm tɛn am bu ɲamlic ɲawasi sa.” ⁴² Ma ɲagahɔ en gɛmbac dau hu in sin, ma in ndɛ ɲamlic ɲawasi sa. ⁴³⁻⁴⁴ Goc Yisu kɛkin in tɛn †dabuɲ-siga gi, ma sɔm ti ɲanɲa tɛn in, “Am ɲgɔ! Gɛn naɲ kwahic dec hɔc asɛ am, naɲ sɔm asɛ tɛn lau dan dom. Tigen tɛn dabuɲsiga ndi, ma tɔc daɔm tɛn in bu lic bu am nem ɲamlic ɲawasi sa su. Ma kɛn da tu am ɲamlic ɲawasi sa-ɲga tɔm yomsu naɲ Moses kɛn tɛn yac. Ma ɲalɛn dinan lau hon oc sɛɲyalɛ bu am ɲamlic ɲayham sa.” ⁴⁵ Ma

ɲac dau sa gi ma gic min pi gɛn dau e yom dau tiapa. Tu dinan-ɲga lau hon takwɛ Yisu, dec in tec bu sɔc malac dan yɛc lhu. In mbo gamɛn ɲamakɛ-ɲga, magoc lau akɛn gamɛn hon sɛwɛ sɛtɛn in si ɲapan.

2

*Yisu kɔm ɲac bɔlin dan ɲayham sa
(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)*

¹ Bɛc ɲatɔ gɲɲa su, goc Yisu sɔc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-ɲga sɛngɔ ɲawaɛ bu in mbu mɛn ndɔc andu dan. ² Goc lau daɛsam sɛkac dau sa, ma Yisu gɛm mɛtɛ ɲac. Lau daɛsam andɔ sɛkac sa e ɲasawa mba yɛc andu ɲalɔm ma yɛc ɲasactɔ bocdinaɲ. ³ Ma launɲac hale sɛmbalan ɲac bɔlin dan yɛc sac dan sɛmɛn, ma bu sɛtɛn Yisu sɛndi. ⁴ Magoc lau daɛsam dinan sem gamɛn ahuc, ma tu dinan-ɲga dec ɲac sɛpi andu ɲapoc lɔlɔc si, ma sɛkac poc sa ma sɛmasan ɲalasɛ dan yɛc gamɛn naɲ Yisu kalhac, naɲ ɲahɔ-ɲga. Goc sɛɲwhan sac ti ɲac bɔlin sip tɛn Yisu gi. ⁵ Yisu gɛlic gɛn dinan ma kɛyalɛ bu ɲac sɛkɛn whin in, goc sɔm tɛn ɲac bɔlin, “Anɛn balɛ, kwahic dec aɔ wasuc am nem sac kwi.”

⁶ Tɛn ndoc dinan kɛdɔhɔnɲaga yomsu-ɲga ɲatɔ sɛndɔc andu dau. Sɛngɔ Yisu ndɛ yom dau, ma gauc gɛm yɛc ɲac si ɲalɔm, ⁷ “Anɔtɔ tigen gitɔm bu suc sac kwi. Ma bocke ɲac dindɛ sɔm yom kain dinan? In ndɛ yom sac sambuc.” ⁸ Yisu kɛyalɛ ɲagahɔ bu ɲac gauc gɛm yom bocdinaɲ, dec in sɔm tɛn ɲac, “Tu sake-ɲga mac gauc gɛm yom bocdinaɲ? ⁹ Mac akɛn whin dan bu anɛn ɲaclai yɛc bu wasɔm tɛn ɲac bɔlin dindɛc bu wasuc in ndɛ sac kwi. Bocdinaɲ aɔ wasɔm tɛn in, ‘Tisa, kɔc nem mbɔ sa ma ɛmsɛlɛn.’ ¹⁰ Ma tɛn tɛm mac alic anɛn yom dau ɲandɔ sa, dec anɲalɛ bu Anɔtɔ kɛn ɲaclai tɛn †ɲamalac ndɛ Atu yɛc nom, bu suc ɲamalac si sac kwi whin.” Goc Yisu sɔm tɛn ɲac bɔlin, ¹¹ “Aɔ wasɔm tɛn am bu tisa, kɔc nem mbɔ sa, ma lhɔ tɛn nem andu ndi.” ¹² Ma ɲac dau tisa yɛc lau hon anɲɔ-ɲga, kɔc ndɛ mbɔ sa ma kɔlhɔ gi. Gɛn dau kɔm lau hon sɛhɛdaɛ ɲandɔ. Sɛmpɲin Anɔtɔ ma sɛsɔm, “Gɛn kain dindɛc, yac alic dan su dom.”

*Yisu kɛgalɛm Liwai bu ɛɲkuc in
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugictɔn ɲamakɛ tiyham. Lau daɛsam sɛsa si sɛɲkuc in, ma in kɛdɔhɔn ɲac. ¹⁴ Ma tinjambu in kɛsɛlɛn gi e gɛlic †Liwai, Alpayas ndɛ atunɲac ndɔc ndɛ mala kɔc takis-ɲga. Goc Yisu sɔm tɛn in, “ɛmkuc aɔ.” Ma Liwai tisa ma kɛkuc in.

¹⁵ Tɛn bɛc dan Yisu ti in ndɛ ɲgacsɛnɔmi sɛn gɛn sɛndɔc Liwai ndɛ andu. Ma lau sɛkɔc

* **1:32:** Lau Israel si yomsu Sabat-ɲga gic yao lau bu sɛɲsɛlɛn sɛn balin mɛ sɛkɔm gwelɛn tɛn bɛc Sabat-ɲga dom. Magoc bɛc Sabat-ɲga ɲa-yao pacndɛ tɛn ndoc ac gi sip. Tu dinan-ɲga dec lau sɛhɔn e ac gi sip su, goc sɛkɔc si lau gɛmbac sɛtɛn Yisu si.

takis-nga ma lau daésam nanj lau bata Israel-nga sésam bu lau sac nanj sêndôc sêwhinj nac, bu lau kainj dinanj sênkuc Yisu tôm bêc honj. ¹⁶Ma lau †Palêsai si kêdôhônjwaga yomsmu-nga nhatô sêlic bu Yisu gêj gêj ndôc whinj lau takis-nga ti lau sac dinanj. Goc sêsôm têtj inj ndê ngac-sêjnomi, “Tu sake-nga inj gêj gêj whinj lau takis-nga ti lau sac?” ¹⁷Yisu ngô yom dau, ma sôm têtj nac, “Lau nanj sêlic dau bu gêmbac mba, nanj oc sêjnsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêjnsalê dokta. Aô gamej bu wanjalêm lau nanj sêlic dau bu lau gitêtj, nanj sa dom, aô gamej bu wanjalêm lau sac sa.”

*Yao gêj danen-nga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)*

¹⁸Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê †sêjnomi ti lau Palêsai sêkêj bêc nhatô bu sênej gêj dom tu gauc nem Anôtô-nga, magoc Yisu ndê ngacsêjnomi sêkôm dom. Ma lau nhatô sêmenj ma sêndac Yisu bocdec bu, “Tu sake-nga Jon ndê sêjnomi ma lau Palêsai si sêjnomi sêhu gêj danen-nga sinj tu gauc nem Anôtô-nga, magoc am nem ngacsêjnomi sêkôm dom?” ¹⁹Goc Yisu sôm têtj nac, “Ngac nem awhê-nga danj bu êngalêm lau sa sêmbô sêwhinj inj bu sênej mwasinj nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gêj danen-nga sinj têtj ndoc ngac dau mbo whinj nac. Nalêj tigenj kwahic dec aô gambo gawhinj anej ngacsêjnomi ma oc tôm dom bu sêhu gêj danen-nga sinj. ²⁰Tigenj ndoc oc mej nanj lau oc sêkôc aô su yêc nac, ma têtj ndoc dinanj nac oc njalôm njawapac, ma sênkuc lêtj dahu gêj danen-nga sinj-nga.”

*Yisu ndê yom gitôm gêj wakuc
(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)*

²¹Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi njakwê akwa nanj kic, nanj dom. Bu po wakuc oc hôc njakwê akwa kic, ma gêj dau oc tisac sambuc. ²²Ma têtj ndoc lau s êmasanj wain wakuc, nanj sêkêc sip bôc njamlic wain-nga akwa dom. Mba! Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc njamlic akwa kôc ma wê sa ninja. Ma bôc njamlic oc tisac bocdinanj. Wain wakuc dakêc sip bôc njamlic wakuc.”

*Yisu inj Pômdau bêc Sabat-nga
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

²³Têtj bêc Sabat-nga danj Yisu ti ndê †ngacsêjnomi sêjnsalêj sêmbô lôcwha danj nanj gic ôm wit-nga danj kic. Ma inj ndê ngacsêjnomi sêkôc wit njandô nhatô bu sênej. ²⁴Ma lau Palêsai nhatô sêlic gêj dau ma sêsôm têtj inj, “Lic gêj nanj am nem ngacsêjnomi sêkôm. Tu sake-nga nac sêkôm gwelanj nanj yac ney yomsmu gic yao bu dakôm têtj bêc Sabat-nga dom?” ²⁵⁻²⁶Yisu ô nac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nanj sêto pi gêj nanj Kinj Dawid kôm. Mac asam su, me? Têtj ndoc nanj Abiata inj †dabujsiga njamata-nga, nanj Dawid

ti lau nanj sêwhinj inj, nanj sêpônâ dau ma gêj yô nac. Goc Dawid sôc Anôtô ndê andu gi, ma gêj bolom dabuj nanj lau sêkêj ti da, nanj Moses kêtj yao bu lau dabujsiga tawasê oc sênej. Ma inj kêtj têtj lau nanj sêmbô sêwhinj inj, ma nac senj. Magoc lau danj sêngôlinj yom pi Dawid ma sêsôm bu inj kégili yomsmu lec dom.”

²⁷Ma Yisu gic têtju yom ma sôm, “Bocdinanj akôc gauc njapap pi yomsmu. Anôtô kêtj bêc Sabat-nga bu nem njamalac sa. Inj kêtj njamalac tu bêc Sabat-nga dom. ²⁸Namalac ndê Atu inj gêj honj njadau, ma inj Pômdau Sabat-nga whinj.”

3

Yisu kôm ngac amba balê njayham sa têtj bêc Sabat-nga

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹Têtj bêc danj tiyham Yisu sôc lôm wê-nga gi. Ma ngac amba tibalê danj ndôc. ²Palêsai nhatô sêjnsalê yom bu sêngôlinj pi Yisu, dec sêtj inj njapap bu mboe inj oc kôm ngac dau njayham sa têtj bêc Sabat-nga, dec nac oc sêsôm bu inj kégili yomsmu Sabat-nga. ³Yisu sôm têtj ngac nanj amba tibalê, “Tisa, ma lhac njalhu whinj aô.” ⁴Dec inj ndac lau honj bocdec bu, “Gêj bocke oc êngili yomsmu Sabat-nga? Dakôm njayham têtj lau, me dakôm sac têtj lau? Danem njamalac sa, me datec nac sêmbac ndu?” Magoc nac honj sem dôj. ⁵Inj tahê nac ma tac njandê sa, ma njalôm njawapac tu nac si njalôm njadandi-nga. Goc inj sôm têtj ngac dau, “Êmatôc amam.” Ma ngac dau kêmatôc amba, ma amba dau njayham sa tiyham.

⁶Têtj dinanj lau Palêsai sêhu lôm wê-nga dau sinj ma sêsa si. Ma nac sêndôc sêwhinj lau Israel-nga nanj tac whinj Herod ma lau Rom-nga si gôlinj, ma nac honj sêkôc gauc pi lêtj sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu kêdôhônj lau ma kôm gêmbac njayham sa

(Luk 6:17-19)

⁷Yisu ti ndê ngacsêjnomi sêtêtj bugictonj si, ma lau daésam sênkuc nac. Nac lau akêj gamej Galili-nga ma gamej Judia-nga, ⁸ma akêj malac Jerusalem ma akêj gamej Judia ma Idumia-nga ma akêj Bu Jordan njadanga, ma akêj malac Taya ma Saidon njagamej. Lau daésam dinanj sêngô njawaê pi gêj nanj Yisu kôm, dec sêsa sêtêtj inj si.

⁹Yisu gêlic lau tonj atu nanj bu sêngapinj inj sa, dec sôm têtj ndê ngacsêjnomi bu sêmasanj wanj sauj danj tu inj pi ndi ndôc-nga. ¹⁰Inj sôm yom dinanj njahu bu inj kôm lau gêmbac daésam njayham sa su e lau daésam ti gêmbac sêkôm mwasac bu sêmasac inj. ¹¹Ma têtj ndoc lau ti njalau sac sêlic inj, nanj sêhu dau sêyêc inj anjô-nga, ma njalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anôtô ndê Atu.” ¹²Tigenj

Yisu kênj gic yao njanja bu sêsôm in njan asê dom.

*Yisu kêyalin ngacsênomi 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Tinjambu Yisu pi lôc danj gi ma mbwêc lau nanj in atac whin, nanj sêtêj in sêmen. ¹⁴ Goc in kêyalin njac si lau 12 sa, ma sam njac bu †Aposel, bu njac oc sêmbô sêwhin in, ma in oc kênj njac sêsa sêndi bu sênem mêtê. ¹⁵ Ma in kênj njac lai têtj njac bu sêsoc njalau sac su. ¹⁶ Aposel 12 nanj Yisu kêyalin njac sa, nanj bocdec: Saimon (nanj in sam bu Pita), ¹⁷ Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu nanj Yisu sam bu 'wapap atui'), ¹⁸ Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (nanj sêsam bu 'Njac †Selot'), ¹⁹ ma Judas Iskeriot, njac nanj tinjambu hoc Yisu asê.

Lau sêngihi Yisu ahuc njapanj

²⁰ Yisu sôc andu danj gi, magoc lau tonj atu sêsap in dôj njapanj e njasawa mba bu in ti ndê njac-sênomi sênenj gêtj. ²¹ Gêtj dau njawaê tap Yisu dinda ti asii sa, dec njac sêsôm, "In ndê gauc tisac." Bocdinaj dec sêtêj in si bu sêkôc in sa ndi.

*Yisu ndê njac lai njahu
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)*

²² Têtj têtj dinaj kêdôhônjwaga yomso-nja njatô sêmenj akênj Jerusalem ma sêngôlinj yom pi Yisu bocdec bu, "Njalau sac si njadau †Belsebal gêm gôlinj in, ma kênj njac lai têtj in bu soc njalau sac su." ²³ Goc Yisu mbwêc njac sêtigasuc in, ma ô njac si yom ja yom gôlinj danj bocdec bu, "Bocke ma Sadañ oc soc Sadañ?" ²⁴ Gôlinjwaga danj ndê lau bu sêkêj kisa dau, dec in ndê gôlinj oc pacndê. ²⁵ Ma gôlôwac danj bu sêwhê dau kôc, dec oc sêlhac njanga dom. ²⁶ Ma Sadañ bu kênj kisa têtj dau ma whê dau kôc, dec in oc lhac njanga dom, in ndê njac lai oc pacndê. ²⁷ Anjô! Sadañ in gitôm njac ti licwalô atu, ma yac bu dasôc njac ti licwalô atu danj ndê andu bu tangaho in ndê gêtj, nanj gêtj namata-nja dasô in dôj, goc tangaho in ndê gêtj.

²⁸ "Yomandô aô wasôm têtj mac. Njamalac nanj kac ndê njalôm kwi ma hu ndê sac sinj, nanj Anôtô oc suc in ndê sac ti yom sac-sac honj kwi. ²⁹ Tigenj njamalac danj bu sôm yom sac pi Njalau Dabuj, nanj Anôtô oc suc in ndê sac kwi dom andô. In kôm gêtj sac sambuc, ma in ndê giso oc yêc njapanj."

³⁰ Yom honj dinaj Yisu sôm, njahu bu njac sêsôm bu njalau sac danj mbo in njalôm.

*Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Têtj têtj dinaj Yisu dinda ti ndê asii sêhóc asê andu dau. Sêlhac awê ma sêhkinj njamalac danj sôc gi bu kôc in sa sa menj. ³² Lau daêsam nanj sêndôc sêngihi Yisu ahuc, nanj sêsôm têtj in bu, "Am dinam ti nem asimi

dec sêmenj sêlhac awê ma sêndac am." ³³ Goc in ndac njac, "Anej dinaj ti asini nanj asa?" ³⁴ Ma in tahê lau nanj sêndôc sêngihi in ahuc, ma sôm, "Anej dinaj ti asini dau dindec. ³⁵ Bu lau nanj danja wambu Anôtô ndê yom, nanj njac sêti aô asini ti lhunjwêi ma dinajti."

4

*Yom gôlinj pi njac kêbalip wit njawhê
(Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)*

¹ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugictonj njamakê, ma gic hu kêdôhônj lau tiyham. Ma lau sêwê-sêwê sêmenj e ti tonj atu andô. Tu dinaj-nja in pi wanj danj gi poc bugictonj kêpiñ baô, ma lau daêsam dinaj sêlhac baô.

² Yisu sôm yom gôlinj daêsam bu êndôhônj lau dinaj. In sôm yom gôlinj danj têtj njac bocdec bu, ³ "Anjô! Njac danj sa gi bu êmbalip wit njawhê yêc in ndê ôm. ⁴ Têtj ndoc in kêbalip gêtj dau, nanj njawhê njatô sêpenj sêsip senj, ma mbac sêsip sêmenj ma senj su. ⁵ Ma njawhê njatô sêpenj sêsip gameñ hoc-hoc, nanj nom njac sac hoc njahô njambwa. Njawhê dau sêsip nom njalôm gacgen si dom, dec sêpo sêpi sêmenj njagahô. ⁶ Tigenj tinjambu ac pec njagatôm ma gêm bôlinj. Njahu bu nom njayham mba tu njawakac sip ndi-nja. ⁷ Ma wit njawhê njatô sêpenj sêsip kwanj ti njakwa njalôm, ma kwanj lu wit sêpi sêwhin dau e kwanj yanj wit ndu ma gêm njandô danj dom. ⁸ Ma wit njawhê njatô sêpenj sêsip nom njayham, ma tinjambu sem njandô daêsam, njatô sem njandô 30, njatô sem njandô 60, ma njatô sem njandô 100."

⁹ Goc Yisu sôm, "Asa bu danja-suj yêc, nanj ngô anej yom."

*Yisu whê yom gôlinj wit njawhê-nja njahu sa
(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)*

¹⁰ Tinjambu lau daêsam sêmbô dom, ma lau nanj sêmbô sêwhin Yisu, ti njacsênomi 12 sêndac Yisu pi yom gôlinj dau njahu. ¹¹ Ma in whê sa têtj njac bocdec bu, "Anôtô ndê gôlinj njalêj njahu sip njalôm gi. In kêyalin mac sa bu anyalê njahu dau, magoc lau nanj sêmbô Anôtô ndê gôlinj njalôm dom, nanj wasôm yom têtj njac ja yom gôlinj njambwa. ¹² Aisaya to yom pi lau kainj dinaj, nanj yêc bocdec bu:

Njac sêlic gêtj nanj aô gakôm, nanj njapanj, magoc njac si gauc sa dom. Ma njac sêngô anej yom njapanj, magoc sênyalê njahu dom.

Njac bu sênyalê, dec oc tôm bu sênem dau kwi, ma Anôtô oc suc njac si sac kwi." [Ais 6:9-10]

¹³ Goc Yisu sôm têtj njac, "Bocke dec mac anyalê yom gôlinj dinaj njahu dom? Bocdinaj njalêj bocke mac oc anyalê yom gôlinj njatô njahu? ¹⁴ Anjô! Yom pi njac nanj kêbalip wit njawhê, nanj hêganônj njac nanj hoc Anôtô ndê yom asê. ¹⁵ Ma yom pi wit njawhê nanj sêpenj sêsip senj, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anôtô ndê yom, magoc njagahô Sadañ menj

ma kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalôm. ¹⁶Ma wit ñawhê nanj sêpenj sêsip gamej hoc-hoc, nanj hêganôñj lau nanj sêngô A nôtô ndê yom ma sêkôc sa ñagahô ti atac ñayham. ¹⁷Tigenj tôm wit nanj ñawakac mbasi, nanj lau dau sêlhat ñasawa balinj dom. Têñ ndoc sêtap ñawapac sa, me lau sêkêñ kisa ñac tu Anôtô ndê yom-ñga, nanj sêhu si sêkêñ whinj sinj ñagahô enj. ¹⁸Ma wit ñawhê nanj sêpenj sêsip kwanj ti ñakwa ñalôm, nanj hêganôñj lau nanj sêngô Anôtô ndê yom, ¹⁹tigenj sêhêgo dau pi gêñ nom-ñga kêlêc, ma lêñ atac whinj mone ti wapa nom-ñga hê ñac si gauc ñapanj e kôm Anôtô ndê yom ahuc, ma ñandô mbasi. ²⁰Ma wit ñawhê nanj sêpenj sêsip nom ñayham, ma sem ñandô 30, me 60, me 100, nanj hêganôñj lau nanj sêngô Anôtô ndê yom, sêkôc sa e tidôñ, ma sem ñandô daêsam.”

Dasiñ lam ñawê kwi dom
(Luk 8:16-18)

²¹Ma Yisu sôm têñ ñac, “Lam inj gêñ pô gamej-ñga, ma bocdinañ yac tanjatôc ña suc ahuc me dasiñ kwi sôc sasac ñapu dom. Mba! Tanjinj êñgalêñ ñalhu bu ñawê pô gamej. ²²Ma ñalêñ tigenj, yom nanj yêc sinj dau me ñahu sip ñalôm gi, nanj oc meñ sa tiawê. ²³Asa nanj dangasuj bu yêc, nanj ñgô.”

²⁴Ma inj gic têku yom ma sôm, “Akôc gauc ñapep pi Anôtô ndê yom nanj mac angô. Mac bu atac whinj bu anyalê ñahu, dec Anôtô oc kênj gauc têñ mac, ma inj oc kôm mac nem gauc êñsôwec tiatu. ²⁵Bu asa nanj kôc Anôtô ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidôñ, nanj Anôtô oc kênj gauc têñ inj êñlêc. Magoc asa nanj kôc sa tidôñ dom, nanj Anôtô oc kôc inj ndê yom honj su yêc inj.”

Yom gôlinj pi gêñ ñawhê nanj po pi meñ

²⁶Ma Yisu sôm, “Ñalêñ nanj Anôtô ndê gôlinj kêsôwec, nanj gitôm gêñ ñawhê nanj ñamalac danj só sip ndê ôm. ²⁷Ma tinjambu inj yêc bêc ôbwêc ma tisa têñ acsalô, ma ñawhê dau po pi meñ. Magoc ñamalac dau kêyalê ñalêñ dom. ²⁸Têñ ñamata-ñga ñawhê dau hóc nom kôc ma ñagatôm pi meñ, malô goc ñamlha sa ma tinjambu gêm ñandô. ²⁹Magoc têñ ndoc gêñ ñandô dau tilôwê inj oc ndic su, bu bêc sêhonj gêñ ñandô sa-ñga meñ sa.”

Yom gôlinj pi gêñ ñawhê saunj
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom gôlinj bocke tu bu wawhê ñalêñ nanj Anôtô ndê gôlinj kêsôwec, nanj sa? Aô wanem dôhônj pi gêñ sake bu wawhê sa? ³¹Anôtô ndê gôlinj gitôm gêñ ñawhê saunj andô danj nanj dasô sip nom, gitôm a soc ñawhê. ³²Gêñ dau gêñ saunj andô, tigenj yac bu dasô sip nom ndi, dec oc po tiatu e hóc gélêc gêñ ôm-ñga honj su. Ma ñasanjgac oc sêhê balinj e mbac lôlôc-ñga sêmenj sêhê si ñaic yêc ayuj ñayham dau.”

³³Yom gôlinj kainj dinañ Yisu sôm têñ lau ñapanj. Inj kêdôhônj ñac tôm ñac si gauc. ³⁴Yom honj nanj inj sôm têñ ñac, nanj inj sôm ña yom gôlinj. Ma têñ têm nanj inj ti ndê ñgacsêñomi sêmba tawasê, nanj inj whê gêñ honj sa têñ ñac.

Yisu kôm bu ñamponj timalô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵Têñ acsalô dinañ kêpiñ bu ñasec sa, nanj Yisu sôm têñ inj ndê ñgacsêñomi, “Yac dalhó, dapi bugictorj ñadanga dandi.” ³⁶Goc sêhu lau tonj atu dinañ sinj ma sêkôc Yisu whinj ñac sêpi wanj danj ma sêlhô si. Ma wanj ñatô sêlac sêwhinj. ³⁷Sêlac si ma mbu puc atu ma géli bu ñamponj sa gic sip wanj e kêpiñ bu wanj pac. ³⁸Magoc Yisu tenj gwalim ma yêc bêc yêc wanju-ñga. Ñgacsêñomi sêuj inj sa, ma sêsôm têñ inj, “Kêdôhônjwaga, bocke? Am hêgo daôm dom bu yac oc dandinanj, a?” ³⁹Goc inj tisa, ma sôm yom ñanja têñ mbu ti bu ñamponj bocdec bu, “Ñanj gitôm! Timalô!” Goc mbu timalô ma gamej ñanjen sa. ⁴⁰Ma inj sôm têñ ñac bu, “Tu sake-ñga mac atôc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêñ whinj aô dom, a?” ⁴¹Magoc ñac sêsô ti sêtôc dau ñandô ma sêndac dandi, “Inj asa dec? Gêñ honj sêsôc inj ndê yom ñapu, ma mbu ti bu ñamponj sêwhinj!”

5

Yisu kôm ñgac ti ñalau sac ñayham sa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhóc asê Bugictorj Galili-ñga ñadanga têñ gamej ac pi-ñga, ma sêsôc baô yêc lau Gerasa-ñga si gamej. ²Sêpi baô si, ma ñgac danj nanj ñalau sac mbo inj ndê ñalôm, nanj sa akêñ ôm sêhó-ñga ma têñ Yisu gi. ³Inj ñgac dau êlême ndôc ôm sêhó-ñga, ma têm daêsam lau sêñsahê bu sêsô inj dôñ ña wac me ña sen, magoc gitôm dom. ⁴Têm daêsam sêsô inj amba ti gahi dôñ ña sen, magoc inj hê sen kic ma senj gapocwalô gahi-ñga su. Lau danj sêtôm dom bu sêkôm inj timalô. ⁵Têñ acsalô ti ôbwêc, inj mbo ôm sêhó-ñga ti gamej ñabaô, ma tanj asê ma kôc hoc ma tuc-tuc dau ñamllic tiasac.

⁶Têñ têm dinañ inj gêlic Yisu kalhac ahê, goc kêtî gi ma pôñ haduc yêc inj angô-ñga.

⁷⁻⁸Ma Yisu sôm têñ inj, “Ñalau sac, am hu ñgac dinañ sinj.” Dec ñalau dau mbwêc atu ma sôm, “Yisu, Anôtô Ñalci ti Ñawasi Ñadau ndê Atu, am bu kôm sake têñ aô? Tu Anôtô ndê ñaê-ñga, aô watenj am bu kôm aô ñayom dom.” ⁹Goc Yisu ndac inj, “Am nem ñaê asa?” Ma ñalau sac ô yom ma sôm, “Aneñ ñaê ‘Tonj Atu,’ bu yac ñalau daêsam.” ¹⁰Ma ñalau dau tenj Yisu tidim daêsam, bu soc ñac su yêc gamej dinañ dom.

¹¹Têñ têm dinañ bôc tonj atu senj gêñ sêmba lôc ñapu yêc gamej dinañ. ¹²Goc ñalau sac sêtenj Yisu ma sêsôm, “Emkinj yac atêñ bôc dindê andi, bu yac asôc bôc si ñalôm.” ¹³Yisu gôlôc goc ñalau sac sêhu ñgac dinañ sinj, ma

sêsohc bôc ñalôm si. Goc bôc hoñ sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip bugicton e bu kô ñac sêmbac ndu. Bôc dau tonj atu, ñanamba gitôm 2,000. ¹⁴ Goc lau sêyob bôc-nga sênti si, ma sic minj yom dinanj têtj lau nanj sêmbô malac atu ti gameñ ñamakê-nga. Ma lau dau sêsa si bu sêlic gêtj nanj Yisu kôm. ¹⁵ Sêhóc asê in ma sêlic ñgac nanj Yisu soc ñalau sac tonj atu dinanj su yêc in, nanj ndôc ti gauc ñawa ma sôc ñakwê, dec ñac sêtôc dau. ¹⁶ Ma lau nanj sêlic gêtj dau, nanj sic minj pi gêtj nanj Yisu kôm têtj ñgac ti ñalau sac, ma têtj bôc. ¹⁷ Goc lau gameñ dinanj-nga sêtenj Yisu ñannga bu hu ñac si gameñ sinj.

¹⁸ Têtj ndoc Yisu bu pi wanj ndi, nanj ñgac nanj in soc ñalau sac su yêc in, nanj tenj in ñannga bu whinj in ndi. ¹⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Am mbu têtj nem lau ndi, ma ndic minj têtj ñac pi ñalêtj nanj Pômdau tawalô am, ma pi gêtj hoñ nanj in kôm têtj am.” ²⁰ Goc ñgac dau kôlhô gi, ma kêgihî gameñ nanj sêsam bu Dekapolis,* ma gic minj yom pi gêtj atu nanj Yisu kôm têtj in. Ma lau hoñ sêhêdaê.

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêpi wanj ma sêmbu sêpi bugicton ñadannga si. Ma têtj ndoc in sip baô gi, nanj lau tonj atu sêkac sa e sêñgihî in ahuc. ²² Ma ñgac danj ñaê Jairas, nanj yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc gameñ dinanj, nanj menj hóc asê. Inj gêlic Yisu goc hu dau sip nom yêc in gahi-nga. ²³ Ma in tenj in ñannga bocdec bu, “Anenj bawhê saunj gêmbac atu kêpiñ bu oc mbac ndu. Aô tac whinj bu am mwenj, kêñ amam sac in tu bu in mbac ndu dom, ma ñayham sa tiyham.” ²⁴ Goc Yisu whinj in gi.

Yisu kêsêlêtj mbo, ma lau daêsam sêñkuc in ma sêñgihî in ahuc. ²⁵ Lau tonj dinanj si danj in awhê nanj gêm dac ñapanj tôm yala 12. ²⁶ Inj kêsâlê dokta daêsam bu sênem in sa, ma gêmlihî ñac e in ndê mone hoñ pacndê. Magoc ñac sêtôm dom bu sênem in sa. Inj hóc ñandê atu tu ñac-nga, ma gêmbac dau hóc gêlêc su. ²⁷⁻²⁸ Awhê dau ñgô Yisu ñawaê su, dec gauc gêm têtj dau bu, “Aô bu wamasec in ndê ñakwê, dec oc kôm aô ñayham sa.” Tu dinanj-nga in kêsêlêtj yêc lau tonj atu ñalôm kêkuc in, ma kêmasec in ndê ñakwê. ²⁹ Ma ñagahô enj in ndê dac sa tiyham dom, ma inj kêsahê bu in ndê gêmbac pacndê su.

³⁰ Yisu kêyalê bu ñaclai sa yêc in, goc ñagahô in kac dau kwi yêc lau tonj atu ñalôm ma ndac, “Asa kêmasec aô nenj ñakwê?” ³¹ Magoc in ndê ñgacsêñomi sêô yom ma sêsohc, “Lic lau daêsam dindêc s êkôm am si. Bocke dec am ndac bu ñac si asa kêmasec am?” ³² Magoc Yisu taso lau hoñ, ma kêsâlê ñamalac nanj kôm gêtj dau. ³³ Awhê dau

kêyalê bu in ñayham sa su, dec têtj Yisu gi ma pônj haduc yêc inj anjô-nga. Inj tîp dau ti kêtitec mbo, ma hoc yom asê pi gêtj nanj in kôm. ³⁴ Goc Yisu sôm tenj in, “O anenj bawhê, am nem kêñj whinj aô dec kôm am ñayham sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am nem ñawapac pacndê su.”

³⁵ Yisu sôm yom dinanj mbo, ma lau ñatô sêmenj akêtj Jairas ndê andu, ma sêsohc têtj in, “Am atômwê mbac ndu su. Tu sake-nga am bu kêñj ñawapac têtj Kêdôhônj-waga? Sôm têtj in bu menj dom.” ³⁶ Tigenj Yisu hêgo dau tu ñac si yom-nga dom, ma sôm têtj Jairas, “Tôc daôm dom, kêñj whinj.” ³⁷ Goc Yisu kalhac lau hoñ ahuc, ma kôc Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma sêwhinj Jairas si. ³⁸ Sêñsêlêtj si e sêhóc asê Jairas ndê andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm ñanta su. Tu sake dangibo asê ma sêtanj. ³⁹ Goc inj sôc gi ma ndac ñac, “Mac akôm ñanta ti dangibo atu dindêc tu sake-nga? Bawhê dau mbac ndu dom, inj yêc béc nanj yêc.” ⁴⁰ Magoc ñac sêmbwac inj. Yisu kêñj ñac sêsa awê si, ma kôc bawhê ñadamba lu dinda ti ñgacsêñomi tô dinanj sêwhinj inj si, ma sêsohc ñalôm nanj bawhê yêc. ⁴¹ Inj kêm bawhê dau sip amba ma sôm têtj in, “Talita, k umi.” (Yom Hibru dau danem kwi bu, ‘Bawhê saunj, am tisa.’) ⁴² Ma ñagahô enj bawhê dau, nanj ndê yala ti 12, nanj tisa ma kêsêlêtj. Ma lau hoñ nanj sêlic gêtj dau, nanj sêhêdaê ñandô. ⁴³ Magoc Yisu kêñj yao ñannga bu sêsohc gêtj dau asê têtj lau ñatô dom. Ma inj sôm bu sêkêtj gêtj danenj-nga têtj bawhê dau nenj.

6

*Yisu ndê lau sêkôc in sa dom
(Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)*

¹ Yisu mbu têtj in ndê malac-hu gi, ma in ndê ñgacsêñomi sêñkuc inj. ² Têtj béc Sabat-nga danj in sôc lôm wê-nga gi, ma gic hu kêdôhônj lau. Ma lau daêsam nanj sêñgô in ndê yom, nanj sêhêdaê ma sêsohc têtj dandi, “Aluê! Inj ñgac dec tap gêtj hoñ dindêc sa yêc nde? Asa kêñj gauc atu-tu dinanj têtj in, ma ñaclai tu kôm gêtj dalô-nga?” ³ Inj yac nenj ñgac nanj munj-nga kôm gwelênj kapenta-nga. Inj Maria ndê atunnga, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon dôwa! Ma inj ndê lhuwêi sêmbô sêwhinj yac.” Ma ñac atac lu-lu tu inj-nga. ⁴ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Lau hoñ sêtoc propet danj sa, tigenj yêc inj ndê malachu, inj ndê asidôwai ma inj dau ndê lau sêtoc in sa dom.” ⁵ Ma yêc gameñ dinanj inj gitôm dom bu kôm gêtj dalô daêsam. Inj kêñj amba sac lau gêmbac tigenj-tigenj, ma kôm ñac ñayham sa. ⁶ Ma inj hêdaê bu ñac sêkêtj whinj inj dom.

Tinambu inj kêsêlêtj golom-golom malac, ma kêdôhônj lau.

* 5:20: Dekapolis - ñaê dinanj danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinanj sêyêc Bugicton Galili-nga ñagamenj têtj ac pi-nga.

*Yisu kêkiñ ngacsêñjomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)*

⁷ Yisu mbwêc ndê ngacsêñjomi 12 sêtêñ in sêmenj, ma inj kêkiñ ñac lu-lu sêsa sêtêñ malac ñatô si, bu sênem mêtê lau. Ma inj kêñ ñaclai têtñ ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau. ⁸⁻⁹ Inj kêkiñ ñac ti sôm yom têtñ ñac bocdec bu, “Anselêñ andi, magoc akôc wapa daêsam dom. Asôc nem atapa ma akôc nem tôc, dec tòm. Ampwic hacgêlê dom, ma akôc gêtñ danen-nga me awa me ñakwê aô daôm-nga dom. ¹⁰ Têtñ ndoc mac asôc malac danj andi, ma lau sêkôc mac sa asôc ñac si andu, nanj ambo whin ñac e mac ahu malac dau sinj. ¹¹ Ma lau malac danj-nga bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc atonj kop su yêc gahim têtñ ndoc mac ahu ñac sinj, bu atôc ñac si giso asê.”

¹² Goc ñac sêlhô si ma sem mêtê bu lau sênem si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sinj. ¹³ Sêsoc ñalau sac daêsam su yêc lau, ma sêmbac olib ñakwi pi lau gêmbac daêsam ma sêkôm ñac ñayham sa.

*Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu
(Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)*

¹⁴ Lau sic minj pi Yisu ñapanj e inj ndê waê tiapa, ma Kinj Herod ñgô ñawaê pi inj whin. Lau ñatô sêsôm bu, “Yisu inj Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nanj tisa akêñ lau batê-nga, ma bocdinañ inj kôc ñaclai bu kôm gêtñ dalô.” ¹⁵ Ma ñatô sêsôm, “Mba! Inj ñgac dec inj propet Elaija nanj tisa akêñ lau batê-nga.” Ma ñatô sêsôm, “Mba! Inj propet danj tòm propet akwa-kwa.” ¹⁶ Magoc têtñ têtñ Herod ñgô yom dinañ pi Yisu, nanj inj sôm, “Ngac dê mboe Jon, ñgac nanj aô gatim inj kachu kic, nanj tisa akêñ lau batê-nga.”

*Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu
ñaminj
(Mat 14:3-12)*

¹⁷⁻¹⁸ Munj-nga, Herod kôc inj asi Pilip ndê awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têtñ inj, “Am gêm nem asim ndê awhê, dec kôm gêtñ so sambuc.” Tu dinañ-nga Herod kêkiñ ndê lau sinj-nga bu sêkôc Jon dôñ, ma sêkêñ inj ndôc gapocwalô. ¹⁹ Tu Jon ndê yom-nga, Herodias êlêmê tac ñandê têtñ inj ma tac whin bu sêndic inj ndu. Magoc inj gitôm dom, ²⁰ bu Herod kêyalê bu Jon inj ñgac gitêtñ ti dabun, dec tôc Jon ma yob inj ñapep. Herod tac whin bu ñgô Jon ndê yom, magoc Jon ndê yom kôm inj gauc gêm yom daêsam. ²¹ Tinjambu Herodias tap lêtñ danj sa bu lau sêndic Jon ndu. Têtñ Herod ndê bêc dinda kôc inj-nga, nanj Herod ndê mwasinj danj ma kêgalêm inj ndê lau atu-tu, ti lau bata sinj-nga, ma lau bata Galili-nga. ²² ñac sêndôc mwasinj dau ñalôm ma Herodias atuwê sôc menj ma tê wê. Gêtñ dau kôm Kinj Herod ti ndê ñaclen honj atac ñayham kêlêc. Goc inj sôm têtñ bawhê dau, “Am ndac gêtñ bocke nanj am atac whin,

ma wakêñ têtñ am.” ²³ Ma inj kêmatinj yom têtñ inj bocdec bu, “Gêtñ nanj am bu ndac, nanj aô wakêñ têtñ am, tòm aô wawhê nenj wapa honj kôc ndi tonj lu ma wakêñ tonj danj têtñ am.” ²⁴ Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda, “Aô wandac gêtñ sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am ndac Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê ñagôlônj.” ²⁵ Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêti mbu têtñ Kinj Herod gi, ma sôm têtñ inj bu, “Aô tac whin bu kwahic dec, am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, goc kêñ inj ndê ñagôlônj sip pele danj ma kêñ têtñ aô, bu walic pi tanônj bu inj mbac ndu ñandô.” ²⁶ Yom dau kôm Kinj Herod ñalôm ñawapac atu, tigenj tu inj kêmatinj yom yêc ñaclen honj anjô-nga, dec kôm tòm bawhê dau ndac. ²⁷ Ma ñagahô inj kêkiñ ñgac danj bu ndic Jon ndu ma kwi inj ñagôlônj mbu menj. Ngac dau sôc gapocwalô gi, tim Jon ndê kachu kic, ²⁸ ma kêñ ñagôlônj sip pele danj. Goc kôc sa gi kêñ têtñ bawhê, ma bawhê kêñ têtñ dinda gêlic.

²⁹ Têtñ têtñ Jon ndê sêñjomi sêngô gêtñ dau ñawaê, nanj sêmenj ma sêkôc inj ndê ñamlañ sa, ma si sêñsuhunj.

Yisu ndê ngacsêñjomi sêmbu sêmenj

³⁰ Ngacsêñjomi nanj Yisu kêkiñ ñac sêsa si, nanj sêmbu sêtêñ inj sêmenj, ma sic minj pi gêtñ honj nanj sêkôm, ma yom nanj sêndôhônj têtñ lau. ³¹ Têtñ têtñ dinañ lau daêsam sêwê sêtêñ Yisu sêmenj ñapanj, dec ñasawa mba bu inj ti ndê lau sênenj gêtñ. Tu dinañ-nga dec inj sôm têtñ ñac, “Mac tamwasêñm awhin aô, ma yac dasa gameñ sawa danj dandi, ma tanjwanj dauñ.”

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

³² Bocdinañ ñac sêpi wanj danj bu sêlhô sêtêñ gameñ sawa danj sêndi. ³³ Magoc lau daêsam sêlic ñac sêpi wanj ma sêñyalê bu Yisu ti ndê lau. Bocdinañ lau akêñ malac honj yêc gameñ dinañ sêñkuc ñac, sênti sêmbu baô ma sêhóc gêlêc ñac. ³⁴ Têtñ têtñ Yisu ti ndê ngacsêñjomi sêsoc baô si, inj gêlic lau daêsam dinañ ma tawalô ñac, bu ñac sêtôm domba nanj si ñgac yob ñac-nga mba. Dec inj gic hu kédôhônj yom daêsam têtñ ñac.

³⁵ Sêmbu e telha sa, goc Yisu ndê ngacsêñjomi sêtêñ inj si ma sêsôm, “Gameñ dindec gameñ sawa, ma ac pacndê. ³⁶ Kêñ lau dau sêlhô sêtêñ malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sênemlihi gêtñ sênenj-nga.” ³⁷ Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm akêñ gêtñ têtñ ñac sênenj.” Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Lau dindec ñac lau daêsam andô! Yac bu anemlihi bolom ña mone atu gitôm ñdenarii 200, dec oc tòm bu ñac honj sênenj ñagec-ñagec. Yac akôm bocdinañ, a?” ³⁸ M a inj ndac, “Mac nem bolom hinjga ndôc? Andi alic.” Ma ñac si sêlic goc sêmbu sêmenj

7

ma sêdom, “Yac mba bolom limdan, ma i lu sêndöc.”

³⁹ Goc Yisu sôm têtj ñac bu sêkêj lau hoj sêndöc sic titoj-titoj sêndöc kwanj. ⁴⁰ Ma lau hoj sêndöc sic titoj-titoj, toj ñatö gitöm lau 100, ma ñatö gitöm 50. ⁴¹ Goc Yisu kôc bolom limdan ma i lu sa, tatac undambê ma gêm mbec, goc pô bolom kôc-kôc, ma kêtj têtj ñgacsêjomi bu sêndic sam têtj lau. Goc inj kôm bocdinañ pi i lu. ⁴² Lau hoj señ gêtj e hóc ñac döñ. ⁴³ Ma tinjambu ñgacsêjomi sic bolom ti i ñadêlé sa sip gatop 12 e menju.

⁴⁴ Yisu gölôm lau toj atu dinañ, ma lauñgac nañ sêmbö toj dau ñalôm ma señ gêtj, nañ si namba gitöm 5,000.

*Yisu kêsêlêj mbo bu ñahô
(Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)*

⁴⁵ Têtj têm dinañ Yisu kêtj ndê ñ gacsêjomi sêpi wanj danj si, ma kêtjin ñac sêmuñ inj sêpi bugictorj ñadanjga, bu sêtêj malac Betsaida sêndi. Ma inj dau mbo baö bu kêtj lau toj atu dinañ sêlhô si. ⁴⁶ Inj hu ñac sinj su, goc pi lôc danj gi bu têtj mbec.

⁴⁷ Ñasec sa su, ma wanj dau sa bugictorj ñalhu, ma Yisu tawasê mbo baö. ⁴⁸ Inj gêlic ndê ñgac-sêjomi sêhêc wanj ñanjga, bu mbo atu kêsêlêj ma puc ñac döñ. Têtj öbwêc lôm inj kêsêlêj mbo bu ñahô, ma sa têtj ñac gi. Inj bu hóc gêlêc ñac, ⁴⁹ magoc têtj ndoc sêlic inj kêsêlêj mbo bu ñahô, ñac gauc gêm bu sêlic ñalau danj. Ñac sêmbwêc atu, ⁵⁰ bu ñac hoj sêlic inj ma sêtöc dau. Magoc ñagahô inj sôm yom têtj ñac bu, “Ñalôm pêtj döñ ma atöc daöm dom, bu aö dauñ dindêc!” ⁵¹ Goc inj kêsêlêj têtj ñac ma pi wanj gi. Ma mbo timalô ma binöñ sip. Ñac sêhêdaê ñandö, ⁵² ñahu bu ñac sêlic gêtj nañ inj kôm pi bolom ti i, magoc ñac si gauc sa dom pi inj ndê ñaclai. Ñac si ñalôm ñadandi.

*Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Gene-saret
(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)*

⁵³ Ñac sêhóc asê malac Genesaret yêc bugictorj ñadanjga, ma sêsö wanj döñ. ⁵⁴ Ñac sêsip baö si ma ñagahô lau sênyalê bu Yisu. ⁵⁵ Goc sênti sêtêj malac hoj yêc gamenj dinañ, ma sêkêj Yisu ñawaê. Ma tinjambu lau sêmbalanj si lau gêmbac sêtêj malac bocke nañ sêngö bu Yisu mbo. ⁵⁶ Ma malac atu ti sauñ, me gamenj ñamakê-ña bocke nañ Yisu mbo, nañ lau sêtöc si lau gêmbac sêyêc maket ñamala, ma sêteñ Yisu bu ñac sêmasêc inj me bu sêmasêc inj ndê ñakwê ñambwa. Ma lau hoj nañ sêmasêc inj, nañ ñamlic ñayham sa.

*Gêtj nañ kôm ñamalac ñadömbwi sa yêc
Anötö anjô-ña
(Mat 15:1-20)*

¹ Lau Palêsai ti kêdöhöñwaga yomso-ña ñatö akêj Jerusalem sêtêj Yisu si. ² Ma ñac sêlic bu inj ndê ñgacsêjomi ñatö sêñgwasinj amba dom ma señ gêtj. Bocdinañ ñac gauc gêm bu ñgac-sêjomi si amba ñadömbwi. ³ Ñac gauc gêm yom dinañ, ñahu bu lau Palêsai ti lau Israel-ña daêsam sêñkuc mêtê nañ lau andö sic dulu têtj ñac, bu sêñgwasinj amba muñ su, goc sêneñ gêtj. ⁴ Ma têtj ndoc sêmbu akêj maket sêmeñ,* nañ sêñgwasinj amba muñ, goc sêneñ gêtj. Ma ñac sêñgwasinj laclhu ti aköp ma suc, ma sêñkuc mêtê kainj dinañ daêsam, nañ lau andö Israel-ña sic dulu têtj ñac.

⁵ Bocdinañ lau Palêsai ti kêdöhöñ-waga yomso-ña dinañ sêndac Yisu, “Tu sake-ña am nem ñgac-sêjomi sêñkuc ñagölinj nañ lau andö sic dulu têtj yac, nañ dom, ma señ gêtj ti amba ñadömbwi?” ⁶ Ma Yisu ö yom ma sôm, “Propet Aisaya hoc yom asê muñ su, nañ hêganöñ mac lau atim yom lau-ña solop. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

Lau dindêc sêtöc aö sa ña whasuj ñambwa, tigenj ñac si ñalôm yêc danj dau-ña.

⁷ Ñac sem akinj aö ñandö dom, ma yom nañ sêndöhöñ têtj lau, nañ ñamalac si yomso ñambwa.” [Ais 29:13]

⁸ Goc Yisu gic têku yom ma sôm, “Mac ahu Anötö ndê yomso sinj, ma asap ñamalac ñambwa si ñagölinj döñ. ⁹ Mac alic ñayham bu asap mac daöm nem ñagölinj döñ, magoc atec Anötö ndê yomso, a? ¹⁰ Bu Moses to Anötö ndê yomso bocdec bu, ‘Toc damam lu dinam sa.’ Ma inj to yom danj whinj bocdec bu, ‘Ñgac danj bu sôm yom sac pi inj damba lu dinda, nañ lau sêndic inj ndu manj.’ ¹¹ Tigenj mac andöhöñ lau bu sêñgili yomso dinañ. Ñamalac danj ndê awa me gêtj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc inj bu ndic yao gêtj dau ma sôm têtj injlu, ‘Gêtj nañ bu nem amlu sa, nañ gasam bu Koban.’ (Yom Koban dinañ ñahu bu inj kêtjalinj gêtj dau sa bu kêtj ti da têtj Anötö.) ¹² Tu dinañ-ña inj gêm inj damba lu dinda sa dom, ma mac alic ñayham. ¹³ Ñalêj dinañ mac asenj Anötö ndê yom popoc ma anjuc lau andö si ñagölinj nañ apami sic dulu têtj mac. Mac akôm mêtê daêsam gitöm dinañ.”

¹⁴ Goc Yisu ta lau hoj sêtêj inj sêmeñ tiyham, ma sôm, “Mac lau hoj, anjô ma anjalê. ¹⁵⁻¹⁶ Gêtj hoj nañ yêc awê ma sip ñamalac ñatac ñalôm, nañ ñadanj kôm inj ñadömbwi sa yêc Anötö anjô-ña dom. Magoc mêtê ti

* 7:4: Têtj ndoc lau Palêsai ma lau †skraib sêmbö maket, nañ semlhi gêtj yêc lau Israel ñatö nañ sêhêgo dau tu Moses ndê yomso-ña dom, ma †lau gamenj apa-ña nañ sêmbö maket ñamala. Ñac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm ñac ñadömbwi sa yêc Anötö anjô-ña, ma bocdinañ sêñgwasinj amba têtj ndoc sêmbu akêj maket sêmeñ.

gauc sac nanj menj akêñ ñamalac ñalôm, nanj kôm in ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga.”

¹⁷ Tinjambu Yisu hu lau dinanj sinj ma in ñ ti ndê ngacsêñomi sêsôc andu danj si. Goc sêndac in pi yom gôlinj dinanj ñahu. ¹⁸ Ma in ndac ñac, “Bocke dec mac atôm lau ñatô nanj si gauc sa dom? Alic bu gêñ n anj yêc awê, ma sip ñamalac ñatac ñalôm, nanj oc kôm in ñadômbwi sa dom. ¹⁹ Nahu bu gêñ dinanj sip in ñalôm ti gauc dom, magoc sip in ñatac ñalôm goc tinjambu sa menj tiyham.” (Yisu ndê yom dinanj tôc asê bu Anôtô gic yao gêñ danenj-nga danj bu gêñ ñadômbwi dom.)

²⁰ Ma in gic têku yom ma sôm, “Gêñ sac bocke nanj sa yêc ñamalac si ñalôm me wha-sun, nanj kôm in ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga. ²¹⁻²² Mêtê sac daêsam ñahu yêc ñamalac si ñalôm. Gauc sac, mêtê sênem kanj gêñ-nga, sêndic ñamalac ndu-nga, mêtê mock-ainj-nga nanj lau nanj sem dau sa su, ma lau nanj sem dau sa su dom nanj sêkôm, lêñ atac whinj awa ti wapa-nga, mêtê sêlic lau sac-nga ti sêñsau lau-nga, mêtê sênem gêñ ñawahô-nga, mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mêtê lêmun-nga, ma sêsôm yom sac-sac-nga, mêtê sêtoc dau sa-nga, ma lêñ gauc mbasi-nga. ²³ Mêtê sac kainj dinanj honj ñahu yêc ñamalac si ñalôm, ma kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga.”

Awhê Kanan-nga danj kênj whinj ñanğa
(Mat 15:21-28)

²⁴ Yisu ti ndê ngacsêñomi sêhu gamenj dinanj sinj, ma sêtêñ gamenj nanj yêc kênjin malac Taya ma sêsôc andu danj si. Inj tec bu lau danj sênjalé gamenj nanj in mbo, magoc inj gitôm dom bu sinj dau. ²⁵⁻²⁶ Awhê danj mbo gamenj dinanj, nanj ñalau sac danj mbo inj atuwê ñalôm. Inj awhê Griik-nga nanj dinda kôc inj yêc gamenj Sairo-Pionisia-nga. Têñ ndoc awhê dau ngô ñawaê pi Yisu, nanj têñ inj gi, ma hu dau sip nom yêc inj gahi-nga. Ma inj tenj Yisu ñanğa bu inj soc ñalau sac dau su yêc inj atuwê.

²⁷ Ma Yisu sôm têtñ inj, “Gêñ ñamata-nga dakêñ gêñ danenj-nga têtñ balêkoc bu sênem e hóc ñac dôñ. Solop dom bu dakôc balêkoc si gêñ danenj-nga, ma tambalinj têtñ giam sênem.” ²⁸ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Yomandô Pômdau, magoc giam nanj sêndôc tebo ñapu, nanj senj gêñ ñapopoc nanj balêkoc sênjalj sip nom.” ²⁹ Goc Yisu sôm, “Tu am nem yom dinanj-nga dec aô wanem am sa. Am mbu ndi ma am oc lic bu ñalau sac dau hu am atômwê sinj su.” ³⁰ Goc awhê dau mbu têtñ ndê andu gi, ma tap sa bu ñalau sac dau hu inj atuwê sinj ma bawhê dau yêc bêc yêc ndê mbô.

Ñgac awha mba ma dangasun bic

³¹ Yisu ti ndê ngacsêñomi sêhu malac Taya ñagamenj sinj. Nac sênjaléñ sêmbo senj têtñ malac Saidon goc sêtêñ bugictonj Galili-nga,

ma sêpi bugictonj ñadanğa ma sêtêñ gamenj Dekapolis-nga si. ³² Yêc gamenj dinanj lau ñatô sêkôc ñgac danj dangasun bic ma awha mba ma sêtêñ Yisu si, ma sêtenj inj bu kênj amba sac inj. ³³ Lau daêsam sêlhac dindê, goc Yisu kôc ñgac dau ma injlu sêsa ñasawa sauñ si sêlhac dau-nga. Ma inj kênj amba-atu sôc ñgac dau dangasun, ma inj hu gasôp pi amba-atu ma kênj pi ñgac dau êmbala. ³⁴ Goc inj tatac undambê, sê awha atu, ma sôm têtñ inj bu, “Epata.” (Yom dau danem kwi bu ‘Po asê.’) ³⁵ Ma ñagahô inj dangasun po asê, êmbala tigolonj, ma inj sôm yom yêc awê.

³⁶ Yisu gic yao lau bu sêndic minj pi gêñ dinanj têtñ lau ñatô dom, magoc sêsôc inj ndê yom ñapu dom. Inj gic yao ñac tidim daêsam, magoc ñac sic minj pi inj hóc gêlêc su. ³⁷ Ma lau honj nanj sênğô, nanj sêhêdaê ñandô ma sêsôm, “Inj kôm gêñ honj ñapep enj, ma gitôm bu kôm lau dangasun bic sênğô yom, ma lau awha mba sêsôm yom asê.”

8

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mat 15:29-39)

¹ Têtñ têtñ dinanj lau daêsam sêkac sa tiyham e lau tonj atu sêmbo sêwhinj Yisu. Inj gêlic bu ñac si gêñ sênem-nga mba, goc ta ndê ngacsêñomi sêtêñ inj sêmem, ma sôm têtñ ñac bu, ² “Aô tanjalô lau dindêc, bu sêmbo sêwhinj aô gitôm bêc tó su, ma ñac si gêñ sênem-nga pacndê. ³ Ma aô bu wakêñ ñac sêlhô ti gêñ yô ñac, dec ñac oc tagôlô yêc senj. Nac si lau ñatô sêmem akêñ gamenj balinj.” ⁴ Magoc inj ndê ngacsêñomi sêô inj ndê yom ma sêsôm, “Yac dambo gamenj sawa, ma oc dakôc gêñ danenj-nga y êc nde, nanj tôm bu lau honj dindêc sênemj.” ⁵ Ma Yisu ndac ñac, “Mac nem bolom hinğa ndôc?” Ma ñac sêsôm, “Yac mba bolom 7 sêndôc.”

⁶ Goc Yisu sôm têtñ lau bu sêndôc sic sêndôc nom. Ma inj kôc bolom 7 dinanj ma gêm danje, pô kôc-kôc, ma kênj têtñ ndê ngacsêñomi bu sêndic sam têtñ lau, dec sic sam. ⁷ Ma ñac si i mwambwa ñatô sêndôc, nanj Yisu gêm mbec whinj, ma sôm bu sêndic sam têtñ lau. ⁸ Ma lau honj senj e hóc ñac dôñ, goc ngacsêñomi sic ñadêlê sa sip gatop 7 e menju. ⁹ Lauñgac nanj senj gêñ dau, nanj si namba gitôm 4,000. Tinjambu Yisu kênj ñac sêlhô si, ¹⁰ ma inj ti ndê ñgac-sêñomi sêpi wanj danj ma sêtêñ gamenj nanj sêsam bu Dalmanuta, nanj si.

Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêñ dalô
(Mat 16:1-4)

¹¹ Lau Palêsai ñatô sêtêñ Yisu si, ma sic hu sêñsu inj. Nac bu sênjalê inj, dec sêndac inj bu kôm gêñ dalô danj bu tôc asê bu inj kôc ñaclai yêc Anôtô ndê. ¹² Magoc Yisu h ulai ma sôm têtñ ñac, “Tu sake-nga mac lau têtñ dindêc-nga anjalê gêñ dalô? Yomandô wasôm t êñ mac

bu aô wakôm gêñ dalô tôm mac andac, nanj danj dom.”¹³ Goc inj hu nac sinj ma pi wanj tiyham whinj ndê ngac-sêñomi ma sêlhô bu sêmbu sêpi bugictonj nãdanja sêndi.

*Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Têñ ndoc ngacsêñomi sêpi wanj dau si, nanj sêñhij dau sinj bu sêkôc bolom ñatô, ma ñac si bolom tigerj yêc wanj dau ñalôm.¹⁵ Ma Yisu sôm yom ti ñanja têtñ ñac bu, “Ayob daôm ñapep pi lau Palêsai si yist ma Herod ndê yist.”¹⁶ Ma ñac sem yomgalôm sêwhinj dandi ma sêsôm, “Inj sôm yom dinanj ñahu bu yac neñ bolom mbasi.”¹⁷ Yisu kêyalê yom nanj ñac sêsôm, dec sôm têtñ ñac, “Tu sake-ñga mac am yomgalôm ma gauc gêm bu yom nanj aô gasôm pi yist, nanj ñahu bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem gauc sa pi gêñ honj nanj aô gakôm, nanj dom? Mac nem ñalom ñadandi sa, a?”¹⁸ Tanôm yêc, magoc mac alic gêñ danj ñapep dom. Danjamsunj yêc, magoc mac anjô yom dom. Gauc nem gêñ nanj aô gakôm su.¹⁹ Têtñ têtñ nanj aô gac sam bolom amañdanj têtñ lau 5,000, nanj mac ahonj ñadêlê sa sip gatop hijnja?” Ma sêsôm, “Gatop 12.”²⁰ Goc Yisu sôm, “Ma têtñ têtñ nanj aô gac sam bolom 7 têtñ lau 4,000, nanj mac ahonj ñadêlê sa sip gatop hijnja?” Ma sêsôm “Gatop 7.”²¹ Goc inj sôm têtñ ñac, “Ma bocke dec mac nem gauc sa su dom?”

Yisu kôm ñgac tapec ñayham sa

²² ñac sêlac wanj si e sêhóc asê malac Bet-saida. Ma lau ñatô sêkôc ñgac tapec danj sêtêñ Yisu si, ma sêndac Yisu bu kêñ amba sac inj.²³ Goc Yisu kêñ inj sip amba, ma wê inj sa malac ñamakê gi. Inj hê gasôp pi inj tandô ma kêñ amba sac inj, ma ndac, “Am gêlic gêñ danj me mba?”²⁴ Ma ñgac dau hóc tandô sa ma sôm, “Aêc, aô galic ñamalac sêñsêlêñ sêmbu, magoc galic ñac ñadaunj-dauñ. Aô galic ñac sêtôm a.”²⁵ Goc Yisu kêñ amba sac inj tandô tiyham, ma inj tandô po asê ma ñayham sa. Ma inj gêlic gêñ honj ñawa ñayham.²⁶ Goc Yisu kêñ inj kôlhô gi ma sôm, “Am lhô solop têtñ nem andu ndi. Mbu sôc malac dec ndi dom.”

*Pita hoc Yisu ñahu asê
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

²⁷ Tinjambu Yisu ti ndê ngac-sêñomi sêlhô bu sêtêñ malac ñatô nanj yêc kêpiñ Sisaria-Pilipai sêndi. Sêñsêlêñ sêmbu senj ma Yisu ndac ñac bocdec bu, “Lau sêsôm bu aô asa?”²⁸ Ma ñac sêsôm têtñ inj, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ngac Kêku Lau-ñga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am propet akwa-kwa si danj.”²⁹ Dec inj ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” Ma Pita ô inj awha ma sôm, “Am Mesaya dau.”³⁰ Goc Yisu gic yao ñac bu sêsôm inj asê têtñ lau danj dom.

*Yisu sôm gwananj bu inj oc hóc ñandê
(Mat 16:21-23; Luk 9:22)*

³¹ Têtñ têtñ dinanj Yisu gic hu kêdôhônj ñac pi gêñ nanj oc hóc asê ñamalac ndê Atu. Inj oc hóc ñawapac daêsam, ma lau bata Israel-ñga ti ñdabunjsiga atu-tu ma lau nanj sêndôhônj yomsu oc sêtêc inj. Lau oc sêndic inj ndu, ma tinjambu bêt tö ninja su inj oc tisa tiyham.³² Inj sôm yom dinanj yêc awê, dec Pita kôc inj sa ñasawa saunj gi, ma sôm inj.³³ Magoc Yisu kac dau kwî, tahê ndê ngacsêñomi ma sôm Pita bocdec bu, “Sadanj, kôc daôm sa lhô su! Bu am kêyalê Anôtô ndê lêtñ dom, am bu êmkuc ñamalac si gauc ñambwa.”

*Lau nanj sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac
(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)*

³⁴ Goc inj mbwêc ndê ngac-sêñomi ti lau daêsam nanj sêñkuc inj, nanj sêtêñ inj sêmenj, ma sôm têtñ ñac, “Asa nanj tac whinj bu êñkuc aô, nanj êñgwininj dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aô.”³⁵ Bu asa nanj tac whinj bu sap gêñ nom-ñga dôñ ñapanj tu mbo tali-ñga, nanj oc ninja. Magoc asa nanj bu hu gêñ nom-ñga sinj tu êñkuc aô-ñga ma tu ñawaê ñayham-ñga, nanj oc ninja dom.³⁶ ñamalac danj bu po gêñ nom-ñga honj sa, magoc inj dau gatô bu ninja, dec gêñ nom-ñga honj dinanj oc tôm dom bu nem inj sa.³⁷ Bu gêñ ñayham bocke yêc, nanj gitôm bu dakêñ têtñ Anôtô ô yac neñ gatunj?

³⁸ “Lau têtñ dindec-ñga ñac lau sac, ma sêpuc dômbwê Anôtô ma sêsa si lêtñ bambalinj tôm lau mockainj-ñga. Asa nanj kwahic dec maya tu aô ti aneñ yom-ñga, nanj ñamalac ndê Atu oc maya tu inj-ñga têtñ ndoc ñambu-ñga nanj inj mbu menj ti Damba Anôtô ndê ñawasi, ma anjela dabunj sêwhinj.”

9

¹ Ma inj sôm têtñ ñac, “Yomandô aô wasôm têtñ mac! Lau ñatô kwahic dec sêmbu, nanj oc gacgeñ sêmbu tali e sêlic Anôtô ndê gôlinj menj sa tiawê ma ti ñaclai atu.”

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Bêc 6 ginja su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhinj inj, ma ñac tawasê sêpi lôc balinj danj si. Têtñ têtñ dinanj Yisu ndê ñamlic kainj danj sa, ma sêlic inj ndê ñawasi.³ Inj ndê ñakwê sêp sambuc ma ñawasi atu, hóc gêlêc gêñ sêsêp nom-ñga honj.⁴ Ma sêlic Elaija lu Moses sêhóc dau asê, ma inj lu sem yomgalôm sêwhinj Yisu.⁵ Goc Pita sôm têtñ Yisu, “Kêdôhônjwaga, ñayham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tö tu mac ambo-ñga, am nem bac danj, Moses nde danj, ma Elaija ndê bac danj.”⁶ Ngacsêñomi tö dinanj sêtôc dau atu, ma bocdinanj Pita gêm gauc yom tu sôm-ñga.⁷ Têtñ dinanj dao danj menj kêgatôc ñac ahuc, ma awha danj sa yêc dao ñalôm, nanj sôm, “Aô neñ atunjang dau dindec,

nanj aô atac whinj ndu andô. Angô inj ndé yom manj.”⁸ Ma njagahô njac tahê gamenj dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whinj njac.

*Gêndac pi Elaija
(Mat 17:10-13)*

⁹ Tinjambu njac sêsip akênj lôc dau sêmenj, ma Yisu kênj yao bu sêsôm yom pi gênj nanj sêlic yêc lôc, nanj asê dom e tòm Njamac ndê Atu tisa akênj lau batê-njga. ¹⁰ Tu dinanj-njga njac sem yom dinanj ahuc yêc njac dau, magoc sem yomgalôm sêwhinj dandi njapanj pi gênj dau. Nahu bu Yisu ndé yom pi inj tisa akênj lau batê-njga, nanj sênyalê njahu dom.

¹¹ Ma sêndac Yisu, “Lau Skraib nanj sêndôhônj yomsu, nanj sêsôm bu Elaija oc meñj hóc asê muñj, ma tinjambu Mesaya oc meñj. Yom dau njahu bocke?” ¹²⁻¹³ Ma Yisu sôm, “Elaija gic waê bu hóc asê muñj Mesaya, bu êmasanj gênj honj tisolop. Ma aô wasôm tênj mac, bu Elaija meñj hóc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac tênj inj tòm njac atac whinj, tòm Anôtô ndé yom nanj sêto yêc gwananj su. Ma yom nanj sêto yêc pi Njamac ndê Atu nanj sôm bu inj gic waê bu hóc njandê atu, ma lau oc sêpu inj ma sêtec inj. Mac anjalê yom dau njahu, me mba?”

*Yisu soc njalau sac su yêc balê danj
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yisu ma njac sênyomi tō dinanj sêsip akênj lôc dau sêmenj ma sêlic bu kêdôhônjwaga yomsu-njga njatô ma Yisu ndê njac sênyomi njatô sêsôm dau sêmo, ma lau tonj atu sêngihi njac ahuc. ¹⁵ Tênj ndoc lau honj dinanj sêlic Yisu nanj sêhêdaê njandô, ma sênti sêtênj inj si ti sêhê mwalêc inj. ¹⁶ Ma Yisu ndac njac bu, “Mac asôm daôm pi yom bocke?” ¹⁷ Ma njamac danj nanj mbo lau tonj atu njalôm, nanj ô yom ma sôm, “Kêdôhônjwaga, aô gakôc anenj balê dindêc gamenj, bu njalau sac danj mbo inj njalôm ma kôm inj awha mba. ¹⁸ Têm njatô njalau sac dau kôc inj dôj ma tuc inj sip nom gi, kôm inj whapwic sa ma senj lhô, ma inj amba ti gahi njanja sa. Aô gandac am nem njac sênyomi bu sêsoc njalau dau su, magoc njac sêtôm dom.” ¹⁹ Yisu ngô yom dau ma sôm, “O mac lau, aô gambo gawhinj mac njasawa hic baliñj su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gênj danj? Aô wambo wawhinj mac njapanj dom! Mac nem akênj whinj mbasi. Akôc balê dau sa amenj.”

²⁰ Dec sêkôc balê dau sêtênj Yisu sêmenj, ma tênj tēm njalau sac gêlic inj, nanj njagahô inj kêmwananj balê dau ti njanja, goc tuc inj sip nom gi, ma inj kêpi ti whapwic sa yêc nom.

²¹ G oc Yisu ndac balê dau njadamba, “Njalau sac kôm inj bocdinanj tòm yala hinja?” Ma damba sôm, “Inj mbo bocdinanj tênj tēm inj balêkoc saunj njapanj e kwahic dec. ²² Ma ndoc daêsam njalau sac dau tuc inj peñj sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic inj ndu ninja. Tigenj am bu nditôm, dec tamwalô alu ma nem alu sa.”

²³ Goc Yisu sôm tênj inj, “Bocke dec am sôm tênj aô, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu akênj whinj, dec gênj honj oc nditôm.” ²⁴ Ma njagahô balê njadamba ta yom ma sôm, “Aô gakênj whinj. Nem aô sa bu wakênj whinj njanja.”

²⁵ Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmenj, dec hec yom njalau sac ma sôm, “Am njalau dangasunj bic ma awha mba-njga, aô wandic atu am bu hu balê dindêc sinj, ma sôc inj njalôm tiyham dom!” ²⁶ Goc njalau sac dau mbwêc asê ma kêmwananj balê dau njalênj sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm njac batê danj, dec lau daêsam sêsôm, “Inj mbac ndu su.” ²⁷ Tigenj Yisu kêm inj sip amba, kenj inj sa, ma inj tisa kalthac.

²⁸ Tinjambu Yisu sôc andu danj gi, ma inj ndê njac sênyomi sêndac inj gelec, “Bocke dec yac atôm dom bu asoc njalau dinanj su?” ²⁹ Ma inj sôm, “Mac bu asoc njalau kaiñ dinanj su, nanj atenj mbec njanja. Njalênj danj mba.”

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu ma tisa

(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Yisu ti ndê njac sênyomi sêhu gamenj dinanj sinj, ma sênsêlênj sêmo gamenj Galili-njga. Yisu bu êndôhônj njac tênj tēm dinanj, dec tec bu lau sênyalê gamenj nanj njac sêmo. Inj sôm tênj njac, “Tinjambu oc sêkênj Njamac ndê Atu sip lau njatô amba. Nac oc sêndic inj ndu, magoc tênj bêc tō ninja su, inj oc tisa tiyham.” ³² Magoc njac si gauc sa pi inj ndê yom dom, ma sêtôc dau bu sêndac inj pi yom dau njahu.

*Asa ti njamac njamata-njga?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)*

³³ Njac sênsêlênj e sêhóc asê malac Kape-naom, goc si sêndôc andu danj. Ma Yisu ndac njac, “Mac asenj daôm pi gênj sake yêc senj?” ³⁴ Magoc njac sem dômj, bu yêc senj njac sem yomgalôm sêwhinj dandi pi njac si asa inj njac njamata-njga. ³⁵ Yisu ndôc sic ma ta njac sênyomi 12 sêtênj inj si, ma sôm tênj njac, “A sa nanj bu ti njamac njamata-njga yêc Anôtô angô-njga, nanj êngwininj dau ti njac njambu-njga, ma nem akiñj lau honj.” ³⁶ Goc inj kôc balêkoc saunj danj ma kênj inj kalthac njac njalhu. Ma inj kêgape inj ma sôm, ³⁷ “Asa nanj bu kôc balêkoc saunj danj tòm inj dindêc, nanj sa tu aô neñj njac-njga, nanj gitôm inj kôc aô dauñj sa. Ma asa nanj kôc aô sa, nanj kôc aô tanjwasênj sa dom, magoc kôc Damanj nanj kêkiñj aô gamenj, nanj sa bocdinanj.”

Lau nanj sêkôm gwelenj tu Yisu-njga, nanj sêwhê dau kôc dom

(Luk 9:49-50)

³⁸ Tênj bêc danj Jon sôm tênj Yisu bu, “Kêdôhônjwaga, yac alic njac danj kôm gwelenj ma soc njalau sac su yêc lau njac am nem njac. Yac ac yao inj, bu inj kêkuc am whinj yac dom.” ³⁹ Magoc Yisu sôm, “Alhac inj ahuc dom, bu njamac nanj kôm gênj dalô njac anenj njac, nanj

gitôm dom bu kac ndê awha kwi ñagahô, ma sôm yom sac pi aô. ⁴⁰ Asa nanj kênj kisa yac dom, nanj yac nenj danj. ⁴¹ Yomandô aô wasôm têtj mac bu asa nanj kôm gêtj saunj danj bu nem mac sa tu mac anjuk aô Kilisi-nga, gitôm inj kênj bu laclu danj têtj mac anôm, nanj Anôtô oc êñlhin inj sinj dom. Inj oc kênj ñagéyô ñayham têtj inj.”

Puc pi létôm

(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Ma Yisu sôm, “Ñamalac danj bu tim balêkoc saunj danj nanj kênj whinj aô bu kôm mêtê sac, nanj kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu danj pi inj kachu, ma tambalinj inj sip gwêc ndi ninja. Ma bocdinanj oc tôm dom bu inj tim balêkoc dau, ma tinjambu tap Anôtô ndê matôc sa.

⁴³⁻⁴⁴ “Am amam bu kôm sac, nanj tim kic. Am bu tap undambê sa, ma ndôc tamli ti amam gatuc, nanj ñayham hôc gêlêc am kôm sac ña amam lu-lu e am sip ya lambwam-nga nanj sa ñapanj, nanj ndi. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ma gahim bu kôm sac, nanj tim kic. A m bu tap undambê sa, ma ndôc tamli ti gahim gatuc, nanj ñayham hôc gêlêc am kôm sac ti gahim lu-lu e Anôtô tuc am sip ya lambwam-nga nanj sa ñapanj, nanj ndi. ⁴⁷ Ma am nem tanôm bu kôm sac, nanj kip sa. Am bu ndôc Anôtô ndê gamej undambê-nga ti tanôm tigerj, nanj ñayham hôc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anôtô tuc am sip lambwam ndi. ⁴⁸ Yêc gamej dinanj lau oc sêhóc ñandê ñapanj, tôm yom nanj Aisaya to yêc bocdec bu, ‘*Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa ñapanj.*’

⁴⁹ “Bocdinanj ayob daôm tu létôm-nga, bu Anôtô oc kênj ya êmbô lau hoj,* gitôm lau sêkêj gwêc so pi wata tu bu yêc ñayham ñasawa balinj. ⁵⁰ Gwêc so dau inj gêtj ñayham, magoc ñamakic bu ninja, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêñ nde? Bocdinanj ambo lau nom-nga ñalôm atôm gwêc so, ma ambo awhinj daôm ti yom malô.”

10

Anôtô tec bu awê lu ñgac sêhu dau sinj (Mat 19:1-12)

¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu gamej dinanj sinj, ma sêtêñ gamej Judia-nga si. Goc sêpi Bu Jordan ñadanga nanj yêc têtj gamej ac pi-nga, nanj si. Yêc gamej dinanj lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtêñ inj si, ma inj kêkuc inj ndê mêtê ma kédôhônj ñac.

² Ma lau Palêsai ñatô sêmerj ma bu sêtim Yisu, dec sêndac inj bocdec bu, “Ñgac danj bu hu ndê awê sinj, nanj oc êñgili yomsu, me mba?” ³ Ma Yisu ndac ñac ô, “Moses

to yomsu bocke?” ⁴ Goc sêsôm, “Moses sôm bu ñgac danj gitôm bu to bapia hu nawhê sinj-nga, goc hu ndê awê sinj.” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aêc. Moses to yomsu dinanj tu mac nem ñalôm ñadandi-nga. ⁶ Magoc têtj têm Anôtô kênj undambê ti nom, nanj inj kêmasanj ñamalac ñgac ti awêhê. ⁷ Ma tu dinanj-nga ‘*ñgac danj oc hu damba lu dinda sinj, ma sap inj nawhê dôñ,*’ ⁸ ma injlu sêti gêtj tigerj.’ Yom dau whê sa bu injlu sêmo sêtôm ñamalac lu dom, injlu sêti gêtj tigerj yêc Anôtô anjô-nga. ⁹ Bocdinanj yham dom andô bu ñamalac sêkac gêtj nanj Anôtô dau kênj pitigerj, nanj su.”

¹⁰ Tinjambu Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêndôc andu danj, ma sêndac inj pi yom dinanj ñahu. ¹¹ Ma inj sôm, “Ñgac nanj hu inj ndê awê sinj ma gêm awêhê wakuc, nanj kôm gêtj mockainj-nga têtj inj yêc Anôtô anjô-nga. ¹² Ma awêhê nanj hu nakweñ sinj ma gêm ñgac wakuc, nanj kôm gêtj mockainj-nga bocdinanj.”

Yisu gêm mbec balêkoc

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Têtj bêc danj lau sêhoj si balêkoc sêtêñ Yisu si, bu inj kênj amba sac ñac. Magoc inj ndê ñgac-sêñomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Têtj têm Yisu gêlic gêtj dau inj tac ñandê, ma sôm têtj ñac, “Atec balêkoc dinanj sêtêñ aô sêmerj. Alhac ñac ahuc dom, bu Anôtô ndê gôlinj gic lau nanj sêtôm balêkoc saunj dindéc, nanj ñawaê. ¹⁵ Aô wasôm yomandô têtj mac bu asa nanj bu sôc Anôtô ndê gôlinj ñapu gitôm balêkoc saunj danj dom, nanj oc nditôm dom bu sôc ndi.” ¹⁶ Goc inj kôc balêkoc dau sa ma kêgape ñac. Ma inj kênj amba sac ñac, ma gêm mbec ñac.

Ñgac ti létôm

(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)

¹⁷ Yisu ti ma kêsêlêñ mbo senj whinj ndê ñgacsêñomi. Ma ñgac danj kêtî menj ma pônj haduc yêc inj anjô-nga, ma ndac inj bocdec bu, “K êdôhônjwaga ñayham, aô wakôm bocke dec tinjambu Anôtô oc kôc aô sa wandôc tanji ñapanj.” ¹⁸ Goc Yisu sôm têtj inj, “Tu sake-nga am sam aô bu ñayham? Anôtô tigerj inj ñayham. ¹⁹ Am kêyalê yomsu nanj Anôtô kênj têtj Moses, ‘*Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gêtj mockainj-nga dom. Nem kanj gêtj dom. Sôm yom tasanj pi lau dom. Êmsau lau bu kôc ñac si gêtj dom,*’ ma ‘*Toc damam lu dinam sa.*’” ²⁰ Ma inj sôm, “Kédôhônj-waga, aô kakuc yomsu hoj dinanj, têtj ndoc aô gambo balê ñapanj e kwahic dec.” ²¹ Yisu tahê inj ma tac whinj inj kêlêc. Ma inj sôm, “Gêtj tigerj yêc tu am kôm-nga. Am ndi, kênj am nem gêtj hoj têtj lau sênemlihi, ma kênj ña-awa têtj lau ñalôm sawa. Ma bocdinanj am nem awa ñandô oc

* **9:49:** Yom nanj yêc ñabatinj 49 nanj ñahu yêc awê dom, magoc lau ñatô gauc gêm bocdec bu. Anôtô tac whinj bu lau sêkêñ whinj Yisu-nga sêhu mêtê sac hoj sinj ma sêsa lêtj gitêñ enj. Gêtj bocke nanj bu lhac ñac ahuc tu sêtap gamej undambê-nga sa, nanj sêhu sinj tôm yom nanj yêc ñabatinj 43-47 whê sa. Ma Anôtô oc kênj ya êmbô lau gitôm lau sêpêc gol ña ya tu bu ñadômbwi ninja ma gol ñawasi solop yêc.

yêc undambê. Ma tiñambu am mwenj ma êmkuc aô.”²² Magoc têtj têtj ngac dau ngô Yisu ndê yom dinanj inj wec, ma kôlhô ti ñalôm ñawapac gi. Nahu bu inj ngac ti lêtôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu tahê lau hoñ, ma sôm têtj inj ndê ngacsênjomi, “Lau ti lêtôm si awa ti wapa kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anôtô ndê gôlinj ñapu ñagahô.”²⁴ Ñac sêngô inj ndê yom dinanj e sêhêdaê. Ma Yisu sôm têtj ñac tiyham, “O anej balêkoc atac whinj-nga, ñamalac bu sêsôc Anôtô ndê gôlinj ñapu, nañ gêtj saunj dom.”²⁵ Bôc atu dañ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñagahô, hóc gêtêc ñgac ti lêtôm dañ bu sôc Anôtô ndê gôlinj ñapu.”²⁶ Yisu ndê ngac-sênjomi sêngô yom dinanj ma sêhêdaê ñandô. Ma sêsôm têtj dandi, “Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anôtô ndê mwasiñ nem lau si-nga sa? Oc ñawapac atu!”²⁷ Yisu tahê ñac ma sôm, “Gêtj nañ ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nañ Anôtô gitôm bu kôm, bu Anôtô gitôm bu kôm gêtj hoñ.”

²⁸ Goc Pita sôm têtj inj, “Yac oc bocke? Yac ahu gêtj hoñ siñ tu anjuk am-nga.”²⁹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô têtj mac. Asa nañ bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me balêkoc, me nom siñ tu aô-nga ma tu gwelenj ñawaê ñayham-nga,³⁰ nañ Anôtô oc kêtj gêtj kainj dinanj daêsam têtj inj ô, têtj ndoc inj mbo nom. Ma inj oc tap kisa ti ñawapac sa tu aô-nga whinj. Ma têtj têtj ñambu-nga, Anôtô oc kôc inj sa, ma kêtj inj ndôc tali ñapañ yêc undambê.”³¹ Tigeñ lau daêsam nañ kwahic dec sêti lau ñamata-nga, nañ oc sêti lau ñambu-nga, ma lau ñambu-nga oc sêti lau ñamata-nga.”

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Yisu wê inj ndê ngacsênjomi ma sêñsêlêñ sêmbô senj bu sêtêtj Jerusalem sêndi. Inj ndê ngac-sênjomi sêñsêlêñ ti sêhêdaê, ma lau ñatô nañ sêñsêlêñ sêwhinj ñac, nañ sêtôc dau.* Bocdinañ Yisu kôc ngacsênjomi 12 sêsa si sêlhac dau-nga, ma sôm yom tiyham pi gêtj nañ oc hóc asê inj.³³ Inj sôm, “Kwahic dec yac bu dapi malac Jerusalem dandi, ma ñgac dañ oc hoc ñamalac ndê Atu asê ma kêtj inj sip dabunjsiga atu-tu ti kêdôhôn-waga yomsu-nga amba. Ñac oc sêkic yom bu sêndic inj ndu, ma sêkêñ inj sip lau Rom-nga amba.”³⁴ Ñac oc sêsu inj susu, sêhê gasôp pi inj, sêndic inj ñamlic ñandê ma sêndic inj ndu. Magoc tiñambu bêt tó ñinja su, goc inj oc tisa tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhóc gêtêc ngacsênjomi ñatô
(Mat 20:20-28)

³⁵ Jems lu Jon, Sebedi ndê atungac lu, sêtêtj Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhôn-waga, alu atac whinj gêtj dañ, ma bu andac am bu kôm gêtj dau ñandô sa.”³⁶ Goc Yisu ndac, “Amlu atac whinj bu aô wakôm sake?”³⁷ Ma sêsôm, “Alu atac whinj bu têtj ndoc am ndôc nem pônj kinj-nga ti ñawasi atu, nañ am kêtj alu andôc awhinj am, dañ ndôc amam andô-nga ma dañ ndôc gasê-nga.”³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu anyalê gêtj nañ amlu andac, nañ dom. Amlu atôm bu anôm gêtj sip laclhu ñawapac-nga nañ aô wanôm, a? Ma atôm bu alinj sanju† nañ aô waliñ, a?”³⁹ Ma injlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” Goc Yisu sôm, “Yomandô! Amlu oc anôm gêtj sip laclhu tôm aô wanôm, ma alinj sanju tôm nañ aô waliñ.”⁴⁰ Magoc aô dec oc wanyalinj lau sa bu sêndôc aô amañ andô-nga ti amañ gasê-nga, nañ dom. Anôtô ti ñadau bu êñyalinj lau sa bu sêndôc dinanj.”

⁴¹ Têtj ndoc ngacsênjomi 10 sêngô yom dau ñawaê, nañ ñac tac ñandê têtj Jems lu Jon.⁴² Goc Yisu mbwêc ñac sêtêtj inj si, ma sôm, “Mac anyalê bu lau sambuc si gôlinjwaga sêtoc dau sa têtj ñac si lau, ma ñac si lau bata sêngwininj lau nañ sêmbô ñac ñapu.”⁴³ Tigeñ mac anjuk ñac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa bu ti ñamalac tiwaê yêc Anôtô anjô-nga, nañ nem akij mac.⁴⁴ Aêc! Asa bu ti mac nem ñamalac ñamata-nga, nañ êñgwininj dau ma ti mac hoñ nem ñgac akij ñambwa.⁴⁵ Nahu bu lêtj dau ti anej lêtj. Ñamalac ndê Atu menj tu bu lau sênem akij inj-nga dom. Mba. Inj menj bu nem akij lau, ma bu kêtj dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ñatôp.”

Yisu kôm ñgac tapec Batimeas ñayham sa
(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Yisu ti ndê ngacsênjomi sêñsêlêñ e sêhóc asê malac Jeriko, ma lau toñ atu sêñjuk ñac. Têtj ndoc ñac bu sêhu Jeriko siñ, nañ sêtap ñgac tapec dañ sa, nañ ndôc senj ñamakê ma tenj gêtj. Inj Batimeas, ñgac dañ ñaê Timeas ndê atungac.⁴⁷ Têtj têtj inj ngô bu Yisu Nasaret-nga kêsêlêñ mbo senj, nañ gic hu mbwêc yom asê bocdec bu, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô!”⁴⁸ Goc lau daêsam sêhec yom inj ma sêsôm bu inj nem dôñ. Magoc inj mbwêc ti ñañja, “Dawid ndê Atu, tamwalô aô.”⁴⁹ Yisu ngô ñac si yom ma kwê dôñ kalhac, goc sôm têtj lau, “Mac asôm têtj inj bu menj.” Goc sêta yom têtj ñgac tapec dau ma sêsôm, “Tisa ti atac ñayham! Inj ta am bu mwenj.”⁵⁰ Goc ñgac dau kac ndê ñakwê andô-nga balinj su yêc nom, ma tisa ñagahô ma têtj Yisu gi.⁵¹ Ma Yisu ndac inj, “Am tac whinj bu aô wakôm sake têtj am?” Ma ñgac tapec dau sôm, “Kêdôhôn-waga, aô tac whinj bu tanôñ

* **10:32:** Lau nañ sêñjuk Yisu nañ sêhêdaê ti sêtôc dau, ñahu bu ñac gauc gêm yom nañ Yisu sôm têtj ñac su, pi gêtj nañ oc hóc asê inj têtj têtj inj bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30. † **10:38:** Yisu ndê yom pi laclhu nañ inj oc nôm, ma sanju nañ inj oc lîñ, nañ ñahu sip ñawapac daêsam nañ oc hóc asê inj.

ñayham sa.”⁵² Goc Yisu sôm, “Am ndi! Am nem kênj whiñ aô dec kôm am ñayham sa.” Ma ñagahô inñ tandô ñawa sa, ma inñ kékuc Yisu mbo senj.

11

Yisu sôc Jerusalem gi

(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)

¹ Yisu ti ndê sênjomi sênjsêlêñ sêhêganôñ Jerusalem e sêsuj sa malac Betani ma malac Betpagi yêc Lôc Olib. Goc Yisu kênj ndê ñgacsênjomi lu,² ma sôm têtñ inñlu, “Asôc malac dindê andi, ma yêc dindê amlu oc atap donñi danñ sa, nanñ sêsô dôñ kalhac. Inñ donñi ñatu wakuc, nanñ ñamalac danñ ndôc ñahô munñ su dom. Angapwêc su ma akôc sa amenñ. ³ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu angapwêc donñi dau, nanñ asôm têtñ ñac bu, ‘Pômdu tac whiñ bu donñi dindêc nem inñ sa ñasawa saunñ, goc inñ oc kênj mbo menñ.’”

⁴ Bocdinanñ dec inñlu sêsôc malac dau si ma sêtap donñi danñ sa, nanñ lau sêsô dôñ kalhac senñ ñadali k êpiñ andu danñ. Inñlu bu sênjapwêc su,⁵ ma lau ñatô nanñ sêlhac sêmpiñ, nanñ sêndac inñlu, “Amlu akôm sake, dec bu angapwêc donñi dau su?”⁶ Ma inñlu sêô ñac si yom tôm Yisu sôm têtñ inñlu, dec sêhu donñi dau sinñ têtñ inñlu.⁷ Sêwê inñ sa sêtênj Yisu si, ma sêhu si ñakwê awê-ña sac donñi, goc Yisu pi gi ndôc ñahô.⁸ Ma lau daêsam sêhê si ñakwê yêc senñ. Ma lau ñatô sêhêako a ñalauñ yêc senñ ñamakê ma sêkênj yêc senñ.⁹ Lau nanñ sêmunñ Yisu ti lau nanñ sênkuc inñ, nanñ sêmbwêc “Hosana! Anôtô nem mbec ñac nanñ menñ gêm Pômdu angô.¹⁰ Anôtô nem mbec inñ nanñ menñ bu puc abanñ Dawid ndê gôlinñ dôñ. Hosana têtñ Anôtô lôlôc-ña.”

¹¹ Yisu hóc asê Jerusalem, goc sôm lôm dabunñ ñabatêmdô gi, ma gêlic gêtñ sambob nanñ yêc dindê. Magoc ac gi su dec inñ ti ndê ñgacsênjomi 12 sêmbu sêsa malac Betani si bu sêyêc dindê.

Yisu pucbo a kinñ danñ

(Mat 21:18-19)

¹² Têtñ bêtêc Yisu ti ndê ñgac-s êñjomi sêhu Betani sinñ ma sênjsêlêñ sêmbu senñ, ma gêtñ yô Yisu.¹³ Inñ gêlic a kinñ danñ nanñ kalhac ahê, goc têtñ a dau gi. Têm dinanñ inñ têm nanñ a kinñ sem ñandô dom, magoc Yisu gêlic bu a dinanñ ñalauñ kêsôlô su dec kênj bata bu mboe kinñ ñandô oc sênjalêñ. Magoc ñandô mbasi, inñ tap ñalauñ ñambwa sa.¹⁴ Goc inñ pucbo a dau ma sôm, “Lau danñ oc sênjêñ ñandô yêc a dindêc tiyham dom.” Ma inñ ndê ñgacsênjomi sênjô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabunñ

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)

¹⁵ Yisu ti ndê sênjomi sênjsêlêñ si e sêhóc asê Jerusalem, ma sêtênj lôm dabunñ si. Yêc lôm

dabunñ ñabatêmdô lau sêtidulu gêtñ ti semlhi gêtñ sêmbu, ma Yisu gic hu soc ñac sêsa awê. Inñ kac lau sêô mone-ña si tebo sa, ma kac lau nanñ sêyob balusi bu lau sênemlhi,* nanñ si pôtñ sa whiñ.¹⁶ Ma inñ gic yao lau bu sêkôc wapa sêtidulu-ña sôm lôm dabunñ ñagamenñ tiyham dom.¹⁷ Ma inñ kêtêdôhônñ lau ma sôm, “Sêto Anôtô ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aô ñeñ andu gic waê bu lau akênj gameñ honñ sêtêñ mbec sêmbu-ña.’ Mac anyalê yom dau, ma bocke dec mac akôm Anôtô ndê andu ti lau kanñ si gameñ?”

¹⁸ Tinñambu dabunñsiga atu-tu ma lau nanñ sêndôhônñ yomso, nanñ sênjô ñawaê pi gêtñ nanñ Yisu kôm, ma sênjalê bu lau sambob sêhêdaê tu inñ ndê yom-ña. Tu dinanñ-ña dec sêtôc Yisu, ma sênjsalê lêtñ bu sêndic inñ ndu.¹⁹ Yisu ti ndê ñgac-sênjomi sêmbu Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbu sêsa si.

Yom pi lêtñ dakênj whiñ ti datenñ mbec-ña

(Mat 21:20-22)

²⁰ Ñagalanñsê bêtêc Yisu ti ndê ñgacsênjomi sênjsêlêñ bu sêmbu sêtênj Jerusalem sêndi, ma sêhóc asê a kinñ nanñ Yisu pucbo. Ñac sêlic bu a dau mbac, ñasañgac ti ñawakac honñ tibasô.²¹ Ma Pita gauc gêm Yisu ndê yom, dec sôm têtñ inñ, “Kêdôhônñwaga, lic a kinñ nanñ am pucbo, nanñ mbac su.”²² Goc Yisu ô yom ma sôm têtñ ñac, “Akênj whiñ Anôtô.²³ Aô wasôm yomandô têtñ mac, bu asa nanñ bu sôm têtñ lôc danñ bu, ‘Puc daôm sa ma sip gwêc ñalôm ndi,’ ma atac lu-lu dom magoc kênj whiñ bu Anôtô oc kôm yom dau ñandô sa, dec gêtñ dau oc ñandô sa.²⁴ Boc-dinanñ aô bu wasôm têtñ mac bu gêtñ bocke nanñ mac bu atênj Anôtô bu kênj têtñ mac, nanñ akênj whiñ bu mac akôc su, ma aô wasôm yom ñandô, inñ oc kênj têtñ mac.²⁵⁻²⁶ Ma têtñ ndoc mac bu atênj mbec, ma bu gauc nem lau nanñ sêkôm sac têtñ mac, nanñ goc asuc ñac si sac kwi. Ma mac nem Damam nanñ mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi bocdinanñ.”

Gêndac pi Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Yisu ti inñ ndê ñgacsênjomi sêhóc asê malac Jerusalem tiyham ma sêtênj lôm dabunñ si. Yisu kêsêlêñ mbo lôm dabunñ ñabatêmdô, ma dabunñsiga atu-tu ti kêtêdôhônñwaga yomso-ña ma lau bata sêtigasuc inñ.²⁸ Ma sêndac inñ, “Am kôc ñaclai yêc nde, bu kôm gêtñ honñ nanñ am kôm? Asa kênj têtñ am?”²⁹ Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Gêtñ ñamata-ña aô wakênj gêndac danñ têtñ mac. Mac bu aô aneñ yom, dec wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtñ mac.³⁰ Asa kênj ñaclai têtñ Jon dec inñ kêku lau? Anôtô kênj ñaclai têtñ inñ, me mba? Asôm têtñ aô.”

³¹ Ñac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtñ dau, “Yac bu dasôm bu Anôtô

* 11:15: Alic yom ñapu-ña (footnote) yêc Mat 21:12.

kêñ ñaclai têtñ Jon, goc Yisu oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêñ whiñ Jon dom?’ ³² Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, goc lau oc sêlic yac sac.” Ñac sênyalê bu lau daêsam sêlic Jon bu propet dan, dec sêtôc dau. ³³ Bocdinañ sêsôm têtñ Yisu, “Yac anyalê dom.” Ma inñ sôm têtñ ñac, “Bocdinañ aô wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtñ mac dom.”

12

*Yom gôlinj pi lau sêyob ôm wain-nga
(Mat 21:33-46; Lûk 20:9-19)*

¹ Ma inñ gic hu yom gôlinj dan ma sôm têtñ lau bata Israel-nga dinañ, “Ñgac dan sô ôm wain-nga dan. Inñ sô tun sa, kêmasañ gameñ tu lau sêmasañ wain ñakwi-nga, ma kwê andu baliñ dan bu lau sêlhac ma sêtîp lau kan. Tinjambu inñ kêtñ ôm dau têtñ lau ñatô sêyob, ma kôlhô gi mbo gameñ dan. ² Têtñ têtñ sêndic wain ñandô sa-nga, nanñ ñadau kêtîñ ñgac akiñ dan têtñ lau sêyob ôm-nga, tu bu sêkêtñ wain ñandô ñatô têtñ inñ. ³ Tigenñ ñac sêlô inñ dôñ, sic inñ ñamlic ñandê, ma sêkêtñ inñ kôlhô amba sawa gi. ⁴ Goc ñadau kêtîñ ñgac akiñ dan tîyham, tigenñ ñac sic inñ pi ñagôlôn, ma sêkôm mêtê sac têtñ inñ. ⁵ Tinjambu ñadau kêtîñ ñgac titô-nga, magoc ñac sic inñ ndu. Ma inñ kêtîñ lau daêsam tîyham, ma ñac sic ñatô ñamlic ñandê, ma sic ñatô ndu. ⁶ Tinjambu ñgac tigenñ mbo, nanñ ñadau ndê atuñgac, nanñ inñ tac whiñ ndu andô. Goc ñadau kêtîñ ndê atu dau têtñ ñac gi, ma gauc gêm têtñ dau, ‘Lau nanñ sêyob aneñ ôm, nanñ oc sêtoc aneñ atuñgac dindec sa. ⁷ Tigenñ têtñ têtñ ñadau ndê atu hôt asê, nanñ lau sêyob ôm-nga sêsôm têtñ dau, ‘Ñgac dinañ inñ ñadau ndê atuñgac nanñ oc wêkaiñ ôm dindec ti ndê gêtñ lêtñsêm. Bocdinañ dandic inñ ndu ma dakôc ôm dindec su ti yac nanñ.’ ⁸ Ma sêkôc atuñgac, sic inñ ndu ma sêtuc inñ sa awê gi.”

⁹ Goc Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ñadau oc kôm sake têtñ lau nanñ sêyob inñ ndê ôm? Inñ oc meñ ma ndic ñac ndu, ma kêtñ ôm dau têtñ lau ñatô sêyob. ¹⁰ Gauc nem yom nanñ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nanñ lau sêkwê andu-nga sêtec, nanñ kwahic ti hoc ñamata-nga yêc andu dau. ¹¹ Pômdau kôm gêtñ dau, ma yac alic ñayham.’ Mac asam yom dau su, me?”

¹² Têtñ dinañ lau bata Israel-nga sênyalê bu Yisu sôm yom gôlinj dau hêganônñ ñac, dec sêñsalê lêtñ bu sêkôc inñ dôñ. Magoc sêtôc lau tonñ atu nanñ sêmbo sêwhiñ Yisu, ma tu dinañ-nga sêhu inñ siñ ma sêlhô si.

*Lau bu sêtîm Yisu pi yom takis-nga
(Mat 22:15-22; Lûk 20:20-26)*

¹³ Tinjambu lau bata dinañ sêñsalê lêtñ bu sêtîm Yisu bu sôm yom so dan. Ñac sêñkiñ lau Palêsai ñatô sêwhiñ lau Israel-nga ñatô

nanñ sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlinj dôñ, nanñ sêtêtñ Yisu si. ¹⁴ Ñac sêhôt asê inñ ma sêsôm, “Kêdôhôn-waga, yac anyalê bu am ñgac sôm yom ñandô-nga. Am gauc gêm lau si waê dom, ma toc ñac honñ sa ñalêtñ tigenñ. Ma am kêtôhônñ Anôtô ndê lêtñ têtñ lau kêtîc yom ñandô solop. Kwahic dec yac bu andac am bu inñ solop bu yac dakêtñ takis t êñ †Sisa, me mba? Yac oc danemli takis, me mba?”

¹⁵ Yisu ngô yom dau, tigenñ inñ kêtalê bu ñac gauc gêm bu sêtîm inñ, dec sôm, “Tu sake-nga mac bu atim aô? Akôc mone silba dan ma atôc têtñ aô.” ¹⁶ Goc sêkêtñ mone dan têtñ inñ, ma inñ ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” Ma sêô yom ma sêsôm, “Sisa ndê.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêtñ nanñ gic inñ ñawaê, ma atoc Anôtô sa ña gêtñ nanñ gic inñ ñawaê.” Ñac sêngô Yisu ndê yom dau, ma sêhêdaê tu inñ ndê gauc-nga.

*Lau Sadiusi bu sêtîm Yisu pi yom datisa akêtñ lau batê-nga
(Mat 22:23-33; Lûk 20:27-38)*

¹⁸ Ma lau †Sadiusi ñatô sêtêtñ Yisu si, bu sêkêtñ gêndac dan têtñ inñ. Ñac lau Israel si tonñ dan, nanñ sêkêtñ whiñ dom bu lau batê oc sêtisa tîyham. ¹⁹ Ma ñac sêndac inñ bocdec bu, “Kêdôhôn-waga, Moses to yac neñ yomsu dan bocdec bu. Ñgac dan bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nanñ ñgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁰ Têtñ ndoc danñ asidôwai 7 sêmbo. Ñgac ñamata-nga gêm awhê sa, magoc mbac ndu, ma balêkoc mba. ²¹ Goc inñ asi, ñgac tilu-nga, gêm awhê sawa dau, magoc mbac ndu ma balêkoc mba. Ñgac titô-nga bocdinañ, ²² ma asidôwa hale bocdinañ, honñ sem awhê sawa dau sa, magoc sêmbac ndu, ma balêkoc mba. Ma tinjambu awhê dau mbac ndu. ²³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ñatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asidôwa asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinañ honñ sem awhê tigenñ dinañ su têtñ ndoc sêmbo tali.”*

²⁴ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anôtô ndê yom ti inñ ndê ñaclai dom. ²⁵ Têtñ têtñ lau batê sêtisa, nanñ lau oc sênem dau dom. Ñac oc sêmbo sêtôm anjela undambê-nga. ²⁶ Ma yom danñ tîyham tôt asê bu lau batê oc sêtisa. Mac asam su yêc Moses ndê buku. Têtñ ndoc Moses gêtîc ya golom a danñ, nanñ Anôtô sôm têtñ inñ bu, ‘Aô Abraham ndê Anôtô, Aisak ndê Anôtô ma Jakob ndê Anôtô.’ ²⁷ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anôtô sam dau bu lau tô dinañ si Anôtô? Inñ lau batê si Anôtô dom, inñ lau tali si Anôtô. Mac nem gauc inñ so sambuc.”

* 12:23: Lau Sadiusi gauc gêm bu ñac si gêndac dau tôt asê bu lau batê oc sêtisa tîyham dom.

*Yomsu njamata-nga**(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Kédôhônwaga yomsu-nga danj kalhac whinj lau nanj sêkênj danga Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma inj gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom, ma inj napep. Bocdinan inj ndac Yisu, “Anötö ndê yomsu bocke ti yomsu njamata-nga?” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Yomsu njamata-nga nanj hóc gêlêc yomsu honj nanj bocdec, ‘Mac lau Israel-nga anjô! Pômdau yac neñ Anötö inj Pômdau tigeñ.’ ³⁰ Atac whinj Pômdau am nem Anötö ti am nem njalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.’ ³¹ Ma yomsu tilu-nga bocdec yêc, ‘Atac whinj lau menparj am-nga, tôm am atac whinj am daôm.’ Yomsu lu dinanj sêhóc gêlêc yomsu honj su.”

³² Goc kédôhônwaga yomsu-nga dau sôm têtj Yisu, “Kédôhônwaga, am sôm solop. Yomandô, Anötö tigeñ mbo, ma anötö nandô danj mbo dom. ³³ Ma yac bu atac whinj A nôtö ti neñ njalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whinj lau menparj yac-nga tôm yac atac whinj yac daunj, nanj hóc gêlêc bu yac dakênj wata ti da pi ya ndi, me bu dakênj gêñ natô ti da.” ³⁴ Yisu gêlic bu ngac dau ô yom ti gauc njayham, dec sôm têtj inj, “Êmkuc gauc njayham dinanj dec am oc tôm bu mbo Anötö ndê gölinj njalôm.”

Yisu sôm yom dinanj, ma tinjambu lau sêtôc bu sêkênj gëndac têtj inj tiyham.

*Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya**(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Yisu kédôhônj lau mbo lôm dabunj njamakê, ma ndac njac, “Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu? ³⁶ Dawid dau hoc yom asê tôm Nalau Dabunj puc inj dôñ, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, ‘Anötö sôm têtj anej Pômdau, “Am ndôc aô amanj andô-nga e nditôm aô wakêñ nem njacyo sêsôc am gahim njapu.”’ ³⁷ Dawid dau sam Mesaya bu inj ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam inj bu Dawid ndê Atu?” Ma lau honj sêngô Yisu ndê yom ti atac njayham atu.

*Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac**(Mat 23:1-7; Luk 20:45-47)*

³⁸ Ma Yisu kédôhônj lau ma sôm, “Ayob daôm njapep bu anjuc lau Skraib si gêbôm dom. Nac sêsôc njakwê baliñ ma sêñsêlêñ sêmbô malac lôm, bu njac atac whinj bu lau sêtôc njac sa ma sêhê mwalêc njac. ³⁹ Njac atac whinj bu sêndôc mala njamata-nga yêc lôm wê-nga, ma sêndôc lau tiwaê si mala têtj ndoc sêneñ mwasiñ. ⁴⁰ Yêc lau honj anjô-nga lau dau sêteñ mbec baliñ. Magoc têtj ndoc lau sêlic njac dom, nanj sêñsau lauwhê sawa bu sêñgaho njac si andu su. Anötö oc êmatôc njac, ma kêtj njagêyô sac sambuc têtj njac.”

*Awhê tuc danj kêtj da danje**(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Tinjambu Yisu ndôc sic ndôc lôm dabunj njabatêmdô kêtj inj apa nanj lau sêkêñ si da sip-nga, ma tahê lau honj nanj sêkêñ si da sip apa dau. Lau ti lêlôm daêsam sêkêñ awa atu. ⁴² Tigeñ awhê tuc njalôm sawa danj menj ma kêtj awa saunj lu gitôm wan toea lu sip apa da-nga. ⁴³ Goc Yisu ta ndê ngac-sêñjomi sêmenj ma sôm, “Yomandô, aô wasôm têtj mac bu yêc Anötö anjô-nga awhê tuc njalôm sawa dindêc kêtj da nanj hóc gêlêc lau honj si da su. ⁴⁴ Njahu bu lau ti lêlôm honj sêkêñ si da, magoc njac si awa daêsam gacgeñ yêc njac-nga. Magoc awhê dindêc inj awhê njalôm sawa, ma inj kêtj ndê gêñ honj ti da.”

13*Yisu sôm yom pi lôm dabunj Jerusalem-nga**(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Têtj ndoc Yisu bu hu lôm dabunj njagameñ sinj, nanj inj ndê ngacsênom danj sôm têtj inj, “Kédôhônwaga, lic hoc atu-tu ma andu njayham kêlêc nanj sêkwê sa sêlhac dec.” ² Magoc Yisu ô yom ma sôm têtj inj, “Am lic andu atu-tu ti lôm dabunj dindêc! Aô wasôm têtj am, bu tinjambu njacyo oc sêseñ hoc atu-tu honj dindêc su e hoc danj oc ndôc hoc danj njahô tiyham dom.”

*Gêñ wapac têtj nambu-nga-nga**(Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19)*

³ Njac sêsa sêtêtj Lôc Olib si, ma tinjambu Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêtj Yisu si ma sêndôc anjô têtj lôm dabunj yêc malac Jerusalem. Ma njac sêndac inj bocdec bu, ⁴ “Sôm têtj yac bu njawapac nanj am sôm yom pi, nanj oc hóc asê Jerusalem têtj têtj bocke, ma gêñ sake oc kêtj puc yac bu têtj dau menj kêtj inj.” ⁵ Goc Yisu sôm têtj njac, “Ayob daôm njapep bu lau danj sêñsau mac dom. ⁶ Bu lau daêsam oc sêmenj sêmenj aô anjôñ ma sêsôm, ‘Aô Mesaya daunj dec,’ ma oc sêñsau lau daêsam. ⁷ Ma têtj ndoc mac anjô njawê bu lau sic sinj têtj dau me sêmasanj dau tu sêndic sinj-nga, nanj asô dom. Bu gêñ honj dinanj gic waê bu menj sa, m agoc têtj nambu-nga yêc dôñ yêc. ⁸ Kinj nom-nga oc sêkêñ kisa dau, ma lau gameñ danj oc sêndic sinj têtj lau gameñ danj. Tiyhó oc nem yêc gameñ honj, ma tóbôm oc sa. Gêñ honj dinanj oc ndic hu njawapac têtj nambu-nga-nga, gitôm awhê nanj kêsahê balêkoc tunj inj ma gêñ dau gic hu njandê atu nanj inj oc hóc tu kôc balêkoc-nga.

⁹⁻¹⁰ “Gêñ njamata-nga lau oc sêhoc njawê njayham asê têtj lau sambob, ma têtj dinanj têtj nambu-nga oc menj hóc asê. Ayob daôm njapep. Lau oc sêwê mac atêtj lau sêmatôc yom-nga andi, ma sêhi mac njac sô yêc lôm wê-nga. Tu aô-nga dec lau oc sêkêñ mac alhac gölinjwaga ti kinj anjô-nga, magoc ndoc dinanj ti têtj bu mac ahoc yom njandô asê têtj njac. ¹¹ Têtj têtj nanj sêkôc mac dôñ ma sêwê mac atêtj lau sêmatôc mac-nga andi, nanj ahêgo

daôm tu yom asôm-nga dom. Asôm yom nanj Anötö oc kêj têtj mac têtj ndoc dinanj, bu mac daôm oc asôm yom dom, Njalau Dabunj oc sôm.

¹² “Têtj ndoc njawapac-nga dinanj, lau nanj sêkêj whinj dom oc sêhoc si asidôwai sêkêj whinj aô-nga asê bu sêndic njac ndu, ma dambaï oc sêkôm têtj atui boc-dinanj. Balêkoc oc sêli dau sa têtj damba ti dindai, ma sêkêj njac sêtêj lau bu sêndic njac ndu. ¹³ Lau honj oc sêtec mac tu aô neñ njâê-nga. Magoc asa nanj bu lhac njanga ma hu aô sinj dom e ndê têtj pacndê, nanj oc tap Anötö ndê mwasiñ nem inj si-nga sa.”

*Njawapac gameñ Judia-nga
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ “Gêj sac sambuc nanj oc kôm gameñ tisac, nanj lau oc sêkêj lhac gameñ nanj gic inj njawê dom. (Asa nanj sam yom dindec, nanj kôc gauc njapep, bu njahu yêc sinj dau.) Mac lau asa nanj ambo gameñ Judia-nga ma alic gêj dau, nanj honj alhò api gameñ lôc-nga andi. ¹⁵ Alhò njagahò ma gauc nem mac nem gêj danj dom. Lau nanj sêjwhanj dau sêndoc andu njasactò, nanj sêsoc andu njalôm bu sêkôc si gêj danj tôhônj dom. ¹⁶ Ma njac nanj sêmbo ôm, nanj bocdinanj. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêj njatò dom. ¹⁷ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma njac nanj sêkêj su têtj balêkoc, nanj oc sêtap njawapac atu sa têtj têtj dinanj. ¹⁸ Ateñ mbec bu gêj dinanj tap mac sa têtj ndoc uhô-nga dom. ¹⁹ Njahu bu njawapac njandò nanj bu sa têtj têtj dinanj, nanj oc hóc gêlêc njawapac honj nanj sêhóc asê nom têtj têtj nanj Anötö kêj undambê ti nom e kwahic dec, ma tinjambu oc sa bocdinanj tiyham dom. ²⁰ Magoc Pômdau oc kêj ndoc dinanj tiapê tu bu nem lau nanj inj kêyalinj sa su, nanj sa-nga. Bu mba, goc lau honj oc sêniñga.

²¹ “Têtj ndoc dinanj njac danj bu sôm têtj mac bu, ‘Alic, Mesaya dau dindec,’ me ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ nanj akêj whinj njac dom. ²² Lau nanj sêñsau bu njac Mesaya, ma propet tasanj oc sêmenj ma sêkôm gêj dalò ti gêj atu-tu bu sêñsau lau. Ma njac oc sêñsahê bu sêtim lau nanj Anötö kêyalinj njac sa, nanj sêwhinj. ²³ Aô gakêj puc mac gwananj, ma bocdinanj ayob daôm njapep.”

*Njalac ndê Atu ndê bêc mbu menj-nga
(Mat 24:29-36; Luk 21:25-33)*

²⁴ Ma Yisu sôm, “Ndoc njawapac-nga dinanj oc pacndê, ma tinjambu lau oc sêlic gêj dalò atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô oc njawê tiyham dom. ²⁵ Ma tata oc sêpeñ akêj umbonj, ma gêj ti njac lai nanj sêlhac umbonj oc wiwic sa. ²⁶ Ma tinjambu lau oc sêlic Njalac ndê Atu menj ndôc dao njahò ti ndê njac lai ma njawasi atu. ²⁷ Ma inj oc êñkinj ndê anjela sêsa sêtêj nom njabatinj ti undambê njabatinj honj sêndi, bu sêndic lau nanj inj kêyalinj njac sa su, nanj sa.

²⁸ “Gauc nem a lanj. Têtj ndoc mac alic njalauñ wakuc bu lêc, nanj mac anyalê bu ndoc ac-nga menj kêpiñ. ²⁹ Ma bocdinanj têtj ndoc mac alic gêj nanj aô gasôm yom pi, nanj hóc asê, dec anyalê bu Njalac ndê Atu ndê bêc mbu menj-nga menj kêpiñ su, gitôm inj menj kalhac gatam. ³⁰ Yomandô! Lau têtj dinanj-nga oc sêniñga dom e gêj honj dinanj hóc asê. ³¹ Undambê ti nom oc niñga, magoc anej yom oc niñga dom. Gêj honj oc njandò sa tôm aô gasôm.”

Lau danj sêñyalê Yisu ndê bêc mbu menj-nga dom

(Mat 25:13-15)

³² Ma Yisu sôm, “Lau danj sêñyalê bêc me acgatu nanj Njalac ndê Atu oc mbu menj, nanj dom. Anjela undambê-nga sêñyalê dom, Anötö ndê Atu kêyalê dom, Damanj tawasê kêyalê. ³³ Bocdinanj anem ali ma ayob daôm njapep! Mac am gauc têtj nanj bêc njambu-nga dau oc menj sa. ³⁴ Gitôm andu njadau danj nanj bu sa ndi lic gameñ njatò. Inj hu ndê andu sinj ma kêj inj ndê lau akirj sêwêkairj si gwelên têtjêj. Ma inj oc sôm têtj njac yob gatam-nga, bu inj nem ali ma tatinj gameñ njapep e inj mbu menj. ³⁵ Bocdinanj anem ali, bu mac anyalê ndoc nanj andu njadau oc mbu menj, nanj dom. Inj oc hóc asê têtj telha me timaninjhu, me dalec tanj, me bêbêc ganduc, nanj mac anyalê dom. ³⁶ Ayob daôm njapep, mboe inj oc mbu menj njagahò, ma tap mac sa ayêc bêc ayêc. ³⁷ Yom nanj aô gasôm têtj mac, nanj dec wasôm têtj lau honj bocdinanj. Anem ali!”

14

*Sêlic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)*

¹ Lau Israel si †Mwasinj Pasowa ti †Mwasinj Bolom Yist Mba-nga njandoc menj kêpiñ, ma bêc lu yêc dôj yêc. Ma dabunj-siga atu-tu ti lau nanj sêndôhônj yomsu-nga sêñsalê lêtj danj bu sêkôc Yisu dôj gelec ma sêndic inj ndu. ² Tigeñ sêhêgo dau ma sêsôm, “Dakôm têtj Mwasinj Pasowa-nga njandoc dom, mboe lau daêsam nanj sêmbo Jerusalem tu om atu Pasowa-nga, nanj oc sêlic ma sêli dau sa.”

*Awhê danj gêm oso Yisu
(Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)*

³ Têtj têtj dinanj Yisu mbo malac Betani, ma gêj gêj ndôc whinj njac danj njâê Saimon. Munj-nga inj njac ti gêm bac leprasi. Yisu ndôc tebo ma awhê danj menj, nanj kôc bu njamalu njayham njâoli atu sip kac danj. Inj kac gêj dau sa, ma kêc gêj malu dau pi Yisu ndê njagôlôj. ⁴ Lau njatò sêlic dec tac njandê têtj awhê dau, ma sêsôm, “Tu sake-nga inj kêyalinj gêj njamalu dinanj?” ⁵ Gitôm bu dakêj têtj lau sênemlihi ma datap awa atu sa, ma dakêj têtj lau njalôm sawa. Njâoli dau oc hóc gêlêc njâoli tu gwelên

yala sambuc-nga su.” Ma sêhec yom in jhalêj sac.

⁶ Magoc Yisu sôm, “Ahu in sij ma akêj njawapac têtj in dom. In kôm gêtj njayham solop têtj aô. ⁷ Lau njalôm sawa oc sêmbo sêwhin mac napañ, ma bocdinañ dec têtj bocke mac bu atac whin, nañ oc tòm bu mac anem nac sa. Tigenj aô oc wambo wawhinj mac napañ dom. ⁸ Awhê dindec gitôm bu êmwasiñ aô njalêj dinañ, dec kôm. In kêtj gêtj njamalu pi aô, dec tòm in kêmasañ aô neñ njamlic gwanañ tu sêñsuhuj aô-nga. ⁹ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu tinjambu lau oc sêhoc njawaê njayham asê yêc gameñ hoñ, ma têtj dinañ njac oc sêsôm yom pi awhê dindec ma lau oc gauc nem inj.”

*Judas sôm tidôñ bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)*

¹⁰ Têtj ndoc dinañ Judas Iskeriot, njacsêñjomi 12 si danj, têtj dabunjsiga atu-tu gi ma sôm bu inj oc hoc Yisu asê têtj nac. ¹¹ Nac sêñgô inj ndê yom ti atac njayham, ma sêsôm tidôñ bu sênemliñ inj. Bocdinañ inj kêsalê lêtj tu bu hoc Yisu asê-nga.

*Yisu ndê njacsêñjomi sêmasañ Mwasinj Pasowa-nga
(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)*

¹² Têtj Mwasinj Bolom Yist Mba-nga njabêc njamata-nga, bêc nañ lau Israel-nga sic domba Pasowa-nga ndu, nañ njacsêñjomi sêsôm têtj Yisu bu, “Am tac whin bu yac amasañ Mwasinj Pasowa bu am neñ whin yac-nga yêc nde?” ¹³ Dec Yisu kêkin ndê njacsêñjom lu ma sôm têtj inlu, “Asôc malac Jerusalem andi, ma amlu oc atap njac danj sa nañ kêbalañ bu lônj danj. Awhin inj atêj inj ndê njadau ndê andu andi. ¹⁴ Ma asôm têtj andu njadau, ‘Alu mba kêdôhøjwaga ndac am tu andu njalôm njacleñ-nga, bu inj ti ndê njacsêñjomi bu sêneñ Mwasinj Pasowa-nga yêc am nem andu.’ ¹⁵ Ma inj oc têtj njalôm atu danj yêc andu dau njahô-nga têtj amlu. Tebo ti gêtj hoñ tu yac danenj Mwasinj Pasowa-nga yêc njalôm dau, goc amasañ gêtj yêc dinañ.” ¹⁶ Goc sêñjom lu dinañ sêsôc malac si, ma sêtap gêtj hoñ sa tòm Yisu sôm su, ma sêmasañ Pasowa.

*Yisu sôm asê bu njac danj oc hoc inj asê
(Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)*

¹⁷ Têtj ac gi su Yisu ti njacsêñjomi 12 sêtêtj andu dau si. ¹⁸ Nac sêndôc ti senj gêtj sêmbo, ma Yisu sôm, “Yomandô aô wasôm têtj mac, bu mac nem danj oc hoc aô asê. Njac dau kwahic dec ndôc ma gêtj gêtj whin aô.” ¹⁹ Yom dau kôm nac sêsô, ma njalôm njawapac atu, ma nac tigenj-tigenj sêsôm têtj inj, “Mboe aô, a? Mba!” ²⁰ Goc inj sôm têtj nac, “Njac dau inj mac lau 12 nem danj, ma kwahic dec alu añ gêtj sip pele tigenj. ²¹ Gêtj dau oc njandô sa pi Njamalac ndê Atu, tòm yom nañ sêto

yêc. Tigenj njac nañ hoc aô asê, nañ oc tap njawapac atu sa, ma tu dinañ-nga inj dinda bu kôc inj dom, dec oc njayham.”

*Yisu gic hu Mwasinj Dabuj
(Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)*

²² Têtj têtj nac senj gêtj sêmbo, nañ Yisu kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic sam têtj nac. Ma inj sôm, “Akôc sa loc, aô neñ njandô dau dindec.” ²³ Ma inj kôc laclhu wain-nga danj ma gêm dange, goc kêtj têtj nac ma nac hoñ sênôm. ²⁴ Inj sôm têtj nac, “Aô neñ dac wamatinj pwac-nga dau dec, nañ wakêc sij tu lau daêsam-nga. ²⁵ Yomandô aô wasôm têtj mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Damañ ndê gôlinj menj sa tiawê, ma têtj ndoc dinañ aô wanôm tiyham.”

²⁶ Tinjambu nac sem wê danj, ma sêlhô sêsa sêtêtj Lôc Olib si.

*Yisu sôm bu Pita oc sêc inj ahuc
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)*

²⁷ Ma Yisu sôm têtj nac, “Mac hoñ oc ahu aô sij, tòm yom nañ sêto yêc bocdec bu, ‘Aô oc wasenj njac yob domba-nga, ma domba oc sêlhô babalip.’” ²⁸ Magoc tinjambu aô watisa tiyham, ma wamunj mac watêj gameñ Galili-nga wandi.” ²⁹ Dec Pita sôm têtj inj, “Nac hoñ bu sêhu am sij, tigenj aô wahu am sij dom.” ³⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô bu ôbwêc dau dindec am oc sêc aô ahuc tidim têtj su, goc dalec oc tanj tidim lu-nga.” ³¹ Tigenj Pita sôm yom ti njanja, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhinj am, aô oc wasêc am ahuc dom.” Ma nac hoñ sêsôm yom kainj tigenj.

*Yisu tenj mbec mbo ôm Getsemani
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Nac sêsa si e sêhóc asê ôm ðolib-nga danj, ôm nañ sêsam bu Getsemani, ma Yisu sôm têtj ndê njacsêñjomi, “Andôc dec ma aô watenj mbec.” ³³ Goc inj kôc Pita, Jems ma Jon sêwhin inj si, ma sêhu njacsêñjomi njatô sij. Têtj ndoc dinañ Yisu ndê njalôm njawapac atu ma inj pô sim dau njandô. ³⁴ Inj sôm têtj nac, “Aô neñ njalôm kêsahê njawapac atu, kêpiñ bu oc wambac ndu. Mac andôc dec ma anem ali.” ³⁵ Goc inj hu nac sij ma sa njasawa sauñ gi. Inj hu dau sip nom gi ma tenj mbec, bu nditôm goc Anôtô nem inj sa bu êjlêc têtj hôc njandê-nga nañ oc hôc asê inj. ³⁶ Inj sôm, “Damañ, O Damañ, am gitôm bu kôm gêtj hoñ. Kôc laclhu njawapac-nga dindec su yêc aô. Magoc êmkuc aô nenj atac whinj dom, kôm tòm am daôm nem atac whinj bu kôm.”

³⁷ Inj tenj mbec su, dec mbu gi ma tap sa bu njacsêñjomi sêyêc bêc sêyêc. Goc inj uñ nac sa ma sôm têtj Pita, “Saimon, bocke dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem ali tòm acgatu njasawa tigenj, a? ³⁸ A nem ali ma atenj mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigenj njamlic kwapac.”

³⁹ Goc Yisu sa gi, ma teñ mbec tigen dinan tiyham. ⁴⁰ Pacndê, goc in mbu gi ma gêlic ñac sêyêc bêc, bu ñac tandô hê ñac sa ñandô. Ma ñac sêpônda yom tu sêsôm têt in-nga. ⁴¹ Goc in gi ma teñ mbec tidim têt-nga. Ma têt ndoc in mbu têt ñac tiyham, nan in sôm, "Tu sake-nga mac ayêc bêc ti anwhañ daôm ñapan? Gitôm! Ndoc meñ hóc asê su bu sêhoc Ñamalac ndê Atu asê ma sêkêñ in sip lau sac amba. ⁴² Atisa ma dandi! Alic ñgac nan hoc aô asê dec meñ su."

Sêkôc Yisu dôñ

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-

11)

⁴³ Yisu sôm yom dinan mbo, ma Judas, ñgacsêñomi 12 si dan hóc asê whin lau daêsam nan sêhoc bien ti sin. †Dabuñsiga atu-tu ti kédôhônwaga yomsu-nga ma lau bata sêñkin lau toñ dinan sêwhin Judas sêmen. ⁴⁴ Judas kêt puc lau d au gwanan su, ma sôm, "Ñgac nan mac anjalê, nan aô oc wanğutô in bu watôc in asê têt mac. Akôc in dôñ ma akêt lau sêyob in, goc awê in sa andi." ⁴⁵ Bocdinan têt ndoc Judas hóc asê, nan in têt Yisu solop gi ma sôm, "Kédôhônwaga," ma ngutô in. ⁴⁶ Dec lau nan sêwhin Judas, nan sêkôc Yisu dôñ. ⁴⁷ Yisu ndê lau sêlhac sêmpin in, ma ñac si dan puc ndê bien sa ma pa dabuñsiga atu ndê ñgac akin ndê dangalañ dan su.

⁴⁸ Goc Yisu sôm, "Bocke dec mac akôc bien ti gêt sin-nga ma asa amên bu akôc aô dôñ gitôm ñgac kan dan? ⁴⁹ Tôm bêc hon aô gambo gawhin mac ma kadôhôn lau yêc lôm dabuñ ñabatêmdô, magoc mac akôc aô dôñ dom. Tigen gêt nan mac akôm kwahic dec, nan kôm Anôtô ndê yom nan sêto yêc, nan ñandô sa."

⁵⁰ Têt dinan Yisu ndê lau hon sêhu in sin ma sêhó si. ⁵¹ Ñgac batat dan kékuc Yisu ma mbo whin in ti ndê lau têt ôbwêc dinan, ma in puc po ñambwa. Lau sin bu sêlô in dôñ, ⁵² tigen in hu ndê po sin yêc ñac si amba, ma kôlhô ñamlic ñambwa gi.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵³ Dabuñsiga atu-tu Israel-nga, ti lau bata ma kédôhônwaga yomsu-nga hon sêkac sa sêmbô dabuñsiga ñamata-nga ndê andu. Ma lau nan sêkôc Yisu dôñ sêwê in sêtêt andu dau si. ⁵⁴ Pita kêsêlêñ kékuc Yisu mbo ahê, e gi sôc dabuñsiga ñamata-nga ndê andu ñatunlôm gi. Ma in ndôc sic whin lau sin sêyob lôm dabuñ-nga ñatô ma kêsulu ya.

⁵⁵ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata hon nan sêndôc Sanedrin si toñ, nan sêñsalê yom bu sêngôlin pi Yisu ma sêkêñ in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. Magoc sêtap yom dan sa dom. ⁵⁶ Bu lau daêsam sêtisa bu sêhoc yom tasan asê pi Yisu, magoc ñac hon si yom

so dau. ⁵⁷ Tinambu lau ñatô sêtisa, ma sêkêñ yom tasan pi in bocdec bu, ⁵⁸ "Yac anğô ñgac dau sôm, 'Lôm dabuñ nan ñamalac sêkwê sa, nan aô oc waser su. Ma têt bêc titô-nga aô oc wakwê andu wakuc dan sa, nan gitôm andu nan ñamalac sêkwê, nan dom.'" ⁵⁹ Magoc ñac tigen-tigen si yom so dau tiyham.

⁶⁰ Goc dabuñsiga ñamata-nga tisa kalhac ñalhu, ma ndac Yisu, "Am ñgô yom dê sêngôlin pi am, me? Am bu ô yom, me mba?" ⁶¹ Tigen Yisu gêm dau dôñ ma ô yom dom. Goc dabuñsiga dau ndac in tiyham, "Am Mesaya dau, Anôtô Atunğac, me mba?" ⁶² Ma Yisu sôm, "Aêc, aô dauñ dindec. Ma tinambu mac oc alic ñamalac ndê Atu ndôc Anôtô Ñaclai Nadau ndê amba andô-nga, ma sip meñ ndôc dao ñahô."

⁶³ Têt ndoc dabuñsiga ñamata-nga ñgô yom dinan, nan tac ñandê atu dec kêt dau ndê ñakwê kic ma sôm, "Yac dapônda yom dan tu tanğôlin pi in-nga dom. ⁶⁴ Yom nan in sôm pi dau, nan sac sambuc! Mac anğô su, ma mac gauc gêm bocke?" Ma ñac hon sêsôm pitigen bu in mbac ndu. ⁶⁵ Lau ñatô sêhu gasôp pi in. Ñac sêkic in tandô ahuc ña po, goc sêtap in ma sêsôm, "Am bu propet, nan sôm asê bu asa gic am." Ma lau sin-nga sêkôc in sêsa si, ma sêhi in ña sô.

Pita sêc Yisu ahuc

(Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Têt têt dinan Pita mbo andu dau ñamakê, ma dabuñsiga ñamata-nga ndê awhê akin dan kêsêlêñ meñ. ⁶⁷ In gêlic Pita kêsulu ya mbo, goc tahê in ma sôm, "Am ñgac nan kékuc Yisu Nasaret-nga whin." ⁶⁸ Magoc Pita pa dau ma sôm, "Mba, aô kayalê am nem yom ñahu dom." Dec in tisa gi kalhac kêtin tunlôm ñagatam.

⁶⁹ Malô goc awhê akin dau gêlic in tiyham, ma sôm yom kain tigen têt lau nan sêlhac sêmpin, "Alic ñgac kêtê. In Yisu ndê lau si dan." ⁷⁰ Magoc Pita pa dau tiyham. Ñasawa saun ma lau nan sêlhac dindê, nan sêsôm, "Am ñgac Galili-nga. Yomandô, am ñac si dan." ⁷¹ Magoc Pita sôm ti ñanğa, "Mba! Aô bu wasôm yom tasan, nan goc Anôtô ndic aô. Aô kayalê ñgac nan mac asôm yom pi in, nan dom andô!" ⁷² Ma ñagahô dalec tan tilu-nga, dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bu in oc sêc in ahuc tidim têt sa, goc dalec oc tan tidim lu-nga. Ma in tan dau ndu-ndu.

15

Pailot kêsulu

(Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹ Têt bêbêc ganduc, dabuñsiga atu-tu ti lau bata ma lau nan sêndôhôn yomsu ti lau †Sanedrin-nga hon si ñalôm tigen tu gêt bocke bu sêkôm têt Yisu-nga. Goc sêsô in

amba dôñ ma sêwê in sêtêñ Pailot si. ² Ma Pailot ndac in, "Am lau Israel-nga si kin, a?" Goc Yisu ô yom ma sôm, "Tôm nan am daôm sôm." ³ Têñ dinan dabunjsiga atu-tu sêngôlin yom daêsam pi in. ⁴ Dec Pailot ndac in tiyham, "Am oc ô ñac si yom, me mba? ñac sêngôlin yom daêsam pi am." ⁵ Tigen Yisu ô yom dom, dec Pailot hêdaê.

⁶⁻⁷ Têñ têm dinan ñgac dan ndôc gapocwalô, nan ndê ñaê Barabas. Muñ-nga lau ñatô sêli dau sa têt lau Rom-nga nan sem gôlin lau Israel-nga, ma sic lau ñatô ndu. Magoc lau Rom-nga sêkôc ñac dôñ ma sêkêñ ñac sêndôc gapocwalô. Ma Barabas in ñac si dan.

Tôm yala honj têt ndoc lau Israel-nga si om atu Mwasin Pasowa-nga hóc asê, nan Pailot kêkuc lêt dan bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ñgac gapocwalô-nga dan, dec in oc êngapwêc in su têt ñac. ⁸ Lau daêsam nan sêkac dau sa têt ndoc Pailot kêsahê Yisu, nan sêndac in bu êngapwêc ñgac gapocwalô-nga dan su êñkuc ñagôlin dinan. ⁹⁻¹⁰ Pailot kêyalê bu dabunjsiga atu-tu sem lêmun Yisu ñambwa, ma tu dinan-nga dec sêwê Yisu sêtêñ in sêmen. Bocdinañ in gawc gêm bu êngapwêc Yisu su, dec ndac ñac, "Mac atac whin bu aô wahu Kin Israel-nga sinj têt mac, me mba?"

¹¹ Tigen dabunjsiga atu-tu sêngalôm lau tonj atu dinan e sêndac Pailot bu hu Barabas sinj têt ñac. ¹² Goc Pailot ndac ñac, "Bocdinañ aô oc wakôm sake têt ñgac dindec, nan mac asam bu lau Israel-nga si Kin?" ¹³ Ma sêmbwêc, "Ndic in pi a gicso dau!" ¹⁴ Magoc Pailot ndac ñac, "Tu sake-nga? In kôm giso bocke?" Magoc sêmbwêc ti ñanja, "Ndic in pi a!"

¹⁵ P ailot bu kôm lau atac ñayham sa, dec gôlôc bu êngapwêc Barabas su têt ñac. Ma in kêkin Yisu têt lau sinj-nga bu sêhi in ña sô, ma sêndic in ndu pi a gicso dau.

Lau sinj-nga sêsu Yisu susu
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)

¹⁶ Lau sinj-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ñamalacôm si, ma sêta yom bu lau sinj-nga honj sêkac sa. ¹⁷ Goc sêkêñ Yisu sôc ñakwê kokoc baliñ tôm kinj sêsôc, ma sêwhê wac kêm ma sêkêñ in uñ gitôm sunsun. ¹⁸ Goc ñac sic hu sêmbwêc in, "Ei! Datoc lau Israel-nga si kin dindec sa man!" ¹⁹ Ma ñac sêkôc a dan ma sic in pi ñagôlôñ tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi in. Sêpôn haduc têt in, ma sêñsau bu sêtoc in sa. ²⁰ Sêsu in susu pacndê, goc sêkôc ñakwê baliñ dinan su, ma sêkêñ in sôc dau ndê ñakwê sa tiyham. Ma sêwê in sêsa malac Jerusalem ñamakê si, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ Lau sinj-nga sêwê Yisu sêmo sen, ma ñgac danj kêsêlêñ mbo senj akêñ gamen ñamakê-nga menj. Ma sêkac in bu hóc Yisu ndê a gicso dau. ñgac dau ndê ñaê Saimon. In Aleksanda lu Rupas damba, ma in ndê malachu Sairin. ²² Sêwê Yisu sêsa si e sêhóc asê gamen nanj sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu 'Gamenj Ñakêcyha-nga.') ²³ Lau sinj-nga bu sêkêñ wain ti bu ñamakic têt Yisu nôm, magoc in tec. ²⁴ Bocdinañ sêhu sinj, ma sic in pi a gicso dau. Ma tinjambu sêwhê in ndê ñakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke.

²⁵ Ñac sic in pi a gicso têtj bêbêc, acgatu gitôm 9 kilok. ²⁶ Ma yom nan lau bata Israel-nga sêngôlin pi in, nanj sêto pi bapia danj, nanj sôm, "Lau Israel-nga si Kin." ²⁷⁻²⁸ Ñac sic ñgac sac lu pi a gicso dau sêwhin, danj kêgalêñ Yisu amba andô-nga, ma danj kêgalêñ gasê-nga. ²⁹ Lau nanj sêñsêlêñ si sêmen, nanj sêndahir ñasu ma sêtanj bolê Yisu. Sêsôm, "Ei. Am ñgac nanj sôm bu senj lôm dabunj su ma kwê sa tiyham tôm bêc tó. ³⁰ Dec sip akêñ a gicso dau mwenj, ma nem daôm sa!" ³¹ Ma dabunjsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga bocdinañ sêsu in susu ma sêsôm têtj dandi, "Inj gêm lau daêsam sa, tigen gitôm dom bu nem dau sa. ³² Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kin dindec-nga, sip akêñ a gicso dau menj, dec yac oc akêñ whin in." Ma ñgac lu nanj sic pi a gicso sêwhin Yisu, nanj sêsu in susu bocdinañ.

Yisu mbac ndu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Têtj ac kalhac lhu, ñasesc atu gêm gamenj sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga. ³⁴ Ma têtj 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" (Yom dau danem kwi bu, 'Aô neñ Anôtô, aô neñ Anôtô, tu sake-nga am hu aô sinj?') ³⁵ Lau nanj sêlhac sêmpin, nanj sêngô in ñapep dom ma sêsôm, "Angô, in ta propet Elaija." ³⁶ Ma ñgac danj kêti gi kêñ sôwam danj sip wain ñamakic, ma sô dôñ pi a baliñ danj. Goc in puc pi Yisu whasun bu in nôm ma sôm, "Dahu in sinj ma dalic, Elaija oc sip menj ma kôc in su, me mba."

³⁷ Têtj têm dinan Yisu mbwêc awha atu ma mbac ndu. ³⁸ Ma têtj dinan po baliñ nanj kêgalêñ lôm dabunj ñalôm, nanj dau kic gi lu, kalhac ñahô ma gi têtj ñapu-nga. ³⁹ Ma ñgac bata sinj-nga nanj kalhac Yisu angô-nga, nanj gêlic in ndê mbac ndu ñalêñ, goc sôm, "Yomandô, ñgac dindec in Anôtô ndê Atu."

⁴⁰ Lauwhê ñatô sêlhac ahê ma sêlic gêtj honj dinan. Maria Magadala lu Maria nanj Jems saun lu Joses dinda, ma Salome sêmo sêwhin ñac. ⁴¹ Muñ-nga, têtj têm Yisu mbo gamen Galili-nga, nanj lauwhê dinanj sêñkuc in, ma sem akinj in. Ma lauwhê daêsam

nañ sêpi Jerusalem sêwhiñ Yisu, nañ sêlhac sêwhiñ ñjac.

Josep kên Yisu ndê ñamlaj yêc hoc ñasur
(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁴² Bêc nañ sic Yisu ndu, nañ lau Israel-ña si bêc sêmasañ dau tu Sabat-ña.* Bocdinañ têtj telha, ⁴³ ñgac bata Israel-ña dañ ñaê Josep gauc gêm bu êñsuhuj Yisu ñamlaj. Josep in ñgac akên malac Arimatiya-ña, ma in lau Sanedrin-ña si ñgac tiwaê dañ nañ kên bata Anötö ndê göliñ bu menj sa tiawê. In ndê ñalôm pên döñ, dec têtj Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlaj. ⁴⁴ Yom dau kôm Pailot sô, ñahu bu in kéalê dom bu Yisu mbac ndu su. Bocdinañ in ta lau sinj si ñgac bata ma ndac in bu Yisu mbac ndu su, me mba. ⁴⁵ In tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec gölôc têtj Josep bu kôc Yisu ndê ñamlaj sa ndi êñsuhuj. ⁴⁶ Josep kôc po ñayham dañ nañ in gêmli munj su, goc sa gi ma kôc Yisu su yêc a gicso dau, ma kêpañ in ahuc ña po dau. Ma in kôc in sa gi ma kên in yêc sêhó nañ lau sêlêñ gwanaj su yêc hoc ñalôm. Goc in kêpi hoc dañ gi ndôc sê awha dau ahuc. ⁴⁷ Maria Magadala lu Joses dinda Maria sêlic Josep kên Yisu ndê ñamlaj yêc hocsuj dinañ.

16

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-ña menj gi su, goc Maria Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome semli gênj malu bu sênem oso Yisu ndê ñamlaj. ² Têtj wake ñabêc ñamata-ña dinañ sêti têtj bêbêc ganduc bu sêtêtj sêhó sêndi. Ac pi menj su ma sêñsêlêñ sêmo senj, ³ ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa ma êmpi hoc nañ yêc sê awha, nañ su?” ⁴ Tigenj sêhóc tandô sa, ma sêlic hoc atu dau yêc sê awha dom. ⁵ Bocdinañ dec sêsôc sêhó ñalôm si. Sêlic ñgac batac dañ nañ sôc ñakwê sêsêp, ma ndôc andô-ña, dec sêsó ñandô. ⁶ Magoc ñgac dau sôm, “Asô dom. Mac anjalê Yisu Nasaret-ña, nañ sic in ndu pi a gicso dau. In yêc dec dom, in tisa su. Alic mala nañ sêkên in yêc, nañ sawa. ⁷ Magoc andi ma asôm têtj in ndê sêñomi ma têtj Pita bu in oc munj mac têtj Galili ndi. Mac oc alic in yêc dindê, tôm yom nañ in sôm têtj mac munj su nañ.” ⁸ Yom dinañ kôm awhê lu dau sêntitec ti sêhêdaê ñandô. Sêsa akên sêhó, ma sêlhó sênti si. Magoc sêtôc dau dec sêsôm yom têtj ñamalac dañ yêc senj dom.

⁹ Têtj têm Yisu tisa têtj Sonda bêbêc, in hoc dau asê ti-ñamata-ña têtj Maria Magadala, awhê nañ munj-ña in soc ñalau sac 7 su yêc in ñalôm. ¹⁰ Ma Maria gi ma sôm asê têtj lau

nañ sêñkuc Yisu, nañ sêkôm dañgibo ti sêtañ sêmo. ¹¹ Maria sôm têtj ñac bu in gêlic Yisu ma in mbo tali tiyham. Magoc ñac sêkên whiñ dom.

¹² Tinjambu Yisu ndê ñgac-sêñom lu sêhu Jerusalem sinj ma sêñsêlêñ sêmo senj, ma Yisu hoc dau asê têtj inlu gitôm ñgac anjô batac dañ. ¹³ Dec inlu sêmbu si ma sic miñ têtj sêñomi ñatô, magoc ñac sêkên whiñ inlu dom bocdinañ.

Yisu kên gwelenj têtj lau nañ sêñkuc in

¹⁴ Tinjambu ñgacsêñomi 11 senj gêtj sêmo sêwhiñ dau, ma Yisu hoc dau asê têtj ñac. Ma in sôm ñac tu ñac si ñalôm ñadandi-ña, bu sêkên whiñ lau nañ sêlic in têtj ndoc in tisa su, nañ dom. ¹⁵ Goc in sôm têtj ñac, “Atôm nom ñgameñ sambob andi, ma ahoc ñawaê ñayham asê têtj lau hoñ. ¹⁶ Lau nañ sêkên whiñ ma sêliñ sanju, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ña sa. Magoc lau nañ sêkên whiñ dom, nañ oc sêtap in ndê matôc sa. ¹⁷ Ma Anötö oc kên ñaclai têtj lau nañ sêkên whiñ, dec oc tôm bu sêkôm gênj dalô bocdec bu. ñac oc sêkôm gwelenj sênem aô anjôn, ma sêsoc ñalau sac su yêc lau. ñac oc sêsôm yom awha wakuc-ña nañ sêndôhôn munj su dom. ¹⁸ ñac bu sêkôm mboc sac sip ñac amba me sênôm bu ñamalac, dec oc kôm ñac sêtisac dom. Ma ñac oc sêkên amba sac lau gêmbac, ma sêkôm ñac ñayham sa.”

¹⁹ Yisu sôm yom dinañ têtj ñac su, goc Anötö kôc in su yêc nom. In pi undambê gi, ma ndôc Anötö ndê amba andô-ña. ²⁰ Ma in ndê sêñomi sêsa si, ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gameñ hoñ. Ma Pômdau mbo whiñ ñac, ma kên ñaclai têtj ñac bu sêkôm gênj dalô atu-tu tu bu puc yom nañ sêhoc asê, nañ döñ-ña.

* 15:42: Lau Israel sêsôm bu têtj ndoc ac gi sip têtj bêc nañ munj bêc Sabat-ña, nañ têm dau gic hu bêc Sabat-ña. Bocdinañ ñac bu sêñsuhuj lau batê munj ac ndi sip.

Luk ndê ñawaé ñayham Yom whê ñawaé ñayham dindec sa-nga

Luk in Yisu ndê ngacsêngom dom, ma in ñgac Israel-nga dom. In ñgac Grik-nga, ma in ñ dokta, ma bocdinañ tanyalê bu in ñgac tiguauc. Luk dau gêlic gêñ honñ nanñ Yisu kôm, nanñ dom, magoc inñ kip yom honñ sa yêc lau nanñ sêmbô sêwhinñ Yisu têtñ ndoc inñ gic hu ndê gwelenñ e inñ mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ñawaé ñayham hêganônñ Yisu ti inñ ndê gwelenñ, ma inñ to bapia danñ tiyham (Aposel) pi gwelenñ nanñ lau aposel sêkôm ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai.

Yêc inñ ndê yom ñamata-nga, Luk sôm bu inñ to yom têtñ ñgac atu danñ ñaê Tiopilas. Ñaê dau danem kwi bu ñgac nanñ atac whinñ Anôtô. Magoc inñ to ñgac tigenñ dinañ-nga dom, inñ to ndê ñawaé ñayham hêganônñ lau nanñ lau Israel dom gitôm inñ dau, ma lau Israel-nga sêwhinñ. Inñ tac whinñ bu ñgac sêñyalê bu Yisu, inñ lau Israel-nga si Mesaya, ma inñ menñ gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc menñ bu ti lau honñ si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau honñ-nga. Ma bocdinañ Luk tac whinñ bu Yisu ndê ñawaé sa têtñ gameñ nom-nga honñ, bu lau sêñgô ma sêkêñ whinñ Yisu, dec oc sêtap Anôtô ndê mwasinñ nem ñac si-nga sa.

Yom Ñamata-nga

¹ O ñgac atu Tiopilas. Lau daêsam sêñsahê bu sêto yom pi gêñ honñ nanñ ñandô sa yêc yac mba gameñ. ² Ñac sêto sêñkuc yom nanñ lau nanñ sêmbô sêwhinñ Yisu têtñ ndoc inñ gic hu ndê gwelenñ, nanñ sic dulu têtñ yac. Lau dau sêlic gêñ honñ nanñ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ñawaé ñayham asê pi gêñ dau. ³ Ma aô bocdinañ, gakip yom honñ sa pi gêñ ñamata-nga ma menñ têtñ kwahic dec, ma galic ñayham bu wato sip bapia dindéc ma wanñinñ têtñ am. Aô gato yom kakuc ñadênanñ tôm gêñ honñ nanñ hôt asê. Tu dinañ-nga O ñgac atu Tiopilas, ⁴ am oc êmyalê bu yom honñ pi Yisu nanñ am ñgô su, nanñ yom ñandô.

Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndê puc dinda kôc inñ-nga

⁵ Têtñ têtñ Kinñ †Herod gêm gôlinñ gameñ Judia-nga, nanñ †dabuñsiga danñ mbo, inñ ndê ñaê Sekaria. Inñ kôm ndê gwelenñ whinñ dabuñsiga nanñ sêmbô dabuñsiga ñamata-nga

Abaisa* ndê tonñ, Sekaria ndê awhê ndê ñaê Elisabet, ma inñ Aron† ndê wakuc danñ, gitôm Sekaria dau. ⁶ Anôtô gêlic inñlu sêsa lêtñ gitêtñ yêc inñ anğô-nga, sêñsêlêtñ sêñkuc Anôtô ndê yomsu ti ñagôlinñ ñalêtñ ñayham. ⁷ Inñlu sêti awhê andô ma ñgac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet inñ awhê gapoc.

⁸ Têtñ têtñ danñ Sekaria ndê tonñ si ndoc sênem akiñ Anôtô-nga hôt asê, ma inñ gêm ndê gwelenñ dabuñsiga-nga mbo Anôtô ndê lôm dabuñ yêc Jerusalem. ⁹ Ma gitôm dabuñsiga si métê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôt lôm dabuñ ñalôm ndi, ma kêtñ da ñamalu ñayham. ¹⁰ Ma têtñ ndoc inñ sôt gi bu kêtñ da ñamalu ñayham, nanñ lau Israel-nga honñ nanñ sêkac sa tu s êtoc Anôtô sa-nga, nanñ sêterñ mbec sêlhac awê. ¹¹ Têtñ ndoc dinañ Pômdau ndê anjela danñ hoc dau asê têtñ Sekaria, ma kalhac alta da ñamalu-nga ña-ndô-nga. ¹² Têtñ ndoc Sekaria tandô pi anjela dau, inñ sô ti tôt dau ñandô. ¹³ Magoc anjela sôm têtñ inñ, “Tôt daôm dom Sekaria, bu Pômdau ñgô mbec nanñ am teñ. Am nem awhê Elisabet oc kôt atômngac danñ, ma am oc sam inñ ndê ñaê bu Jon. ¹⁴ Inñ oc kôm am atac ñayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôt inñ-nga, ¹⁵ bu inñ oc ti ñgac tiwaê yêc Pômdau anğô-nga. Inñ oc nôm wain me bu ñanga dom, magoc têtñ têtñ inñ yêc dinda atac ñalôm enñ, nanñ Ñalau Dabuñ oc nem inñ ahuc, ma mbo whinñ inñ ñapanñ. ¹⁶ Ma têtñ ndoc inñ tiatu, nanñ inñ oc nem lau Israel-nga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ñac si Anôtô ñapu. ¹⁷ Inñ oc ti propet ñanga ma ti ñaclai gitôm propet ñamata-nga Elaija. Ma inñ oc muñ Pômdau, bu nem lau daêsam si ñalôm kwi. Dambai oc atac whinñ atu, ma lau dangapêc oc sêti lau ti gauc nanñ sêsa si lêtñ gitêtñ. Nalêtñ dinañ inñ oc êmasañ lau si ñalôm bu sêkôt Pômdau sa.”

¹⁸ Sekaria ngô anjela ndê yom dinañ su, goc sôm têtñ inñ, “Alu ati awhê andô ma ñgac andô su. Boc-dinañ ñalêtñ bocke dec aô wanyalê bu am nem yom oc ñandô sa?” ¹⁹ Goc anjela ô yom ma sôm, “Aô Gabriel nanñ galhac Pômdau anğô-nga, ma inñ kêtinñ aô bu wahoc ñawaé ñayham dindéc asê têtñ am. ²⁰ Gêñ nanñ aô gasôm yom pi, nanñ oc ñandô sa tôm ñandoc. Tigenñ am kêtñ whinñ aô dom, ma bocdinañ am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêñ honñ dindéc hôt asê su.”

²¹ Têtñ dinañ lau nanñ sêmbô awê, nanñ sêhônñ Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma inñ mbo tiwandêc yêc lôm dabuñ ñalôm. ²² Ma têtñ ndoc Sekaria mba sa awê gi, nanñ gitôm dom

* 1:5: Abaisa - dabuñsiga ñamata-nga danñ nanñ mbo têtñ Kinñ Dawid ndê têtñ. Têtñ têtñ dinañ lau Israel si dabuñsiga sêwhê dau kôt ti tonñ 24 kêtuc dabuñsiga ñamata-nga si ñaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tinjanbu sêkôm gwelenñ tôm ñatonñ 24 dinañ sêyô dau sêyô dau. Têtñ Yisu ndê têtñ, lau dabuñsiga daêsam sêndôc gameñ ñamakê-nga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gwelenñ yêc ñlôm dabuñ tôm ñac si tonñ si ndoc, ma tinjanbu sêmbu sêtêtñ si gameñ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ñaê ‘dabuñsiga’ sa-nga yêc buku dindéc ñambu-nga. † 1:5: Aron - lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga nanñ gêm akiñ Anôtô têtñ Moses ndê têtñ. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

bu sôm yom, ma gic amba nambwa têtj ñac, dec ñac si gauc sa bu inj gêlic gêtj ñagatu danj yêc lôm dabunj ñalôm.

²³ Tinjambu inj ndê bêc gwelenj-nga pacndê, ma inj kôlhô mbu têtj ndê malac gi. ²⁴ Ma inj ndê awhê Elisabet daê, dec timêtê dau ñapep, ma mbo terj mbo injlu si andu gitôm ayô amañdanj. Elisabet sôm, ²⁵ “Pômdau kôm gêtj dindêc ma gêm aô sa. Namata-nga aô gambo ti mayanj yêc lau anjô-nga, bu aô awhê gapoc, tigerj kwahic dec Pômdau tawalô aô, ma kôc aô mayanj su.”

Yisu ndê puc dinda kôc inj-nga

²⁶ Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötô kêkinj anjela Gabriel têtj malac Nasaret nanj yêc gamenj Galili-nga, ²⁷ bu kêtj ahenj têtj awhê akinj danj. Inj ndê ñaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ñgac danj ñaê Josep, nanj Kinj Dawid ndê apangac danj. ²⁸ Anjela dau têtj Maria gi ma sôm, “O awhê nanj Anötô tac whinj am ndu andô, Pômdau whinj am.” ²⁹ Yom dau kôm Maria sô ñandô, ma inj gauc gêm têtj dau bu, “Inj awha gic aô tu sake-nga?” ³⁰ Goc anjela sôm têtj inj, “Tôc daôm dom Maria, bu Anötô gêlic am ñayham kêlêc. ³¹ Am oc daêm ma kôc balêkoc ñgac danj, ma sam inj ndê ñaê bu Yisu. ³² Inj oc ti ñgac tiwaê, ma lau oc sêsam inj bu Anötô ñaclai ti ñawasi ñadau ndê Atu. Pômdau Anötô oc kêtj inj wêkainj apangac Dawid ndê pônj kinj-nga. ³³ Inj oc nem gôlinj tjakob ndê wakuc lau Israel-nga, ma inj ndê gôlinj oc pacndê dom.”

³⁴ Goc Maria ndac anjela dau bu, “Aô gayêc gawhinj ñgac danj dom, ma bocdinañ yom dau oc ñandô sa ñalêñ bocke?” ³⁵ Ma anjela ô yom ma sôm, “Ñalau Dabunj oc têtj am menj, ma Anötô, ñaclai ti ñawasi ñadau ndê ñaclai oc nem am ahuc. Tu dinañ-nga balêkoc dabunj nanj am oc kôc, nanj lau oc sêsam inj bu Anötô ndê Atu. ³⁶ Ma am ñgô! Elisabet, awhê andô nanj yêc am apami si tonj, nanj daê ma oc kôc balêkoc danj. Sêsôm bu inj awhê gapoc, magoc kwahic inj daê tôm ayô 6 su. ³⁷ Bu gêtj danj yêc dom, nanj Anötô gitôm dom bu kôm ñandô sa.” ³⁸ Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau ndê awhê akinj aô. Bocdinañ, yom nanj am sôm, nanj ñandô sa pi aô.” Maria sôm yom dinañ su, goc anjela hu inj sinj.

Maria gic Elisabet kêsi

³⁹ Têtj têtj dinañ Maria kêmasanj dau, ma kêsêlêñ ñagahô têtj malac dau yêc gamenj ñabao Judia-nga gi. ⁴⁰ Inj hôc asê ma têtj Sekaria ndê andu gi, ma ta Elisabet ndê ñaê. ⁴¹ Têtj têtj Elisabet ñgô Maria ndê yom, nanj balêkoc nanj yêc inj ñalôm kwê soc ti ñanja, ma ñalau Dabunj gêm Elisabet ahuc. ⁴² Ma inj sôm yom awha atu, “Anötô toc am sa hôc gêlêc lauwhê sambob su, ma oc toc balêkoc nanj am oc kôc, nanj sa bocdinañ. ⁴³ Aô awhê bocke, dec am, anej Pômdau dinda

mwenj bu lic aô? ⁴⁴ Têtj ndoc aô ñangô am mbwêc aô, nanj balêkoc nanj yêc aô ñatac, nanj kwê soc ti atac ñayham. ⁴⁵ Am kêtj whinj bu Pômdau ndê yom p i am oc ñandô sa, ma tu dinañ-nga am tap inj ndê mwasiñ sa!”

Maria po Anötô ndê waê sa

⁴⁶⁻⁴⁷ Ma Maria sôm:

“Aô wapo Pômdau ndê waê sa ti anej ñalôm sambuc, ma aô atac ñayham kêlêc tu Anötô nanj gêm aô si-nga. ⁴⁸ Nahu bu inj kêtjinj inj ndê awhê akinj nambwa, aô dec sinj dom. Têtj kwahic dec ma ndi, lau honj oc sêsam aô bu awhê nanj Anötô kêmwasinj. ⁴⁹ Inj Nanja ñadau nanj kôm gêtj atu têtj aô, ma inj ndê ñaê dabunj.

⁵⁰ Tôm têtj sambob, inj tawalô lau honj nanj sêtôc inj ma sêtoc inj sa. ⁵¹ Inj amba ñanja kôm gêtj atu, ma lau nanj yom sêtoc dau sa-nga gêm ñac si ñalôm ahuc, nanj inj soc ñac su sêlhô têtjên. ⁵² Inj kêmasuc kinj nom-nga su yêc ñac si pônj kinj-nga, magoc lau nanj sêñgwiniñ dau, nanj inj toc ñac sa.

⁵³ Inj kêmwasinj lau ñalôm sawa ña gêtj ñayham-ñayham, magoc inj kêkinj lau ti lêlôm sêsa amba sawa si. ⁵⁴⁻⁵⁵ Inj gêm inj ndê lau akinj Israel-nga sa, ma tôm yom nanj inj gic bata têtj abanj Abraham, ma têtj inj ndê wakuc honj nanj sêñkuc inj, nanj inj tawalô ñac.”

⁵⁶ Maria kêpinj Anötô ma sôm yom dinañ su, goc mbo whinj Elisabet gitôm ayô tô, ma tinjambu inj kôlhô mbu têtj ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

⁵⁷ Elisabet ndê ndoc menj sa dec inj kôc balêkoc ñgac danj. ⁵⁸ Ma inj ndê dawai ti lau menjanj inj-nga sêñgô bu Pômdau tawalô inj ñalêñ dinañ, ma ñac honj atac ñayham sêwhinj inj. ⁵⁹ Têtj balêkoc dau ndê bêc ti-8-nga, ñac honj sêmenj bu sêsê balê ndê ñamlic ñatô su sêñkuc lau Israel-nga si tƣwac, ma ñac tac whinj bu sêkêñ damba Sekaria ndê ñaê pi inj. ⁶⁰ Tigerj inj dinda sôm, “Mba! Dasam inj ndê ñaê bu Jon.” ⁶¹ Ma sêsôm têtj inj, “Yêc am nem dawam, ñgac ñaê Jon danj mbo dom.” ⁶² Ma ñac sic amba têtj damba bu sênyalê ñaê bocke inj tac whinj. ⁶³ Inj kôm ña amba bu sêkêñ tapele danj têtj inj, dec sêkêñ ma inj to, “Inj ndê ñaê Jon,” goc lau honj sêhêdaê. ⁶⁴ Ma ñagahô inj êmbala tigolonj, ma inj sôm yom asê ma kêpinj Anötô.

⁶⁵ Gêtj dau kôm ñac lau honj sêsô, ma lau nanj sêmo Judia ñagamenj lôc-nga, nanj sem yom-galôm ñapanj pi gêtj honj dinañ. ⁶⁶ Lau honj sêñgô ñawaê, ma ñac gauc gêm yom dau ñapanj yêc ñac si ñalôm. Ma ñac sêlic bu Pômdau ndê ñaclai tôc dau asê yêc balê dau, dec sêndac dandi, “Inj oc ti ñamalac kainj bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

⁶⁷ Têñ tèm dinañ Nalau Dabuñ gêm Jon ndê damba Sekaria ahuc, ma in hoc yom asê gitôm propet dan ma sôm,

⁶⁸ “Tampin Pômdau, yac lau Israel-nga neñ Anötö, bu in menj bu nem in ndê lau si. ⁶⁹ In po ngac ti ñaclai dan sa yêc in ndê ngac akin Dawid ndê lau wakuc, nan gitôm bu nem yac si. ⁷⁰ Anötö ndê propet dabuñ sêhoc yom asê pi gên dau mun su, ma kwahic dec Anötö kôm yom dau ñandô sa. ⁷¹ In kêmasañ lêñ dinañ, bu nem yac si yêc yac neñ ñacyo ti lau nan sêtec yac amba. ⁷² In tawalô yac, tòm in gic bata têt abanji, ma gauc gêm in ndê pwac dabuñ, ⁷³ nan in kêmatin tidôn whin aban Abraham. ⁷⁴ In oc nem yac si yêc yac neñ ñacyo amba, tu bu yac danem akin in ti atac pa su, ⁷⁵ ma tu bu tanjêlêñ dasa lêñ gitên ti dabuñ yêc in angô-nga tòm bêc hon. ⁷⁶ Ma Jon, aneñ balê, lau oc sêsam am bu ‘Anötö, Ñaclai ti Nawasi Ñadau ndê propet,’ bu am oc mun Pômdau ma êmasañ lau si ñalôm tu sêkôc in sa-nga. ⁷⁷ Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc sa pi lêñ nan in oc suc ñac si sac kwi tu bu nem ñac si-nga. ⁷⁸ Yac neñ Anötö ndê lêñ tawalô yac-nga, nan oc tòm ac nan pi ma kalhac umboñ, ⁷⁹ ma pô lau nan sêndôc gameñ ñasec, ma lau nan sêmpin bu sêmbac ndu. In oc wê yac dasa señ bu datap yom malô sa.”

⁸⁰ Tinambu balê dau tiatu, ma kêñ ndê ñalôm sambuc tu nem akin Anötö-nga. Ma in mbo gameñ sawa e tòm bêc nan in gic hu ndê gwelêñ, dec gêm mêtê kalhac lau Israel angô-nga.

2

Maria kôc Yisu

¹ Têñ tèm dinañ †Sisa Ogasta gic atu yom bu sêsê lau hon nan sêmba Rom si gôlinj ñapu, nan sa tu bu sênemlihi takis-nga. ² (Têñ ndoc dinañ Kirinos gêm gôlinj gameñ Siria-nga, ma gên dinañ ti tèm ñamata-nga nan sêsê lau sa yêc in ndê gôlinj ñapu.) ³ Bocdinañ lau hon sêtên si malachu si, bu sêto si ñaê sip bapia sêsê ñac sa-nga.

⁴ Josep in Dawid ndê wakuc dan, ma bocdinañ in hu malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga sin, ma sip têt Dawid ndê malac yêc gameñ Judia-nga gi, malac nan sêsam bu Betlehem. ⁵ Josep lu Maria sêwhin dau si bu sêkên si ñaê, bu sêhoc in lu si yom asê su bu oc sênem dau. Ma Maria daê mbo. ⁶ Têñ ndoc in lu sêmba Betlehem, nan Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-nga hóc asê. ⁷ Josep lu Maria sêyêc hóc si mala, bu ñasawa mbasi yêc andu ñacleñ-nga. Ma yêc dê, Maria kôc in ndê balêkoc ñgac ñamata-nga. Ma in kôm in si ña po, ma kêñ in yêc hóc si apa sêneñ gên-nga.

Anjela sêhoc Yisu ñawaê asê

⁸ Têñ ôbwêc dinañ lau ñatô sêyob si domba sêmba malac dau ñamakê. ⁹ Ma Anötö ndê anjela dan hoc dau asê têt ñac. Pômdau ndê ñawê pô ñac, ma sêtôc dau ñandô. ¹⁰ Goc anjela dau sôm têt ñac bu, “Atôc daôm dom! Aô bu wakêñ ñawaê ñayham dan têt mac, nan oc kôm mac atac ñayham atu. Ma ñawaê dindêc gic waê lau hon. ¹¹ Mac nem ñgac nem mac si-nga hóc asê têt bêc dau dindê. In dinda kôc in yêc Betlehem, malac nan sêsam bu Dawid ndê malac. In †Mesaya dau nan Anötö gic bata bu êñkin menj, ma mac nem Pômdau dau. ¹² Atên Betlehem andi, ma mac oc anjalê balêkoc dau pi gên bocdec bu. Sêkôm in si ña po, ma sêkên in yêc hóc si apa sêneñ gên-nga.” ¹³ Ma ñagahô anjela undambê-nga daêsam sêhoc dau asê sêwhin anjela dinañ, ma sem wê sêmpin Anötö bocdec bu, ¹⁴ “Anötö ndê waê sa yêc lôlôc. Ma yom malô yêc nom, têt lau nan Anötö gêlic ñac ñayham.”

Lau sêyob domba-nga sêtên Betlehem si

¹⁵ Anjela sem wê dinañ su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-nga sêsôm têt dandi, “Ayôc! Datên Betlehem dandi, ma dalic gên atu nan Pômdau ndê anjela sêhoc asê têt yac.” ¹⁶ Goc sêñsahic dau sêtên Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc hóc si apa sêneñ gên-nga. ¹⁷ Sêlic in su goc sêsä si, ma sic min yom nan anjela hoc asê têt ñac pi balêkoc dau. ¹⁸ Ma lau hon nan sêngô ñac si yom, nan sêhêdaê ñandô. ¹⁹ Magoc Maria gauc gêm yom hon ñapan yêc ndê ñalôm. ²⁰ Ma lau sêyob domba-nga sêlhô sêmbu sêtên gameñ sêyob domba-nga si. Sêmpin Anötö ma sêtoc in ndê waê sa tu gên hon nan sêngô ti sêlic, nan gitôm anjela sôm asê têt ñac.

Sêtôc Yisu yêc lôm dabuñ

²¹ Têt bêc 8 ginja su, sêsê balê ndê ñamlic ñatô su, kékuc lau Israel-nga si pwac. Ma sêsam in ndê ñaê Yisu, tòm anjela sam in têt ndoc in kêñ puc Maria bu in oc daê.

²² Mun-nga, Moses tu yomu dan pi lauwhê Israel-nga nan sêkôc balêkoc, nan yêc bocdec bu. Sêhôn e bêc 40 pacndê, goc ñac oc ñawasi sa tiyham yêc Anötö angô-nga. Bocdinañ têt Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc in lu Josep sêkôc Yisu sêtên lôm dabuñ yêc malac Jerusalem si, bu sêtôc in yêc Pômdau angô-nga. ²³ Sêkôm bocdinañ kékuc ñgac ndê yomu nan Moses tu bocdec bu, “Asam balêkoc ñgac mbêc hon bu dabuñ yêc Pômdau angô-nga.” ²⁴ Ma têt tèm dinañ in lu sêkên da bu Maria ñawasi sa tiyham. Sêkên da tòm Pômdau ndê yomu, balusi lu me mbac saun lu.

²⁵ Têt tèm dinañ ñgac dan ñaê Simeon mbo Jerusalem. In ñgac gitên ti dabuñ, ma in hön ndoc bu Anötö êñkin in ndê Mesaya bu nem

lau Israel-nga si. Nalau Dabun whin inj tòm bêc honj, ²⁶ ma tèn ndoc dan, kênj gauc tèn inj bu inj oc mbo tali e lic Mesaya nanj Pômdau gic bata. ²⁷ Ma Nalau Dabun wê Simeon tèn lôm dabun gi, tèn bêc nanj Yisu dinda lu damba sêkoc inj sêmenj bu sêkênj da sênkuc Moses ndê yomso. ²⁸ Inj pê Yisu sa, goc kêpinj Anötö ma sôm, ²⁹⁻³⁰ “O Pômdau atu, yom nanj am gic bata su, nanj kwahic dec nandô sa. Aô tanônj galic am nem †Ngac Nem Lau Si-nga su, ma bocdinarj dec oc tòm bu am nem ngac akinj aô dec wambac ndu ti atac malô. ³¹ Am kêmasanj lènjin dindec yêc lau honj anjô-nga. ³² Am nem njawê oc pô lau honj, bu tóc am asê tèn lau gamej apa-nga, ma bu po am nem lau Israel-nga si waê sa.”

³³ Simeon sôm yom dinanj pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. ³⁴ Goc Simeon gêm mbec nac, ma sôm tèn Yisu dinda Maria, “Anötö kêyalinj balê dindec sa, ma tu inj-nga lau Israel-nga daêsam oc sêpenj, magoc daêsam nanj sêkênj whin inj, nanj oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa. Inj menj bu tóc Anötö ndê lènjin asê tèn lau, magoc daêsam oc sêpu inj ti ndê yom. ³⁵ Ma nalênjin dinanj gauc nanj yêc lau daêsam si njalôm, nanj oc menj sa tiawê. Ma tu gên nanj oc hóc asê inj-nga, am daôm oc hóc nandê atu tòm bienj kuj am natê.”

³⁶ Propet awê danj mbo lôm dabun njabatêmindô. Inj ndê njaê

Ana, ma inj damba inj Panuel, nanj yêc Aser ndê tonj.* Ana inj ti awê andô su. Muñ-nga inj gêm ngac su ma injlu nakwenj sêmbu sêwhinj dau gitôm yala 7, ³⁷ goc nakwenj mbac ndu ma Ana ti awê sawa ma mbo e inj ndê yala ti 84. Tôm acsalô ti ôbwêc honj inj gêm akinj Anötö mbo lôm dabun njabatêmindô, ma têm daêsam inj hu gên danej-nga sinj tu nem dabun dau ti tenj mbec nanja-nga. ³⁸ Tèn têm nanj Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, nanj Ana tèn nac gi, ma gêm danje Anötö. Ma inj gic hu sôm yom pi balêkoc tèn lau honj nanj sêhônj ndoc nanj Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-nga si.

³⁹ Josep lu Maria sêkôm gên honj tòm Pômdau ndê yomso sôm, goc sêmbu sêtênjin nac si malac Nasaret yêc gamej Galili-nga si. ⁴⁰ Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc njayham ma Anötö ndê mwasiñ gêm inj ahuc.

Yisu mbo lôm dabun

⁴¹ Tôm yala honj Maria lu Josep sêpi Jerusalem si, bu sêlic om atu †Pasowa-nga. ⁴² Tèn Yisu ndê yala ti 12, nanj nac honj sêpi si, tòm injlu si gêbôm. ⁴³ Ma tèn ndoc Mwasiñ Pasowa-nga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem sinj bu sêmbu sêtênjin injlu si malac sêndi. Yisu gacgenj mbo Jerusalem,

magoc injlu sênjalê dom, ⁴⁴ bu sênjêlênjin sêmbu senj sêwhinj lau tonj atu, dec sem gauc bu inj oc mbo lau tonj atu dinanj njalôm. Sêhu Jerusalem sinj sêsa si gitôm bêc danj, goc sênjalê inj yêc nac si lau. ⁴⁵ Sêtap inj sa dom, dec bêc tilu-nga injlu sêmbu sêtênjin Jerusalem si, bu sênjalê inj. ⁴⁶ Sêhóc asê Jerusalem, ma ngalansê sêtap inj sa yêc lôm dabun. Inj ndoc whinj lau nanj sêndôhônjin mêtê, ma inj kênj danja nac si yom. Ma inj ndac nac pi gên daêsam. ⁴⁷ Lau honj nanj sênjô inj, nanj sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga, ma tu yom honj nanj inj ô tèn kêdôhônjin waga-nga.

⁴⁸ Tèn ndoc Maria lu Josep sêlic inj, nanj sêhêdaê. Ma Maria ndac inj, “Anej balê, tu sake-nga am kôm gên dindec tèn alu damam? Alu anjalê am ti njalôm njawapac.” ⁴⁹ Ma Yisu ndac injlu, “Tu sake-nga amlu anjalê aô? Damanj ndê andu dindec, ma aô gac waê bu wambo dec.” ⁵⁰ Tigenj nac sênjalê inj ndê yom njahu dom.

⁵¹ Goc Yisu whinj injlu, ma sêmbu sêtênjin malac Nasaret si, ma inj danja wambu tènjin injlu njapep. Ma inj dinda gauc gêm yom honj dinanj njapaj yêc ndê njalôm. ⁵² Ma Yisu tiatu ma ti ngac tigauc, ma Anötö ma njamalac honj sêlic inj njayham.

3

Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêmasanj Yisu ndê senj

(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

¹ Tinjambu Taibirias ti lau Rom-nga si kinj atu,* ma tèn inj ndê yala ti-15-nga, nanj inj ndê la u bata bocdec sem gôlinj lau Rom-nga si gamej natô. Pontias Pailot gêm gôlinj gamej Judia-nga, †Herod Antipas gêm gôlinj Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôlinj Ituria ma Trakonitas, ma Lisaniás gêm gôlinj Abelin. ² Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-nga si †dabunjsiga njamata-nga. Tèn ndoc dinanj Anötö kêkinj inj ndê yom tènjin Jon. Sekaria ndê atungac nanj mbo gamej sawa. ³ Bocdinarj Jon gic hu inj ndê gwelên. Inj golom-golom malac honj nanj yêc Bu Jordan njamakê, ma gêm mêtê bu lau sêlinj sanju tu bu sêtôc asê bu sêkac si njalôm kwi ma sêhu mêtê sac sinj, dec Anötö oc suc nac si sac kwi.

⁴ Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon munj su, tòm inj to yêc ndê buku bocdec bu:

Njamalac danj ta yom yêc gamej sawa bocdec bu, ‘Amasanj Pômdau ndê senj. Amasanj nem njalôm bu akôc inj sa.

⁵ Busunj honj oc sêti gamej apa-pa, ma lôc ti njabaô honj oc sêti gamej gaponj. Senj mbwê honj oc sêtisolop, ma senj hoc-hoc oc sêti senj njayham.

* 2:36 - Aser - Jakob ndê atui 12 si danj. Lau Israel sêwhê dau kôc ti tonj 12 sênkuc apai 12 dinanj (alic Gen 35:26).

* 3:1:

Kinj atu nanj gêm gôlinj gamej Rom-nga honj nanj sêsam bu †Sisa.

⁶ Ma lau nom-nga honj oc sêlic Anötö ndê lêj nem lau si-nga.' [Ais 40:3-5]

⁷ Ma tu dinan-nga Jon sôm têtj lau daêsam nanj sêsa si bu inj êjku njac, "Mac mboc njatui mac! Tu sake-nga mac alhô amenj? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac njandê nanj lau propet sêkêj puc yac bu oc menj sa, dec gauc gêm bu amenj ma alinj busangu njambwa, a? ⁸ Anjgô! Akôm mêtê njayham nanj tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têtj daôm dom, bu 'Abraham apai yac, ma tu dinan-nga Anötö oc kôc yac sa.' Aô hosôm têtj mac bu Anötö gitôm bu nem hoc honj dindêc kwi sêti Abraham atui sêô mac. ⁹ A honj nanj sem njandô njayham dom, nanj kwahic dec Anötö kêtj ki njamata têtj njawakac, ma inj oc lêtj su ma tuc pi ya ndi."

¹⁰ Lau tonj atu dinanj sênjgô Jon ndê yom ma sêndac inj, "Bocdinanj yac oc akôm sake?" ¹¹ Ma inj ô yom ma sôm, "Tamwalô lau njatô. Mac nem asa ndê njakwê njandô-nga lu bu sêyêc, nanj kêtj danj têtj lau nanj si njakwê mbasi. Ma asa ndê gêtj danej-nga yêc, nanj nem lau nanj sêpônda dau, nanj sa bocdinanj."

¹² Lau sêkôc takis-nga njatô sêsa si bu Jon êjku njac, ma sêndac, "Kêdôhônjwaga, yac oc akôm sake?" ¹³ Goc Jon sôm têtj njac, "Akôc takis njapep, ma ahôc gêlêc dôhônj nanj lau Rom-nga sêkêj, nanj dom!"

¹⁴ Ma lau sinj-nga njatô sêndac inj, "Ma yac, oc akôm sake?" Ma inj sôm, "Anjgôlinj yom tasanj pi lau, me akôm gêtj ti njac lai bu anjgaho njac si mone me gêtj dom. Akôc njadli gwelêj-nga nanj lau Rom-nga sêkêj têtj mac, ma tamgatut awa njatô dom."

¹⁵ Têtj têtj dinanj lau Israel-nga sêkêj bata bu Anötö oc êjkinj inj ndê Mesaya, ma lau honj nanj sênjgô Jon, nanj sêhê gauc bu mboc inj Mesaya dau. ¹⁶ Magoc Jon sôm têtj lau honj, "Njgac danj oc menj hôc asê. Inj ndê njac lai hôc gêlêc aô nejn su. Aô njgac njambwa, gitôm dom bu wati inj ndê njgac akinj nanj kêtjgapwêc inj ndê atapa njawalô. Aô dec kaku mac njabu njambwa, tigenj inj oc êjku mac njajalau Dabunj ti ya. ¹⁷ Inj menj bu êjnsahê lau, gitôm njgac nanj whê wit njandô ti njapa kôc, dec oc ndic njandô sa sôc andu gêtj njandô-nga, ma tuc njapa sip ya nanj sa njapanj ndi." ¹⁸ Njalêj dinanj Jon hoc njawaê njayham asê têtj lau, ma gêm la njac njayom njanja daêsam.

¹⁹ Tinjambu Jon puc Kinj Herod ndê giso asê, bu Herod gêm inj asi ndê awê Herodias, ma kôm mêtê sac daêsam whinj. ²⁰ Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso danj tinjham bocdec bu, inj kêtj Jon ndôc gapocwalô.

Jon kêtj Yisu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

²¹ Têtj têtj nanj Herod kêtj Jon ndôc gapocwalô su dom, nanj Yisu sa têtj Jon gi, ma Jon kêtj inj whinj. Tinjambu Yisu kalhac ma tenj mbec mbo, ma undambê kac sa, ²² ma Njalau

Dabunj gêm balusi anjgô, ma sip menj sac Yisu njahô. Ma awha danj sa akêj undambê, nanj sôm, "Aô nejn Atunjgac atac whinj-nga am. Aô gatisambuc am njandô."

Yisu ndê apai si njadênanj
(Mat 1:1-17)

²³ Yisu gic hu ndê gwelêj têtj inj ndê yala gitôm 30. Ma inj ndê apai bocdindêc. Lau sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep inj Eli atu, ²⁴ nanj Matat atu, nanj Liwai atu, nanj Melki atu, nanj Yanai atu, nanj Josep atu, ²⁵ nanj Matatias atu, nanj Amos atu, nanj Nahum atu, nanj Esli atu, nanj Nagai atu, ²⁶ nanj Mat atu, nanj Matatias atu, nanj Semn atu, nanj Yosek atu, nanj Yoda atu, ²⁷ nanj Yoanan atu, nanj Resa atu, nanj Serubabel atu, nanj Siltiel atu, nanj Neri atu, ²⁸ nanj Melki atu, nanj Adi atu, nanj Kosam atu, nanj Elmadam atu, nanj Er atu, ²⁹ nanj Josua atu, nanj Eliesa atu, nanj Yorim atu, nanj Matat atu, nanj Liwai atu, ³⁰ nanj Simeon atu, nanj Juda atu, nanj Josep atu, nanj Yonam atu, nanj Eliakim atu, nanj Melea atu, ³¹ nanj Mena atu, nanj Matata atu, nanj Natan atu, nanj Dawid atu, ³² nanj Jessi atu, nanj Obed atu, nanj Boas atu, nanj Salmon atu, nanj Nason atu, ³³ nanj Aminadab atu, nanj Ram atu, nanj Hesron atu, nanj Peres atu, nanj Juda atu, ³⁴ nanj Jakob atu, nanj Aisak atu, nanj Abraham atu, nanj Tera atu, nanj Naho atu, ³⁵ nanj Serug atu, nanj Reu atu, nanj Peleg atu, nanj Eber atu, nanj Sela atu, ³⁶ nanj Kenan atu, nanj Apakad atu, nanj Sem atu, nanj Noa atu, nanj Lamek atu, ³⁷ nanj Metusela atu, nanj Inok atu, nanj Yared atu, nanj Mahalalêl atu, nanj Kenan atu, ³⁸ nanj Inos atu, nanj Set atu, nanj Adam atu, nanj Anötö atu.

4

Sadanj kêtôm Yisu

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Njalau Dabunj gêm Yisu ahuc ma inj hu bu Jordan sinj. Ma Njalau wê inj bambalinj mbo gamej sawa ² gitôm bêt 40. Yêc dindê Sadanj kêsahê bu êntôm inj. Tôm bêt honj dinanj Yisu gêtj gêtj danj dom, ma tinjambu gêtj yô inj njandô. ³ Ma Sadanj sôm têtj inj, "Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinanj sôm têtj hoc dindêc bu nem dau kwi ti bolom." ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, "Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, 'Gêtj danej-nga njambwa kêtj lau sêndôc tali dom.'"

⁵ Goc Sadanj kôc inj sa pi lôc balinj danj gi, ma njagahô inj tôc têtj inj gamej honj nanj kinj nom-nga sem gôlinj. ⁶⁻⁷ Ma inj sôm, "Gêtj honj dindêc yêc anej gôlinj njapu. Ma gitôm bu wakêtj têtj asa nanj aô atac whinj nanj. Am bu pônj hamduc têtj aô, dec wakêtj njac lai ti njawasi honj dindêc têtj am." ⁸ Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, "Mba! Sêto yom yêc

bocdec bu, 'Pôñ hamduc têtj Pômdau am nem Anôtô, ma nem akiñ inj tigenj.'

⁹ Goc Sadanj wê inj pi malac Jerusalem gi, ma kêñ inj kalhac lôm dabunj ñapoc lôlôc, ma sôm têtj inj, "Am Anôtô ndê Atu, a? Dec pwê sip akêñ dec ndi. ¹⁰ Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, 'Pômdau oc êñkinj ndê añela bu sêyob am. ¹¹ Ñac oc sêpê am sa lôlôc bu am tinj gahim pi hoc danj dom.' "¹² Magoc Yisu ô yom bocdec bu, "Sêto yom yêc bu, 'Êmsahê Pômdau am nem Anôtô dom.' "

¹³ Ñalêñ dinanj Sadanj kêsahê lêñ daêsam tu êntôm Yisu-nga. Ma tinjambu inj hu inj sinj ma kôlhô gi, bu hôtj têtj danj tiyham.

Yisu gic hu ndê gwelêñ yêc Galili

¹⁴ Ñalau Dabunj ndê ñalclai gêm Yisu ahuc, ma inj mbu têtj gamenj Galili-nga gi. Ma ñawaê pi inj sa têtj gamenj ñamakê-nga honj gi. ¹⁵ Inj kédôhônj lau yêc ñac si lôm wê-nga, ma lau honj sêmpinj inj.

Yisu ndê lau sêsoc inj yêc ndê malac Nasaret

¹⁶ Tinjambu Yisu hóc asê inj ndê malachu Nasaret. Yêc dinanj inj kêkuc ndê gêbôm, ma têtj bêc †Sabat-nga inj sôc lôm wê-nga gi. Inj tisa kalhac bu sam Anôtô ndê mêtê, ¹⁷ ma sêkêñ propet Aisaya ndê bapia tilhunj têtj inj. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsalê yom nanj sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Pômdau kêñ ndê Ñalau gêm aô ahuc, dec kêyalinj aô sa bu wasôm ñawaê ñayham asê têtj lau ñalôm sawa. Inj kêkinj aô bu wasôm asê têtj lau bu Anôtô kêmasanj lêñ bu êñgapwêc ñac su yêc gapocwalô, ma bu kôm lau tapeç si tandô po asê, bu wanem lau nanj si ñacyo sêngwininj ñac, nanj sa, ¹⁹ ma bu wanem mêtê bu kwahic dec Pômdau kêyalinj têtj wakuc sa bu êmwasiñ lau. [Ais 61:1-2]

²⁰ Yisu sam yom dau su, goc kêlhuñ bapia dau sa tiyham, kêñ mbu têtj dabunwaga, ma ndôc sic. Lau honj nanj sêndôc lôm, nanj tahê inj, ²¹ dec inj gic hu ndê yom ma sôm, "Yom nanj mac anjô, nanj ñandô sa têtj acsalô dindec."

²² Lau honj sem yomgalôm pi inj ti sêlic inj ñayham, ma sêhêdaê tu inj ndê yom ñayham-nga. Ma sêsôm têtj dandi, "Inj Josep ndê atunjac. Bocke ma inj sôm yom kajinj dinanj?"

²³ Ma Yisu sôm têtj ñac, "Aô kayalê mac nem gaur. Mboe mac oc asôm yom gôlinj dindec têtj aô, 'Dokta, nem daôm sa.' Gêñ nanj aô gakôm yêc malac Kapenaom, nanj mac anjô ñawaê su, dec mac atac whinj bu aô wakôm tiyham yêc dec, a?" ²⁴ Ma inj sôm, "Yomandô! Yêc propet danj ndê malac, inj ndê lau oc sêkôc inj sa dom. ²⁵ Têtj propet Elaija ndê têtj, nanj lauwhê sawa Israel-nga daêsam sêmbo. Têtj ndoc dinanj u gic dom e tôm yala tô ma ayô 6, ma tóbôm atu gêm gamenj ahuc. ²⁶ Tigenj Anôtô kêkinj Elaija têtj awhê sawa

Israel-nga danj dom, magoc kêkinj inj bu nem awhê sawa danj sa yêc Sarepet, malac nanj yêc Saidon ñagamenj. ²⁷ Ma têtj propet Elaisa ndê têtj, nanj lau ti gêmbac †leprasi daêsam sêmbo lau Israel-nga ñalôm. Tigenj Elaisa kôm Israel si danj ñayham sa dom. Inj gêm ñac Siria-nga Naman tawasê sa."

²⁸ Yisu ndê yom dinanj kôm lau nanj sêndôc lôm wê-nga, atac ñandê atu. ²⁹ Sêtisa ma sêsoc inj ma sêkôc inj sa sêtêñ salic sac nanj yêc malac dau ñamakê, bu sêsuc inj sip ndi. ³⁰ Tigenj inj kêsêlêñ gic ñac kôc, ma kôlhô gi.

Yisu kédôhônj lau ma soc ñalau sac yêc malac Kapenaom

(Mak 1:21-28)

³¹ Tinjambu inj mbu têtj malac Kapenaom nanj yêc gamenj Galili-nga gi. Têtj bêc Sabat-nga inj kédôhônj lau. ³² Ñac sêhêdaê tu inj ndê yom-nga, bu inj kédôhônj lau ti ñalclai atu. ³³ Ma ñac danj nanj ñalau sac mbo inj ñalôm, nanj ndôc lôm wê-nga dinanj. Inj mbwêc awha atu, ³⁴ "Ei! Yisu Nasaret-nga. Aô kayalê am, am ñac dabunj nanj Anôtô kêkinj. Am bu kôm sake têtj yac? Am mwenj bu señ yac su, a?" ³⁵ Magoc Yisu hec yom ñalau sac dau ma sôm, "Am mamanj ma hu inj sinj!" Goc ñalau sac kôm ñac dau peñ sip nom gi yêc lau honj anjô-nga, ma sa yêc inj, magoc kôm inj tisac dom.

³⁶ Lau honj sêhêdaê tu gêtj dinanj-nga, ma sêsôm têtj dau, "Yom bocke nanj inj kédôhônj? Inj gic atu yom ñanjac ma ti ñalclai têtj ñalau sac, ma soc ñac su!" ³⁷ Ma tinjambu lau sic minj pi Yisu e inj ndê waê gêm gamenj honj dinanj ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa

(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Yisu tisa ma hu lôm wê-nga dau sinj, ma têtj Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê atu, dec sêndac Yisu bu nem inj sa. ³⁹ Goc Yisu têtj inj gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu inj sinj. Ma ñagahô awhê dau tisa ma gêm akiñ ñac.

⁴⁰ Têtj telha dinanj ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac honj sa akêñ ñac si andu, ma sêtêñ Yisu si. Inj kêñ amba sac ñac honj, ma kôm ñac ñayham sa. ⁴¹ Ma inj soc ñalau sac daêsam su, ma sêhu lau sinj ti sêmbwêc, "Am Anôtô ndê Atu." Magoc inj hec yom ñac, ma kêñ yao bu ñac sêsôm inj asê dom, ñahu bu ñac sêñyalê bu inj Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom sinj

(Mak 1:35-39)

⁴² Têtj bêbêc ganduc Yisu hu malac dau sinj, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-nga sêsa si bu sêñsalê inj, ma têtj ndoc sêtap inj sa, nanj sêterinj bu hu ñac sinj dom. ⁴³ Magoc inj sôm têtj ñac, "Mba! Aô gac waê bu wasôm ñawaê ñayham pi †Anôtô ndê gôlinj asê yêc malac ñatô whinj. Anôtô kêkinj aô tu gwelêñ

dinar-nga.”⁴⁴ Ma in golom-golom malac nan sêyêc gamej Judia-nga, ma gêm mêtê tôm ñac si lôm wê-nga honj.

5

*Yisu kêgalêm ñgac sêyêyomi ñamata-nga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)*

¹ Têj bêc danj Yisu kalhac Bugictonj Genesaret* ñamakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sêngihi in ahuc tu bu sêngô Anôtô ndê yom nan in hoc asê. ² Yisu gêlic lau sêkôc i-nga ñatô sêngwasinj si wasanj sêmbo baô, ma ñac si wanj lu sêpoc sunj sa têtj baô. ³ Dec in pi wanj danj gi, ma ndac wanj ñadau, ñgac nanj sêsam bu Saimon, bu hêc wanj dau sa awê ñagêc. Goc in ndôc sic ndôc wanj, ma kêdôhônj lau nanj sêlhac baô.

⁴ Têj têtj Yisu gic bata in ndê yom, nanj sôm têtj Saimon, “Hêc wanj sa bugictonj ñgaponj ndi, ma kêj nem wasanj sip bu kôc i.”⁵ Ma Saimon sôm, “O ñgac atu, yac am gwelêj atu ôbwêc baliñ, magoc akôc i danj dom. Magoc tu am sôm-nga, dec aô wakêj wasanj sip ndi.”⁶ Goc Saimon ti ndê lau sêhêc wanj sêsa si, ma sêkêj wasanj sip gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasanj menju, kêpiñ bu wasanj kic. ⁷ Bocdinarj ñac sic gayo ñac si silip ñatô nanj sêmbo wanj tilu-nga bu sêmênj ma sêmênj ñac sa. Goc ñac sic dulu i sip wanj lu-lu e menju, ma kêpiñ bu wanj lu-lu sêpac.

⁸ Têj ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinan, nanj in pônj haduc yêc Yisu gahi-nga ma sôm têtj in, “Pômdau, hu aô sinj, bu aô ñgac saci!”⁹ Inj sôm yom dinan, ñahu bu in ti lau honj nanj sêmbo sêwhinj in, nanj sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinan-nga. ¹⁰ Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atuñgac lu nanj sêmbo wanj tilu-nga, nanj sêhêdaê boc-d inanj. Magoc Yisu sôm têtj Saimon, “Tôc daôm dom. Am ñgac kôc i-nga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gwelêj bu kôc ñamalac sêmênj sêñkuc aô.”¹¹ Ma tinjambu sêsôc baô si goc sêhu gêj honj sinj, ma sêñkuc Yisu.

*Yisu kôm ñgac ti gêmbac leprasi ñayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Yisu mbo malac atu danj, ma ñgac danj nanj gêmbac leprasi gêm in ndê ñamlic sambuc ahuc, nanj têtj in gi. Têj ndoc inj gêlic Yisu, nanj in hu dau anjô andô têtj nom, ma tenj in, “Pômdau, am bu tac whinj, dec gitôm bu am oc kôm aô ñamlic ñawasi sa.”¹³ Goc Yisu kêmatôc amba ma kêmasêc inj ma sôm, “Aô atac whinj, dec wasôm têtj am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñagahô enj gêmbac leprasi hu in sinj. ¹⁴ Goc Yisu kêj yao ma sôm, “Ndic minj têtj ñamalac danj dom, tigenj têtj dabunjsiga ndi, ma tôc daôm têtj in bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêj dan tu am ñamlic ñawasi sa-nga tôm yomsu nanj Moses kêj têtj

yac. Ma ñalêj dinanj lau honj oc sênyalê bu am ñamlic ñayham sa.”

¹⁵ Yisu bu kêj yao ñgac dau, magoc ñawaê pi gêj nanj Yisu kôm, nanj gêm gamej sambuc ahuc. Bocdinarj lau daêsam sêtêj in si ñapanj, bu sêngô in ndê yom, ma bu in kôm ñac si gêmbac ñayham sa. ¹⁶ Tigenj têtj natô in hu lau honj sinj, ma sa gamej sawa gi bu tenj mbec.

*Yisu gêm ñgac bôlinj danj sa
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Têj bêc danj Yisu kêdôhônj lau mbo andu danj. Ma lau †Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-nga natô nanj sêmênj akêj malac Galili-nga ti Ju dia-nga honj, ma akêj Jerusalem, nanj sêndôc sêsuj sa têtj in. Ma Pômdau ndê ñaclai gêm Yisu ahuc bu kôm lau gêmbac ñayham sa.

¹⁸ Têj têtj dinanj lau ñatô sêmênj sêmbalanj ñgac bôlinj danj yêc sac, ma bu sêsôc andu dau sêndi, tu bu sêkêj in yêc Yisu anjô-nga. ¹⁹ Magoc lau daêsam sêngihi Yisu ahuc e ñasawa mba. Bocdinarj ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc sêjwhanj sac ti ñgac bôlinj dau sip lau daêsam ñalhu, solop têtj Yisu anjô-nga gi. ²⁰ Yisu gêlic gêj dinanj dec kêyalê bu ñac sêkêj whinj in, ma sôm têtj ñgac bôlinj, “O ñgac daôm, kwahic dec aô wasuc am nem sac kwi.”

²¹ Goc lau Palêsai ti lau nanj sêndôhônj yomsu sic hu sem yom-galôm têtj dau bocdec bu, “Ñgac dindêc in asa? Inj ndê yom sac sambuc! Anôtô tigenj gitôm bu suc sac kwi!”²² Yisu kêyalê ñac si gauc dinanj ma ndac ñac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom bocdinarj?”²³ Mac akêj whinj dom bu anej ñaclai yêc bu wasôm têtj ñgac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinarj aô wasôm têtj in, ‘Tisa ma êmsêlêj.’²⁴ Ma têtj ndoc mac alic anej yom dau ñandô sa, nanj anyalê bu Anôtô kêj ñaclai têtj †Ñamalac ndê Atu bu suc ñamalac si sac kwi yêc nom whinj.”

Goc Yisu sôm têtj ñgac bôlinj dau, “Tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têtj nem andu ndi.”²⁵ Ma ñagahô ñgac dau kalhac ñac si anjô-nga, kôc in ndê mbô sa, ma mbu têtj ndê andu gi ti kêpiñ Anôtô. ²⁶ Ma lau honj sêhêdaê ñandô. Sêmpinj Anôtô ma sêsôm, “Acsalô lec yac dalic gêj kainj danj solop!”

*Yisu kêgalêm Liwai bu êñkuc inj
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

²⁷ Tinjambu Yisu sa awê gi ma gêlic ñgac kôc takis-nga danj nanj ndê ñaê Liwai, ndôc ndê mala kôc takis-nga. Ma Yisu sôm têtj in, “Êmkuc aô!”²⁸ Goc Liwai tisa, hu gêj honj sinj yêc, ma kêkuc Yisu.

²⁹ Tinjambu Liwai ndê mwasinj atu danj tu Yisu-nga yêc in ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga daêsam, ma lau ñatô sêndôc tebo ma senj gêj sêwhinj injlu Yisu. ³⁰ Ma lau Palêsai ti

* 51: Genesaret - Bugictonj Galili-nga ndê ñaê danj.

lau †Skraib n̄atô nanj sêmbô Palêsai si tonj, nanj sêlic gêñ dau dec sêtuudinj ma sêsôm têtj Yisu ndê ngacsêñjomi, “Tu sake-nga mac anj ti anôm gêñ awhiñ lau sêkôc takis-nga ti lau sac n̄atô?”³¹ Ma Yisu dau ô ñac si yom ma s ôm, “Lau nanj sêlic dau bu gêmbac mba, nanj oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta.³² Aô gameñ bu wanjalêm lau nanj sêlic dau bu lau gitêtj, nanj sa dom, aô gameñ bu wanjalêm lau sac sa bu sênem dau kwi.”

Yao gêñ daneñ-nga-nga

(Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)

³³ Ma lau Palêsai ti lau Skraib dinanj sêsôm têtj inj, “Ndoc daêsam Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sêñjomi sêhu gêñ daneñ-nga sinj ma sêterj mbec, ma Palêsai si sêñjomi sêkôm bocdinanj. Magoc tôm bêtj honj am nem ngacsêñjomi sênôm ti senj gêñ sêmbô.”³⁴ Goc Yisu sôm, “Ngac nem awhê-nga danj bu êngalêm lau sa sêmbô sêwhiñ inj bu sênenj mwasiñ nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu dasôm têtj ñac bu sêhu gêñ daneñ-nga sinj têtj ndoc ñac dau mbo whiñ ñac.³⁵ Nalêñ tigenj aô gambo gawhiñ anej ngacsêñjomi, ma tu dinanj-nga dec sêhu gêñ daneñ-nga sinj dom. Tigenj ndoc oc meñ, nanj ñacyo oc sêkôc aô su yêc ñac, ma têtj ndoc dinanj ñac oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêtj dahu gêñ daneñ-nga sinj-nga.”

Yisu ndê yom gitôm gêñ wakuc

(Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)

³⁶ Ma inj sôm yom gôlinj danj têtj ñac bocdec bu, “Po akwa danj bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinanj dom. Bu dakôm, oc tanjainj po wakuc, ma po wakuc oc tôm po akwa dom.³⁷ Ma têtj ndoc lau sêmasanj wain wakuc, nanj sêkêc sip bôt ñamlic wain-nga akwa dom. Mba. ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê niñga. Ma bôt ñamlic oc tisac bocdinanj.³⁸ Mba. Wain wakuc dakêc sip bôt ñamlic wakuc.³⁹ Ma lau nanj sênôm wain akwa su, nanj sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm, ‘Wain akwa, inj ñayham.’”

6

Yisu inj Pômdau bêtj Sabat-nga

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Têtj bêtj Sabat-nga danj, Yisu kêsêlêtj mbo lôcwah nanj gic ôm wit-nga danj kic, ma inj ndê ngacsêñjomi sêkôc wit ñandô ma sêñsê ñapa goc senj ñandô.² Ma Palêsai n̄atô sêlic gêñ dau ma sêndac, “Tu sake-nga mac akôm gwelenj nanj yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têtj bêtj Sabat-nga dom?”³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem yom nanj sêto yêc pi gêñ nanj Kinj Dawid kôm. Mac asam su, me? Têtj ndoc danj gêñ yô inj ma lau nanj sêwhiñ inj,⁴ dec inj sôc Anôtô ndê andu gi, ma gêñ bolom daburj nanj lau sêkêtj ti da, nanj Moses kêtj yao bu daburjsiga tawasê sênerj. Ma inj kêtj têtj lau

nanj sêmbô sêwhiñ inj ma ñac senj. Magoc lau danj sêngôlinj yom pi Dawid me sêsôm bu inj kêgili yomsu lec dom.”

⁵ Ma inj sôm têtj ñac, “Ñamalac ndê Atu inj gêñ honj ñadau, ma inj Pômdau bêtj Sabat-nga whiñ.”

Yisu kôm ngac amba balê ñayham sa têtj bêtj Sabat-nga

(Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

⁶ Têtj bêtj Sabat-nga danj inj sôc lôm wê-nga danj gi, ma kêdôhônj lau. Ma ngac danj nanj ndê amba andô-nga tibalê nanj ndôc.⁷ Lau Palêsai ti lau nanj sêndôhônj yomsu nanj sêñsalê yom bu sêngôlinj pi Yisu. Tu dinanj-nga dec ñac tatinj inj ñapep bu mboe inj oc kôm ngac dau ñayham sa têtj bêtj Sabat-nga, dec ñac oc sêsôm bu inj kêgili yomsu Sabat-nga.⁸ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm têtj ñac amba balê, “Tisa, ma lhac lau honj angô-nga.” Ma inj tisa kalhac.⁹ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Aô bu wandac mac bu gêñ bocke oc êngili yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têtj lau, me dakôm sac têtj lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?”¹⁰ Inj tahê ñac honj, ma sôm têtj ñac dau, “Êmatôc amam.” Goc ñac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

¹¹ Magoc gêñ dau kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac ñandê atu, ma ñac sem yomgalôm têtj dau pi Yisu, ma pi gêñ bocke bu sêkôm têtj inj-nga.

Yisu kêyalinj aposel 12 sa

(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Têtj bêtj danj Yisu pi lôc danj gi bu tenj mbec, ma tôm ôbwêc balinj inj tenj mbec mbo.¹³ Têtj galañsê bêtj inj kêgalêm lau nanj sêñkuc inj sêmenj, ma kêyalinj ñac si lau 12 sa, ma sam ñac bu lau †Aposel.¹⁴ Lau Aposel dau si ñaê bocdec: Saimon, nanj Yisu sam bu ‘Pita,’ lu asi Andru, ma Jems, Jon, Pilip, Batolomeas,¹⁵ Matyu, Tomas, Jems (nanj Alpayas ndê atu), Saimon (nanj sêsam bu ‘Ngac †Selot’),¹⁶ Judas (nanj ñadamba inj ñac danj ñaê Jems), ma Judas Iskeriot nanj tinjambu oc hoc Yisu asê.

Yisu kêdôhônj lau ma kôm gêmbac ñayham sa

(Mak 3:7-12)

¹⁷ Yisu ti ndê ngacsêñjomi sêsip akêtj lôc sêmenj, ma Yisu kalhac gameñ gaponj. Ma †sêñjomi daêsam nanj sêñkuc Yisu, nanj sêkac sa su sêmbô dinanj. Ma lau tonj atu akêtj malac Jerusalem ti malac gameñ Judia-nga honj, ma lau akêtj gameñ gwêc-nga nanj yêc kêtj malac Taya ma Saidon, nanj sêmenj bu sêngô inj ndê yom, ma bu inj kôm ñac si gêmbac ñayham sa.¹⁸ Lau nanj ñalau sac sêmbô ñac si ñalôm, nanj Yisu kôm ñac ñayham sa.¹⁹ Ma lau honj sêhôt sôsôwec bu sêmasac

in, n̄ahu bu n̄aclai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêmbac hoŋ n̄ayham sa.

*Yisu ndê yom n̄atô
(Mat 5:1-12)*

²⁰ Yisu tahê in ndê n̄gacsêŋomi ma sôm, “Anôtô ndê mwasiŋ gic waê mac lau n̄alôm sawa, bu in gêlic n̄ayham bu kôc mac sa andôc in ndê gôlin n̄apu.

²¹ Anôtô ndê mwasiŋ gic waê mac lau nan kwahic dec gêŋ yô mac, bu in oc kêŋ gêŋ hóc mac dôn-ŋga.

Anôtô ndê mwasiŋ gic waê mac lau nan kwahic dec andôc ti tamsulu, bu in oc nem malô mac e ambwac.

²² Anôtô ndê mwasiŋ gic waê mac lau nan sêtec mac ma sêtiŋ mac, ma sêpu mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac an̄kuc N̄amalac ndê Atu-ŋga. ²³ Ahêgo daôm dom têt ndoc lau sêkôm bocdinaŋ, tigen atê wê ti atac n̄ayham, bu Anôtô oc kêŋ n̄agêyô n̄ayham têt mac yêc undambê. Ma gauc nem bu lau nan sêtec mac, nan si apai sêkôm n̄alêŋ tigen dinaŋ têt Anôtô ndê lau propet n̄amata-ŋga.

²⁴ Oyaê mac lau nan apo daôm sa n̄a awa ti wapa daêsam. Mac atap nem mwasiŋ n̄ayham sa têt têm kwahic dec-ŋga, magoc gêŋ dau oc tôm dom bu nem mac sa têt têm n̄ambu-ŋga.

²⁵ Oyaê mac lau nan an̄ gêŋ n̄awahô kwahic dec. Tin̄ambu gêŋ oc yô mac.

Oyaê mac lau nan ambwac kwahic dec. Tin̄ambu mac oc atan̄ dan̄gibo atu ma andôc ti tamsulu.

²⁶ Oyaê mac lau nan lau hoŋ sêmpin̄ mac. Atac n̄ayham tu gêŋ dinaŋ-ŋga dom, bu n̄alêŋ tigen lau Israel-ŋga si apai sêmpin̄ lau propet tasan̄.”

*Atac whiŋ mac nem n̄acyo
(Mat 5:43-48)*

²⁷ Ma Yisu sôm têt lau dinaŋ, “An̄gô aneŋ yom. Atac whiŋ mac nem n̄acyo, ma akôm n̄ayham têt lau nan sêtec mac. ²⁸ Anem mbec lau nan sêpuco mac, ma aten̄ mbec pi lau nan sêkôm sac têt mac. ²⁹ Ngac dan̄ bu tap am sip alim andô dan̄ga, nan kêŋ dan̄ga bu in ndic whiŋ. Ngac dan̄ bu kôc nem n̄akwê baliŋ su yêc am, nan êmgamiŋ nem n̄akwê n̄andô-ŋga dom magoc kêŋ têt in whiŋ. ³⁰ Ngac dan̄ bu ndac gêŋ dan̄, nan kêŋ têt in. Ma n̄agac dan̄ bu kôc am nem gêŋ dan̄, nan ndac bu in kêŋ mbu men̄ dom. ³¹ Mêtê n̄ayham-n̄ayham nan mac atac whiŋ bu lau sêkôm têt mac, nan mac daôm akôm têt n̄ac.

³² “Lau hoŋ atac whiŋ lau nan atac whiŋ n̄ac ô. Bocdinaŋ mac bu atac whiŋ nem silip tawasê ma atac tec nem n̄acyo, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³³ Ma lau hoŋ sêkôm n̄ayham têt lau nan sêkôm n̄ayham têt n̄ac ô, ma mac bu akôm bocdinaŋ, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê

su dom. ³⁴ Ma mac bu akêŋ têt têt mac nem silip, nan in gêŋ atu dom. Mac an̄yalê su bu tin̄ambu n̄ac oc sêndic têt dau. Lau sac sêkêŋ têt têt si silip, ma takwê bu n̄ac sêndic têt hoŋ mbu men̄.

³⁵ “Bocdinaŋ ayob daôm bu an̄kuc lau sac si mêtê dom. Atac whiŋ nem n̄acyo, ma akôm n̄ayham têt n̄ac. Akêŋ gêŋ têt n̄ac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke n̄ac oc sêkêŋ gêŋ dau mbu men̄-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga Anôtô, N̄aclai ti N̄awasi N̄adau oc kêŋ n̄aôli n̄ayham atu têt mac, ma sam mac bu in ndê atui awhê ma n̄gac. Bu Anôtô dau kêmwasin̄ lau sac ma lau nan sem dan̄ge in dom, nan sêwhiŋ. ³⁶ Bocdinaŋ tamwalô lau hoŋ, tôm Damam undambê-ŋga tawalô lau.”

*Yom datoc asidôwai sa-ŋga
(Mat 7:1-5)*

³⁷ Ma Yisu sôm, “Anem dôhôn̄ lau si lêt ti sakiŋ tu bu alic lau n̄atô sac n̄ambwa, me tu bu apu n̄ac-ŋga dom. Mac bu akôm, dec Anôtô oc lic mac sac ma pu mac tu mac nem lêt ti sakiŋ-ŋga boc-dinaŋ. Asuc lau si sac kwi, ma Anôtô oc suc mac nem kwi bocdinaŋ. ³⁸ Têt n̄doc mac bu anem lau n̄atô sa, nan akêŋ gêŋ têt n̄ac ti nem n̄alôm sambuc, ma boc-dinaŋ Anôtô oc kêŋ gêŋ hóc gêlêc su têt mac e men̄hu ma êŋsalê mac ahuc. Bu Anôtô oc êmwasiŋ mac, gitôm mac amwasin̄ lau.”

³⁹ Ma Yisu sôm yom gôlin dan̄ bocdec, “Ngac tapec gitôm bu wê tapec dan̄ dom. Mba! In̄lu lu-lu oc sêpen̄ sêsip sê sêndi. ⁴⁰ Ma kwapuc dan̄ oc hóc gêlêc gwalam akwa nan kédôhôn̄ in, nan dom. Magoc kwapuc hoŋ nan sêndôhôn̄ gêŋ hoŋ e tidôn̄ n̄ac, nan oc sêtôm n̄ac si kédôhôn̄waga.

⁴¹ “Tu sake-ŋga am hêgo daôm tu gêŋ golop sauŋ nan yêc nem asidôwa tandô, tigen gêŋ golop atu nan yêc am daôm tanôm, nan am gêlic apu? ⁴² Ma bocke am oc sôm têt nem asidôwa, ‘Aneŋ asidôwa, aô bu wakôc gêŋ golop nan yêc am tanôm, nan sa,’ magoc gêŋ golop atu nan pôc am daôm tanôm ahuc, nan am gêlic dom? Am n̄gac tim yom lau-ŋga! Gêŋ n̄amata-ŋga kôc gêŋ golop sa yêc daôm tanôm e tanôm n̄awa sa, goc tin̄ambu kôc gêŋ golop sauŋ nan yêc nem asidôwa tandô, nan sa.”

*Lau si mêtê whê n̄ac sa bu n̄ayham me sac
(Mat 7:16-19; 12:33-35)*

⁴³ Ma Yisu sôm, “A n̄ayham dan̄ oc nem n̄andô sac dom, ma a sac oc nem n̄andô n̄ayham dom. ⁴⁴ Dalic n̄andô nan a tidau-tidau sem, ma bocdinaŋ yac tan̄yalê bu a n̄ayham me sac. Gitôm dom bu dahin̄ n̄andô n̄ayham yêc a sac. ⁴⁵ Ma n̄alêŋ tigen, yom nan lau sêsôm, nan tôc gêŋ bocke nan hóc n̄ac si n̄alôm ahuc, nan asê. Mêtê ti gauc n̄ayham yêc lau n̄ayham si n̄alôm, ma bocdinaŋ sêkôm

mêtê n̄yaham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau sac si n̄jalôm, dec sêkôm sac.”

*Yom gôlinj pi ngac sêkwê andu-nga lu
(Mat 7:24-27)*

⁴⁶ “Tu sake-nga mac asam aô bu, ‘Pômdau, Pômdau,’ tigenj mac danjam wambu anej yom dom? ⁴⁷ N̄malac nanj têtj aô menj ma ngô anej yom, ma danja wambu yom dau, nanj aô bu wawhê inj sa têtj mac. ⁴⁸ Inj gitôm ngac kwê andu-nga nanj kwê sê baliñ sip nom njanja, ma kêtj hoc kêgapiñ alhó dôñ têtj ndoc inj kêsuhuj sip sê baliñ dinanj. Têtj ndoc uhô-nga, bu hêc menj hóc pi andu dau, magoc andu dau kalhac njanja, bu inj kwê n̄papep. ⁴⁹ Magoc n̄malac nanj ngô anej yom ma danja wambu dom, nanj gitôm ngac nanj kwê andu, magoc kêtj alhó sip nom n̄jalôm gi dom. Têtj ndoc uhô-nga, bu hêc ma hóc pi ndê andu e n̄jahô enj andu dau ku sa ma tisac sambuc.”

7

*Ngac bata sinj-nga danj kêtj whin njanja
(Mat 8:5-13)*

¹ Yisu gic bata yom nanj inj kédôhônj têtj lau tonj atu dinanj, goc sóc malac Kapenaom gi. ² Ma ngac bata Rom-nga nanj gêm gôlinj lau sinj-nga 100, nanj mbo malac dau. Inj ndê ngac akinj danj nanj inj tac whin kêlêc, nanj gêmbac e kêpiñ bu mbc ndu. ³ Ma inj ngô Yisu n̄jawaê, dec kêtj inj lau bata Israel-nga natô sêtêñ inj si, bu sêndac inj bu menj ma kôm inj ndê ngac akinj n̄yaham sa. ⁴⁻⁵ N̄ac sêhóc asê têtj Yisu, ma sêsôm têtj inj bu, “Ngac bata sinj-nga dinanj inj ngac n̄yaham, ma inj tac whin yac lau Israel-nga. Inj gêm yac sa tu akwê yac mba lôm wê-nga. Boc-dinanj yac atenj am bu nem inj sa.”

⁶ Goc Yisu whin n̄jac gi. Inj menj sunj sa têtj andu, ma ngac bata sinj-nga dau kêtj inj ndê silip natô bu sêsôm têtj inj, “Pômdau, ngac bata sinj-nga dau sôm bu inj tec bu kêtj n̄jawapac têtj am. Inj sôm bu am ngac tiwaê nanj hóc gêlêc inj su, dec inj maya bu am têtj inj ndê andu ndi. ⁷ Tu dinanj-nga inj dau têtj am menj dom. Tigenj inj sôm bu inj kêtj alê su bu am ngac ti n̄jaclai atu, ma bocdinanj dec am gitôm bu sôm n̄a awham n̄jambwa, dec inj ndê ngac akinj oc n̄yaham sa. ⁸ Bu inj dau danja wambu lau nanj si n̄jaclai hóc gêlêc inj ndê, ma inj ndê lau sinj-nga danja wambu inj. Inj bu sôm têtj danj, ‘Am ndi,’ dec inj oc ndi. Ma inj bu sôm têtj danj, ‘Mwenj!’ dec inj oc menj. Ma inj bu sôm têtj ndê ngac akinj bu kôm gêtj danj, dec inj oc kôm.”

⁹ Yisu ngô ngac bata sinj-nga ndê yom dinanj e hêdaê. Inj kac dau kwi ma sôm têtj lau tonj atu nanj sêñkuc inj, “Aô wasôm têtj mac bu yêc lau Israel-nga honj aô gatap n̄jac si danj nanj kêtj whin njanja gitôm ngac Rom-nga dinanj, nanj sa dom.”

¹⁰ Ma tinjambu ngac bata sinj-nga ndê lau sêmbu sêtêñ inj ndê andu si, ma sêtap sa bu ngac akinj dau n̄yaham sa su.

Yisu unj ngac danj nanj mbac ndu su, nanj sa

¹¹ Bêc natô ginja su, ma Yisu têtj malac Nein gi, ma inj ndê ngac-sêñjomi ti lau daêsam sêwhin inj si. ¹² Têtj têtj inj menj kêtj piñ malac dau n̄jatam, inj gêlic lau natô sêsa sêmenj, sêmbalanj ngac batê danj bu sêñsuhuj inj. Ngac batê dinanj dinda inj awhê sawa nanj ndê balêkoc natô mbasi. Ma lau malac-nga daêsam sêwhin dinda sêsa sêmenj. ¹³ Pômdau gêlic dinda, ma tawalô inj n̄jandô, goc sôm, “Am tanj dom.” ¹⁴ Goc inj têtj n̄jac gi, ma kêmasec sasac nanj ngac batê yêc. Ma lau nanj sêhóc sasac, nanj sêlhac tenj. Ma inj sôm, “Anej balê, aô wasôm têtj am bu tisa!” ¹⁵ Ma ngac dau tisa ndóc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kêtj inj mbu têtj dinda gi. ¹⁶ Gêtj dinanj kôm lau honj sêtóc dau atu, ma n̄jac sic hu sêmpin Anôtô. Natô sêsôm, “Propet atu danj hóc asê yac.” Ma natô sêsôm, “Anôtô kêtj inj inj ndê lau yac sinj dom, inj gêm yac sa.” ¹⁷ Ma tinjambu n̄jawaê pi gêtj nanj Yisu kôm, nanj gêm gamenj Judia-nga ma gamenj n̄jamakê-nga honj ahuc.

*Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga
(Mat 11:2-18)*

¹⁸ Têtj ndoc dinanj Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndóc gapocwalô, ma inj ndê sêñjomi sic minj têtj inj pi gêtj honj nanj Yisu kôm. Goc Jon kêtjalinj inj ndê sêñjomi lu sa, ¹⁹ ma kêtj inj injlu sêtêñ Yisu si, bu sêndac inj, “Anôtô gic bata têtj yac bu oc êñkinj Mesaya. Am daôm dinanj, me yac oc akêtj batanj ngac danj tiyham?”

²⁰⁻²¹ Têtj ndoc ngac lu dinanj sêhóc asê Yisu, inj gêm gwelej mbo, ma kôm lau daêsam n̄yaham sa, lau gêmbac ma lau ti n̄jalau sac. Ma inj kôm lau tapac daêsam si tandô po asê. Ma injlu sêsôm têtj inj, “Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêtj alu atêñ am amenj, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêtj batanj ngac danj tiyham?” ²² Goc Yisu ô injlu si yom ma sôm, “Amlu ambu andi ma asôm yom têtj Jon pi mêtê nanj amlu anjô aô gahoc asê, ma pi gêtj nanj amlu alic aô gakôm. Lau tapac sêlic gamenj tiyham, lau bôlinj sêñsêlêñ tiyham, lau ti gêmbac leprasi si n̄jamlic n̄jawasi sa, lau dangasuj bic sêngô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau n̄jalôm sawa sêngô n̄jawaê n̄yaham. ²³ Anjô! Lau nanj atac lu-lu tu aô-nga dom, nanj oc sêtap Anôtô ndê mwasinj sa.”

²⁴ Ngac lu nanj Jon kêtj inj, nanj sêhu Yisu sinj ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têtj lau tonj atu, ma ndac n̄jac bocdec bu, “Têtj ndoc mac asa atêñ Jon yêc gamenj sawa a, nanj mac gauc gêm bu atap n̄jamalac kainj bocke sa? Mac bu alic ngac gauc babalê, gitôm gakoc nanj mbu kêtj, a? ²⁵ Mac asa a bu alic ngac nanj sóc n̄jakwê n̄yaham, a? Mba!

Lau nanj sêsôc ñakwê ñayham ma senj gêñ ñayham, nanj sêmo gameñ ñayham gitôm kinj si andu. ²⁶ B ocđinanj dec aô bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet ñanj? Yomandô! Inj propet ñanj, ma inj hóc gêlêc propet honj su. ²⁷ Propet akwa ñanj to yom nanj Anötö sôm têt Mesaya bocdec bu, 'Aô wanjkinj anej ñgac aheñ-ña muñ am, bu êmasañ am nem senj.' Y om pi ñgac aheñ-ña dau hêganôñ Jon solop. ²⁸ Ñamalac nanj dinda nom-ña sêkôc ñac, nanj si ñanj hóc gêlêc Jon su dom. Tigenj aô wasôm têt mac, bu lau honj nanj sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu su, lau tiwaê, ma lau waêmba bocđinanj, nanj honj sêhóc gêlêc Jon su yêc Anötö anğô-ña."

²⁹ Lau daêsam nanj sêñgô Yisu ndê yom ñinanj, ma lau sêkôc takis-ña sêwhinj, nanj sêtôc asê bu sêlic Anötö ndê lêtñ bu lêtñ solop enj. Ñahu bu muñ-ña, têtñ ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo, nanj sêkôc inj ndê yom sa ma sêlinj sangû. ³⁰ Tigenj lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ña sêkôc Jon ti inj ndê yom sa dom, ma sêlinj inj ndê sangû dom, dec têt asê bu sêtéc Anötö ndê lêtñ nanj Jon têt têtñ ñac.

³¹ Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, "Lau têt dindéc-ña ñac lau kainj bocke? Aô wanem dôhônj pi gêtñ sake tu bu wawhê ñac si lêtñ sa-ña?" ³² Ñac sêtôm balêkoc nanj sêkôc whê sêmo malac lôm, nanj sêtucđinj ñac si silip ñatô ma sêsôm, "Têtñ ndoc nanj yac ac onj bu datê wê, nanj mac atec. Ma têtñ ndoc yac am wê ñanjgibo-ña, nanj mac atec bu atanj awhinj." ³³ Ma mac lau têt dindéc-ña bocđinanj. Jon, Ñgac Kêku Lau-ña meñ ma gêtñ gêtñ ñayham dom, ma nôm wain dom, ma mac asôm bu ñalau sac ñanj mbo inj ndê ñalôm. ³⁴ Ma Ñamalac ndê Atu meñ hóc asê, ma gêtñ gêtñ ñayham ti nôm wain, ma mac asôm bu inj ñgac gêtñ gêtñ ti nôm wain ñawahô-ña, ma inj hê silip têtñ lau sac ti lau sêkôc takis-ñ ga. Bocđinanj, mac lau têt dindéc-ña atôm balêkoc nanj sêkôm tô aninj ñapanj. ³⁵ Tigenj Anötö ndê gauc hóc gêlêc gêtñ honj, ma inj ndê lau sênyalê bu inj ndê lêtñ inj lêtñ solop."

*Awhê ñanj kêt bu ñamalau pi Yisu gahi
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)*

³⁶ Palêsai ñanj ñaê Saimon kêtalêm Yisu bu neñ gêtñ whinj inj, dec Yisu sôc inj ndê andu gi, ma ndôc tebo bu neñ gêtñ. ³⁷ Yêc malac ñinanj, awhê sac ñanj mbo. Inj ngô ñawaê bu Yisu ndôc Palêsai ndê andu ñinanj, dec kôc bu ñamalau ñayham sip kac ñanj, ma têtñ andu dau gi. ³⁸ Inj pônj haduc yêc Yisu gahi-ña ma tanj, ma inj ndê tasulu sip Yisu gahidômbwê. Goc inj puñ Yisu gahi ña kêtclauñ, ñgutô inj gahi, ma mbac gêtñ malu dau pi inj gahi. ³⁹ Saimon gêlic gêtñ dau, ma gauc gêm yêc dau, "Ñgac dindéc inj bu propet ñanj, dec inj oc ênyalê bu awhê nanj kêmasec inj, nanj awhê

sac ñanj." ⁴⁰ Yisu kêtalê yom nanj Saimon gauc gêm, goc sôm, "Saimon, aô bu wasôm yom ñanj têtñ am." Ma Saimon ô yom ma sôm, "Kêdôhônjwaga, sôm."

⁴¹ Goc Yisu sôm yom gôlinj ñanj bocdec bu, "Ñgac lu sêkôc têtñ yêc ñgac ti lêtôm. Ngac ñanj ndê têtñ gitôm tdenarii 500 ma ñanj ndê têtñ gitôm denarii 50. ⁴² Inju si mone sêndic têtñ-ña mbasi, dec inj hu inj si têtñ ñayom sinj. Am gauc gêm bocke? Inju si asa oc atac whinj ñgac dau hóc gêlêc?" ⁴³ Ma Saimon sôm, "Ñgac nanj kôt têtñ atu, nanj." Ma Yisu sôm, "Am sôm solop." ⁴⁴ Goc inj kac dau kwi, tahê awhê ñinanj, ma sôm têtñ Saimon, "Aô gasôc am nem andu gameñ, magoc am kêtñ bu têtñ aô bu wanjwasinj gahinj-ña tôm lau Israel-ña si gêtôm dom. Tigenj lic awhê dec. Inj ndê tasulu kôm aô gahinj ñamaim sa, ma inj puñ aô gahinj ña kêtclauñ. ⁴⁵ Am ñgutô aô dom, tigenj awhê dec ñgutô aô gahinj ñapanj. ⁴⁶ Am kêtñ olib ñakwi pi aô ñagôlônj dom, tigenj inj kêtñ bu ñamalau pi aô gahinj. ⁴⁷ Bocđinanj aô wasôm têtñ am bu awhê dindéc kêtalê bu Anötö suc inj ndê sac daêsam kwi, ma bocđinanj inj atac whinj aô ñandô. Tigenj lau nanj gauc gêm bu ñac si sac atu dom, nanj oc atac whinj inj nanj bu suc ñac si sac kwi, nanj ñandô dom."

⁴⁸ Ma Yisu sôm têtñ awhê dau, "Aô gasuc am nem sac kwi su." ⁴⁹ Ma ñaclerj ñatô nanj sêndôc sêwhinj, nanj sêsôm têtñ dandj, "Ñgac dindéc inj ñgac kainj bocke, dec inj suc sac kwi?" ⁵⁰ Tigenj Yisu sôm têtñ awhê dau, "Am nem kêtñ whinj gêm am si. Lhôt ti atac malô ndi."

8

Lauwhê daêsam sêñkuc Yisu

¹ Tinjambu Yisu golom malac atu-tu ti saun-sauñ, ma gêm mêtê ma hoc ñawaê ñayham asê pi Anötö ndê gôlinj. Ma tñgacsêñjomi 12 ² ti lauwhê daêsam sêñsêlêtñ sêwhinj inj. Lauwhê ñinanj ñatô Yisu soc ñalau sac su yêc ñac, ma ñatô inj kôm ñac si gêmbac ñayham sa. Ñac si ñanj inj Maria Magadala, nanj Yisu soc ñalau sac 7 su yêc inj. ³ Ma awhê ñanj inj Joana, nanj ndê akweñ Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana, ma Susana, ma lauwhê daêsam sêñkuc Yisu ma sêkêtñ si awa ti wapa tu sênem inj ti ndê ñgacsêñjomi sa-ña.

Yom gôlinj pi ñgac kêtalip wit ñawhê (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Têtñ têtñ ñanj lau tonj atu sêtêtñ Yisu sêmenj, ma lau akêñ malac honj yêc gameñ Galili-ña sêmo sêwhinj. Ma Yisu sôm yom gôlinj ñanj bocdec bu, ⁵ "Ñgac ñanj sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc ndê ôm, ma têtñ ndoc inj kêtalip gêtñ dau, nanj ñatô sêpenj sêsip senj, dec lau sêkwê dôñ ma mbac lêtôm-ña sêsip sêmenj ma senj su. ⁶ Ma ñawhê ñatô sêpenj sêsip gameñ hoc-hoc, ma têtñ têtñ sêpo sêpi sêmenj, nanj sem bôlinj, bu nom dau tibasô. ⁷ Ñawhê ñatô

sêpej sêsip kwanj ti njakwa njalôm, ma têtj ndoc sêpo sêpi sêmenj, nanj kwanj pi whin e yanj gêtj dau ndu. ⁸ Ma njawhê njatô sêpej sêsip nom njayham, ma sêpo sêpi sêmenj e sem njandô gitôm 100." Yisu gic bata yom gôlijj dau, goc sôm, "Asa bu danjasunj yêc, nanj njgô anenj yom!"

Yisu whê yom gôlijj wit njawhê-nja njahu sa (Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

⁹ Tinjambu Yisu ndê njgacsêjnomi sêndac inj bu whê yom gôlijj dinanj njahu sa. ¹⁰ Ma inj sôm, "Anôtô ndê gôlijj njalêj njahu sip njalôm gi. Inj kêyalinj mac sa bu anyalê njahu dau, magoc aô wasôm yom têtj lau njatô nj yom gôlijj njambwa. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm, 'Njac sêlic gêtj nanj aô gakôm, nanj njapanj, magoc njac si gauc sa dom. Ma njac sênjgô anenj yom njapanj, tigenj njac sênjyalê njahu dom.' "

¹¹ Goc Yisu sôm, "Yom gôlijj dau njahu bocdec. Yom pi wit njawhê nanj hêganônj Anôtô ndê yom. ¹² Wit njawhê nanj sêpej sêsip senj, nanj hêganônj lau nanj sênjgô Anôtô ndê yom, magoc Sadañ menj ma kêgaho yom dau su yêc njac si njalôm, tu bu njac sêkêj whinj dom, ma sêtap Anôtô ndê mwasiñ nem njac si-nja sa dom. ¹³ Ma yom pi wit njawhê nanj sêpej sêsip gameñ hoc-hoc, nanj hêganônj lau nanj sênjgô Anôtô ndê yom ma sêkôc sa ti atac njayham, tigenj gitôm gêtj njawhê nanj njawakac mba, dec lau dinanj sêkêj whinj njasawa saunj, magoc lêtôm menj ku njac dulu. ¹⁴ Ma yom pi wit njawhê nanj sêpej sêsip kwanj ti njakwa njalôm, nanj hêganônj lau nanj sênjgô Anôtô ndê yom, magoc njawapac ma mone ti gêtj njayham-njayham nom-nja gêm njac si njalôm ahuc, ma njac si njandô mbasi. ¹⁵ Tigenj wit njawhê nanj sêpej sêsip nom njayham, nanj hêganônj lau ti njalôm njawasi, nanj sênjgô Anôtô ndê yom ma sêkôc sa tidônj yêc si njalôm, ma sêlhac njanja njapanj ma sem njandô daêsam."

Dasiñ lam njawê kwi dom (Mak 4:21-25)

¹⁶ Ma Yisu sôm yom danj bocdec bu, "Yac datunj lam asê tu bu dasiñ kwi sip lônj njalôm, me dakêj sôc sasac njapu dom. Mba! Tanjinj êngalêj njalhu, bu lau nanj sêsôc sêmenj, nanj sêlic njawê. ¹⁷ Ma njalêj tigenj, yom nanj yêc sinj dau, ma yom nanj njahu sip njalôm gi, nanj oc menj sa tiawê.

¹⁸ "Bocdinanj akôc gauc njapep pi Anôtô ndê yom nanj mac angô. Asa nanj kôc Anôtô ndê yom sa sip ndê njalôm e tidônj, nanj Anôtô oc kêj njagauc daêsam têtj inj. Magoc asa nanj gauc gêm bu inj kôc Anôtô ndê yom sa su, tigenj inj kôc sa tidônj dom, nanj Anôtô oc kôc yom dau su yêc inj."

Yisu dinda ti asii (Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Yisu ndôc andu danj, ma inj dinda ti asii sêmenj bu sêlic inj. Magoc lau daêsam sêmo sêwhinj inj, ma gitôm dom bu sêtigasuc inj. ²⁰ Ma njamalac danj sôm têtj Yisu, "Am dinam ti asimi sêmo awê, ma njac bu sêlic am." ²¹ Magoc Yisu ô yom ma sôm, "Lau nanj sênjgô Anôtô ndê yom ma danja wambu njapep, nanj sêti aô dinanj ti asini."

Yisu kôm bu njamponj timalô (Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Têtj bêc danj Yisu sôm têtj inj ndê njgacsêjnomi, "Dapi bugictonj njadanga dandi," goc inj pi wanj danj whinj njac, ma sêsa si. ²³ Sêlac wanj sêmo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma njamponj gic sip wanj e kêpinj bu wanj pac. ²⁴ Dec sêtêj Yisu si, sêunj inj sa ma sêsôm, "Njadau, njadau, yac oc dandinanj!" Ma Yisu tisa ma sôm yom njanja têtj mbu ti bu njamponj, dec njamponj dau timalô, ma gameñ njanenj sa. ²⁵ Ma Yisu sôm têtj njac, "Tu sake-nja mac akêj whinj gwalec?" Ma njac sêtôc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têtj dandi, "Ei! Inj njac dec asa? Inj gitôm bu kêj yatu gêtj hoñ, ma mbu ti bu njamponj sêwhinj, ma sêsôc inj ndê yom njapu!"

Yisu kôm njac ti njalau sac njayham sa (Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Sêlac e sêhêc asê lau Gerasa-nja si gameñ nanj yêc Bugictonj Galili-nja njadanga mbu têtj gameñ ac pi-nja. ²⁷ Yisu sip baô gi, ma njac danj akêj malac atu nanj yêc gameñ dinanj, nanj têtj inj menj. Inj njac nanj njalau sac sêmo inj ndê njalôm. Njasawa baliñ su njac dau sôc njakwê dom, ma ndôc andu dom, magoc mbo ôm sêhê-nja. ²⁸⁻²⁹ Ndoc daêsam njalau sac sêkôc inj dônj, ma lau sênjahê bu sêso inj amba ti gahi dônj njasen njanga ma sêyob inj. Magoc têtj hoñ inj hê sen kic, ma njalau sac sêwê inj sa gameñ sawa gi. Têtj ndoc inj gêlic Yisu menj, nanj inj mbwêc ma hu dau sip nom yêc inj angô-nja. Ma Yisu gic atu njalau sac bu sêhu njac dau sinj, goc njalau danj ta yom ti njanja, "Yisu, Anôtô Njaci ti Njawasi Njadau ndê Atu, am bu kôm sake têtj aô? Aô waterj am bu kôm aô njayom dom!" ³⁰ Goc Yisu ndac njalau sac, "Am nem njae asa?" Njalau sac daêsam sêmo njac dau njalôm, ma tu dinanj-nja njac si danj ô Yisu ndê yom ma sôm, "Anenj njae 'Tonj Atu.' " ³¹ Ma njalau sac h onj dinanj sêtenj Yisu tidim daêsam, bu ênjin njac sêsip sunj baliñ sac nanj sêsam bu Abis,* nanj sêndi dom.

³² Têtj têtj dinanj bôc tonj atu senj gêtj sêmo lôc njapu yêc gameñ dinanj, ma njalau dau sêtenj Yisu bu ênjin njac sêsôc bôc dinanj si njalôm, ma Yisu gôlôc. ³³ Goc njalau sac sêhu njac dinanj sinj ma sêsôc bôc si njalôm si. Ma bôc hoñ sênti sêsip salic sac ma sêsip bugictonj njalôm si, ma bu kô njac sêmbac ndu.

* 8:31: Sunj baliñ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

34 Têj ndoc lau sêyob hôc-nga sêlic gêj dau, nanj sêlhô si, ma sic minj pi gêj dau têtj lau nanj sêmbô malac atu ti gamenj ñamakê-nga. 35 Ma lau honj sêsa si bu sêlic gêj nanj Yisu kôm. Têtj têtj sêhóc asê in, nanj sêlic ngac nanj inj soc ñalau sac su yêc in, nanj ndôc Yisu gahi-nga. Sêlic bu inj ndê gauc ñawa sa, ma inj sôc ñakwê sa tiyham, dec sêtôc dandi. 36 Lau nanj sêlic gêj dau, nanj sic minj têtj ñac pi ñalêj nanj Yisu kôm ngac ti ñalau sac ñayham sa. 37 Ma lau Gerasa-nga honj sêndac Yisu bu hu ñac sinj, bu ñac sêtôc dau atu. Goc Yisu pi wanj ma bu lhô ndi. 38 Ma ngac nanj ñalau sac sêhu inj sinj, nanj tenj Yisu ñannga bu whinj inj ndi, magoc Yisu kêkinj inj sa gi ma sôm, 39 “Am mbu têtj am nem andu ndi, ma ndic minj gêj honj nanj Anôtô kôm têtj am.” Goc ngac dau kôlhô gi, ma gic minj têtj lau honj nanj sêmbô malac atu dinanj, pi gêj atu nanj Yisu kôm têtj inj.

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

40 Lau daêsam sêhônj Yisu sêmbô gamenj Galili-nga, ma têtj têtj inj mbu akêj bugictonj ñadanjga menj, nanj sêkôc inj sa ti atac ñayham. 41 Ma ngac bata danj, nanj yob lôm wê-nga yêc gamenj dinanj, nanj menj hôc asê Yisu. Inj ndê ñaê Jairas, ma inj hu dau sip nom yêc Yisu anjô-nga, ma tenj inj ñannga bu têtj inj ndê andu ndi, ma nem inj ndê atuwê sa. 42 Bu inj ndê atuwê tigenj, nanj ndê yala gitôm 12, nanj gêmbac atu e kêpinj bu mbac ndu. Bocdinanj Yisu whinj inj gi.

Inj kêsêlêj mbo senj, ma lau tonj atu sêngihi inj ahuc. 43 Lau tonj dinanj si danj inj awhê nanj gêm dac ñapanj tôm yala 12 su, magoc ñamalac danj gitôm bu nem inj sa dom. 44 A whê dau menj kêsêlêj mbo Yisu ñambu-nga, ma kêmasêc inj ndê ñakwê sip ñadali. Ma ñagahô inj ndê dac sa tiyham dom. 45 Têtj dinanj Yisu ndac, “Asa kêmasêc aô?” Lau danj sêsôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Anej ñadau, lau tonj dindêc sêwhinj yac sêkôm am si.” 46 Magoc Yisu sôm, “Ñamalac danj kêmasêc aô, bu aô kayalê bu anej ñaclai ñatô sa gi.” 47 Awhê dinanj kêyalê bu inj gitôm dom bu sinj dau, dec tigasuc Yisu. Inj kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau honj anjô-nga, inj whê sa bu inj kêmasêc Yisu tu bu ñayham sa-nga, ma bu têtj ndoc inj kêmasêc inj, nanj ñagahô inj ñayham sa. 48 Ma Yisu sôm têtj inj, “O anej bawhê, am nem kêj whinj aô dec kôm am ñayham sa. Am lhô ti atac malô ndi.”

49 Yisu sôm yom dinanj mbo, ma ngac danj menj akêj Jairas ndê andu, ma sôm têtj Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêj ñawapac têtj Kêdôhônjwaga dau dom.” 50 Yisu ngô yom dinanj, magoc inj sôm têtj Jairas, “Tôc daôm dom. Kêj whinj, ma inj oc ñayham sa.”

51-53 Têtj ndoc sêhóc asê Jairas ndê andu, nanj sêlic lau daêsam sêhu dangibo asê ma

sêtanj sêmbô. Goc Yisu sôm, “Mac atanj dom! Inj mbac ndu dom, inj yêc bêc yêc.” Magoc dau sêmbwac inj, bu sênyalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigenj Yisu kalhac lau honj ahuc sêmbô awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhinj inj ma sêsôc andu si. 54 Ma inj kêmbawhê dau sip amba ma sôm, “Anej bawhê, tisa!” 55 Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ñagahô inj tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêj gêj danen-nga têtj inj. 56 Inj damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic minj pi gêj nanj inj kôm, nanj dom.

9

*Yisu kêkinj ngacsênomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)*

1 Yisu kêgalêj ngacsênomi 12 sa sêpitigenj, ma kêj ñaclai ti licwalô têtj ñac gitôm bu sêsoc ñalau sac su, ma sêkôm lau gêmbac ñayham sa. 2 Ma inj kêkinj ñac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anôtô ndê gôlinj, ma bu sênem lau gêmbac sa. 3 Inj sôm têtj ñac, “Anjêlêj amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ñakwê aô daôm-nga dom. 4 Têtj têtj mac asôc malac danj ma lau sêkôc mac sa asôc ñac si andu, nanj ambo whinj ñac e mac ahu malac dau sinj. 5 Ma lau malac danj-nga bu sêkôc mac sa dom, nanj atonj kop su yêc gahim têtj ndoc mac ahu ñac sinj, bu atôc ñac si giso asê.” 6 Ngacsênomi sêngô yom dinanj, goc sêsa si. Ñac sênsêlêj sêlom-sêlom malac ma sêhoc ñawaê ñayham asê, ma sêkôm lau ñayham sa yêc gamenj honj.

*Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)*

7 Têtj ndoc dinanj gôlinjwaga Galili-nga Herod ngô yom pi gêj honj nanj Yisu kôm. Ma inj gauc gêm yom daêsam, bu lau ñatô sêsôm bu Yisu inj Jon, Ngac Kêku Lau-nga nanj tisa akêj lau batê-nga. 8 Ma lau ñatô sêsôm bu inj propet akwa Elaija nanj menj hoc dau asê, ma ñatô sêsôm bu inj propet ñamata-nga si danj, nanj tisa akêj lau batê-nga. 9 Tigenj Herod sôm, “Aô gac atu, dec sêtîm Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic minj pi inj?” Ma inj tac whinj bu lic Yisu.

*Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)*

10 Têtj têtj aposel 12 sêmbu sêmenj, nanj sic minj têtj Yisu pi gêj honj nanj sêkôm. Ma tinjambu inj kôc ñac sa sêwhinj inj, ma ñac tawasê sêtêj malac Betsaida si. 11 Magoc lau daêsam sêngô ñawaê ma sêtêj Yisu si. Ma inj kôc ñac sa, ma sôm y om têtj ñac pi Anôtô ndê gôlinj, ma kôm ñac si lau gêmbac ñayham sa.

12 Sêmbô e kêpinj bu ac ndi sip, goc ngacsênomi 12 sêtêj inj si ma sêsôm, “Gamenj dindêc yac dambo, nanj gamenj sawa. Bocdinanj êmkinj lau tonj dindêc sêlhô sêtêj malac ti gamenj ñamakê-nga sêndi, bu sênyalê

gêñ sêner-nga ma gamen sêyêc bêc-nga.”
 13 Magoc Yisu sôm, “Mac akêñ gêñ têtñ ñac sêner.” Ma ñac sêo yom ma sêsôm, “Yac mba gêñ daneñ-nga daêsam dom. Bolom limdan ma i lu sêndôc. Bocke? Yac andi anemlhi gêñ bu lau hoñ sêner, a?”
 14 Ñac sêsôm yom dinan ñahu bu lau toñ dinan si laungac ñanamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têtñ in ndê ñgac-sêñomi, “Akêñ lau sêndôc sic titon-titon tôm 50.”
 15 Goc ñac sêkôm gitôm in sôm, ma lau hoñ sêndôc sic.
 16 Ma Yisu kôc bolom limdan ma i lu sa, tatac undambê, ma gêm dange. goc pô kôc-kôc, ma kêñ têtñ ñgacsêñomi bu sêndic sam têtñ lau.
 17 Lau hoñ señ gêñ e hóc ñac dôñ, ma tijnambu ñgacsêñomi sic gêñ ñadêlê sa sip gatop 12 e menjhu.

*Pita sôm Yisu ñahu asê
 (Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)*

18 Têtñ ndoc dan Yisu ti in ndê ñgacsêñomi sêmbô tawasê, ma in ten mbec mbo. Pacndê, goc in ndac ñac, “Lau sêsôm bu aô asa?”
 19 Ma sêsôm, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ñgac Kêku Lau-nga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am propet ñamata-nga si dan, nan tisa akêñ lau batê-nga.”
 20 Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, nan Anôtô gic bata bu êñkin menj.”
 21 Yisu ñgô yom dau ma gic yao ñac bu sêsôm asê têtñ lau dan dom e tijnambu.
 22 In sôm, “Ñamalac ndê Atu gic waê bu hóc ñawapac daêsam. Lau bata ti †dabuñsiga atu-tu ma lau nan sêndôhôn yomsu oc sêtec in ma lau oc sêndic in ndu. Magoc têtñ bêc titô-nga Anôtô oc in in sa tiyham.”

*Lau nan sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac
 (Mat 16:24-28; Mak 8:34-9:1)*

23 Ma in sôm têtñ ñac hoñ, “Asa nan tac whin bu êñkuc aô nan êñgwinin dau, ma tôm bêc hoñ hóc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aô.
 24 Bu asa nan tac whin bu sap gêñ nom-nga dôñ ñapan tu mbo tali-nga, nan oc ninnga. Magoc asa nan bu hu gêñ nom-nga sin tu êñkuc aô-nga, nan oc ninnga dom.
 25 Ñamalac dan bu po gêñ nom-nga hoñ sa, magoc in dau gat u bu ninnga, dec gêñ nom-nga hoñ dinan oc tôm dom bu nem in sa.
 26 Asa nan bu maya tu aô ti aneñ yom-nga, nan Ñamalac ndê Atu oc maya tu in-nga, têtñ ndoc in mbu menj ti in dau ndê ñawasi, ma Damba ndê ñawasi ma anjela dabun si ñawasi whin.
 27 Ma aô wasôm bu yomandô, lau ñatô kwahic dec sêmbô, nan oc gacgen sêmbô tali e sêlic Anôtô ndê gôlin menj sa tiawê.”

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi
 (Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)*

28 Yisu sôm yom dinan su, ma bêc ñatô gitôm 8 menj gi su. Ma Yisu bu ten mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhin in ma sêpi lôc dan si.
 29 Ma têtñ têtñ Yisu ten mbec mbo,

nan in ndê anjô andô kain dan sa, ma in ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc.
 30-31 Ma ñgac lu sêhóc asê ti ñawasi atu, nan Moses lu Elaija, ma inlu sem yomgalôm sêwhin Yisu. Sêsôm yom pi gêñ nan oc hóc asê Yisu yêc malac Jerusalem têtñ ndoc menj sa bu in hu nom dindec sin.

32 Têtñ ndoc dinan, Pita ma ñgac lu nan sêwhin in, nan kwapac ma bêc yô ñac, tigen ñac tali sa ma sêlic Yisu ndê ñawasi ti ñgac lu nan sêlhac sêwhin in.
 33 Têtñ têtñ Moses lu Elaija bu sêhu Yisu sin, nan Pita sôm têtñ in, “Nadau, ñayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac tó, am nem dan, Moses ndê dan, ma Elaija ndê bac dan.” In sôm yom dinan, magoc in ndê gauc sa dom.
 34 In sôm yom dinan mbo, ma dao dan menj ma kôm ñac ahuc e ñgacsêñomi tó dinan sêtôc dau atu.
 35 Ma awha dan sa yêc dao ñalôm, nan sôm, “Aô neñ atungac dau dindec, nan aô kayalin sa. Anjô in ndê yom man!”
 36 Sêngô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tijnambu ñac sem yom dau ahuc yêc dau-nga, ma têtñ ndoc dinan sêsôm yom asê pi gêñ nan sêlic, nan dom.

*Yisu soc ñalau sac su yêc balê dan
 (Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)*

37 Têtñ galañsê ñac sêsip akêñ lôc dau sêmenj, ma lau toñ atu sêkac sa sêtêtñ Yisu si.
 38 Ñac si dan ta yom bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aô gakôc aneñ atungac tigen dindec menj, ma water am bu nem in sa.
 39 Ñalau sac dan mbo in ñalôm, ma têtñ daêsam kôc in dôñ, m a kêmwanan in ñanga e in mbwêc atu, ma whapwic sa. Ñalau sac dau bu kôm in tisac, ma tec bu hu in sin.
 40 Aô gateñ am nem ñgac-sêñomi bu sêsoc ñalau dau su, magoc ñac sêtôm dom.”
 41 Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêñ whin mbasi! Aô gambo gawhin mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêñ dan? Aô oc wambo wawhin mac tu wanem mac sa ñapan-nga dom!” Ma Yisu sôm têtñ balê dau ñadamba, “Kôc nem balê sa mwenj.”

42 Têtñ têtñ balê dau kêsêlêñ menj, nan ñalau sac kôc in dôñ ma kêmwanan in. Tigen Yisu hec yom ñalau sac, ma kôm balê dau ñayham sa, ma kêñ in mbu têtñ in damba gi.
 43 Ñalêñ dinan Yisu tóç Anôtô ndê ñalai ti ñawasi atu asê, dec kôm lau hoñ sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau hoñ sêlhac ti sêhêdaê tu gêñ hoñ nan Yisu kôm-nga, ma in sôm têtñ in ndê ñgacsêñomi,
 44 “Anjô aneñ yom dindec ñapep! Tijnambu oc sêkêñ Ñamalac ndê Atu sip lau ñatô amba.”
 45 Magoc ñac sêñyalê yom dau ñahu dom. Yom dau ñahu yêc sin dau têtñ ñac, ma sêtôc bu sêndac Yisu bu whê sa têtñ ñac.

*Asa ti ngac namata-nga
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)*

⁴⁶ Tinjambu Yisu ndê ngac-sêjomi sêsen dau pi ngac si asa in ngac namata-nga. ⁴⁷ Yisu kêyalê ngac si gauc, goc kôc balê saun dan ma kêj in kalhac kêpij in, ⁴⁸ ma sôm têtj ngac, "Asa nan kôc balê saun dan tôm in dindac sa tu anej njaê-nga, nan kôc aô sa, ma asa nan kôc aô sa, nan kôc in nan kêkin aô gamej, nan sa. Mac nem asa nan kêgwinij dau ma ti mac nem ngac akij, nan ti ngac namata-nga yêc Anôtô anjô-nga."

Lau nan sêkôm gwelenj tu Yisu-nga, nan sêwhê dau kôc dom

(Mak 9:38-41)

⁴⁹ Ma Jon sôm, "Nadau, yac alic ngac dan kôm gwelenj ma soc njalau sac su yêc lau nja am nem njaê. In kêkuc am whij yac dom, ma boc-dinanj yac ac yao in bu kôm gwelenj dau dom." ⁵⁰ Tigenj Yisu sôm, "A lhac in ahuc dom, bu asa nan kêj kisa mac dom, nan mac nem danj."

Lau gamej Samaria-nga sêkôc Yisu sa dom

⁵¹ Ndoc menj kêpij bu Yisu mbu pi undambê ndi, dec in kêmasanj dau bu pi malac Jerusalem ndi. ⁵² In kêkinj lau ahej-nga sêmuñ in, sêsôc lau †Samaria-nga si malac dan si, bu sêmasanj gamej tu in mbo-nga. ⁵³ Magoc lau Samaria-nga sênyalê bu in kêsêlêj hêganôj malac Jerusalem, ma tu dinanj-nga dec sêkôc in sa dom. ⁵⁴ Jems lu Jon sêlic gêtj dau, goc sêndac Yisu, "Pômdau, am bu sôm, dec yac oc anjalêm ya sip akêj undambê menj, ma senj ngac su." ⁵⁵ Tigenj Yisu kac dau kwi, ma sôm injlu. ⁵⁶ Ma ngac honj sêlom malac danj si.

Lêj tanjuk Yisu-nga

(Mat 8:18-22)

⁵⁷ Yisu ti ndê ngacsêjomi sênsêlêj sêmbu senj ma ngac danj sôm têtj Yisu, "Aô bu wanjuk am, wawhiñ am watêj gamej bocke nan am oc ndi." ⁵⁸ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, "Giam pôm si hocsuñ yêc, ma mbac lôlôc-nga si njaic yêc, tigenj Namalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-nga mba."

⁵⁹ Ma in sôm têtj ngac danj, "Mwenj êmkuc aô!" Magoc ngac dau sôm, "Pômdau, gêtj namata-nga aô wandi wambo wawhiñ anej lau e anjuhuñ damanj su nan, ma tinjambu wambu wamenj wanjuk am." ⁶⁰ Ma Yisu sôm têtj in, "Mba! Am êmkuc aô nanj gêtj namata-nga. Tec lau batê sênsuhuj lau batê. Tigenj am ndi, ma hoc yom asê têtj lau pi Anôtô ndê gôlinj."

⁶¹ Ma ngac danj tiyham sôm, "Pômdau, aô bu wanjuk am, tigenj gêtj namata-nga wambu watêj anej andu, ma wakam anej lau."

⁶² Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, "Asa nanj gic hu gwelenj danj, tigenj kac dau kwi ma hêgo

gêtj nanj in hu sinj su, nanj gitôm dom bu nem gwelenj mbo Anôtô ndê gôlinj njapu."

10

Yisu kêkinj sêjomi 72 sêsa si

¹ Tinjambu Pômdau kêyalij sêjomi 72 tiyham sa, bu êkinj ngac lu-lu sêsa sêndi sêmuñ in, sêtêj gamej ti malac honj nanj in atac whij bu ndic kêsi. ² Ma in sôm têtj ngac, "Gêtj njandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêtj njandô sa-nga daêsam dom. Bocdinañ atenj mbec têtj ôm njadau bu êkinj lau gwelenj-nga sêsôc in ndê ôm sêndi, ma sêndic gêtj njandô sa. ³ Kwahic dec aô bu wanjuk mac asa andi! Magoc ayob daôm njapep, bu aô kakinj mac bu asa andi atôm domba njatu, nan sêtêj giam pôm si gamej sêndi. ⁴ Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma anjêlêj njagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc senj dom. ⁵ Têtj ndoc mac bu asôc andu danj, nanj asôm bu, 'Yom malô têtj lau andu dindac-nga.' ⁶ Andu njadau bu ngac yom malô-nga dom, dec mac nem mbec yom malô-nga oc gacgenj yêc mac-nga. Ma andu njadau bu ngac yom malô-nga, dec inj oc kôc mbec yom malô-nga dinanj sa. ⁷ Ambo andu dinanj, ma alom-alom andu dom. Anej ti anôm gêtj bocke nanj sêkêj têtj mac, nanj ti mac nem njôli gwelenj-nga. Mêtê solop bu lau g welenj-nga sêkôc njôli gwelenj-nga.

⁸ "Têtj têtj mac asôc malac danj, ma lau sêkôc mac sa, nanj anej gêtj danen-nga nanj sêkêj têtj mac. ⁹ Akôm ngac si lau gêmbar njayham sa, ma asôm têtj ngac, 'Anôtô ndê gôlinj menj kêpij.' ¹⁰ Tigenj mac bu asôc malac danj, ma sêkôc mac sa dom, nanj goc alhac malac lôm ma asôm, ¹¹ 'Yac atonj kop mac nem malac-nga su yêc yac mba gahij. Yac akêj kop dindac mbu têtj mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigenj anyalê bu Anôtô ndê gôlinj menj kêpij.' ¹² Yomandô aô wasôm têtj mac bu têtj bêc Anôtô êmatôc lau-nga, nanj lau malac dinanj-nga oc sêtap njagêyô sac andô sa, hóc gêlêc njagêyô nanj Anôtô oc kêj têtj lau sac malac Sodom-nga."

*Yisu sôm yom pi lau nanj sem dau kwi dom
(Mat 11:20-24)*

¹³ Yisu gic têtj yom ma sôm, "Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-nga. Mac oc atap Anôtô ndê atac njandê sa. †Lau apa nanj sêndôc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêtj dalô nanj aô gakôm yêc mac anôm-nga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndôc ti sêtanj si sac. ¹⁴ Tigenj mac akôm dom, dec wasôm têtj mac bu têtj ndoc Anôtô êmatôc lau-nga, nanj inj oc kêj njagêyô sac sambuc têtj mac, hóc gêlêc njagêyô nanj inj oc kêj têtj lau Taya ti Saidon-nga, nanj su.

¹⁵ "Ma mac lau Kapenaom-nga, mac gauc gêm bu mboe Anôtô oc kôc mac sa andôc

undambê, a? Mba! Inj oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

¹⁶ Ma Yisu sôm têtj sêjomi 72 bu, “Asa nanj kôc mac nem yom sa, nanj gitôm inj kôc anenj yom sa. Ma asa nanj tec mac, nanj gitôm inj tec aô bocdinañ. Ma asa nanj tec aô, nanj tec Damañ nanj kêkij aô gameñ.” Yisu sôm yom dinañ su, goc kêkij sêjomi 72 sêsa si.

Sêjomi 72 sêmbu sêmenj

¹⁷ Tinjambu sêjomi 72 dinañ sêmbu sêmenj ti atac ñayham, ma sêsôm, “Pômdau, têtj ndoc yac asôm am nem ñaê asê, nanj gêtj hoñ sêsôc yac mba yom ñapu, ma ñalau sac sêwhinj.” ¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aô kayalê bu gêtj nanj mac akôm, nanj ku Sadañ ndê ñalclai dulu, e tôm inj penj akêñ undambê ñagahô ñambwa, tôm sickac hep tigenj. ¹⁹ Aô gakêñ ñalclai têtj mac su, tôm bu akwê mboc ti gapinjgap dôñ, ma bu ahôc gêtjêc mac nem ñacyo Sadañ ndê ñalclai hoñ su. Gêtj dañ oc kôm mac atisac dom. ²⁰ Kwahic dec mac atac ñayham bu ñalau sac sêsôc mac nem yom ñapu. Tigenj atac ñayham atu, bu Anôtô to mac nem ñaê sa yêc undambê.”

²¹ Têtj ndoc dinañ Ñalau Dabuñ gêm Yisu ahuc, ma inj tac ñayham atu, ma sôm, “O Damañ, undambê ti nom ñadau. Aô wampinj am bu am tôtec nem yom ña-ñandô asê têtj lau nanj sêngwiniñ dau, ma sinj kwi têtj lau nanj gauc gêm bu ñac lau tigauc ma sênyalê gêtj hoñ. Aêc, Damañ, am kôm bocdinañ kêkuc am daôm nem atac whinj.

²² “Damañ kêñ gêtj hoñ sip aô amañ. Lau dañ sênyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau dañ sênyalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau nanj Atu dau atac whinj bu tôtec inj asê têtj ñac, nanj sênyalê Damba.”

²³ Ma inj kac dau kwi ma sôm têtj inj ndê ñgacsêjomi tawasê, “Atac ñayham tu mac alic gêtj hoñ dindec-ñga. ²⁴ Aô wasôm têtj mac bu propet ti kinj daêsam atac whinj bu sêlic gêtj nanj mac alic su, magoc sêlic dom. Ma ñac atac whinj bu sêngô yom nanj mac anjgô su, magoc sêngô dom.”

*Yom gôlij pi lau menpañ yac-ñga
(Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)*

²⁵ Têtj ndoc dañ gwalam akwa yomsu-ñga dañ tisa bu êñsahê Yisu. Ma inj ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, aô wakôm sake, dec Anôtô oc kôc aô sa wambo tanji ñapanj yêc undambê?” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Am kêyalê yomsu hoñ nanj Anôtô kêñ têtj Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?” ²⁷ Goc ñgac dau sôm, “Yomsu dañ sôm bu, ‘Atac whinj Pômdau, am nem Anôtô, ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.’ Ma yomsu dañ tiyham sôm bu, ‘Atac whinj lau menpañ am, tôm am tac whinj am daôm.’” ²⁸ Ma Yisu sôm,

“Am sôm solop. Kôm bocdinañ, dec am oc ndôc tamli ñapanj.”

²⁹ Magoc ñgac dau gauc gêm bu tôtec asê bu inj ñgac gitêtj, dec ndac Yisu, “Ma lau asa sêti anenj lau menpañ aô-ñga?” ³⁰ Yisu ô inj ndê yom ña yom gôlij dañ bocdec bu, “Ñgac Israel-ñga dañ kêsêlêñ mbo senj akêñ Jerusalem ma bu sip têtj malac Jeriko ndi, ma lau kanj sêkôc inj dôñ. Ñac sêkôc inj ndê ñakwê su, sic inj tisas e kêpiñ bu mbac ndu, goc sêhu inj sinj yêc ma sêlhô si. ³¹ Tinjambu dabunjsiga Israel-ñga dañ kêsêlêñ mbo senj tigenj dinañ menj, ma têtj ndoc inj gêlic ñgac dau, nanj kêlêc inj ma kôlhô gi. ³² Malô goc ñgac Israel-ñga dañ akêñ †Liwai ndê tonj menj hôtec asê, gêlic ñgac dau, ma kêlêc inj ma kêsêlêñ gi. ³³ Tinjambu ñgac Samaria-ñga dañ kêsêlêñ mbo senj dinañ, menj hôtec asê, goc gêlic ñgac dau ma tawalô inj. ³⁴ Inj têtj inj gi, kêgwasinj inj ndê gamboc ña olib ñakwi ti wain, goc kêpanj. Ma inj kêñ inj ndôc inj ndê donji ñahô, kôc inj sa gi sôc andu ñacleñ-ñga dañ, ma yob inj. ³⁵ Galañsê bêbêc inj kêñ mone denarii lu têtj andu ñadau, ma sôm, ‘Nem yaom ñgac dindec. Ma mone dindec bu nditôm dom, goc wakêñ mone ñatô tiyham têtj ndoc aô wambu wamenj.’”

³⁶ Ma Yisu ndac, “Am gauc gêm bocke? Lau tôtec dinañ si asa inj ñgac nanj sip lau kanj si amba, nanj ndê ñgac menpañ inj-ñga?” ³⁷ Goc ñgac yomsu-ñga sôm, “Ñgac dê, nanj tawalô inj.” Ma Yisu sôm, “Am ndi ma kôm bocdinañ. Tamwalô lau hoñ ma nem ñac sa.”

Mata lu Maria

³⁸ Yisu ti ndê ñgacsêjomi sêñsêlêñ si e sêhôtec asê malac dañ. Ma awhê dañ, nanj ndê ñaê Mata, kêgalêm Yisu bu nenj gêtj yêc inj ndê andu. ³⁹ Têtj ndoc Yisu sôc gi ndôc, nanj Mata ndê asiwê Maria ndôc sic kêpiñ Pômdau gahi-ñga, bu ngô inj ndê yom. ⁴⁰ Tigenj Mata kôm gwelenj atu tu ndê gêtj-ñga. Inj têtj Yisu menj ma ndac, “Pômdau, aô tarjwasêñ gakôm gwelenj gambo! Aô asiñwê lec gêm aô sa dom, ma am gêlic ñayham, me? Sôm bu inj nem aô sa.” ⁴¹ Magoc Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Mata, Mata, am hêgo daôm tu gêtj daêsam-ñga. ⁴² Magoc lau hoñ sêpônnda gêtj atu tigenj. Maria tac whinj gêtj ñayham dau, ma lau dañ oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc inj.”

11

*Yom pi lêtj datenj mbec-ñga
(Mat 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Têtj bêc dañ Yisu tenj mbec mbo gameñ dañ. Inj tenj mbec pacndê, ma inj ndê ñgac-sêñom dañ sôm têtj inj, “Pômdau, tôm Jon kêdôhônj inj ndê sêjomi, dec êmdôhônj yac bu atenj mbec.” ² Ma Yisu sôm, “Têtj ndoc mac bu atenj mbec, nanj atenj bocdec bu:

Damañ, am nem ñaê lau sênem dabunj manj.

Ma yob ti lau hoj si Pômdau.

³ Tôm bêc hoj kêj yac mba gô têt yac.

⁴ Suc yac mba sac kwi, bu lau hoj nanj sêkôm sac têt yac, nanj asuc si sac njatôp kwi bocdinaj.

Ma yob yac bu létôm tap yac sa dom."

⁵⁻⁶ Ma inj gic têku yom ma sôm, "Akôc gauc pi mac daôm nem lêj nanj atej gêt têt nem dawami. Mboe am nem njaclej seaj balin-nga danj menj hôc asê têt ôbwêc, ma am pônâda gêt danej-nga bu kêj têt inj. Ma têt timaninjhu am bu têt am nem dawam danj ndi, ma sôm têt inj, 'Oê dawanj, kêj gô njatô têt aô bu wakêt têt aô neaj silip nanj kwahic dec menj hôc asê.' ⁷ Am gauc gêm bocke? Am dawam dinaj oc ô nem yom yêc andu njalôm ma sôm, 'Kêj njawapac têt aô dom! Aô gac gatam ahuc su, ma anej balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu watisa ma wakêt gêt danj têt am!' Inj oc sôm bocdinaj, a? ⁸ Aô wasôm têt am, bu am nem dawam oc tisa ma kêj gêt têt am, magoc inj oc kêj tu am dawam inj-nga dom. Inj oc kêj gêt têt am tôm am ndac, njahu bu am pônâda daôm ma mayam pac tu ndac inj-nga.

⁹ "Bocdinaj aô wasôm têt mac. Atej gêt têt Anôtô, dec oc akôc njandô, anjalê inj ti ndê lêj, ma oc atap sa, ma amati gatam, dec oc léc su têt mac. ¹⁰ Bu Anôtô kêj gêt têt lau hoj nanj sêndac inj, ma lau hoj nanj sênsalê inj ti ndê lêj, nanj oc sêtap sa, ma njac nanj sêmati gatam, nanj oc léc su têt njac.

¹¹ "Damba danj, bu atunjac tenj i, dec oc kêj mboc wêm danj têt inj dom. ¹² Ma atunjac bu ndac mbac nj agulu, goc damba oc kêj gapin-gap inj inj dom. ¹³ Mac lau sac, tigej atoc nem balêkoc sa nj gêt njayham-njayham. Magoc Damam nanj mbo undambê inj gitêt ej, ma oc kêj Njalau Dabunj têt lau nanj sêtej inj."

Yisu ndê njalai njahu

(Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

¹⁴ Têt ndoc danj Yisu soc njalau sac awha mba danj su yêc njac danj. Têt têt njalau sac hu njac awha mba dau sinj, nanj njac dau gic hu sôm yom asê, ma lau toj atu nanj sêlic, nanj sêhêdaê.

¹⁵⁻¹⁶ Lau njatô bu sênsahê Yisu, dec sêndac inj bu kôm gêt dalô danj bu têt asê bu inj kôc njalai yêc Anôtô ndê. Ma lau njatô sêsôm, "Njalau sac si njadau †Belsebal kêj njalai têt Yisu, ma bocdinaj inj soc njalau sac su."

¹⁷ Yisu kêyalê njac si gauc, ma sôm, "Lau gamej danj bu sêwhê dau kôc, dec njac si njacyo oc sêsej njac su. Ma gôlôwac danj bu sêwhê dau kôc, dec njac oc sêlhac njanga dom, ma njac si njacyo oc sêku njac dulu. ¹⁸ Ma Sadanj boc-dinaj. Inj bu kêj kisa inj ndê njalau sac, dec inj ndê gôlinj oc ninja. Bocke dec mac

asôm bu aô gasoc njalau sac su nj Belsebal ndê njalai. ¹⁹ Mac asôm bu aô gakôc njalai yêc Belsebal, dec gasoc njalau sac su. Ma bocke? Mac nem sênomi nanj sem gwelêj sêsoc njalau sac-nga sêwhinj, nanj mac angôlinj yom dau pi njac whinj, a? Njac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁰ Aô gasoc njalau sac nj Anôtô ndê njalai, bocdinaj anyalê bu Anôtô ndê njalai bu nem gôlinj gêt hoj, nanj hôc asê mac su.

²¹ "Sadanj inj gitôm njac ti licwalô atu nanj kôc inj ndê wapa sinj-nga, ma yob inj ndê andu. Oc tôm dom bu lau sêngaho njac kairj dinaj ndê gêt danj. ²² Tigej njac ti licwalô atu nanj hôc gêtêc inj ndê bu ndic sinj têt inj ma ku inj dulu, dec inj oc kôc inj ndê wapa sinj-nga su, ma whê inj ndê wapa hoj kôc.

²³ "Asa nanj kalhac whij aô dom, nanj ti anej njacyo. Ma asa nanj gic lau sa sêtêt aô sêmej dom, nanj soc njac su yêc aô."

Njalau sac sênsalê mala nanj yêc njambwa

(Mat 12:43-45)

²⁴ "Têt ndoc njalau sac danj sa yêc njamalac danj, nanj gitôm inj kêgih mbo gamej sawa ma kêsalê mala êjwhanj dau-nga. Tigej têt ndoc inj tap sa dom, nanj inj oc sôm têt dau, 'Aô wambu wandi wasôc andu nanj aô gahu sinj su.' ²⁵ Ma inj oc mbu ndi, ma tap sa bu njamalac dau ndê njalôm yêc njambwa, gitôm andu sawa nanj sêmasaj njawasi sa. ²⁶ Dec inj oc sa ndi, kôc njalau sac 7 nanj sac sambuc sêhêc gêtêc inj su, nanj sêmej, ma njac hoj oc sêsoc andu dinaj sêndi ma sêmbô dinaj. Bocdinaj njawapac nanj tap njamalac dau sa, nanj hôc gêtêc njawapac njamata-nga-nga su."

²⁷ Yisu sôm yom dinaj, ma awhê danj yêc lau toj atu njalôm ta yom ma sôm, "Am dinam nanj kôm am ma kêj su am, nanj tap Anôtô ndê mwasi sa su." ²⁸ Ma Yisu sôm, "Lau nanj sêngô Anôtô ndê yom ma sêkôc sa ti danja wambu, nanj oc sêtap Anôtô ndê mwasi sa hôc gêtêc su."

Lau sêndac Yisu bu kôm gêt dalô

(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau daêsam nanj sêmbô sêwhinj Yisu, nanj si toj kêsôwec njapaj. Ma inj sôm, "Lau têt dindec-nga njac lau sac. Sêndac gêt dalô, magoc Anôtô oc têt gêt dalô tigej têt njac, tôm gêt dalô nanj inj kôm pi Jona. ³⁰ Anôtô kêkinj Jona têt lau Ninewa gitôm gêt dalô danj, ma njalêj tigej gêt nanj oc hôc asê Njalac ndê Atu, nanj oc ti lau têt dindec-nga si gêt dalô.

³¹ "Muñ-nga, Kwin Siba-nga* kêsêlêj seaj balinj, bu ngô Kinj Solomon ndê yom ti gauc atu-tu. Ma kwahic dec njac nanj hôc gêtêc Solomon su mbo dec, tigej lau têt dindec-nga sêpu inj ndê yom. Tu dinaj-nga, kwin dau oc tisa akêt lau batê têt ndoc Anôtô

* 11:31: Kwahic dec dasam gamej Siba-nga bu 'Arabia.' Minj pi Kwin Siba-nga sêto yêc 1 Kinj 10:1-13.

oc êmatôc lau, ma inç oc hoc lau tēm dindec-nga si sac asê. ³² Ma ñalêñ tigeñ, têtj bêc ñambu-nga lau Ninewa oc sêtisa sêwhiñ lau tēm kwahic dec-nga, ma ñac oc sêhoc lau dindec si sac asê. Ñahu bu lau Ninewa sêñgô Jona ndê yom ma sem si ñalôm kwi. Ma kwahic dec, ñgac nañ hóc gêlêc Jona su mbo dec, tigeñ lau kwahic dec-nga sem dau kwi dom.”

*Namalac si tandô gitôm ya ñawê
(Mat 6:22-23)*

³³ “Yac datuñ lam asê tu bu dasiñ kwi me tançatôc ña suc ahuc dom. Mba! Dakêñ êñgalêñ lhu, bu lau nañ sêsôc sêmeñ nañ sêlic ñawê.

³⁴ “Am nem tanôm gitôm ya ñawê nañ tôc senj têtj am. Bocdinañ am nem tanôm bu wê am sa lêtj ñayham, dec am oc gacgeñ mbo ñawê ñalôm. Magoc tanôm bu wê am sa lêtj sac-nga, dec am gacgeñ mbo ñasec ñalôm. ³⁵ Tu dinañ-nga dec yob daôm ñapep bu ñawê nañ yêc nem ñalôm, nañ mbac e ñasec sa dom. ³⁶ Ma am bu sap lêtj ñawê-nga dôñ ñapapj, ma ndic ahê lêtj ñasec-nga, dec ñawê oc nem am nem ñalôm sambuc ahuc, tôm lam danç pô am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-nga

³⁷ Yisu gic bata yom dinañ su, goc Palêsai danç kégalem inç bu neñ gêtj whiñ inç. Yisu sôc ñgac dau ndê andu gi ma ndôc sic ndôc tebo. ³⁸ Ma Palêsai dau hêdaê bu Yisu gêtj gêtj magoc kêgwasinç amba muñ su dom. ³⁹ Goc Pômdau sôm têtj inç, “Mac lau Palêsai atôm laclhu ti pele nañ sêñgwasinç ñadômbwê-nga ñawasi sa, magoc ñalôm ñadômbwi yêc dôñ yêc. Bu mêtê tamçatu gêtj ma mêtê sac hóc mac nem ñalôm ahuc. ⁴⁰ Mac lau gauc mbasi-nga. Anôtô nañ kêmasañ ñamalac ñamlic ti gêtj awê-nga nañ kêmasañ ñalôm-nga whiñ. ⁴¹ Tamwalô lau ñalôm sawa, ma akêñ nem ñalôm sambuc tu anem ñac sa-nga, ma bocdinañ dec mac nem ñamlic ti ñalôm whiñ oc ñawasi sa yêc Anôtô ançgô-nga.

⁴² “Oyaê. Mac lau Palêsai awhê nem gêtj ôm-nga sauñ-sauñ hoñ kôc ti tonç amanju, ma akêñ tonç tigeñ ti da têtj Anôtô. Mac akôm gêtj sauñ dinañ, tigeñ mac ahu gêtj atu siñ. Mac amatôc lau si yom ñapep dom, ma atac whiñ Anôtô su dom. Gêtj sauñ nañ mac akôm, inç ñayham, magoc akôm yêc gêtj atu-tu whiñ bocdinañ. ⁴³ Oyaê. Mac lau Palêsai atac whiñ bu andôc lau tiwaê si pônç yêc lôm wê-nga, ma atac whiñ bu lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaê yêc malac lôm. ⁴⁴ Oyaê. Tu mêtê sac nañ hóc mac nem ñalôm ahuc, dec mac atôm nom nañ sêñsuhunç ñgac batê danç yêc ñalôm, ma lau sêñyalê dom ma sêñsêlêñ sêmbo ñahô.”

⁴⁵ Gwalam akwa yomsu-nga danç ñgô Yisu ndê yom dinañ ma sôm, “Kêdôhônçwaga, am sôm yom dinañ pi lau Palêsai, ma am pu yac

lau yomsu-nga whiñ.” ⁴⁶ Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-nga akêñ yomsu daêsam têtj lau nañ kêtj wapac ñac ñandô, tigeñ mac daôm akôm gêtj danç bu anem ñac sa tu sêhoc ñawapac dinañ-nga dom.

⁴⁷ “Oyaê. Mac amasanç sêhô bu atoc propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm apami sic propet dau ndu. ⁴⁸ Bocdinañ mac atôc asê bu mac alic gêtj nañ apami sêkôm, nañ bu ñayham. ⁴⁹ Anôtô kèyalê gêtj hoñ, dec hoc yom asê gwananç pi mac apami bocdec bu, ‘*Aô wançinç lau propet ma lau aposel sêtêtj ñac sêndi, magoc ñac oc sêndic propet ñatô ndu, ma sêkôm mêtê sac têtj ñatô.*’ ⁵⁰ Bocdinañ mac lau tēm dindec-nga oc awêkainç ñagêyô awhiñ apami, tu propet hoñ si dac nañ sêkêc siñ-nga, têtj tēm ñamata-nga andô e menç. ⁵¹ Aêc, Abel inç ñgac ñamata-nga, ma Sekaria inç ñgac ñambu-nga, propet nañ ñac sic ndu yêc lôm dabunç, ma alta nañ kalhac lôm dabunç ñasactô, nañ ñalhu. Aêc, aô wasôm têtj mac, lau tēm kwahic dec-nga oc sêtap matôc sa pi lau hoñ dinañ si dac.

⁵² “Oyaê. Lau daêsam takwê mac gwalam akwa yomsu-nga bu awhê Anôtô ti ndê lêtj sa têtj ñac, magoc mac am ñac sa ñapep dom. Mac atôm lau nañ sêyob ki gatam-nga, ma sêtec bu sêkac sa têtj lau nañ bu sêsôc sêndi. Mac daôm ançyalê Anôtô ti asôc inç ñapu dom, ma mac alhac lau nañ bu sêñyalê inç ti sêsôc inç ñapu, nañ ahuc.”

⁵³ Yisu gic bata yom dinañ ma hu andu dau siñ. Ma lau Palêsai ti lau nañ sêndôhônç yomsu, nañ sic hu sêkêñ kisa inç ñandô. Ñac sêndac inç pi gêtj daêsam, ⁵⁴ sêñsahê bu sêtim inç bu sôm yom giso, dec oc tôm bu sêmatôc inç.

12

*Yisu ndê yom ñatô
(Mat 10:26-33)*

¹ Têtj tēm dinañ lau daêsam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêngapiñç dau sa. Ma Yisu sôm yom têtj inç ndê ñgacsêñjomi bocdec bu, “Ayob daôm ñapep bu lau Palêsai si mêtê sac lom mac dom. Ñac sêsôm yom ñayham magoc ñac dau sêkôm ñandô sa dom. Mêtê dau gitôm yist nañ tôm bu nem bolom ahuc ñagahô enç.

² Gêtj hoñ nañ lau sem ahuc, ma gêtj hoñ nañ yêc siñç dau, nañ oc menç sa tiawê. ³ Yom bocke nañ mac asôm têtj daôm têtj ôbwêc, nañ lau oc sêngô têtj acsalô. Ma yom nañ mac asôm malô têtj daôm yêc andu ñalôm, nañ oc sêsôm asê yêc malac lôm. ⁴ Aneñ lau mac ançgô. Atôc lau nañ bu sêndic mac ndu-nga dom, bu tiñambu ñac sêtôm dom bu sêkôm gêtj danç tiyham têtj mac. ⁵ Tigeñ aô wasôm têtj mac bu atôc Anôtô, ma asôc inç ñapu. Bu têtj ndoc mac ambac ndu su, inç ndê

ñaclai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aô wasôm têtj mac, atôc inj!

⁶ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nanj lau sêlic bu gêj nambwa. Tigenj Anôtô oc êjnhinj ñac si danj sinj dom. ⁷ Ma Anôtô tac whinj mac hôc gêlêc mbac saun-saun daêsam su. Yomandô! Anôtô kêyalê mac e pi sa, gitôm inj sê mac nem kêclauj hoj sa timala. Bocdinaj atôc daôm dom.

⁸ “Aô wasôm têtj mac bu asa nanj sôm asê yêc lau anjô-nga bu inj kêj whinj aô, nanj Ñamalac ndê Atu oc sôm ñamalac dau ndê ñaê asê yêc Anôtô ndê anjela anjô-nga. ⁹ Tigenj asa nanj sêc inj ndê kêj whinj aô-nga ahuc yêc lau anjô-nga, nanj Ñamalac ndê Atu oc sêc inj ahuc yêc Anôtô ndê anjela anjô-nga bocdinaj. ¹⁰ Asa nanj bu sôm yom sac pi Ñamalac ndê Atu, tigenj tinjambu kac ndê ñalôm kwi, nanj Anôtô oc suc inj ndê sac kwi. Tigenj asa nanj sôm yom sac sambuc pi Ñalau Dabuñ, nanj Anôtô oc suc inj ndê sac kwi dom.

¹¹ “Tinjambu lau oc sêkôc kac dôn tu mac akêj whinj aô-nga. Ñac oc sêwê mac atêj lau bata Israel-nga andi, bu sêmatôc mac yêc ñac si lôm wê-nga. Ma ñac oc sêkêj mac alhac gôlinjwaga ma lau ti ñaclai anjô-nga bocdinaj. Têj ndoc dinaj, ahêgo daôm tu yom asôm ma aô têtj ñac-nga dom. ¹² Bu Ñalau Dabuñ oc êndôhôn mac ma kêj yom têtj mac tu asôm-nga têtj ndoc dinaj.”

Yom gôlinj pi ñac ti lêlôm

¹³ Ñgac danj yêc lau toj atu dinaj ñalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, sôm têtj aô dôwanj bu whê damanj ndê wapa lêjnsêm kôc ma kêj ñatô têtj aô.” ¹⁴ Magoc Yisu sôm, “Am ñgô su nanj. Anôtô kêyalinj aô sa ti am nem ñgac êmatôc yom-nga me ñgac whê wapa kôc-nga dom.” ¹⁵ Goc inj sôm têtj lau hoj, “Ayob daôm ñapep bu tamgatu wapa nom-nga dom. Bu ñamalac si ñahu sêmbo tali-nga sip awa ti wapa daêsam nanj sic sa-nga, nanj dom.”

¹⁶ Ma inj sôm yom gôlinj danj têtj ñac bocdec bu, “Ñgac ti lêlôm danj mbo, ma gêj nanj inj sô yêc ndê nom gêm ñandô daêsam andô. ¹⁷ Dec inj gauc gêm têtj dau, ‘Aô wakôm sake? Anenj andu wakêj gêj ñandô sôc-nga oc nditôm dom.’ ¹⁸ Bocdinaj dec inj sôm, ‘Aô wakôm gêj bocdec. Aô wasen andu akwa-kwa hoj su, ma wakwê andu wakuc ñatô nanj atu andô. Ma yêc dinaj, aô wandic anenj gêj ñandô ti wapa hoj sa. ¹⁹ Ma aô wasôm têtj dauj, ‘Aô gac gêj ñayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala daêsam. Aô wanjwhanj dauj, ma wanen ti wanôm gêj ma watisambuc.’” ²⁰ Magoc Anôtô sôm têtj inj, ‘Am ñgac gauc mbasi-nga! Ôbwêc dec am oc mbwac ndu. Ma wapa nanj am gic sa tu daôm-nga, nanj oc ti asa ndê?’” ²¹ Goc Yisu sôm, “Lau hoj nanj sic wapa daêsam sa tu dau-nga, magoc sêmbo sêtôm lau ñalôm sawa tu

sêjyalê Anôtô ti ndê mêtê dom-nga, nanj lau gauc mbasi-nga bocdinaj.”

Dahêgo dauj dom (Mat 6:25-34)

²² Ma Yisu sôm têtj inj ndê ñgacsêjnomi, “Bocdinaj dec aô wasôm têtj mac, ahêgo daôm tu gêj anenj-nga, me tu ñakwê asôc-nga dom. ²³ Bu Anôtô kêj mac ambo tamli, ma gêj dinaj inj gêj atu. Gêj danenj-nga inj gêj atu dom. Ma Anôtô kêj mac nem ñamlic ñagêj hoj. Dinaj inj gêj atu, ma ñakwê asôc-nga inj gêj atu dom.

²⁴ “Akôc gauc pi mbac ko. Ñac sêsô gêj dom, ma sic gêj ñandô sa dom. Ñac si andu gêj ñandô-nga mbasi, tigenj Anôtô gôlôm ñac. Ma Anôtô tac whinj mac ñamalac hôc gêlêc mbac hoj su. ²⁵ Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-nga? ²⁶ Mac atôm dom bu akôm gêj saun andô dinaj, bocdinaj tu sake-nga mac ahêgo daôm pi gêj ñatô?

²⁷ “Ma akôc gauc pi ñaola ñayham nanj sêpo sêlhac kwanj ñalôm. Sêkôm gwelenj dom, ma sêmasanj ñakwê dom, tigenj aô wasôm têtj mac, bu Kirj Solomon inj sôc ñakwê ñayham andô, magoc inj ndê gôlônj ti ñawasi hôc gêlêc ñaola dinaj danj su dom. ²⁸ O mac lau nanj akêj whinj gwalec, anjô! Kwanj ti ñaola nom-nga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêj ya nenj su, magoc Anôtô kêj gêj dau ti ñadalô ñayham ma yob ñapep. Ma bocdinaj, anyalê bu yom ñandô, Anôtô oc yob mac ma kêj ñakwê têtj mac whinj. ²⁹ Ahêgo daôm pi gêj anenj ti anôm-nga dom, ma ambo ti ñalôm ñawapac dom. ³⁰ Lau sambuc nanj sêjyalê Anôtô dom, nanj sêhêgo dau pi gêj kainj dinaj ñapanj, magoc Damam undambê-nga kêyalê su bu mac apônda gêj dau. ³¹ Ahêgo daôm tu gêj dinaj-nga dom, magoc akôm ñannga bu atap malam sa yêc Anôtô ndê gôlinj ñapu. Ma inj oc yob mac tu gêj nom-nga-nga whinj. ³² O anenj lau, atôc daôm dom. Bu mac nem Damam undambê-nga tac whinj bu ti mac nem Kirj ma kôc mac sa andôc inj ndê gôlinj ñapu.”

Tanj salê awa ñandô undambê-nga (Mat 6:19-21)

³³⁻³⁴ “Aô wasôm têtj mac, bu gamej bocke nanj mac nem awa yêc, nanj mac oc ahê gauc pi ma atac whinj ñapanj. Bocdinaj akêj nem wapa nom-nga têtj lau sênemlihi, ma akêj nem awa tu anem lau ñalôm sawa sa-nga. Ma apo gêj undambê-nga sa ti nem awa ñandô, nanj oc yêc ñayham ñapanj. Lau kanj oc sêtôm dom bu sênem kanj, ma gêj danj oc kôm tisac dom.”

Tamasanj dauj tu Pômdau mbu menj-nga (Mat 24:42-51)

³⁵⁻³⁶ “Amasanj daôm ñapep. Ambo atôm lau akinj nanj sêsôc ñakwê gwelenj-nga sa,

ma sêtuŋ si lam asê ma sêhôn si ŋadau bu mbu meŋ akêŋ mwasiŋ nem awhê-ŋga. Têŋ ndoc ŋac si ŋadau mbu meŋ ma êmati gatam, nanŋ ŋac oc sêkac gatam sa têtŋ inŋ ŋagahô. ³⁷ Ŋadau bu mbu meŋ ma tap lau akiŋ sa, nanŋ sêmasaŋ dau gwanar ma sêhôn inŋ sêmbo, dec ŋac oc sêtap mwasiŋ atu sa yêc inŋ. Aô wasôm yomandô, ŋadau dau oc meŋ, sôc ŋakwê tôm lau akiŋ sêsôc, kêŋ ŋac sêndôc tebo, ma nem akiŋ ŋac. ³⁸ Ŋadau bu meŋ têtŋ timaniŋhu me têtŋ ôbwêc lôm, ma tap ŋac sa sem ali ma sêhôn inŋ sêmbo, dec inŋ oc êmwasiŋ ŋac êŋlêc. ³⁹ Tigerŋ aŋgô su nanŋ! Lau kanŋ sêkêŋ puc pi ndoc sêmen-ŋga dom. Andu ŋadau danŋ, bu êŋyalê ndoc nanŋ ŋgac kanŋ danŋ oc meŋ, dec inŋ oc yob inŋ ndê andu ŋapep bu ŋgac kanŋ dinaŋ sôc meŋ dom. ⁴⁰ Ma mac bocdinaŋ, amasaŋ daôm ŋapep ma anem ali ŋapaŋ, bu ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ têtŋ ndoc nanŋ mac akêŋ batam, nanŋ dom.”

⁴¹ Têtŋ dinaŋ Pita sôm, “Pômdau, am sôm yom gôliŋ dinaŋ bu yac ŋgacsêŋomi aŋgô, me bu lau honŋ sêŋgô?” ⁴² Ma Pômdau ô yom ma sôm, “Mac nem asa inŋ gitôm ŋgac akiŋ ŋayham ma ti gauc? Ŋgac akiŋ kaiŋ dinaŋ ndê ŋadau bu lhô têtŋ gameŋ danŋ ndi, goc inŋ oc kêŋ inŋ yob lau akiŋ ŋatô ma kêŋ gêŋ danenŋ-ŋga têtŋ ŋac tôm ŋandoc. ⁴³ Ma têtŋ ndoc ŋadau mbu meŋ ma tap inŋ sa kôm inŋ ndê gwelenŋ ŋapep mbo, nanŋ inŋ oc lic inŋ ŋayham ma kôm ŋayham têtŋ inŋ. ⁴⁴ Yomandô! Ŋadau oc kêŋ inŋ yob inŋ ndê wapa honŋ. ⁴⁵ Magoc ŋgac akiŋ sac oc sôm têtŋ dau, ‘Aneŋ ŋadau oc mbu meŋ ŋagahô dom.’ Goc inŋ oc ndic lau akiŋ ŋatô, ma neŋ gêŋ ŋawahô ti nôm wain e êŋinŋ inŋ. ⁴⁶ Ŋadau oc mbu meŋ hôt asê têtŋ bêc ti acgatu nanŋ ŋgac akiŋ dau kêŋ bata, nanŋ dom. Ma inŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têtŋ inŋ, ma soc inŋ su ndi bu mbo whiŋ lau nanŋ danŋgapêc ma sêkêŋ whiŋ dom.

⁴⁷ “Ŋgac akiŋ nanŋ kêyalê gêŋ nanŋ inŋ ndê ŋadau tac whiŋ bu inŋ kôm, tigerŋ tec bu kôm ma kêmasaŋ dau dom, nanŋ oc tap ŋagêyô atu sa. ⁴⁸ Magoc ŋgac akiŋ nanŋ kêyalê gêŋ nanŋ ŋadau tac whiŋ bu inŋ kôm, nanŋ dom, dec kôm mêtê sac nanŋ gic waê bu inŋ tap ŋagêyô sa, nanŋ oc kôt ŋagêyô saunŋ. Lau honŋ nanŋ sêtap mwasiŋ sa yêc Anôtô, nanŋ inŋ takwê ŋac bu sêkôm gwelenŋ ŋa mwasiŋ dinaŋ e nem ŋandô. Ma ŋac nanŋ sêtap mwasiŋ atu sa, nanŋ inŋ takwê ŋandô daêsam.”

*Lau oc sêwhê dau kôt tu Yisu-ŋga
(Mat 10:34-36)*

⁴⁹ Ma Yisu gic têtŋ yom ma sôm, “Aô gasip nom gameŋ bu wakêŋ bu êŋsahê lau nom-ŋga, ma aô atac whiŋ bu ya dau lom asê ŋagahô. ⁵⁰ Aô dauŋ oc wahôt ŋawapac ti ŋandê atu, nanŋ gitôm busaŋgu kaiŋ danŋ tu waliŋ-ŋga. Ma aô wapô sim dauŋ ŋandô e gêŋ dau ŋandô sa. ⁵¹ Gauc nem bu aô gameŋ

bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aô-ŋga dec lau oc sêwhê dau kôt. ⁵² Têtŋ kwahic dec ma ndi, lau nanŋ sêmbo andu danŋ, nanŋ oc sêwhê dau kôt tu aô-ŋga. Lau amandariŋ bu sêmbo, goc lu oc sêkêŋ kisa tô, ma tô oc sêkêŋ kisa lu. ⁵³ Tu aô-ŋga dec ŋac oc sêwhê dau kôt. Damba lu atuŋgac oc sêkêŋ kisa dau, ma dinda lu atuwê oc sêkêŋ kisa dau. Ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêŋ kisa dau bocdinaŋ.”

Taŋyalê ndoc

⁵⁴ Ma Yisu sôm têtŋ lau tonŋ atu, “Mac bu alic dao yec sambuc danŋ puc pi meŋ, dec mac asôm bu u oc ndic, ma u gic. ⁵⁵ Ma muasa bu êŋsêlêŋ, dec mac asôm bu gameŋ oc ŋandê sa, ma gameŋ ŋandê sa. ⁵⁶ Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac alic gêŋ dalô nom-ŋga ti umbonŋ-ŋga ma mac atôm bu anyalê ndoc. Ma bocke dec mac alic gêŋ honŋ nanŋ aô gakôm yêc nom, magoc mac nem gauc sa pi aô neŋ ŋahu lec dom.

⁵⁷ “Oc tôm bu mac aŋsahê gêŋ honŋ tu bu anyalê lêtŋ bocke inŋ lêtŋ gitêŋ, magoc tu sake-ŋga mac akôm dom? ⁵⁸ Aŋgô! Am asa nanŋ nem tôp bu yêc ŋamalac danŋ, ma inŋ bu wê am têtŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga, nanŋ goc êmsahê bu êmasaŋ yom whiŋ inŋ têtŋ ndoc amlu aŋsêlêŋ ambo senŋ. Ma bocdinaŋ ŋgac dau oc kêŋ am têtŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga dom. Bu mba, mboe ŋgac êmatôc yom-ŋga o c kêŋ am têtŋ ŋgac yob gapocwalô-ŋga, ma inŋ oc kêŋ am sôc gapoc-walô ndi. ⁵⁹ Aô wasôm têtŋ am bu am oc ndôc gapocwalô ŋapaŋ e am ndic nem tôp honŋ pacandê.”

13

Danem dauŋ kwi bu dandiŋan dom

¹ Têtŋ ndoc dinaŋ lau ŋatô sêmbo sêwhiŋ Yisu, ma ŋac sic miŋ yom pi lau Galili-ŋga ŋatô. Lau dinaŋ sic domba ndu bu sêkêŋ ti da, ma gôliŋwaga Pailot ndê lau sêmenŋ ma sic ŋac ndu ma sêŋgaluŋ ŋac si dac whiŋ domba si dac. ² Yisu ŋgô ŋac si yom dau, goc ndac, “Mac gauc gêm bocke? Lau Galili-ŋga dinaŋ si sac hôt gêlêc lau Galili-ŋga ŋatô si sac su, ma bocdinaŋ ŋawapac dinaŋ hôt asê ŋac, a? ³ Aô wasôm, mba! Tigerŋ mac bu anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac oc andinaŋ. ⁴ Gauc nem andu baliŋ nanŋ lau sêkwê yêc Siloam, nanŋ ku sa ma sec lau 18. M ac gauc gêm bocke? Lau 18 dinaŋ si sac hôt gêlêc lau Jerusalem-ŋga si sac, a? ⁵ Aô wasôm têtŋ mac, mba! Tigerŋ mac bu anem nem ŋalôm kwi dom, dec mac honŋ oc andinaŋ.”

⁶ Goc Yisu sôm yom gôliŋ danŋ bocdec bu, “Yêc ŋgac danŋ ndê ôm wain-ŋga, a kiŋ danŋ kalthac. Ma ŋgac dau gi kêsalê a kiŋ ŋandô, magoc tap sa dom. ⁷ Dec inŋ sôm têtŋ ŋgac nanŋ yob inŋ ndê ôm. ‘Tôm yala tô aô gameŋ kasalê ŋandô yêc a kiŋ dindec, ma gatap sa dom. Lêtŋ dulu, bu a dau pôc gameŋ ahuc

ma gêm nhandô dom.’⁸ Tigen n̄gac yob òm-nga sòm, ‘Aneŋ n̄dadu, hu siŋ lhac yala dan tiyham. Aõ wandic gwelec ma wahôc nom pi n̄ahu.’⁹ In̄ bu nem n̄handô t̄eŋ yala wakuc, dec oc n̄ayham. Ma bu nem n̄handô dom, nan̄ goc am l̄eŋ dulu.’”

Yisu kòm awhê bôliŋ dan̄ n̄ayham sa t̄eŋ bêc Sabat-nga

¹⁰ T̄eŋ bêc Sabat-nga dan̄, Yisu k̄édôhôn̄ lau mbo lôm wê-nga dan̄. ¹¹ Ma awhê dan̄ mbo, nan̄ n̄jalau sac kòm in̄ ndôc bôliŋ tòm yala 18. In̄ k̄ésêl̄eŋ k̄eŋkôŋ ma gitôm dom bu in̄ lhac solop. ¹² Yisu ḡelic in̄ ma ta in̄ meŋ, goc sòm, “O awhê daôm, aõ bu wasen̄ ḡeŋ nan̄ sô am dôŋ, nan̄ su.” ¹³ Goc Yisu k̄eŋ amba sac in̄, ma n̄gahô in̄ kalhac tisolop, ma k̄eŋin̄ Anôtô.

¹⁴ Tigen n̄gac bata nan̄ yob lôm wê-nga dinan̄, in̄ tac n̄andê bu Yisu kòm awhê dinan̄ n̄ayham sa t̄eŋ bêc Sabat-nga. Dec in̄ sòm t̄eŋ lau, “Bêc 6 yêc bu danem gwelen̄. Mac bu atac whin̄ bu n̄ayham sa, dec amej̄ t̄eŋ bêc Sabat-nga dom. Amej̄ t̄eŋ bêc 6 dinan̄ n̄adan̄.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô in̄ ndê yom ma sòm, “Mac lau atim yom lau-nga. Mac hon̄ akôm gwelen̄ t̄eŋ bêc Sabat-nga t̄eŋ ndoc mac ambwala nem don̄ki ti makao su, ma awê n̄ac sêsa si bu sênôm bu. ¹⁶ Awhê dindec in̄ Abraham ndê apawê dan̄, ma Sadan̄ sô in̄ dôŋ tòm yala 18 su. Tu sake-nga dec tambwala in̄ su t̄eŋ bêc Sabat-nga dom?” ¹⁷ Yisu ndê yom dau kòm in̄ ndê n̄acyo hon̄ maya atu. Tigen lau daêsam atac n̄ayham pi ḡeŋ n̄ayham hon̄ nan̄ in̄ kôm.

Yom gôliŋ pi ḡeŋ n̄awhê saun̄
(Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Ma Yisu ndac lau dinan̄, “Anôtô ndê gôliŋ k̄êsôwec n̄al̄eŋ bocke? Aõ wanem dôhôn̄ pi ḡeŋ sake bu wawhê sa? ¹⁹ Anôtô ndê gôliŋ gitôm n̄awhê saun̄ andô dan̄, gitôm a soc n̄awhê. N̄gac dan̄ kôc sa gi ma sô yêc ndê ôm, ma tin̄ambu ḡeŋ dau po ti a atu, ma mbac lôlôc-nga sêmen̄ sêhê si n̄aic yêc n̄asan̄gac.”

Yom gôliŋ pi yist
(Mat 13:33)

²⁰ Ma in̄ sòm yom gôliŋ dan̄ tiyham bocdec bu, “Aõ wanem dôhôn̄ Anôtô ndê gôliŋ pi ḡeŋ sake bu wawhê sa? ²¹ Aõ wanem dôhôn̄ pi yist, nan̄ awhê dan̄ k̄eŋ sip plawa lôŋ atu dan̄ ma k̄egalun̄. Ma n̄asawa saun̄ eŋ yist dinan̄ kôm plawa hon̄ sun̄.”

Gatam undambê-nga saun̄ andô

²² Tin̄ambu Yisu k̄ésêl̄eŋ hêganôn̄ Jerusalem gi. In̄ golom-golom malac atu-tu ti saun̄-saun̄ hon̄, ma k̄édôhôn̄ lau. ²³ Ma n̄amalac dan̄ ndac in̄, “Pômdau, Anôtô oc kôc lau tigen-tigen sa sêndôc undambê, me lau daêsam?” Ma Yisu ô yom ma sòm t̄eŋ lau, ²⁴ “Lau daêsam oc sêŋsahê bu sêôs gatam sêndi, magoc n̄ac oc sêtôm dom, bu gatam

dau saun̄ andô. Bocdinan̄ akôm n̄an̄ga bu asôc gatam dau andi. ²⁵ Andu n̄dadu bu tisa ma ndic gatam ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam ma asôm, ‘Pômdau, l̄êc gatam su t̄eŋ yac.’ Magoc in̄ oc sòm t̄eŋ mac bu, ‘Mac lau dinan̄ amej̄ ak̄eŋ ndê? Aõ kayalê mac dom.’ ²⁶ Ma mac oc asôm, ‘Yac an̄ ḡeŋ ti anôm ḡeŋ awhin̄ am, ma am k̄édôhôn̄ lau yêc yac mba malac lôm.’ ²⁷ Tigen in̄ oc sòm, ‘Mac lau dinan̄ amej̄ ak̄eŋ ndê? Aõ kayalê mac dom. Alhò su yêc aõ, mac lau akôm sac-nga!’ ²⁸⁻²⁹ T̄eŋ t̄em n̄ambu-nga, mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-kwa hon̄ sêndôc Anôtô ndê gameŋ undambê-nga. Ma lau oc sêmen̄ ak̄eŋ nom n̄abatij̄ hon̄, ma sênen̄ mwasij̄ atu yêc undambê. Magoc Anôtô oc êmasuc mac su andi ambo gameŋ ahôc n̄andê-nga, ma yêc dinan̄ mac oc atan̄, ma mac nem lhôm êŋsiŋ pi dau. ³⁰ An̄gô su nan̄! Lau n̄atô nan̄ kwahic dec sêti lau n̄ambu-nga, nan̄ oc sêti lau n̄amata-nga, ma lau n̄amata-nga oc sêti lau n̄ambu-nga.”

Yisu tan̄ pi lau Jerusalem-nga

³¹ T̄eŋ ndoc dinan̄ lau Palêsai n̄atô sêt̄eŋ Yisu sêmen̄ ma sêsôm, “Hu gameŋ dindec siŋ ma lhô ndi, bu Herod tac whin̄ bu ndic am ndu.” ³² Magoc Yisu sòm t̄eŋ n̄ac, “Mac andi asôm t̄eŋ Herod, giam pôm dinan̄, ‘Acsalô lec ma lan̄sê aõ oc wasoc n̄alau sac su, ma wakôm lau gêmbac n̄ayham sa. Ma t̄eŋ bêc titô-nga aõ oc wandic dabin̄ anej̄ gwelen̄.’ ³³ Aõ oc wakôm anej̄ gwelen̄ tòm bêc n̄atô, ma tin̄ambu aõ wat̄eŋ Jerusalem wandi. Mac lau Israel-nga ac propet daêsam ndu su yêc Jerusalem, ma bocdinan̄ dec aõ gac waê bu wapi wandi wawhin̄.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anôtô ndê lau propet ndu, ma lau git̄eŋ nan̄ in̄ k̄eŋin̄ t̄eŋ mac, nan̄ mac atac n̄a hoc ndu. Ndoc daêsam aõ tac whin̄ bu wandic mac lau sa asôc Anôtô ndê gôliŋ n̄apu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic n̄atu sa sôc n̄amakê n̄apu. Tigen mac atac. ³⁵ Bocdinan̄ Anôtô oc hu mac ti nem andu siŋ. Ma aõ wasôm t̄eŋ mac bu mac oc alic aõ tiyham dom e mac asôm, ‘Tampin̄ Mesaya nan̄ meŋ gêm Pômdau an̄gô.’”

14

Yisu gêm n̄gac n̄amlic sun̄ dan̄ sa

¹ T̄eŋ bêc Sabat-nga dan̄, Yisu sôc n̄gac bata dan̄ ndê andu gi bu neŋ ḡeŋ. N̄gac bata dau in̄ lau Palêsai si dan̄, ma n̄ac si lau n̄atô tatin̄ Yisu sêmbô. ² Yisu ḡelic n̄gac gêmbac dan̄ ndôc, nan̄ amba ti gahi sun̄. ³ Goc in̄ ndac lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-nga bocdec bu, “Yac bu dakôm lau n̄ayham sa t̄eŋ bêc Sabat-nga, dec oc tangij̄ yomsu Sabat-nga, me mba?” ⁴ N̄ac sem dôŋ ma sêô yom dan̄ dom, goc in̄ kêmasec n̄gac ti gêmbac dinan̄,

kôm in n̄yaham sa, ma kêñ in kôlhô gi. ⁵ Ma in ndac n̄ac, “Mac nem balê dan me donki dan bu penj sip sê n̄alôm têtj bêc Sabat-n̄ga, dec mac oc akôm sake? Mac oc ahê in sa pi menj, me ahu in sinj yêc?” ⁶ Ma n̄ac sêtôm dom bu sêo in ndê yom.

Datoc dauj sa dom

⁷ Yisu gêlic bu lau nanj n̄gac bata dau kêgalêm n̄ac sa bu sênej gêtj sêwhin in, nanj atac whin bu sêndôc pôn nanj gic lau tiwaê n̄awaê. Dec in sôm yom gôlin dan têtj n̄ac bocdec bu, ⁸ “Lau bu sêkêtj ahen am bu neñ mwasiñ nem awhê-n̄ga, nanj ndi ndôc lau tiwaê si pôn dom. Mboe mwasiñ n̄adau kêgalêm n̄gac tiwaê dan nanj hôc gêtj am su. ⁹ Bu bocdinañ dec in oc têtj am menj ma sôm, ‘Kêtj pôn n̄yaham dindec têtj n̄gac atu dindec.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma ndi ndôc pôn n̄ambwa. ¹⁰ Boc-dinañ lau bu sêkêtj ahen am bu neñ mwasiñ, nanj ndi ma ndôc pôn n̄ambwa. Ma mboe n̄adau oc menj ma sôm têtj am, ‘Aneñ silip, tisa ma mweñ ndôc pôn n̄yaham.’ Ma bocdinañ in oc po am nem waêm sa yêc n̄aclej honj an̄gô-n̄ga. ¹¹ Nalêtj tigenj, lau nanj sêtoc dau sa, nanj Anôtô oc êñgwinin n̄ac. Ma lau nanj sêñgwinin dau, nanj Anôtô oc toc n̄ac sa.”

Tamwasiñ lau n̄alôm sawa

¹² Ma Yisu sôm têtj n̄gac bata dau, “Am bu ndê mwasiñ bu lau sênej sêwhin am, nanj kêñ ahen nem silip ti asidôwai, me lau ti lêtôm nanj sêndôc am nem malac, nanj dom. Am bu kôm bocdinañ, dec tinjambu n̄ac oc sêkêtj ahen am bu neñ gêtj whin n̄ac, ma mwasiñ dau ti am nem n̄agêtjô. ¹³ Têtj têtj am ndê mwasiñ dan, nanj kêñ ahen lau n̄alôm sawa ti lau bôlin ma lau tapec. ¹⁴ Ma bocdinañ am oc tap Anôtô ndê mwasiñ sa. N̄ahu bu lau dinañ sêtôm dom bu sêkêtj gêtj dan ô nem mwasiñ têtj kwahic dec. Magoc têtj ndoc lau gitêtj sêtisa akêtj lau batê-n̄ga, nanj Anôtô oc kêñ n̄agêtjô n̄yaham têtj am.”

Yom gôlin pi mwasiñ atu (Mat 22:1-14)

¹⁵ Lau nanj señ gêtj sêwhin Yisu, nanj si n̄gac dan n̄gô Yisu ndê yom dinañ ma sôm têtj in, “Lau nanj bu sênej mwasiñ atu yêc Anôtô ndê gameñ undambê-n̄ga, nanj oc atac n̄yaham hôc gêtj.” ¹⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “N̄gac dan kêmasañ mwasiñ atu dan, ma kêñ ahen lau daêsam. ¹⁷ Têtj mwasiñ dau n̄abêc in kêtjin n̄gac akiñ dan bu sôm têtj lau nanj in kêgalêm n̄ac sa bu, ‘Amenj, bu aô kamasañ gêtj honj su.’ ¹⁸ Tigenj n̄ac honj sêtoc bu sênej, dec sêmasañ yom têtj in. N̄gac dan sôm, ‘Aô waloc dom, bu aô gamlhi nom dan su, ma kwahic dec aô bu wasa wandi walic. Aô waterj am bu hu aô sinj.’ ¹⁹ Ma dan sôm, ‘Aô waloc dom, bu aô gamlhi makao amanju, ma kwahic dec aô bu wasa

wandi ma wan̄sahê n̄ac tu sêkôm gwelenj-n̄ga. Waterj am bu hu aô sinj.’ ²⁰ Ma dan tiyham sôm, ‘Kwahic dec aô gam awhê sa, bocdinañ gitôm dom bu waloc.’ ²¹ Bocdinañ n̄gac akiñ dau mbu gi ma gic minj yom dinañ têtj in ndê n̄adau. Ma yom dau kôm n̄adau tac n̄andê, dec in kêtjin ndê n̄gac akiñ tiyham ma sôm, ‘N̄agahô sôc malac atu ndi, ma kôc lau n̄alôm sawa ti lau bôlin ma lau tapec sa sênej bu sênej aô neñ mwasiñ.’ ²² Ma n̄gac akiñ kôm bocdinañ, goc mbu menj ma sôm, ‘Aneñ n̄adau, aô gakôm gitôm am sôm, ma n̄asawa yêc dôn yêc.’ ²³ Dec n̄adau sôm têtj in, ‘Sa señ ma gameñ n̄amakê-n̄ga ndi, ma kac lau bu sêdôc sênej. Aô tac whin bu aneñ andu menjhu. ²⁴ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu lau nanj aô gakêtj ahen têtj n̄amata-n̄ga, nanj si dan oc neñ aneñ mwasiñ dom.’”

Lêtj tanjuc Yisu-n̄ga

²⁵ Lau daêsam sêñsêlêñ sêwhin Yisu, ma in kac dau kwi ma sôm têtj n̄ac, ²⁶ “Asa nanj têtj aô menj ma bu êñkuc aô, nanj atac whin aô hôc gêtj gêtj honj ndic n̄awaê. In bu atac whin damba me dinda, me in nawhê ma balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me in dau ndê lêtj mbo-n̄ga hôc gêtj in ndê atac whin aô, dec oc tôm dom bu in ti aneñ dan ma êñkuc aô. ²⁷ Asa nanj bu êñkuc aô, magoc tec bu hôc ndê a gicso dau, nanj gitôm dom bu êñkuc aô.

²⁸ “Mac nem dan bu kwê andu atu dan, nanj gêtj n̄amata-n̄ga in oc ndôc sic ma kôc gauc pi in ndê mone ti gêtj bu oc nditôm bu kwê andu dau sa, me mba. ²⁹ In bu kêñ alhê sip nom ndi, magoc ndic dabin andu dom, dec lau nanj sêlic, nanj oc sêsu in susu, ³⁰ ma sêsôm, ‘N̄gac dindê gic hu kwê andu, magoc gitôm dom bu ndic dabin.’

³¹ “Ma kin dan bu sa ndi bu ndic sinj têtj kin dan, dec gêtj n̄amata-n̄ga in oc ndôc sic ma kôc gauc pi in ndê lau sinj-n̄ga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhêc gêtj kin dinañ ndê lau sinj-n̄ga 20,000, me mba. ³² In bu lic bu n̄ac sêtôm dom, dec in oc êñkin lau wamba-n̄ga sêtêtj kin dinañ têtj ndoc in mbo ahê, bu sêsôm yom wamba-n̄ga.

³³ “Bocdinañ akôc gauc n̄apep munj su, goc amej anjuc aô. Asa nanj tec bu hu in ndê gêtj honj sinj tu aô-n̄ga, nanj oc nditôm dom bu ti aô neñ dan.

³⁴ “Gwêc so in gêtj n̄yaham, tigenj n̄amakic bu n̄inga, oc dakôm n̄amakic sa tiyham n̄alêtj nde? ³⁵ Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinañ tambalinj sinj n̄inga. Mac danjamsuj bu yêc, nanj anjô aneñ yom.”

15

Yom gôlin pi domba dan nanj ginjã (Mat 18:12-14)

¹ Lau sêkôc takis-n̄ga ma lau n̄atô nanj lau Palêsai sêsam n̄ac bu lau sac, nanj daêsam

sêtêñ Yisu si bu sêñgô in ndê yom. ² Ma lau Palêsai ti lau nan sêndôhôn yomsu, nan sêtuclîñ Yisu ma sêsôm, “Ngac dau kôc lau sac sa, ma gêñ gêñ whîñ ñac.” ³ Dec Yisu sôm yom gôliñ dan têtñ ñac bocdec bu, ⁴ “Mac nem ñgac dan bu yob domba 100, ma in ndê domba dan bu niñga, dec in oc kôm sake? In oc hu 99 sin sêmbo gameñ gapon, ma êñsalê domba nan giñga su e in tap sa. ⁵ Ma têtñ ndoc in tap sa, nan in oc hu sac bakêyac ti atac ñayham atu. ⁶ Ma in oc mbu têtñ ndê andu ndi, ma êñgalêm in ndê lau menpañ in-ñga ti ndê silip, ma sôm têtñ ñac, ‘Mac atac ñayham awhîñ aô, bu aô gatap aneñ domba nan giñga su, nan sa.’ ⁷ Aô wasôm têtñ mac, bu ñalêñ tigen dinañ Anôtô ti anela undambê-ñga oc atac ñayham atu tu ñamalac sac dan nan gêm ndê ñalôm kwi, hóc gêlêc atac ñayham tu lau gitêñ 99 nan si yom me giso tu sênem dau kwi pi-ñga mbasi.”

Yom gôliñ pi mone nan giñga

⁸ Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê dan, nan ndê mone silba amanju sêndôc. Mone dan bu niñga, dec in oc tun lam asê ma sê andu ña-basac sa, goc êñsalê ñapep e in tap mone dau sa. ⁹ Têtñ ndoc in tap sa su, nan in oc êñgalêm in ndê silip ti lau menpañ in-ñga sêmep sêpitigen ma sôm, ‘Mac atac ñayham awhîñ aô, bu aô gatap mone nan giñga su, nan sa.’ ¹⁰ Aô wasôm têtñ mac bu ñalêñ tigen, Anôtô ti anela undambê-ñga oc atac ñayham atu, têtñ ndoc ñamalac kôm sac-ñga dan gêm ndê ñalôm kwi.”

Yom gôliñ pi balê nan giñga

¹¹ Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Ngac dan mbo ma in ndê atunğac lu. ¹² Ma balê saun sôm têtñ damba, ‘Daman, wapa lêsêsêm nan gic aô ñawaê, nan kêtñ têtñ aô.’ Goc damba whê ndê wapa ti gêñ hon kôc tu inlu-ñga, ma kêtñ têtñ balê saun tôm in ndac. ¹³ Nasawa saun ma balê saun dau gic in ndê gêñ hon sa, ma kôlhô têtñ gameñ baliñ dan gi. Ma yêc dindê in kôm gêñ hon tôm in ndê atac whîñ, ma kêtñ in ndê awa ti gêñ hon. ¹⁴ Têtñ ndoc in ndê mone hon pacndê, nan tôbôm atu gêm gameñ dinañ ahuc ma in pônnda dau. ¹⁵ Goc in têtñ ñgac atu dan yêc gameñ dinañ gi, ma kêsâlê gwelen. Ma ñgac dau kêtñ in gôlôm in ndê bôc. ¹⁶ Gêñ yô in ñandô, tigen lau sêkêñ gêñ dan têtñ in tu neñ-ñga dom, ma boc-dinañ in gauc gêm bu neñ gêñ nan bôc sen. ¹⁷ Tinambu in ndê gauc sa, ma in sôm têtñ dau, ‘Daman ndê lau akîñ sêpônnda gêñ danen-ñga dom. Tigen gêñ yô aô ndu tôm bu wambac ndu-ñga. ¹⁸ Aô walhô wambu watêñ daman wandi, ma wasôm, ‘Daman, aô gakôm mêtê sac têtñ Anôtô ma têtñ am. ¹⁹ Aô ñgac sac, dec gitôm dom bu am sam aô bu am atômğac tiyham. Lic aô gitôm am nem ñgac akîñ dan.’ ²⁰ Goc in tisa ma mbu têtñ damba gi.

“In kêsêlêñ mbo sen, ma damba gêlic in yêc ahê ma tawalô in ñandô, dec kêtñ têtñ in gi, gôlô in dôn ma ngutô in. ²¹ Magoc atunğac sôm têtñ in, ‘Daman, aô gakôm mêtê sac têtñ Anôtô ma têtñ am. Aô ñgac sac, dec gitôm dom bu am sam aô bu am atômğac tiyham.’ ²² Tigen damba sôm têtñ in ndê lau akîñ, ‘Ñagahô, akôc ñakwê ñayham ti atapa bu in sôc, ma akêñ gôlôn amanatu-ñga sôc in amba-atu. ²³ Ma akôc makao ñatu tốp ñayham dan, ma andic ndu. Yac oc dandê mwasin atu ti atac ñayham, ²⁴ bu yac gauc gêm bu aneñ atunğac dindê mbac ndu su, magoc kwahic dec dalic bu in mbo tali. In giñga su, ma datap in sa tiyham.’ Ma ñac hon atac ñayham.

²⁵ “Têtñ ndoc dinañ balê dau dôwa kôm gwelen mbo ôm, ma têtñ ndoc in mbu men saun sa andu, nan in ngô lau sêtê wê ti sêkôm atac ñayham atu. ²⁶ Goc in mbwêc ñgac akîñ dan men ma ndac in bu, ‘Lau lê sêkôm ñanta ti atac ñayham tu sake-ñga?’ ²⁷ Ma in sôm, ‘Am asim men su ma in mbo ñayham, ma bocdinañ dec damam gic makao tốp ñayham dan ndu, ma ndê mwasin atu.’ ²⁸ Yom dau kôm dôwa tac ñandê atu, ma in tec bu sôc balan ñalôm ndi. Goc damba sa gi ma kêmwanen in bu sôc ndi. ²⁹ Tigen in sôm têtñ damba, ‘Yala neñ su aô gam akîñ ti danan wambu am. Tigen am kêtñ nanin ñatu me gêñ saun dan têtñ aô bu wandê mwasin tu aneñ silip-ñga dom. ³⁰ Kwahic dec am nem atômğac dinañ, nan kêtñ am nem awa ti wapa whîñ lauwê sen-ñga, nan mbu men ma am gic makao tu in-ñga.’ ³¹ Magoc damba sôm, ‘Aneñ balê, am mbo whîñ aô ñapan, ma aneñ gêñ hon ti am nem. ³² Tigen am asim dindê nan yac gauc gêm bu in mbac ndu su, nan mbo tali. In giñga su, ma datap in sa tiyham. Bocdinañ in lêtñ solop bu yac atac ñayham atu ma dandê mwasin tu in-ñga.’”

16

Yom gôliñ pi ñgac yob wapa-ñga

¹ Ma Yisu sôm yom gôliñ dan têtñ ndê ñgacsêñomi bocdec bu, “Ngac ti lêtôm dan mbo, ma lau sic miñ têtñ in bu ñgac nan yob in ndê gêñ, nan kêtñ in ndê wapa daêsam. ² Dec in ta ñgac dau men, ma sôm têtñ in, ‘Yom bocke dec gangô pi am lec. Kwahic dec am sa ndi ma sê gêñ hon sa ma êmasan bapia wapa-ñga bu kêtñ têtñ aô. Bu aô oc watin am su yêc gwelen yob aneñ wapa-ñga.’ ³ Dec ñgac yob wapa-ñga sôm têtñ dau, ‘Aô wakôm bocke? Aô neñ ñadau oc soc aô su yêc aneñ gwelen. Aneñ licwalô gitôm dom bu wakôm gwelen ôm-ñga, ma aô mayan bu waten gêñ. ⁴ Aô kayalê gêñ nan bu wakôm-ñga, ma têtñ ndoc ñadau tin aô su yêc aneñ gwelen, dec lau oc sêkôc aô sa ma sênem yaom aô yêc ñac si andu.’ ⁵ Bocdinañ in mbwêc lau nan gi

tóp yêc inj ndê njadau, nanj tigen-tigen sê têtj inj sêmenj. Goc inj ndac njac njamata-nja bocdec bu, 'Am nem tốp bocke yêc aô neñ njadau?'⁶ Ma njac dau sôm, 'Aneñ tốp gitôm olib njakwi sip lônj* 100.' Goc njac yob wapa-nja sôm têtj inj, 'Am nem bapia tốp-nja kelec. Kôc sa, ndôc sic njagahô, ma to bu am nem tốp gitôm olib njakwi sip lônj 50.'⁷ Goc inj sôm têtj njac tilu-nja, 'Am nem tốp bocke yêc?' Ma njac dau sôm têtj inj, 'Aneñ tốp gitôm bolom wit sip dalu atu-tu 100.' Goc njac yob wapa-nja sôm, 'Kôc nem bapia tốp-nja, ma to bu am nem tốp gitôm dalu 80.'

⁸ "Goc njadau kêpiñ njac yob wapa-nja sac dinanj, bu inj kôm gêñ ti gauc. Lau sambuc sêkôc awa nom-nja ma sêhê silip njac si lau. Njalêñ dinanj njac sêkôm gêñ ti gauc sêhóc gêlêc Anôtô ndê lau.⁹ Awa nom dindec-nja hê lau daêsam si gauc tu sêkôm mêtê sac-nja. Magoc aô wasôm têtj mac bu akôc nem awa nom-nja ma anem lau sa, ma njalêñ dinanj ahê silip têtj daôm. Tiñambu awa dau oc niñga, magoc njac oc sêkôc mac sa ti atac njayham têtj ndoc mac andôc undambê."

¹⁰ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, "Asa nanj yob gêñ saunj njapep, nanj oc yob gêñ atu njapep bocdinanj. Ma asa nanj yob gêñ saunj njapep dom, nanj oc yob gêñ atu njapep dom.¹¹ Bocdinanj mac bu ayob awa nom-nja njapep dom, dec Anôtô oc kêñ awa njandô têtj mac tu ayob-nja dom!¹² Ma mac bu ayob lau njatô si gêñ njapep dom, dec Anôtô oc kêñ gêñ danj ti mac nem gêñ dom!

¹³ "Njamalac danj gitôm dom bu nem akin njadau lu, bu inj oc tec danj, ma atac whiñ danj, me oc sap danj dôñ ma pu danj. Ma mac bocdinanj, gitôm dom bu atac Anôtô ma awa nom-nja lu-lu sa ti mac nem njadau."

¹⁴ Yisu sôm yom dinanj, ma lau Palêsai njatô nanj sêngô, nanj sem tô inj. Nahu bu njac lau atac whiñ mone-nja.¹⁵ Tigenj Yisu sôm têtj njac, "Yêc njamalac anjô-nja, mac lau dinanj atac daôm sa bu mac lau gitêtj, magoc Anôtô kêyalê mac nem njalôm su. Gêñ nanj mac lau nom-nja atac sa bu gêñ njayham kêlêc, nanj Anôtô gêlic gitôm gêñ sac sambuc."

Yisu puc Anôtô ndê yomsu dôñ

¹⁶ Ma Yisu sôm, "Anôtô kêñ Moses ndê yomsu ti propet si yom bu lau sêñkuc e Jon, Njag Kêku Lau-nja hóc asê. Têtj Jon ndê têtj ma menj, nanj lau sêhóc njawaê asê pi Anôtô ndê gôliñ. Ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anôtô ndê gôliñ napu.¹⁷ Gitôm bu undambê ti nom oc niñga, tigenj gitôm dom bu Moses ndê yomsu njalhô atêc danj ninga.¹⁸ Njag danj bu hu nawhê siñ ma nem awhê wakuc, nanj kôm mêtê mockainj-nja yêc Anôtô anjô-nja. Ma njac nanj gêm

awhê nanj hu ndê akwenj siñ, nanj kôm mêtê mockainj-nja bocdinanj."

Njac ti lêlôm lu Lasarus

¹⁹ Ma Yisu sôm, "Njac ti lêlôm danj mbo, nanj sôc njakwê njayham ma po dau sa na gêñ njayham-njayham tôm bêc honj.²⁰ Ma yêc inj ndê andu njamakê, njac njalôm sawa danj ndôc, nanj ndê njaê Lasarus. Gamboc daêsam sem inj njamlic ahuc,²¹ ma giam sêmenj ma sêndambwê gamboc dau. Inj gêñ yô inj, dec inj takwê bu neñ gêñ njapopoc nanj penj akêñ njac ti lêlôm ndê tebo, magoc mba.²² Têtj bêc danj njac njalôm sawa dinanj mbac ndu, ma anjela sêkôc inj sa gi ndôc undambê whiñ Abraham. Ma njac ti lêlôm mbac ndu bocdinanj, ma lau sêñsuhunj inj.²³ Inj sip lambwam gi ma kêsahê njandê atu, dec hóc tandô sa pi undambê, ma gêlic Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndôc whiñ inj.²⁴ Goc inj ta yom têtj inj ma sôm, 'Abanj Abraham, tamwalô aô! Êmkinj Lasarus bu kêñ amba-atu sip bu ndi, ma menj kêñ pi aô êmbalanj. Ya dindec kôm aô njamlic njandê atu.'²⁵ Tigenj Abraham ô yom ma sôm, 'Aneñ balê, gauc nem ndoc am mbo tami, nanj am tap gêñ njayham-njayham daêsam sa, magoc Lasarus mbo sac njapanj. Kwahic dec inj mbo njayham, ma am tap njandê atu sa.²⁶ Ma gêñ danj tiyham. Yêc hêclu njalhu, Anôtô kêñ njasawa atu danj, dec oc tôm dom bu lau sê têtj am sêloc. Ma gitôm dom bu mac nem danj lom têtj yac menj.'²⁷ Goc njac dau sôm, 'Bocdinanj aô wateñ am abanj, êmkinj Lasarus têtj aô damanj ndê andu ndi,²⁸ ma kêñ puc aneñ asidôwai amandanj, bu sênem dau kwi tu bu sêmenj ma sêhóc njandê yêc gameñ dindec dom.'²⁹ Magoc Abraham sôm, 'Moses ma Propet si yom yêc bu kêñ puc njac. Am nem asidôwai bu sêkêñ danja njac si yom, dec oc tôm bu sênem dau kwi.'³⁰ Ma njac dau sôm, 'Mba, abanj Abraham! Lau batê si njac danj bu mbu têtj njac ndi, dec njac oc sêkac si njalôm kwi.'³¹ Ma Abraham sôm, 'Nac bu sêkêñ whiñ yom nanj Moses ma lau propet sêto, nanj dom, dec njac oc sêkêñ whiñ njac nanj tisa akêñ lau batê-nja, nanj dom.' "

17

Yisu ndê yom njatô

(Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

¹ Yisu sôm têtj inj ndê njacsêñgomi, "Gêñ lêtôm-nja oc sêmenj sêhóc asê. Tigenj njamalac asa nanj bu kôc gêñ lêtôm-nja danj menj, nanj oc tap Anôtô ndê matôc sa. Oyaê.² Oc njayham bu dasô hoc atu danj pi inj kachu, ma tambalinj inj sip gwêc ndi. Ma bocdinanj oc tôm dom bu inj êntôm aneñ lau saunj si danj bu kôm mêtê sac, ma tiñambu tap Anôtô ndê matôc sa.

* 16:6: Lônj dinanj lônj atu - tigenj-tigenj gitôm 35-40 lita.

³ “Bocdinaŋ ayob daôm ñapep! Am nem asidôwa danŋ bu kôm sac, nanŋ goc hec yom inŋ. Ma inŋ bu nem dau kwi, goc suc inŋ ndê sac kwi. ⁴ Inŋ bu kôm sac têtŋ am tidim 7 têtŋ acsalô tigenŋ, magoc tinjambu kac ndê ñalôm kwi ma ndac am bu suc inŋ ndê sac kwi, nanŋ dec am suc inŋ ndê sac kwi maŋ.”

⁵ Ma lau aposel sêsôm têtŋ Pômdau, “Nem yac sa bu akêŋ whiŋ ñanŋa.” ⁶ Goc inŋ ô yom ma sôm, “Mac nem akêŋ whiŋ bu gêtŋ sauŋ andô nditôm soc ñamatu sauŋ danŋ, dec oc tôm bu mac asôm têtŋ a atu dindec bu, ‘Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ñagapon,’ ma a dau oc danŋa wambu mac.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Akôc gauc pi ñgac akiŋ nanŋ gic nom me yob domba, ma mbu têtŋ ñadau ndê andu têtŋ telha. Inŋ ndê ñadau oc sôm têtŋ inŋ bu, ‘Mweŋ ñagahô, ndôc sic ma neŋ gêtŋ,’ a? ⁸ Mba, inŋ oc sôm, ‘Sôc ñakwê sakiŋ-ŋga sa, ma êmasaŋ gêtŋ bu waneŋ, ma nem akiŋ aô e aô waneŋ ti wanôm gêtŋ pacndê. Goc tinjambu am daôm neŋ ti nôm gêtŋ.’ ⁹ Ma ñadau oc nem dange ñgac akiŋ dau bu inŋ danŋa wambu inŋ ndê yom, a? Mba! ¹⁰ Ma mac bocdinaŋ, têtŋ ndoc mac akôm gêtŋ hoŋ nanŋ Anôtô gic atu mac, nanŋ asôm, ‘Yac lau akiŋ ñambwa. Yac akôm gêtŋ nanŋ gic yac ñawaê enŋ.’”

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ñayham sa

¹¹ Yisu kêsêlêŋ hêganôŋ malac Jerusalem gi, ma mbo seŋ nanŋ yêc gameŋ Samaria ti Galili-ŋga ñabatŋ. ¹² Inŋ hôc asê malac danŋ, ma tap launŋac 10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau ñamakê. Ñac sêlhac ahê, ¹³ ma sêta inŋ ña awha atu bocdec bu, “Ñadau Yisu, tamwalô yac!” ¹⁴ Yisu tahê ñac ma sôm, “Andi, ma atôc daôm têtŋ lau dabuŋsiga.” Ma têtŋ ndoc ñac sêlhô s i, nanŋ sêlic bu ñac si ñamlic ñawasi sa. ¹⁵ Ñac si danŋ gêlic bu inŋ ñayham sa su, dec gic hu kêpiŋ Anôtô ña awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têtŋ Yisu gi. ¹⁶ Ñgac dau inŋ ñgac gameŋ Samaria-ŋga, ma inŋ hu dau sip nom yêc Yisu gahi-ŋga, ma gêm danŋe inŋ. ¹⁷ Ma Yisu sôm, “Bocke? Mac lau 10 hoŋ ñamlic ñayham sa, me? Bocdinaŋ dec lau 9 sêmbô nde? ¹⁸ Am ñgac Israel-ŋga dom, magoc am ñgac tigenŋ dec mbu mweŋ ma kêpiŋ Anôtô.” ¹⁹ Ma Yisu sôm têtŋ inŋ, “Tisa, ma lhô ndi. Am nem kêŋ whiŋ kôm am ñayham sa.”

Anôtô ndê gôliŋ ñapuc

²⁰ Têtŋ bêc danŋ lau Palêsai sêndac Yisu pi ndoc bocke Anôtô ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têtŋ ndoc Anôtô ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, nanŋ oc tôm dom bu mac alic gêtŋ danŋ tu kêŋ puc mac-ŋga. ²¹ Ma oc tôm dom bu lau sêsôm, ‘Alic gêtŋ dau kelec,’ me ‘Gêtŋ dau kêlê.’ Mba! Anôtô ndê gôliŋ meŋ sa su, ma yêc mac ñalôm.”

Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga (Mat 24:37-44)

²² Ma inŋ sôm têtŋ inŋ ndê ñgac-sêŋjomi, “Têm oc meŋ sa, nanŋ mac tamkwê bu alic Ñamalac ndê Atu mbu meŋ ma mbo whiŋ mac tiyham, magoc mac oc alic inŋ dom. ²³ Lau oc sêŋsau bu inŋ mbu meŋ su, ma sêsôm inŋ mbo gameŋ bocdê, me gameŋ bocdec. Magoc anŋô ñac si yom dau dom, ma anŋkuc ñac dom. ²⁴ Bu têtŋ ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meŋ, nanŋ inŋ oc hôc asê ñagahô gitôm sickac meŋ tigenŋ ma umboŋ ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁵ Tigenŋ gêtŋ ñamata-ŋga inŋ oc hôc ñandê atu ma lau têtŋ dindec-ŋga oc sêtec inŋ.

²⁶ “Têm nanŋ Ñamalac ndê Atu oc mbu meŋ, nanŋ lau oc sêmbô tôm sêmbô têtŋ Noa ndê têtŋ. ²⁷ Têtŋ ndoc dinaŋ lau seŋ gêtŋ ti sênom gêtŋ, ma launŋac ti lauwê sem dau e Noa sôc way gi. Goc bu atu suŋ ma seŋ ñac hoŋ su sinŋa. ²⁸ Ma oc kaiŋ tigenŋ tôm Lot ndê têtŋ, nanŋ lau seŋ ti sênom gêtŋ, semlhi gêtŋ ti sêkêŋ gêtŋ bu lau semlhi, sêsô gêtŋ ñawê ma sêkwê andu. ²⁹ Magoc têtŋ bêc Lot hu malac Sodom siŋ, nanŋ ya ti tsolpa peŋ sip akêŋ undambê ma seŋ lau Sodom-ŋga hoŋ su. ³⁰ Ma lau oc sêmbô ñalêŋ tigenŋ dinaŋ têtŋ bêc nanŋ Ñamalac ndê Atu mbu meŋ ma hoc dau asê. ³¹ Têtŋ bêc dinaŋ, oc tôm dom bu lau nanŋ sêndôc andu ñsactô, nanŋ sêsôc andu ñalôm sêndi bu sêkôc gêtŋ danŋ. Ma ñalêŋ tigenŋ, oc tôm dom bu lau nanŋ sêmbô ôm, nanŋ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêtŋ danŋ. ³² Gauc nem gêtŋ nanŋ hôc asê Lot ndê awhê! ³³ Asa nanŋ tac whiŋ bu sap gêtŋ nom-ŋga dôŋ ñapanŋ bu mbo tali-ŋga, nanŋ oc ñinga. Magoc asa nanŋ hu siŋ tu êŋkuc aô-ŋga, nanŋ oc ñinga dom. ³⁴ Aô wasôm têtŋ mac, têtŋ bêc nanŋ Ñamalac ndê Atu mbu meŋ, nanŋ ñamalac lu oc sêyêc andu danŋ, ma Anôtô oc kôc inŋlu si danŋ, ma hu danŋ siŋ. ³⁵⁻³⁶ Ma awhê lu oc sêndê gêtŋ sêmbô, ma Anôtô oc kôc danŋ, ma hu danŋ siŋ.” ³⁷ Yisu ndê ñgacsêŋjomi sêŋgô yom dau su, goc sêndac inŋ, “Pômdau, gêtŋ dinaŋ oc hôc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic macmponŋ sêŋgihi sêmbô, nanŋ tanyalê bu gêtŋ mbôp danŋ yêc.”

18

Yom gôliŋ pi lêtŋ daten mbec-ŋga

¹ Ma Yisu sôm yom gôliŋ danŋ têtŋ inŋ ndê ñgac-sêŋjomi, ma kêdôhônŋ ñac bu sêteŋ mbec tôm bêc hoŋ, ma takwê bu sêtap ñandô sa ma sêhu siŋ dom. ² Inŋ sôm, “Ñgac êmatôc yom-ŋga danŋ mbo malac atu danŋ. Inŋ tôte Anôtô dom, ma toc ñamalac danŋ sa dom. ³ Ma awhê sawa danŋ ndôc malac dinaŋ, ma inŋ têtŋ ñgac êmatôc yom-ŋga dau gi ñapanŋ, ma sôm, ‘Ñamalac danŋ kêŋ ñawapac têtŋ aô. Nem aô sa ma êmatôc alu mba yom.’ ⁴ Inŋ ndac tidim daêsam magoc ñgac dau tec bu nem inŋ sa e tinjambu inŋ sôm têtŋ dau, ‘Aô gatôc Anôtô dom, ma gatoc ñamalac sa dom,’ ⁵ tigenŋ awhê

sawa dindec ndac aö napan, ma bocdinañ aö wanem in sa ma wamatôc in ndê yom. Aö bu wakôm dom, dec in oc meñ napan e kôm aö lic kam sa.”

⁶ Ma Pômdau sôm têtj ndê ngac-sêñomi, “Ngac êmatôc yom-nga dau in ngac gitêñ dom, magoc in sôm bu nem awêhê sawa dinañ sa. ⁷ Mac lau nañ Anôtô kêyalin mac sa ati in ndê, nañ atên mbec têtj in acsalô ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anôtô oc tec bu ngô mac nem mbec ma nem mac sa, a? ⁸ Mba! Aö wasôm têtj mac bu in oc nem mac sa ngagahô. Tigenj, têtj ndoc Namalac ndê Atu mbu meñ, nañ in oc tap lau ñatô sa, nañ sêsap si sêkêñ whin in-nga dôñ sêmbo, me mba?”

Yom gôlin pi Palêsai ma ngac kôc takis-nga danj

⁹ Yisu kêyalê bu lau ñatô nañ sêkêñ danja in, nañ sêtoc dau sa bu lau gitêñ ma sêpu lau ñatô. Bocdinañ in sôm yom gôlin danj bocdec bu. ¹⁰ “Ngac lu sêtêñ lôm dabun si, bu sêten mbec. Inju si danj in Palêsai, ma ngac danj in ngac kôc takis-nga. ¹¹ Palêsai dau tisa kalhac, ma tenj mbec tu dau-nga bocdec bu, ‘Anôtô, aö wanem danje am bu aö gatôm lau ñatô nañ lau sac, nañ dom. Aö gatôm lau kanj dom, me lau nañ sêkôm mêtê sac me mêtê mockain-nga dom. Ma yomandô, aö gatôm ngac kôc takis-nga dindê dom. ¹² Yêc wake hoñ ñalôm aö gahu gêtj daneñ-nga sinj tidim lu tu gauc nem am-nga. Aö gawhê neñ awa ti wapa hoñ kôc gi tonj amanju, ma gakêñ tonj danj ti da têtj am.’ ¹³ Palêsai tenj mbec bocdinañ, tigenj ngac kôc takis-nga kalhac ahê. Inj hôc tandô sa têtj undambê dom, magoc wec ti ñalôm ñawapac ma tenj mbec bocdec bu, ‘Anôtô, tamwalô aö ngac sac dec.’” ¹⁴ Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têtj mac bu Anôtô gêlic ngac kôc takis-nga dinañ ti ngac gitêñ, ma Palêsai dinañ mba. Nahu bu asa nañ po dau ndê waê sa, nañ Anôtô oc êñgwinin in, ma asa nañ kêtjwinin dau, nañ Anôtô oc toc in sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc saunj
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Têtj bêc danj lau sêkôc si balêkoc saunj sêtêñ Yisu sêmenj, bu in kêtj amba sac ñac. Inj ndê ngac-sêñomi sêlic e sêsôm dinda ti dambai. ¹⁶ Tigenj Yisu mbwêc ñac sêmenj ma sôm, “Atec balêkoc dinañ sêtêñ aö sêmenj, ma alhac ñac ahuc dom. Bu Anôtô ndê gôlinj gic lau nañ sêtôm balêkoc saunj-saunj dindec, nañ ñawaê. ¹⁷ Aö wasôm yom ñandô têtj mac, bu asa nañ bu sôc Anôtô ndê gôlinj ñapu nditôm balêkoc saunj danj dom, nañ oc nditôm dom bu sôc ndi.”

Ngac bata ti lêtôm
(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

¹⁸ Ma ngac bata Israel-nga danj ndac Yisu, “Kêdôhônwaga ñayham, aö wakôm sake, dec tinjambu Anôtô oc kôc aö sa wambo tanji yêc undambê?” ¹⁹ Ma Yisu sôm, “Tu sake-nga am sam aö bu ñayham? Anôtô tawasê in ñayham. ²⁰ Am kêyalê Moses ndê yomusu, ‘Kôm gêtj mockain-nga dom. Ndic ñamalac ndu dom. Nem kanj gêtj dom. Sôm yom tasan pi lau dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam sa.’” ²¹ Ma ngac dau sôm, “Aö kakuc yomusu hoñ dinañ têtj ndoc aö gambo balê ñapan e kwahic dec.” ²² Yisu ngô yom dinañ ma sôm têtj in, “Am pônâ gêtj tigenj. Kêtj am nem wapa hoñ têtj lau sênemlihi, ma ndic sam ña-awa têtj lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ am nem awa ñandô oc yêc undambê. Ma tinjambu mweñ ma êmkuc aö.” ²³ Magoc ngac dau ngô Yisu ndê yom e ñalôm ñawapac, ñahu bu in ngac ti wapa daêsam.

Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)

²⁴ Yisu tahê in ma sôm, “Lau ti lêtôm si awa ti wapa kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêtoc Anôtô ndê gôlinj ñapu ngagahô. ²⁵ Bôc atu danj gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ngagahô hôc gêlêc ngac ti lêtôm danj bu sôc Anôtô ndê gôlinj ñapu su.” ²⁶ Lau nañ sêngô yom dau sêsôm, “Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anôtô ndê mwasinj nem lau si-nga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁷ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gêtj nañ ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nañ Anôtô gitôm bu kôm.”

²⁸ Ma Pita sôm têtj in, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gêtj hoñ sinj tu anjuc am-nga.” ²⁹ Ma Yisu sôm têtj in, “Aö wasôm yom ñandô têtj mac bu asa nañ bu hu andu, me awêhê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc sinj tu êñkuc aö-nga, ³⁰ nañ Anôtô oc kêtj gêtj kainj dinañ daêsam têtj in ô, têtj têtj in mbo nom. Ma têtj têtj ñambu-nga, Anôtô oc kôc in sa ma kêtj in ndôc tali ñapanj yêc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yisu kôc ngac-sêñomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têtj ñac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêtj hoñ nañ lau propet sêto pi Namalac ndê Atu, nañ oc ñandô sa. ³² Lau oc sêkêñ in sip lau Rom-nga amba, ma ñac oc sêsu in susu, sêkôm in ñayom, sêhê gasôp pi in, sêtap in, ma sêndic in ndu. ³³ Magoc in oc tisa tiyham têtj bêc titô-nga.” ³⁴ Tigenj ñac sêñyalê yom dau ñahu dom. Nahu yêc sinj dau têtj ñac, ma ñac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ngac tapec tandô po asê
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Yisu ma lau nañ sêñkuc in sêñsêlêtj e sêsunj sa malac Jeriko. Ma yêc senj ñamakê ngac tapec danj ndôc ma tenj gêtj. ³⁶ Ngac dau

ngô bu lau daêsam sênsêlêŋ sêmbo seŋ, goc ndac gêŋ dau ŋahu. ³⁷ Ma lau sêsôm têtj in bu Yisu Nasaret-ŋga kêsêlêŋ mbo seŋ meŋ. ³⁸ Goc in mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô!” ³⁹ Lau nanj sênsêlêŋ sêmuŋ Yisu sêhec yom ŋgac tapec dau, ma sêsôm têtj in bu nem dôŋ. Magoc in mbwêc ti ŋanja, “Dawid ndê Atu, tamwalô aô!” ⁴⁰ Yisu kwê dôŋ kalhac, ma sôm têtj lau bu sêkôc ŋgac dau sêtêŋ in sêmeŋ. Ma têtj ndoc in tigasuc Yisu, nanj Yisu ndac in, ⁴¹ “Am tac whiŋ bu aô wakôm sake têtj am?” Ma in sôm, “Pômdau, aô tac whiŋ bu tanôŋ ŋayham sa.” ⁴² Goc Yisu sôm têtj in, “Tanôm ŋayham sa! Am nem kêtj whiŋ kôm am ŋayham sa.” ⁴³ Ma ŋagahô enj in tandô ŋayham sa, ma in kêkuc Yisu ma kêpiŋ Anôtô. Ma lau hoŋ nanj sêlic gêŋ dinaŋ, nanj sêmpiŋ Anôtô bocdinaŋ.

19

Yisu lu Sakias

¹ Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êŋsêlêŋ gacgeŋ sa ndi. ² Ma ŋgac danj mbo, nanj sêsam in ndê ŋaê bu Sakias. In ŋgac bata kôc takis-ŋga, ma in dau ndê mone daêsam. ³ In tac whiŋ bu lic Yisu pi ŋandô, magoc in gitôm dom, bu in ŋgac apê, ma lau daêsam sêŋgihi Yisu ahuc. ⁴ Tu dinaŋ-ŋga in kêtj muŋ gi, ma pi a kiŋ danj, bu lic Yisu nanj kêsêlêŋ mbo seŋ meŋ. ⁵ Têtj ndoc Yisu hóc asê a dinaŋ ŋapu, nanj tatac ma sôm têtj in, “Sakias, sip mwenj ŋagahô! Acsalô dec aô wambo am nem andu wawhiŋ am.” ⁶ Goc ŋagahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac ŋayham, ma sêtêŋ in ndê andu si. ⁷ Magoc lau hoŋ nanj sêlic gêŋ dau sêucdiŋ ma sêsôm, “Yisu bu ndic ŋgac sac danj kêsil!”

⁸ Têtj ndoc sêmbo Sakias ndê andu, nanj ŋgac dau tisa ma sôm têtj Yisu, “Pômdau lic! Kwahic dec aô wawhê anej wapa hoŋ kôc ndi toŋ lu, ma wakêŋ toŋ danj têtj lau ŋalôm sawa. Ma lau nanj aô kasau ŋac ma gakôc ŋac si mone, nanj aô waô mone dau tidim hale têtj ŋac.” ⁹ Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anôtô ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga meŋ pi lau andu dindec-ŋga. Bu ŋgac dindec in Abraham ndê aparŋgac danj whiŋ. ¹⁰ ŋamalac ndê Atu meŋ bu êŋsalê lau nanj siŋga su, ma bu nem ŋac si.”

Yom gôliŋ pi mone gol (Mat 25:14-30)

¹¹ Lau nanj sêngô Yisu ndê yom dinaŋ, nanj sêlic bu in suŋ sa têtj Jerusalem, ma sêkêŋ bata bu têtj ndoc in hóc asê, nanj Anôtô ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê, ma Yisu oc ti lau Israel-ŋga si kiŋ. Bocdinaŋ Yisu gic hu sôm yom gôliŋ danj têtj ŋac. ¹² In sôm, “ŋgac ti waê atu danj kêmasariŋ dau bu têtj gameŋ baliŋ danj ndi, bu yêc dindê kiŋ atu oc kêtj

ŋaclai têtj in bu nem gôliŋ lau yêc in dau ndê gameŋ. Ma tiŋambu in oc mbu meŋ. ¹³ Bocdinaŋ in kêgalêm in ndê lau akiŋ amanlu sa, ma kêtj mone gol danj nanj sêsam bu ‘maina’ têtj ŋac tôm gi.* Ma in sôm têtj ŋac, ‘Akôc mone dec sa, ma akôm gwelen pi e nditôm aô wambu wameŋ.’ ¹⁴ Magoc in ndê lau sêtec in, ma sêkêŋ lau aheŋ-ŋga ŋatô sêŋkuc in bu sêsôm têtj kiŋ atu bu, ‘Yac atec ŋgac dec bu nem gôliŋ yac.’ ¹⁵ Magoc kiŋ atu ngô ŋac si yom dom ma kêtj ŋaclai têtj ŋgac dau bu nem gôliŋ lau, goc in mbu têtj in ndê gameŋ gi. In hóc asê su, goc kêtj yom bu in ndê lau akiŋ nanj in kêtj mone têtj ŋac, nanj sêtêŋ in sêndi. In bu lic ŋac sêkôm gwelen bocke pi mone dau.

¹⁶ “ŋgac akiŋ ŋamata-ŋga meŋ ma sôm, ‘Anej ŋadau, aô gakôm gwelen pi am nem mone tigeŋ, ma gatap mone amanlu tiyham sa.’ ¹⁷ Ma ŋadau sôm, ‘Anej ŋgac akiŋ, am kôm ŋayham! Am yob gêŋ sauŋ dindec ŋapep, ma kwahic dec aô wakêŋ am nem gôliŋ malac amanlu.’

¹⁸ “Ma ŋgac tilu-ŋga meŋ ma sôm, ‘ŋadau, aô gakôm gwelen pi am nem mone tigeŋ, ma gatap mone amanlu tiyham sa.’ ¹⁹ Ma ŋadau sôm têtj in, ‘Kwahic dec aô wakêŋ am nem gôliŋ malac amanlu.’

²⁰ “Ma lau akiŋ dau si danj meŋ ma sôm, ‘ŋadau, am nem mone gol tigeŋ kelec. Aô kapaŋ si ŋapep. ²¹ Aô gatôc am, bu am ŋgac lêlê-ŋga dom. Am kêtj batam bu kôc gêŋ ŋandô yêc lau nanj am kêtj gêŋ têtj ŋac dom. Ma am gic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ nanj am sô gêŋ ŋawhê dom.’ ²² Goc ŋadau sôm têtj in, ‘Am ŋgac akiŋ sac! Aô wamatôc am wanŋkuc yom nanj am daôm sôm. Am kêyalê bu aô ŋgac lêlê-ŋga dom, ma bu aô gakêŋ batariŋ bu wakôc gêŋ yêc lau nanj aô gakêŋ gêŋ têtj ŋac dom, ma bu wandic gêŋ ŋandô sa yêc gameŋ nanj gasô gêŋ dom. ²³ Tu sake-ŋga am kôm gwelen pi anej mone dom? Oc tôm bu am kêtj anej mone têtj lau sêyob mone-ŋga bu sêyob e aô wambu wameŋ, dec oc tôm bu sêkêŋ mone ŋagec sac mone dau ŋahô ma aô wakôc hoŋ sa.’

²⁴ “Ma in sôm têtj lau nanj sêl hac sêmpiŋ, ‘Akôc in ndê mone tigeŋ dinaŋ su, ma akêŋ têtj ŋgac akiŋ nanj kôc mone amanlu.’ ²⁵ Magoc ŋac sêsôm, ‘ŋadau, in kôc mone amanlu su!’ ²⁶ Goc ŋadau sôm, ‘Aô wasôm têtj mac bu asa nanj yob gêŋ nanj aô gakêŋ sip in amba, nanj ŋapep, nanj wakêŋ gêŋ ŋatô tiyham têtj in whiŋ. Tigeŋ asa nanj yob ndê gêŋ ŋapep dom, nanj aô wakôc in ndê gêŋ hoŋ su. ²⁷ Ma anjô! Anej ŋacyo nanj sêtec bu aô wanem gôliŋ ŋac, nanj akôc gêŋ sêmeŋ, ma andic ŋac ndu yêc aô anjôŋ-ŋga.’”

* 19:13: Maina tigeŋ gitôm †denarii 100, nanj gitôm ŋaôli gwelen bêc 100-ŋga.

Yisu hôc asê Jerusalem

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15)

²⁸ Yisu sôm yom dinan su, ma kêsêlêḡ hêganôn Jerusalem gi, ma in ndê sêḡomi sêḡkuc in. ²⁹ In kêsêlêḡ gi e kêpiḡ malac lu nan sêsam bu Betpagi ma Betani, malac lu nan sêyêc Lôc Olib. Ma in kêkin ndê ḡgacsêḡom lu ³⁰ ma sôm têt in lu, "Asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donki dan sa, nan sêsô dôḡ kalhac. In donki ḡatu wakuc, nan ḡamalac dan ndôc ḡahô mun su dom. Anḡapwêc su ma akôc sa amen. ³¹ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu bu anḡapwêc in su, goc asôm têt ḡac bu, 'Pômdau tac whin bu donki dindec nem in sa.'" ³² Boc-dinan ḡac lu dinan sêsôc malac dau si, ma sêtap donki dau sa tôm Yisu sôm. ³³ Sêḡḡapwêc donki sêmo, ma ḡadaui sêndac in lu bu, "Amlu anḡapwêc in tu sake-ḡga?" ³⁴ Ma sêsôm, "Pômdau tac whin bu donki dindec nem in sa."

³⁵ In lu sêwê donki dau sêtêḡ Yisu si, ma sêkêḡ ḡac si ḡakwê awê-ḡga sac donki, ma sêkêḡ in pi gi ndôc ḡahô. ³⁶ Yisu ndôc donki ma kêsêlêḡ gi, ma lau sêhê si ḡakwê yêc senj. ³⁷ In kêsêlêḡ gi e hôc asê gamen nan senj sip akêḡ Lôc Olib, goc sêḡomi tonj atu nan sêḡkuc in, nan sêmbwêc ti atac ḡayham atu, ma sêmpin ḡanôtô pi ḡêḡ dalô nan sêlic. ³⁸ Sêsôm, "Anôtô nem mbec kin nan men ḡêm Pômdau anḡô. Yom malô yêc undambê, ma Anôtô ndê waê sa yêc lôlôci!"

³⁹ Palêsai ḡatô sêmo sêwhin lau daêsam dinan, ma sêsôm têt Yisu, "Kêdôhônḡwaga, hec yom am nem sêḡomi, bu ḡac si yom so."

⁴⁰ Ma Yisu sôm têt ḡac, "Anḡô! Sêḡomi bu sênem dôḡ, goc hoc dindec oc sêmbwêc asê!"

⁴¹ Yisu kêsêlêḡ gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec tan pi malac dau. ⁴² In sôm, "Tôm ḡasawa baliḡ su e men têt acsalô lec aô tac whin bu mac lau Jerusalem-ḡga anjalê lêt nan oc tôm bu kêt mac ambo ti atac malô. Tigen mac nem ḡalôm ḡadandi ma kwahic dec lêt dau yêc sinj dau têt mac. ⁴³ Têm oc men sa, nan nem ḡacyo oc sêḡḡihi mac ahuc ma sêḡḡili tunbôm ma sêsôc nem malac sêloc. ⁴⁴ ḡac oc sêndic mac ti nem balêkoc hoḡ ndu, m a sêsenj malac dindec su e hoc dan ndôc hoc dan ḡahô tiyham dom. ḡac oc sêkôm bocdinan, ḡahu bu Anôtô têt mac men bu nem mac sa, magoc mac anjalê dom."

Yisu soc lau su yêc lôm dabuḡ

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)

⁴⁵ Têt ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, nan in kêsêlêḡ gi e sôc lôm dabuḡ ḡabatêḡndô gi. Ma in soc lau nan sêkêḡ ḡêḡ bu lau sênemlhi, nan sêsa awê. ⁴⁶ In sôm têt ḡac, "Sêto Anôtô ndê yom yêc bocdec bu, 'Aneḡ andu ḡic waê bu lau sêtenj mbec sêmo-ḡga,' magoc mac akôm Anôtô ndê andu ti lau kan si gamen."

⁴⁷ Tôm bêc hoḡ in kêtôhônḡ lau mbo lôm dabuḡ ḡabatêḡndô. Ma dabuḡsiga atu-tu ti lau †Skraib nan sêndôhônḡ yomsu, ma lau bata Israel-ḡga sêḡsalê lêt bu sêndic in ndu. ⁴⁸ Magoc sêtap lêt dan sa dom, bu lau hoḡ atac whin bu sêḡḡô in ndê yom, ma sêsap in dôḡ ḡapanḡ.

20

Gêndac pi Yisu ndê ḡaclai ḡahu

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Têt têt dinan Yisu kêtôhônḡ lau, ma ḡêm mêtê pi ḡawaê ḡayham mbo lôm dabuḡ. Ma dabuḡsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-ḡga sêtêḡ in si, ² ma sêsôm, "Sôm têt ḡac. Am kôc ḡaclai yêc nde, bu kôm ḡêḡ hoḡ nan am kôm? Asa kêt têt am?" ³ Ma in sôm, "ḡêḡ ḡamata-ḡga aô bu wakêḡ ḡêndac dan têt mac. Asôm têt aô, ⁴ asa kêt ḡaclai têt Jon dec in kêtô lau? Anôtô kêt ḡaclai têt in, me mba?"

⁵ ḡac sem yomgalôm têt dau pi Yisu ndê ḡêndac ma sêsôm, "Yac bu dasôm, 'Anôtô kêt ḡaclai têt Jon,' dec in oc ndac yac, 'Tu sake-ḡga mac akêḡ whin Jon dom?' ⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêtô lau kêtôc ḡamalac nom-ni si gauc ḡambwa, dec lau hoḡ oc sêtoc yac ḡa hoc dambac ndu, bu ḡac sêlic Jon bu Anôtô ndê propet dan." ⁷ Bocdinan sêsôm têt Yisu bu sêḡyalê Jon ndê ḡaclai ḡahu dom. ⁸ Ma Yisu sôm têt ḡac, "Ma bocdinan aô wasôm aneḡ ḡaclai ḡahu asê têt mac dom."

Yom ḡolin pi lau sêyob ôḡ wain-ḡga

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Ma Yisu sôm yom ḡolin dan têt lau dau bocdec bu, "ḡḡac dan sô ôḡ wain-ḡga dan, ma kêt têt lau ḡatô bu sêyob. Goc in têt gamen dan gi ma mbo ḡasawa baliḡ. ¹⁰ Têt ndoc sêhoḡ wain ḡandô sa-ḡga, in kêtin ḡac akin dan têt lau nan sêyob in ndê ôḡ, nan gi, bu sêkêḡ wain ḡandô ḡatô têt in. Tigen ḡac sic in, ma sêkêḡ in kôlhô amba sawa gi. ¹¹ Goc ḡadau kêtin ḡac akin dan tiyham, magoc ḡac sic in ma sêkôm mêtê sac têt in, ma sêkêḡ in kôlhô amba sawa gi. ¹² Ma in kêtin ḡḡac titô-ḡga têt ḡac gi, magoc ḡac sic in basô, ma sêmasuc in sa awê gi. ¹³ Goc ôḡ wain-ḡga ḡadau sôm, 'Aô wakôm sake? Aô wanḡin aneḡ balê, nan aô atac whin in ndu andô. Mboe ḡac oc sêtoc in sa.' ¹⁴ Tigen têt têt lau sêyob ôḡ-ḡga sêlic ḡadau ndê atu kêsêlêḡ men, nan sêsôm têt dandi, 'ḡadau ndê atungac dê oc wêkain ôḡ dindec. Dandic in ndu ma dakôc ôḡ dindec su ti yac nen.' ¹⁵ Ma sêmasuc in yêc ôḡ wain-ḡga, ma sic in ndu."

Ma Yisu ndac, "Mac gauc ḡêm bu ôḡ ḡadau oc kôm sake têt ḡac? ¹⁶ In oc men ma ndic lau sêyob ôḡ-ḡga ndu, ma kêt ndê ôḡ têt lau ḡatô sêyob." Lau nan sêḡḡô yom dinan sêsôm, "Mba! Bocdinan dom!" ¹⁷ Magoc Yisu tahê

ɲac ma sôm, “Gauc nem yom naɲ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc naɲ lau sêkwê andu-ɲga sêtec, naɲ kwahic ti hoc ɲamata-ɲga yêc andu dau.’ Mac anyalê yom dau ɲahu, me mba?”¹⁸ Lau hoɲ naɲ sêtiɲ gahi pi hoc dinaɲ e sêpeɲ, naɲ oc sêniɲga, ma hoc dau bu peɲ pi ɲamalac daɲ, dec oc sec inɲ popoc.”

¹⁹ Lau Skraib ti dabuɲsiga atu-tu sêɲyalê bu Yisu ndê yom gôliɲ dinaɲ hêganôɲ ɲac, dec ɲac atac whiɲ bu sêkôc inɲ dôɲ ɲagahô eɲ. Magoc ɲac sêtôc lau naɲ sêmbo sêwhiɲ inɲ, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-ɲga
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Ma lau bata Israel-ɲga dinaɲ tatiɲ Yisu ɲapep, ma sêkêɲ lau ɲatô bu sêtip inɲ. Lau sêtip Yisu-ɲga dinaɲ sêɲsau bu ɲac tac whiɲ bu sêɲgô inɲ ndê yom. Tigeɲ sêkêɲ daɲga bu mboe sêɲgô inɲ sôm yom so daɲ, dec ɲac oc sêkêɲ inɲ sip gôliɲwaga Rom-ɲga ndê amba, bu êmatôc inɲ. ²¹ Ma ɲac sêsôm têt inɲ bu, “Kêdôhônɲwaga, yac anyalê bu am sôm yom ma kêdôhônɲ lau ɲalêɲ gitêɲ. Am toc lau hoɲ sa ɲalêɲ tigeɲ, ma kêdôhônɲ Anôtô ndê lêɲ têt lau kêkuc yom ɲandô. ²² Kwahic dec yac bu andac am bu inɲ solop bu yac dakêɲ takis têt Sisa, me mba?”

²³ Yisu kêyalê bu ɲac gauc gêm bu sêtim inɲ, dec sôm têt ɲac, ²⁴ “Atôc mone silba daɲ têt aô.” Ma inɲ ndac, “Asa ndê ɲagatu ti ɲaê yêc mone dindec?” ²⁵ Ma ɲac sêsôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu sôm têt ɲac, “Bocdinaɲ atoc Sisa sa ɲa gêɲ naɲ gic inɲ ɲawaê, ma atoc Anôtô sa ɲa gêɲ naɲ gic inɲ ɲawaê.”

²⁶ ɲalêɲ dinaɲ ɲac sêɲsahê bu sêtim inɲ bu sôm yom so daɲ yêc lau hoɲ aɲgô-ɲga, magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu inɲ ndê yom ti gauc-ɲga, ma ɲac si yom mba bu sêsôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêɲ lau batê-ɲga
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Têt dinaɲ lau †Sadiusi ɲatô sêtêɲ Yisu si. ɲac lau Israel-ɲga si toɲ daɲ, naɲ sêkêɲ whiɲ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma ɲac sêkêɲ gêndac daɲ têt Yisu bocdec bu, ²⁸ “Kêdôhônɲwaga, Moses to yac neɲ yomsu daɲ bocdec bu. ɲgac daɲ bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mباسي, naɲ ɲgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-ɲga. ²⁹ Têt têt daɲ, asidôwai 7 sêmbo. ɲgac ɲamata-ɲga gêm awhê sa, magoc inɲ mbac ndu ma inɲ ndê balêkoc mba. ³⁰⁻³¹ Ma ɲgac tilu-ɲga gêm awhê sawa dau, tigeɲ mbac ndu ma balêkoc mba. ɲalêɲ tigeɲ ɲgac titô-ɲga e têt ɲgac ti-7-ɲga hoɲ sem awhê sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ³² Ma tiɲambu awhê dau mbac ndu. ³³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ɲatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asa ndê

awhê? Bu asidôwai 7 dinaɲ hoɲ sem inɲ su têt ndoc sêmbo tali.”

³⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm têt ɲac, “Lau têt dindec-ɲga sem dau, ³⁵ tigeɲ têt têt ɲambu-ɲga, lau naɲ Anôtô oc lic bu lau gitêɲ ma uɲ ɲac sa bu sêndôc tali yêc undambê, naɲ oc sênem dau dom. ³⁶ Ma oc tôm dom bu ɲac sêmbac ndu tiyham, bu ɲac oc sêmbo sêtôm aɲela. Lau naɲ Anôtô uɲ sa sêndôc undambê, naɲ oc sêti inɲ ndê balêkoc. ³⁷ Ma Moses dau têt asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem yom naɲ inɲ to pi ndoc inɲ gêlic ya golom sa a daɲ. Têt ndoc dinaɲ inɲ sam Pômdau bu Abraham ndê Anôtô, Aisac ndê Anôtô, ma Jakob ndê Anôtô. ³⁸ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-ɲga Anôtô sam dau bu lau têt dinaɲ si Anôtô? Anôtô inɲ lau batê si Anôtô dom, inɲ lau tali si Anôtô, bu lau hoɲ si ɲahu sêmbo tali-ɲga yêc Anôtô.”

³⁹ Lau †Skraib ɲatô sêɲgô Yisu ndê yom dau ma sêsôm, “Kêdôhônɲ-waga, am nem yom ɲayham!” ⁴⁰ Ma tiɲambu lau sêtôc dau bu sêkêɲ gêndac têt Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ma Yisu sôm têt ɲac, “Bocke ma lau sêsôm bu Mesaya inɲ Dawid ndê Atu? ⁴² Dawid dau to yom yêc Buku Wê-ɲga bocdec bu, ‘Anôtô sôm têt aɲeɲ Pômdau, ‘Am ndôc aô amaj andô-ɲga, ⁴³ e nditôm aô wakêɲ nem ɲacyo sêsôc am gahim ɲapu.’” ⁴⁴ Bocdinaɲ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu Mesaya inɲ Dawid ndê Atu?”

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Ma yêc lau hoɲ dinaɲ si aɲgô-ɲga, Yisu sôm têt inɲ ndê ɲgacsêɲomi, ⁴⁶ “Ayob daôm ɲapep bu aɲkuc lau Skraib si gêbôm dom. ɲac sêsôc ɲakwê baliɲ ma sêɲsêlêɲ sêmbo malac lôm, bu ɲac atac whiɲ bu lau sêtoc ɲac sa ma sêhê mwalêc ɲac. ɲac atac whiɲ bu sêndôc mala ɲamata-ɲga yêc lôm wê-ɲga, ma lau tiwaê si mala têt ndoc sêneɲ mwasiɲ-ɲga. ⁴⁷ Yêc lau hoɲ aɲgô-ɲga, sêteɲ mbec baliɲ, magoc têt ndoc lau sêlic ɲac dom, naɲ sêɲsau lauwhê sawa bu sêɲgaho ɲac si andu su. Anôtô oc êmatôc ɲac ma kêt ɲagêyô sac andô têt ɲac.”

21

Awhê tuc daɲ kêt da danɲe
(Mak 12:41-44)

¹ Yisu hôc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm sêkêɲ si da sip apa da-ɲga naɲ kalhac lôm dabuɲ ɲamakê. ² Ma inɲ gêlic awhê tuc ɲalôm sawa daɲ kêt awa saɲu lu gitôm wan toea lu sip apa da-ɲga. ³ Ma inɲ sôm, “Aô wasôm yomandô têt mac, bu yêc Anôtô aɲgô-ɲga awhê tuc ɲalôm sawa dindec kêt da hôc gêlêc lau hoɲ si da su. ⁴ ɲahu bu lau ti lêlôm

sêkêj si da, magoc ñac si awa daësam gacgen yêc ñac-nga. Tigenj awhê dindec inj awhê ñalôm sawa, ma inj kênj inj ndê gêj hoj ti da.”

Yisu sôm yom pi lôm dabun Jerusalem-nga
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Yisu ndê ñgacsênomi ñatô sêsôm yom pi hoc ñayham-ñayham ma gôlônj ñayham nanj lau ñatô sêkêj bu sêngôlônj lôm dabun. Magoc Yisu sôm, ⁶ “Ndoc oc menj sa, nanj gêj ñayham hoj nanj kwahic dec mac alic yêc gamej dindec, nanj oc ninja. Nacyo oc sêsenj hoc hoj su, ma hoc danj oc ndôc hoc danj ñahô tiyham dom.”

Gêj wapac têm ñambu-nga-nga
(Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

⁷ Ma Yisu ndê ñgacsênomi sêndac inj, “Kêdôhônjwaga, ñawapac nanj am sôm yom pi, nanj oc hôc asê Jerusalem têtj têm bocke? Ma gêj sake oc kênj puc yac bu têm dau menj kêpinj?” ⁸ Ma Yisu sôm, “Ayob daôm ñapep bu lau sênsau mac dom. Lau daësam oc sêmenj sênenj aô anônj ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dau,’ ma ‘Têm dau menj kêpinj.’ Anjuk ñac dom!” ⁹ Ma têtj têm mac anjô ñawaê bu lau sic sinj têtj dau, me lau sêli dau sa, nanj atôc daôm dom. Bu gêj hoj dinanj gic waê bu menj sa munj, magoc têm ñambu-nga yêc dônj yêc.” ¹⁰ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Kinj nom-nga oc sêkêj kisa dau, ma lau akêj gamej danj oc sêndic sinj têtj lau akêj gamej danj. ¹¹ Tiyhônj oc nem atu, ma tôbôm ti gêmback atu-tu oc sêhoc asê gamej ñatô. Lau oc sêlic gêj dalô atu-tu yêc umbonj, ma gêj atu-tu nanj oc kôm ñac sêtôc dau atu.

¹² “Gêj ñamata-nga, lau oc sêkêj kisa mac, ma sêkôc mac dônj. Tu mac akêj whinj aô-nga, dec lau oc sêmatôc mac yêc lôm wê-nga, ma sêkêj mac andôc gapocwalô. Ma ñac oc sêkêj mac alhac kinj ti gôlinjwaga anjô-nga bu sêmatôc mac. ¹³ Ndoc dinanj inj mac nem têtj bu asôm yom asê pi aô. ¹⁴ Ahêjô daôm tu yom asôm-nga dom, ¹⁵ bu aô dauj oc wanem mac sa, ma wakêj yom ti gauc têtj mac. Ma mac nem ñacyo oc sêtôm dom bu sêd mac nem yom me sêsenj mac nem yom. ¹⁶ Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip nanj sêkêj whinj dom, nanj oc sêhoc mac nem lau ñatô asê, ma sêndic ñatô ndu. ¹⁷ Tu aô-nga dec lau hoj oc sêtêc mac. ¹⁸ Tigenj Anôtô oc yob mac e nem kêclauj ñandô danj ninja dom. ¹⁹ Magoc alhac ñanja ma ahu aô sinj dom, ma Anôtô oc kôc mac sa andôc tamli ñapanj yêc undambê.”

Ñawapac gamej Judia-nga
(Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

²⁰ “Têtj ndoc mac alic lau sinj-nga sêngihl Jerusalem ahuc, nanj dec anjyalê bu ñasawa sawj ma ñac oc sêsenj malac atu dau su. ²¹ Têtj ndoc dinanj, mac lau nanj ambo gamej Judia-nga nanj alhônj ñagahô api gamej lôc-nga

andi. Lau nanj sêmbô Jerusalem, nanj sêhu malac dau sinj, ma lau nanj sêmbô gamej ñamakê-nga nanj sêsôc malac atu dau tiyham dom. ²² Yom hoj nanj lau propet sêhoc asê gwananj pi ñagêyô nanj oc tap lau nom-nga sa, nanj oc ñandô sa têtj têm dinanj. ²³ Oyaê. Lauwhê nanj daê ma lauwhê nanj sêkêj su têtj balêkoc, nanj oc sêtap ñawapac atu sa têtj têm dinanj. Ñawapac atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-nga oc sênsahê ñacyo si atac ñandê. ²⁴ Lau gamej apa-nga oc sêndic lau Israel-nga ñatô ndu ña bienj baliñ, ma sêngaho ñatô su ma sêwê ñac sêtêtj lau apa si gamej sêndi sêtôm lau gapocwalô-nga. Anôtô kêmatinj têtj bu lau gamej apa-nga sêngwininj lau Jerusalem-nga, ma ñac oc sêkôm e têm dau pacndê.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu menj-nga
(Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

²⁵ “Lau oc sêlic gêj dalô ac-nga ti ayô-nga ma tata-nga. Ma yêc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc ênsônj ma ñalôm ñawapac atu. ²⁶ Gêj ti ñaclai nanj sêlhac umbonj oc wiwic sa, ma tu dinanj-nga lau oc sêtôc dau e ñac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêj bocke nanj oc hôc asê nom-nga. ²⁷ Têtj ndoc dinanj lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu mbu menj ndôc dao ñahô ti ñaclai ma ñawasi atu. ²⁸ Têtj ndoc gêj kainj dinanj bu menj sa, nanj atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anôtô ndê mwasinj nem mac si-nga ña-ñandô sa, nanj menj kêpinj.”

²⁹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj bocdec, “Gauc nem a lanj ma a ñatô. ³⁰ Têtj ndoc mac alic ñalauj wakuc bu lêt, nanj mac anjyalê bu ndoc ac-nga menj kêpinj. ³¹ Ma bocdinanj têtj ndoc mac alic gêj nanj aô gasôm yom pi, nanj hôc asê, dec anjyalê bu ndoc menj kêpinj bu Anôtô ndê gôlinj menj sa tiawê. ³² Yomandô! Lau têtj dinanj-nga oc sêmbac ndu dom e gêj hoj dinanj hôc asê. ³³ Undambê ti nom oc ninja, tigenj anenj yom danj oc ninja dom.”

Danem ali

³⁴⁻³⁵ Ma Yisu sôm, “Oc tôm dom bu ñamalac danj ênjêc bêc ñambu-nga dau. Bocdinanj dec amasanj daôm ñapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêj ênjij mac-nga ma anenj gêj ñawahô me apô sim daôm tu ñawapac nom-nga ênjêc dom, bu mboe gêj dau oc hê nem gauc dônj têtj têm bêc ñambu-nga dau menj sa. Bu bêc dau oc hôc asê mac ñagahô, tôm bôc danj sip akô sep enj. ³⁶ Anem ali ma atenj mbec bu Anôtô kênj licwalô têtj mac bu ñawapac hoj nanj oc sêhoc asê, nanj ku mac dulu dom, ma bu mac oc atôm bu alhac Ñamalac ndê Atu anjô-nga ti mayam pac.”

³⁷ Têtj ñasawa dinanj Yisu kêdôhônj lau mbo lôm dabunj ñabatêmdô têtj acsalô, ma inj sa gi yêc Lôc Olib têtj ôbwêc. ³⁸ Tôm bêc hoj lau daësam sêtêtj lôm dabunj si têtj bêbêc ganduc, bu ñac atac whinj bu sêngô Yisu ndê yom.

22

Judas sôm tidôŋ bu hoc Yisu asê

(Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)

¹ Lau Israel si †Mwasin Bolom Yist Mba-nga nan lau sêsam bu Mwasin Pasowa-nga, nan meŋ kêpin. ² Ma dabuŋsiga atu-tu ti kédôhônŋwaga yomsu-nga sêŋsalê lêŋ bu sêndic Yisu ndu gelec, ŋahu bu sêtôc lau. ³ Têŋ ndoc dinar Sadar sip Judas ndê ŋalôm. In ŋgac nan sêsam bu Iskeriot, ma in ŋgacsêŋomi 12 si dan. ⁴ In têt dabuŋsiga atu-tu ti lau sin-nga nan sêyob lôm dabuŋ, nan gi, ma ŋac sem yomgalôm pi lêŋ tu Judas hoc Yisu asê têt ŋac-nga. ⁵ Goc ŋac atac ŋayham, ma sêsôm tidôŋ bu sênemli in ŋa mone. ⁶ Judas gôlôc ma kêsâlê ndoc bocke nan lau daêsam oc sêmbô sêwhin Yisu dom, dec oc tôm bu in hoc Yisu asê.

Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasar Mwasin Pasowa-nga

(Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)

⁷ Mwasin Bolom Yist Mba-nga ŋabêc nan lau Israel sic domba Pasowa-nga ndu, nan meŋ hóc asê. ⁸ Ma Yisu kêkin Pita lu Jon ma sôm, “Amlu andi ma amasan Mwasin Pasowa-nga bu danen.” ⁹ Ma sêndac in, “Am tac whin bu alu amasan Pasowa yêc nde?” ¹⁰ Ma Yisu sôm têt inlu, “Asôc Jerusalem andi, ma amlu oc atap ŋgac dan sa, nan hóc bu lôŋ dan. Anŋuc in atêt in ndê ŋadau ndê andu andi, ¹¹ ma asôm têt andu ŋadau, ‘Alu mba kédôhônŋwaga ndac am pi ŋalôm ŋacler-nga, bu in ti ndê ŋgacsêŋomi bu sêner Mwasin Pasowa-nga yêc am nem andu.’ ¹² Ma in oc tôc ŋalôm atu dan yêc andu dau ŋahô-nga têt amlu. Tebo ti gêt hon tu yac danen Mwasin Pasowa-nga yêc ŋalôm dinar, goc amlu amasan gêt yêc ŋalôm dinar.” ¹³ Goc inlu sêsôc Jerusalem si ma sêtap gêt hon sa gitôm Yisu sôm têt inlu, ma sêmasar mwasin Pasowa-nga.

Yisu gic hu Mwasin Dabuŋ

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)

¹⁴ Têt ôbwêc dinar, Yisu ndôc tebo whin lau aposel bu sêner Mwasin Pasowa-nga. ¹⁵ Ma in sôm têt ŋac, “Nasawa sauŋ aô oc wahôc ŋandê atu, magoc aô atac whin bu waneŋ Mwasin Pasowa-nga dindec wawhin mac muŋ. ¹⁶ Bu aô wasôm têt mac, aô waneŋ Mwasin Pasowa-nga tiyham dom e Anôtô ndê gôlin meŋ sa tiawê, ma Pasowa dau ŋa-ŋandô meŋ sa.” ¹⁷ Goc in kôc laclu wain-nga dan, gêm danŋe ma sôm, “Akôc ma akêŋ lom têt daôm. ¹⁸ Aô wasôm têt mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Anôtô ndê gôlin meŋ sa tiawê.” ¹⁹ Ma in kôc bolom, gêm danŋe ma pô kôc, goc gic sam têt ŋac ma sôm, “Aô neŋ ŋandô dau dec, nan gakêŋ tu mac-nga. Anen gêt dindec tu bu gauc nem aô-nga.” ²⁰ ŋac seŋ gêt pacndê, goc ŋalêŋ

tigen in kôc laclu wain-nga dan ma sôm, “Laclu dindec ti dôhônŋ pwac wakuc anen dac-nga, nan wakêc sin tu mac-nga. ²¹ Tigen anŋôl ŋgac nan bu hoc aô asê, nan gêt gêt ndôc tebo whin aô. ²² Bu gêt nan oc hóc asê ŋamalac ndê Atu, nan kêkuc lêŋ nan Anôtô kêmasar gwanan su, tigen ŋgac nan hoc aô asê, nan oc tap ŋagêyô atu sa. Oyaê!” ²³ Goc ŋac hon sêndac dandi pi ŋac si asa oc kôm gêt dau.

Asa ti ŋgac ŋamata-nga

(Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)

²⁴ Ma têt ndoc dinar ŋgac-sêŋomi sêseŋ dau bu ŋac si asa ti ŋgac ŋamata-nga. ²⁵ Goc Yisu sôm têt ŋac, “Lau sambuc si kin sêtoc dau sa têt ŋac si lau, ma lau nan sem gôlin lau, nan sêsam dau bu lau ŋamata-nga. ²⁶ Magoc mac anŋuc mêtê kain dinar dom. Mac nem asa in ŋgac tiawê, nan êŋgwinin dau ti ŋgac waêmba. Ma asa in ŋgac ŋamata-nga, nan ti ŋgac akin ŋambwa. ²⁷ Mac gauc gêm bocke? ŋgac nan ndôc tebo, ma ŋgac nan gêm akin in, nan inlu si asa ti ŋgac ŋamata-nga? Yêc ŋamalac anŋô-nga, ŋgac nan ndôc tebo in ŋgac ŋamata-nga. Tigen aô gambo gawhin mac gitôm ŋgac akin.

²⁸ “Ndoc bocke nan ŋawapac me kisa tap aô sa su, nan mac ahu aô sin dom. ²⁹ Bôcinan tinambu aô wakêŋ mac anem gôlin lau, gitôm Daman kêt ŋaclai tu wanem gôlin-nga sip aô dauŋ aman. ³⁰ Ma mac oc anen ti anôm gêt awhin aô yêc gameŋ undambê-nga, ma mac oc andôc pôŋ atu ma amatôc Israel si lau ŋaton 12.”

Yisu sôm bu Pita oc sêc in ahuc

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)

³¹ Ma Yisu gic têcu yom ma sôm, “Saimon, Saimon, Sadar ndac bu êŋsahê mac nem akêŋ whin bu gêt ŋandô me mba, gitôm lau sêwhê wit ŋapa ti ŋandô kôc. ³² Tigen aô gaten mbec tu am-nga Saimon, bu am oc hu nem kêt whin sin dom. Ma tinambu têt têm am nem daôm kwi, nan puc nem asidôwai dôŋ.” ³³ Dec Pita sôm, “Pômdau, tôm ŋac sêkêt hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic hêclu ndu, aô wahu am sin dom.” ³⁴ Ma Yisu sôm, “Pita, aô wasôm têt am, ôbwêc dec am oc sêc aô ahuc tidim tô, ma tinambu dalec oc tan.”

Ŋgacsêŋomi oc sêtap kisa sa

³⁵ Goc Yisu ndac ŋac, “Têt ndoc aô kakin mac asa a bu anem mêtê lau, nan mac akôc talhi mone-nga, ti gata, ma atapa dom. Têt ndoc dinar mac apônda daôm, me mba?” Ma ŋac sêsôm, “Mba.” ³⁶ Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-nga me gata bu yêc, nan akôc sa. Ma mac nem bien balin bu mbasi, dec akêŋ nem ŋakwê awê-nga têt lau sênemli, goc akôc ŋawa ma anemli bien balin dan. ³⁷ Bu sêto yom dan yêc bocdec bu, ‘Sêlic in gitôm lau

sac si danj.' Yom dau hêganônj aô, ma gic waê bu nãndô sa. Yomandô, yom nanj sêto pi aô, nanj oc nãndô sa." ³⁸ Ma ngacsênjomi sêsôm, "Pômdau lic! Bienj balinj lu dec sêyêc." Ma Yisu sôm, "Gitôm."

Yisu tej mbec yêc Lôc Olib
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Yisu ti ndê ngacsênjomi sêhu malac Jerusalem sinj, ma sêsa sêtênj Lôc Olib si. Têm daêsam su sêkac sa sêmbo gamenj dinanj. ⁴⁰ Inj hôc asê ma sôm têtj njac, "Atej mbec bu lêtôm tap mac sa dom." ⁴¹ Goc inj hu njac sinj ma sa njasawa saunj gi, pônj haduc ma tej mbec bocdec bu, ⁴² "Damanj, am bu tac whinj, dec kôc lacihu njawapac-nga dindec su yêc aô. Tigenj êmkac anej tac whinj dom, kôm tôm am daôm nem atac whinj bu kôm." ⁴³ Ma aņela undambê-nga danj hoc dau asê têtj inj, ma kôm inj licwalô sa. ⁴⁴ Yisu pô sim dau nãndô, ma tej mbec njangja, ma inj ndê wahenj kêc sip nom gitôm dac.

⁴⁵ Inj tej mbec su, goc tisa ma mbu têtj inj ndê ngacsênjomi gi, ma gêlic bu njac sêyêc bêc sêyêc. Nac si njalôm njawapac kôm njac kwapac. ⁴⁶ Ma inj unj njac sa goc ndac njac, "Tu sake-nga mac ayêc bêc ayêc? Atisa mac atej mbec bu lêtôm tap mac sa dom."

Sêkôc Yisu dônj
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dau mbo, ma ngacsênjomi 12 si danj, nanj sêsam bu Judas, nanj hôc asê ma wê lau toņj atu sêwhinj inj. Inj kêsêlênj têtj Yisu bu ngutô inj, ⁴⁸ magoc Yisu ndac inj, "Judas, bocke? Am bu ngutô Njamac ndê Atu tu bu hoc inj asê, a?" ⁴⁹ Lau nanj sêmbo sêwhinj Yisu, nanj sêlic gêtj nanj bu hôc asê ma sêndac, "Pômdau, yac andic njac ņa bienj, a?" ⁵⁰ Ma njac si danj puc ndê bienj sa ma pa dabunj-siga njamata-nga ndê njac akinj ndê dangalauj andô-nga su. ⁵¹ Magoc Yisu sôm, "Akôm bocdinaņ dom!" Ma inj kêmasec njac dau ndê dangalauj, ma kôm inj njayham sa. ⁵² Goc Yisu sôm têtj dabunjsiga atu-tu ti lau bata, ma lau sinj sêyob lôm dabunj-nga, nanj sêmnej bu sêkôc inj dônj, "Bocke dec mac akôc bienj ti gêtj sinj-nga ma asa amenj bu akôc aô dônj gitôm njac kanj danj?" ⁵³ Tôm bêc hoņj aô gambo gawhinj mac yêc lôm dabunj njagamenj, ma mac akôc aô dônj dom. Tigenj kwahic dec ti mac nem ndoc, ma njac lai njasec-nga gêm gôlinj mac."

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)

⁵⁴ Nac sêkôc Yisu dônj, ma sêwê inj sêtênj dabunjsiga njamata-nga ndê andu si. Ma Pita kêkuc njac mbo ahê. ⁵⁵ Yêc dabunjsiga dau ndê andu njatunlôm, lau njatô sêkôm ya golom asê, goc sêndôc sêwhinj dau ma sênjulu. Ma Pita

gi ndôc sic whinj njac. ⁵⁶ Awhê akinj danj gêlic Pita ndôc ya njawê, goc tahê inj ma sôm, "Inj njac dindec inj kêkuc Yisu whinj." ⁵⁷ Tig enj Pita pa dau ma sôm, "Awhê! Aô kayalê inj dom!"

⁵⁸ Njasawa saunj ma njamac danj gêlic inj ma sôm, "Am lau nanj sênjuc inj, nanj si njac danj!" Ma Pita ô yom ma sôm, "Am njac, mba!"

⁵⁹ Acgatu njasawa danj menj gi su, ma njamac danj tihham sôm ti njangja, "Njac dindec inj kêkuc Yisu whinj! Yomandô! Bu inj njac Galili-nga." ⁶⁰ Magoc Pita sôm, "O njac daôm! Aô kayalê yom nanj am sôm, nanj njahu dom!" Inj sôm yom dinanj mbo, ma mbac dalec tanj. ⁶¹ Ma Pômdau kac dau kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom nanj Pômdau sôm têtj inj bocdec bu, "Ôbwêc dindec am oc sêc aô ahuc tidim tô, ma tinjambu mbac dalec oc tanj." ⁶² Goc inj sa awê gi, ma tanj dau ndu.

Lau sinj-nga sêsu Yisu susu
(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³⁻⁶⁴ Lau sinj-nga nanj sêkôc Yisu dônj, nanj sic hu sêsu inj susu. Sêlic inj tandô ahuc ņa po, goc sêtap inj ma sêndac, "Am bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?" ⁶⁵ Ma sêpu inj ti sêngwininj inj ņa yom sac daêsam.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu
(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)

⁶⁶ Têtj hêbêc ganduc lau bata Israel-nga, ma dabunjsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa sêpitigenj, ma sêkênj Yisu kalhac njac angô-nga. Njac sêsôm têtj inj, ⁶⁷ "Am bu Mesaya dau, dec sôm têtj yac!" Ma Yisu sôm têtj njac, "Aô bu wasôm, dec mac oc akênj whinj aô dom, ⁶⁸ ma aô bu wakênj gêndac danj têtj mac, dec mac oc aô anej yom dom. ⁶⁹ Tigenj, têtj kwahic dec ma ndi, Njamac ndê Atu oc ndôc Anôtô Njaci Njadam ndê amba andô-nga." ⁷⁰ Ma njac hoņj sêsôm, "Bocdinaņ, am sôm bu am Anôtô ndê Atu, a?" Ma Yisu sôm, "Mac asôm solop bu aô dauj dindec." ⁷¹ Goc sêsôm têtj dandi, "Yac dangô yom nanj inj dau sôm su. Dapônda yom danj tu tanjôlinj pi inj-nga dom."

23

Pailot kêsu Yisu
(Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29-19:16)

¹ Goc lau hoņj dinanj sêtisa ma sêwê Yisu sêtênj Pailot si. ² Ma njac sêngôlinj yom pi inj, ma sêsôm, "Njac dindec gêli lau Israel-nga njalôm sa. Inj sôm bu lau sêkênj takis têtj Sisa dom, ma inj toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kinj nanj lau Israel-nga sêkênj bata." ³ Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, "Am lau Israel-nga si kinj, a?" Ma Yisu sôm, "Tôm nanj am daôm sôm." ⁴ Dec Pailot sôm asê têtj dabunjsiga atu-tu ti lau hoņj, "Aô gatap njac dindec ndê giso danj sa dom, bu tamatôc inj pi-nga." ⁵ Tigenj njac sêsôm ti njangja, "Inj

kêdôhôn lau ma gêli nac si njalôm sa yêc gameŋ Judia-nga honj. Inj gic hu yêc gameŋ Galili-nga ma kôm napanj e menj têtj gameŋ dindec.”

Pailot kêkinj Yisu têtj Herod Antipas

⁶ Têtj ndoc Pailot ngô yom dinanj, nanj in ndac njac bu Yisu inj ngac Galili-nga, me mba. ⁷ Ma inj tap sa bu inj ngac Galili-nga, dec kêkinj inj têtj Herod gi. Herod inj njac nanj gêm gôlinj gameŋ Galili-nga, ma inj mbo malac Jerusalem têtj têtj dinanj. ⁸ Têtj têtj Herod gêlic Yisu, nanj inj tac njayham atu, bu njasawa baliŋ su inj tac whinj bu lic inj. Inj ngô njawaê pi Yisu su, ma kêŋ bata bu lic inj kôm gêŋ dalô danj. ⁹ Inj kêŋ gëndac daêsam têtj Yisu, magoc Yisu ô yom dom.

¹⁰ Têtj dinanj dabuŋsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêngôlinj yom pi inj ti njanga. ¹¹ Goc Herod ti lau siŋ-nga sêsu Yisu susu ma sêngwininj inj. Sêkêŋ inj sôc njakwê baliŋ gitôm kinj sêsôc, ma sêŋkinj inj mbu têtj Pailot gi. ¹² Muŋ-nga Herod lu Pailot sêkêŋ kisa dau, magoc acsalô dinanj injlu sêhê silip dandi.

Pailot bu êngapwêc Yisu

¹³ Pailot mbwêc dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-nga njatô sêpitigenj, ¹⁴ ma sôm têtj njac, “Mac akôc njac dau atêtj aô amenj, ma asôm bu inj gêli lau njalôm sa. Aô kasahê inj yêc mac anôm-nga, ma gatap sa bu yom nanj mac anjôlinj pi inj, nanj njahu mba. ¹⁵ Ma Herod bocdinanj, bu inj kêkinj inj mbu têtj yac menj. Bocdinanj wasôm têtj mac bu njac dau kôm giso danj dom bu dandic inj ndu. ¹⁶⁻¹⁷ Tu dinanj-nga aô wakêŋ anej lau sêhi inj nj sô, ma sêhu inj siŋ lhô ndi.” ¹⁸ Magoc njac sêmbwêc atu sêwhinj dau bu, “Kôc inj sa ma ndic inj ndu! Ma hu Barabas siŋ têtj yac.” ¹⁹ Barabas inj njac nanj ndôc gapocwalô têtj ndoc dinanj, bu inj kêgêlil lau bu sêndic siŋ, ma inj gic lau njatô ndu. ²⁰ Magoc Pailot tac whinj bu êngapwêc Yisu su, dec sôm yom njanga tiyham bu nem njac si njalôm kwi. ²¹ Magoc njac sêmbwêc yom napanj, “Ndic inj pi a gicso dau! Ndic inj pi a!” ²² Goc Pailot sôm têtj njac tidim tō-nga, “Tu sake-nga? Inj kôm giso bocke? Aô gatap yom danj sa pi inj dom, bu dandic inj ndu. Bocdinanj aô wakêŋ anej lau siŋ-nga sêndic inj njamlic njandê, ma wahu inj siŋ.” ²³ Tigenj njac sêmbwêc hóc ahuc napanj, bu sêndic inj pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc njapu. ²⁴ Inj gôlôc ma sôm têtj lau siŋ-nga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. ²⁵ Barabas, njac siŋsêlêc nanj ndôc gapocwalô tu inj gic lau ndu-nga, nanj sêngapwêc inj su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, nanj sêtec, nanj Pailot kêkinj inj têtj lau siŋ-nga bu sêndic inj ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Njac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc senj sêtap njac danj njac Saimon sa. Inj njac malac Sairin-nga,* ma inj kêsêlêŋ mbo senj akêŋ gameŋ njamakê-nga bu têtj Jerusalem ndi. Lau siŋ-nga sêkôc Saimon ma sêkêŋ inj kêbalanj a gicso dau kêkuc Yisu.

²⁷ Lau daêsam sêŋkuc Yisu si, ma lauwhê njatô sêwhinj njac, sêhu dangibo asê pi inj ma sêtanj. ²⁸ Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têtj njac, “Mac lauwhê Jerusalem-nga, atanj aô dom! Tigenj atanj tu daôm-nga, ma tu mac nem balêkoc-nga. ²⁹ Bu ndoc njawapac-nga oc menj sa, nanj mac oc asôm bu inj gêŋ njayham bu lauwhê njatô njac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkêŋ su têtj balêkoc dom. ³⁰ Têtj ndoc dinanj, lau oc tac whinj bu lôc danj tip menj ma êngatôc njac si. ³¹ Gêŋ nanj kwahic dec sêkôm têtj aô, nanj gitôm sêkêŋ ya gêŋ a batac. Bocdinanj ahêgo daôm pi gêŋ njac oc sêkôm tinjambu-nga, oc nditôm sêkêŋ ya nenj a basô.”

³² Lau siŋ-nga sêwê njac sac lu sêwhinj Yisu, bu sêndic injlu ndu sêwhinj inj. ³³ Njac sêsa si e sêhóc asê gameŋ nanj sêsam bu Njakêcyha, ma yêc dinde njac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic njac sac lu sêpi a gicso sêwhinj Yisu, danj kêgalêŋ andô-nga, ma danj kêgalêŋ gasê-nga. ³⁴ Têtj dinanj Yisu tenj mbec ma sôm, “Damanj, suc anej njacyo si sac kwi, bu njac sênyalê gêŋ nanj sêkôm, nanj dom.” Tinjambu lau siŋ-nga sêpuc gapoc bu sêlic njac si asa oc kôc Yisu ndê njakwê.

³⁵ Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-nga bocdinanj. Sêlhac ti sem tō inj ma sêsôm, “Inj gêm lau njatô sa. Inj bu Mesaya nanj Anôtô kêyalinj sa, nanj nem dau si manj.” ³⁶ Ma lau siŋ-nga sêtigasuc ma sêsu inj susu boc-dinanj. Sêkêŋ wain njamakic têtj inj, ³⁷ ma sêsôm, “Am bu lau Israel-nga si kinj, nanj goc nem daôm si.” ³⁸ Njac sêto yom kalhac inj ndê a gicso dau njahô, nanj sôm, ‘Lau Israel-nga si Kinj dindec.’

³⁹ Njac sac danj nanj kêgalêŋ a gicso dau kêpinj Yisu, nanj su inj susu ma sôm, “Am Mesaya dau, a? Bocdinanj dec nem daôm si, ma nem alu si awihin!” ⁴⁰ Tigenj njac sac tilu-nga hec yom inj, ma ndac, “Am tōc Anôtô, me mba? Yac lau tō dakôc njagêyô tigenj. ⁴¹ Hêclu dakôc njagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc njac dindec kôm giso danj dom.” ⁴² Goc inj sôm têtj Yisu, “Yisu, têtj ndoc am ndôc nem pônj kinj-nga, nanj gauc nem aô.” ⁴³ Ma Yisu ô yom ma sôm têtj inj, “Aô wasôm yomandô têtj am bu acsalô lec am oc ndôc †Paradais whinj aô.”

* 23:26: Sairin - malac danj nanj yêc Not (North) Afrika.

Yisu mbac ndu

(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30*)

⁴⁴ Têñ ac kalhac lhu, ñasec gêm gamen sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telhanga, ⁴⁵ bu ac gêm ganduc. Ma po balin nan kégâlêñ lôm dabun ñalôm, nan dau kic gi lu. ⁴⁶ Têñ ndoc dinan Yisu mbwêc awha atu ma sôm, “Daman, aô gakêñ aneñ gatun sip am amam!” In sôm yom dinan su, goc mbac ndu.

⁴⁷ Ngac bata sin-nga gêlic gêñ hon dinan, ma kêpin Anôtô ma sôm, “Yomandô! Ngac dindeci in ñgac gitêñ!” ⁴⁸ Ma lau daësam nan sêkac sa su bu sêlic lau sin-nga sic Yisu pi a gicso dau, nan sêlic gêñ hon dinan e kôm ñac si ñalôm ñawapac, dec sêndahin ñasu ma sêhó si. ⁴⁹ Ma lau hon nan sênyalê Yisu, ma lauwê nan sêñkuc in akêñ gamen Galili-nga, nan sêlhac ahê ma sêlic gêñ dinan.

Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc hoc ñasun

(*Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42*)

⁵⁰⁻⁵¹ Ngac dan mbo, nan ndê ñaê Josep. In ndê malac Arimatiya yêc gamen Judia-nga, ma in ñgac ñayham ma gitêñ nan kêñ bata Anôtô ndê gôlin bu men sa tiawê. In lau tSanedrin-nga si dan, tigen in ñalôm whin yom nan ñac sêkic pi Yisu bu sêndic in ndu, ti gêñ nan sêkôm têñ in, nan dom. ⁵² Têñ telha dinan in têñ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ñamlan. ⁵³ Goc in kôc in su yêc a gicso dau, kêpan in ña po ñayham dan, ma kêñ in yêc sêhó dan. Lau sêlêñ sêhó dinan gwanan su yêc hoc dan ñalôm, ma sêkêñ ñgac batê dan yêc sêhó dau mun su dom.

⁵⁴⁻⁵⁵ Lauwê nan mun-nga sêñsêlêñ sêwhin Yisu têñ ndoc in men akêñ gamen Galili-nga, nan sêñkuc Josep si, ma sêlic sêhó dinan ti gamen nan Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc nan. Tigen béc dinan in lau Israel si béc sêmasan dau tu sêlic om-nga, ma ndoc Sabat-nga men kêpin. ⁵⁶ Bocdinan lauwê dinan sêmbu sêtêñ si andu si, ma sêmasan bu ñamalu ti gêñ ñatô bu sênem oso Yisu. Ma têñ béc Sabat-nga, ñac sêñwhan dau tôm yomsu Sabat-nga sôm.

24*Yisu tisa*

(*Mat 28:1-10; Mak 16:1-13*)

¹ Sabat men gi su, ma têñ wake ñabêc ñamata-nga, goc lauwê dinan sêti têñ bêbêc ganduc. Sêkôc gêñ ñamalu nan sêmasan su, ma sêsa sêtêñ sêhó dau si. ² Ma sêlic bu hoc atu nan Josep kêpi gi tinj sé awha, nan ndôc ñamala dom. ³ Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ñamlan sa dom. ⁴ Sêlhac ma sêhêdaê, ma ñgac lu ti ñakwê ñawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlhac sêwhin ñac. ⁵ Dec lauwê sêtôc dau, ma sêwec ango andô têñ

nom. Ma ñgac lu sêsôm têñ ñac, “Tu sake-nga mac anjalê in nan mbo tali, yêc lau batê si mala?” ⁶ In mbo lec dom, in tisa su. Gac nem yom nan in sôm têñ mac mun su, têñ têm in mbo gamen Galili-nga. ⁷ In sôm bu lau oc sêhoc ñamalac ndê Atu asê ma sêkêñ in sip lau sac si amba, ma ñac oc sêndic in pi a gicso dau, ma têñ béc titô-nga in oc tisa tiyham.” ⁸ Goc lauwê dinan gac gêm yom nan Yisu sôm mun su. ⁹ Ma ñac sêhu sêhó dau sin ma sêmbu sêtêñ Jerusalem si, ma sic min yom hon dinan têñ ñgacsêñjomi 11, ma têñ lau hon nan mun-nga sêñkuc Yisu.

¹⁰ Lauwê dau si ñaê bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria, ma lauwê ñatô sêwhin. Ñac sic min têñ lau aposel, ¹¹ magoc aposel sêñgô yom dau gitôm yom ñambwa, ma sêkêñ whin dom. ¹² Goc Pita tisa ma kêti têñ sêhó gi. In wec bu tóç gwanin sêhó ñalôm, dec in gêlic po ñambwa nan yêc. Goc in kôlhô gi ma gac gêm yom daësam pi gêñ hon dinan.

Yisu hoc dau asê têñ ñgacsêñjom lu

¹³ Têñ béc tigen dinan ñgac-sêñjom lu sêñsêlêñ sêmbu sen bu sêtêñ malac Emeyas sêndi. Sen akêñ Jerusalem têñ Emeyas, nan ñasawa gitôm kilometa 11. ¹⁴ Inlu sem yomgalôm têñ dandi, pi gêñ hon nan hóc asê têñ têm dinan. ¹⁵ Sêñsêlêñ ti sem yomgalôm sêmbu, ma Yisu dau men kêsêlêñ whin inlu. ¹⁶ Tigen Anôtô kôm inlu tandô ñalêñ kain dan sa, dec sênyalê in dom. ¹⁷ Ma in sôm têñ inlu, “Yom bocke dec amlu asôm têñ daôm ma anjêlêñ ambo sen?” Goc inlu sêkwê dôñ sêlhac, ma sêwec. ¹⁸ Ma inlu si dan nan sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm, “Ñaclen hon nan sêmbu Jerusalem têñ têm dindeci, nan sênyalê gêñ nan hóc asê. Bocke dec am kêyalê dom?” ¹⁹ Ma Yisu ndac, “Gêñ sake?” Ma sêsôm têñ in, “Gêñ nan hóc asê Yisu Nasaret-nga. Ngac dau in propet dan, ma in kôm gêñ ma sôm yom ti ñaclai atu yêc Anôtô ma ñamalac hon ango-nga. ²⁰⁻²¹ Ma yac akêñ batan su, bu mboe in Mesaya nan Anôtô oc êñkin bu êñgaho lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga amba. Tigen yac mba dabun-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêkêñ in têñ lau Rom-nga bu sêmatôc in, ma ñac sêkic yom bu in mbac ndu, ma sic in pi a gicso dau. Gêñ hon dinan hóc asê in, ma kwahic dec béc tó ginja su. ²² Ma bêbêc lec yac mba lauwê ñatô sêsôm yom nan kôm yac hon asô. Têñ bêbêc ganduc, ñac sêtêñ sêhó si, ²³ magoc sêtap in ndê ñamlan sa dom. Sêmbu sêmen, ma sêsôm bu anjela sêhoc dau asê têñ ñac, ma sêsôm têñ ñac bu Yisu mbo tali. ²⁴ Lau ñatô nan sêmbu sêwhin yac, nan sêsa sêtêñ sêhó si, ma sêtap gêñ hon sa tôm lauwê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu dom.”

²⁵ Goc Yisu sôm têñ inlu, “O mac lau! Mac nem gac sa dom. Lau propet sêhoc yom

asê pi gêñ honj dinan gwanan su, magoc mac akên whiñ gwalec! ²⁶ Sêhoc yom asê ma sêsôm bu Mesaya gic waê bu hôc ñawapac honj dinan, ma tiñambu tap in ndê ñawasi sa.” ²⁷ Ma Yisu whê inlu si gauc sa pi yom honj nanp Moses ti lau propet sêto hêganôñ in, e in whê Anötö ndê yom honj nan sêto gwanan pi in, nan sa têt inlu.

²⁸ Ñac sêsun sa malac Emeyas, ma Yisu kôm bu hu inlu sin, ma êñsêlêñ gacgen ndi. ²⁹ Magoc sêter in ti ñanga, ma sêsôm, “Mbo whiñ alu, bu ac pacndê ma saun oc ôbwêc sa.” ³⁰ Dec Yisu sôc malac dau gi, bu mbo whiñ inlu. Ma têt ndoc sêndôc sic bu sêner gêt, nan Yisu kôc bolom sa, gêm danje ma pô kôc, goc kêt têt inlu. ³¹ Ma inlu si tandô ñawa sa, dec sêñyalê in. Ma ñagahô en Yisu anjô mba. ³² Ma inlu sêsôm têt dandi, “Yomandô. Têt ndoc in sôm yom têt hêclu yêc sen, ma whê Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan sa, dec kôm hêclu ner ñalôm kac hêclu ñandô.” ³³ Goc inlu sêtisa ñagahô, ma sêlhô sêmbu sêtêt Jerusalem si. Ma sêtap ñgacsêñomi 11 sa, ti lau ñatô nan sêmbu sêwhiñ ñac. ³⁴ Ma ñgacsêñomi sêsôm têt inlu, “Pômdu tisa yomandô, ma in hoc dau asê têt Saimon!” ³⁵ Goc inlu sic miñ yom pi gêt nan hôc asê yêc sen, ma bu inlu sêñyalê Yisu têt ndoc in pô bolom kôc.

Yisu hoc dau asê têt sêñomi honj

³⁶ Sêsôm yom dinan sêmbu, ma Yisu hoc dau asê ma kalhac ñac anjô-nga, ma sôm têt ñac, “Yom malô whiñ mac.” ³⁷ Ñac sêsô ti sêtôc dandi ñandô, bu ñac gauc gêm bu sêlic ñalau dan. ³⁸ Ma in sôm têt ñac, “Tu sake-nga mac nem ñalôm ñawapac, ma gauc gêm yom daêsam?” ³⁹ Alic aman ti gahiñapa, bu aô dauñ dindec. Amasec aô, ma alic. Ñalau si ñamsôm ti ñakwa mbasi, magoc alic aô ner.” ⁴⁰ In sôm yom dinan, goc tôc amba ti gahiapa têt ñac.

⁴¹ Ñac atac ñayham babalec, magoc ñac gauc gêm yom daêsam, ma atac lu-lu bu gêt nan hôc asê, nan gêt ñandô, me mba. Goc in ndac ñac, “Mac nem gêt danen-nga ndôc?” ⁴² Ma sêkêt i tô dan nan sêpec su, nan têt in. ⁴³ Ma in kôc su, ma gêt yêc ñac si anjô-nga. ⁴⁴ Goc in sôm têt ñac, “Gauc nem bu aô gasôm yom têt mac muñ su, pi gêt nan kwahic dec ñandô sa. Têt ndoc aô gambo gawhiñ mac, nan gawhê sa bu gêt honj nan sêto pi aô yêc Moses ma lau propet si bapia tilhuñ, ma yêc Buku Wê-nga, nan gic waê bu ñandô sa.” ⁴⁵ Ma in whê ñac si gauc sa pi Anötö ndê yom honj nan sêto yêc. ⁴⁶ In sôm têt ñac, “Sêto yom pi Mesaya bu in oc hôc ñandê atu ma mbac ndu, ma têt bêt titô-nga in oc tisa ma mbo tali tiyham. ⁴⁷ Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu in ndê ñaê-nga, ma sêsôm têt lau bu sêkac si ñalôm kwi, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi. Ñac oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem,

ma tiñambu mêtê dau oc sa têt lau gamen apa-nga honj. ⁴⁸ Gêt honj dindec mac alic gatô su, dec oc ahoc yom ñandô asê pi gêt dau awhiñ. ⁴⁹ Ma alic! Aô oc wakêt gêt nan aner Daman gic bata su, nan têt mac. Bocdinañ ambo malac dindec e Anötö kêt in ndê ñaclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁵⁰ Tiñambu Yisu wê ñac sêsa sêtêt gamen nan yêc kêt malac Betani si. Yêc dinañ in hôc amba sa, ma gêm mbec ñac. ⁵¹ Ma têt têt in gêm mbec ñac mbo, nan in hu ñac sin, ma Anötö kôc in sa pi undambê gi. ⁵² Dec ñac sêpôt haduc ma sêmpin in. Ma sêlhô sêmbu sêtêt Jerusalem si ti atac ñayham atu. ⁵³ Ma tôm bêt honj, sêkac sa sêmbu lôm dabun ñabatêmdô, ma sêhoc Anötö ndê waê asê.

Jon ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Jon in Yisu ndê ñgacsêñomi 12 si dan, nan kêsêlêñ whin Yisu ma mbo whin in tòm in ndê bêc mbo nom-nga hon, ma bocdinañ dec ñgò yom hon nan in kêdôhôn ma gêlic gwelêñ nan in kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ñgacsêñom dan, nan Yisu atac whin ñandô. Lau daêsam sêñyalê bu yom dau hêganôn Jon dau, magoc in tec bu tôc dau tiawê.

Lau natô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêñ Dalô-nga,' bu in to yom pi gêñ dalô atu-tu nan Yisu kôm. In to yom pi gêñ dalô hon nan Yisu kôm, nan dom. In to yom pi gêñ nan bu whê Yisu sa bu Mesaya nan Anôtô gic bata bu êñkin têt in ndê lau Israel-nga. Jon dau whê ndê bapia ñahu sa bocdec bu:

Yom pi gêñ dalô dindéc, nan yêc tu bu mac asam ma akêñ whin bu Yisu in Mesaya, Anôtô ndê Atu. Ma tu mac akêñ whin in ndê ñaê-nga, dec mac oc atap sen ambo tamli-nga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anôtô ndê Yom Dau nan mbo titêm-titêm, nan men ti ñamalac. In mbo whin Damba Anôtô têt ñamata-nga, ma in Anôtô dau (1:1). Bocdinañ lau nan sêñyalê Yisu tidôn, nan gitôm sêñyalê ti sêlic in Damba dau whin (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whin bu lau nan sêsam in ndê bapia sêtap sen dandôc tanli-nga sa. Ma sen dau datap sa yêc Yisu tawasê, tòm yom nan Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

Aô tanwasêñ gati sen bu ñamalac sêtêñ Daman sêndi, ma sen dan yêc dom.

Yisu Kilisi Nahu

¹ Têt têt ñamata-nga nom sambuc dindéc mbasi, nan Yisu nan dasam bu Yom Dau, in mbo. In mbo whin Anôtô, ma in Anôtô dau. ² In mbo whin Anôtô têt têt ñamata-nga. ³ Gêñ hon nan yêc, nan in dau kêt, ma gêñ dan hóc asê ña lêt dan dom. ⁴ Yac neñ dambu tanli ñahu in dau, ma in dau ti ñamalac nom-nga si ñawê. ⁵ ñawê dau pò gamen ñasec, ma ñasec gitôm dom bu kôm ñawê dau ahuc.

⁶ Anôtô kêtin ñgac ahen-nga dan men, nan ndê ñaê Jon. ⁷ In men bu hoc yom ñandô asê pi ñawê dau, tu bu lau hon nan sêñgô in ndê yom, nan sêkêt whin ñawê dau. ⁸⁻⁹ Jon in ñawê dau dom, tigen in men bu hoc yom asê pi ñawê ñandô dau, nan oc men êñkuc in bu pò ñamalac hon.

¹⁰ Nom sambuc dindéc Anôtô kêt in in, tigen têt ndoc in hóc asê, nan lau nom-nga

sêñyalê in dom. ¹¹ In ti nom sambuc dindéc ñadau, magoc têt ndoc in men, nan in ndê lau Israel-nga sêkêt in sa dom. ¹² Magoc lau hon nan sêkêt in sa, ma sêkêt whin in, nan Anôtô gêlic ñayham ma kêt ñac sa sêti in ndê balêkoc. ¹³ Sêti in ndê balêkoc ña lêt tòm lau nom-nga si lêt sêkwê balêkoc asê-nga dom, me tu ñamalac dau si gauc gêm me atac whin-nga dom. Mba! Anôtô dau kôm ñac sêtiwakuc dec sêti in ndê balêkoc.

¹⁴ In nan dasam bu Yom Dau sip nom men ti ñamalac, ma mbo whin yac. In men akêt Damba Anôtô, ma Damba ndê mwasin ti yom ñandô gêm in ahuc. In Anôtô ndê Atu tigen, dec wêkain ñalai ti ñawasi atu, ma yac alic in ndê ñalai ti ñawasi dau, nan su. ¹⁵ Jon hoc yom asê pi in gwanan su bocdec bu, "Ñgac dan oc êñkuc aô, nan hóc gêlêc aô su, ñahu bu in mbo wandêc su mbo." Ma têt ndoc in hóc asê, nan Jon sôm bu, "In ñgac dau dinañ dec gahoc yom asê pi in gwanan su."

¹⁶⁻¹⁷ Muñ-nga Anôtô kêmwasin lau Israel-nga ña yomc nu nan in kêt têt Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi men, ma Anôtô ndê mwasin gêm in ahuc sambuc, dec yac hon datap mwasin ti yom ñandô sa hóc gêlêc su, yêc Yisu. ¹⁸ ñamalac dan gêlic Anôtô su dom. Magoc in ndê Atu tigen Yisu †Kilisi, nan mbo kêtin Anôtô dau, in dau in Anôtô, nan sip nom men ti ñamalac, ma whê Damba Anôtô sa têt yac, dec tanyalê in.

Lau sêndac bata Jon, ñgac Kêku Lau-nga

¹⁹⁻²⁰ Têt ndoc Jon kêt lau mbo, nan lau bata Israel-nga sêñkin †dabunsi ñatô ti lau †Liwai ñatô akêt Jerusalem sêtêñ in si, ma sêndac in bu, "Am asa?" Jon sêc yom dan ahuc dom, in sôm yom yêc awê bu, "Aô †Mesaya dom." ²¹ Dec ñac sêndac in, "Bocdinañ dec am asa? Am Elaija, a?" Ma in sôm, "Mba!" Goc sêndac, "Am propet gitôm Moses nan Anôtô gic bata bu êñkin men, a?" Ma in sôm, "Mba!" ²² Bocdinañ sêsôm têt in, "Dec sôm daôm asê têt yac bu am asa. Yac bu akêt ñawaê têt lau nan sêñkin yac amen nan." ²³ Jon ô ñac si gêndac ña propet Aisaya ndê yom dan, ma sôm, "Ñamalac nan ta yom yêc gamen sawa bu, Amanan Pômdau ndê sen tisolop," nan aô dau ñan dec."

²⁴ Lau Palêsai ñatô sêmbo sêwhin lau nan lau bata sêñkin sêtêñ Jon si. ²⁵ Sêñgô Jon ndê yom dau, dec sêndac in bocdec bu, "Am daôm sôm bu am Mesaya dom, ma bu am Elaija dom, ma propet atu dau dom. Ma bocdec dec am kêt lau mbo?" ²⁶⁻²⁷ Ma Jon sôm, "Aô dec kaku lau ña bu, magoc ñgac dan oc êñkuc aô, nan hóc gêlêc aô su. Aô dec ñgac ñambwa, gitôm dom bu wati in ndê ñgac akin bu wanğapwêc in ndê atapa ñawalô. ñgac dau kwahic dec mbo mac ñalhu, magoc mac anyalê in dom."

²⁸ Jon kêku lau mbo malac dan ñaê Betani, nan yêc Bu Jordan ñadanga mbu têtj ac pi-nga. Ma gêtj honj dinanj hôc asê yêc gamenj dinanj.

Yisu inj Anôtô ndê Domba

²⁹ Bêc danj tiyham ma Jon gêlic Yisu kêsêlênj têtj inj menj, ma sôm, “Alic ñgac dê! Inj †Anôtô ndê Domba, nanj Anôtô kêtj bu kôc ñamalac si sac su.” ³⁰ Inj ñgac dau nanj aô gasôm yom pi inj muñ su, bu ñgac danj oc êñkuc aô menj, nanj hôc gêlêc aô su, bu inj mbo wandêc su mbo. ³¹ Muñ-nga aô dauñ neñ gauc sa pi inj dom, tigenj kwahic dec aô gamenj kaku lau ña bu, tu bu watôc inj asê têtj lau Israel-nga.” ³²⁻³³ Jon sôm yom dinanj su, goc gic têtj yom ma wêh yom sa bocdec bu, “Yomandô. Muñ-nga aô dauñ neñ gauc sa pi inj dom, tigenj Anôtô nanj kêtjin aô bu wanju lau ña bu, nanj sôm têtj aô bu, ‘Am oc lic Ñalau Dabuñ sip têtj ñgac danj menj. Ma ñgac dau dinanj oc êñku lau ña Ñalau Dabuñ.’ Tinjambu aô galic Ñalau Dabuñ gêm balusi angô ma sip akêtj undambê têtj ñgac dindêc menj ma mbo whinj inj.” ³⁴ Aô tanôñ galic gêtj dinanj hôc asê ñgac dau su, ma tu dinanj-nga kwahic dec gahoc yom asê pi inj, ma gasôm asê têtj mac bu inj Anôtô ndê Atu.”

Yisu ndê ñgacsêñjomi ñamata-nga

³⁵ Ñagalanjê Jon mbo bu dau ñadali ma inj ndê ñgacsêñjomi lu sêmbo sêwhinj inj. ³⁶ Yisu kêsêlênj menj, ma Jon tahê inj ma sôm, “Kec, Anôtô ndê Domba dê.” ³⁷ Têtj ndoc ñgacsêñjomi lu sêngô Jon ndê yom dinanj, nanj sêhu inj sinj ma sêñkuc Yisu. ³⁸ Yisu kac dau kwi ma gêlic bu injlu sêñkuc inj, dec ndac, “Bocke dec amlu anjuk aô?” Goc injlu sêsôm, “Rabai, am yêc nde?” (Ñaê †Rabai danem kwi bu ‘Kêdôhôn-waga.’) ³⁹ Ma inj sôm, “Amenj ma alic.” Goc injlu sêñsêlênj sêwhinj inj si, ma sêlic gamenj nanj inj yêc. Sêhóc asê têtj telha, acgatu gitôm 4 kilok, ma bocdinanj dec sêmbo sêwhinj inj.

⁴⁰ Ñgac lu nanj sêngô Jon ndê yom ma sêñkuc Yisu, nanj si danj inj Andru, Saimon Pita ndê asi. ⁴¹ Ñagahô inj gi tap dôwa Saimon sa, ma sôm têtj inj, “Yac atap †Mesaya sa su.” (Yom Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.) ⁴² Goc inj wê Saimon s a têtj Yisu gi. Yisu tahê inj ma sôm, “Am Saimon, Jon ndê atu. Kwahic dec aô wasam am bu Kepas.” (Ñaê dau* sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêtjalêm Pilip lu Natanael sa

⁴³⁻⁴⁴ Têtj ñagalanjê Yisu tisa ma gi tap ñgac danj ñaê Pilip sa. Pilip inj ñgac akêtj malac Betsaida yêc gamenj Galili-nga. Malac dau Pita lu Andru si malachu whinj. Yisu gauc gêm bu têtj Galili ndi, dec sôm têtj Pilip, “Mwenj êmkuc aô.” ⁴⁵ Goc Pilip gi tap ñgac

danj ñaê Natanael sa, ma sôm têtj inj bu, “Mesaya nanj Moses ti lau propet sêto yom pi inj muñ su, nanj yac atap inj sa su. Inj Josep ndê atu Yisu akêtj malac Nasaret.” ⁴⁶ Natanael ñgô su goc ndac, “Nasaret? Gêtj ñayham bocke oc menj akêtj malac ñambwa dinanj?” Dec Pilip sôm, “Mwenj ma lic.”

⁴⁷ Yisu gêlic Natanael têtj inj menj, ma sôm yom pi inj bocdec bu, “Yomandô! Inj ñgac Israel-nga nanj yom tasanj danj yêc inj ndê ñalôm dom.” ⁴⁸ Dec Natanael ndac inj, “Am kêtjalê aô ñalênj bocke?” Ma Yisu sôm têtj inj, “Pilip mbwêc am dom enj, ma aô galic am ndôc a atu danj ñahu.” ⁴⁹ Natanael ô yom ma sôm, “Kêdôhônjwaga, am Anôtô ndê Atu. Am yac lau Israel-nga mba Kiñ.” ⁵⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm têtj inj, “Aô gasôm bu galic am yêc a danj ñahu ma tu dinanj-nga dec am kêtj whinj. Am oc lic gêtj atu-tu hôc gêlêc inj dinanj su.” ⁵¹ Ma inj gic têtj yom ma sôm, “Yom ñandô aô wasôm têtj mac. Tinjambu mac oc alic undambê kac sa, ma †Ñamalac ndê Atu oc ti senj bu Anôtô ndê anjela sêsip sêpi-nga.”

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

¹ Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana nanj yêc gamenj Galili-nga sêndê mwasiñ tu ñgac danj bu nem awhê-nga. Yisu dinda mbo whinj ñac, ma ² sêkêtj ahenj Yisu ti ndê ñgacsêñjomi bu sênej mwasiñ dau sêwhinj. ³ Ma lau senj ti sênôm gêtj sêmbo e wain pacndê. Dec Yisu dinda sôm têtj inj bu, “Ñac si wain pacndê su.” ⁴ Goc Yisu sôm têtj inj, “O awhê! Tu sake-nga am sôm têtj aô? Anej ndoc menj sa su dom.” ⁵ Tigenj Yisu dinda sôm têtj lau akinj bu, “Gêtj bocke nanj inj bu sôm têtj mac, nanj akôm.”

⁶ Yêc mwasiñ dau ñamala, lôñ bu-nga 6 sêlhac. Lôñ dinanj atu andô, tigenj-tigenj gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-nga si mêtê sêngwasinj dau ñawasi sa yêc Anôtô angô-nga. ⁷ Ma Yisu sôm têtj lau akinj, “Akêtj bu sip lôñ honj dinanj e menju.” ⁸ Sêtac bu sip e menju su, goc inj sôm têtj ñac, “Anjati sa ma akêtj têtj mwasiñ ñadau êñsahê.” Ma sêkôm gitôm inj sôm. ⁹ Mwasiñ ñadau kêsahê bu nanj Yisu gêm kwi ti wain, ma kêtjalê dom bu menj akêtj nde. Tigenj lau akinj nanj sêtac bu sip lôñ, nanj dec sênyalê. Mwasiñ ñadau kêsahê su, goc mbwêc ñgac gêm awhê-nga menj, ma sôm têtj inj, ¹⁰ “Lau honj sêkêtj wain ñayham têtj lau sênôm muñ e tac ñayham sa, goc sêkêtj wain ñambwa kêtjuc. Tu sake-nga am kêtjgaminj wain ñayham kalhac e tinjambu?”

¹¹ Yisu kôm gêtj dalô ñamata-nga dinanj yêc malac Kana, nanj yêc gamenj Galili-nga. Gêtj dau tôc inj ndê ñawasi ti ñaclai asê, ma inj ndê ñgacsêñjomi sêkêtj whinj inj. ¹² Ma tinjambu

* 1:42: Ñaê ‘Kepas’ nanj Yisu kêtj têtj Pita, inj Yom †Hibru danj, nanj danem kwi bu ‘hoc.’ Alic Yisu ndê yom gêtj Mat 16:18.

Yisu lu dinda ma asii ti ngacsêjomi sêsip malac Kapenaom si, ma sêmbô bêc njatô.

*Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ
(Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)*

¹³ Têñ têm dinañ lau Israel-nga si om atu †Mwasinj Pasowa-nga mej kêpin. Tu dinañ-nga Yisu pi Jerusalem gi. ¹⁴ In hóc asê su, ma yêc lôm dabuñ nbatêmdnd, inj gêlic lau sêhoj makao ti domba ma balusi bu lau sênemlihi, ma lau njatô sêndôc tebo bu sêô lau apa si mone na lau Israel-nga si mone. ¹⁵ Dec inj gêm bochini wac ti po ma kêbulu njac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti domba sêwhinj. Ma inj tac lau sêô mone-nga si tebo sa, ma kêbalip njac si mone babalip. ¹⁶ Goc inj hec yom lau balusi-nga ma sôm têtj njac, “Akôc nem balusi dinañ asa awê andi! Damanj ndê andu yêc bu lau sênemlihi gêñ sêmbô-nga dom. Mac akôm sac sambuc!” ¹⁷ Têñ dinañ inj ndê ngacsêjomi gauc gêm Anôtô ndê yom danj nanj sêto yêc bocdec bu:

Aô neñ atac whinj tu am nem andu-nga, mbô aô neñ njalôm sa njapan. [BW 69:9]

¹⁸ Ma lau bata Israel-nga sêndac Yisu ma sêsôm, “Asa kêtj njac lai têtj am bu kôm gêtj dinañ? Kôm gêtj dalô danj bu tóc am nem njac lai njahu asê têtj yac.” ¹⁹ Yisu ô njac si awha ma sôm, “Aseñ lôm dabuñ dindec su, ma aô oc wakwê sa tiyham nditôm bêtj tô.” ²⁰ Goc sêsôm, “Muñ-nga lau sêkôm gwelêñ sêkwê lôm dabuñ dindec-nga gitôm yala 46. Ma bocdec dec am gauc gêm bu am gitôm bu kwê sa tôm bêtj tô?” ²¹ Sêsôm yom dinañ bu njac sênyalê dom bu lôm dabuñ nanj inj sôm yom pi, nanj inj dau. ²² T injambu, têtj ndoc Yisu tisa akêñ lau batê-nga, nanj inj ndê sêjomi gauc gêm inj ndê yom dinañ. Ma têtj dinañ sêkêñ whinj yom nanj inj sôm, ma sêkêñ whinj Anôtô ndê yom nanj sêto yêc muñ su, pi inj ndê mbac ndu ma tisa-nga.

²³ Yisu mbo Jerusalem têtj Om Pasowa-nga, ma lau daêsam sêlic gêtj dalô hoñ nanj inj kôm, dec sêkêñ whinj inj. ²⁴⁻²⁵ Tigenj Yisu kêyalê njamalac si gauc ti yom hoñ nanj yêc njac si njalôm. Inj pônâda njamalac si yom pi dau dom. Ma tu dinañ-nga inj whê dau sa sambuc têtj njamalac danj dom.

3

Yisu lu Nikodemas

¹ Lau Israel si njac bata danj mbo Jerusalem, nanj ndê njac Nikodemas. Inj mbo lau †Palêsai si tonj, ma inj lau bata †Sanedrin-nga si danj whinj. ² Têtj obwêc danj, Nikodemas têtj Yisu gi, ma sôm têtj inj, “O Kêdôhônjwaga. Yac alic gêtj dalô hoñ nanj am kôm, dec anyalê bu am kêdôhônjwaga danj nanj Anôtô kêkinj mej. Njahu bu Anôtô bu mbo whinj njamalac danj dom, dec oc tôm dom

bu njamalac dau kôm gêtj dalô gitôm nanj am kôm.”

³ Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Yom njandô aô wasôm têtj am. Njamalac danj bu tiwakuc tiyham dom, dec oc tôm dom bu inj mbo †Anôtô ndê gôlinj njapu.” ⁴ Goc Nikodemas sôm têtj inj, “Njamalac andô danj oc tiwakuc njalêñ bocke? Oc tôm bu sip dinda atac njalôm ma dinda kôc inj tiyham, me?” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom njandô têtj am. Njamalac danj bu tiwakuc na bu ma na Njalau Dabuñ dom, dec oc nditôm dom bu mbo Anôtô ndê gôlinj njapu. ⁶ Njamalac sêkwê njamalac asê, magoc Njalau tigenj gitôm bu kôm njamalac danj tiwakuc ma kêtj njalôm wakuc têtj inj. ⁷ Aô gasôm têtj am bu mac atiwakuc tiyham na njac lai undambê-nga manj. Am sô tu yom dinañ-nga dom. ⁸ Mbu kêsêlêñ kêkuc Anôtô ndê atac whinj. Am gitôm bu njôg njakêcsia, tigenj am kêyalê mbu njahu me mbu njapwê dom. Ma Njalau Dabuñ ndê gwelêñ kôm lau sêtiwakuc-nga, nanj kainj tigenj.”

⁹ Nikodemas njô yom dinañ, dec ndac Yisu, “Aluê! Yom dinañ oc njandô sa njalêñ bocke?” ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Am lau Israel si kêdôhônj-waga mêtê-nga danj, ma bocke dec am kêyalê yom dindec njahu dom?” ¹¹ Aô wasôm yom njandô têtj am. Gêtj nanj aô ti lau nanj sênjuk aô nanj anyalê, dec yac asôm asê. Ma yac ahoc yom njandô asê pi gêtj nanj yac alic su. Magoc mac akôc yac mba yom sa dom. ¹² Aô gasôm yom têtj mac pi gêtj nom-nga, magoc mac akêñ whinj dom. Ma aô bu wasôm yom têtj mac pi gêtj undambê-nga, dec oc akêñ whinj njalêñ bocke? ¹³ Njamalac danj pi undambê gi bu ênyalê gêtj undambê-nga dom, tigenj Njamalac ndê Atu, nanj sip akêñ undambê mej, nanj kêyalê. ¹⁴ Muñ-nga, têtj ndoc lau Israel-nga sêmbô gameñ sawa, nanj Moses gic mboc njagatu* pi a, ma hóc sa pi lôlôc gi. Ma njalêñ tigenj, lau oc sêndic Njamalac ndê Atu pi a, ma sêhóc inj sa pi lôlôc ndi. Lêtj dinañ gic inj njawaê, ¹⁵ tu bu lau hoñ nanj sêkêñ whinj inj, nanj oc sêtap senj sêndôc tali njapan-nga sa.

¹⁶ “Bu Anôtô atac whinj lau nom-nga ndu andô, dec kêtj ndê Atu tigenj mbac ndu tu njac-nga, bu lau hoñ nanj sêkêñ whinj inj, nanj oc sêningga dom, magoc sêtap senj sêndôc tali-nga sa. ¹⁷ Anôtô kêtj ndê Atu sip nom mej bu êmatôc lau dom, magoc kêtj inj mej bu ti lêtj nem lau si-nga. ¹⁸ Lau nanj sêkêñ whinj inj, nanj oc sêtap Anôtô ndê matôc sa dom. Magoc lau nanj sêkêñ whinj dom, nanj gitôm sêmatinj dau si yom tidônj su bu oc sêtap Anôtô ndê matôc sa, njahu bu njac sêkêñ whinj Anôtô ndê Atu tigenj dom. ¹⁹ Ma njac si matôc dau njahu bocdec bu. Nawê njandô sip nom mej, tigenj sêtec njawê dau ma atac whinj lêtj njasec-nga, ma sêsap mêtê sac dôñ njapanj.

* 3:14: Yom pi mboc njagatu nanj Moses kêtj pi a danj, nanj asam yêc Nam 21:4-9.

²⁰ Lau hoj nanj sêkôm mêtê sac, nanj sêtec bu njawê dau pô njac si mêtê sac e yêc awê, ma tu dinan-nga sêtigasuc njawê dau dom. ²¹ Magoc lau nanj sênkuc yom njandô, nanj sêtêj njawê sêmerj ma gacgej sêmbo dinan. Ma tu dinan-nga lau hoj sêlic yêc awê bu njac sêkôm mêtê njayham tôm Anôtô kêj njac lai têtj njac.”

Jon sôm yom pi Yisu

²² Dinan su, goc Yisu ti inj ndê ngacsêjomi sêhu Jerusalem sinj, ma sêsa si sêmbo gamenj njamakê-nga yêc gamenj Judia-nga. Ma yêc dindê inj mbo whinj njac ma sêjku lau. ²³ Têtj ndoc dinan Jon mbo malac Aenon, nanj yêc sunj sa têtj Salim. Bu njagaponj njayham poc gamenj dinan, ma tu dinan-nga Jon mbo dinan, ma kêku lau nanj sêtêj inj si. ²⁴ Têtj ndoc dinan Jon mbo awê, sêkêj inj ndôc gapocwalô su dom.

²⁵ Ma Jon ndê sêjomi natô ma njac bata Israel-nga danj sêsen dau pi lêtj lau sêngwasinj dau njawasi sa yêc Anôtô angô-nga. ²⁶ Dec sêtêj Jon si, ma sêsôm, “Kêdôhônwaga, murj-nga am hoc yom asê pi Yisu, têtj ndoc inj hóc asê am yêc Bu Jordan njadanja. Kwahic dec yac angô bu lau hoj sêtêj inj si, bu inj êjku njac.” ²⁷ Jon ô njac si yom ma sôm, “Ahêgo daôm dom! Alu Yisu lu-lu akôm mba gwelêj gitôm Anôtô dau kêj sip lau amanj. ²⁸ Mac anjalê yom hoj nanj aô gasôm têtj mac su. Aô gasôm bu aô dauj Mesaya dom, magoc Anôtô kêkinj aô gamuj inj gamenj. ²⁹ Lau hoj bu sêtêj Yisu sêndi, dec oc solop. Bu njac gitôm awhê nanj sêmatinj inj ndê yom bu nem njac, ma Yisu inj gitôm njac nem awhê-nga dau. Aô gitôm njac dau ndê silip, nanj atac njayham kêlêc têtj ndoc njac nem awhê-nga hóc asê bu nem ndê awhê sa. Ma bocdinaj kwahic dec aô nejj atac njayham tu Yisu-nga gêm aô ahuc sambuc. ³⁰ Ma inj solop bu kwahic dec Yisu ndê tiatu, ma anej waêj tisaunj. ³¹ Inj sip akêj undambê menj, dec hóc gêlêc lau hoj su. Aô dec, aô njamalac nom-nga ma aô nejj njahu yêc nom, ma bocdinaj gasôm yom tôm njamalac nom-nga. Magoc inj sip akêj undambê menj, ³² ma sôm yom njandô pi gêtj nanj inj gêlic ti ngô su yêc undambê. Magoc lau daêsam sêkôc inj ndê yom sa dom. ³³ Njamalac bocke nanj kôc inj ndê yom sa, nanj tôc asê bu inj gêlic Anôtô ndê yom bu yom njandô enj. ³⁴ Njahu bu inj nanj Anôtô kêkinj sip nom menj, nanj sôm Anôtô dau ndê yom asê. Ma Anôtô kêgaminj inj ndê Njalau têtj inj dom. ³⁵ Damba tac whinj inj ndê Atu kêlêc, dec kêj gêtj hoj sip inj amba. ³⁶ Ma asa nanj kêj whinj Atu, nanj Anôtô gic bata su, bu inj oc mbo tali njapanj. Tigej asa nanj kôc inj sa dom, nanj Anôtô ndê atac njandê yêc inj dôj yêc, dec inj oc lic undambê dom.”

4

Yisu lu awhê Samaria-nga danj

¹⁻² Têtj ndoc dinanj Yisu mbo whinj inj ndê ngacsêjomi, ma njac sêjku lau. Inj dau kêku lau danj dom. Magoc lau Palêsai sêngô njawê bu Yisu kêku lau daêsam, ma bu lau daêsam nanj êlêmê sênkuc inj, nanj sêhóc gêlêc Jon ndê sêjomi su. Yisu kêyalê bu lau Palêsai sêngô njawê dinan, ma bu sêkêj kisa inj, ³ ma bocdinaj dec inj hu gamenj Judia-nga sinj, bu mbu têtj Galili ndi. ⁴ Yisu gauc gêm tidôj bu ho senj nanj gic lau tSamaria-nga si gamenj kôc, dec inj ti ndê njac-sêjomi sênsêlêj sêmbo senj dinan. ⁵ Nac sênsêlêj e sêsunj sa lau Samaria si malac atu danj njê Sika. Malac dau yêc kêpinj nom njasawa danj nanj murj-nga andô, Jakob kêj têtj inj ndê atu Josep. ⁶ Ma sê nanj Jakob kwê tu sêtap bu sa-nga, nanj yêc malac dau njamakê. Yisu ti ndê ngacsêjomi sêhóc asê sê bu-nga dau têtj ac kac lhu, ma sênsêlêj senj baliñ su e Yisu kwapac sa, dec inj ndôc sic ndôc dinan. ⁷⁻⁸ Ma inj ndê ngacsêjomi sêhu inj sinj ma sêsôc malac dau si, bu sêjnalê gêtj sênenj-nga.

Malô goc awhê Samaria-nga danj sa menj bu têtj bu. Ma Yisu sôm têtj inj, “Gitôm bu am kêj bu têtj aô wanôm?” ⁹ Goc awhê dau ô yom bocdec bu, “Bocke dec am njac Israel-nga ndac aô awhê Samaria-nga bu wakêj bu têtj am nôm?” (Inj sôm yom dinan, njahu bu lau Israel m a lau Samaria-nga sêtec dandi ma sêmbo ahê dau.) ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Kwahic dec aô gandac bu têtj am. Am bu êmyalê aô nejj njahu, ma mwasiñ nanj Anôtô kêj njambwa, dec am oc ndac bu têtj aô, ma aô wakêj bu nanj oc kêj njamalac sêndôc tali, nanj têtj am.” ¹¹ Awhê dau ngô yom dinan, goc sôm, “O njadau. Bu tali-nga nanj am sôm yom pi, nanj am oc kôc yêc nde?” Bu am nem laclhu êmgati bu sa-nga mba, ma sê bu-nga dindêc baliñ andô. ¹² Abanj Jakob ti ndê atui, ma inj ndê makao ti domba hoj sênôm bu yêc dec. Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, nanj hóc gêlêc inj dindêc nanj Jakob kêj têtj yac, nanj su?”

¹³ Dec Yisu sôm têtj inj, “Lau hoj nanj sênôm bu nom-nga, nanj bu oc yô njac tiyham. ¹⁴ Magoc lau nanj sênôm bu nanj aô wakêj têtj njac, nanj bu oc yô njac tiyham dom. Mba. Bu nanj aô wakêj têtj njac, nanj oc ti bubata nanj êmbulup pi njac si njalôm, ma njac oc sêndôc tali njapanj.” ¹⁵ Têtj dinan awhê dau sôm, “O njadau, kêj bu dinan têtj aô. Ma bocdinaj dec bu oc yô aô tiyham dom, ma wasa wamej tôm bêc hoj bu watê bu yêc sê bu-nga dindêc tiyham dom.”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtj inj, “Am mbu ndi ma ta nem akweñ, ma amlu ambu amenj.” ¹⁷ Ma awhê dau sôm, “Anej akweñ mba.” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Am sôm solop bu am nem akweñ mba. ¹⁸ Bu am gêm njac amanjanj su, magoc sêhu am sinj. Ma njac nanj kwahic dec am mbo whinj inj, nanj ti am nem akweñ dom. Am sôm yom njandô.”

19 Têñ dinan awhtë dau sôm, “Nadau, aô g alic bu am propet dan. 20 Mun-nga yac lau Samaria-nga mba abanji sem akij Anötö yêc lôc dindec. Tigen mac lau Israel-nga asôm bu gamen tigen yêc tu lau sênem akij Anötö-nga, nan yêc Jerusalem.” 21 Goc Yisu sôm, “O awhtë! Aô wasôm yom ñandô têt am. Ndoc oc men sa, nan lau nan sem akij Anötö oc sêhêgo dau dom bu sênem akij in sêmo lôc dindec, me bu sêmo Jerusalem. 22 Mac lau Samaria-nga am akij Anötö, magoc mac anyalê in dom. A nôtö gic bata bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-nga, ma tu dinan-nga yac anyalê in nan yac am akij. 23 Yomandô! Ndoc nan bu men sa, nan kwahic dec men sa, dec lau nan sem akij Anötö ñalêñ solop, nan oc sênem akij in ti Nalau Dabun ndê ñalêñ, ma ti lêt yom ñandô-nga. 24 Daman Anötö dau kêsâlê lau nan sem akij in ñalêñ bocdinan. 24 In dau in ñalau, dec ñalêñ tigen yêc bu lau sênem akij in, nan sênem akij in ti Nalau Dabun ndê ñalêñ, ma ti lêt yom ñandô-nga.”

25 Goc awhtë dau sôm, “Aô kayalê bu Mesaya nan sêsam bu Kilisi oc men. Ma têt ndoc in men, nan in oc whê gêt honj sa têt yac.” 26 Ma Yisu sôm, “Aô Mesaya danj gasôm yom têt am.”

27 Têt dinan Yisu ndê ñgac-sêñomi sêmbu sêmen, ma sêlic bu in sôm yom whin awhtë dan, dec sêhê gauc ñambwa. Magoc ñac si danj sôm yom dom. Sêndac in bu bocke ma in sôm yom têt awhtë dau lec dom. Ma sêndac awhtë dau bu in tac whin gêt sake lec dom. 28 Awhtë dau hu in ndê lôñ bu-nga sinj kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma in sôm têt in ndê lau, 29 “Amen ma alic ñgac dan! In kêsâlê gêt honj nan aô gakôm, ma sôm asê têt aô. Oc mboe in Mesaya dau?” 30 Goc ñac sêhu malac dau sinj ma sêsa si bu sêlic Yisu.

31 Têt ndoc awhtë dau mbu sôc malac gi, nan ñgacsêñomi sêsôm têt Yisu, “Kêdôhônwaga, yac akôc gêt tu am neñ-nga.” 32 Magoc in sôm têt ñac, “Aô neñ gêt danen-nga yêc, nan mac anyalê dom.” 33 Goc sêndac dandi bu, “Mboe lau danj sêkêt gêt danen-nga têt in su, me?” 34 Ma Yisu sôm têt ñac, “Aô danan wambu in nan kêt in aô gamen, ma wandic dabin in ndê gwelenj. Aneñ gêt danen-nga dau dinan. 35 Anjô su nan. Têt ndoc mac asô gêt ñawhtë sip ôm, nan mac asôm bu, ‘Ayô hale su goc yac oc dandic gêt ñandô sa.’ Tigen aô wasôm têt mac, bu ahôc nem tanôm sa, ma alic bu gêt ñandô ôm-nga mbêc su. 36 Ma kwahic dec ñgac gic gêt ñandô sa-nga kôm in ndê gwelenj mbo. Ma gêt ñandô nan in gic sa, nan lau nan sêkêt whin ma sêtap sen sêmo tali-nga sa. Tu dinan-nga in nan sô gêt ñawhtë, lu in nan gic ñandô sa, nan lu-lu atac ñayham sa sêwhin dau. 37 Yom gôlinj danj yêc bocdec, ‘Ñamalac danj sô gêt ñawhtë, ma danj tiyham

gic gêt ñandô sa.’ Yom dau in yom ñandô, ma hêganôn gwelenj ñawhtë ñayham-nga whin. 38 Bu aô kakinj mac bu andic gêt ñandô sa yêc ôm nan mac asô dom. Lau ñatô sêkôm gwelenj atu tu sêso gêt-nga, dec mac atap ñac si gwelenj ña-ñandô sa.”

Lau Samaria-nga daêsam sêkêt whin Yisu

39 Têt ndoc awhtë Samaria-nga dinan sôm yom asê pi Yisu têt lau malac-nga bu, “In sôm gêt honj nan aô gakôm su, nan asê têt aô,” nan lau Samaria-nga daêsam sêkêt whin Yisu. 40 Ma têt ndoc sêsa sêtêñ in si, nan sêtêñ in ñapan bu mbo whin ñac. Dec in mbo whin ñac gitôm bêc lu. 41 In sôm yom whin lau malac-nga ma lau daêsam tiyham sêkêt whin in. 42 Ma sêsôm têt awhtë dinan, “Têt ñamata-nga yac anjô yom nan am sôm pi in, dec akêt whin in. Magoc kwahic dec yac anjô in dau ndê yom, ma yac anyalê pi ñandô, bu in ñgac nan Anötö kêt in bu nem lau nom-nga si.”

Yisu hóc asê gamen Galili-nga

43 Bêc lu dinan pacndê su, goc Yisu tisa ma kêsêlêñ gi e hóc asê gamen Galili-nga. 44 Mun-nga in sôm asê bu yêc propet danj ndê gamen, in ndê lau oc sêtoc in sa dom. 45 Magoc têt ndoc in hóc asê Galili, nan lau dinan sêkôc in sa ti atac ñayham. Nahu bu ñac sêmo Jerusalem têt ndoc Pasowa-nga, ma sêlic gêt honj nan in kôm yêc dinê.

Yisu kôm balê danj ñayham sa

(Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

46 Têt têt Yisu mbo gamen Galili-nga, nan in sôc malac Kana gi tiyham, malac nan mun-nga in gêm bu kwi ti wain. Têt ndoc dinan ñgac bata Rom-nga danj mbo malac Kapenaom, ma in ndê atunjgac gêmbac yêc. 47 Balê dau gêmbac atu e kêt in bu mbac ndu. Ma ñgac bata dau ngô ñawâ bu Yisu men akêt gamenj Judia-nga ma hóc asê Galili. Tu dinan-nga dec in têt in gi, ma ndac in bu têt malac Kapenaom ndi, ma kôm balê dau ñayham sa. 48 Dec Yisu sôm, “O mac lau! Mac bu alic gêt dalô atu-tu dom, dec oc akêt whin dom.” 49 Magoc ñgac bata dau ten in tiyham ma sôm, “O ñadau, mwen ñagahô! Bu mba, aneñ balê oc mbac ndu.” 50 Goc Yisu sôm têt in, “Am ndi, am atôm oc mbo tali.” Ma ñgac dau kêt whin Yisu ndê yom, ma kôlhô gi.

51 Têt têt in kêsêlêñ mbo senj, nan in ndê lau akêt ñatô sêsa akêt Kapenaom sêmen ma sêtap in sa. Ma sêsôm têt in bu, “Am nem balê ñayham sa su.” 52 Dec in ndac ñac bu, “Acgatu ñasawa bocke ma balê dau ñayham sa?” Ma ñac sêsôm têt in, “Alhabêc, têt ac ho dau, nan gêmbac hu in sinj ma in ñamlic ñalhuc sa.” 53 Têt dinan damba ndê gauc sa bu acgatu ñasawa dinan enj, dec Yisu sôm têt in bu, “Am atôm oc mbo tali.” Ma in ti in

ndê lau hoj nanj sêndöc sêwhinj inj, nanj sêkêj whinj bu Yisu inj Mesaya dau.

⁵⁴ Gêj dalô tilu-nga nanj Yisu kôm yêc malac Kana, nanj naminj dau dinanj. Yisu kôm gêj dau têtj têtj inj hu gamej Judia-nga sinj, ma mbu têtj gamej Galili-nga gi.

5

Yisu gêm ngac bôlij danj sa

¹ Tinjambu lau Israel-nga si mwasiinj atu danj njabêc hóc asê, ma Yisu mbu pi Jerusalem gi. ² Yêc Jerusalem, bu njatoj atêc danj, nanj sêwhê ña hoc ahuc, nanj poc kêpij malac dau njagatam nanj sêsam bu Gatam Domba-nga. Sêsam bu njatoj dau ñaê yêc Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep amañdanj sêlhac ñamakê. ³ Ma yêc dinanj lau gêm bac daêsam sêyêc, lau tapec, lau bôlij ma lau ñasac njatô. [⁴ Tôm têtj njatô Pômdau ndê añela danj oc sip meij ma kôm bu dau li sa. Lau gêm bac sêhông têtj dinanj, ma asa nanj sip bu dau tinjamata, nanj oc ñayham sa.] ⁵ Njaci danj inj ngac bôlij nanj gêm bac gitôm yala 38.

⁶ Têtj ndoc Yisu kêsêlêj mbo gamej dinanj, inj gêlic ngac bôlij dau, ma kêyalê bu inj gêm bac yêc ñasawa hic baliñ su, goc ndac inj, “Am tac whinj bu am ñayham sa, me?” ⁷ Ma ngac bôlij dau sôm, “O njadau! Aô gahông têtj nanj bu dindec njali sa, magoc ñamalac danj mba bu nem aô sa. Ma aô bu wasip bu wandi, tigenj ñamalac danj êlêmê hóc gêlêc aô su.” ⁸ Goc Yisu sôm têtj inj, “Tisa! Ma hóc nem mbô sa, ma êmsêlêj.” ⁹ Ma njagahô ngac dau ñayham sa, goc hóc ndê mbô sa ma kêsêlêj gi.

Yisu kôm gêj dinanj têtj bêc †Sabat-nga danj. ¹⁰ Ma tu dinanj-nga lau bata Israel-nga sêsôm têtj ngac nanj Yisu kôm ñayham sa bu, “Acsalô lec inj bêc Sabat-nga. Yac neij yomsu gic yao yac bu dakôm gwelêj têtj bêc Sabat-nga dom, ma bocke dec am kôc nem mbô ma kêsêlêj.” ¹¹ Magoc inj sôm, “Ngac nanj kôm aô ñayham sa, nanj sôm têtj aô bu, ‘Hóc nem mbô sa, ma êmsêlêj.’” ¹² Ma sêndac inj, “Ngac nanj sôm têtj am bu am hóc nem mbô sa ma êmsêlêj, nanj asa?” ¹³ Tigenj ngac dau kêyalê dom. Nahu bu têtj ndoc Yisu kôm inj ñayham sa, nanj lau daêsam sêmbo, ma Yisu kédahinj dau su sip ngac njalôm ma kôlhô gi.

¹⁴ T injambu Yisu tap inj sa tiyham mbo lôm dabuj, ma sôm têtj inj, “Am ngô su nanj! Am ñayham sa su. Dec yob daôm bu kôm sac tiyham dom, mboe njawapac atu danj nanj hóc gêlêc inj dinanj su, nanj tap am sa tinjambu.” ¹⁵ Ma têtj dinanj ngac dau sa gi ma kêj njawaê têtj lau bata Israel-nga, bu ngac nanj kôm inj ñayham sa, nanj Yisu.

Lau bata Israel-nga sêkêj kisa Yisu

¹⁶ Lau bata Israel-nga sêlic bu Yisu kôm gêj kainj dinanj têtj bêc Sabat-nga njatô, ma tu dinanj-nga sic hu sêkêj kisa inj. ¹⁷ Dec inj sôm têtj ngac, “Damanj kôm inj ndê gwelêj

ñapanj, têtj têtj ñamata-nga e meij têtj kwahic dec. Bocdinañ aô oc wanem gwelêj.” ¹⁸ Têtj ñamata-nga lau bata Israel-nga sêkêj kisa Yisu bu inj sôc yomsu Sabat-nga ñapu dom. Ma têtj ndoc sêngô inj ndê yom dinanj, nanj sêkôm ñanga bu sêndic inj ndu. Sêsôm, “Inj sam Anôtô bu inj Damba ma bocdinañ inj bu po dau ndê waê sa nditôm Anôtô dau.”

Anôtô kêj ñaclai têtj inj ndê Atu

¹⁹ Goc Yisu sôm têtj ngac, “Aô wasôm yom njandô têtj mac. Oc tôm dom bu Anôtô ndê Atu kôm gêj danj ênjuc dau ndê atac whinj. Mba! Gêj bocke nanj Atu gêlic Damba kôm, nanj dec inj kôm. Bu Atu kôm gêj hoj gitôm Damba kôm. ²⁰ Damba atac whinj Atu kêlêc, ma têtj gêj hoj nanj inj dau kôm, nanj asê têtj inj. Ma aô wasôm têtj mac bu Damba oc hoc gêj atu-tu asê têtj Atu bu kôm, nanj hóc gêlêc gêj nanj inj kôm, nanj su. Ma têtj têtj mac alic gêj dau, nanj mac oc asô. ²¹ Tôm Damba uñ lau batê sa ma kêj ngac sêmbo tali, nanj inj ndê Atu dec kêj lau nanj inj atac whinj ngac, nanj sêmbo tali boc-dinanj. ²² Ma gêj danj tiyham. Damba oc êñsahê lau danj dom. Inj kêj ñaclai têtj inj ndê Atu bu êñsahê lau pi ngac si mêtê. ²³ Ma tu dinanj-nga lau hoj nanj sêtoc Atu ndê waê sa, nanj sêtoc Damba ndê waê sa bocdinañ. Magoc asa nanj toc Atu sa dom, nanj toc Damba nanj kêkinj inj meij, nanj sa dom.

²⁴ “Aô wasôm yom njandô têtj mac, bu asa nanj kôc anej yom sa, ma kêj whinj inj nanj kêkinj aô gamej, nanj oc tap matôc sa dom. Inj hu seij mbac ndu-nga sinj su, ma tap seij mbo tali ñapanj-nga sa. ²⁵ Yomandô dec wasôm têtj mac. Têtj nanj Anôtô gic bata, nanj kwahic dec meij su, dec lau nanj sêmbo seij sêmbac ndu-nga, nanj oc sêngô Anôtô ndê Atu awaha. Ma ngac nanj sêngô ma danja wambu, nanj oc sêmbo tali. ²⁶ Tali njahu yêc Damba dau, ma inj kêj tali njahu têtj inj ndê Atu whinj. ²⁷ Ma inj kêj ñaclai têtj inj bu êñsahê ñamalac, bu inj ñamalac ndê Atu. ²⁸ Asô tu yom dindec-nga dom. Ndoc oc meij, nanj lau hoj nanj sêmbac ndu su, nanj oc sêngô Atu ndê awaha, ²⁹ ma sêtisa akêj lau batê-nga. Lau nanj sêkôm ñayham, nanj oc sêtisa ma sêtap Anôtô ndê gamej sêndöc tali ñapanj-nga sa. Magoc lau nanj sêkôm sac, nanj oc sêtisa ma sêtap matôc sa.

³⁰ “Oc tôm dom bu aô wakôm gêj danj tanjwasêj. Ma aô oc wanjahê ma wamatôc lau wanjuc aô dauñ neij gauc dom. Mba! Aô wamatôc lau wanjuc yom nanj Damanj, nanj kêkinj aô gamej, nanj sôm têtj aô. Ma aô oc wakôm gêj danj wanjuc lêtj gitêj, njahu bu aô gakôm gêj danj tu anej atac whinj-nga dom, aô gakôm gêj hoj kakuc Damanj ndê atac whinj.”

Gêj nanj whê Yisu ndê njahu sa

³¹ “Aô bu wahoc yom asê pi dauj, dec mac oc asôm bu anej yom nãdô mba, ma akêj whiñ dom. ³² Magoc Damanj hoc yom asê bu whê anej njahu sa, ma aô kayalê bu in ndê yom in yom nãdô.

³³ “Jon, Ngac Kêku Lau-nga sôm yom nãdô asê pi aô whiñ, têtj têtj mac ankiñ lau sêtêj in si. ³⁴ Aô gapônda yom nan njamalac sêhoc asê pi aô, nan dom. Tigenj kwahic dec aô gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêj whiñ yom nan in sôm pi aô, dec atap Anôtô ndê mwasinj nem mac si-nga sa. ³⁵ Jon mbo gitôm ya njawê nanj pô gamej, ma gitôm nasawa apê mac atisambuc in ndê njawê.

³⁶ “Magoc gêtj njatô sêpuj yom nãdô pi aô dôj, nanj hóc gêlêc Jon ndê yom pi aô. Alic gwelej nanj aô gakôm gambo. Damanj dau kêtj gwelêj dinanj sip aô amanj tu bu wandic dabinj, ma gwelej dau tôte asê bu in kêtj aô gamej. ³⁷ Ma Damanj dau, nanj kêtj aô gamej, nanj hoc yom asê pi aô. Magoc mac lau daôm anjô in ndê awaha dom, ma mac alic in anjô su dom. ³⁸ Ma in ndê yom yêc mac nem njalôm dom, njahu bu in kêtj aô gamej, magoc mac akêj whiñ aô dom. ³⁹ Mac asam Anôtô ndê yom nanj sêto yêc, nanj njapanj, tu bu akip yom hoj njahu sa. Njahu bu mac gauc gêm bu mac oc atap señ andôc tamli-nga sa yêc yom dau njalôm. Yom dau dinanj hêganôj aô, ma whê anej njahu sa, ⁴⁰ tigenj mac atec bu atêj aô amenj, ma atap señ andôc tamli-nga dau sa.

⁴¹ “Aô gamej bu njamalac sêpo aô neñ waêj sa dom. ⁴² Magoc aô kayalê mac su, dec galic bu Anôtô ndê atac whiñ yêc mac nem njalôm dom. ⁴³ Aô gamej gam Damanj anjô, tigenj mac akôc aô sa dom. Magoc njamalac danj nanj menj tu dau-nga, nanj mac akôc in sa njagahô ej. ⁴⁴ Mac atac whiñ bu atap waêm sa yêc mac daôm nem lau, magoc akôm bu atap waêm sa yêc Anôtô tigenj ndê dom. Ma bocdinanj, mac oc akêj whiñ aô njalêj bocke? ⁴⁵ Gauc nem bu aô dauj oc wasôm mac nem giso asê yêc Damanj anjô-nga dom. Mba! Mac akêj batam bu yomsu nanj Moses to, nanj oc ti mac nem señ andôc tamli njapanj-nga, tigenj yomsu dau oc tôte nem giso asê. ⁴⁶ Njahu bu Moses dau to yom pi aô, ma mac bu akêj whiñ in, dec oc akêj whiñ aô. ⁴⁷ Tigenj mac akêj whiñ yom nanj in to, nanj dom, ma bocdinanj mac oc akêj whiñ anej yom njalêj nde? Oc tôm dom!”

6

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tinjambu Yisu kôc ndê ngac-sêjomi sa ma sic Bugictoj Galili-nga kic ma sêpi danja si. (Bugictoj dau sêsam naê danj bu Taibirias.)
² Ma lau daêsam sêjuc in si, njahu bu njac

sêlic gêtj dalô nanj in kôm têtj ndoc in kôm lau gêmbac njayham sa. ³⁻⁴ Têtj têtj dinanj lau Israel si om atu Mwasinj Pasowa-nga menj kêtj in tiyham. Yêc bugictoj njadanga, Yisu pi lôc danj gi ma hóc sic whiñ in ndê ngacsêjomi. ⁵ Ma in ndê tandô sa ma gêlic lau daêsam nanj sêwê sêmenj, goc sôm têtj Pilip, “Danemli gêtj danej-nga yêc nde, bu dakêj têtj lau daêsam dindêc sênej?” ⁶ Inj dau kêtj gêtj nanj in bu kôm, nanj su, magoc sôm yom dinanj bu ênsahê Pilip. ⁷ Ma Pilip ô yom ma sôm, “Oc tôm dom andô! Mone atu gitôm tdenarii 200 bu ndêc, ma dakôc mone dau ma danemli gêtj danej-nga, tigenj oc tôm dom bu lau daêsam dindêc sênej njagec-njagec.” ⁸ Têtj dinanj Yisu ndê ngacsêjom danj, Saïmon Pita ndê asi Andru, sôm têtj Yisu, ⁹ “Balê danj mbo, nanj kôc bolom amandanj ma i lu. Tigenj gêtj dinanj oc nditôm lau hoj dindêc dom andô!” ¹⁰ Goc Yisu sôm, “Mac asôm têtj lau bu sêndôc sic.” Kwanj daêsam yêc gamej dinanj, ma lau hoj sêndôc sic sêndôc kwanj. Lau toj dinanj si launj gac gitôm 5,000.

¹¹ Ma Yisu kôc bolom ma gêm danje, goc kêtj têtj lau nanj sêndôc dinanj, bu sêndic sam têtj dandi. Ma inj gêm mbec i lu ma kêtj têtj njac bocdinanj, ma njac señ tôm si atac whiñ. ¹² Njac señ e hóc njac dôj, goc inj sôm têtj ngacsêjomi, “Mac andic njadêlê hoj sa, bu tanjainj gêtj danj dom.” ¹³ Bolom amandanj ma i lu dinanj, lau señ e gitôm, ma ngacsêjomi sic njadêlê sa sip gatop 12 e menju.

¹⁴ Lau sêlic gêtj dalô atu nanj Yisu kôm, goc sêsôm têtj dau, “Yomandô! Propet atu nanj dakêj batanj bu sip nom menj, nanj ngac dau dindêc, me?” ¹⁵ Têtj dinanj Yisu kêtj gêtj bu njac gauc gêm bu sêkôm njanga bu sêkôc in sa ma sêkêj inj ti njac si kinj. Dec inj kêdahinj dau su, ma kôlhô tawasê pi lôc danj gi.

Yisu kêsêlêj mbo bu njahô

(Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

¹⁶ Têtj ac gi sip, Yisu ndê ngacsêjomi sêmbu sêtêj bugictoj si. ¹⁷ Njac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtêj malac Kapenaom sêndi, dec sêpi wanj danj ma sêsa si. Njasec sa su, magoc Yisu menj hóc asê njac su dom. ¹⁸⁻¹⁹ Njac sêhêc wanj sêsa njasawa baliñ gitôm 5 kilometa, ma mbu puc njadinda e gêli bu njamponj sa. Têtj dinanj sêlic Yisu kêsêlêj mbo bu njahô menj kêtj wanj, dec sêtôc dau atu. ²⁰ Magoc inj sôm têtj njac, “Atôc daôm dom! Bu aô dauj dindêc.”
²¹ Goc sêkôc inj pi wanj ti atac njayham, ma njagahô sêhóc asê baô yêc Kapenaom.

²²⁻²³ Têtj njagalañsê, lau daêsam nanj sêmbu sêwhinj Pômdau têtj ndoc inj gêm danje bolom ma kêtj têtj njac señ, nanj gacgeñ sêmbu bugictoj njadanj. Njac sênyalê bu wanj tigenj dinanj ngacsêjomi sêpi ma sêlhô si, ma bu Yisu pi wanj dau whiñ njac dom. Malô goc wanj njatô akêj malac Taibirias sêmenj sêsôc

baô yêc dinan. ²⁴ Nac sêlic su bu Yisu ti in ndê ngacsênomi sêbom dec, dec sêpi wan dau, ma sêtêj malac Kapenaom si bu sêngsalê Yisu.

Yisu in bolom kêj namalac sêndôc tali-nga

²⁵ Nac sic bugictorj kic, ma sêtap Yisu sa, goc sêsôm, “Kêdôhônwaga, am mwenj têtj nde?” ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yom njandô aô wasôm têtj mac. Aô gakôm gêtj dalô nanj tôm bu whê mac nem gauc sa pi aô nejj njahu. Magoc mac anjalê aô ma atac whin bu ambo awhin aô tu gêtj dinan-nga dom. Mba. Mac atac whin bu ambo awhin aô, njahu bu aô gakêtj bolom têtj mac anj e hóc mac dôj. ²⁷ Akôm mwasac bu atap gêtj danen-nga nanj gic waê bu ninja, nanj sa lec dom. Mba! Akôm mwasac tu bu atap gêtj danen-nga nanj oc kêj mac ambo tamli njapanj, nanj sa. Ma gêtj dau Namalac ndê Atu oc kêj têtj mac, bu Damba Anôtô kêyalin in sa su, ma kêj njac lai têtj in bu kôm gêtj dau.”

²⁸ Goc njac sêndac in, “Gitôm bu am whê sa têtj yac, gêtj nanj Anôtô atac whin bu yac akôm?” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Anôtô ndê atac whin njandô bu mac akôm gêtj bocdec. Akêtj whin njac nanj in kêkinj in menj.” ³⁰⁻³¹ Goc njac sêsôm, “Mun-nga yac mba abanj sêbom gamej sawa ma sejj mana ti njac si gêtj danen-nga, tôm yom nanj sêto yêc bocdec, *‘In kêj bolom undambê-nga têtj njac sejj.’* Kwahic dec yac bu andac am bu kôm gêtj dalô kainj tigen. Yac bu alic, dec yac oc akêtj whin am.” ³² Goc Yisu sôm, “Mac gauc gêm bu Moses kêj bolom undambê-nga têtj mac. Magoc aô wasôm yom njandô têtj mac bu anej Damanj oc kêj bolom njandô undambê-nga têtj mac. ³³ Ma Anôtô ndê bolom dau dec, in nanj sip akêtj undambê menj ma kêj lau nom-nga sêndôc tali njapanj.” ³⁴ Lau sêngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têtj in, “Pômdu, kwahic dec ma ndi, yac atac whin bu am kêj bolom dau dinan têtj yac.”

³⁵ Goc Yisu sôm, “Bolom nanj kêj namalac sêndôc tali, nanj aô dauj dec. Lau nanj sêtêj aô sêmenj, nanj gêtj oc yô njac tiyham dom. Ma lau nanj sêkêtj whin aô, nanj bu oc yô njac tiyham dom. ³⁶ Tigenj tôm aô gasôm têtj mac su, mac alic aô su, magoc akêtj whin aô dom. ³⁷ Lau bocke nanj Damanj kêj têtj aô, nanj hoj oc sêtêj aô sêmenj. Ma lau nanj sêtêj aô sêmenj, nanj oc tôm dom bu wasoc njac si danj su. ³⁸ Aô gasip akêtj undambê gamej, bu wakôm gêtj tôm aô dauj nejj atac whin dom. Mba! Aô gasip gamej, bu wakôm gêtj tôm Damanj nanj kêkinj aô gamej, nanj ndê

atac whin. ³⁹ Ma Damanj atac whin bu aô wayob namalac hoj nanj in kêj têtj aô, bu njac si danj ninja dom. Aô wauj njac hoj sa têtj béc nambu-nga. ⁴⁰ Damanj ndê atac whin bocdec bu, lau hoj nanj sêngyalê in ndê Atu, ma sêkêtj whin in, nanj oc sêtap sejj sêndôc tali-nga sa, ma aô wauj njac sa têtj béc nambu-nga.”

⁴¹ Têtj ndoc nanj lau bata Israel-nga sêngô Yisu sôm bu in bolom nanj sip akêtj undambê menj, nanj sêli awha sa pi in. ⁴² Nac sêsôm têtj dandi, “Njac dindec in Yisu, Josep ndê atu njac. Yac tanjalê in dinda lu damba. Bocke ma kwahic dec in sôm têtj yac bu in sip akêtj undambê menj?” ⁴³ Dec Yisu sôm, “Ali awham sa têtj daôm dom! ⁴⁴ Lau danj gitôm dom bu sêtêj aô sêmenj njambwa. Damanj nanj kêkinj aô gamej, nanj bu kac njac si gauc kwi, dec oc tôm bu sêtêj aô sêmenj. Ma aô oc wauj njac sêtisa têtj béc nambu-nga. ⁴⁵ Sêto propet akwa danj ndê yom yêc bocdec bu, *‘Anôtô oc êndôhônj namalac hoj.’* Bocdinanj dec anjô. Lau hoj nanj sêkêtj danja Damanj ndê yom ma in kêdôhônj njac, nanj oc sêtêj aô sêmenj. ⁴⁶ Yom dau sôm bu Anôtô oc êndôhônj lau, magoc namalac danj gêlic Damanj su dom. Anôtô ndê Atu nanj mbo whin in ma sip nom menj, in tigenj gêlic in. ⁴⁷ Ma aô wasôm yom njandô. Asa nanj kêj whin Atu, nanj tap sejj ndôc tali njapanj-nga sa su. ⁴⁸ Bolom kêj namalac sêndôc tali-nga, nanj aô dauj dindec. ⁴⁹ Mac nem apami sejj mana yêc gamej sawa, magoc tinjambu njac hoj sêmbac ndu. ⁵⁰ Tigenj bolom nanj sip akêtj undambê menj, in bolom kainj danj. Namalac danj bu nejj, dec oc ninja dom. ⁵¹ Ma bolom tali-nga nanj sip akêtj undambê menj, nanj aô dauj dec. Namalac danj bu nejj bolom dindec, dec oc ndôc tali njapanj. Ma bolom dau dinan aô nejj njamsôm, nanj aô oc wakêtj bu lau hoj nanj sêkêtj whin aô, nanj oc sêndôc tali njapanj.”

⁵² Têtj dinan lau bata Israel-nga sêsenj dandi njandô, ma sêsôm têtj dau, “Bocke ma njac dindec sôm bu kêj in ndê njamsôm têtj yac danenj?” ⁵³ Ma Yisu sôm têtj njac, “Yomandô aô wasôm têtj mac. Mac bu anej Namalac ndê Atu ndê njamsôm ti anôm in ndê dac dom, dec oc tôm dom bu mac atap sejj andôc tamli-nga sa. ⁵⁴ Asa nanj bu nejj aô nejj njamsôm, ma nôm anej dac, nanj tap sejj ndôc tali njapanj-nga sa su.* Ma aô oc wauj in sa têtj béc nambu-nga. ⁵⁵ Bu aô nejj njamsôm ti gêtj anej-nga njandô, ma aô nejj dac ti gêtj anôm-nga njandô. ⁵⁶ Asa nanj bu nejj aô nejj njamsôm, ma nôm aô nejj dac,

* **6:54:** Lau njatô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê njamsôm ti dac hêganônj Mwasinj Dabuj. Tigen njabatinj 53 whê sa bu asa nanj nejj Yisu ndê njamsôm ma nôm in ndê dac dom, nanj oc tôm dom bu tap sejj ndôc tali-nga sa. Bocdinanj yom dau bu hêganônj Mwasinj Dabuj, dec lau nanj sejj dom, nanj oc sêtôm dom bu sêtap Anôtô ndê mwasinj sêndôc tali-nga sa bocdinanj. Gauc dinan in so. Pômdu kêj in ndê Mwasinj Dabuj bu puc yac dôj, ma ti sejj datap undambê sa-nga dom. Namalac nanj gêtj Mwasinj Dabuj dom, magoc kêj whin Yisu, nanj oc ndôc tali. Njalêj tigenj yêc bu datap sejj dambo tanji njapanj-nga sa, nanj dakêtj whin Yisu.

nañ gêñ dau oc piñ alu dôñ anem damin daun. In oc mbo aô ñalôm, ma aô wambo in ndê ñalôm. ⁵⁷ Tali ñahu yêc Damañ nañ kèkinj aô gameñ, ma aô daun gambo tanli tu in-ñga. Bocdinañ asa nañ kôc aô sa ti in ndê gêñ danañ-ñga ñandô, nañ oc mbo tali tu aô-ñga. ⁵⁸ Mac damami senj mana, magoc tiñambu sêmbac ndu. Bolom nañ sip akêñ u ndambê meñ, nañ aô daun dindêc. Ma asa nañ bu neñ bolom dindêc, nañ oc mbo tali ñapañ.” ⁵⁹ Yisu sôm yom honj dinañ têtñ ndoc inj kédôhônj lau mbo lôm wê-ñga yêc malac Kapenaom.

Yisu ndê sêñomi ñatô sêhu inj sinj

⁶⁰ Têtñ ndoc sêngô Yisu ndê yom dinañ, goc inj ndê †sêñomi daêsam sêsôm, “Aluê! Yom dinañ ñawapac ñandô! Asa gitôm bu oc kôc sa ma êñyalê?” ⁶¹ Yisu kêyalê bu inj ndê sêñomi sêtucdinj tu inj ndê yom-ñga, dec sôm, “Yom dindêc kêtñ wapac mac, a?” ⁶² Bocdinañ, têtñ ndoc mac alic ñamalac ndê Atu mbu pi gameñ nañ inj mbo têtñ ñamata-ñga ndi, nañ mac oc akêñ whin, me oc kêtñ wapac mac êñlêc? ⁶³ ñamalac si gauc me licwalô oc tôm dom bu kêtñ ñac sêndôc tali. Ñalau tigen kêtñ ñamalac sêndôc tali ñapañ. Ma yom nañ aô gasôm têtñ mac, nañ Ñalau tigen oc whê mac nem gauc sa e anjalê, ma bocdinañ atap senj andôc tamli ñapañ-ñga sa. ⁶⁴ Magoc mac nem lau ñatô sêkêñ whin aô dom.” (Yisu sôm yom dinañ bu inj kêyalê gwanaj lau ñatô nañ sêkêñ whin inj dom, ma ñgac nañ oc hoc inj asê.) ⁶⁵ Ma inj gic têtñ yom ma sôm, “Tu dinañ-ñga dec aô gasôm bu lau dañ sêtôm dom bu sêtêtñ aô sêmer ñambwa. Damañ bu kêtñ ñaclai têtñ ñac, dec oc tôm.”

⁶⁶ Têtñ dinañ Yisu ndê sêñomi daêsam sêhu inj sinj ma sêñkuc inj tiyham dom. ⁶⁷ Goc inj ndac inj ndê ñgacsêñomi 12 bu, “Ma bocke? Mac bu ahu aô sinj awhin, a?” ⁶⁸ Ma Saimon Pita sôm, “Pômdau, yac oc atêtñ asa andi? Am tamwasêm sôm yom nañ tôm bu kêtñ yac andôc tanli ñapañ. ⁶⁹ Yac anjalê ma akêñ whin bu am Anôtô ndê ñgac dabun am.” ⁷⁰ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Aô daun kayalinj mac lau 12 sa. Magoc aô kayalê su bu mac nem ñgac dañ ti Sadañ ndê su.” ⁷¹ Inj sôm yom dinañ pi Judas, Saimon Iskeriot ndê atuñgac. Bu Judas inj ñgacsêñomi 12 si dañ, nañ tiñambu hoc Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkêñ whin inj dom

¹ Tiñambu Yisu kêsêlêñ golom-golom malac nañ sêyêc gameñ Galili-ñga. Inj mbo ahê gameñ Judia-ñga, bu inj kêyalê bu lau bata Israel-ñga nañ sêmba gameñ dinañ, nañ atac whin bu sêndic inj ndu. ² Têtñ ndoc lau Israel si †Mwasinj atu Lôm Bac-ñga meñ kêtñ, nañ ³ Yisu ndê asii sêsôm, “Yac gauc gêm bu ñayham bu am sip têtñ

gameñ Judia-ñga ndi. Bu am nem sêñomi ñatô sêmba dindê, dec kôm gêñ dalô bu ñac sêlic. ⁴ ñamalac dañ bu kôm dau ti ñgac tiwaê, nañ sinj dau dom. Am kôm gêñ dalô daêsam, bocdinañ têtñ daôm asê têtñ ñamalac honj.” ⁵ Yisu ndê asii sêsôm yom dinañ, ñahu bu sêkêñ whin inj dom.

⁶⁻⁸ Dec Yisu sôm têtñ inj ndê asii, “Aô oc wasip gameñ Judia-ñga wandi dom, bu anej ndoc yêc dôñ yêc. Lau sac nom-ñga sêtec aô, bu aô êlêmé gahoc yom asê pi gêñ giso honj nañ ñac sêkôm. Magoc lau nom-ñga sêtec mac dom, ma bocdinañ mac api Jerusalem andi, tu Mwasinj dinañ-ñga. Mac atôm bu akôm gêñ têtñ têtñ bocke nañ mac atac whin, magoc anej têtñ hêc asê su dom.”

⁹ Yisu sôm yom dinañ su, ma gacgeñ mbo Galili. ¹⁰ Tigen têtñ ndoc inj ndê asii sêpi Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-ñga, nañ inj kêtñc ñac gi. Magoc inj sinj dau bu lau sêlic inj dom. ¹¹ Lau bata Israel-ñga nañ sêmba Jerusalem tu Mwasinj dinañ-ñga, nañ taso inj ma sêndac, “Ñgac dinañ mbo nde?” ¹² Ma lau daêsam nañ sêmba malac dinañ, nañ sic yom sec têtñ dandi pi Yisu. Ñatô sêsôm, “Mba! Inj kêsau lau.” ¹³ Magoc ñamalac dañ sôm yom pi Yisu yêc awê dom, bu sêtôc lau bata Israel-ñga.

Yisu kédôhônj lau

¹⁴ Bêc ñatô ginja su ma Mwasinj Lôm Bac-ñga gi sa ñalhu. Ma têtñ dinañ, Yisu sôc lôm dabun ñabatêmdô gi, ma gic hu kédôhônj lau. ¹⁵ Inj ndê yom kôm lau bata Israel-ñga sêhêdaê ma sêsôm, “Ñgac dindêc sôc lôm dom, ma bocke dec inj kédôhônj lau ña yom ti gauc atu-tu?” ¹⁶ Ma Yisu sôm, “Aô kádôhônj aô daun neñ yom dom, magoc inj nañ kêtñ aô gameñ, nañ ndê yom. ¹⁷ Lau nañ atac whin bu dañga wambu Anôtô, nañ oc sêñyalê bu yom honj nañ aô kádôhônj, nañ meñ akêñ Anôtô ndê, ma aô neñ yom dom. ¹⁸ Asa nañ sôm dau ndê yom, nañ bu po dau ndê waê sa. Magoc aô bu wapo inj nañ kêtñ aô gameñ, nañ ndê waê sa. Aô kasau dom, aô gasôm yom ñandô. ¹⁹ Moses kêtñ yomsu têtñ mac, magoc mac ne m dañ dañga wambu ñapep dom. Tu sake-ñga mac asôm bu aô kagili yomsu, dec atac whin bu andic aô ndu?”

²⁰ Goc lau ñatô sêsôm, “Asa tac whin bu ndic am ndu? Ñalau sac dañ oc sip am nem ñalôm su!” ²¹ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Aô gâkôm gêñ dalô dañ têtñ bêc Sabat-ñga, ma mac honj asô. ²² Mac anjôlinj yom pi aô ma asôm bu aô kagili y omsu Sabat-ñga, magoc mac daôm akôm gwelenj têtñ bêc Sabat-ñga. Mac anjôc ñpwac asê balêi si ñamlic ñatô su-ñga, tôm Moses to ma gic dulu têtñ mac. (Pwac dau Anôtô kêtñ têtñ Moses dom, magoc kêmwatinj têtñ abanj mun su.) Mac asê balêi si ñamlic

têḅ ḅac si bêc ti-8-ḅḅa, ma bocdinaḅ balêḅ ḅatô mac asê ḅac têtḅ bêc Sabat-ḅḅa. ²³ Mac alic ḅḅayham bu akôm gêtḅ dau têtḅ Sabat tu bu aḅgill Moses ndê yomsu dom. Aô dec gakôm ḅamalac daḅ ndê ḅamlic sambuc ḅayham sa têtḅ bêc Sabat-ḅḅa, ma bocdinaḅ tu sake-ḅḅa mac atac ḅandê têtḅ aô? ²⁴ Alic gêtḅ awê-ḅḅa ḅambwa tu amatôc yom-ḅḅa dom! Akôc gauc ḅḅapap pi gêtḅ ḅalôm-ḅḅa whiḅ.”

Lau sêḅdac bata Yisu

²⁵ Têtḅ ndoc dinaḅ lau Jerusalem-ḅḅa ḅatô sêsôm, “ḅḅac dindêc iḅ ḅḅac naḅ lau bata sêḅsalê lêtḅ tu bu sêḅdic iḅ ndu-ḅḅa. ²⁶ Tigeḅ alic! Iḅ sôm yom mbo awê, magoc lau bata sêsôm yom daḅ têtḅ iḅ dom. Bocke? M boe ḅac sêkêtḅ whiḅ bu iḅ Mesaya dau, me? ²⁷ Tigeḅ yac aḅyalê ḅḅac dindêc ndê malachu. Ma têtḅ ndoc Mesaya oc meḅ, naḅ lau daḅ oc sêḅḅyalê gameḅ naḅ iḅ meḅ akêtḅ, naḅ dom.” ²⁸ Yisu kêḅdôhônḅ lau mbo lôm dabuḅ ḅabatêḅndô têtḅ têtḅ dinaḅ, ma iḅ ta yom bocdec bu, “Mac lau dinaḅ gauc gêm bu mac aḅyalê aô, ma bu mac aḅyalê a ô neḅ malachu, a? Aô gameḅ ḅḅa aô daḅ neḅ ḅḅaclai dom. Aô Damaḅ kêtḅ iḅ aô gameḅ, ma iḅ Anôtô ḅandô, magoc mac aḅyalê iḅ dom. ²⁹ Aô dec kayalê iḅ, bu muḅ-ḅḅa aô gambo gawhiḅ iḅ, ma kwahic dec iḅ kêtḅ aô gameḅ.”

³⁰ Têtḅ dinaḅ ḅac sêḅsahê bu sêkôc iḅ dôn, tigeḅ iḅ ndê ndoc yêc dôn yêc, dec lau daḅ gitôm dom bu sêkêtḅ amba pi iḅ. ³¹ Magoc lau daêsam yêc toḅ atu dinaḅ sêkêtḅ whiḅ iḅ ma sêsôm, “Yac akêtḅ bataḅ Mesaya, ma akêtḅ whiḅ bu têtḅ ndoc iḅ meḅ, naḅ iḅ oc kôm gêtḅ dalô daêsam. Tigeḅ asa gitôm bu kôm gêtḅ dalô atu-tu naḅ sêhôt gêtḅc gêtḅ dalô daêsam naḅ ḅḅac dindêc kôm, naḅ su?”

Lau Palêsai ti dabuḅsiga atu-tu sêkôm bu sêkôc Yisu dôn

³² Lau Palêsai sêḅḅô bu lau sem yomgalôm pi Yisu ma sêkôc gauc kainḅ dinaḅ pi iḅ. Goc ḅdabuḅsiga atu-tu ti lau Palêsai sêḅḅiḅ lau siḅ-ḅḅa ḅatô naḅ sêyob lôm dabuḅ, bu sêkôc iḅ dôn. ³³ Têtḅ dinaḅ Yisu sôm, “Aô wambo wawhiḅ naḅ ḅḅasawa sauḅ, goc walhō wambu watêḅ iḅ naḅ kêtḅ aô gameḅ, naḅ wandi. ³⁴ Mac oc aḅsalê aô, magoc oc atap aô sa dom, ma mac atôm dom bu aḅkuc aô atêḅ gameḅ naḅ aô oc wambo.” ³⁵ Goc lau Israel-ḅḅa sêsôm têtḅ dandi, “ḅḅac dindêc oc mbo nde, dec yac oc datôm dom b u datap iḅ sa? Mboe iḅ oc ndi mbo whiḅ yac neḅ lau Israel-ḅḅa ḅatô, naḅ sêḅdôc lau Griḅ si gameḅ ma êḅndôhônḅ lau Griḅ yêc dindê? ³⁶ Iḅ sôm bu yac oc taḅsalê iḅ, magoc oc datap iḅ sa dom, ma bu yac datôm dom bu datêḅ gameḅ naḅ iḅ oc mbo, naḅ dandi. Yom dau ḅḅahu bocke?”

Yisu sôm yom pi ḅḅalau Dabuḅ

³⁷ Têtḅ Mwasiḅ Lôm Bac-ḅḅa ḅabêc atu ḅambu-ḅḅa, naḅ Yisu tisa kalhac ma mbwêc awha atu bocdec bu, “Am asa naḅ bu yô am, naḅ têtḅ aô mweḅ, ma nôm. ³⁸ Tôm Anôtô ndê yom naḅ sêto yêc, naḅ sôm, asa naḅ kêtḅ whiḅ aô, naḅ bu tali-ḅḅa oc êḅbulup pi iḅ ndê ḅalôm.” ³⁹ Yisu ndê yom dinaḅ ḅêḅanônḅ ḅḅalau Dabuḅ, naḅ tiḅambu Anôtô oc kêtḅ têtḅ lau naḅ sêkêtḅ whiḅ Yisu. (Têtḅ têtḅ dinaḅ, Anôtô kêtḅ ḅḅalau Dabuḅ têtḅ lau su dom, ḅḅahu bu Yisu ndê têtḅ tu tap iḅ ndê ḅḅawasi sa-ḅḅa yêc dôn yêc.)

Lau sêseḅ dau pi Yisu

⁴⁰ Têtḅ ndoc Yisu sôm yom dau, naḅ lau ḅatô sêsôm, “Yomandô! ḅḅac dindêc iḅ propet atu gitôm Moses, naḅ Anôtô gic bata bu êḅḅiḅ meḅ.” ⁴¹ Ma ḅatô sêsôm, “Mba! Iḅ Mesaya dau!” Magoc lau ḅatô sêsôm, “Mba! Bu Mesaya oc meḅ akêtḅ gameḅ Galili-ḅḅa dom. ⁴² Anôtô ndê yom naḅ sêto yêc, naḅ sôm bu Mesaya oc meḅ sa yêc ḅiḅ Dawid ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac Betlehem.” ⁴³ Bocdinaḅ lau sêseḅ dau pi Yisu. ⁴⁴ Lau ḅatô tac whiḅ bu sêkôc iḅ dôn, magoc ḅamalac daḅ gitôm dom bu kêtḅ amba pi iḅ.

Lau bata Israel-ḅḅa sêkêtḅ whiḅ Yisu dom

⁴⁵ Tiḅambu lau siḅ lôm dabuḅ-ḅḅa sêḅbu sêtêḅ dabuḅsiga atu-tu ti lau Palêsai si. Ma ḅḅac sêḅdac lau siḅ-ḅḅa dau bocdec bu, “Bocke ma mac akôc Yisu dôn dom?” ⁴⁶ Goc lau siḅ-ḅḅa sêto yom ma sêsôm, “ḅamalac naḅ sôm yom gitôm ḅḅac dinaḅ, naḅ yac aḅḅô daḅ su dom.” ⁴⁷ Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe iḅ kêsau mac awhiḅ, a? ⁴⁸ Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata mba daḅ kêtḅ whiḅ bu iḅ Mesaya dau dom. Mba andô! ⁴⁹ Tigeḅ lau ḅambwa-ḅambwa, naḅ si gauc sa dom pi Anôtô ndê yom naḅ sêto yêc, naḅ sêkêtḅ whiḅ iḅ. Anôtô ndê atac ḅandê pi ḅḅac!”

⁵⁰ Lau bata dinaḅ si daḅ iḅ Nikodemas, ḅḅac naḅ muḅ-ḅḅa gi gêtḅc Yisu. Têtḅ ndoc iḅ ḅḅô ḅḅac si yom dinaḅ, dec sôm têtḅ ḅḅac bu, ⁵¹ “Yac neḅ yomsu gic yao bu dakic yom tu tamatôc ḅamalac daḅ-ḅḅa ḅambwa dom! Gêtḅ ḅamata-ḅḅa daḅḅô iḅ dau ndê yom, ma dakip yom sa pi gêtḅ naḅ iḅ kôm.” ⁵² Magoc ḅḅac sêsôm, “Mboe am bu ti iḅ ndê ḅḅacsêḅom daḅ whiḅ ḅḅac lau Galili-ḅḅa dinaḅ, a? Am ndi ma kip ḅḅahu sa yêc Anôtô ndê yom, ma am oc tap sa bu propet daḅ oc meḅ akêtḅ gameḅ Galili-ḅḅa dom.”

[Yisu tawalô awhê sac daḅ] *

⁵³ Dinaḅ su, ma lau hoḅ sêlhô têtḅtêtḅ ma sêḅbu sêtêḅ ḅḅac si andu si.

8

¹ Goc Yisu hu malac Jerusalem siḅ ma sa gi mbo Lôc Olib. ² Têtḅ ḅḅalaḅsê bêbêc, iḅ

* 7:52: Yom naḅ yêc 7:53-8:11 naḅ yêc bapia akwa ḅatô dom.

mbo sôc Jerusalem gi, ma mbo lôm dabun ñabatêmdô. Ma lau daêsam sêwê sêtêj in sêmenj, dec in ndôc sic ma kêdôhôn ñac. ³Ma lau nanj sêndôhôn yomsu ti lau Palêsai sêwê awhê danj sêtêj in sêmenj, nanj sêtap in sa têtj ndoc in kôm mêtê mockainj-nga. Ma sêkêj a whê dau kalhac lau honj anjô-nga. ⁴Ma sêsôm têtj Yisu, “Kêdôhônjwaga, sêtap awhê dindec sa kôm mêtê mockainj-nga. ⁵Moses to yomsu bu datuc lauwê kainj dindec ña hoc ndu. Bocdinañ sôm bu yac oc dakôm sake?” ⁶Ñac bu sêtîm in ña gêndac dinañ, sêñsalê yom danj bu sêngôlin pi in. Magoc Yisu pônj sic gi ndôc, ma gic hu to yom yêc nom ña amba-atu. ⁷Goc ñac sêñsu in e in tisa ma sôm têtj ñac, “Mac nem asa bu ndê sac mbasi, nanj ti ñgac ñamata-ñga bu kôc hoc ma tuc pi awhê dindec.” ⁸Goc in pônj sic tiyham ma to yom yêc nom. ⁹Têtj dinañ lau nanj sêngô Yisu ndê yom sic hu sêlhô tigerj-tigerj. Lau atu-tu sêlhô sêmunj, goc lau ñatô sêñkuc e Yisu tawasê mbo, ma awhê dau kalhac in anjô-nga. ¹⁰Dec Yisu tisa ma ndac in, “O awhê! Ma lau dau nde? Asa dec mbo bu êngôlinj yom pi am ma êmatôc am?” ¹¹Ma in sôm, “O ñadau, lau mba!” Goc Yisu sôm, “Ma bocdinañ aô wamatôc am dom whin. Magoc am lhô ndi, ma hu nem mêtê sac sinj.”]

Yisu in Ñawê Nom-ñga

¹²Tinjamu Yisu sôm yom têtj lau bocdec bu, “Aô ñawê nom-ñga. Asa nanj bu êñkuc aô, nanj oc sa senj ñasac-ñga tiyham dom. In oc êñsêlêj mbo ñawê nanj tôc senj ndôc tali-ñga asê.”

¹³Magoc lau Palêsai sêsôm têtj in, “Am tamwasêm hoc yom asê pi daôm. Tu dinañ-ñga dec yac oc akôc am nem yom sa dom.” ¹⁴Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô bu wahoc dauñ neñ yom asê, dec aneñ yom dau in yom ñandô. Ñahu bu aô kayalê gameñ nanj aô gameñ akêñ nanj, ma gameñ nde nanj wambu wandi. Tigerj mac anyalê gameñ dinañ dom. ¹⁵Mac anjahê ti amatôc lau anjuc ñamalac si gauc. Magoc aô dec wamatôc ñamalac danj gitôm mac akôm, nanj dom. ¹⁶Aô bu wamatôc lau, dec aneñ yom honj in yom ñandô, ñahu bu aô tanjwasêj dom. Damañ nanj kêkinj aô, nanj mbo whinj aô. ¹⁷Mac daôm nem yomsu sôm bu ñgac lu bu sêpuc si yom dôj bu yom ñandô, dec mac oc akôc yom dau sa. ¹⁸Kwahic dec aô gahoc yom asê tu dauñ-ñga, ma Damañ nanj kêkinj aô, nanj dec puc aneñ yom dôj. Bocdinañ tu sake-ñga mac akôc aneñ yom sa dom?” ¹⁹Goc sêndac in, “Am Damam nde?” Ma Yisu sôm, “Mac anyalê aô dom, ma mac anyalê Damañ dom bocdinañ. Mac bu anyalê aô, dec oc tôm bu mac anyalê Damañ whinj.”

²⁰Yisu sôm yom dinañ têtj ndoc in kêdôhônj lau mbo kêtj in apa nanj lau sêkêj si da sip-ñga yêc lôm dabun ñamakê. Magoc lau danj sêkôc in dôj dom, bu in ndê ndoc hóc asê su dom.

Yisu ndê ñahu yêc nom dom

²¹Ma Yisu sôm tiyham têtj lau Palêsai, “Aô oc wahu mac sinj, ma mac oc anjalê aô. Magoc gameñ nanj aô bu wandi, nanj mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu ti nem sac tôhônj.” ²²Goc lau bata dinañ sêsôm têtj dandi, “Inj dau sôm bu gameñ nanj in oc ndi, nanj yac datôm dom bu dandi. Bocke? Inj oc ndic dau ndu, a?” ²³Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Aneñ ñahu yêc lôlôc. Mac lau nom dindec-ñga, magoc aô neñ ñahu yêc nom dindec dom. ²⁴Aô gasôm têtj mac su, bu mac oc ambac ndu ti nem sac tôhônj. Aô wasôm yom ñandô têtj mac, bu mac bu akêj whinj yom nanj aô gawhê sa pi dauñ, nanj dom, dec mac oc ambac ndu ti mac nem sac.” ²⁵Goc ñac sêndac, “Am asa?” Ma in sôm, “Oc tôm bu mac anyalê su, bu têtj ñamata-ñga e meñ, aô gawhê dauñ sa têtj mac. ²⁶Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac bu watôc nem giso asê. Magoc yom honj nanj aô ganjô yêc in nanj kêtj in aô gameñ, nanj dec wasôm asê têtj lau nom-ñga. Ma in ndê yom in yom ñandô enj.”

²⁷Ñac sêñyalê dom bu in sôm yom dau pi inj Damba. ²⁸Goc in sôm, “Têtj ndoc mac asunj ñamalac ndê Atu sa yêc nom, nanj mac oc anyalê bu aô dauñ dec Mesaya dau, ma aô gakôm gêtj danj kakuc aô tanjwasêj neñ gauc dom. Mba. Yom honj nanj aô gasôm, nanj Damañ dau kêtj têtj aô. ²⁹Inj dau kêtj in aô gameñ, ma in oc tec aô bu wambo tanjwasêj dom. Inj mbo whinj aô ñapañ. Ñahu bu aô gakôm gêtj honj tôm inj atac whinj.” ³⁰Yisu sôm yom dinañ, ma lau daêsam nanj sêngô, nanj sêkêj whinj in.

Yom ñandô oc êngapwêc yac su

³¹Ma Yisu sôm têtj lau Israel-ñga nanj sêkêj whinj in, “Mac bu asap aneñ yom dôj ma danjam wambu, dec mac ati aneñ sêñomi ñandô. ³²Ma mac oc anyalê yom ñandô, ma yom ñandô dau oc êngapwêc mac su bu ambo atôm lau akinj ñambwa tiyham dom.” ³³Goc ñac sêsôm, “Abraham ndê wakuc yac. Ma yac am akinj lau danj dom. Bocdinañ am sôm bu êngapwêc yac su yêc sakinj bocke?” ³⁴Goc Yisu ô yom bocdec bu, “Aô wasôm yom ñandô. Asa nanj sap mêtê sac dôj, nanj ñgac me awhê akinj mêtê sac-ñga. ³⁵Ma ñgac akinj ñambwa oc wêkainj ñadau ndê gêtj danj, me mbo in ndê andu ñapañ dom. Mba! Ñadau ndê atu solop oc wêkainj gêtj ma mbo ñapañ. ³⁶Magoc Anötô ndê Atu bu êngapwêc mac su, dec mac oc ambo atôm lau akinj ñambwa tiyham dom andô.

³⁷ “Aô kayalê su, bu Abraham ndê wakuc mac. Tigenj mac akôm bu andic aô ndu, njahu bu mac akôc anej yom sa sip nem njalôm su dom. ³⁸ Aô gasôm yom asê pi gêj nanj Damanj tôc asê têtj aô, magoc mac akôm mêtê anjuc yom nanj mac daôm damam sôm têtj mac.” ³⁹ Ma njac sêsôm tiyham, “Yac daman inj Abraham.” Magoc Yisu sôm, “Mac bu Abraham atui mac, dec mac oc asa lêtj gitêj gitôm inj dau ndê. ⁴⁰ Tigenj aô gasôm yom njandô gitôm aô ganjô yêc Anötô, ma mac akôm bu andic aô ndu. Abraham oc kôm gêj kainj dinanj dom. ⁴¹ Mac anjuc Abraham ndê lêtj dom, dec tôc asê bu mac nem damam inj njac danj dau-nja danj.” Magoc njac sêsôm, “Yac lau njasawa-nja dom. Yac mba daman tigenj inj Anötô dau.”

⁴² Têtj dinanj Yisu sôm, “Anötô bu ti mac nem damam, dec mac oc atac whinj aô. Njahu bu aô gamej akêj Anötô, dec gambo lec. Aô gamej tu dauj-nja dom, magoc Anötô dau kêtj aô gamej. ⁴³ Mac atôm dom bu anjô anej yom, ma bocdinanj mac anyalê anej yom njahu dom. ⁴⁴ Mac nem damam inj Sadanj, ma mac akôm tôm inj atac whinj. Têtj têtj njamata-nja e menj, inj sa lêtj ndic njamalac ndu-nja. Inj sap yom njandô dôj dom, bu yom njandô danj yêc inj ndê njalôm dom. Inj tasanj-nda, ma yom tasanj njadamba inj. Inj sôm yom kêtj inj dau ndê awha solop, ma yom honj nanj inj sôm, nanj yom tasanj. ⁴⁵ Tigenj aô dec gasôm yom njandô enj, ma tu dinanj-nja mac akêj whinj anej yom dom. ⁴⁶ Mac nem asa gitôm bu tôc anej giso danj asê? Aô gasôm yom njandô, ma tu sake-nja mac akêj whinj aô dom? ⁴⁷ Anötô ndê atui njandô sênjô inj ndê yom ma danja wambu. Magoc mac anjô inj ndê yom dom, dec tôc asê bu mac ati inj ndê atui njandô dom.”

Yisu sôm yom asê pi dau

⁴⁸ Têtj dinanj lau bata Israel-nja sêsôm, “Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-nja nanj si gauc sa pi Anötô dom, ma bu njalau sac danj mbo am nem njalôm.” ⁴⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Njalau sac mbo aô nejj njalôm dom. Mac atoc anej waêj sa dom, magoc aô bu wapo Damanj ndê waê sa. ⁵⁰ Aô kasalê dauj nejj waêj dom, magoc Anötô oc po anej waêj sa. Ma inj oc êmatôc gêj honj. ⁵¹ Aô wasôm yom njandô têtj mac, bu asa nanj njô anej yom ma danja wambu, nanj oc ninja dom, magoc inj oc mbo tali njapanj.”

⁵² Goc lau bata Israel-nja sêsôm têtj inj, “Kwahic dec yac anyalê pi njandô bu njalau sac danj mbo am nem njalôm. Abraham ma lau propet sêmbac ndu, tigenj am sôm bu asa nanj njô am nem yom ma danja wambu, nanj oc ninja dom. ⁵³ Am asa dec toc daôm sa? Am gauc gêm bu am hóc gêlêc damanj Abraham su, a? Yac anyalê bu inj mbac ndu su, ma lau propet boc-dinanj.” ⁵⁴ Ma Yisu ô

yom ma sôm, “Aô dauj bu wapo dauj nejj waêj sa, dec waêj dau ti gêj njambwa-nja. Magoc aô Damanj, nanj mac asam bu mac nem Anötô, nanj po anej waêj sa. ⁵⁵ Magoc mac anyalê inj dom. Aô dec kayalê inj, ma dananj wambu inj ndê yom. Aô bu wasôm bu kayalê inj dom, dec aô njac tasanj gitôm mac lau tasanj. ⁵⁶ Mac nem damam Abraham atac njayham sa kêlêc, bu inj kêtj bata bu lic anej bêt wahôc asê-nja. Ma inj gêlic su ma tisambuc.”

⁵⁷ Goc lau bata Israel-nja sêsôm têtj inj, “Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke dec am sôm bu am gêlic Abraham su?” ⁵⁸ Ma Yisu sôm, “Yomandô! Ndoc nanj Abraham dinda kôc inj su dom, nanj aô gambo.” ⁵⁹ Têtj têtj njac sênjô yom d inanj, goc sêkôc hoc sa bu sêtuc inj, magoc Yisu sinj dau, ma kêtj inj dau su yêc lôm dabuj njagamej.

9

Yisu kôm njac tapec danj tandô po asê

¹ Yisu kêsêlêj gi, ma gêlic njac tapec danj. Njac dau inj tandô pec têtj ndoc inj dinda kôc inj ma menj. ² Ma Yisu ndê njacsêjyomi sêndac inj bocdec bu, “Kêdôhônj-waga, njac dinanj tapec tu inj dau ndê sac-nja, me tu dinda lu damba si sac-nja?” ³ Goc Yisu sôm, “Inj tapec tu inj dau ndê sac-nja, me tu dinda lu damba si sac-nja dom. Magoc dinda kôc inj ti tapec tu bu kwahic dec lau sêlic Anötô ndê gwelenj ti njac lai nem inj sa-nja. ⁴⁻⁵ Aô gambo nom gatôm lau nom-nja si njawê, ma kwahic dec ti têtj njawê-nja. Ma bocdinanj kwahic dec yac oc dakôm Anötô nanj kêtj aô gamej, nanj ndê gwelenj. Têtj njac-nja oc menj hóc asê, ma têtj dinanj lau danj oc sêtôm dom bu sêkôm gwelenj.”

⁶ Inj sôm yom dinanj su, goc hê gasôp sip nom, kêtjalinj whinj nom, ma sê pi njac tapec tandô. ⁷ Ma inj sôm têtj inj, “Am ndi êmgwasinj anjôm sip bu gaponj Siloam.” (Njê Siloam dau danem kwi bu ‘Kêkinj.’) Goc inj kôlhô gi kêtjwasinj anjô, ma inj tandô njayham sa. Ma inj mbu têtj ndê andu gi. ⁸ Ma inj ndê lau menjnanj inj-nja, ti lau nanj sêjyalê bu munj-nja inj njac tenj gêtj-nja, n anj sêsô ma sêndac dandi, “Inj njac nanj munj-nja ndôc ma tenj gêtj, a?” ⁹ Ma lau njatô sêsôm, “Inj njac dau dinanj.” Magoc njatô sêsôm, “Mba! Inj njac danj dau-nja, nanj anjô gi tap njac tenj gêtj-nja dinanj ndê anjô sa.” Magoc njac dau sôm, “Aô njac dauj dec.” ¹⁰ Goc sêndac inj, “Ma bocke dec am nem tanôm njayham sa?” ¹¹ Ma inj sôm, “Njac nanj sêsam inj bu Yisu, nanj kêtjalinj sacbalê, ma kêtj pi aô tanônj, goc kêtj aô bu wanjwasinj anjônj andô sip bu Siloam. Bocdinanj aô ga kagwasinj dauj, dec tanônj njayham sa.” ¹² Ma sêndac, “Njac dinanj mbo nde?” Goc inj sôm, “Aô kayalê dom.”

Lau Palêσαι sêkip yom sa pi ngac nan tandô po asê

¹³⁻¹⁴ Yisu kêyalin sachalê ma kôm ngac tapec dinan tandô po asê têtj bêc Sabat-nga dan. Ma tinjambu l au sêwê ngac dau sêtên lau Palêσαι si. ¹⁵ Têtj ndoc lau Palêσαι sêlic in, nan sêndac in bu, "Am tanôm po asê ñalên bocke?" Ma in ô yom ma sôm, "Ngac dinan kêj sachalê pi aô tanôn, ma aô kagwasin dec tanôn po asê." ¹⁶ Goc Palêσαι ñatô sêsôm yom pi Yisu bocdec bu, "Ngac dinan kêgil yomsu Sabat-nga, dec tanyalê bu in menj akên Anôtô dom." Magoc Palêσαι ñatô sêsôm, "Ngac sac oc tôm dom bu kôm gêj dalô kain dinan." ¹⁷ Boc-dinan ñac si yom so dau, ma sêndac ngac dau tiyham, "Am ngac daôm, am ngac nan in kôm am nem tanôm po asê, ma bocdinan am sôm sake pi in?" Ma in sôm, "In propet dan."

¹⁸ Magoc lau bata Israel-nga dinan sêkên whin dom bu mun-nga in tapec ma kwahic dec tandô ñayham sa. Bocdinan sêkên yom têtj in dinda lu damba bu sêmen. ¹⁹ Ma sêndac inlu, "Ngac dindac in amlu atômngac nan amlu asôm bu dinda kôc in ti tapec, a? Bocke ma kwahic dec in tandô ñayham sa?" ²⁰ Ma inlu sêsôm, "Aêc! Alu anyalê bu in alu mba balê, ma bu alu akôc in ti tapec. ²¹ Magoc in tandô po asê ñalên bocke ma asa kôm in tandô ñayham sa, nan lau anyalê dom. Mac andac in dau. In ti ngac atu su, ma gitôm bu sôm dau ndê yom." ²² Inlu sênyalê bu lau bata Israel-nga sêkic yom bu ñac oc sêtin lau nan sêkên whin bu Yisu in Mesaya, nan su yêc gôlôwac Israel-nga, ma bocdinan inlu sêtôc ñac. ²³ Tu dinan-nga sêsôm yom bocdec, "In ti ngac atu su. Mac andac in dau!"

²⁴ Goc ñac sêmbwêc ngac dau tiyham, ma sêsôm, "Toc Anôtô sa ma sôm yom ñandô. Yac anyalê bu ngac dinan in ngac sac." ²⁵ Ma in ô yom bocdec bu, "In bu ngac sac me in ngac gitên, aô kayalê dom. Gêj tigen aô kayalê. Mun-nga aô ngac tapec, ma kwahic dec aô tanôn po asê." ²⁶ Goc sêndac in, "In kôm gêj sake têtj am? In kôm am tanôm ñayham sa ñalên bocke? Sôm asê têtj yac." ²⁷ Ma in sôm, "Aô gasôm têtj mac su, magoc mac akôc anej yom sa dom. Tu sake-nga mac bu anjô tiyham? Mboe mac atac whin bu ati in ndê sênomi awhin, a?" ²⁸ Têtj dinan sêpu in ma sêsôm, "Mba! Am daôm ti ngac dinan ndê ngacsênom! Moses ndê sênomi yac. ²⁹ Yac anyalê bu Anôtô kêj in ndê yom têtj Moses, magoc ngac dinan ti in ndê ñahu, yac anyalê dom." ³⁰ Goc ngac dau sôm, "Gêj kain dan solop! Mac asôm bu mac anyalê in ndê ñahu dom. Tigen alic su nan! In kôm aô tanôn po asê. ³¹ Yac tanyalê bu Anôtô oc kêj danğa têtj lau sac dom. Mba! In kêj danğa lau gitên nan sênkuc in ndê yom. ³² Yac danğô dan mun su dom, bu ñamalac dan kôm ngac nan

dinda kôc in ti tapec, nan tandô po asê. Mba sambuc! ³³ Ngac dinan bu menj akên Anôtô dom, dec oc tôm dom bu in kôm gêj dan."

³⁴ Ñac sêngô in ndê yom dinan, dec gêli ñac si ñalôm sa ñandô. Ma sêsôm, "Am bu êmdôhôn yac, a? Sac gêm am ahuc têtj ndoc dinam kôc am!" Goc sêtin in sa awê gi.

Lau nan sêkên whin Yisu dom, nan sêtôm lau tapec

³⁵ Têtj ndoc Yisu ngô ñawaê bu lau Palêσαι sêtin ngac dau su, nan in kêsalê in e tap in sa, ma ndac in, "Am kêj whin ñamalac ndê Atu, me mba?" ³⁶ Ma in ô yom ma sôm, "O ñadaul ñamalac ndê Atu in asa? Sôm têtj aô, goc aô wakên whin in." ³⁷ Goc Yisu sôm, "Am gêlic in su. Aô ngac dau dec, nan gasôm yom têtj am." ³⁸ Ma in sôm, "Pômdau, aô gakên whin am." Goc in pôn haduc têtj Yisu. ³⁹ Ma Yisu sôm, "Aô gasip nom gamej ma lau oc sêtap matôc sa tu aô-nga. Lau tapec oc sêti lau tandô ñayham, ma lau nan gauc gêm bu ñac lau tandô ñayham, nan oc sêtôm lau tapec." ⁴⁰ Lau Palêσαι ñatô sêmo sêwhin, ma sêngô Yisu ndê yom dinan ma sêndac, "Bocke? Am sôm bu yac tanjec awhin, a?" ⁴¹ Ma in sôm, "Mac bu lau tampec, dec mac nem giso mba. Mac asôm bu mac lau tanôm ñayham, magoc mac akên whin aô dom. Tu dinan-nga dec mac nem giso gacgen yêc mac-nga."

10

Yom gôlin pi ngac yob domba-nga

¹ Ma Yisu sôm, "Yom ñandô aô wasôm têtj mac, bu ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam dom, magoc kêgil tunj bambalin bu sôc ndi, nan ngac kan-nda. ² Magoc ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam solop, nan ngac yob domba-nga ñandô. ³ Ngac nan yob gatam oc léc gatam su têtj in, ma domba sênyalê in awha. In oc ta domba tigen-tigen si ñaê, ma wê ñac sêsa sêndi. ⁴ Têtj ndoc in kôc in ndê domba hon sêsa si, nan in kêsêlên mun ma ñac sênkuc in, bu ñac sênyalê in awha. ⁵ Tigen ñac oc sênkuc ngac apa dan dom. Mba! Ñac oc sêlhô bambalin yêc in, bu sênyalê in awha dom!" ⁶ Yisu sôm yom gôlin dinan, magoc ñac sênyalê in ndê yom ñahu dom.

Yisu in gatam domba-nga

⁷ Bocdinan Yisu sôm tiyham, "Yom ñandô aô wasôm têtj mac! Aô gatôm gatam tu domba sêsôc si tunlôm sêndi-nga. ⁸ Kêdôhônğa tasan hon nan sêhóc asê sêmun aô, nan lau kan. Magoc domba sêkên danga ñac dom. ⁹ Aô gatam, ma domba nan sêsôc yêc aô, nan oc sêtap Anôtô ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa. Ñac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêj sênen-nga ñayham sa. ¹⁰ Ngac kan menj bu nem kan ti ndic ndu ma sêj popoc. In ndê gwelen dau dinan. Tigen aô gamej bu wamasan lêtj bu lau sêtap Anôtô

ndê mwasinj sêndöc tali-nga sa, ma mwasinj dau oc ênsalê nac ahuc.”

Yisu inj Nadau yob domba-nga nayham

¹¹ “Aô ngac wayob domba-nga nayham. Ngac yob domba-nga nayham oc kêñ dau sambuc e nditôm inj mbac ndu bu nem inj ndê domba sa. ¹² Magoc ngac nanj yob domba tu tap ñaôli sa-nga, nanj gitôm ngac nanj yob dau ndê domba, nanj dom. Inj bu lic giam sac danj menj, dec inj oc hu domba sinj ma lhô ndi. Goc giam sac oc senj domba ma sêlhô bambalinj. ¹³ Ngac dinanj oc lhô ndi, bu inj gêm gwelenj tu awa-nga ñambwa, ma hêgo dau tu domba-nga dom.

¹⁴⁻¹⁵ “Aô ngac wayob domba-nga nayham. Gitôm Damanj kêyalê aô, ma aô kayalê Damanj, bocdinanj aô kayalê anenj domba, ma anenj domba sênyalê aô. Ma wakêñ dauj sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ñac sa. ¹⁶ Ma anenj domba ñatô sêmbu, nanj sêmbu sêwhinj domba tonj dindêc dom. Aô wandic ñac sa sêmenj sêmbu sêwhinj domba dindêc, ma ñac oc sêti tonj tigenj. Ñac si ñadau tigenj aô dec wayob ñac, ma ñac honj oc sêkêñ danja aô awhanj.

¹⁷ “Damanj tac whinj aô, bu aô wakêñ dauj gacgenj wambac ndu, ma tinjambu aô watisa tiyham. ¹⁸ Ñamalac danj oc kôc tanji ñahu su yêc aô dom. Aô dauj oc wahu tanji ñahu sinj tôm aô dauj atac whinj. Anötö kêñ ñaclai têtj aô bu aô dauj wahu sinj, ma bu aô dauj wakôc sa tiyham. Damanj gic atu yom dau dinanj.”

¹⁹ Lau bata Israel-nga sêngô yom dinanj ma sêwhê dau kôc ti sêsenj dandi tiyham. ²⁰ Lau daêsam sêsôm, “Ñalau sac danj mbo inj ndê ñalôm ma kôm inj ndê gauc timboloc. Anjô inj ndê yom dom!” ²¹ Magoc lau ñatô sêsôm, “Ngac ti ñalau sac oc sôm yom kainj dinanj dom. Ma ñalau sac oc kôm ngac tapec tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-nga sêtiñ Yisu su

²² Têtj ndoc uhô-nga, lau Israel-nga si †Mwasinj Sic Gawi Lôm-nga hóc asê Jerusalem. ²³ Yisu kêsêlêñ mbo lôm dabuj ñabatêmdô, mbo gamenj nanj sêsam bu Solomon ndê Batêm. ²⁴ Ma lau bata Israel-nga sêkac sa sêngihi inj ahuc, ma sêsôm, “Ñasawa balinj lec yac atac lu-lu tu am-nga. Bocdinanj dec sôm yom yêc awê têtj yac. Am Mesaya dau, me mba?” ²⁵ Ma Yisu sôm, “Aô gasôm têtj mac su, magoc mac akêñ whinj aô dom. Ma aô gakôm gêtj dalô gam Damanj anjô. Gêtj dau puñ yom ñandô pi aô dôñ, ma whê anenj ñahu sa tiawê. ²⁶ Magoc mac akêñ whinj aô dom, ñahu bu mac ati aô nenj domba dom. ²⁷ Anenj domba sêkêñ danja aô awhanj. Aô kayalê ñac, ma ñac sêñkuc aô. ²⁸ Aô oc

wakêñ ñac sêndöc tali ñapanj ma oc tôm dom bu ñac sêninga têtj têtj ñambu-nga dom. Ma lau danj sêtôm dom bu sêngaho ñac su yêc aô aman. ²⁹ Damanj kêñ anenj domba têtj aô, ma gêtj danj hóc gêlêc inj su dom. Bocdinanj lau danj sêtôm dom bu sêngaho ñac su yêc Damanj amba. ³⁰ Alu Damanj ati gêtj tigenj.”

³¹ Têtj dinanj lau bata sêkôc hoc sa tiyham bu sêtuc inj. ³² Magoc inj sôm têtj ñac, “Mac bu atuc aô ña hoc tu gêtj dalô bocke-nga? Bu aô gatôc gêtj nayham daêsam têtj mac, tôm nanj Damanj kêñ têtj aô.” ³³ Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Yac bu atuc am tu gêtj danj nanj am kôm-nga dom. Mba! Am ñamalac danj, magoc toc daôm sa bu nditôm Anötö dau. Am nem yom dinanj sac sambuc, ma tu dinanj-nga yac bu atuc am ña hoc.”

³⁴ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac anjalê yom nanj Anötö dau sôm pi lau bata Israel-nga ñatô, nanj sêto yêc mac nem Buku Yomsu-nga* bocdec bu, ‘Aô gasam mac bu anötöi.’ ³⁵ Anjô su nanj! Anötö kêñ inj ndê yom têtj lau nom-nga dinanj, ma sam ñac bu anötöi. Ma gitôm dom bu dasenj Anötö ndê yom danj su. ³⁶ Ma aô bocke? Damanj dau kêyalinj aô sa ma kêkinj aô gasip nom gamenj. Bocdinanj tu sake-nga mac asôm bu anenj yom sac sambuc, têtj ndoc aô gasôm bu aô Anötö ndê Atu? ³⁷ Aô bu wakôm Damanj ndê gwelenj nanj kêñ sip aô aman, nanj dom, nanj akêñ whinj aô dom. ³⁸ Tigenj aô gakôm Damanj ndê gwelenj, ma bocdinanj dec mac bu akêñ whinj anenj yom dom, tigenj akêñ whinj tu gêtj nanj aô gakôm-nga. Ma bocdinanj mac oc anjalê pi ñandô bu Damanj mbo aô ñalôm, ma aô gambo inj ñalôm.”

³⁹ Têtj dinanj sêñsahê tiyham bu sêkôc inj dôñ, magoc ñac gitôm dom, ma inj kôlhô gi. ⁴⁰ Ma inj pi Bu Jordan ñadanja gi, ma mbo gamenj nanj muñ-nga Jon kêku lau mbo. ⁴¹ Lau daêsam sêsa sêtêtj inj si, ma sêsôm têtj dau, “Jon kôm gêtj dalô danj dom. Magoc yom honj nanj inj sôm pi ngac dindêc, nanj yom ñandô.” ⁴² Ma lau daêsam sêkêñ whinj Yisu yêc gamenj dinanj.

11

Lasarus mbac ndu

¹⁻² Ngac danj ñaê Lasarus mbo malac Betani. Ma inj ndê lhuwê lu sêmbu, danj ndê ñaê Mata, ma danj ñaê Maria, awhê nanj tinjambu tac bu ñamalu nayham pi Pômdau gahi, ma puñ ña inj kêclauñ. Têtj bêt danj Lasarus gêmbac. ³ Goc Maria lu Mata sêkêñ yom têtj Yisu bocdec bu, “Pômdau, ngac nanj am atac whinj dec gêmbac.” ⁴ Yisu ngô yom dau ma sôm, “Inj gêmbac tu bu mbac ndu ñambwa-nga dom. Inj gêmbac bu tóc Anötö ndê ñaclai ti

* **10:34:** Yom dau yêc Buku Wê-nga 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötö dau kêñ ñaclai têtj kinj ti gôlinjwaga bu sênem gôlinj sêmbu nom, ma bocdinanj inj sam ñac bu anötöi. Ma têtj ñatô inj sam ñac bu Anötö atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

waê asê, ma bu Anötö ndê Atu tap waê sa whinj.”

⁵Yisu tac whinj Maria lu Mata ma Lasarus. ⁶Tigen têtj ndoc inj ngô njawê bu Lasarus gëmbac, nanj inj têtj inj gi njagahô dom. Inj gacgen mbo gamej dinanj gitôm bêc lu. ⁷Goc inj sôm têtj inj ndê njacêsêjomi, “Dalhô dambu datêtj gamej Judia-nga dandi.” ⁸Magoc njac sêsôm, “Kêdôhônjwaga, mba! Njasawa apê lec lau bata Israel-nga nanj sëmbo dindê, nanj tac whinj bu sêtuc am njac hoc. Bocke dec am bu mbu ndi tiyham?” ⁹Ma Yisu ô yom njac yom gölinj danj, ma sôm, “Têtj bêc honj ac pô gamej gitôm acgatj njasawa 12, ma tinjambu njasec sa. Njamalac danj bu êjnsêlêj têtj ndoc ac-nga, dec inj oc tinj gahi dom, bu inj gêlic njawê nom dindêc-nga. ¹⁰Magoc inj bu êjnsêlêj têtj ôbwêc, dec inj oc tinj gahi, bu inj ndê njawê mba.” ¹¹Goc Yisu gic têtj yom ma sôm, “Yac nejn silip Lasarus yêc bêc. Aô watêtj inj wandi bu wauj inj sa.” ¹²Ma njacêsêjomi sêsôm, “Pômdu, inj bu yêc bêc yêc, dec inj dau oc njayham sa.” ¹³Njac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus mbo tali ma yêc bêc, magoc inj ndê yom dau njahu bu Lasarus mbac ndu su. ¹⁴Goc Yisu sôm yom yêc awê têtj njac bu, “Lasarus mbac ndu. ¹⁵Tu mac-nga dec aô atac njayham bu aô gambo g awhinj inj dom, bu kwahic dec mac oc akêj whinj tu gêtj nanj aô bu wakôm-nga. Bocdinaj yac datêtj inj dandi.” ¹⁶Ma Tomas, njacêsêjomi nanj sêsam bu Lôcmpôn, nanj sôm têtj njacêsêjomi njatô, “Ayô! Dawhinj inj dandi, ma dambac ndu dawhinj inj.”

Yisu inj yac nejn datisa ti dambo tanjli njahu

¹⁷Yisu hóc asê gamej Judia-nga ma tap sa bu sêkêj Lasarus ndê njamlanj yêc hocsuñ danj gitôm bêc hale su. ¹⁸Malac Betani yêc suñ sa têtj Jerusalem, sejn njasawa gitôm kilometa tó. ¹⁹Ma lau Israel-nga daêsam sêsa akêj Jerusalem sêmen, ma sêndôc sêwhinj Mata lu Maria, bu sênem malô injlu tu lhungac hu injlu sinj-nga. ²⁰Mata ngô bu Yisu kêsêlêj menj, goc sa gi bu lic inj, magoc Maria ndôc andu. ²¹Têtj ndoc Mata hóc asê Yisu, nanj inj sôm têtj inj, “O Pômdu, am bu mbo, dec aô lhungac oc mbac ndu dom. ²²Magoc kwahic dec am mwenj hóc asê su, ma aô kayalê bu gêtj bocke nanj am bu ndac têtj Anötö, nanj inj oc kôm.” ²³Ma Yisu sôm, “Am lhôm njac oc tisa ma mbo tali tiyham.” ²⁴Dec Mata ô yom ma sôm, “Aêc! Aô kayalê bu inj oc tisa têtj bêc njambu-nga nanj lau batê honj oc sêtisa.” ²⁵Goc Yisu sôm, “Njamalac si sêtisa ma sëmbo tali njahu, nanj aô dauj. Asa nanj kêtj whinj aô ma mbac ndu su, nanj oc mbo tali tiyham. ²⁶Ma asa nanj mbo tali ma kêtj whinj aô, nanj oc ninja têtj têm njambu-nga dom, inj oc gacgenj mbo tali. Am kêtj whinj yom dindêc, me mba?” ²⁷Ma Mata sôm, “Aêc Pômdu! Aô gakêj whinj bu am Mesaya, ma

Anötö ndê Atu nanj inj gic bata bu êjkinj sip nom menj.”

²⁸Mata sôm yom dinanj su, goc mbu gi ma ta Maria têtj inj menj. Ma inj sôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga menj su, ma inj ndac am.” ²⁹Maria ngô su, goc tisa njagahô bu sa têtj Yisu ndi. ³⁰Têtj ndoc dinanj Yisu hóc asê Betani su dom, inj gacgenj mbo gamej nanj Mata hóc pi inj. ³¹Lau Israel-nga nanj sëmbo andu sêwhinj Maria tu bu sênem malô inj, nanj sêlic inj tisa njagahô ma kölhô gi. Njac gauc gêm bu inj oc têtj sêhò ndi bu tanj lhungac mbo dindê, ma bocdinaj sêsa si ma sêjnkuc inj.

³²Têtj ndoc Maria hóc asê gamej nanj Yisu mbo ma gêlic inj, nanj inj hu dau sip nom yêc inj gahi-nga, ma sôm, “O Pômdu, am bu mbo, dec aô lhungac oc mbac ndu dom.” ³³Yisu gêlic Maria tanj, ma gêlic lau Israel-nga nanj sêwhinj inj, nanj sêtanj bocdinaj, dec kêsahê njawapac atu yêc ndê njalôm. ³⁴Ma inj ndac, “Mac anj suhuj inj yêc nde?” Ma sêsôm, “Mwenj Pômdu, ma lic.” ³⁵Têtj dinanj Yisu tasulu sa. ³⁶Ma lau Israel-nga dinanj sêsôm, “Alic, inj atac whinj Lasarus ndu andô.” ³⁷Magoc njatô sêsôm, “Inj kôm njac tapêc tandô po asê. Bocke dec inj kô bu Lasarus njayham sa dom, ma inj mbac ndu?”

Yisu uñ Lasarus sa

³⁸Têtj dinanj Yisu ndê njalôm njawapac atu tiyham, ma inj kêsêlêj têtj sêhò gi. Njac sêkêj njac batê dau ndê njamlanj yêc hocsuñ danj, ma sêmpi hoc danj gi ndôc sê awha ahuc. ³⁹Têtj ndoc Yisu hóc asê, nanj inj sôm têtj lau nanj sêwhinj inj bu, “Mac ampi hoc dau sa.” Magoc njac batê ndê lhuwê Mata sôm, “Pômdu! Inj yêc gitôm bêc hale su. Oc njamaninj sa su.” ⁴⁰Dec Yisu sôm, “Aô gasôm têtj am su, bu kêtj whinj, dec am oc lic Anötö ndê njac lai ti njawasi.” ⁴¹Inj sôm yom dinanj su, goc lau sêmpi hoc dau sa. Ma Yisu tatak undambê ma sôm, “Damanj, aô wanem danje am, bu am ngô anej yom. ⁴²Aô kayalê bu am kêtj danjam aô njapanj, magoc kwahic dec aô bu wanem danje am, bu lau nanj sêlhac dec oc sêngô anej yom, ma sêkêj whinj bu am kêtj aô gamej.” ⁴³Goc inj mbwêc awha atu, “Lasarus! Sa mwenj!” ⁴⁴Dec Lasarus sa menj, ma po nanj sêmpañ inj gahi ti amba, ma po danj nanj sêhi pi inj njagólônj, nanj gacgenj sêyêc inj. Ma Yisu sôm têtj njac, “Akôc po su yêc inj, ma akêj inj lhô ndi.”

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

⁴⁵Tu gêtj atu dinanj-nga dec lau Israel-nga daêsam nanj sëmbo sêwhinj Maria ma sêlic gêtj nanj Yisu kôm, nanj sêkêj whinj inj. ⁴⁶Magoc njatô sêtêj lau Palésai si, ma sic minj pi gêtj nanj Yisu kôm. ⁴⁷Goc dabuñsiga atu-tu ti lau Palésai sêmbwêc lau †Sanedrin-nga sêpitigenj, ma sêndac njac, “Yac oc dakôm gêtj sake? Njac dinanj kôm gêtj dalô daêsam. ⁴⁸Yac bu dalhac inj ahuc dom, dec lau honj oc sêkêj whinj bu

in Mesaya dau. Ma lau Rom-nga oc sêmen yam sêsenj yac neñ gameñ danem akin Anötö-nga ti yac lau Israel-nga honj su.”

⁴⁹ Têñ yala dinan Kayapas in ðdabuñsiga ñamata-nga. Ma in sôm têtñ lau Sanedrin-nga, “Mac nem gauc sa dom!” ⁵⁰ In mbac ndu man! Yham dom bu lau Israel-nga honj sêninga. Ngac tigenj bu mbac ndu ô lau honj, nanj oc ñayham hôc gêlêc su.” ⁵¹ Kayapas sôm yom dinan ña in dau ndê gauc dom. Magoc têtñ yala dinan in dabuñsiga ñamata-nga, dec in sôm yom dau gitôm propet danj. Ma yom dau ñahu bocdec bu. Yisu oc mbac ndu tu lau Israel-nga honj. ⁵² Ma tu ñac tawasê-nga dom. Inj oc mbac ndu tu Anötö ndê lau honj nanj sêmbô gameñ nom-nga tidau-tidau, tu bu ndic ñac honj sa sêpitigenj.

⁵³ Bocdinan têtñ bêc dinan lau bata Israel-nga dinan sic hu sêñsalê lêtñ bu sêndic Yisu ndu. ⁵⁴ Ma tu dinan-nga Yisu kêsêlêtñ mbo awê yêc lau Israel-nga ñalôm dom. Inj kôlhô gi mbo malac Eprayim, nanj yêc gameñ sawa ñamakê. Ma inj ndê ñgacêñjomi sêmbô gameñ dinan sêwhin inj.

⁵⁵ Têñ ndoc lau Israel si om atu Mwasinj Pasowa-nga menj kêtñ, n anj lau daêsam yêc gameñ ñamakê-nga sêpi Jerusalem si. Ñac bu sêñkuc lau Israel si lêtñ sêmasanj dau ñawasi sa yêc Anötö anjô-nga munj su nanj goc Pasowa ñabêc hôc asê. ⁵⁶ Ma ñac sêñsalê Yisu ñapanj. Têñ ndoc sêkac sa sêmbô lôm dabunj, nanj sêndac dandi, “Mac gauc gêm bocke? Inj oc menj tu Mwasinj Pasowa-nga, me mba?” ⁵⁷ Tigenj dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsa sic atu lau bu asa bu tap gameñ nanj Yisu mbo, nanj sa, nanj kêtñ ñawaê têtñ ñac, ma ñac oc sêkôc inj dôñ.

12

Maria gêm oso Yisu

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk 7:37-38)

¹ Bêc 6 yêc dôñ yêc bu Mwasinj Pasowa-nga hôc asê, ma Yisu têtñ malac Betani gi. Lasarus, ñgac nanj inj uñ sa akêtñ lau batê-nga, nanj mbo malac dinan. ² Ma yêc Lasarus ndê andu, ñac sêndê mwasinj tu Yisu-nga. Lasarus ti lau ñatô señ gêtñ sêndôc sêwhin inj, ma Mata gêm akin ñac mbo. ³ Goc Maria menj, kôc a ñakwi ñamalu ñayham nanj ñaôli atu sip kac danj, ma kêtñ pi Yisu gahi. Goc inj punj inj gahi ña inj dau kêclauj. Ma gêtñ dau ñamalu hôñ dau sa ma gêm andu ñalôm ahuc.

⁴ Têtñ dinan Judas Iskeriot, ñgacêñjomi nanj tinjambu hoc Yisu asê, nanj sôm, ⁵ “Bu ñamalu ñayham dindec ñaôli atu, gitôm denarii 300 nanj dakôc ti ñaôli tu gwelên yala sambuc-nga. Tu sake-nga awhê dec kêtñainj? Gitôm bu dakêtñ têtñ lau sênemlihi, ma dakêtñ ña-awa tu danem lau ñalôm sawa sa-nga.” ⁶ Judas sôm yom dinan, magoc inj gauc gêm lau ñalôm sawa dom. Inj sôm yom dinan ñahu bu inj

ñgac kanj-nda. Inj yob ñgac-sêñjomi si talhi mone-nga, ma gêm kanj mone ñatô bu nem dau sa. ⁷ Magoc Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Mac alhac awhê dindec ahuc dom. Inj yob gêtñ dau ñapanj e kwahic dec, gic waê bêc sêñsuhunj aô-nga. ⁸ Lau ñalôm sawa oc sêmbô sêwhin mac ñapanj. Tigenj aô oc wambo wawhinj mac ñapanj dom.”

Lau dabuñsiga sêkic yom pi Lasarus

⁹ Têñ ndoc dinan lau Jerusalem-nga daêsam sêñgô ñawaê bu Yisu mbo malac Betani, dec sêsa si bu sêlic inj. Ma ñac bu sêlic Lasarus, ñgac nanj Yisu uñ sa yêc lau batê-nga, nanj whinj. ¹⁰ Tu dinan-nga dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêkic yom bu sêndic Lasarus ndu whinj. ¹¹ Nahu bu lau Israel-nga daêsam sêhu ñac sinj ma sêkêtñ whinj Yisu tu Lasarus-nga.

Yisu sôc malac Jerusalem gi

(Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38)

¹² Têñ ñagalanjêc lau daêsam nanj sêmbô Jerusalem tu Mwasinj Pasowa-nga sêñgô ñawaê bu Yisu kêsêlêtñ mbo señ bu têtñ Jerusalem menj. ¹³ Bocdinan ñac sêsa si bu sêkôc inj sa. Sêhóc tômôtôm ñalauñ ma sêmbwêc, “Hosana! Tampin inj nanj menj gêm Pômdau anjô. Tampinj lau Israel-nga si Kinj.” ¹⁴ Yisu kêsêlêtñ menj ndôc donjki ñatu danj ñahô, ma ñalêtñ dinan propet akwa danj ndê yom ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

¹⁵ O mac lau †Sayon-nga, atôc daôm dom.

Alic mac nem Kinj têtñ mac menj, ndôc donjki ñatu ñahô. [Sek 9:9]

¹⁶ Yisu ndê ñgacêñjomi sêlic gêtñ honj dinan, magoc ñac sênyalê ñahu dom. Tigenj tinjambu, têtñ ndoc Yisu tisa ti ñawasi atu, nanj sênyalê bu yom dau, nanj sêto munj su, nanj hêganôñ Yisu, ma tu dinan-nga lau sêkôm gêtñ dinan têtñ inj.

¹⁷ Lau daêsam nanj sêmbô sêwhinj Yisu têtñ ndoc inj mbwêc Lasarus ma uñ inj sa akêtñ lau batê-nga, nanj sic minj pi inj ñapanj. ¹⁸ Bocdinan lau daêsam sêñgô ñawaê bu Yisu kôm gêtñ dalô atu dinan, ma sêsa si bu sêlic inj têtñ bêc dinan. ¹⁹ Ma têtñ têm lau Palêsa sêlic gêtñ dau, nanj sêñsôm têtñ dandi, “Alic, yac neñ yom honj ñandô mbasi. Yac oc dalhac inj ahuc ñalêtñ bocke? Lau honj oc sêñkuc inj!”

Yisu sôm gwananj bu inj oc mbac ndu

²⁰ Lau Grik ñatô sêmbô sêwhinj lau nanj sêpi malac Jerusalem tu sênem akin Anötö-nga têtñ om atu Pasowa-nga. ²¹ Lau Grik dinan sêtêtñ Pilip, ñgacêñjomi nanj menj akêtñ malac Betsaida yêc gameñ Galili-nga, ma sêsôm têtñ inj bu, “O ñgac atu, yac bu alic Yisu.” ²² Dec Pilip gi sôm yom dau têtñ Andru, ma injlu si sêsôm têtñ Yisu. ²³ Yisu ñgô yom dau goc sôm yom gôlinj danj bocdec bu, “Ndoc menj sa bu ñamalac ndê Atu tap inj ndê waê atu sa. ²⁴ Aô wasôm yomandô têtñ mac. Gêtñ ñawhê danj bu

sêsô sip nom ndi dom, dec gêñ tigenj dau oc gacgenj yêc. Magoc gêñj dau bu dasô sip nom ñalôm ndi, dec oc tibalê ma niñga, magoc tiñambu oc po pi meñ ma nem ñandô daêsam tiyham. ²⁵ Asa nanj tac whiñ bu sap gêñ nom-ñga dôn ñapanj tu mbo tali-ñga, nanj oc niñga. Magoc asa nanj bu hu gêñ nom dindec-ñga sinj tu êñkuc aô-ñga, nanj tap señ ndôc tali têtj têtj ñambu-ñga-ñga sa. ²⁶ Asa nanj gauc gêm bu nem akindj aô, nanj meñj êñkuc aô. Ma gameñ nanj aô oc wambo, nanj inj nanj gêm akindj aô, nanj oc mbo bocdinañ. Lau honj nanj sem akindj aô, nanj Damañ oc toc ñac sa.

²⁷ “Kwahic dec aô neñ ñalôm kedehe aô ñandô. Tigenj aô wandac Damañ bu êñgaho aô su yêc ndoc ñawapac-ñga dindec dom. Mba! Tu gêñj dau dindec-ñga dec aô gameñ. ²⁸ Damañ, aô wasa lêtj dindec tu bu wapo nem waêm sa.”

Yisu sôm yom dinañ, ma awha danj sa akêñ undambê bocdec bu, “Aô gatap waêñ sa tu am-ñga su, ma watap sa tiyham.” ²⁹ Lau daêsam nanj sêmbo gameñ dinañ sêñgô ñakêcsia dau, ma ñatô sêsôm bu wapap gic. Ma ñatô sêsôm bu añela danj sôm yom têtj Yisu. ³⁰ Magoc Yisu sôm, “Awha dinañ sa tu aô-ñga dom, magoc sa tu mac-ñga. ³¹ Kwahic dec ti ndoc Anôtô êmatôc lau nom dindec-ñga. Ma inj oc êmasuc nom dindec ñadau su.” ³² Magoc têtj ndoc sêndic aô pi a ma sêsuj aô sa yêc nom, nanj aô oc wahê ñamalac akêñ gameñ honj sêtêtj aô sêmeñ.” ³³ Yisu sôm yom dinañ bu têtj ñalêtj nanj inj oc mbac ndu, nanj asê.

³⁴ Ma lau dinañ sêo inj awha ma sêsôm, “Sêto yom yêc buku yomsu-ñga, nanj sôm bu Mesaya oc mbo ñapanj. Ma bocke dec am sôm bu ñac oc sêsuj ñamalac ndê Atu sa? Ñamalac ndê Atu dau inj asa?” ³⁵ Goc Yisu sôm, “Ya ñawê oc mbo whiñ mac ñasawa sauj, ma boc-dinañ anjêlêtj ambo ñawê dau ñalôm, bu ñasec nem mac ahuc dom. Lau nanj sêñsêlêtj sêmbo ñasec ñalôm, nanj sem gauc gameñ nanj oc sêndi nanj. ³⁶ Akêñ whiñ ñawê dau nanj kwahic dec mbo whiñ mac, ma mac oc ati lau ñawê-ñga.” Yisu sôm yom dau su, goc hu ñac sinj, ma sinj dau têtj ñac.

Lau daêsam sêkêñ whiñ Yisu dom

³⁷ Yisu kôm gêñ dalô daêsam yêc lau Israel anjô-ñga, magoc daêsam sêkêñ whiñ dom bu inj Mesaya dau. ³⁸ Ma bocdinañ yom nanj propet Aisaya to munj su, nanj ñandô sa. Yom dau yêc bocdec:

Pômdau, ñac si asa kêtj whiñ yom nanj yac ahoc asê?

Ma ñac si asa ndê gauc sa pi am nem ñaclai atu, nanj am têtj tiawê? [Ais 53:1]

³⁹ Bocdinañ Anôtô ndê propet Aisaya têtj asê gwananj bu lau dinañ sêtôm dom bu sêkêñ whiñ. Ma inj to yom danj tiyham bocdec bu:

⁴⁰ Pômdau kôm ñac si tandô tipec, ma ñac si ñalôm ñadandi. Bocdinañ gitôm dom bu sêlic ña tandô, ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm. Ma gitôm dom bu ñac sênem dau kwi, ma wakôm ñac ñayham sa tiyham. [Ais 6:10]

⁴¹ Aisaya to yom dau, ñahu bu inj gêlic Yisu ndê ñawasi su, ma bocdinañ dec sôm yom asê pi inj.

⁴² Yom dau yêc bocdinañ, magoc lau Israel-ñga daêsam sêkêñ whiñ Yisu, ma ñac si lau bata ñatô sêwhiñ. Tigenj ñac sêtôtj si sêkêñ whiñ inj tiawê dom, ñahu bu ñac sêtôtj bu lau Palêsai oc sêtinj ñac su yêc gôlôwac Israel-ñga. ⁴³ Ñac atac whiñ bu ñamalac sêlic ñac ñayham ma sêken waê têtj ñac, hêc gêlêc bu sêtap waê sa yêc Anôtô.

⁴⁴ Ma Yisu sôm yom awha atu, “Asa nanj kêtj whiñ aô, nanj kêtj whiñ aô tanjwasêñ dom. Inj kêtj whiñ inj nanj kêtinj aô gameñ, nanj whiñ. ⁴⁵ Ma asa nanj gêlic aô, nanj gêlic inj nanj kêtinj aô gameñ, nanj bocdinañ. ⁴⁶ Aô gahôc asê nom gitôm ya ñawê, bu lau honj nanj sêkêñ whiñ aô, nanj oc sêmbo ñasec dom. ⁴⁷ Asa nanj ñgô anej yom magoc danj wambu dom, nanj aô dauñ oc wamatôtj inj dom. Bu aô gameñ bu wamatôtj lau nom-ñga dom, magoc bu wanem ñac si. ⁴⁸ Lau honj nanj sêkôc aô ti anej yom sa dom, nanj oc sêtap matôtj sa têtj bêc ñambu-ñga. Ma ñac si matôtj ñahu sip ñac sêkôc anej yom sa dom. ⁴⁹ Bu aô gasôm dauñ neñ yom dom. Damañ nanj kêtinj aô gameñ, nanj gic atu yom honj tu wasôm asê-ñga. ⁵⁰ Ma aô kayalê bu yom nanj inj gic atu, nanj ti ñamalac si señ sêndôc tali ñapanj-ñga. Bocdinañ anjyalê bu yom honj nanj aô gasôm, nanj kêtj yom nanj Damañ dau kêtj têtj aô.”

13

Yisu kêtjwasinj ñgacsêñomi gahi

¹ Lau Israel-ñga si om atu mwasiñ Pasowa-ñga meñ kêtinj, ma Yisu kêtjalê bu ndoc meñ hêc asê su, bu inj hu nom dindec sinj ma mbu têtj Damba ndi. Inj atac whiñ inj dau ndê lau nanj sêmbo nom, ma inj bu têtj asê tiawê, ñalêtj nanj inj atac whiñ ñac ndu andô. ² Inj ti ndê ñgacsêñomi sêndôc sêwhiñ dau bu sênej gêñ, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê

* **12:31:** Yisu sôm bu Anôtô oc êmasuc nom dindec ñadau su. Têtj ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, inj ku Sadañ ndê ñaclai dulu-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku inj dulu su yomandô, magoc Anôtô kêtj ñasawa têtj Sadañ ma inj kôm inj ndê gwelêñ yêc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinañ lau nanj sêkêñ whiñ sic waê bu sêlhac ñanğa ma sêndic sinj têtj Sadañ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anôtô kêtj ñaclai têtj ñac bu sêku inj dulu (Rom 16:20). Têtj bêc ñambu-ñga, Anôtô oc señ Sadañ ti inj ndê añela ti lau sac su ma inj ndê ñaclai oc pacndê sambuc (Rev 20:2-3, 10).

atungac, mbo whin ñac. Sadañ sip in ndé ñalóm mun su, ma kênj gauc ténj in bu hoc Yisu asé. ³ Yisu kéalé bu Damba kênj gênj honj sip in amba, ma bu in menj akênj Anótó, ma oc mbu ténj in ndi. ⁴ Bocdinañ in tisa yéc tebo, kac in ndé ñakwé awé-ña sa, ma kic po dapunj dauñ-ña danj pi in ñampé. ⁵ Goc in tac bu sip suc danj, ma gic hu kégwasinj ñgacsêñomi gahi, ma punj ña po nanj in kic pi ñampébalé. ⁶ In ténj Saimon Pita menj, ma Pita ndac, “Pômdau, am bu êmgwasinj aó gahinj whinj, a?” ⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gênj nanj aó gakóm gambo, tigenj tinjambu am oc êmyalé.” ⁸ Magoc Pita sôm, “Mba! Am êmgwasinj aó gahinj dom andó!” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aó bu wanjwasinj am dom, dec am oc ti anej danj dom.” ⁹ Dec Pita sôm, “Bocdinañ Pômdau, êmgwasinj aó gahinj ñambwa dom, magoc amanj ti ñagólónj whinj!” ¹⁰ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Ñamalac nanj gélinj bu su, nanj tinjambu êngwasinj gahi ñambwa, dec in ndé ñamlic sambuc ñawasi sa. Aó wasóm ténj mac lau dinañ bu mac ñawasi sa su, magoc mac honj dom.” ¹¹ Yisu kéalé ñgac nanj oc hoc in asé, ma tu dinañ-ña sôm bu ñac honj ñawasi dom.

¹² Yisu kégwasinj ñac honj gahi pacndé, dec sôc in ndé ñakwé awé-ña sa tiyham, ma mbu gi ndóc ndé mala. Ma in ndac, “Mac ñyalé gênj nanj aó gakóm ténj mac, nanj ñahu, me mba?” ¹³ In solop bu mac asam aó bu ‘Kédôhônjwaga,’ ma ‘Pômdau,’ bu aó dauñ dindéc. ¹⁴ Ma kwahic dec aó, mac nem kédôhônjwaga ma Pômdau, kagwasinj mac gahim. Ma aó wasóm ténj mac, bu anjwasinj nem asidôwai si gahi bocdinañ. ¹⁵ Aó gatóc ñadónj ténj mac, bu mac alic ma akóm tòm aó gakóm ténj mac. ¹⁶ Aó wasóm yom ñandó, bu ñgac akinj danj hóc géléc in ndé ñadau dom, ma ñgac ahenj-ña hóc géléc in nanj kékinj in, nanj dom. ¹⁷ Kwahic dec aó gawhé gênj dindéc sa ma mac ñyalé, ma mac bu akóm ñandó sa, dec oc atap Anótó ndé mwasinj sa.”

Yisu sôm ñgac hoc in asé-ña asé

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aó gasóm yom dindéc pi mac honj dom, bu aó kayalé lau nanj aó kayalinj ñac sa. Tigenj yom danj nanj sêto yéc, nanj oc ñandó sa. Yom dau sêto yéc bocdec bu, ‘Ñgac nanj gênj gênj whinj aó, nanj kênj kisa aó.’” ¹⁹ Aó gasóm yom asé gwananj pi gênj dau, bu ténj ténj gênj dau hóc asé, nanj mac oc akênj whinj bu aó Mesaya dau. ²⁰ Aó wasóm yom ñandó ténj mac, bu asa nanj kóc ñamalac nanj aó kakinj in, nanj sa, nanj kóc aó dauñ sa. Ma asa nanj kóc aó sa, nanj kóc in nanj kékinj aó gameñ, nanj sa.”

²¹ Yisu sôm yom dinañ su, ma in ndé ñalóm ñawapac ñandó, dec sôm, “Yomandó aó wasóm ténj mac, bu ñgac danj mbo dec, nanj oc hoc aó asé.” ²² Yisu ndé ñgacsêñomi

sêngô yom dinañ ma tahê dandi, bu ñac sem gauc bu ñgac nanj in sôm yom pi, in asa. ²³ Ñgacsêñom nanj Yisu tac whinj ndu andó, nanj ndóc gi panj Yisu. ²⁴ Dec Saimon Pita gic amba ténj in, ma sôm, “Am ndac in bu in sôm yom pi asa.” ²⁵ Goc ñgacsêñom dau tónj sac Yisu, ma ndac, “Pômdau, asa?” ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ñgac nanj aó wapuc bolom dindéc sip sulu ma wakênj ténj in.” Goc in puc bolom sip sulu ma kênj ténj Judas Iskeriot, Saimon atungac. ²⁷ Judas kóc bolom dau su, ma ñgahó Sadañ sip in ndé ñalóm. Ma Yisu sôm ténj in, “Sa ndi, ma gênj nanj am gauc gêm bu kóm, nanj kóm ñgahó.” ²⁸ Lau honj nanj sêndóc tebo, nanj sêngô yom nanj Yisu sôm ténj Judas, magoc sênjalé ñahu dom. ²⁹ Judas in ñgac nanj yob ñac si talhi mone-ña, ma bocdinañ dec ñgacsêñomi ñató gauc gêm bu Yisu kékinj in sa gi bu nemlihi gênj tu Mwasinj Pasowa-ña, me bu kênj gênj ténj lau ñalóm sawa. ³⁰ Judas gênj bolom nanj Yisu kênj ténj in, ma sa awé gi. Ma gameñ ñasac sa.

Yomsu wakuc

³¹ Judas sa gi su, ma Yisu sôm, “Kwahic dec Ñamalac ndé Atu oc tap in ndé waé sa, ma in oc po Anótó ndé waé sa whinj. ³² Ma Anótó oc kênj dau ndé ñawasi ténj ndé Atungac bu po Atu ndé waé sa. Ma in oc po ndé waé sa ñgahó enj.

³³ “O anej lau hac. Aó wambo wawhinj mac ñasawa saunj enj. Tinjambu mac oc anjalé aó, tigenj tòm aó gasóm ténj lau bata Israel-ña su, dec wasóm ténj mac bu gameñ nanj aó bu wandi, nanj mac atóm dom bu amej. ³⁴ Kwahic dec aó wakênj yomsu wakuc ténj mac bocdec bu. Akênj nem atac whinj lom daóm. Tòm aó atac whinj mac, dec mac atac whinj nem asidôwai bocdinañ. ³⁵ Ma ténj ndoc lau honj sêlic mac nem mêté atac whinj daóm-ña, dec ñac oc sênjalé pi ñandó bu anej ñgacsêñomi mac.”

Yisu sôm asé bu Pita oc sêc in ahuc

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Goc Saimon Pita ndac in bu, “Pômdau, am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gameñ nanj aó oc wandi, nanj am gitóm dom bu êmkuc aó kwahic dec. Magoc tinjambu am oc êmkuc aó mwenj.” ³⁷ Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-ña am sôm bu kwahic dec aó gatóm dom bu wanjkuc am? Aó wakênj dauñ sambuc e nditóm wambac ndu tu am-ña.” ³⁸ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm bu am gitóm bu mbwac ndu tu aó-ña, a? Aó wasóm yomandó ténj am, bu óbwéc dau dindéc am oc sêc aó ahuc tidim tó munj, goc dalec oc tanj.”

14

Yisu ti senj daténj in Damba-ña

¹ Ma Yisu sôm têt ndê ngacsêngomi, “Ambo ti nem ñalôm ñawapac dom. Akêñ whiñ Anötö, ma akêñ whiñ aö bocdinañ. ² Ñalôm daêsam yêc Damañ ndê andu. Bu mba, oc wasôm yom dindec asê têt mac dom. Aö watêñ Damañ ndê andu dau wandi, bu wamasañ mac nem malam. ³ Aêc, aö oc wandi, ma wamasañ nem malam, ma tiñambu aö wambu wameñ ma wakôc mac sa bu amereñ andôc gameñ dinañ awhiñ aö. ⁴ Mac anyalê señ têt gameñ nañ aö oc wandi.” ⁵ Magoc Tomas sôm têt in, “Pômdu, yac am gauc gameñ nañ am oc ndi, ma bocdinañ ñalêñ bocke dec yac oc anyalê señ bu atêñ gameñ dau andi?” ⁶ Ma Yisu sôm, “Aö dauñ gati señ, ma yom ñandô ti mac andôc tamli ñahu yêc aö. Aö tarwasêñ gati señ bu ñamalac sêtêñ Damañ sêndi, ma señ dau yêc dom. ⁷ Mac bu anyalê aö ñapep, dec oc anyalê Damañ whiñ. Ma kwahic dec ma ndi, mac anyalê in, ma mac alic in su.” ⁸ Goc Pilip sôm, “Pômdu, tôc Damam têt yac, nañ goc nditôm.” ⁹ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “O Pilip, aö gambo gawhiñ mac ñasawa balin su, ma bocke am kêyalê aö dom? Tu sake-nga am sôm têt aö bu watôc Damañ têt mac? Aö wasôm têt am, bu asa nañ gêlic aö su, nañ gêlic Damañ su bocdinañ. ¹⁰ Aö gasôm su, bu aö gambo Damañ ñalôm, ma in mbo aö ñalôm. Mac akêñ whiñ yom dau, me mba? Yom nañ aö gasôm, nañ aö tarwasêñ neñ yom dom. Damañ nañ mbo aö ñalôm, nañ kôm in ndê gwelêñ ña aö. ¹¹ Aö gasôm bu aö gambo Damañ ñalôm, ma in mbo aö ñalôm. Akêñ whiñ aneñ yom dinañ. Magoc mac bu akêñ whiñ aneñ yom dom, dec gauc nem gêñ atu-tu nañ aö gakôm ña Damañ ndê ñaclai, ma akêñ whiñ tu gêñ dinañ-nga. ¹² Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu asa nañ kêt whiñ aö, nañ oc kôm gêñ atu-tu gitôm aö gakôm. Ma in oc kôm gêñ atu-tu nañ hóc gêlic in dinañ su. Ñahu bu kwahic dec aö watêñ Damañ wandi. ¹³ Ma aö wakôm gêñ bocke nañ mac atêñ tu aneñ ñaê-nga, ma ñalêñ dinañ aö wapo Damañ ndê waê sa. ¹⁴ Ateñ gêñ tu aneñ ñaê-nga, ma aö wakôm gêñ dau ñandô sa.”

Yisu gic bata bu êñkin Ñalau Dabuñ

¹⁵ Ma Yisu sôm, “Mac bu atac whiñ aö, dec dañam wambu aneñ yom. ¹⁶⁻¹⁷ Ma aö wandac Damañ, ma in oc kêt Ñalau Yom Ñandô-nga bu meñ mbo whiñ mac ñapañ eñ. In oc puc mac dôñ ti nem mac awham ô aö. Lau sac nom-nga oc sêkôc in sa dom, bu ñac sêtôm dom bu sêlic in me sênyalê in. Tigeñ mac anyalê in, bu in mbo whiñ mac, ma oc mbo mac nem ñalôm. ¹⁸ Aö wahu mac sinj

bu ambo atôm mosibu dom. Mba! Aö dauñ watêñ mac waloc.

¹⁹ “Ñasawa saurj ma lau nom-nga oc sêlic aö tiyham dom, tigeñ mac oc alic aö. Ñahu bu aö oc watisa tiyham ma wambo tarñi, ma tu dinañ-nga dec oc nditôm bu mac ambo tamli ñapañ awhiñ. ²⁰ Têt têt dinañ, mac oc anyalê bu aö gambo Damañ ñalôm, ma mac ambo aö ñalôm, ma aö gambo mac ñalôm. ²¹ Asa nañ kôc aneñ yomsu sa yêc in ndê ñalôm ma dañga wambu, nañ tôc asê bu in atac whiñ aö ñandô, ma Damañ oc atac whiñ in bocdinañ. Ma aö dauñ oc atac whiñ in, ma watôc dauñ asê têt in.”

²² Goc ngacsêngom dañ ñaê Judas sôm, “Pômdu, tu sake-nga am sôm bu tôc daôm asê têt yac, magoc têt lau nom-nga horj dom?” (Ngacsêngom dinañ in Judas Iskeriot dom.) ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Asa nañ atac whiñ aö, nañ oc dañga wambu aneñ yom. Ma Damañ oc atac whiñ in ma alu oc atêñ in aloc ma ambo awhiñ in. ²⁴ Yom nañ aö gasôm asê têt mac, nañ aö dauñ neñ yom dom. Damañ nañ kêkin aö gameñ, nañ ndê yom. Tigeñ lau nom-nga nañ atac whiñ aö dom, nañ dañga wambu aneñ yom dau dom.

²⁵ “K wahic dec aö gambo gawhiñ mac ma gasôm yom horj dindec têt mac. ²⁶ Magoc tiñambu, Damañ oc êñkin Ñalau Dabuñ nem aö anjêñ têt mac loc bu nem mac sa. In oc êndôhôn mac pi gêñ horj, ma kêt mac gauc nem yom horj nañ aö gasôm têt mac su. ²⁷ Aö wakêñ aneñ yom malô têt mac bu yêc mac ñapañ, dec ambo ti atac malô. Bu yom malô nañ aö oc wakêñ têt mac, nañ hóc gêlic lau nom-nga si su. Bocdinañ ahêgo daôm dom, ma atôc daôm dom.

²⁸ “Aö gasôm têt mac bu aö oc wahu mac sinj, ma tiñambu oc wambu wameñ tiyham. Ma mac bu atac whiñ aö, dec mac oc atac ñayham bu aö watêñ Damañ wandi, bu Damañ hóc gêlic aö su. ²⁹ Kwahic dec aö gasôm yom dindec têt mac gwanaj, bu tiñambu têt ndoc aneñ yom dau ñandô sa, nañ goc mac oc akêñ whiñ aö.

³⁰ “Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm yom daêsam têt mac. Ñahu bu nom dindec ñadau kêpin bu meñ. In dau ndê ñaclai mba bu kôm gêñ dañ têt aö. ³¹ Magoc aö wakôm gêñ horj nditôm Damañ gic atu aö, ma ñalêñ dinañ dec lau nom-nga oc sênyalê bu aö atac whiñ Damañ. Bocdinañ atisa ma dalhê.”

15

Yisu gêm dôhôn dau pi a wain

¹ Ma Yisu sôm, “Aö a wain ñandô,* ma Damañ ti ôm wain-nga ñadau. ² A wain ñasanjac horj nañ sêlhac wain ñahu aö dauñ

* **15:1:** Yêc Yom Lênsêm Akwa Anötö gêm dôhôn lau Israel-nga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötö ndê mêtê. Yisu gêm dôhôn dau pi a wain, ma sôm bu in a wain ñandô.

ma sem nhandô dom, nanj Damanj oc so kic. Ma njasngac nanj sem nhandô, nanj inj oc ndic sêli bu kôm njasasi sa ma nem nhandô daêsam. ³ Ma njalêj tigenj, yom nanj aô gasôm têtj mac su, nanj kôm mac nem njalôm njasasi sa su. ⁴ Asap aô dôj, ma aô wasap mac dôj bocdinaj. A wain njasangac danj bu sap njahu dôj dom, dec oc tôm dom bu nem nhandô yêc dau-nja. Ma mac bocdinaj. Mac bu asap aô dôj dom, dec oc tôm dom bu mac anem nhandô. ⁵ Aô gatôm a w ain njahu, ma mac atôm njasangac. Asa nanj sap aô dôj, ma aô wasap inj dôj, nanj oc nem nhandô daêsam. Mac bu asap aô dôj dom, dec oc atôm bu akôm gêj njayham danj dom. ⁶ Asa nanj sap aô dôj dom, nanj gitôm njasangac nanj kegwelec sip nom ma tibasô. Ma njasangac kainj dinaj oc sêhoj sa ma sêkêj pi ya ndi ma ya nejj su.

⁷ “Mac bu asap aô dôj, ma bu akôc anej yom sa tidôj yêc nem njalôm, dec gêj bocke nanj mac bu atac whinj, nanj atenj têtj Anôtô, ma inj oc kêtj têtj mac. ⁸ Asap aô dôj ma anem nhandô daêsam, dec oc whê mac sa bu anej ngacsêjyomi nhandô, ma njalêj dinaj mac oc apo Damanj ndê waê sa. ⁹ Aô atac whinj mac, gitôm Damanj atac whinj aô. Kwahic dec ambo anej atac whinj njalôm. ¹⁰ Aô danj wambu yom hojj nanj Damanj gic atu aô, ma aô gambo inj ndê atac whinj njalôm. Ma mac bu danj wambu yom nanj aô gac atu mac, dec mac oc ambo anej atac whinj njalôm.

¹¹ “Aô gasôm yom dindec têtj mac, tu bu anej atac njayham nem mac nem njalôm ahuc. Ma anej atac njayham oc ênsalê mac ahuc. ¹² Anej yomsu dau dec, bu mac atac whinj nem asidôwai, gitôm aô atac whinj mac. ¹³ Njamalac nanj kêtj dau sambuc ma mbac ndu ô inj ndê asidôwai, nanj ndê mêtê atac whinj-nja hóc gêlêc lau hojj si su.

¹⁴ “Mac bu anjkuc aô nejj yomsu ma akêtj nem atac whinj lom daôm, nanj mac ati anej lau atac whinj-nja. ¹⁵ Njau danj oc sôm gêj hojj asê têtj inj ndê lau akinj dom. Magoc gêj hojj nanj aô gangô yêc Damanj, nanj aô gawhê sa têtj mac su. Tu dinaj-nja aô wasam mac bu lau akinj tiyham dom, magoc aô wasam mac bu aô nejj lau atac whinj-nja. ¹⁶ Mac anjkuc aô tu daôm nem gauc-nja dom. Mba! Aô dauj kayalinj mac sa, ma kakinj mac bu asa andi ma anem nhandô daêsam, nanj oc yêc njapanj. Ma têtj ndoc dinaj, gêj sake nanj mac atenj têtj Damanj anem aô anjôj, nanj inj oc kêtj têtj mac. ¹⁷ Aô nejj yomsu dau bocdec bu, atac whinj mac nem asidôwai andic njawaê.”

Lau nom-nja atac tec Yisu ndê lau

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Têtj ndoc lau sac nom-nja atac tec mac, nanj gauc nem bu njac sêtec

aô mujj su. ¹⁹ Mac bu anjkuc lau nom-nja si mêtê, dec lau nom-nja oc atac whinj mac, njahu bu njac atac whinj njac dau si lau. Magoc mac ambo atôm lau nom-nja dom, bu aô kayalinj mac sa su yêc njac, ma tu dinaj-nja dec njac oc sêtec mac.

²⁰ Gauc nem yom nanj aô gasôm têtj mac bocdec bu, ‘Njac akinj danj oc hóc gêlêc inj ndê njau dom.’ Lau nom-nja sêkêj kisa aô, ma oc sêkêj kisa mac bocdinaj. Njac sêkôc anej yom sa dom, ma bocdinaj njac oc sêkôc mac nem yom sa dom. ²¹ Njac oc sêkôm gêj hojj dinaj têtj mac tu mac akêtj whinj aô-nja, njahu bu njac sêjyalê inj nanj kêtj aô gamej, nanj dom.

²² “Aô bu wamenj ma wahoc nejj yom asê têtj njac dom, dec njac si giso mba. Magoc njac sêjgô anej yom hojj su ma sêkêj whinj dom, dec njalêj mba bu sêmasanj yom têtj Anôtô tu njac si giso-nja. ²³ Asa nanj atac tec aô, nanj atac tec Damanj whinj. ²⁴ Aô gakôm gêj dalô yêc njac si angô-nja, nanj njamalac danj gitôm dom bu kôm. Aô bu watôc têtj njac dom, dec njac si giso mba. Magoc njac sêlic su, ma sêkêj whinj aô dom. Mba! Njac sêtec aô, ma sêtec Damanj whinj. ²⁵ Ma bocdinaj Anôtô ndê yom nanj sêto yêc njac si buku yomsu-nja,† nanj dec nhandô sa. Yom dau sôm bu, ‘Njac atac tec aô njambwa.’

²⁶ “Tinjambu, aô wanjinj Njalu mejj bu puc mac dôj ma nem mac awham sa. Inj Njalu nanj sa akêtj Damanj, ma sôm yom nhandô enj. Ma têtj ndoc inj mejj, nanj inj oc hoc yom nhandô asê pi aô. ²⁷ Ma mac oc ahoc yom nhandô asê pi aô bocdinaj, bu mac ambo awhinj aô têtj njamata-nja e mejj têtj dec.

16

¹ “Aô gasôm yom hojj dindec têtj mac bu wapuc mac dôj, bu ahu nem akêtj whinj aô sinj dom têtj ndoc mac atap kisa sa. ² Lau Israel-nja oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-nja. Ndoc oc mejj, nanj lau oc sêndic mac nem lau njatô ndu, ma njac oc gauc nem bu sêkôm gêj njayham tu sênem akinj Anôtô-nja. ³ Njac sêjyalê Damanj dom, ma sêjyalê aô dom, ma tu dinaj-nja dec njac oc sêkôm bocdinaj têtj mac. ⁴ Magoc kwahic dec aô gasôm yom dindec têtj mac, bu têtj ndoc gêj dau hóc asê mac, nanj gauc nem bu aô gakêtj puc mac gwananj su.”

Njalu Dabujj ndê gwelêj

“Aô gasôm yom dinaj asê têtj mac mujj su dom, njahu bu aô gambo gawhinj mac. ⁵ Magoc kwahic dec aô oc wahu mac sinj, ma wambu watêtj inj nanj kêtj aô gamej, nanj wandi. Ma bocke dec mac nem danj ndac aô pi gamej wandi-nja dom? ⁶ Tigenj tu aô

† 15:25: Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm njatô lau Israel sêsam Anôtô ndê yom nanj kwahic dec dasam bu Yom Lêjsêm Akwa nanj bu ‘Buku Yomsu-nja.’ Magoc njac ‘Buku Yomsu-nja’ dau hêganôj buku amanjanj nanj Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi).

gasôm bu wahu mac sinj-nga, dec kayalê bu mac nem njalôm njawapac njandô. ⁷ Aô wasôm yom njandô têtj mac, bu aô bu wahu mac sinj dec oc wanem mac sa. Aô bu wahu mac sinj dom, goc Njalau Nem Mac Sa-nga oc têtj mac meñ dom. Magoc aô bu wandi, dec aô wanjkinj inj têtj mac meñ. ⁸ Ma têtj ndoc inj meñ, nanj inj oc tôte lau nom-nga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêtj gitêtj, ma pi Anôtô ndê matôc. ⁹ Inj oc tôte njac si sac njahu asê, nanj sip njac sêkêtj whinj aô dom. ¹⁰ Ma inj oc tôte asê bu lau nom-nga sênyalê Anôtô ndê lêtj gitêtj dom, bu aô oc watêtj Damanj wandi, ma mac oc alic aô tiyham dom.* ¹¹ Ma inj oc tôte asê bu Anôtô oc êmatôc sac honj, tôm kwahic dec inj oc êmatôc nom dindec njadau.

¹² “Yom daêsam yêc bu wasôm têtj mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa. ¹³ Magoc têtj ndoc Njalau Yom Njandô-nga meñ su, nanj inj oc nem mac sa bu anjalê yom njandô honj. Njahu bu inj oc sôm dau ndê yom asê dom, magoc yom honj nanj inj ngô yêc alu Damanj, nanj dec inj oc hoc asê. Ma inj oc kêtj puc mac pi gêtj nanj oc hôc asê tinjambu. ¹⁴ Njalau Dabunj oc po anej waêtj sa, njahu bu inj oc kôc aô dauñ neñ yom, ma hoc asê têtj mac. ¹⁵ Damanj ndê gêtj honj ti aô neñ, ma tu dinanj-nga dec gasôm têtj mac bu gêtj honj nanj Njalau oc hoc asê têtj mac, nanj meñ akêtj aô neñ.”

Njalôm njawapac oc nem dau kwi ti atac njayham

¹⁶ Goc Yisu sôm, “Njasawa saunj mac oc alic aô dom, ma njasawa saunj mac oc alic aô tiyham.” ¹⁷ Yisu sôm yom dinanj, goc inj ndê njac sênyomi sem yomgalôm, ma njatô sêsôm têtj dandi, “Yom bocke dec inj sôm bu njasawa saunj yac oc dalic inj dom, ma njasawa saunj yac oc dalic inj tiyham? Ma inj sôm bu inj oc têtj Damba ndi.” ¹⁸ Goc sêndac dandi njapanj bu, “Inj ndê yom dinanj pi njasawa saunj, nanj njahu bocke? Yac tanyalê inj ndê yom njahu dom.”

¹⁹ Yisu kêyalê bu njac bu sêndac inj pi yom dau, dec sôm têtj njac, “Aô gasôm bu njasawa saunj mac oc alic aô dom, ma njasawa saunj mac oc alic aô tiyham. Tu sake-nga mac am yomgalôm pi yom dau? ²⁰ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu têtj ndoc aô wahu mac sinj, nanj mac oc ahu dangibo asê ma atanj, magoc lau sac nom-nga oc atac njayham sa. Mac oc ambo ti nem njalôm njawapac, magoc tinjambu mac nem njalôm njawapac oc nem dau kwi ti atac njayham. ²¹ Oc nditôm awhê tidaê nanj ndê ndoc meñ sa bu kôc balêkoc-nga.

Inj njalôm njawapac bu inj kêsahê njandê atu. Tigen têtj ndoc inj kôc balêkoc dau su, nanj inj oc gauc nem njandê dau tiyham dom, bu inj atac njayham sa bu inj ndê balêkoc hôc asê su. ²² Ma mac bocdinañ, kwahic dec mac ambo ti njalôm njawapac, magoc tinjambu aô walic mac tiyham, ma têtj ndoc dinanj, mac oc atac njayham atu. Ma lau danj oc sêkôc atac njayham su yêc mac dom. ²³ Têtj têtj dinanj mac oc andac aô pi gêtj danj tiyham dom. Yomandô aô wasôm têtj mac, bu gêtj sake nanj mac atej têtj Damanj tu anej njâ-nga, nanj inj oc kêtj têtj mac. ²⁴ Têtj njamata-nga e meñ têtj kwahic dec, mac atej gêtj danj tu anej njâ-nga dom. Kwahic dec ma ndi, nanj atej gêtj tu anej njâ-nga. Ma Anôtô oc kêtj têtj mac, ma mac oc atisambuc njandô.”

Yisu ku njac lai nom-nga dulu

²⁵ “Gêtj honj dinanj aô gasôm têtj mac njac yom gôlinj. Magoc têtj oc meñ sa, nanj aô oc wasôm yom têtj mac njac yom gôlinj dom. Aô oc wasôm yom yêc awê têtj mac pi Damanj. ²⁶ Têtj ndoc dinanj mac oc atej gêtj tu anej njâ-nga. Aô wasôm têtj mac, bu aô dauñ oc wanem mac awham têtj Damanj lec dom. Mac daôm atej nem mbec solop têtj inj, ²⁷ bu inj atac whinj mac. Aê! Damanj Anôtô atac whinj mac, njahu bu mac atac whinj aô, ma akêtj whinj bu inj kêkinj aô gameñ. ²⁸ Aô gambo gawhinj Damanj munj su, dec gasip nom gameñ. Ma kwahic dec aô bu wahu nom sinj ma wambu watêtj inj wandi.”

²⁹ Têtj dinanj Yisu ndê njac-sênyomi sêsôm têtj inj, “Kwahic dec am sôm yom yêc awê, ma sôm njac yom gôlinj dom. ³⁰ Ma kwahic dec yac anjalê bu am kêyalê gêtj honj. Ma lau sêkêtj gêndac têtj am dom magoc am kêyalê njac si gauc ti yom honj munj. Tu dinanj-nga dec yac akêtj whinj bu am mwenj akêtj Anôtô ndê.” ³¹ Goc Yisu sôm têtj njac, “Kwahic dec mac akêtj whinj, a? ³² Aô wasôm têtj mac, bu ndoc oc meñ sa, ma kwahic dec meñ kêpinj su, nanj mac honj oc ahu aô sinj ma alhô têtj têtj. Magoc aô oc wambo tanjwasêtj dom, bu Damanj oc mbo whinj aô. ³³ Aô gasôm yom honj dindec têtj mac bu wapuc mac dôñ bu ambo ti atac malô tu aô-nga. Yêc nom mac oc atap njawapac sa, magoc ambo ti nem njalôm pêñ dôñ, bu aô gaku njac lai nom-nga dulu su.”

17

Yisu teñ mbec tu inj dau-nga

¹ Yisu sôm yom dinanj su, goc tatic undambê, ma teñ mbec bocdec bu, “Damanj, anej ndoc hôc asê su. Po am Atôm, aô dec

* **16:10:** Yom dau njahu yêc awê dom. Lau njatô gauc gêm bu yom dau njahu bocdec bu. Lau nom-nga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic inj ndu. Njac si gauc sa dom, ma sêlic inj gitôm njac sac danj. Magoc Anôtô unj inj sa, ma kôc inj sa pi undambê gi, dec tôte asê bu Yisu inj njac gitêtj. Bocdinañ Njalau Dabunj oc tôte asê bu lau nom-nga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau njatô gauc gêm bu yom dau njahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhônj lau nom-nga pi lêtj gitêtj tiyham, dec Njalau oc meñ bu whê njac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêtj.

nej waên sa, ma ñalêñ dinanj aô oc wapo am nem waêm sa. ² Am kêñ ñaclai têtj aô pi ñamalac hoñ, tu bu wakêtj lau hoñ nanj am kêñ têtj aô, nanj sêmbo tali ñapanj. ³ Ma ñac si ñahu sêmbo tali ñapanj-ñga dau bocdec bu, sêñyalê am Anôto ñandô tigenj, ma sêñyalê aô, Yisu Kilisi nanj am kêkinj aô gameñ.

⁴ “Aô gac dabinj gwelenj nanj am kêñ sip aô amanj, ma tu dinanj-ñga dec aô gapo nem waêm sa yêc nom. ⁵ Têtj ñamata-ñga nom dindec mbasi, nanj aô dec gambo gawhij am ma hêclu dawêkaiñ ñawasi atu dawhij dauñ. Kwahic dec Damanj, aô wandac am bu kôc aô sa bu wambo wawhij am tiyham ti ñawasi atu dau.”

Yisu tej mbec tu ij ndê ñgacsêñjomi-ñga

⁶ Ma Yisu sôm, “O Damanj, am kêyalij am nem lau sa yêc nom, ma kêñ ñac sêsip aô amanj. Aô gatôc am asê têtj ñac su, ma ñac danja wambu am nem yom. ⁷ Ma kwahic dec ñac sêñyalê bu gêtj hoñ nanj aô gakôm, nanj ñahu am daôm, ma am kêñ sip aô amanj bu wakôm-ñga. ⁸ Bu yom nanj am kêñ têtj aô, nanj aô gasôm asê têtj ñac, ma sêkôc sa. Ma ñac sêñyalê pi ñandô bu muñ-ñga aô gambo gawhij am, ma sêkêtj whij bu am daôm kêkinj aô gameñ. ⁹ Kwahic dec aô bu wateñ mbec tu ñac-ñga. Aô wateñ tu lau nom-ñga hoñ-ñga dom, magoc aô wateñ tu am nem lau hoñ, nanj am kêñ sip aô amanj-ñga. ¹⁰ Aneñ lau hoñ sêti am nem, ma am nem lau hoñ sêti aô neñ. Ma aô gatap waên sa tu ñac-ñga. ¹¹ Aneñ têtj wambo nom-ñga pacndê, ma malô aô oc watêtj am waloc. Magoc ñac oc gacgeñ sêmbo nom. O Damanj dabuñ, aô bu wateñ am bu yob lau dinanj ña am nem ñaê ña-ñaclai atu nanj am gêlic ñayham bu kêñ têtj aô. Yob ñac bu sêpiñ dau dôñ sêti gêtj tigenj, gitôm hêclu dati gêtj tigenj. ¹² Têtj ndoc aô gambo gawhij ñac, nanj aô gayob ñ ac ñapep ña am nem ñaê ña-ñaclai nanj am kêñ têtj aô. Ma bocdinañ ñac si danj giñga dom. Ñgac tigenj nanj gic waê bu peñ, nanj tawasê oc niñga, bu kôm yom nanj sêto yêc, nanj ñandô sa.

¹³ “Malô aô oc watêtj am waloc. Tigenj kwahic dec aô gambo nom ma gasôm yom hoñ dinanj asê têtj aneñ lau, tu bu aneñ atac ñayham nem ñac ahuc, ma kôm ñac sêtisambuc. ¹⁴ Aô gakêtj am nem yom têtj ñac, ma lau sac nom-ñga atac tec ñac. Sêtéc ñac ñahu bu ñac si mala ñandô yêc nom dom, gitôm aô dauñ neñ malaj ñandô yêc nom dom. ¹⁵ Aô wateñ am bu kôc ñac su yêc nom dom, magoc aô wateñ am bu yob ñac tu ñgac sac Sadañ-ñga. ¹⁶ Ñac si mala ñandô yêc nom dom, gitôm aô neñ malaj ñandô yêc nom dom. ¹⁷ Damanj, am nem yom ij yom ñandô eñ. Kêñ nem yom ñandô sip ñac si ñalôm bu kôm ñac sêti lau dabuñ ñandô. ¹⁸ Tôm am kêkinj aô gasip nom gameñ, dec

aô wanjinj ñac sêsa sêndi sêmbo lau nom-ñga ñalôm. ¹⁹ Kwahic dec aô gam dabuñ dauñ bu wandic bata am nem lêtj nem lau si-ñga, ma ñalêñ dau dinanj dec oc tôm bu ñac dau sêti am nem lau dabuñ.”

Yisu tej mbec tu lau hoñ nanj oc sêkêtj whij ij-ñga

²⁰ “Aô wateñ mbec tu lau hoñ kwahic dec sêñyalê aô, nanj tawasê-ñga dom. Aô wateñ mbec tu lau hoñ nanj sêñgô yom nanj ñac oc sêhoc asê pi aô, ma sêkêtj whij aô-ñga sêwhij. ²¹ Kêñ ñac hoñ sêmbo ti ñalôm ma gauc tigenj, gitôm hêclu dati gêtj tigenj, am mbo aô ñalôm, ma aô gambo am ñalôm. Pwiñ ñac hoñ dôñ sênem daminj hêclu, ma bocdinañ têtj ndoc lau nom-ñga sêlic ñac sêpiñ dau dôñ ti ñalôm tigenj, dec ñac hoñ oc sêkêtj whij bu am kêkinj aô gameñ. ²² Am nem ñaclai ti ñawasi nanj am kêñ têtj aô, nanj dec aô gakêtj têtj ñac, bu ñac oc sêti gêtj tigenj gitôm hêclu dati gêtj tigenj. ²³ Am mbo aô ñalôm, ma aô wambo ñac ñalôm, tu bu wapiñ ñac dôñ bu sêmbo ti ñalôm ma gauc tigenj. Ma bocdinañ lau nom-ñga oc sêñyalê bu am kêkinj aô gameñ, ma bu am atac whij ñac gitôm am atac whij aô.

²⁴ “Damanj, aô tac whij bu lau hoñ nanj am kêñ ñac sêsip aô amanj, nanj sêwhij aô sêmeñ ma sêmbo gameñ nanj aô oc wambo. Dec ñac oc sêlic ñawasi atu nanj am kêñ têtj aô. Bu muñ-ñga, nom dindec mbasi, nanj am atac whij aô ndu andô, dec kêñ ñawasi dau têtj aô. ²⁵ O Damanj gitêtj, lau nom-ñga sêñyalê am dom. Tigenj aô kayalê am, ma lau dindec sêñyalê bu am kêkinj aô gameñ. ²⁶ Aô gatôc am asê têtj ñac, ma watôc am asê ñapanj. Ma tu dinanj-ñga dec am nem atac whij aô-ñga oc yêc ñac si ñalôm. Ma aô dauñ oc wambo ñac si ñalôm wawhij.”

18

Sêkôc Yisu dôñ

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Yisu tej mbec dau pacndê, goc ij ti ndê ñgacsêñjomi sêhu Jerusalem sinj, ma sêpi Busuj Kidron-ñga ñadanja si. Ma sêsôc ôm +olib-ñga danj nanj yêc dinanj. ² Judas, ñgac nanj hoc Yisu asê, nanj kêyalê ôm dinanj, bu ndoc daêsam Yisu ti ñgacsêñjomi sêkac sa sêmbo dindê. ³ Bocdinañ têtj ôbwêc dinanj ij kêkuc ñac, ma sa têtj ôm dau gi. Iñ wê lau sinj Rom-ñga toñ danj ma lau sinj-ñga lôm dabuñ-ñga ñatô nanj dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêñkinj. Ñac sêñsêlêñj ti sêhóc dawenj ti lam, ma wapa sinj-ñga, ma sêhóc asê ôm dinanj.

⁴ Yisu kêyalê gêtj hoñ nanj oc hóc asê ij, goc sa gi ma ndac ñac bu, “Mac anjalê asa?” ⁵ Ma ñac sêsôm, “Yac anjalê Yisu Nasaret-ñga.” Dec Yisu sôm, “Aô dauñ dindec.” (Têtj ndoc dinanj, Judas, ñgac hoc ij asê-ñga, kalhac

whiñ lau dinañ.) ⁶ Têñ ndoc ñac sêñgô Yisu ndê yom bu, “Aô dauñ dindéc,” goc ñac hoñ sêyu dau su ma sêpeñ sêsip nom si. ⁷ Ma in ndac tiyham, “Mac anşalê asa?” Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-ña.” ⁸ Goc in ô yom ma sôm, “Aô gasôm su, bu aô dauñ dindéc. Mac asôm bu mac anşalê aô, ma bocdinañ atec aneñ lau dindéc sêlhô sêndi.” ⁹ Yisu sôm yom dau tu bu nem in ndê ñgacsêñomi si-ña. Ma tu dinañ-ña yom nañ in sôm muñ su bocdec bu, “Aô oc wayob ñamalac hoñ nañ Damañ kêtñ têtñ aô, bu ñac si danñ ñinga dom,” nañ dec ñandô sa.

¹⁰ Saimon Pita kôc in ndê bien baliñ sa, ma pa dabuñsiga ñamata-ña ndê ñgac akiñ ndê danñgalañ andô-ña su. Ñgac akiñ dau ndê ñaê Malkus. ¹¹ Magoc Yisu sôm têtñ Pita, “Kêtñ nem bien mbu sip ñapañ ndi. Damañ kêtñ laclu ñwapac-ña dindéc têtñ aô, ma aô gac waê bu wanôm.”

Sêwê Yisu sêtêtñ Anas si
(Mat 26:57)

¹² Goc ñgac bata siñ-ña ti ndê lau siñ, ma lau siñ sêyob lôm dabuñ-ña nañ lau bata Israel-ña sêñkiñ, nañ sêkôc Yisu ma sêsô in amba dôñ. ¹³ Goc sêwê in sêtêtñ Kayapas lawa Anas ndê andu si. Kayapas, in lau Israel si dabuñsiga ñamata-ña têtñ têtñ dinañ. ¹⁴ In ñgac nañ muñ-ña sôm asê têtñ lau bata Israel-ña, bu oc ñayham bu ñgac tigen mbac ndu ô lau hoñ.

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Sêwê Yisu sêtêtñ dabuñsiga ñamata-ña ndê andu, ma sêsôc tunlôm nañ kêtñgi andu dau, nañ si. Ma Saimon Pita lu ñgacsêñom danñ sêñkuc. Ñgacsêñom dau dabuñsiga ñamata-ña kêtñyalê in tidôn, ma bocdinañ dec in kêtñc Yisu ma gacgeñ sôc tunlôm dau gi. ¹⁶ Magoc Pita sôc gi dom, in kalhac awê kêtñgatam. Dec ñgacsêñom nañ dabuñsiga ñamata-ña kêtñyalê, nañ mbu gi ma sôm yom pi Pita whiñ awhê akiñ nañ yob gatam, goc kôc Pita sôc gi. ¹⁷ Ma awhê akiñ dinañ ndac Pita bocdec, “Ma bocke? Am Yisu ndê ñgacsêñom danñ whiñ, a?” Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba! Aô dom!”

¹⁸ Têñ ôbwêc dinañ gameñ ñalhuc sa, dec lau akiñ ti lau siñ lôm dabuñ-ña sêkôm ya golom asê goc sêlhac sêñgihi ma sêñsulu. Ma Pita gi kalhac whiñ ñac ma kêsulu ya.

Dabuñsiga Anas kêsû Yisu
(Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71)

¹⁹ T êñ dinañ, dabuñsiga ñamata-ña Anas* kêsû Yisu pi in ndê sêñomi, ma pi yom nañ in kêtñdôn têtñ lau. ²⁰ Ma Yisu sôm, “Aô gasôm aneñ yom hoñ yêc awê. Aô kadôhôn lau gambo ñac si lôm wê-ña ma yêc lôm dabuñ Jerusalem-ña, gameñ nañ lau Israel-ña hoñ êlêmê sêkac dau sa sêmo nañ. Ma aô gasêc yom danñ ahuc dom. ²¹ Bocdinañ tu sake-ña am kêsû aô? Ndac lau nañ sêñgô aneñ yom. Ñac hoñ sêñyalê yom nañ aô gasôm.” ²² Têñ ndoc Yisu sôm yom dinañ, goc ñgac siñ lôm dabuñ-ña nañ kalhac kêtñ in, nañ tap in sip ali andô ma sôm, “Toc dabuñsiga atu sa, ma ô in ndê yom bocdinañ dom!” ²³ Dec Yisu sôm, “Yom nañ aô gasôm, nañ bu yom so, nañ goc sôm têtñ aô. Magoc aô gasôm yom so danñ dom, ma tu sake-ña dec am tap aô?” ²⁴ Têtñ dinañ Anas kêtñ Yisu têtñ dabuñsiga ñamata-ña Kayapas gi. Ma wac nañ sêsô in amba dôñ, nañ gacgeñ yêc.

Pita sêc Yisu ahuc tiyham
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma ñamalac danñ ndac in, “Am ñgac dau ndê ñgacsêñom danñ, me?” Ma Pita pa dau ma sôm, “Mba!” ²⁶ Dabuñsiga ñamata-ña ndê ñgac akiñ danñ mbo gameñ dinañ. In ñgac nañ Pita pa in ndê dangalañ su, nañ ndê têtñgac. Ma in sôm têtñ Pita, “Ma bocke? Aô galic am kalhac whiñ ñgac dinañ yêc ôm olib-ña. Yomandô, me?” ²⁷ Magoc Pita pa dau tiyham, ma ñgahô eñ dalec danñ gi hu tañ.

Pailot kêsahê Yisu
(Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25)

²⁸ Ôbwêc pacndê, ma têtñ bêbêc ganduc lau bata Israel-ña sêhu Kayapas ndê andu siñ ma sêwê Yisu sêtêtñ gôlinñwaga Rom-ña ndê andu si. Lau bata Israel-ña dinañ sêsôc andu dau dom, sêtôc dau ma gauc gêm bu oc kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-ña, dec oc tôm dom bu sêneñ Mwasin Pasowa-ña.† ²⁹ Bocdinañ Pailot, ñgac nañ gêm gôlin gameñ Judia-ña sa têtñ ñac gi, ma ndac ñac, “Mac asôm bu ñgac dindéc kôm giso bocke?” ³⁰ Ma sêô yom ma sêsôm, “In bu ndê giso mbasi, dec yac oc akôc in atêtñ am ameneñ lec dom.” ³¹ Dec Pailot sôm, “Mac daôm akôc in sa andi, ma amatôc in êñkuc mac daôm nem yomsu.” Magoc ñac sêsôm, “Mba! Bu

* **18:19:** Anas - Muñ-ña lau Israel-ña sêñyalin Anas sa ti ñac si dabuñsiga ñamata-ña. Têtñ yala AD15 lau Rom-ña sêkôc in su yêc gwelen dau. Tinambu Kayapas in lau Israel si dabuñsiga ñamata-ña, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabuñsiga ñamata-ña whiñ. † **18:28:** Lau Israel-ña si yomsu danñ sôm bu ñac bu sêneñ dabuñ dau, dec ñac sêmo ahê têtñ tluu gameñ apa-ña. Nahu bu lau gameñ apa-ña sêñkuc Anôtô ndê yomsu dom, ma lau Israel-ña bu sêmo sêmpin ñac, dec oc kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-ña. Pailot in ñgac Rom-ña danñ, ma lau gameñ apa-ña daêsam sêmo in ndê andu, ma tu dinañ-ña lau bata Israel-ña sêtêc bu sêsôc in ndê andu.

mac lau Rom-nga akêñ yao bu yac lau Israel-nga andic ñamalac ñan ndu dom.”³² Ñalêñ ñinan dec Yisu ndê yom pi lêñ nan in oc mbac ndu, ñan ñandô sa.

³³ Têñ ñinan Pailot lu ñac sin ma sôc andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac in, “Am lau Israel-nga si Kin, a?”³⁴ Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm yom ñinan tôm am ñadôm nem gauc, me lau ñatô sêsôm yom dau pi aô?”³⁵ Ma Pailot sôm, “Aô ñgac Israel-nga dom! Am ñadôm nem lau ti dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêkêñ am têtñ aô mweñ. Am kôm gêtñ giso bocke?”³⁶ Dec Yisu sôm, “Anetñ gôlinj kin-nga gitôm kin nom ñindec-nga si gôlinj dom. Aô bu wanem gôlinj gametñ nom-nga ñan, dec oc tôm bu anetñ lau akinj sêyob aô ma sêndic sin bu lau bata Israel-nga sêkôc aô dôñ dom. Magoc aô netñ gôlinj ñahu yêc nom ñindec dom.”³⁷ Goc Pailot sôm, “Bocdinan, am sôm bu am kin ñan, a?” Ma Yisu sôm, “Am ñadôm sôm bu aô kin ñan. Anetñ ñinan kôc aô, ma aô gahôc asê nom tu gêtñ tigenj-nga, nan tu wahoc yom ñandô asê-nga. Ma lau hoñ nan atac whin yom ñandô, nan sêkôc anetñ yom sa.”³⁸ Pailot ñgô yom dau goc ndac, “Ma yom bocke in yom ñandô?”

In sôm yom ñinan su, goc sa têtñ lau bata Israel-nga gi, ma sôm tiyham têtñ ñac, “Aô gatap yom ñan bu tamatôc in pi-nga, nan sa dom.”³⁹ Magoc mac nem mêtê ñan yêc, bu wahu gapocwalô ñan sin têtñ mac têtñ Mwasin Pasowa-nga ñandoc. Mac atac whin bu aô wahu ñgac ñindec, nan sêsam bu Kin Israel-nga, nan sin têtñ mac, me mba?”⁴⁰ Magoc sêmbwêc, “Mba! In dom! Hu Barabas sin têtñ yac.” Barabas in lau nan sêñgilî sin têtñ lau Rom-nga, nan si ñan.

19

Sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu

(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-

25)

¹ Goc Pailot kêtñ Yisu têtñ lau sin-nga bu sêhi in ña sô. ² Ma sêñsau bu sêtoc in sa. Sêwhê wac kêm ma sêkêñ in in gitôm sunsun, ma sêkêñ in sôc ñakwê kokoc gitôm kin si ñakwê. ³ Goc sêsoc sêsa sêl hac in anjô-nga ma sêmbwêc, “Ei! Datoc lau Israel si Kin ñindec sa man!” Ma sêtap in sip ali andô.

⁴ Ma Pailot sa menj tiyham ma sôm têtñ lau bata bu, “Anjô su nan! Aô netñ lau sin-nga oc sêkôc in sa têtñ mac menj. Ma bocdinan dec anyalê bu aô gatap yom ñan sa pi in dom.”

⁵ Goc sêkôc Yisu sa menj, ti sunsun wac kêm ma ñakwê kokoc. Ma Pailot sôm, “Alic ñgac dau dec.” ⁶ Têtñ ndoc dabuñsiga atu-tu ma lau sin lôm dabuñ-nga sêlic in, nan sêmbwêc,

“Ndic in pi a gicso dau! Ndic in pi a!” Magoc Pailot sôm, “Mba! Aô gatap yom ñan sa pi in dom. Mac ñadôm akôc in sa andi ma andic in pi a.”⁷ Ma lau bata Israel-nga sêsôm, “In toc dau sa ma sam dau bu Anôtô ndê Atu! Ma tu yom sac ñinan-nga, yac mba yomsu sôm bu in mbac ndu man.”

⁸ Pailot ñgô yom ñinan ma tôc dau ñandô. ⁹ Goc in kôc Yisu mbu sôc andu ñalôm gi, ma ndac in, “Am mweñ akêñ nde?” Magoc Yisu gêm dôñ, ¹⁰ Ma Pailot sôm têtñ in, “Bocke am ô anetñ yom dom? Anetñ ñaclai yêc bu wanjapwêc am su, me bu wandic am pi a gicso dau ndi. Am kêtñalê, a?”¹¹ Dec Yisu ô yom ma sôm, “Anôtô bu kêtñ têtñ am dom, dec am oc tôm dom bu kôm gêtñ ñan têtñ aô. Bocdinan dabuñsiga nan kêtñ aô gasip am amam, nan kôm giso hóc gêtñc am nem su.”

¹² Pailot ñgô yom ñinan, dec kêtñalê lêñ bu hu Yisu sin. Magoc lau bata Israel-nga sêmbwêc ñapan ma sêsôm, “Asa nan toc dau sa bu in kin ñan, nan kôm bu hóc gêtñc Sisa, lau Rom-nga si kin. Bocdinan am bu hu ñgac ñindec sin, nan am Sisa ndê silip dom.”

¹³⁻¹⁴ Bêc ñinan in bêc lau Israel-nga sêmasan Mwasin Pasowa-nga, ma ac kalhac lhu su. Têtñ ndoc Pailot ñgô lau bata Israel-nga si yom ñinan, nan dec in kôc Yisu sa awê têtñ gametñ nan sêsam bu Senj Hoc nan gi. (Yêc Yom +Hibru sêsam gametñ dau bu Gabata.) Yêc ñinan, Pailot ndôc sic ndôc in ndê pônj êmatôc yom-nga, ma sôm têtñ lau bata Israel-nga bu, “Alic mac nem kin ñindec!”¹⁵ Tigenj ñac sêmbwêc, “Kôc in sa ndi! Kôc in sa ndi! Ndic in pi a gicso dau!” Dec Pailot ndac, “Mac atac whin bu aô wandic nem Kin pi a gicso dau ndi, a?” Ma dabuñsiga atu-tu sêo yom ma sêsôm, “In yac mba kin dom! Sisa tigenj in yac mba kin.”¹⁶ Têtñ ñinan Pailot sôc ñac si yom ñapu, ma kêtñ Yisu têtñ ñac bu lau sin-nga sêndic in pi a gicso dau ndi.

Lau sin-nga sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Sêkêñ Yisu hóc dau ndê a gicso dau, ma sêwê in sêsa gametñ nan sêsam bu Gametñ Ñakêcyha-nga si. Yêc Yom Hibru sêsam gametñ dau bu Golgota. ¹⁸ Ma yêc ñinan, ñac sic in pi a gicso dau gi. Ma ñac sic ñgac lu sêpi a sêwhin, ñan kêtñalêñ andô-nga ma ñan kêtñalêñ gasê-nga.

¹⁹ Pailot sôm bu sêto yom pi bapia ñan ma sêndic pi a gicso dau ñahô-nga. Bapia dau sôm, “Yisu Nasaret-nga. Lau Israel-nga si Kin.”²⁰ Sêto yom dau ña lau Israel, ti lau Rom-nga ma lau Griik-nga si awha. Gametñ ñinan yêc sun sa têtñ malac Jerusalem, dec

‡ **18:32:** Yisu sôm bu lau oc sêsun in sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-nga sêtic lau sac ña hoc ndu, magoc lau Rom-nga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu ñinan-nga Yisu sôm bu ñac oc sêsun in sa akêñ nom.

lau Israel-nga daêsam sêlic bapia dau. ²¹ Bocdinañ daburjsiga atu-tu Israel-nga sêtcudin ma sêsôm têtj Pailot, "Am to, 'Lau Israel-nga si Kin,' ma yac alic yham dom! Am bu to, 'Ngac dindéc sam dau bu lau Israel-nga si kin,' dec oc solop." ²² Magoc inç ô yom ma sôm, "Aô gato yom dinañ, ma oc yêc bocdinañ."

²³ Têtj ndoc lau sin-nga sic Yisu pi a gicso dau, nañ sêkôc inç ndê ñakwê su. Ñac lau hale, ma sêwhê ñakwê awê-nga kôc gi toñ hale, ma sêkôc sa tôm gi. Magoc ñac sic sam inç ndê ñakwê ñalôm-nga dom. Ñakwê dau ñayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po baliñ yêc ñasu ma sip têtj gahi. ²⁴ Bocdinañ lau sin-nga sêsôm têtj dandi, "Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac neñ danç kôc po sambuc." Ñac sêkôm bocdinañ, dec yom danç nañ sêto yêc, nañ ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

Ñac sêwhê aneñ ñakwê kôc têtj dandi, ma sêpuc gapoc tu aneñ ñakwê-nga. [BW 22:18]

²⁵ Têtj ndoc dinañ Yisu dinda lu asiwê danç, ma Klopas ndê awhê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpinç a gicso dau. ²⁶ Ma Yisu gêlic inç dinda kalhac whiñ ngac-sêñom nañ inç atac whiñ ñandô, dec inç sôm têtj dinda, "O dinañ. Lic nem atômngac dinañ." ²⁷ Ma inç sôm têtj ngacsêñom dau bu, "Lic am dinam dinañ." Ma têtj bêc dinañ ma gi, ngacsêñom dau kôc Yisu dinda sa ndôc inç ndê andu.

Yisu mbac ndu

(Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36)

²⁸ Yisu kêyalê bu inç gic dabiñ gêtj hoñ su. Ma tu yom danç nañ sêto yêc, nañ ñandô sa-nga, dec inç sôm, "Aô bu yô aô." ²⁹ Lôñ wain ñamakic-nga danç kalhac gameñ dinañ, ma ngac sin-nga danç kôc sôwam danç ma kêñ sip wain. Goc inç sô pi a baliñ danç, ma hóc sa pi têtj Yisu whasuñ gi. ³⁰ Inç nôm su ma sôm, "Aô neñ gwelenç hoñ pacndê su." Goc inç wec, ma mbac ndu.

³¹ Têtj bêc dinañ lau Israel-nga sêmasañ dau tu bêc Sabat-nga, ma Sabat lañsê-nga inç ñac si om atu danç. Ñac sêtec bu lau batê sêngalêñ a gicso dau têtj bêc atu dinañ, bocdinañ dec lau bata sêndac Pailot bu lau sin-nga sêtcu lau dau si gahi dudu tu bu sêmbac ndu ñagahô-nga, goc sêkôc ñac si ñamlañ su ma sêñsuhuj. ³² Pailot gôlôc su, dec lau sin-nga sêtêtj ngac danç nañ sic pi a gicso dau whiñ Yisu nañ si, ma sêtcu inç gahi dudu. Goc ñac sêtcu ngac tilu-nga gahi dudu bocdinañ.

³³ Tigeñ têtj têtj sêtêtj Yisu si, nañ sêlic bu inç mbac ndu su, dec sic inç gahi dudu dom.

³⁴ Magoc ngac sin-nga danç kôc inç ndê kêma ma kuñ Yisu sip ñabi, ma ñagahô dac ti bu kêc sa meñ. ³⁵ (Ngac nañ gêlic gêtj hoñ dinañ su, nañ dec sôm asê, ma inç ndê yom inç yom ñandô. Inç dau kêyalê bu inç ndê yom inç yom

ñandô, ma inç sôm asê bu mac akêtj whiñ bocdinañ.) ³⁶ Gêtj dinañ hóc asê, dec yom lu nañ sêto yêc, nañ ñandô sa.

Yom danç yêc bocdec bu:

Ñac oc sêtcu inç ndê ñakwa danç dudu dom. [BW 34:20]

³⁷ Ma yom danç tiyham yêc bocdec:

Ñac oc sêlhac ma tahê ngac nañ sêkuñ inç nañ. [Sek 12:10]

Sêkêtj Yisu ndê ñamlañ yêc hoc ñasuñ

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Ngac danç mbo, nañ sêsam bu Josep, ma inç meñ akêtj malac A rimatiya. Inç kêñ whiñ Yisu, magoc sêc dau ahuc, bu inç tóç lau bata Israel-nga. Têtj telha dinañ inç têtj Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlañ. Pailot gôlôc, dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê ñamlañ su yêc a gicso dau. ³⁹ Ma Nikodemas gêm inç sa. Nikodemas inç ngac bata Israel-nga nañ mun-nga gi gêlic Yisu têtj ôbwêc danç. Inç kôc a ñakwi ti gêtj ñamalu nañ sêngaluñ whiñ dau su, nañ gitôm 30 kilogram, ma whiñ Josep gi. ⁴⁰ Inçlu sêkôc Yisu ndê ñamlañ, ma sem oso ña gêtj ñamalu, goc sêhi ahuc ña po ñayham. Sêkôm gêtj dau kêkuc lau Israel-nga si gêbôm sêñsuhuj lau batê-nga. ⁴¹ Ôm danç yêc suñ sa têtj gameñ nañ lau sin-nga sic Yisu pi a gicso dau. Ma sêhó danç yêc ôm dau ñalôm, nañ lau sêlêñ gwanaj su yêc hoc ñalôm, ma sêkêtj ngac batê danç yêc hoc ñasuñ dau munç su dom. ⁴² Bocdinañ sêñsuhuj Yisu ñamlañ yêc hocsuñ dinañ, ñahu bu bêc dinañ inç bêc lau Israel-nga sêmasañ dau tu Sabat-nga, ma hocsuñ dau yêc kêpiñ.

20

Yisu tisa

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-10)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, ma têtj wake ñabêc ñamata-nga Maria Magadala tisa têtj bêbêc ganduc, ma sa têtj sêhó gi. Inç gêlic bu hoc atu nañ sêkêtj ndôc sê awha, nañ ndôc ñamala dom. ² Goc inç kêti mbu têtj Saimon Pita lu ngacsêñom nañ Yisu atac whiñ ñandô, nañ gi, ma sôm têtj inçlu, "Oyaê! Ñac sêkôc Pômdau ndê ñamlañ su yêc sêhó, ma yac am gauc gameñ nañ sêkêtj inç yêc." ³ Goc Pita lu ngacsêñom dinañ sêti bu sêtêtj sêhó sêndi.

⁴ Inçlu sênti si, ma ngacsêñom dinañ hóc gêlêc Pita su ma hóc asê munç. ⁵ Inç sôc gi dom, magoc inç wec ma tóç gwanaj, ma gêlic po nañ sêhi pi Yisu ndê ñamlañ, nañ yêc ñamala.

⁶ Saimon Pita kêkuc meñ hóc asê ma gacgeñ sôc hocsuñ dau ñalôm gi. Inç gêlic po nañ yêc, ⁷ ma po nañ sêhi pi Yisu ñagôlônç. Po dinañ yêc dau-nga, magoc yêc bambaliñ dom, yêc gitôm sêtip sa ñapep. ⁸ Goc ngac-sêñom nañ hóc asê sêhó munç, nañ sôc gi whiñ. Inç gêlic po ñambwa, dec kêñ whiñ bu Yisu tisa su yomandô. ⁹ (Munç-nga e meñ têtj têtj dinañ,

nanj ñac si gauc sa dom pi yom honj nanj sêto yêc bu Yisu oc tisa akêñ lau batê-nga.)

Yisu hoc dau asê têtj Maria Magadala

¹⁰ Dinañ su ma ñgacsêñjom lu dinañ sêlhô sêmbu sêtêtj si andu si. ¹¹ Magoc Maria Magadala nanj mbu meñ su, nanj gacgeñ kalhac sêhò ñamakê ma tanj. Inj wec bu tôc gwaniñ sêhò ñalôm, ¹² ma inj gêlic anjela lu ti ñakwê sêsêp sêndôc gameñ nanj muñ-nga Yisu yêc, danj ndôc ñagôlôñ-nga, ma danj ndôc gahi-nga. ¹³ Ma sêndac inj, “O awhê! Am tanj tu sake-nga?” Ma inj ô yom ma sôm, “Lau sêkôc aneñ Pômdau ndê ñamlañ su, ma aô gam gauc gameñ nanj sêkêñ inj yêc nanj.” ¹⁴ Inj sôm yom dinañ su, dec tagêlic ma gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu inj Yisu. ¹⁵ Ma Yisu sôm, “Awhê! Am tanj tu sake-nga? Am kêsalê asa?” Maria gauc gêm bu inj ñgac nanj yob ôm dau, dec sôm, “O ñadau, am bu kôc inj ndê ñamlañ su, goc sôm asê têtj aô bu am kêñ inj yêc gameñ bocke, ma yac oc andi akôc inj sa.” ¹⁶ Têtj dinañ Yisu sôm têtj inj, “Maria.” Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ña Yom Hibru, “Raboni!” (Yom dau danem kwi bu ‘Kêdôhônwaga.’) ¹⁷ Inj kêgape Yisu dôñ ñanja, magoc inj sôm, “Am êmasac aô ñapanj dom, bu aô gatêtj Damanj ga su dom. Magoc am mbu ndi, ma sôm têtj aneñ asidôwai bu aô oc wambu watêtj aneñ Damanj, ma mac nem Damam. Inj aô neñ Anôtô, ma mac nem Anôtô.”

¹⁸ G oc Maria Magadala kôlhô têtj Yisu ndê sêñjomi gi, ma sôm têtj ñac bu, “Pômdau tisa ma aô galic inj su!” Ma yom honj nanj Yisu sôm têtj inj, nanj inj gic miñ têtj ñac.

Yisu hoc dau asê têtj ndê sêñjomi

¹⁹ Têtj wake ñabêc ñamata-nga dinañ ñaôbwêc, sêñjomi sêmbu andu danj ñalôm sêwhiñ dau. Ñac sic gatam ahuc ñanja, bu sêtôc lau bata Israel-nga. Sêmbu dinañ, ma Yisu hoc dau asê kalhac ñac ñalhu, ma sôm, “Yom malô whiñ mac!” ²⁰ Inj sôm yom dinañ su, goc tôc inj amba ma ñabi têtj ñac sêlic. Ma ñac honj atac ñayham atu tu sêlic Pômdau-nga. ²¹ Ma inj sôm tiyham, “Yom malô whiñ mac! Tôm Damanj kêkinj aô gasip nom gameñ, nanj kwahic dec wanjkinj mac asa andi.” ²² Dec inj yu wayahô pi ñac ma sôm, “Akôc Ñalau Dabuñ sa loc. ²³ Aô wakêñ ñaclai têtj mac bu asuc ñamalac si sac kwi. Ñac nanj mac asuc ñac si sac kwi, nanj Anôtô suc ñac si sac kwi bocdinañ. Ma ñac nanj mac asuc si sac kwi dom, nanj si sac oc gacgeñ yêc ñac-nga.”

Yisu hoc dau asê têtj Tomas

²⁴ Têtj ndoc ñamata-nga nanj Yisu hoc dau asê têtj inj ndê sêñjomi, nanj Tomas mbo whiñ ñac dom. Inj ñgacsêñjomi 12 si danj nanj sêsam bu Lôcmpôn. ²⁵ Tinjambu sêñjomi ñatô sêsôm têtj inj bu, “Yac alic Pômdau su!” Magoc inj

sôm, “Aô gakêñ whiñ dom! Aô bu walic bôlêm ñamala yêc inj amba, ma wakêñ aô amanjatu sip ñamala dau, ma sôc kêm ñamala yêc inj ñabi, dec aô oc wakêñ whiñ.”

²⁶ Wake danj giñja su, ma Yisu ndê sêñjomi sêmbu andu dau tiyham, ma Tomas mbo whiñ ñac. Ñac sic gatam ahuc ñanja sa, magoc Yisu meñ kalhac ñac ñalhu. Ma inj sôm, “Yom malô whiñ mac!” ²⁷ Ma inj sôm têtj Tomas, “Lic aô amanj, ma kêñ amam-atu sip dec, ma kêñ amam-atu sôc aneñ ñabi. Hu nem atac lu-lu siñ, ma kêñ whiñ.” ²⁸ Dec Tomas sôm, “Aneñ Pômdau, ma aneñ Anôtô am!” ²⁹ Goc Yisu sôm têtj inj, “Am gêlic aô su, dec kêñ whiñ. Aô awhañ hôc lau nanj sêlic pi tandô dom, magoc sêkêñ whiñ, bu ñac oc sêtap Anôtô ndê mwasiñ sa.”

Jon ndê bapia ñahu

³⁰ Yisu kôm gêñ dalô daêsam yêc inj ndê sêñjomi anjô-nga, nanj ñamiñ yêc bapia dindec dom. ³¹ Magoc yom pi gêñ dalô nanj sêto sip bapia dindec, nanj yêc tu bu mac asam ma akêñ whiñ bu Yisu inj Mesaya, Anôtô ndê Atu. Ma tu mac akêñ whiñ inj ndê ñaê-nga, dec mac oc atap senj ambo tamli-nga sa.

21

Ñgacsêñjomi sêhê i daêsam

¹ Tinjambu Yisu hoc dau asê têtj ñgacsêñjomi tiyham, yêc Bugictonj Taibirias* ñamakê. Ma ñamiñ dau dindec. ² Saimon Pita, ma Tomas nanj sêsam bu Lôcmpôn, Natanael nanj meñ akêñ malac Kana yêc Galili, Sebedi ndê atu lu, ma ñgacsêñjom lu tiyham sêmbu sêwhiñ dau. ³ Ma Pita sôm têtj ñac, “Aô bu wasa wandi wakôc i.” Ma ñac sêsôm, “Ayôc, yac awhiñ am daloc.” Bocdinañ ñac honj sêpi wanj danj ma sêsa si bu sêkêñ wasanj. Magoc têtj ôbwêc dinañ, sêkôc i danj dom.

⁴ Têtj bêbêc ganduc Yisu kalhac baô, tigenj ñac sênyalê dom bu inj Yisu. ⁵ Ma inj hê mwalêc ñac ma sôm, “Aê mac lau. Mac akôc i ñatô, me mba?” Ma sêsôm, “Mba!” ⁶ Dec inj sôm têtj ñac, “Akêñ wasanj sip andô-nga, ma mac oc atap i ñatô sa.” Bocdinañ ñac sêkêñ wasanj sip gi ma sêkôc i daêsam andô, dec gitôm dom bu sêhê sa. ⁷ Têtj dinañ ñgacsêñjom nanj Yisu atac whiñ kêlêc, nanj sôm têtj Pita bu, “Kec, Pômdau dau dê.” Saimon Pita ngô yom dau, goc ñagahô inj kôc ndê ñakwê awê-nga sa, hi pi dau, ma pwê sip bu gi, ma bu têtj Yisu ndi. ⁸ Wanj dau poc kêpiñ baô, ñasawa gitôm 90 mita, ma ñgacsêñjomi ñatô sêhêc wanj ma sêhê wasanj ti i sêñjuk Pita.

⁹ Ñac sêhêc asê baô, ma sêlic i sa ya ñanda, ma bolom ñatô. ¹⁰ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Akôc i ñatô sa yêc wasanj amenj.” ¹¹ Goc Saimon Pita têtj wanj gi, kêgapwêc wasanj su, goc sêhê pi baô gi. I atu-atu daêsam sêyêc wasanj,

* 21:1: Taibirias - Bugictonj Galili-nga ndê ñaê danj.

nanj sêsê sa gitôm 153, magoc wasanj dau kic dom. ¹² Nac honj sêtôc bu sêndac inj bu, "Am asa?" Magoc yêc nac si njalôm sênyalê bu inj Pômdau. Ma Yisu sôm, "Aneñ ma aneñ gêñ bêbêc-nga." ¹³ Dec inj kêsêlêñ gi ma kôc i ti bolom sa, ma kêñ têtñ nac. ¹⁴ Dinañ ti têtñ titô-nga nanj Yisu hoc dau asê têtñ ndê ngacsêñomi têtñ ndoc Anôtô unj inj sa akêñ lau batê-nga.

kôm, mboe yom dau oc nem bapia nom-nga honj ahuc.

Yisu ndê yom têtñ Pita

¹⁵ Nac senj gêñ pacndê, goc Yisu sôm têtñ Saimon Pita, "Saimon, Jon ndê atu. Am tac whiñ aô nandô, hóc gêlêc lau dindêc si atac whiñ aô su, me?" Ma inj sôm, "Aêc Pômdau! Am kêyalê bu aô atac whiñ am." Dec Yisu sôm, "Bocdinañ lôm aneñ domba." ¹⁶ Ma Yisu ndac inj tiyham bu, "Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aô nandô, me?" Ma inj ô yom ma sôm, "Aêc Pômdau, am kêyalê bu aô atac whiñ am." Dec Yisu sôm, "Yob aneñ domba." ¹⁷ Ma inj ndac tidim titô-nga, "Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aô nandô, me?" Pita ndê njalôm njawapac bu Yisu ndac yom tigeñ dinañ têtñ inj tidim tô, ma inj sôm, "Pômdau, am kêyalê gêñ honj. Am kêyalê bu aô atac whiñ am kêlêc." Goc Yisu sôm, "Lôm aneñ domba. ¹⁸ Aô wasôm yom nandô têtñ am. Têtñ ndoc am mbo balê, nanj am kêmasañ daôm, ma kêsêlêñ têtñ gameñ bocke nanj am daôm atac whiñ bu ndi. Tigeñ tinjambu, têtñ ndoc am ti nmalac andô, nanj am oc êmatôc amam, ma lau danj oc sêsô am nem pinjkap dôñ, ma sêwê am têtñ gameñ nanj am atac whiñ dom bu ndi-nga nanj." ¹⁹ Yisu sôm yom dinañ gwanaj pi Pita ndê mbac ndu njalêñ, nanj oc po Anôtô ndê waê sa. Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, "Êmkuc aô!"

Yisu lu ngacsêñom nanj inj atac whiñ

²⁰ Têtñ dinañ Pita kac dau kwi ma gêlic ngacsêñom nanj Yisu atac whiñ inj nandô, nanj kêkuc injlu. (Inj ngac dinañ têtñ ndoc nac senj Pasowa, nanj ndôc gi panj Pômdau, ma ndac inj bu asa oc hoc inj asê.) ²¹ Têtñ ndoc Pita gêlic inj, nanj goc inj ndac Yisu, "Pômdau, ngac dê oc bocke?" ²² Ma Yisu ô yom ma sôm, "Am êmkuc aô ma hêgo daôm pi inj dom. Aô bu wakêñ inj mbo tali e wambu wameñ, nanj aô neñ gêñ." ²³ Tinjambu sêñomi njatô sêñgô yom dau njawaê, ma njatô gauc gêm bu ngacsêñom dinañ oc mbac ndu dom. Magoc Yisu ndê yom hêganonj ngacsêñom dau mbo tali-nga lec dom. Inj sôm bu, "Aô bu wakêñ inj mbo tali e wambu wameñ, nanj aô neñ gêñ."

Yom ndic bata-nga

²⁴ Inj ngacsêñom dau dinañ dec hoc yom honj dindêc asê, ma to sip bapia dindêc. Ma yac anyalê bu inj ndê yom inj yom nandô eñ. ²⁵ Yisu kôm gêñ daêsam ma daêsam andô nanj naminj yêc bapia dindêc dom. Yac bu anjahê bu ato yom sip bapia, pi gêñ honj nanj Yisu

Aposel si gwelen Yom whê bapia dindéc sa-nga

Luk to in ndê buku tilu-nga dindéc, ma gic têku yom nan in to yêc in ndê n̄awaê n̄ayham. Alic yom natô pi Luk yêc ‘Yom whê Luk ndê n̄awaê n̄ayham sa-nga.’

Yêc buku dindéc, Luk to yom pi lêñ nan n̄awaê n̄ayham sa tiapa yêc gameñ nan lau Rom-nga sem gôlin. Sêsam buku dindéc bu ‘Aposel si Gwelen,’ magoc lau natô sêsôm bu ‘N̄alau Dabuñ ndê Gwelen.’ N̄ahu bu gêñ hon nan aposel sêkôm, nan sêkôm n̄a N̄alau dau ndê n̄aclai. Têñ ndoc Yisu bu hu nom dindéc sin ma mbu pi undambê ndi, nan sôm têtñ in ndê lau bu sêhu malac Jerusalem sin dom, e sêtap mwasin nan Anôtô gic bata têtñ n̄ac, nan sa. Yom dau hêganôn in ndê N̄alau Dabuñ (1:4). Ma tinjambu in sôm têtñ n̄ac bu sêhoc yom n̄andô asê pi in yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-nga ma gameñ Samaria-nga, e yom dau sa têtñ nom n̄agameñ hon (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêñ dalô daêsam bu puc n̄ac si yom dôñ, tu bu lau sêlic ti sêngô, ma sêkin whin Yisu-nga. Ma in to yom daêsam pi Saul, nan tinjambu sêsam bu Pol, ma pi n̄alêñ nan Anôtô gêm in kwi, ma kêtalin in sa bu hoc n̄awaê n̄ayham asê têtñ lau gameñ apa-nga nan lau Israel dom.

Yisu gic bata N̄alau Dabuñ

¹ O Tiopilas, yêc aneñ buku n̄amata-nga aô gato yom pi gêñ hon nan Yisu gic hu bu kôm ti kêdôhôn têtñ lau. ²⁻³ Aneñ yom nan gato, nan men têtñ béc nan Anôtô kôc in su pi undambê gi. In hóc n̄andê ma mbac ndu su, ma tinjambu tisa ma hoc dau asê têtñ lau taposel nan in kêtalin n̄ac sa su. Tôm béc 40 in mbo whin n̄ac ma tóc dau têtñ n̄ac sêlic, e sênyalê pi n̄andô bu in tisa ma mbo tali tiyham yom n̄andô. Têtñ n̄asawa dinañ Yisu whê yom sa têtñ n̄ac pi †Anôtô ndê gôlin ma pi gwelen nan bu sêkôm-nga, ma N̄alau Dabuñ pun yom dau dôñ yêc n̄ac si n̄alôm.

⁴ Têtñ béc dan in gêñ gêñ mbo whin n̄ac, ma in kêtñ yatu n̄ac bocdec bu, “Mac ahu Jerusalem sin dam, magoc ahôn e atap mwasin nan Daman gic bata bu kêtñ men, nan sa. Aô gasôm yom pi mwasin dau mun su. ⁵ Mun-nga Jon kêku lau n̄a bu, magoc

béc men kêtñ bu Anôtô êñku mac n̄a N̄alau Dabuñ.”

⁶ Têtñ têtñ dan Yisu mbo whin ndê aposel, ma sêndac in bocdec bu, “Pômdau, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga si gôlin n̄apu, ma ti kin ma nem gôlin yac, me mba?” ⁷ Ma in ô yom ma sôm, “Gêñ bocke nan bu hóc asê lau Israel-nga, ma natêm ti n̄abêc, nan Daman Anôtô ti n̄adau ma kêtalin sa su, ma in oc tóc asê têtñ mac dom. ⁸ Magoc têtñ ndoc N̄alau Dabuñ men ma nem mac ahuc, dec oc kêtñ n̄aclai têtñ mac, ma mac oc ahoc yom n̄andô asê pi aô yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-nga ma gameñ Samaria-nga, e yom dau tiapa nem nom n̄agameñ hon ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁹ Yisu sôm yom dinañ su, goc Anôtô kôc in sa pi lôlôc gi e sôc dao n̄alôm, dec sêlic in apu. ¹⁰ In pi gi ma n̄ac tatic umbon sêlhac, ma sep en n̄ac lu ti n̄akwê sêsêp sêmen sêlhac sêwhin n̄ac. ¹¹ Ma inlu sêsôm, “Mac laungac Galili-nga. Tu ake-nga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anôtô kôc Yisu su yêc mac, ma tinjambu in oc mbu men tiyham n̄alêñ tigen tôm nan alic in pi gi.”

Sênyalin Matias sa ti aposel ô Judas su

¹² Dinañ su, goc sêhu Lôc Olib sin ma sêmbu sêtên Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêtñ Jerusalem, sen n̄asawa gitôm kilometa tigen. ¹³ Têtñ ndoc sêhóc asê su, nan sêtên n̄ac si andu sêmbô-nga si, ma sêpi n̄alôm n̄ahô-nga si. Lau dau si n̄aê bocdec: Pita lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atunjac nan ndê n̄aê Jems, ma Saimon (nan sêsam bu ‘N̄gac †Selot’), ma Jems† atunjac Judas. ¹⁴ Yisu dinda Maria, ti in ndê asi, ma lauwhê natô sêmbô sêwhin n̄ac. N̄ac hon sêpin dau dôñ ti n̄alôm tigen, ma sêten mbec sêwhin dandi tôm béc hon.

¹⁵ Têtñ béc dan lau sêkên whin-nga gitôm lau 120 sêcac sa sêmbô sêwhin dau. Ma Pita tisa kalhac n̄alhu, ma sôm, ¹⁶⁻¹⁷ “O asidôwai hac. Mac anyalê Judas, n̄gac nan wê lau nan sêkôc Yisu dôñ. In yac lau aposel 12 mba dan, ma wêkain gwelen whin yac. Mun-nga andô, N̄alau Dabuñ hoc yom asê sa akêtñ Dawid whasun, nan hêganôn Judas. Ma yom dau gic waê bu n̄andô sa.”

¹⁸ (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-nga, dec lau semlhi in, ma in kôc n̄alô dau ma gi gêmli nom dan. Yêc dinañ in

* **1:12:** Yom nan Luk to, nan sôm bu sen nan yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem n̄asawa, nan gitôm sen †Sabat-nga dan. Lau andô Israel-nga sêmasan n̄agôlin daêsam nan hêganôn yomsu béc Sabat-nga, bu tóc asê gêñ nan lau Israel-nga gitôm bu sêkôm têtñ béc Sabat-nga, ma gêñ bocke nan sêlic bu gwelen. N̄agôlin Sabat-nga dan sôm bu lau sêtôm bu sênyêlêñ sêsa sen n̄asawa gitôm kilometa tigen têtñ béc Sabat-nga. Lau bu sênyêlêñ sêhóc gêlêc kilometa tigen, dec n̄ac oc sêsôm bu sêkôm gwelen, ma sêngili yomsu Sabat-nga. † **1:13:** Luk to n̄aê Jems tidim tô, magoc n̄aê dau n̄gac tigen ndê dom, n̄ac lau tô.

peñ sip gi, e gambo hôc kôc ma ñatac wê.
 19 Lau Jerusalem-nga sêngô ñawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-nga bu Akeldama, nañ danem kwi bu 'Nom ti Dac.'

20 "Yom nañ Dawid hoc asê pi Judas, nañ sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu, 'Inj ndê gameñ tigasañ mañ, ma lau dañ oc sêmo dom.' Ma sêto dañ tiyham bocdec bu, 'Ñamalac dañ oc ti ñgac bata ma kôc inj ndê gwelêñ ô inj su.' 21 Sêto yom dau yêc bocdinan, dec aô gauc gêm bu yac tanjaliñ ñgac dañ sa ô Judas su. Gauc nem lau hoñ nañ sêmo sêwhiñ yac tòm bêc hoñ nañ Pômdau Yisu mbo yac ñasawa. 22 Lau nañ sêmo têt Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê têt e meñ têt ndoc Yisu pi undambê gi. Yac tanjaliñ ñgac si dañ sa, bu hoc Yisu tisa ñawaê asê whiñ yac."

23 Goc sênyaliñ ñgac lu sa, dañ ndê ñaê Matias, ma dañ ñaê Josep, nañ sêsam inj ndê ñaê dañ bu Basabas, ma inj ndê ñaê dañ tiyham bu Justus. 24 Ma sêter mbec bocdec b u, "O Pômdau. Am kêyalê ñamalac hoñ si ñalôm. Tôc ñgac lu dau si asa nañ am kêyalin sa su, nañ asê têt yac. 25 Inj oc kôm gwelêñ nañ am kêñ sip lau aposel amba, nañ Judas hu siñ ma kôlhô têt gameñ nañ gic inj ñawaê, nañ gi." 26 Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma bocdinan inj ti aposel dañ whiñ ñgac lau 11.

2

Ñalau Dabuñ sip meñ

1 Têt Om †Pentikos ñgac hoñ sêmo sêwhiñ dau. 2 Ma ñagahô enj ñakêcsia gitôm mbu puc ñadinda meñ akêñ undambê, ma gêm andu nañ ñgac sêndôc, nañ ahuc. 3 Ma sêlic gêt gitôm yawahô meñ ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ñgac ñagôlôn têtñtêt gitôm ya ña-êmbala. 4 Ma Ñalau Dabuñ gêm ñgac hoñ ahuc e sêsôm lau apa awha nañ sênyalê mun su dom, tòm Ñalau Dabuñ hôc ñgac awha sa.

5 Têt têt dinan lau daêsam sêmo Jerusalem, nañ sêmeñ akêñ nom ñagameñ hoñ. Ñac lau Israel-nga nañ sem akinj Anôtô ma sêtoc inj sa. 6 Ñac sêngô lau nañ Ñalau Dabuñ gêm ñgac ahuc, nañ sêsôm ñgac awha têtñtêt, goc sêsô ñandô ma sêkac sa sêtigasuc. 7 Ñac sêhêdaê ñandô, ma sêsôm têt dandi, "Aluê! Ñac lau dê sêsôm yom sêmo dê, nañ lau Galili-nga me? 8 Ma bocke dec dangô ñgac sêsôm yac awhan têtñtêt, tòm dinañi sêkôc yac ma dasôm? 9 Yac lau nañ dambo dec, nañ amej a kêñ Pata, Midia ma Elam, ma akêñ Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia, 10-11 ma akêñ Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kêpiñ Sairin, ma akêñ Krit ma Arabia ma akêñ malac Rom. Yac lau Israel-nga, ma lau apa nañ sêñkuc lau Israel-nga si sakin tu sênem akinj Anôtô-nga. Bocke ma kwahic dec dangô lau Galili-nga dindê sêsôm yom asê yêc yac dauñ awhan têtñtêt, pi gêt dalô nañ Anôtô kôml!"

12 Gêt dau kôm ñgac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, "Gêt dindêc ñahu bocke?" 13 Magoc lau ñatô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, "Mboe sênom wain ma kêñinj ñgac."

Pita whê Ñalau ndê gwelêñ sa

14 Têt dinan Pita ti aposel 11 sêtisa ma inj hôc awha sa ma sôm têt lau daêsam dinan, "Mac lau Israel-nga ti mac hoñ nañ andôc Jerusalem. Akêñ danam ñapep ma aô wawhê gêt dindêc ñahu sa têt mac. 15 Mac lau ñatô gauc gêm bu wain kêñinj lau dindêc, a? Aô wasôm têt mac bu mba! Bu ac kwahic pi meñ. 16 Magoc yom nañ propet Joel to mun su, nañ dec ñandô sa. 17 Joel to Anôtô ndê yom dau bocdec bu:

Tinjambu aô wakêñ anej Ñalau sip lau hoñ si ñalôm, e atômngaci ti atômwêi sêsôm yom asê sêtom lau propet. Ñalau oc kôm mac nem balêkoc wakuc tandô kain dañ sa e sêlic gêt ñagatu, ma Ñalau dau oc suñ mbê têt lau andô. 18 Têt têt dinan aô wakêñ anej Ñalau têt anej lau akinj awhê ma ñgac hoñ. Ma ñgac oc sêsôm yom asê sêtom propet. 19 Aô wakôm gêt dalô yêc umboñ ma yêc nom bocdinan, gêt dalô dac ti ya ma yawasu-nga. 20 Ac oc nem ganduc, ma ayô oc tikoc nditôm dac. Ma tinjambu bêc atu oc meñ sa, nañ Pômdau mbu meñ ti ñawasi atu. 21 Ma têt dinan lau hoñ nañ sêta Pômdau ndê ñaê, nañ Anôtô oc nem ñgac si." [Joel 2:28-32]

22 Goc Pita sôm, "Mac lau Israel-nga, anjô anej yom dindêc pi Yisu Nasaret-nga. Inj ñgac nañ Anôtô whê sa têt mac ña gêt dalô tidau-tidau. Mac anyalê su, bu inj kôm gêt dau yêc mac anôm-nga. 23 Ma tu lêt nañ Anôtô gauc gêm tidôñ gwanan su-nga, dec Judas hoc Yisu asê ma kêñ inj sip mac amam. Ma mac akêñ inj têt lau Rom-nga nañ sêsôc Anôtô ndê yomsu ñapu dom, bu sêndic inj pi a gicso dau, dec tòm mac daôm ac inj ndu. 24 Tigeñ gitôm dom bu ñaclai dambac ndu-nga ku inj dula. Anôtô kôc inj ndê ñandê mbac ndu-nga su yêc inj, ma uñ inj sa akêñ lau batê-nga. 25 Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:

Aô galic Pômdau kalhac aô anôm-nga ñapan. Aô oc wantitec dom, bu inj mbo aô aman andô-nga. 26 Tu dinan-nga dec aô atac ñayham sa, ma gasôm yom ñayham-ñayham. Aô gauc gêm anej ñamlic, ma gakêñ batan 27 bu am oc tec aô wayêc sêhô ñapan dom. Mba! Am oc tec am nem ñgac dabuñ e inj ñamlic tibalê dom. 28 Am tôc señ wandôc tanli-nga asê têt aô, ma oc kêñ aô walhac am anôm-nga ti atac ñayham atu. [BW 16:8-11]

29 O asidôwai hac. Aban Dawid sôm yom dinan pi inj dau dom. Yac tanjalê bu inj mbac ndu su ma sêñsuhun inj. Ma inj ndê

sêhô yêc gameŋ dindêc e meŋ têtj kwahic dec. ³⁰ Magoc Anötö gic bata têtj in bu kêtj in ndê wakuc dan ndöc in ndê pôtj kin-ŋga. Dawid dau kèyalê yom dinaŋ tidôtj, ŋahu bu in ŋpropet danj. ³¹ Ma gêtj nanj oc hóc asê tinjambu-ŋga, nanj in kèyalê gwananj su. Tu dinaŋ-ŋga in sôm yom dinaŋ pi †Mesaya, ma sôm bu Anötö oc tec in yêc sêhô dom, ma in ndê ŋamlic oc tibalê dom. Mba! Mesaya tisa su. ³² Anötö unj Yisu sa mbo tali tiyham, ma in ndê lau yac alic su dec asôm asê. ³³ Kwahic dec Anötö toc in sa ndöc in amba andô-ŋga, ma in kêtj Nalau Dabunj têtj yac tòm Damba gic bata. Gêtj nanj mac alic ti ŋngô têtj acsalô lec, nanj Nalau dau ndê gwelenj ŋa-ŋandô.

³⁴ “Ma Dawid dau pi undambê gi dom, magoc in tu yom yêc bocdec bu, ‘Anötö sôm têtj anej Pômdau, “Am ndöc aô amanj andô-ŋga ³⁵ e nditôm aô wakêtj nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.” ’ ³⁶ In tu yom dau hêganôtj Yisu. Bocdinanj mac lau Israel-ŋga honj ŋngô. Anjalê pi ŋandô, bu Yisu nanj mac ac in ndu pi a gicso dau gi, nanj Anötö toc in sa ti Pômdau, ma têtj asê bu in Mesaya dau.”

³⁷ Pita ndê yom honj dinaŋ kuj lau dau si ŋjalôm ŋandô, dec sêsôm têtj in tu lau aposel ŋatô bu, “O asidôwai, yac dec oc akôm bocke?” ³⁸ Ma Pita ô yom ma sôm, “Mac honj anem nem ŋjalôm kwi ma alinj sanju tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, tu bu Anötö suc mac nem sac kwi-ŋga. Ma mac oc akôc mwasiŋ nanj Anötö gic bata, nanj Nalau Dabunj dau. ³⁹ Bu in gic bata Nalau Dabunj gic waê lau honj nanj Pômdau yac neŋ Anötö kègalêm ŋac sa. Gêtj dau gic waê mac ti mac nem balêkoc, ma lau honj nanj kwahic dec sêmbô ahê ma tinjambu oc sêkêtj whinj Yisu nanj.”

⁴⁰ Tinjambu Pita sôm yom daêsam ti gêm la ŋac, ma kac ŋac bocdec bu, “Anem daôm kwi têtj Anötö bu nem mac si, dec mac oc andinjam awhinj lau sac nanj kwahic dec sêmbô nom, nanj dom.” ⁴¹ Ma têtj bêtj dau dinaŋ lau nanj sêkêtj whinj sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma sêlinj busanju.

Lau sêkêtj whinj-ŋga si lêtj

⁴² Tòm bêtj honj lau sêkêtj whinj-ŋga sêpinj dau dôŋ ti sêkêtj danga yom nanj aposel sêndôhôtj têtj ŋac, ma ŋac sêtenj mbec ti seŋ gêtj sêwhinj dau. ⁴³ Aposel sêkôm gêtj atu-tu ti gêtj dalô daêsam, e lau Jerusalem-ŋga honj sêhêdaê. ⁴⁴ Lau honj nanj sêkêtj whinj, nanj sêndöc tigenj ma sêyob si gêtj honj sêwhinj dau. ⁴⁵ ŋac si lau ŋatô bu sêpônnda dau, dec asidôwai ŋatô oc sêkêtj si wapa ŋatô ti gêtj têtj lau semlhi, goc sic sam ŋa-awa bu sênem lau nanj sêpônnda dau, nanj sa. ⁴⁶ Tòm bêtj honj sêkac dau sa sêmbô lôm dabunj ŋabatêmnndô, ma yêc ŋac si andu ŋac seŋ gêtj sêwhinj dau ti atac ŋayham, ma sêsôc Anötö ŋapu ti si ŋjalôm

sambuc. ⁴⁷ ŋac sêmpinj Anötö ma lau honj sêlic ŋac ŋayham dec sêtoc ŋac sa. Ma tòm bêtj honj Pômdau kôm lau wakuc sêkêtj whinj, dec kôm gôlôwac dabunj Jerusalem-ŋga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ŋgac bôlinj ŋayham sa

¹ Têtj bêtj danj Pita lu Jon sênsêlêŋ bu sêtêŋ lôm dabunj sêndi, têtj ŋacgatu gitôm 3 kilok telha-ŋga, nanj lau Israel si têtj sêtenj mbec-ŋga danj. ² Ma ŋgac danj mbo, nanj dinda kôc in tigahi tigolonj. Tòm bêtj honj lau sêmbalanj in si, sêkêtj in ndöc lôm dabunj ŋagameŋ kêtjpinj gam danj nanj sêsam bu Gatam ŋayham, ma in teŋ gêtj têtj lau nanj sêsôc sêsa. ³ Têtj ndoc in gêlic Pita lu Jon sêmeŋ bu sêsôc sêndi, nanj in teŋ mone têtj inlu. ⁴ Pita lu Jon tahê in, ma Pita sôm têtj in, “Tamhê alu.” ⁵ Dec ŋgac dau tahê inlu, ma kêtj bata bu oc sêkêtj gêtj têtj in. ⁶ Goc Pita sôm têtj in, “Aô neŋ awa silba me gol bu wakêtj têtj am-ŋga mbasi, magoc gêtj nanj yêc aô, nanj oc wakêtj. Tu Yisu Kilisi Nasaret-ŋga ndê ŋaê-ŋga aô wasôm têtj am bu êmsêlêŋ!” ⁷ Ma Pita kêm in têtj amba andô-ŋga, keŋ in ŋ sa, ma ŋagahô ŋambwa in ndê hapa ti hagwam ŋayham sa. ⁸ In pwê gi kalhac e kêsêlêŋ, goc sôc lôm dabunj ŋabatêmnndô whinj inlu gi. Ma in kêsêlêŋ ti pwê-pwê ma kêtjpinj Anötö. ⁹ Lau honj nanj sêlic in kêsêlêŋ ti kêtjpinj Anötö, ¹⁰ nanj sênyalê bu in ŋgac teŋ gêtj-ŋga nanj munj-ŋga ndöc lôm dabunj ŋasactô yêc gam danj sêsam bu Gatam ŋayham. Ma sêhêdaê ti sêsenj amba ŋandô tu in ŋayham sa-ŋga.

Pita gêm mête mbo lôm dabunj ŋabatêmnndô

¹¹ Pita lu Jon sêlhac lôm dabunj ŋabatêmnndô yêc gameŋ nanj sêsam bu Solomon ndê Batêm, ma ŋgac teŋ gêtj-ŋga dau sap inlu dôŋ napanj. Ma lau honj nanj sêlic gêtj dau sêsô, ma sênti sêtenj inlu si. ¹² Pita tahê ŋac ma sôm, “Mac lau Israel-ŋga! Tu sake-ŋga mac asô tu gêtj dindêc-ŋga ma tamhê alu ŋanŋa? Mac gauc gêm bocke? Alu mba ŋaclai ti mête gitêŋ dec kôm in ŋgac dinaŋ ŋayham sa ma kêsêlêŋ, a? Wasôm têtj mac, mba! ¹³ Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac neŋ abanji si Anötö, kôm gêtj dindêc tu bu po in ndê ŋgac akinj Yisu ndê waê sa. Mac daôm akên in sip lau Rom-ŋga amba bu sêndic in ndu. Pailot dau gauc gêm tidôtj bu êngapwêc Yisu su, magoc mac atôc asê têtj Pailot bu mac atec Yisu. ¹⁴ In ŋgac dabunj ti gitêŋ, magoc mac atec in, ma atej Pailot bu êngapwêc ŋgac nanj gic ŋamalac ndu, nanj su têtj mac. ¹⁵ Magoc ŋgac nanj ti yac neŋ dandöc tanli-ŋga ŋahu, nanj mac ac in ndu. Tigenj Anötö unj in sa akên lau batê-ŋga. Yac alic in tisa su, dec asôm asê bu yomandô. ¹⁶ Alic ŋgac dindêc. Mac anjalê bu munj-ŋga in ŋgac bôlinj. Kwahic dec in gahi ŋayham sa

tu Yisu ndê ñaê-nga, ñaê nanj yac akêñ whiñ. Yomandô! In ñayham sa sambuc tu Yisu ndê ñaê-nga ma tu yac akêñ whiñ Yisu-nga.

¹⁷ “O asidôwai hac! Aô kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-nga nem gauc sa pi Yisu ndê ñahu dom, dec mac ac in ndu. ¹⁸ Magoc lau propet honj sêhoc Anötö ndê yom asê gwanan su, bu in ndê Mesaya oc hóc ñandê. Ma kwahic dec ñac si yom dau ñandô sa pi gêñ nanj mac akôm. ¹⁹ Tu dinan-nga dec wasôm têtj mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinan dec Anötö oc suc mac nem sac kwi. ²⁰ Ma Pômdau ndê mwasiñ oc puc mac nem gatôm dônj. Ma Anötö oc kêtj Mesaya nanj in kêtjalin sa gwanan su, nanj Yisu dau, nanj mbu têtj mac menj. ²¹ In oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gêñ honj tiwakuc tiyham, tôm inj hoc asê mun-nga ña in ndê propet dabun honj whasun. ²² Bu Moses to yom bocdec bu, ‘Pômdau mac nem Anötö, oc êñyalin ñac danj sa yêc lau Israel-nga, bu ti mac nem propet nditôm aô dauñ. Ma yom honj nanj inj sôm, nanj mac asôc ñapu manj. ²³ Lau nanj sêkêtj danja propet dinan ndê yom dom, nanj Anötö oc tinj ñac su yêc in ndê lau ñatonj.’ ²⁴ Moses to yom dinan, ma Samuel ti propet honj nanj sêñkuc inj, nanj sêhoc yom asê gwanan su pi gêñ nanj hóc asê têtj têtj dindec. ²⁵ Yom nanj lau propet sêhoc asê têtj abanji, nanj mac atap ña-ñandô sa su. Ma pwac nanj Anötö kêmatinj whiñ abanji, nanj bocdinan. Bu Anötö sôm têtj Abraham bu, ‘Lau nom-nga honj oc sêtap mbec ñamwasinj sa yêc am nem wakuc.’ ²⁶ Ma kwahic dec Anötö kêtj ndê ñac akîn-nga menj. In têtj mac lau Israel-nga munj, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac sinj. Ma mac bu akôm bocdinan, dec oc atap inj ndê mbec ñamwasinj sa.”

4

Sêkêtj Pita lu Jon sêndôc gapocwalô

¹ Pita lu Jon sêsôm yom têtj lau sêmbo, ma lau ðdabun-siga ti lau sinj sêyob lôm dabun-nga si ñac bata, ma lau ðSadiusi ñatô sêtêtj injlu si. ² Ñac sêñgô bu Pita lu Jon sêndôhônj lau ma sêsôm têtj ñac bu Yisu tisa su, ma bu inj ti lau si ñahu sêtisa akêñ lau batê-nga. Ma injlu si yom dau kôm ñac atac ñandê. ³ Tu dinan-nga sêkôc injlu dônj, tigenj ñasac sa su, dec sêñlahi injlu ahuc bu sêndôc e bêbêc. ⁴ Magoc lau daêsam nanj sêñgô yom nanj Pita lu Jon sêsôm, nanj sêkêtj whiñ yom dau. Ñac lau dau si launjac ñambwa si namba gitôm 5,000.

⁵ Galañsê bêbêc lau bata ma lau andô ti lau nanj sêndôhônj yomsu sêkac sa yêc Jerusalem. ⁶ Ma ðdabun-siga ñamata-nga Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau ñatô yêc dabun-siga ñamata-nga ndê gôlôwac, nanj sêmbo sêwhiñ ñac. ⁷ Sêkôc Pita lu Jon sêmênj sêlhac ñac anjô-nga, goc sêñsu

injlu bocdec bu, “Amlu akôm gêñ dindec am asa anjô, me akôc asa ndê ñaclai dec akôm?”

⁸ Têtj dinanj Ñalau Dabunj gêm Pita ahuc, dec sôm têtj ñac bu, “O mac lau bata ti lau andô Israel-nga! ⁹ Kwahic dec mac bu anju alu pi mwasiñ nanj akôm têtj ñac bôlinj dindec. Ma andac alu pi lêtj inj ñayham sa-nga. ¹⁰ Mac lau bata, ti mac lau Israel-nga honj anjô! Ñac dindec kalhac mac anôm-nga, nanj ñamlic ñayham sa su tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. Inj ñac Nasaret-nga nanj mac ac in ndu pi a gicso dau. Magoc Anötö uñ inj sa akêñ lau batê-nga ma mbo tali tiyham. ¹¹ Sêto yom pi Yisu nanj yêc bocdec bu, ‘Hoc nanj mac lau akwê andu-nga alic sac ma atec ndôc, nanj kwahic dec ti hoc ñamata-nga yêc andu dau.’ ¹² Anjô! Sêñ tigenj yêc bu yac lau nom-nga datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nanj datap sa tu Yisu ndê ñaê-ñ ga. Ñaê danj yêc nanj gitôm bu nem yac si-nga yêc dom. Mba andô!”

¹³ Lau bata sêñgô yom dinan, ma sêñyalê bu Pita lu Jon sêsôm lôm mêtê-nga danj dom, magoc sêñyalê bu munj-nga injlu sêmbo sêwhiñ Yisu ñapanj. Ma ñac sêhêdaê bu injlu sêô lau si yom ti atac pa su. ¹⁴ Magoc ñac bôlinj nanj ñamlic ñayham sa, nanj kalhac whiñ injlu, ma tu dinan-nga ñac si yom mba bu sêsôm. ¹⁵ Bocdinan sic atu injlu bu sêhu ñac lau ðSanedrin-nga sinj ma sêkêtj ñasawa têtj ñac bu sêsôm yom pi injlu. ¹⁶ Goc sêsôm têtj dau bu, “Yac oc dakôm sake têtj ñac lu dindê? Lau Jerusalem-nga honj sêlic gêñ dalô atu nanj injlu sêkôm dom, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom. ¹⁷ Lau honj bu sêñgô ñawaê pi gêñ dindec, dec oc yham dom. Bocdinan dakêñ yao ñanja têtj injlu, bu sêsôm yom pi Yisu ma sêsam inj ndê ñaê têtj lau tiyham dom.”

¹⁸ Goc sêmbwêc injlu sêmbu sêmênj, ma sic yao injlu bu sêsôm yom ti sêndôhônj lau tu Yisu ndê ñaê-nga tiyham dom. ¹⁹ Magoc Pita lu Jon sêô ñac awha bocdec bu, “Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc Anötö anjô-nga bu alu asôc mac nem yom ñapu, ma danjanj wambu Anötö dom, a? ²⁰ Mba! Alu atôm dom bu anjapic whansunj tu gêñ nanj alic ti anjô-nga.”

²¹⁻²² Lau bata sic yomsu injlu tiyham, goc sêkêtj injlu sêsa si. Ñac sêtôm dom bu sêtap lêtj sêmatôc injlu-nga danj sa. Ñahu bu lau honj sêmpin Anötö tu inj kôm ñac nanj ndôc bôlinj yala daêsam su, nanj ñayham sa. Bu ñac dau ndôc bôlinj ñapanj e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkêtj whiñ-nga sêteñ mbec

²³ Sêñgapwêc Pita lu Jon su, ma injlu sêmbu sêtêtj lau sêkêtj whiñ-ñ ga si, ma sic minj yom nanj ðdabun-siga atu-tu ti lau bata sêsôm têtj injlu. ²⁴ Sêñgô su, goc ñac honj sêteñ mbec têtj Anötö bocdec, “O Ñaclai Ñadau Pômdau, am nanj kêtj undambê ti nom ma gwêc ti gêñ

hoj nanj sêmbô ñalôm. ²⁵ Am daôm kêñ Njalau Dabunj hôc abanj Dawid awha sa ma inj sôm, 'Tu sake-nga lau nom-nga sêli dau sa ma sêkic yom nanj ñandô mba?' ²⁶ Ma kij ti göliñwaga sêkac dau sa ma sêmatinj yom pitigeñ bu sêsej Pômdau lu Mesaya nanj inj kâyaliñ sa, nanj su.' ²⁷ Dawid ndê yom dau inj ñandô sa yêc malac atu dindéc. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau sinj gameñ apa-nga, ma lau bata Israel-nga sêkêñ si gauc pitigeñ bu sêsej am nem ñgac aking-nga dabunj Yisu nanj am kâyaliñ inj sa ti Mesaya, nanj su. ²⁸ Gêñ nanj am, Naclai Njatau gauc gêm tidônj su, nanj dec sêkôm ñandô sa. ²⁹ O Pômdau, lau dinanj sêsôm yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac atenj am bu puc yac dôñ bu ahoc am nem mêtê asê ti atac pa su. ³⁰ Kêñ nem ñaclai têtj yac bu akôm am nem gwelêñ ma akôm lau gêmbac ñayham sa, ma akôm gêñ dalô tidau-tidau tu am nem ñgac aking-nga dabunj Yisu ndê ñaê-nga."

³¹ Sêteñ mbec dinanj su, goc gameñ nanj sêkac sa sêndôc nanj kêwic dau. Ma Njalau Dabunj gêm ñac hoj ahuc, ma ñac sic hu sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkêñ whiñ-nga sêwêkainj gêñ toñ tigenj

³² Lau sêkêñ whiñ-nga hoj sêkêñ si ñalôm ti gauc pitigeñ. Ma ñac si danj gêlic ndê gêñ tôm inj dau ndê dom. Hoj sêwêkainj gêñ toñ tigenj. ³³ Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa ñawaê asê ti ñaclai enj, ma Anötö ndê mwasinj kêsâlê ñac hoj ahuc sambuc. ³⁴ Ñac si danj pônnda dau tu gêñ danj-nga dom. Njahu bu lau nanj sêwêkainj nom me andu, nanj sêkêñ si gêñ têtj lau semlhi. Goc sêkôc ña-awa sa si, ³⁵ ma sêkêñ têtj aposel sêyoc. Ma lau aposel sic sam gêñ dau têtj lau sêpônnda dau-nga tôm gi.

³⁶ Ma ñgac danj mbo, nanj meñ akêñ nduc Saipras. Inj †Liwai ndê wakuc danj, ma inj ndê ñaê Josep. Magoc aposel sêsam inj bu Banabas, nanj danem kwi bu ñgac puc lau dôñ-nga. ³⁷ Ñgac dau ndê nom danj y êc, dec kêñ têtj lau semlhi, ma kôc ña-awa meñ kêñ têtj lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

¹ Ñgac danj ñaê Ananias lu inj nawhê Sapaira sêmbô, ma injlu sêkêñ si nom danj têtj lau semlhi. ² Nom dau ña-awa danga Ananias kêgaminj yêc inj-nga, ma inj nawhê Sapaira kâyâlê. Ma ñadanga nanj Ananias kêñ têtj lau aposel, ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanj. ³ Têtj ndoc Pita gêlic awa dau, nanj sôm têtj inj bu, "Ananias, bocke dec Sadanj gêm am nem ñalôm ahuc e am gauc gêm bu êñsau Njalau Dabunj, ma kêgaminj nom ña-awa ñatô yêc am-nga?" ⁴ Muñ-nga am daôm ti ñadau nem nom, ma têtj ndoc am kêñ têtj lau semlhi su, nanj am ti ñadau ña-awa dau

bocdinanj. Magoc am kêñ ñadanga têtj yac ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanj. Bocke dec am gauc gêm bu kôm gêñ bocdinanj? Am kêsau ñamalac dom, am kêsau Anötö goc." ⁵ Têtj têtj Ananias ñgô yom dinanj, dec inj hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau hoj nanj sêñgô gêñ dau ñawaê, nanj sêtôc dau ñandô. ⁶ Lau batac ñatô sêtêtj Ananias si, sêmpañ inj ndê ñamlanj ahuc ma sêkôc sa si sêñsuhuj.

⁷ Ñasawa gitôm acgatu tö ginja su, goc ñgac dau nawhê meñ ma gêm gauc gêñ nanj kôm inj nakweñ. ⁸ Ma Pita tóç mone dau têtj inj, goc ndac, "Lau semlhi amlu nam akweñ nem nom danj, ma ñaôli dau dindéc, me?" Ma awhê dau sôm bu, "Aêc, gêñ dau dindéc." ⁹ Dec Pita sôm, "Bocke dec amlu nem ñalôm pitigeñ bu anjahê Pômdau ndê Njalau? Lic su nanj, lau nanj sêñsuhuj nam akweñ dec kwahic sêlhac andu ñsactô, bu sêmbalanj am sa ndi whiñ." ¹⁰ Ma ñagahô ñambwa awhê dau ku sa yêc Pita gahi-nga ma mbac ndu. Ma lau batac sêsôc si ma sêlic bu inj mbac ndu su, dec sêkôc inj sa si ma sêñsuhuj inj whiñ nakweñ. ¹¹ Ma lau sêkêñ whiñ-nga hoj, ti lau ñatô nanj sêñgô gêñ dau ñawaê, nanj hoj sêsô ma sêtôc dau ñandô.

Aposel sêkôm gêñ dalô daêsam

¹² Têtj ñasawa dinanj lau aposel sêkôm gêñ dalô ti gêñ atu-tu daêsam yêc lau sêkêñ whiñ-nga si toñ ñalôm. Ma lau sêkêñ whiñ-nga êlêmê sêkac dau sa sêmbô lôm dabunj yêc gameñ nanj lau sêsam bu Solomon ndê Batêm. ¹³ Lau hoj sêlic ñac ñayham ma sêtoc ñac sa, tigenj tu lau bata Israel-nga dec sêtôc dau bu sêlhac sêwhiñ ñac. ¹⁴ Magoc laungac ti lauwêhê daêsam sic hu sêkêñ whiñ Pômdau, dec lau sêkêñ whiñ-nga si namba kêsôwec tiatu ñapanj. ¹⁵ Tu gêñ atu-tu nanj lau aposel sêkôm-nga, dec lau sêhoj si lau gêmbac sêsa malac lôm sêmeñ ma sêkêñ ñac sêyêc sac ti mbô. Ñac sêkêñ bata bu Pita oc êñsêlêñ meñ ma êmasec lau gêmbac me mboe ac kêñ inj ndê gatu nem ayunj lau gêmbac ma kôm ñac ñayham sa. ¹⁶ Ma lau daêsam akêñ malac nanj sêyêc Jerusalem ñamakê, nanj sêhoj lau gêmbac ti lau nanj ñalau sac sêkôm ñac sêtisac, nanj sêmeñ ma lau aposel sêkôm ñac hoj ñayham sa.

Sêkêñ aposel sêndôc gapocwalô tiyham

¹⁷ Têtj dinanj dabunjsiga ñamata-nga ti inj ndê lau hoj akêñ Sadiusi si toñ sem lêmuj lau aposel ñandô. ¹⁸ Tu dinanj-nga dec sêkôc ñac dôñ ma sêkêñ ñac sêndôc gapocwalô. ¹⁹ Tigenj têtj ôbwêc Pômdau ndê anjela gêlêc andu gapocwalô-nga ñagatam su ma wê ñac sêsa si. ²⁰ Ma inj sôm têtj ñac bu, "Andi alhac lôm dabunj ñabatêmdô, ma ahoc yom asê timala enj têtj lau, pi lau sêkêñ whiñ-nga si lêtj wakuc." ²¹ Sêñgô anjela ndê yom dinanj

su, dec bêbêc ganduc sê têtj lôm dabuj si ma sic hu sêndôhôn lau.

Têtj ndoc dinan dabujsiga namata-nga ti in ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-nga hon sa sêpitigen bu sêmatôc aposel si yom. Goc sêhkin lau natô sêtatê gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmenj. ²² Magoc têtj ndoc lau dau sêhóc asê gapocwalô, nanj sêlic bu aposel anjô mba. Goc sêmbu si ma sêsôm bu, ²³ “Yac a alic bu sênlahi gamam ahuc napap ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu nac sêndôc dom.” ²⁴ Lau sinj sêyob lôm dabuj-nga si ngac bata, ma dabujsiga atu-tu sêngô yom dau e sêpônda gauc. ²⁵ Sêhê gauc sêmbu ma ngac danj menj ma sôm têtj nac bu, “Alic su nanj! Laungac nanj mac akêj nac sêndôc gapocwalô, nanj kwahic dec sêlhac lôm dabuj namakê ma sêndôhôn lau sêmbu.” ²⁶ Goc lau sinj-nga nanj sêyob lôm dabuj ti nac si ngac bata sê têtj lôm dabuj si, ma sêkôc aposel sa sêmenj. Nac sêwê nac malô ma sênsahic nac dom, nahu bu sê têtj dau bu lau nanj sê têtj aposel sa, nanj oc sê tuc nac na hoc. ²⁷ Sêwê aposel sêmenj ma sêkêj nac sêlhac lau Sanedrin-nga anjô-nga bu dabujsiga namata-nga ênjsu nac. ²⁸ Inj sôm têtj nac bu, “Yac ac yao mac nanjga bu andôhôn lau pi ngac dinan ma asôm in ndê naê asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi inj gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê namalac dinan ndê dac menj pi yac, a?”

²⁹ Dec Pita ti aposel sêo in awaha ma sêsôm bu, “Yac dananj wambu Anôtô ndê yom hóc gêlêc namalac si yom su, ac nawaê. ³⁰ Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigenj abanj si Anôtô unj in sa mbo tali tiyham. ³¹ Ma Anôtô toc in sa ma kêtj in ndôc in ndê andô-nga ti Kinj, ma ti Nadau Nem Lau Si-nga. Inj kôm bocdinanj, nahu bu inj bu kêtj nasawa têtj lau Israel-nga bu sêkac si nalôm kwi, dec inj oc suc nac si sac kwi. ³² Yom dinanj yac alic nandô su, dec asôm asê. Ma Nalau Dabuj puw yom dau dôj bocdinanj. Inj Nalau nanj Anôtô kêtj têtj lau nanj danga wambu inj napap.”

³³ Lau bata Israel-nga dinanj sêngô aposel si yom dau e gêli nac nalôm sa sac andô, ma nac tac whinj bu sêndic aposel ndu. ³⁴ Tigenj lau Sanedrin-nga si ngac bata danj tisa bu lhac nac ahuc. Inj Palêsai danj naê Gamaliel, nanj kêdôhôn yomsu, ma lau honj sê têtj in sa. Inj gic atu yom bu sêkêj aposel sêsa awê sêndi sêmbu nasawa saun. ³⁵ Goc inj sôm têtj lau bata honj, “Mac lau Israel-nga, akôc gauc napap pi gêtj nanj mac bu akôm têtj lau dinanj. ³⁶ Gauc nem Teudas, ngac nanj nasawa apê gi su toc dau sa bu ngac tiwaê. Magoc lau sinj Rom-nga sic inj ndu, ma lau 400 nanj sêmbu sêwhinj inj, nanj sêmbulu nac sêlhô têtj têtj si. Ma inj ndê gwelenj honj hê su. ³⁷ Ma têtj têtj sêsê lau sa tu bu sênemlhi takis-nga, nanj ngac Galili-nga danj naê Judas tisa. Inj gêli lau tonj danj sa bu sêkêj kisa lau Rom-nga. Magoc inj ginjga

bocdinanj, ma inj ndê lau honj sêlhô têtj têtj. ³⁸ Bocdinanj kwahic dec aô b u wasôm anej nalôm asê têtj mac. Ahu lau aposel dindê sinj ma akêj nac sêlhô sêndi. Nac si gwelenj bu menj akêj namalac nambwa si, gitôm Teudas lu Judas si gwelenj, dec oc tòm dom bu nem nandô. ³⁹ Tigenj nac si gwelenj bu menj akêj Anôtô ndê, dec oc atôm dom bu alhac nac ahuc. Ma mac bu akêj kisa nac, dec mac oc akêj kisa Anôtô dau.”

⁴⁰ Lau bata honj sêngô in ndê yom ma sêsôm nac. Nac sêmbwêc aposel sêsôm sêmenj ma sêkêj lau sinj-nga sêhi nac na sô. Ma sêkêj yao bu sênem mêtê pi Yisu tiyham dom, goc sêkêj nac sêsa si. ⁴¹ Aposel sêhu lau bata Sanedrin-nga sinj, ma sêsa si ti atac nayham atu. Nahu bu Anôtô kêtj nac sêhóc nawaapac ti nandê tu Yisu ndê naê-nga, dec toc nac sa. ⁴² Ma tòm bêc honj sêndôhôn lau sêmbu lôm dabuj nabatê mndô, ma sêndôhôn lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc nawaê nayham asê napap ma sêsôm bu Yisu inj Mesaya dau.

6

Sênyalin lau 7 sa bu sêndic sam gêtj danenj-nga

¹ Lau sêkêj whinj Yisu-nga si tonj kêsôwec napap. Magoc têtj têtj dinanj nawaapac danj hóc asê. Yêc tonj dau nalôm lau Israel-nga nanj sêsôm lau Grik awaha, nanj sê tuc dinj lau Israel-nga nanj sêsôm Yom tHibru. Nahu bu tòm bêc honj lau sic sam gêtj danenj-nga têtj lau nanj sêpônda dau, magoc tandô tonj lauwhê sawa nanj sêsôm Yom Grik. ² Tu dinanj-nga aposel 12 sêmbwêc lau sêkêj whinj-nga honj sêpitigen, ma sêsôm, “Yham dom bu yac ahu Anôtô ndê gwelenj nawaê nayham-nga sinj tu ayob gwelenj andic sam gêtj-nga. ³ Bocdinanj asidôwai, anyalin laungac 7 sa yêc tonj dindêc nalôm, nanj lau tigauc ma Nalau Dabuj gêm nac ahuc. Ma lau dinanj yac oc dakêj nac sêyob gwelenj dindêc. ⁴ Ma yac danj oc akôm gwelenj anem mêtê ti atenj mbec-nga napap.”

⁵ Lau honj sêngô nac si gauc dinanj ma sêlic nayham. Bocdinanj nac sênyalin lau 7 sa, nanj si naê bocdec. Steven, inj ngac nanj Nalau Dabuj gêm inj ahuc ma kêtj whinj nanjga, ma Pilip, Prokolas, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas nanj ndê malachou Antioch. Nikolas inj ngac Israel-nga dom, magoc munj-nga inj gêm dau kwi ma gêm akij Anôtô kêtj lau Israel-nga si sakij akwa. ⁶ Nac sêkêj lau 7 dau sêlhac aposel anjô-nga, ma aposel sê têtj mbec ma sêkêj amba sac nac.

⁷ Têtj nasawa dinanj Anôtô ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-nga daêsam sêkêj whinj Yisu. Ma dabujsiga Israel-nga daêsam sêkêj whinj bocdinanj.

Sêkôc Steven dôj

⁸ Steven inŋ nac nanj Anötö ndê mwasiŋ ti ŋaclai gêm inŋ ahuc, ma kôm gêŋ atu-atu ti gêŋ daló mbo lau ŋalóm. ⁹ Magoc lau akêŋ lau Israel-ŋga si toŋ danj sic hu sêkêŋ kisa inŋ. Ŋac lau dinanj sêmenj akêŋ malac Sairin ti Aleksandria ma akêŋ gameŋ Silisia ti Esia-ŋga. Muŋ-ŋga ŋac lau akiŋ ŋambwa, magoc tiŋambu si ŋadaui sêhu ŋac siŋ yêc si sakinj, ma êlêmé sêkac sa sêmbó dau si lóm wê-ŋga danj. Ŋac sêpu Steven ti inŋ ndê yom. ¹⁰ Magoc tu Steven ndê gauc ti yom nanj Ŋalau Dabunj kêŋ têtj inŋ-ŋga, dec ŋac sêtóm dom bu sêku inŋ ndê yom dulu.

¹¹ Tu dinanj-ŋga ŋac sêkôc lau ŋatô ma sêkic yom gelec sêwhiŋ ŋac, bu ŋac oc sêtisa ma sêŋgôlinj yom pi Steven bocdec bu, “Yac aŋgô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö.” ¹² Goc ŋac sêsôm yom dau e gêli lau hoŋ si ŋalóm sa, ma lau bata ti lau nanj sêndôhônj yomsu-ŋga sêwhiŋ. Goc sêkôc inŋ dônj ma sêwê inŋ e sêkêŋ inŋ kalhac lau Sanedrin-ŋga si aŋgô-ŋga. ¹³ Goc sêkêŋ lau tasanj ŋatô sêtisa ma sêsôm, “Inŋ ŋgac dindec sôm yom ŋapaŋ bu êŋgwiniŋ yac neŋ lóm dabunj ma Anötö ndê yomsu.” ¹⁴ Yac aŋgô inŋ sôm bu Yisu Nasaret-ŋga oc seŋ gameŋ dindec su, ma kêŋ ŋagôlinj wakuc ô métê nanj Moses gic dulu têtj yac.” ¹⁵ Têtj dinanj lau hoŋ nanj sêndôc Sanedrin si toŋ, nanj tahê Steven, ma sêlic bu inŋ ndê aŋgô andô ŋawasi gitóm aŋjela danj ndê.

7

Steven sôm yom têtj lau Sanedrin-ŋga

¹ Ma dabunjsiga ŋamata-ŋga ndac inŋ bu, “Yom dindec nanj sêŋgôlinj pi am, nanj yom ŋandô, me mba?” ² Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti damanji. Aŋgô su nanj! Muŋ-ŋga lê abanj Abraham ndôc Mesopotemia, inŋ têtj malac Haran gi su dom, ma Anötö Ŋawê Ŋadau hoc dau asê têtj inŋ. ³ Ma sôm têtj inŋ, ‘Hu nem gameŋ ti am nem lau siŋ, ma têtj gameŋ danj nanj aô bu watôc têtj am, nanj ndi.’ ⁴ Bocdinanj inŋ hu lau Saldi si gameŋ siŋ, ma sa gi ndôc Haran. Tiŋambu inŋ damba mbac ndu su, goc Anötö kêkinj Abraham bu têtj gameŋ dindec nanj kwahic dec mac andôc, nanj menj. ⁵ Tigenj inŋ kêŋ nom têtj Abraham wêkaiŋ yêc gameŋ dindec dom. Mba, Abraham dau tap nom saunj danj sa dom! Têtj ndoc dinanj Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö kêmatinj yom tidônj têtj inŋ, bu inŋ ti inŋ ndê lau wakuc oc sêwêkaiŋ gameŋ dau. ⁶ Ma Anötö sôm têtj inŋ bu, ‘Am nem wakuc oc sêhu gameŋ dindec siŋ ma sêndôc sêtóm lau apa yêc lau danj si gameŋ. Ma ŋac oc sêmenj akiŋ lau dau, ma lau dau oc sêkôm ŋac ŋayom nditóm yala 400. ⁷ Magoc tiŋambu aô oc wakêŋ ŋagêyô têtj lau gameŋ dinanj-ŋga nanj sem akiŋ ŋac, ma am nem wakuc oc sêhu gameŋ dinanj siŋ

ma sêmbu sêmenj sênem akiŋ aô yêc gameŋ dindec.’ ⁸ Ma Anötö kêŋ têtj wac sêsê lauŋgac si ŋamlic ŋatô su-ŋga têtj Abraham. Tiŋambu Abraham kwê ndê atunŋgac Aisak asê, ma sê inŋ ndê ŋamlic ŋatô su têtj inŋ ndê bêc ti-8-ŋga. Aisak dau kwê Jakob asê, ma Jakob kwê yac neŋ abanji 12 asê, nanj sêti yac neŋ gôlôwac Israel-ŋga toŋ 12 si ŋahu. ⁹ Josep inŋ abanji 12 si danj, magoc dôwai sem lêmuŋ inŋ, dec sêkêŋ inŋ têtj lau semlihi. Ma lau dau sêkôc inŋ sa sêsip gameŋ Isip-ŋga si, ma inŋ mbo gameŋ dinanj tôm ŋgac akiŋ ŋambwa danj. Magoc Anötö mbo whiŋ Josep, ¹⁰ dec gêm inŋ si yêc ŋawapac bocke nanj tap inŋ sa. Inŋ kêŋ gauc ŋayham-ŋayham têtj inŋ dec lau Isip-ŋga si kiŋ Parao gêlic inŋ ŋayham, ma kêŋ inŋ gêm gôlinj gêŋ hoŋ yêc inŋ ndê andu kiŋ-ŋga, ma gameŋ Isip-ŋga sambuc. ¹¹ Tiŋambu tóbóm gêm Isip ma Kanan ahuc e lau sêhóc ŋawapac atu, ma abanji sêpóna gêŋ sênenj-ŋga. ¹² Jakob ngô ŋawaê bu gêŋ daneŋ-ŋga yêc Isip, dec kêkinj ndê atui sêsip Isip si. Têm ŋamata-ŋga dinanj sêsip si ma semlihi gêŋ daneŋ-ŋga, ma sêmbu sêmenj. ¹³ Tiŋambu inŋ kêkinj ŋac sêsip Isip si tiyham, ma têtj dinanj Josep sôm dau asê têtj ndê asidôwai, ma Parao ngô ŋawaê pi Josep ndê gôlôwac. ¹⁴ Goc Josep kêkinj yom têtj inŋ damba Jakob ti inŋ ndê lau ŋatô, bu ŋac hoŋ sêsip Isip sêtêŋ inŋ sêndi. Ŋac lau dinanj lau 75. ¹⁵ Bocdinanj Jakob ti yac neŋ abanji sêsip Isip si, ma sêndôc e sêmbac ndu sêyêc gameŋ dinanj. ¹⁶ Ma tiŋambu ŋac si lau wakuc sêkôc ŋac si ŋakwa su yêc Isip bu sêŋsuhunj ŋac yêc malac Sekem, sêyêc sêhó nanj Abraham gêmlihi su yêc Hamó ndê atui.

¹⁷ “Tiŋambu, ndoc meŋ kêpiŋ bu yom nanj Anötö gic bata têtj Abraham, nanj ŋandô sa. Têtj têm dinanj lau Israel-ŋga nanj sêndôc Isip, nanj sêti daêsam ŋandô. ¹⁸ Magoc kiŋ wakuc danj gêm gôlinj Isip, nanj kêyalê Josep dom. ¹⁹ Inŋ yob yac neŋ abanji solop dom, ma kêŋ ŋawapac atu têtj ŋac. Inŋ gic yomsu ŋac bu sêmbalinj balêkoc wakuc hoŋ siŋ sêninga. ²⁰ Têtj ndoc dinanj Moses dinda kôc inŋ, ma Anötö gêlic inŋ ŋayham. Ŋac sêlóm inŋ sêmbó damba ndê andu gitóm ayô tó. ²¹ Tiŋambu sêkôc inŋ sa si ma sêsiniŋ inŋ, ma maló goc Parao ndê atuwê tap inŋ sa ma gôlóm inŋ ti ndê balêkoc. ²² Ma bocdinanj dec Moses sôc lóm bapia ma kêdôhônj lau Isip-ŋga si gauc hoŋ. Ma inŋ ti ŋgac ŋaŋga tu sôm yom ma kôm gwelenj-ŋga. ²³ Inŋ mbo e inŋ ndê yala ti 40 su, ma bêc danj inŋ gauc gêm bu sa ndi lic ndê asidôwai Israel-ŋga. ²⁴ Têtj ndoc dinanj inŋ gêlic ŋgac Isip-ŋga danj kôm ŋgac Israel-ŋga danj ŋayom. Dec inŋ gic ŋgac Isip-ŋga dinanj ndu bu nem inŋ ndê asidôwa dinanj si. ²⁵ Inŋ gauc gêm bu mboe inŋ ndê asidôwai oc sênyalê bu Anötö kêyalinj inŋ sa bu nem ŋac sa, magoc mba. Ŋac sem gauc. ²⁶ Ŋagalaŋsê inŋ sa gi tiyham ma gêlic Israel lu sic dau sêmbó. Inŋ bu nem maló inŋlu, dec sôm, ‘Amlu asidôwa, ma

tu sake-nga dec akêñ kisa daôm? 27 Magoc ñgac lu dau si dan, nan bu kôm ndê asidôwa tisac, nan suc Moses sa gi, ma sôm, 'Asa kên am bu nem gôlin ma êmatôc yac? 28 Bocke? Am bu ndic aô ndu gitôm am gic ñgac Isip-nga dan têtñ alhabêc, a?'

29 "Têtñ ndoc Moses ñgô yom dinan, nan in kôlhô têtñ gameñ Midian-nga gi, ma ndôc dinan gitôm ñgac apa. Ma yêc dinan in gêm awhê sa ma kwê balêkoc ñgac lu asê. 30 Yala 40 giñga su, goc añela dan hoc dau asê têtñ in ñalêñ bocdec. Moses mbo Lôc †Sainai yêc gameñ sawa, ma gêlic ya ñawahô golom sa a saun dan. 31 Gêñ dau kôm in sô ma gauc gêm yom daêsam. In tigasuc gi bu lic gêtñ dau, dec ñgô Pômdau awha sa têtñ in meñ bocdec bu, 32 'Am apami Abraham lu Aisak ma Jakob si Anôtô aô.' Moses ñgô yom dau e kêtitec ñandô ma tôc dau bu hóc tandô sa ma lic tiyham. 33 Goc Pômdau sôm têtñ in, 'Kôc nem atapa su yêc gahim, bu gameñ nan am kalhac, nan gameñ dabun. 34 Aô galic su bu aô neñ lau sêmbô sac yêc Isip. Aô ganjô ñac si danji, madec gasip gameñ bu wanğaho ñac su yêc ñawapac dau. Bocdinañ kwahic dec aô oc wanjin am mbu têtñ Isip ndi.' "

35 Steven gic miñ yom dinan, goc sôm, "Aô wasôm têtñ mac, bu Moses in ñgac dau, nan muñ-nga lau Israel-nga sêtec in ti sêsom in bocdec bu, 'Asa kên am bu nem gôlin ti êmatôc yac? Tigeñ Anôtô dau ndê añela hoc dau asê têtñ in yêc a saun dinan, ma kêtin in bu nem gôlin lau Israel-nga ma kôc ñac su yêc gameñ Isip-nga. 36 Bocdinañ in kôc ñac sêsa akêñ Isip sêmen. Têtñ ndoc dinan in kôm gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu daêsam yêc gameñ Isip-nga, ma yêc gwêc nan sêsam bu Gwêc Koc. Ma in kôm gêtñ dalô tidau-tidau yêc gameñ sawa tôm yala 40.

37 "In Moses dau dinan goc sôm têtñ lau Israel-nga bu, 'Anôtô oc têtñ ñgac dan yêc mac nem ton ñalôm, ti propet nditôm aô daun.' 38 Moses mbo whin lau Israel-nga têtñ ndoc sêmbô gameñ sawa. In kalhac añela nan sôm yom têtñ in yêc Lôc Sainai, ma yac neñ abanji ñalhu, bu kôc Pômdau ndê yom dandôc tanli-nga ma kên têtñ lau Israel-nga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meñ têtñ yac. 39 Magoc yac neñ abanji sêtec bu sêsoc in ñapu. Ñac sêpu in ma ñac si ñalôm gauc gêm gameñ Isip-nga ñapan, e ñac atac whin bu sêmbu sêndi. 40 Têtñ ndoc Moses mbo Lôc Sainai ñasawa balin, nan ñac sêsom têtñ Aron bu, 'In ñgac Moses dinan, kôc yac sa asa yêc Isip amen, ma kwahic dec yac am gauc gêtñ bocke hóc asê in. Bocdinañ êmasan anôtôï gwam bu sêwê yac.' 41 Têtñ ndoc dinan ñac sêmasan makao ñagatu ti gwam, goc sêndê mwasiñ atu dan tu bu sêtoc gêtñ dau sa-nga. Ñac sêkên da têtñ gwam dau, ma atac ñayham kêtêc pi gêtñ nan ñac dau amba sêmasan. 42 Tu dinan-nga dec Anôtô puc dômbwê ñac ma hu ñac sin

bu sênem akij tata ti gêtñ umbon-nga. Lau propet sêto yom pi ñac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-nga. Yala 40 dinan mac ambo gameñ sawa, nan mac akêñ nem gêtñ dan ti da têtñ aô dom. Mba! 43 Mac êlêmê ambalan bac po dan tu anem akij mac nem anôtô tasan Molek-nga. Ma mac am akij tata dan ñaê Repa ti mac nem anôtô, ma apôn hamduc têtñ anôtôï gwam daêsam nan mac amasan. Tu dinan-nga aô watin mac su andi andôc gameñ Babilon-nga ñadanğa tôm lau gapocwalô-nga. [Amos 5:25-27]

44 Yêc gameñ sawa, Anôtô whê sa ti têtñ têtñ Moses bu lau Israel-nga sêmasan †bac dabun dan ti ñac si gameñ sênem akij in-nga, nan sêkên †apa yomsu-nga yêc ñalôm. In kêmasan gêtñ dau tôm Anôtô têtñ têtñ in, ma abanji sêmbalan gêtñ dau whin ñac, têtñ ndoc ñac sêñsêlêñ si. 45 Nalêñ dau dinan Anôtô kên ndê bac dabun têtñ lau Israel-nga yêc gameñ sawa. Tinambu Anôtô soc lau nan sêndôc gameñ Kanan-nga su, bu kên gameñ dau têtñ ñac. Ma têtñ ndoc Josua wê ñac sêsoc gameñ Kanan-nga si, nan sêmbalan bac dabun dau whin ñac. Ma bac dau kalhac whin ñac e Dawid ndê têtñ. 46 Anôtô gêlic Dawid ñayham, ma Dawid tac whin bu kwê lôm dan sa ti Jakob ndê Anôtô ndê andu ñandô. 47 Magoc Dawid kwê andu dau dom, in ndê atungac Solomon kwê andu dau sa. 48 Tigeñ kwahic dec aô wasôm têtñ mac bu Anôtô Naclai ti Nawasi Nadau, in ndôc andu nan ñamalac sêkwê, nan dom. Tôm yom nan propet Aisaya to bocdec bu:

49 Pômdau sôm, 'Undambê ti aneñ pôn kin-nga, ma gameñ nom-nga ti gameñ gahin lhac-nga. Bocdinañ mac oc akwê andu kain bocke tu bu wandôc-nga? Me amasan gameñ bocke tu wanğwanğ daun-nga? 50 Bu aô daun gaketñ gêtñ hon dinan.' [Ais 66:1-2]

51 Têtñ dinan Steven sôm têtñ ñac lau Sanedrin-nga bu, "Mac lau ñalôm ñadandi-nga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem danjamsuñ kwa ñanğa. Mac nem mêtê gitôm apami si. Mac êlêmê atec Nalau Dabun ndê gwelen. 52 Mac nem apami sêkên kisa propet hon nan Anôtô kêtin. Ma propet nan sêhoc yom asê pi ñgac gitên nem lau si-nga nan Anôtô oc êñkin meñ, nan apami sic ñac ndu. Ñgac gitên dau meñ su, magoc mac akêñ in sip lau Rom-nga amba ma ac in ndu. 53 O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anôtô ndê yomsu nan añela sêkên têtñ abanji, nan su, tigeñ asôc ñapu dom!"

Sêtec Steven ña hoc mbac ndu

54 Têtñ ndoc lau Sanedrin-nga sêngô Steven ndê yom dinan, nan ñac atac ñandê atu ma sêsen lhô tu in-nga. 55 Magoc Nalau Dabun

gêm Steven dau ahuc, ma in̄ tatic undambê ma gêlic Anötö ndê ñawasi, ma Yisu kalhac Anötö amba andô-nga. ⁵⁶Dec in̄ sôm, “Alic su nan̄! Aô galic undambê kac sa ma †Ñamalac ndê Atu kalhac Anötö ndê amba andô-nga.” ⁵⁷Ñac sêngô yom dinan̄ goc sêpôc dan̄gasu ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi. Ñac sênti sêtêñ in̄ si, ⁵⁸ma sêtin̄ in̄ sa malac ñamakê gi, ma sic hu sêtuc in̄ ña hoc. Lau nan̄ sêngôlin̄ yom pi Steven, nan̄ sêkac si ñakwê bambalin̄ su, ma sêkêñ têtñ ñgac wakuc dan̄ ñaê Saul bu yob. ⁵⁹Ñac sêtuc hoc pi Steven sêmbu, ma in̄ ten̄ mbec têtñ Pômdau bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc anen̄ gatun̄ sa loc.” ⁶⁰Goc in̄ yep ña haduc-nga sip gi ma mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac nan̄ lau sêkôm têtñ aô, nan̄ dom.” In̄ sôm su, goc mbac ndu.

8

¹⁻² Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac ñayham tu gêtñ nan̄ lau dau sêkôm têtñ in̄-nga. Ma tin̄ambu lau sêkêñ whin̄ ñan̄ga-nga ñatô sêñsuhun̄ Steven ma sêtan̄ in̄.

Saul ma lau Israel-nga sêkêñ kisa lau nan̄ sêkêñ whin̄ Yisu

Têtñ bêc dau dinan̄ lau sic hu sêkêñ kisa ñan̄ga têtñ lau sêkêñ whin̄-nga nan̄ sêmbu Jerusalem. Tu dinan̄-nga ñac si lau daêsam sêhu Jerusalem sin̄ ma sêlhô têtñtêtñ sêtêñ gamen̄ Judia ti Samaria-nga si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem sin̄ dom. ³Ma Saul bocdinan̄ gic hu bu sen̄ lau sêkêñ whin̄ Yisu-nga. In̄ kêsâlê ñac tôm andu, goc hê ñac sêsa si ma kêtñ ñac sêndôc gapocwalô, laun̄gac sêkêñ whin̄-nga, ma lauwê bocdinan̄.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

⁴Lau sêkêñ whin̄-nga nan̄ sêhu Jerusalem sin̄ ma sêlhô têtñtêtñ, nan̄ sêhoc ñawaê ñayham pi Yisu asê, yêc malac hon̄ nan̄ sêhóc asê nan̄. ⁵Pilip têtñ malac atu dan̄ yêc gamen̄ Samaria-nga gi, ma gêm mêtê yêc dindê ma whê sa bu Yisu in̄ Mesaya dau. ⁶Lau daêsam sêngô Pilip ndê yom ti sêlic gêtñ dalô nan̄ in̄ kôm, dec sêkêñ dan̄ga in̄ ndê yom ñapep. ⁷Pilip soc ñalau sac daêsam su sêsa yep lau ti sêmbwêc atu. Ma in̄ kôm lau bôlin̄ daêsam ñayham sa. ⁸Tu dinan̄-nga lau daêsam yêc malac atu dinan̄ atac ñayham atu.

Saimon, ñgac balô

⁹Ñgac dan̄ mbo malac dinan̄, nan̄ ndê ñaê Saimon. Tôm ñasawa balin̄ in̄ pec balô ti kôm gêtñ atu-tu e lau gamen̄ Samaria-nga hon̄ sêhêdaê. In̄ toc dau sa bu in̄ ñgac tiwaê. ¹⁰L au atu-tu ma lau ñambwa hon̄ tatin̄ Saimon ñapan̄. Ñac sêsôm, “Anötö ndê ñaclai nan̄ dasam bu Ñan̄ga Atu, nan̄ puc ñgac dindêc dôñ.” ¹¹Ma lau daêsam tatin̄ in̄ ñapan̄, bu sêhêdaê tu gêtñ atu-tu nan̄ in̄ kôm ñasawa hïc

su nan̄-nga. ¹²Magoc sêhu sin̄ têtñ ndoc sêngô ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôlin̄ ma pi Yisu Kilisi, nan̄ Pilip hoc asê. Lauñgac ti lauwê daêsam sêkêñ whin̄ in̄ ndê yom, ma sêlin̄ san̄gu. ¹³Ma Saimon dau kêtñ whin̄ ma gêlin̄ san̄gu whin̄. In̄ gêlic gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu nan̄ Pilip kôm, dec hêdaê ñandô ma kêkuc in̄ ñapan̄.

¹⁴Têtñ ndoc lau aposel nan̄ sêmbu Jerusalem sêngô ñawaê bu lau Samaria-nga sêkôc Anötö ndê yom sa, nan̄ sêñkin̄ Pita lu Jon sêtêñ ñac si. ¹⁵In̄lu sêhóc asê ñac su, goc sêten̄ mbec bu Pômdau kêtñ ndê Ñalau Dabun̄ pi ñac hon̄. ¹⁶Têtñ ndoc lau Samaria-nga dinan̄ sêkêñ whin̄, nan̄ sêlin̄ san̄gu tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, magoc Ñalau Dabun̄ sip men̄ pi ñac si dan̄ dom. Tu dinan̄-nga dec Pita lu Jon sêten̄ mbec pi ñac. ¹⁷Sêten̄ mbec su ma sêkêñ amba sac ñac, goc Ñalau Dabun̄ men̄ gêm ñac ahuc.

¹⁸Saimon gêlic bu têtñ ndoc aposel lu sêkêñ amba sac lau dau, nan̄ Ñalau Dabun̄ men̄ pi ñac, dec gauc gêm bu nemlhi ñaclai dau yêc in̄lu. ¹⁹In̄ ndac in̄lu bocdec bu, “Akêñ ñaclai dinan̄ lom aô. Ma bocdinan̄ asa nan̄ bu wakêñ aman̄ sac in̄, nan̄ oc kôc Ñalau Dabun̄.” ²⁰Magoc Pita ô yom ma sôm, “Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötö ndê mwasin̄ ña mone, a? Am oc nin̄am, ti nem mone hon̄! ²¹Am wêkain̄ gwelen̄ dindêc whin̄ yac dom. Ñahu bu gauc nan̄ yêc am nem ñalôm, nan̄ Anötö gêlic bu solop dom. ²²Kac nem ñalôm kwi ma hu mêtê sac dinan̄ sin̄. Ma ten̄ mbec têtñ Pômdau bu sic am nem giso kwi pi gauc sac nan̄ yêc nem ñalôm. ²³Aô galic su bu am gêm lêmun̄ Anötö ndê ñaclai e am ñalôm gêli sa, ma sac ña-ñaclai sô am dôñ ñapan̄.” ²⁴Saimon ngô Pita ndê yom dinan̄, goc sôm, “Gitôm bu am ten̄ mbec têtñ Pômdau tu aô-nga, ma bocdinan̄ gêtñ nan̄ am sôm yom pi, nan̄ oc tap aô sa dom.”

²⁵Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhô bu sêmbu sêtêñ Jerusalem sêndi. Ma yêc sen̄ ñasawa, nan̄ sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac daêsam nan̄ sêyêc gamen̄ Samaria-nga.

Pilip lu ñgac Itiopia-nga

²⁶Têtñ ndoc dinan̄ Pômdau kêkin̄ ndê an̄ela dan̄ têtñ Pilip gi, ma sôm têtñ in̄ bu, “Êmasan̄ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêñ êmkuc sen̄ akêñ Jerusalem nan̄ sip têtñ malac Gasa, sen̄ nan̄ gic gamen̄ sawa kic.” ²⁷Bocdinan̄ Pilip tisa ma kêsêlêñ gi. Ma yêc sen̄ dinan̄ in̄ tap ñgac Itiopia-nga dan̄ sa, nan̄ bêc ñatô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têtñ ndê gamen̄ ndi. In̄ ñgac tiwaê nan̄ yob lau Itiopia-nga si Kwin̄ Kandis ndê awa hon̄, nan̄ mun̄-nga sêsip in̄ ndê ñamatu sa.* ²⁸Têtñ ndoc

* **8:27:** Mun̄-nga lau si gêbôm dan̄ yêc bu laun̄gac akin̄ nan̄ sêyob Kin̄ si andu me wapa me lauwê, nan̄ sêsip ñac ñamatu sa. Lauñgac kain̄ dinan̄ sêsasam yêc Yom Inglis bu ‘Eunuch’ (Yunok).

Pilip tap in sa yêc seŋ, naŋ ŋgac dau ndôc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku. ²⁹ Dec Nalau Dabuŋ sôm têt Pilip, “Am tiga-suc kaleta ma êmkuc ŋgac dindê.” ³⁰ Goc Pilip kêtî têt kaleta gi ma ŋgô bu ŋgac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac in, “Am sam yom dinan ma kêyalê ŋahu, me mba?” ³¹ Ma in sôm, “Ŋamalac dan bu whê sa têt aô dom, dec oc wanŋyalê bocke?” Ma in ndac Pilip bu pi kaleta ma ndôc whin in. ³² In ŋgô bu ŋgac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

Ŋac sêwê in bu sêndic in ndu gitôm domba. Ma in gêm dau dôŋ tôm domba nan sêŋgapiŋ ŋamlichu, magoc tarj dom.

³³ Ŋac sêŋgwinin in, ma sêmatôc in ndê yom gi solop dom.

Ŋac sic in ndu, ma bocdinan in ndê wakuc mba. [Ais 53:7-8]

³⁴ Ma ŋgac dau ndac Pilip, “Gitôm bu am whê sa têt aô bu propet sôm yom dinan pi in dau, me pi ŋamalac dan?” ³⁵ Goc Pilip whê yom hoŋ sa têt in, gic hu yêc Aisaya ndê yom dinan e sôm ŋawaê ŋayham pi Yisu têt in. Ma ŋgac dau kêt whin Yisu. ³⁶⁻³⁷ Ŋac si e sêhóc asê bu dan poc seŋ ŋamakê. Ma ŋgac dau sôm, “Lic bu dê poc. Gitôm bu aô waliŋ busanŋu, me mba?” ³⁸ Goc in sôm têt ŋgac naŋ gêm gôliŋ kaleta bu kêt kaleta lhac. Ma inlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku in. ³⁹ Têt ndoc naŋ sêpi akêt bu sêmen, naŋ Pômdau ndê Nalau kôc Pilip su sep tigen. Ma ŋgac dau gêlic in tiyham dom, magoc kôlhô ti atac ŋayham gi. ⁴⁰ Ma Nalau kôc Pilip sa gi kêt in mbo malac Asotas. Ma in kêsêlêŋ golom-golom malac, ma sôm ŋawaê ŋayham asê e hóc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

¹ Têt ŋasawa dinan Saul kêt kisa lau sêkêt whin Pômdau-ŋa ŋapan. In sôm ŋanŋa bu in oc kôm ŋac ŋayom ma ndic ŋac ndu. In têt dabuŋsiga ŋamata-ŋa gi, ² ma ndac in bu to bapia puc in dôŋ-ŋa, bu têt têt lau bata naŋ sêyob lau Israel si lôm wê-ŋa yêc malac Damaskas. Bapia dau kêt ŋaclai têt Saul bu kôc launŋac ti lauwê Damaskas-ŋa naŋ sêkêt whin Yisu, naŋ dôŋ, ma wê ŋac sa sêtêt Jerusalem sêndi bu sêmatôc ŋac. ³ In kôc bapia dau su ma kêsêlêŋ e gi kêtin Damaskas. Ma ŋagahô ŋambwa ŋawê atu dan akêt undambê meŋ pô gameŋ nan in mbo. ⁴ In peŋ sip nom ma ŋgô awha dan ta in bocdec bu, “Saul, Saul, tu sake-ŋa am kêt kisa aô?” ⁵ Goc Saul ô yom ma ndac, “O ŋadau, am asa?” Ma awha dau sôm, “Aô Yisu daun, dec am kêt kisa. ⁶ Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêt bocke naŋ aô tac whin bu am kôm-ŋa, naŋ aô oc wanŋin lau bu sêwhê sa têt am yêc dindê.”

⁷ Lau naŋ sêmbô seŋ sêwhin Saul, naŋ sêlhac ti sem dau dôŋ. Ŋac sêŋgô ŋakêcsia dau, magoc sêlic ŋamalac dan dom. ⁸ Têt ndoc Saul tisa kalhac, naŋ kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameŋ. Bocdinan lau dinan sêkêm in sip amba, ma sêwê in sêsôc malac Damaskas si. ⁹ Gitôm bêc têt in mbo tapec, ma gêt ti nôm gêt dan dom.

¹⁰ Ŋgac kêt whin Yisu-ŋa dan mbo Damaskas, naŋ ndê ŋaê Ananias. Ma Pômdau hoc dau asê têt in ŋa mbê, ma ta in bu, “Ananias!” Ma in ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, bocke?” ¹¹ Goc Pômdau sôm têt in, “Am sa seŋ naŋ sêsam bu Seŋ Solop ma têt Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ŋgac dan sa, naŋ ndê ŋaê Saul akêt malac Tasis. Ŋgac dau teŋ mbec mbo dinan. ¹² Aô gatôc têt in su ŋa mbê bu ŋamalac dan ŋaê Ananias oc têt in ndi, kêt amba sac in, ma kôm in tandô po asê tiyham.” ¹³ Ananias ŋgô yom dinan ma sôm, “Pômdau. Aô ganŋgô ŋgac dinan ŋawaê su. In ŋgac naŋ kêt ŋawapac atu têt am nem lau dabuŋ naŋ sêkêm Jerusalem. ¹⁴ Ma dabuŋsiga atu-tu sêkêt ŋaclai têt in bu têt malac dindac meŋ, ma kôc lau naŋ sêtoc am nem ŋaê sa, naŋ dôŋ.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aô kayalin ŋgac dau sa su, bu hoc yom asê pi aneŋ ŋaê têt lau gameŋ apa-ŋa ti ŋac si kin, ma têt lau Israel-ŋa sêwhin. ¹⁶ Ma ŋawapac ti ŋandê naŋ in oc hóc tu aneŋ ŋaê-ŋa, naŋ aô oc watôc têt in.”

¹⁷ Goc Ananias têt andu dau gi. In sôc gi, goc kêt amba sac Saul ma sôm, “Aneŋ asidôwa Saul. Pômdau Yisu naŋ hoc dau asê têt am yêc seŋ têt malac dindac, naŋ kêt in aô gatêt am gameŋ. In kêt in aô bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu Nalau Dabuŋ nem am ahuc.” ¹⁸ Ma ŋagahô gêt gitôm i ŋagala peŋ akêt Saul tandô, ma in gêlic gameŋ tiyham. In tisa ma Ananias kêku in. ¹⁹ Ma tiŋambu in gêt gêt e hóc in dôŋ.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whin lau sêkêt whin-ŋa gitôm bêc ŋatô. ²⁰ Ma têt têt dau dinan in gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-ŋa, ma hoc asê têt ŋac bu Yisu in Anôtô Yisa. ²¹ Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô in ndê yom, naŋ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ŋgac naŋ kêt kisa lau Jerusalem-ŋa naŋ sêtoc Yisu ndê ŋaê sa, in ŋgac dau dindac me? Ma in têt yac mba malac dec meŋ, bu kôc lau sêkêt whin Yisu-ŋ ga dôŋ ma wê ŋac sêtêt dabuŋsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ŋac.” ²² Tigen Saul sôm yom ŋanŋa ma in ndê ŋaclai kêsôwec. In têt asê têt lau Israel-ŋa naŋ sêndôc Damaskas, bu yom andô, Yisu in lau Israel si Mesaya dau. Ma lau naŋ sêkêt whin Yisu dom, naŋ sêtôm dom bu sêô in ndê yom.

²³ Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam ginğa su, ma lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sêngsalê lêñ bu sêndic in ndu. ²⁴ Ma Saul ngô yom dau ñawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ñac sêkênj lau sêtîp gatam malac-nga ñapep bu sêkôc in dôñ ma sêndic in ndu. ²⁵ Magoc lau nanj s êlhac sêwhinj Saul ti sêñkuc in, nanj sem in sa bu lhô ndi. Têñ ôbwêc danj sêkênj in sip sambec atu danj, ma sêñwhanj in sip akênj gatam saun danj yêc malac dau ñaturjôm e gi sip nom ma kôlhô gi.

Saul mbo Jerusalem

²⁶ Tinjambu Saul mbu têtj Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whinj lau sêkênj whinj Yisu-nga nanj sêmbo dinanj. Magoc ñac sêkênj whinj dom bu inj gêm dau kwi su ma kênj whinj Yisu, dec ñac honj sêtôc in. ²⁷ Magoc Banabas wê inj sôc gi kalhac aposel anğô-nga. Ma inj whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têtj Saul yêc senj, ma tinjambu inj kalhac ñanğa ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas. ²⁸ Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-nga si ñalôm, dec Saul mbo whinj ñac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su enj. ²⁹ Inj sôm yom whinj lau Israel-nga ñatô nanj sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê ñac si gauc sa pi Yisu. Magoc ñac sêtêc in ndê yom, ma bu sêndic in ndu. ³⁰ Yom dau ñawaê tap lau sêkênj whinj-nga sa, dec sêkôc inj whinj ñac sêsîp malac Sisaria si, ma sêñkinj inj têtj malac Tasis gi.

³¹ Têtj ñasawa dinanj lau sêhu si kisa têtj lau sêkênj whinj-nga sinj. Ma lau sêkênj whinj-nga yêc gamenj Judia ti Galili ma Samaria-nga sêndôc ti yom malô. Anôtô kênj Nalau Dabunj bu puc ñac dôñ ma nem ñac sa. Ma sêsôc Pômdau ñapu ti sêtoc inj sa, ma ñac si tonj kêsôwec tiatu ñapanj.

Pita kôm ñgac bôliñ danj ñayham sa

³² Têtj têtj dinanj Pita kêsêlênj golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Têtj bêt danj inj sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkênj whinj Yisu-nga kêsî. ³³ Yêc malac dau inj tap ñgac danj ñaê Aenias sa. Inj ñgac bôliñ ma yêc mbô ñapanj gitôm yala 8 su. ³⁴ Ma Pita sôm têtj inj, “Aenias. Yisu Kilisi kôm am ñayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa.” Ma ñagahô Aenias tisa kalhac. ³⁵ Ma têtj ndoc lau nanj sêndôc malac Lida ti malac Saron sêlic bu inj ñayham sa, dec ñac honj sem si ñalôm kwi ma sêkênj whinj Pômdau.

Pita unj awhê batê danj sa

³⁶ Têtj têtj dinanj awhê kênj whinj-nga danj ndôc malac Jopa. Inj ndê ñaê Tabita, nanj yêc lau Grik awha bu Dokas. Inj awhê nanj

kôm mêtê ñayham-ñayham, ma gêm lau ñalôm sawa sa ñalênj daêsam. ³⁷ Magoc Dokas tap gêm bac atu sa e inj mbac ndu. Goc lau sêñgwasinj inj ndê ñamlanj ma sêkênj yêc andu ñalôm ñahô-nga danj. ³⁸ Malac Jopa dau yêc kênj malac Lida, ma têtj têtj lau sêkênj whinj-nga yêc malac Jopa sêngô bu Pita mbo Lida, nanj sêñkinj ñgac lu sêtênj inj si, ma sêtênj inj ñanğa bu mbu têtj Jopa whinj inlu ndi. ³⁹ Pita whinj inlu gi e hóc asê Jopa, ma sêwê inj pi andu ñalôm ñahô-nga dinanj gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbo ti sêtanj Dokas. Ñac sêñgihi Pita ahuc ma sêtôc ñakwê bambalinj ti ñakwê ñatô nanj Dokas kêmasanj têtj ndoc inj mbo tali, nanj têtj Pita. ⁴⁰ Goc inj kênj ñac honj sêsa awê si, ma pônj haduc ma tenj mbec. Inj kac dau kwi bu lic awhê batê dinanj, ma sôm, “Tabita, am tisa!” Ma awhê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa menj ndôc. ⁴¹ Goc Pita kêm inj sip amba ma kenj inj sa kalhac. Ma inj mbwêc lauwhê sawa dinanj ti lau sêkênj whinj-nga ñatô sêsôc sêmênj, ma tót têtj ñac bu awhê dau mbo tali tiyham. ⁴² Ma gênj dau ñawaê tiapa yêc malac Jopa, e lau daêsam sêkênj whinj Pômdau. ⁴³ Ma Pita mbo Jopa bêt ñatô, whinj ñgac danj ñaê Saimon. Inj ñgac kôm gwelenj kêmasanj bôc ñamlic-nga.

10

Anôtô kênj anjela danj têtj Konelias

¹ Yêc malac Sisaria ñgac danj mbo, nanj ndê ñaê Konelias. Inj ñgac bata sinj-nga nanj yob lau sinj-nga tonj danj yêc lau sinj Rom-nga si tonj atu nanj sêsam bu Itali Natonj.* ² Inj ti ndê gôlôwac honj sêtoc Anôtô sa ma sêsôc inj ñapu ñapep. Inj tenj mbec têtj Anôtô tôm bêt honj, ma kênj ndê awa daêsam bu nem lau Israel-nga nanj sêpôn da dau, nanj sa. ³ Têtj bêt danj, acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, nanj Anôtô tót gên ñgatu danj têtj inj. Inj gatû gêlic Anôtô ndê anjela danj têtj inj menj ma ta inj bu, “Konelias!” ⁴ Goc Konelias tahê inj ti tót dau atu, ma ndac, “Pômdau, bocke?” Ma anjela dau sôm, “Mbec honj nanj am tenj, ti mwasiñ nanj am kênj têtj lau ñalôm sawa, nanj Anôtô gêlic gitôm da ñayham nanj inj gauc gêm ñapanj. ⁵ Kwahic dec inj kênj yom têtj am bocdec bu. Êmkinj lau ñatô sêtênj malac Jopa sêndi, bu sêkôc ñgac danj ñaê Saimon mbu têtj am menj. Ñgac dau ndê ñaê danj sêsam bu Pita. ⁶ Inj mbo whinj inj ndê wakangac danj ñaê Saimon, nanj kôm gwelenj bôc ñamlic-nga, ma inj ndê andu kalhac gwêc dali.”

⁷ Anjela sôm yom dau pacndê su, goc hu inj sinj. Dec Konelias ta inj ndê ñgac akinj lu ma inj ndê ñgac sinj-nga danj sêmênj. Ñgac sinj-nga dau gêm inj sa tôm bêt honj, ma inj toc Anôtô

* **10:1:** Lau Rom-nga si ñgac bata nanj yob lau sinj-nga gitôm 100, nanj sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias inj senturion danj. Lau sinj-nga gitôm 600 sêmbo Itali Natonj ñalôm, ma sêsam tonj atu gitôm Itali Natonj yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ñac sêkênj Regiment ñatonj 10 sêpitigen sêti tonj atu, nanj sêsam bu ‘Legion’ (lau sinj-nga gitôm 6,000).

sa. ⁸Konielias gic minj tēj nəc pi yom honj nanj aņela sòm tēj in, goc kėkinj nəc sėtēj malac Jopa si.

Pita gėlic gėj nəcatu danj

⁹ Galaņsė nəc sėņsėlėj sėmbo senj ma tēj ac kalhac lhu, nanj sėsunj sa malac atu Jopa. Tēj tēm dinanj, Pita pi andu gi bu tenj mbec. ¹⁰ Inj mbo e gėj yō inj dec tac whinj bu neņ gėj. Lau sėmasanj inj ndė gėj sėmbo, ma Pita gatukaiņ danj sa. ¹¹ Inj gėlic undambė kac sa, ma gėj gitōm po atu danj nanj sėsō wac sip nəkėcsu hale, nanj sėjwhanj sip nom meņ yēc inj aņgō-ņga. ¹² Ma inj gėlic bōc tidau-tidau ma gėj nanj sėņsėlėj nəc nəcac pu-ņga, ti mbac lōlōc-ņga sėmbo po dau njalōm. ¹³ Goc awha danj sòm tēj in bocdec bu, “Pita, tisa ndic ma neņ.” ¹⁴ Magoc inj ō yom ma sòm, “Pōmdau, mba andō! Moses ndė yomsu gic yao gėj dau ma sòm bu inj gėj nəcōmbwi, ma bocdinanj aō whaņsunj gėm gauc sambuc.” ¹⁵ Dec awha dau sòm tiyham, “Anōtō bu sòm bu gėj danj inj nəcasi, dec am sòm bu gėj nəcōmbwi dom.” ¹⁶ Gėj honj dinanj hōc asė inj tidim tō su, goc po dau pi undambė gi tiyham.

¹⁷ Tēj ndoc dinanj Pita ndė gauc sa bu inj gėlic gėj nəcatu danj, goc inj ndōc ma kōc gauc pi gėj dau nəc. Tēj ndoc dinanj, lau nanj Konielias kėkinj, nanj sėtap Saimon ndė andu sa, ma sėlhac andu dau nəcagam. ¹⁸ M a sėta yom ma sėndac bu Saimon nanj sėsam bu Pita, nanj mbo andu dau, me mba. ¹⁹ Pita hė gauc pi gėj nanj inj gatukaiņ nanj mbo, ma Nalau Dabuņ sòm tēj in, “Saimon, lau tō sėņsalė am. ²⁰ Tisa ma sip nom ndi, ma whinj nəc ndi. Hėgo daōm bu nəc lau gameņ apa-ņga lec dom, bu aō dauņ kakinj nəc sėmeņ.” ²¹ Goc Pita sip gi ma sòm tēj lau dinanj, “Namac nanj mac aņsalė ambo, nanj aō dauņ dec. Mac amej tu sake-ņga?” ²² Ma nəc sėsōm, “Nəc bata sinj-ņga Konielias kėkinj yac amej. Inj nəc gitēj toc Anōtō sa-ņga, ma lau Israel-ņga honj nanj sėmbo malac Sisaria, nanj sėlic inj nəcayham. Aņela dabuņ danj sòm tēj inj bu ęņgalėm am sa tēj inj ndė andu ndi, bu am sòm yom nəcō tēj inj.” ²³ Pita nəcō nəc si yom dinanj su, goc kōc nəc sėsōc andu dau si bu sėmbo sėwhinj inj tēj ōbwēc dinanj.

Pita gėm mėtė tēj Konielias ti ndė lau

Tēj galaņsė Pita ti akėj malac Jopa whinj lau dau, ma lau sėkėj whinj-ņga nəcō akėj Jopa sėwhinj nəc si. ²⁴ Bēc danj tiyham sėhōc asė Sisaria. Konielias kėj bata nəc, dec mbwēc inj ndė dawai ti ndė silip honj sėkac sa sėpitigen. ²⁵ Tēj ndoc Pita bu sōc inj ndė andu ndi, nanj Konielias tēj inj gi, ma hu dau yēc inj gahi-ņga bu toc inj sa. ²⁶ Magoc Pita sòm, “Am kōm bocdinanj dom! Tisa, bu aō dauņ nəcamalac nambwa.” ²⁷ Inju sem yomgalōm ma sėsōc andu dau si, ma Pita gėlic lau tonj atu sėndōc andu njalōm. ²⁸ Dec

inj sòm tēj nəc, “Mac aņyalė bu yac lau Israel-ņga mba yomsu gic yao yac bu andic ahė lau nanj lau Israel dom, ma ati nəclej nəc d om. Tigen Anōtō tōc asė tēj aō bu wapu nəcamalac danj bu nəcōmbwi me sac dom. ²⁹ Bocdinanj tēj ndoc mac aņkinj lau bu sėjgalėm aō sa, nanj aō gasōm yom danj dom, ma gawhinj nəc gameņ. Ma kwahic dec, gitōm bu mac asōm asė tēj aō, nəc bu bocke dec mac aņgalėm aō sa gameņ?” ³⁰ Goc Konielias ō yom ma sòm, “Bēc hale su, aō gambo andu ti gateņ mbec tēj acgatu gitōm kwahic dec-ņga, tēj 3 kilok telha-ņga. Ma nəcagō nəcamalac danj ti nəcawė nəcasi atu hōc asė kalhac aō aņōj-ņga. ³¹ Ma inj sòm tēj aō bu, ‘Konielias, Anōtō nəcō am nem mbec, ma gauc gėm mwasiņ nanj am kėj tēj lau njalōm sawa. ³² Kwahic dec ęmkinj lau nəcō sėtēj malac Jopa sėndi, ma sėkōc nəc danj nəc Saimon nanj sėsam bu Pita, nanj meņ. Inj ti nəclej inj ndė wakajac nəc Saimon ma ndōc whinj inj. Nəc kėmasanj bōc nəclic-ņga dinanj ndė andu kalhac gwēc nəcadi.’ ³³ Aō gangō su, goc nəcagō kakinj lau nəcō sėtēj am sėlōc, ma nəcayham bu am mwesj su. Kwahic dec yac honj dambo Anōtō aņgō-ņga, ma yac bu aņgō yom bocke nanj Pōmdau gic atu am bu sòm tēj yac.”

³⁴ Goc Pita gic hu yom ma sòm, “Kwahic dec aō kayalė pi nəcand bu Anōtō toc lau tonj danj sa, hōc gėlēc tonj nəcō su dom. ³⁵ Yomandō! Lau akėj lau nəcōj nom-ņga honj nanj sėtōc inj ma sėkōm mėtė nəcayham ma solop, nanj inj oc kōc nəc sa. ³⁶ Anōtō kėj ndė nəcawė nəcayham tēj lau Israel, ma yom dau hėganōj Yisu Kilisi, nanj ti lau Israel ma lau gameņ apa-ņga honj si Pōmdau, ma whė lėj nanj datap yom malō sa tu inj-ņga, nanj sa. Mac aņgō nəcawė dau su. ³⁷ Mac aņyalė gėj honj nanj hōc asė gameņ Judia-ņga, tēj ndoc Jon gėm mėtė ma kėku lau mbo Galili e meņ tēj dec. ³⁸ Anōtō kėj inj ndė nəcaci atu ti Nalau Dabuņ gėm Yisu Nasaret-ņga ahuc, dec kėyalinj inj sa tu kōm gwelēj-ņga. Ma Anōtō whinj inj, dec inj gėm lau sa yēc gameņ daėsam, ma kōm lau honj nanj Sadanj ndė nəcaci kėgwiniņ nəc dōj, nanj nəcayham sa tiyham. ³⁹ Yac ambo awhinj inj, ma alic gėj honj nanj inj kōm yēc lau Israel si gameņ ma yēc Jerusalem. Nəc sic inj ndu pi a, ⁴⁰ magoc tēj bēc titō-ņga Anōtō uņ inj sa akėj lau batė-ņga, ma kōm bu lau daėsam sėlic inj. ⁴¹ Lau honj sėlic inj dom, magoc yac lau nanj aņ ti anōm gėj awhinj Yisu tēj ndoc inj tisa ma mbo whinj yac tiyham, nanj Anōtō kėyalinj yac sa bu ahoc inj ndė tisa nəcawė asė. ⁴² Ma Anōtō gic atu yac bu anem mėtė lau, ma bu ahoc yom asė bu inj kėyalinj Yisu dau sa su, bu ęjsahė lau tali ti lau batė honj tēj bēc nəcambu-ņga. ⁴³ Ma propet akwa honj bocdinanj sėhoc yom asė pi inj. Nəc sėtō bu lau honj nanj sėkėj whinj inj, nanj Anōtō oc suc nəc si sac kwi tu inj ndė nəc-ņga.”

⁴⁴ Pita sôm yom dau mbo, ma Nalau Dabuñ gêm lau hoñ nan sêngô in ndê yom, nan ahuc. ⁴⁵ Ma lau Israel-nga nan sêkên whiñ Yisu ma sêmbo sêwhiñ Pita, nan sêhêdaê ñandô bu sêlic Anôtô kêmwasin lau nan sêmbo lau Israel si tonj dom, nan ña Nalau Dabuñ. ⁴⁶ Bu ñac sêngô ñac lau dau sêsôm yom awha wakuc-nga ti sêmpin Anôtô, tòm Nalau Dabuñ hóc ñac awha sa. Dec Pita sôm têtñ lau Israel-nga dinan, ⁴⁷ “Anôtô kêtñ Nalau Dabuñ têtñ lau gameñ apa-nga dindêc tòm in kêtñ têtñ yac lau Israel-nga. Bocdinan ñayham bu ñac sêlin busanğu.” ⁴⁸ Goc in kêtñ yatu bu sêñku ñac tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. Ma tinjambu lau dinan sêndac Pita bu mbo whiñ ñac tòm bêc ñatô.

11

Pita gic minj lau gameñ apa-nga si yom têtñ lau Jerusalem-nga

¹ Lau aposel ti lau sêkên whiñ Yisu-nga nan sêmbo gameñ Judia-nga, nan sêngô ñawaê bu lau nan Israel dom, nan sêkôc Anôtô ndê yom sa sêwhiñ. ² Magoc têtñ ndoc Pita hu Sisaria sinj ma mbu têtñ Jerusalem gi, nan lau ñatô sêsôm in. Ñac lau Israel-nga nan sêkên whiñ Pômdau, ma sêsap lau Israel-nga si sakin akwa ma pwac sêsê ñamlic ñatô su-nga dôñ. Ma ñac sêsôm Pita bocdec bu, ³ “Bocke am sôc lau nan sêñkuc yac neñ mêtê dasê ñamlic-nga dom, nan si andu, ma gêtñ gêtñ whiñ ñac?”

⁴ Dec Pita gic hu whê sa timala têtñ ñac, gêtñ hoñ nan hóc asê in, ma sôm, ⁵ “Têtñ bêc danj aô gateñ mbec gambo malac Jopa, e gatunj kainj danj sa ma galic gêtñ ñagatu danj. Galic gêtñ ginj po atu danj, nan sêso wac sip ñakêcsu hale, ma sêñwhan sip akêtñ undambê têtñ aô menj. ⁶ Aô gatôc gwanin ma galic bôc nom-nga tidau-tidau, bôc salen-nga ti gêtñ nan sêñsêlêtñ ña ñatac pu-nga, ma mbac lôlôc-nga. ⁷ Dinan su, goc ganjô awha danj sôm têtñ aô bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neñ.’ ⁸ Magoc aô gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtñ dau ma sôm bu in gêtñ ñadômbwi, ma aô whanşunj gêm gauc sambuc.’ ⁹ Ma awha dau sa akêtñ undambê tiyham ma sôm, ‘Anôtô bu sôm bu gêtñ danj in gêtñ ñawasi, dec am sôm bu ñadômbwi dom.’ ¹⁰ Gêtñ hoñ dinan hóc asê aô tidim tó su, goc Pômdau kôc mbu pi undambê gi tiyham. ¹¹ Ma têtñ ndoc dinan laungac tó sêhóc asê andu nanj aô gambo. Ñamalac danj kêtin ñac sêtêtñ aô sêmenj akêtñ malac Sisaria. ¹² Nalau Dabuñ sôm têtñ aô bu wahêgo dauñ tu ñac lau gameñ apa-nga lec dom, ma kac aô bu wawhiñ ñac wandi, dec aô gawhiñ ñac ga. Ma asidôwai 6 akêtñ Jopa sêwhiñ yac si. Yac ahóc asê ma asôc ñamalac dau ndê andu a. ¹³ Ma in gic minj têtñ yac bu anjela danj hoc dau asê têtñ in yêc ndê andu, ma sôm yom têtñ

in bocdec bu, ‘Êmkinj lau sêtêtñ malac Jopa sêndi ma sêkôc Saimon nan sêsam bu Pita, nan menj. ¹⁴ In oc whê yom sa têtñ mac, pi lêtñ nanj am ti nem lau hoñ atap Anôtô ndê mwasin nem mac si ambo tamli ñapan-nga sa.’

¹⁵ “Bocdinan aô gac hu bu wasôm yom têtñ ñac, ma têtñ ndoc dau dinan Nalau Dabuñ gêm ñac ahuc tòm in menj pi yac têtñ ñamata-nga. ¹⁶ Ma têtñ dinan aô gauc gêm Pômdau ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêku lau ña bu, tigenj Anôtô oc êñku mac ña Nalau Dabuñ.’ ¹⁷ Lau dinan sêkên whiñ Pômdau Yisu Kilisi tòm yac lau Israel-nga dakêtñ whiñ, ma bocdinan dec Anôtô kêmwasin ñac ña Nalau Dabuñ tòm in kôm têtñ yac. Anôtô dau ndê lêtñ dinan, ma aô asa dec bu walhac ahuc?”

¹⁸ Lau Israel-nga dau sêngô Pita ndê yom dinan e ñac si yom mba, ma sêmpin Anôtô ma sêsôm, “Kwahic dec yac tanyalê bu lau hoñ nanj sem dau kwi, nan oc sêtap Anôtô ndê mwasin sêndôc tali ñapan-nga sa. Yac lau Israel-nga, ma lau nanj sêmbo Israel si tonj dom, nan sêwhiñ.”

Lau sêkên whiñ Yisu yêc malac Antiok

¹⁹ Têtñ ndoc lau Israel-nga sic Steven ndu, nan sic hu sêkên kisa lau sêkên whiñ-nga e ñac si daêsam sêhu Jerusalem sinj ma sêlhô têtñtêtñ. Ñatô sêtêtñ gameñ Pionisia-nga ti nduc Saipras, ma ñatô sêtêtñ malac Antiok si. Yêc gameñ bocke nanj sêhóc asê, nan sêhoc ñawaê ñayham asê, magoc sêsôm têtñ lau Israel-nga tawasê. ²⁰ Magoc lau ñatô nanj sêhu Jerusalem sinj, nan si malachu Sairin ma nduc Saipras, nan sêtêtñ Antiok si, ma sic hu sêsôm ñawaê ñayham pi Pômdau Yisu têtñ lau Grik sêwhiñ lau Israel-nga yêc malac dinan. ²¹ Ma Pômdau gêm mbec gwelenj dau e lau daêsam ñandô sem dau kwi ma sêkên whiñ Pômdau.

²² Tinjambu lau Jerusalem-nga nanj sêkên whiñ Yisu, nan sêngô gêtñ dau ñawaê, dec sêñkinj Banabas têtñ Antiok gi. ²³⁻²⁴ Banabas in ñgac ñayham nanj Nalau Dabuñ gêm in ahuc ma kêtñ whiñ ñanjan. Têtñ ndoc in hóc asê Antiok, nanj gêlic bu lau daêsam sêtap Anôtô ndê mwasin sa ma sêkên whiñ Yisu. Dec in tac ñayham atu, ma kêtin ñac bu sêsap Pômdau dôñ, ma sêkên whiñ in ti si ñalôm sambuc. Ma têtñ ndoc dinan lau daêsam sêngô Banabas ndê yom ma sêkên whiñ Pômdau.

²⁵ Malô goc Banabas têtñ malac atu Tasis gi ma kêsâlê Saul. ²⁶ In tap in sa su, goc kôc in sa, ma inlu sêmbu sêtêtñ Antiok si. Ma inlu sêkôm gwelenj yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, sêndôhônj lau daêsam gitôm yala sambuc danj. Malac Antiok ti malac ñamata-nga nanj lau sic hu sêsam lau sêkên whiñ-nga bu Kilisi ndê lau.

²⁷ Têtñ ñasawa dinan propet ñatô akêtñ Jerusalem sêsip Antiok si. ²⁸ Ma Nalau Dabuñ

kac ñac si ñgac ñaê Agabus, dec tisa yêc lau sêkêñ whiñ-ña angô-ña, ma hoc yom asê bu tiñambu tôbôm atu oc nem gameñ nanñ lau Rom sem gôlin, nanñ ahuc sambuc. (Ma inñ ndê yom dau ñandô sa têtñ ndoc Klaudias ti kinñ Rom-ña.)²⁹ Tu dinanñ-ña lau nanñ sêkêñ whiñ Yisu sêkôc gauc pi lêtñ bu sênem asidôwai nanñ sêndôc gameñ Judia-ña, nanñ sa. Ñac tigen-tigen sic awa sa tôm Anôtô kêmwasin ñac,³⁰ ma sêkêñ têtñ Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkêñ têtñ lau sêkêñ whiñ-ña si lau bata nanñ sêmbo Jerusalem.

12

Lau sêkêñ whiñ-ña sêtap kisa atu sa

¹ Têtñ ndoc dinanñ Kinñ †Herod gauc gêm tidônñ bu kêtñ kisa lau sêkêñ whiñ-ña, ma kôc ñac si lau ñatô dôñ. ² Inñ gic atu inñ ndê lau sinñ, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu ña bien balinñ. ³ Inñ gêlic bu gêtñ dinanñ kôm lau Israel-ña atac ñayham sa, dec inñ sôm bu inñ ndê lau sinñ-ña sêkôc Pita dôñ, têtñ têm lau Israel-ña sêlic om atu †Mwasin Bolom Yist Mba-ña. ⁴ Bocdinanñ lau sinñ-ña sêkôc Pita dôñ ma sêkêñ inñ ndôc gapocwalô. Ma sêkêñ lau sinñ-ña tonñ hale sêyob inñ sêô dau sêô dau, ma ñgac hale sêmbo tonñ tigen-tigen ñalôm. Herod gauc gêm bu kêtñ inñ ndôc dinanñ e lau Israel si Mwasin Bolom Yist Mba-ña ti †Pasowa-ña pacndê, goc kôc inñ sa ma êmatôc inñ yêc lau angô-ña. ⁵ Bocdinanñ Pita ndôc gapocwalô, magoc lau sêkêñ whiñ-ña honñ nanñ sêmbo Jerusalem, nanñ sêtenñ mbec ñanña tu inñ-ña têtñ Anôtô.

Pômdau ndê anjela gêm Pita sa

⁶ Têtñ ôbwêc ñaê Pita yêc bêc yêc gapocwalô, ma Herod kêmatinñ yom tidônñ su bu êmatôc inñ têtñ lanșê. Sêsô inñ amba dôñ ña sen lu, ma gi sêsô pi ñgac sinñ-ña lu. Ma lau sinñ-ña ñatô sêlhac sêyob gatam. ⁷ Ma ñagahô ñambwa Pômdau ndê anjela ñaê hóc asê, ma ñawê pô gapocwalô ñalôm. Inñ tonñ Pita sip ñabi e tali sa, ma sôm têtñ inñ, “Ñagahô! Tisa!” Goc sen nanñ sêsô inñ amba dôñ, nanñ tigolonñ ma peñ sip gi. ⁸ Ma anjela sôm, “Êmasañ daôm. Kic nem pinñkap dôñ ma sôc nem atapa ti ñakwê balinñ sa, goc êmkuc aô.” Pita kôm gitôm inñ sôm,⁹ ma kêkuc anjela dau. Inñ gauc gêm bu gêtñ nanñ anjela kôm, nanñ gitôm mbê ñaê, ma kêyalê dom bu gêtñ dau inñ gêtñ ñandô. ¹⁰ Inñ lu sêñlêc ñgac sinñ-ña lu nanñ sêyob andu dau e sêhóc asê gatam nanñ sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Inñ lu sêñsêlêñ sêsa senñ ñaê, ma sep tigenñ anjela hu inñ sinñ.

¹¹ Têtñ dinanñ Pita ndê gauc sa ma sôm têtñ dau, “Kwahic dec aô kayalê tidônñ bu Pômdau kêtñ ndê anjela bu êñgaho aô su yêc Herod amba, bu gêtñ nanñ lau Israel-ña gauc gêm bu sêkôm têtñ aô, nanñ oc ñandô sa dom.”
¹² Inñ kêyalê gêtñ dau pi ñandô, goc sa têtñ

awhê ñaê Maria ndê andu gi. Maria inñ Jon, †ngacsênom nanñ sêsam bu Mak, nanñ dinda. Ma têtñ ôbwêc dinanñ lau ñaêsam sêkac sa sêmbo Maria ndê andu bu sêtenñ mbec. ¹³ Pita hóc asê ma kêmati gatam. Ma awhê akinñ ñaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam. ¹⁴ Inñ ngô inñ awha dec kêyalê bu Pita, dec tac ñayham sa atu ma kêlhinñ gatam sinñ kêtñ mbu gi ma sôm têtñ lau bu, “Pita dê kalhac gatam!” ¹⁵ Magoc ñac sêkêñ whiñ dom, ma sêsôm têtñ inñ bu, “Am nem gauc kêtñsin!” Goc inñ sôm yom pi Pita ñapanñ e ñac sêsôm, “Mboe inñ ndê anjela, me?” ¹⁶ Sêkôc gauc dinanñ sêmbo, ma Pita gacgeñ kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têtñ inñ e sêlic inñ ma sêsô ñandô. ¹⁷ Pita gic amba bu sênem dau dôñ, goc gic minñ yom pi ñalêtñ nanñ Pômdau kôc inñ su yêc gapocwalô. Ma inñ sôm, “Mac andi ma asôm asê têtñ Jems ma asidôwai ñatô.” Goc inñ hu ñac sinñ ma sa gi.

¹⁸ Têtñ bêbêc lau sinñ-ña nanñ sêyob gapocwalô sêlic bu Pita angô mba. Gêtñ dau gêli ñac ñalôm sa ñandô, ma ñac gauc gêm yom ñaêsam pi inñ bu oc mbo nde. ¹⁹ Ma Herod ngô ñawaê, dec kêtñ lau sêñsalê inñ e gimba. Goc inñ kêtñ lau sinñ-ña nanñ sêyob Pita, ma gi atu bu sêndic ñac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tiñambu Herod hu gameñ Judia-ña sinñ ma sa têtñ malac Sisaria gi bu mbo bêc ñatô. ²⁰ Tôm ñasawa hic balinñ ñagec gi su, nanñ yom ñawapac ñatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-ña ñalhu, dec inñ gêlic ñac sac. Magoc têtñ têtñ inñ mbo malac Sisaria, nanñ lau dau ñalôm tigenñ ma gauc gêm bu sêhê wamba inñ tiyham. Ñahu bu ñac sêmbo Herod ndê gôlinñ ñapu ma lau gameñ dinanñ-ña takwê Herod tôm yala honñ, bu nem ñac sa ña gêtñ daneñ-ña ñatô. Tu dinanñ-ña sêmasañ yom whiñ Blastus, ñgac nanñ yob Herod ndê andu, ma semlhi inñ bu nem ñac awha têtñ Herod. Ma sic ndoc bu sêmasañ yom wamba-ña dau whiñ Herod.

²¹ Têtñ bêc dau Herod sôc ndê ñakwê ti ñawasi kinñ-ña sa, goc ndôc ndê pônñ ma sôm ndê yom ñaêsam asê têtñ lau malac lu dinanñ-ña. ²² Ñac sêngô su ma sêmbwêc, “Kec! Awha ñindêc ñamalac ñambwa ndê awha dom, anôtô ñaê ndê awha.” ²³ Herod ngô ñac si yom dinanñ, dec toc dau sa kêlêc ma kêtñ waê têtñ Anôtô dom. Ma tu dinanñ-ña Pômdau ndê anjela gic inñ ma kôm inñ gêmbac atu. Dombô sem inñ ahuc ma senñ inñ e mbac ndu.

²⁴ Têtñ têtñ dinanñ ma kêsêlêñ meñ, nanñ lau sem mêtê ñapanñ e Anôtô ndê yom tiapa, ma lau ñaêsam sêkêñ whiñ. ²⁵ Banabas lu Saul sic bata si gwelêñ yêc malac Jerusalem, goc sêmbo sêtêtñ Antiok si. Ma sêkôc Jon, ñgac nanñ sêsam inñ ndê ñaê ñaê ñaê danñ bu Mak, nanñ whiñ inñ lu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gwelenj

¹ Lau propet ti kêdôhôn-waga bocdec sêmbô m alac Antiok ma sêkôm gwelenj yêc gôlôwac dabunj ñalôm. Banabas lu Saimon nanj sêsam bu Naiga, Lusias akêj malac Sairin, Saul ma Manaen (nanj tiatu whinj †Herod Antipas têtj ndoc injlu sêmbô balê). ² Têtj bêc danj ñac lau dau sêmbô sêwhinj dau ma sêhu gêtj danen-ñga sinj tu sêtoc Pômdau sa-ñga. Ma Ñalau Dabunj sôm têtj ñac bu, “Aô kayalinj Banabas lu Saul sa bu sêkôm gwelenj ñawaê ñayham-ñga. Bocdinanjan anem mbec injlu ma ankinj injlu sêsa sêndi ma sêkôm gwelenj dau.” ³ Lau dau sêngô su, goc sêhu gêtj danen-ñga sinj ti sêtenj mbec ñasawa danj tiyham, ma sêkêj amba sac Saul lu Banabas, ma sênginj injlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbô nduc Saipras

⁴ Ñalêj dinanjan Ñalau Dabunj kêkinj Saul lu Banabas, dec injlu sêtêj malac Selusia si, ma sêpi wanj danj ma sêsa nduc Saipras si. ⁵ Ñac sêsôc baô yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-ñga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anôtô ndê yom asê. Ma Jon mbo whinj injlu bu nem injlu sa.

⁶ Tinjambu sêrsêlêj ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc nduc Saipras ñagamenj honj e sêhóc asê malac Papos. Yêc dinanjan sêtap propet tasanj danj sa nanj kôm gwelenj mbectoma-ñga whinj. Inj ñgac Israel-ñga danj ma inj ndê ñaê Ba-Jisas. ⁷ Inj gêm akinj ñgac Rom-ñga nanj gêm gôlinj nduc Saipras, nanj ndê ñaê Segias Polas. Gôlinjwaga dau inj ñgac tiguauc, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu inj tac whinj bu sêwhê Anôtô ndê yom sa têtj inj. ⁸ Magoc Ba-Jisas kôm bu êngwininj ti kêtj kisa injlu, ma tac whinj bu kac gôlinjwaga dau kwi bu kêtj whinj Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ñaê danj Elimas, nanj danem kwi bu Mbectoma.) ⁹ Têtj ndoc dinanjan Ñalau Dabunj gêm Saul, nanj sêsam bu Pol ahuc, ma inj tahê Elimas ma sôm, ¹⁰ “Am Sadanj atu am! Am kêtj kisa lêtj gitêj honj, ma sac ti mêtê tasanj gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêtj solop ênsôj. ¹¹ Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ñaclai. Am oc tampeca sa ma tôm bêc ñatô am oc lic gamenj ti ac ñawê tiyham dom.” Ma ñagahô ñasec gêm ñgac dau tandô ahuc, ma inj kêsêlêj kêsa ma kêsalê ñamalac danj bu kêm inj amba ma wê inj. ¹² Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-ñga, ma têtj ndoc inj gêlic gêtj nanj hóc asê Elimas, nanj inj kêtj whinj Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

¹³ Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos sinj ma sêpi wanj danj, ma sêlac sêtêj malac Pega

nanj yêc gamenj Pampilia-ñga si. Yêc gamenj dinanjan Jon hu injlu sinj ma mbu têtj Jerusalem gi. ¹⁴ Goc injlu sêhu Pega sinj ma sêtêj malac Antiok nanj yêc gamenj Pisidia-ñga,* nanj si. Têtj bêc Sabat-ñga sêsôc lau Israel si lôm wê-ñga si, ma sêndôc sic. ¹⁵ Sêngô Anôtô ndê yom nanj sêsam yêc Buku Yomsu-ñga ti Propet si Buku, goc lau bata lôm wê-ñga-ñga sêkêj yom têtj injlu ma sêsôm, “Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc lau dindêc dôj, dec asôm asê têtj yac.”

¹⁶ Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têtj lau bu sênem dau dôj, goc sôm, “Mac lau Israel-ñga ti mac lau apa nanj atoc Anôtô sa. Anjô su nanj! ¹⁷ Yac lau Israel-ñga mba Anôtô kêyalinj yac mba abanj sa. Ma tinjambu inj kôm ñac si wakuc nanj sêndôc gamenj Isip-ñga, n anj sêti lau tonj atu. Ma têtj ndoc inj kôc ñac su yêc Isip, nanj kôm gêtj ti ñaclai atu daêsam. ¹⁸ Tinjambu ñac sêkôm mêtê wachuc daêsam tôm yala 40 nanj sêmbô gamenj sawa, magoc Anôtô hu ñac sinj dom. ¹⁹ T injambu inj ku lau tonj 7 dulu yêc gamenj Kanan-ñga, ma kêtj ñac si gamenj têtj lau Israel-ñga sêwêkainj. ²⁰ Gêtj honj dinanjan hóc asê yêc yala 450 ñalôm. Tinjambu inj kêtj lau sêmatôc yom-ñga sêyob lau Israel-ñga e menj têtj propet Samuel ndê têtj. ²¹ Têtj ndoc dinanjan lau dau sêndac kinj danj bu nem gôlinj ñac, ma Anôtô kêtj Saul, nanj ndê damba Kis akêj Benjamin ndê tonj. Saul gêm gôlinj tôm yala 40, ²² goc Anôtô kôc inj su ma kêtj Dawid ti kinj ô inj su. Ma inj sôm yom pi Dawid bocdec bu, ‘Aô galic Jessi ndê atu Dawid bu ñgac nanj ndê ñalôm ti gauc tap anenjan atac whinj sa, ma oc kôm gêtj honj tôm aô atac whinj.’ ²³ Anôtô kêyalinj ñgac nem lau si-ñga Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tôm inj gic bata munj su, ma kêtj inj hóc asê Israel. ²⁴ Yisu gic hu ndê gwelenj su dom, ma Jon gêm mêtê têtj lau Israel-ñga honj bu sênem si ñalôm kwi ma sêlinj busanju. ²⁵ Têtj ndoc Jon ndê gwelenj kêpinj bu pacndê, nanj inj sôm têtj lau bu, ‘Mac gauc gêm bu aô asa? Ñgac nanj Anôtô gic bata bu ti mac nem Mesaya, nanj aô dom. Mba! Magoc inj oc menj êñkuc aô. Inj ñgac tiwaê ma aô ñgac ñambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ñgac akinj tu wanjapwêc inj ndê atapa ñawalô su-ñga.’

²⁶ “O asidôwai. Mac lau Israel-ñga nanj asa akêj abanj Abraham, ti mac lau nanj ambo lau Israel si tonj dom magoc atoc Anôtô sa. Ñawaê dindêc pi Anôtô ndê lêtj nem lau si-ñga, nanj inj kêtj gic waê yac honj. ²⁷ Lau Israel Jerusalem-ñga ti ñac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê yêc ñac si lôm wê-ñga tôm bêc Sabat-ñga honj. Magoc têtj têtj Yisu hóc asê, nanj sênyalê dom bu inj Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic inj ndu. Ñac sênyalê dom bu lêtj bocdinanjan dec kôm yom

* **13:14:** Malac lu ñaê Antiok sêyêc. Danj yêc gamenj Siria-ñga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma danj yêc gamenj Pisidia-ñga (alic map).

nañ lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, nañ ñandô sa. ²⁸ Nac sêtap yom giso danj sa pi Yisu tu bu sêndic inj ndu-nga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic inj ndu. ²⁹ Nac si lêñ dinanj dec kôm yom hoñ nañ sêto pi Yisu muñ su, nañ ñandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc inj su yêc a gicso ma sêkêñ inj ndê ñamlaj yêc sêhô. ³⁰ Magoc Anôtô uñ inj sa akêñ lau batê-nga. ³¹ Ma tòm bêc daêsam inj mbo whiñ lau nañ sêñsêlêñ sêwhiñ inj têtñ ndoc inj gic hu ndê gwelenj yêc Gallili e lau sic inj ndu yêc Jerusalem. Nac lau dau sêlic inj tisa su yomandô, madec sêsôm sac têtñ lau hoñ. ³²⁻³³ Kwahic dec yac asôm ñawaê ñayham asê têtñ mac bocdec bu, Anôtô uñ Yisu sa akêñ lau batê-nga. Ma bocdinanj dec yom nañ inj gic bata têtñ abanji, nañ kwahic dec inj kôm ñandô sa têtñ abanji si lau wakuc yac dec. Tòm yom nañ sêto yêc Wê tilu-nga yêc Buku Wê-nga bocdec bu, ‘*Acsalô lec am ti aô neñ atungjac solop, ma aô gati am Damam.*’ ³⁴ Anôtô uñ inj sa akêñ lau batê-nga bu inj ñamlac tibalê dom. Bu mba, dec oc tòm dom bu sêto yom bocdec bu, ‘*Pwac dabuñ nañ aô kamatiñ gawhiñ Dawid, nañ tidôñ su, ma mac oc atap pwac dau ña-mwasinj sa.*’ ³⁵ Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, ‘*Am oc hu nem Ngac Dabuñ sij bu tibalê dom.*’ ³⁶ Anğô su nañ! Dawid to yom dinanj hêganôñ inj dau dom. Bu têtñ ndoc Dawid gic bata gwelenj nañ Anôtô kêtñ sip inj amba, nañ Dawid mbac ndu whiñ lau têtñ dinanj-nga, ma sêñsuhuj inj whiñ ndê apai. Ma inj ndê ñamlaj tibalê su. ³⁷ Tigenj Yisu, nañ Anôtô uñ inj sa akêñ lau batê-nga, nañ ndê ñamlaj tibalê dom.

³⁸ “Bocdinanj aneñ asidôwai hac, anğô. Aô tac whiñ bu mac anjalê ñapep bu yom nañ yac ahoc asê têtñ mac, nañ bu whê mac nem gauc sa pi lêñ bu Anôtô suc mac nem sac kwi tu Yisu-nga. ³⁹ Mac nem danj gitôm dom bu êñkuc yomsu hoñ nañ Moses to e Anôtô lic inj bu ñamalac gitêñ. Mba andô! Tigenj kwahic dec lau nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ Anôtô gêlic ñac bu lau gitêñ tu inj-nga. ⁴⁰ Ayob daôm bu atec ñawaê ñayham dindec dom, tu bu yom nañ lau propet sêsôm, nañ ñandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

⁴¹ Alic su nañ mac lau apu yom ti atan bôlê-nga. Kwahic dec aô oc wakôm gêtñ atu danj, nañ lau bu sêsôm asê têtñ mac, dec oc akêñ whiñ dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andinjam!” [Hab 1:5]

⁴² Pol gic bata inj ndê yom dinanj, ma injlu Banabas bu sêhu lôm wê-nga sij sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac injlu bu sêmbu sêmenj têtñ Sabat ñambu-nga, ma sêsôm yom tiyham pi gêtñ hoñ dinanj. ⁴³ Lau bata lôm wê-nga sêkêñ gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sêñkuc Pol lu Banabas. Lau ñatô ñac lau Israel-nga, ma lau ñatô ñac lau gameñ apa-nga nañ sêñkuc

lau Israel si sakinj sênem akinj Anôtô-nga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhiñ ñac, ma sem la ñac bu takwê Anôtô ndê mwasiñ tu bu puc ñac si sêkêñ whiñ dôtñ tòm bêc hoñ.

⁴⁴ Sabat danj tiyham hóc asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sêngô Pômdau ndê yom. Kêpiñ bu lau malac-nga hoñ sêmenj sêpitigenj. ⁴⁵ Tigenj lau Israel-nga ñatô sêlic tonj atu dinanj ma sem lêmuj ñandô. Bocdinanj ñac atac ñandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sêngwinj Pol ti ndê yom. ⁴⁶ Magoc injlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma sêô ñac si yom ma sêsôm, “Anôtô kêtñ alu bu asôm inj ndê yom asê têtñ mac lau Israel-nga muñ. Magoc mac atec inj ndê yom. Mac atec bu atap senj andôc tamli-nga sa, a? Tu dinanj-nga dec alu oc ahu mac sij, ma atêtñ lau nañ lau Israel dom, nañ andi. ⁴⁷ Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinanj, tòm yom nañ Aisaya to pi Anôtô ndê ñgac akinj bocdec bu:

Aô wanñinj am gitôm ñawê bu têtñ lau nañ lau Israel dom, nañ ndi. Ma am oc sôm ñawaê ñayham asê pi aneñ lêñ wanem lau si-nga e tiapa yêc gameñ hoñ.” [Ais 49:6]

⁴⁸ Lau gameñ apa-nga dinanj sêngô yom dau, ma ñac atac ñayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau hoñ nañ Pômdau kêtñ alinj ñac sa su bu sêtap senj sêndôc tali-nga sa, nañ sêkêñ whiñ.

⁴⁹ Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gameñ hoñ dinanj ahuc. ⁵⁰ Magoc yêc malac dinanj lau Israel-nga ñatô sêngilí lau bata ti lauwêñ tiwaê nañ sêmbô gôlôwac Israel-nga ñalôm, ma sêkêñ kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc injlu su yêc ñac si gameñ. ⁵¹ Bocdinanj injlu sêtonj kop su yêc si gahi bu têtñ lau dau si giso asê, ma sêtêñ malac Aikoniam si. ⁵² Ma Anôtô kêtñ Njalau Dabuñ gêm lau malac Antiok-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ ahuc, ma sêmbô ti atac ñayham ñapanj.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbô malac Aikoniam

¹ Pol lu Banabas sêhóc asê malac Aikoniam, ma sêñkuc si gêbôm ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si. Ma yêc dinanj injlu sem mêtê ñalêñ ñayham e lau daêsam sêkêñ whiñ Yisu, lau Israel-nga ma lau gameñ apa-nga sêwhiñ. ² Magoc lau Israel-nga nañ sêkôc injlu si yom sa ti sêkêñ whiñ dom, nañ sêngilí lau gameñ apa-nga e sêlic lau sêkêñ whiñ-nga sac. ³ Tu dinanj-nga Pol lu Banabas sêmbô malac Aikoniam ñasawa hic baliñ, ma sêlhac ñanga tu bu sêwhê Pômdau ndê yom sa-nga. Ma Pômdau kêtñ ñaclai têtñ injlu bu sêkôm gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu, tu bu puñ yom nañ injlu sêhoc asê pi inj ndê mwasiñ, nañ dôtñ. ⁴ Gêtñ dau kôm lau malac-nga sêwhê dau kôc, ñatô

sêlhac sêwhin lau Israel-nga, ma ñatô sêlhac sêwhin aposel lu dinan. ⁵ Têñ dinan lau Israel-nga ma lau gameñ apa-nga nan sêkêñ kisa inlu, nan sêkic yom sêwhin ñac si lau bata bu sêkôm inlu ñayom ma sêtic inlu ña hoc ndu. ⁶⁻⁷ Tigen inlu sêngô ñapuc, ma bocdinañ dec sêlhô sêtêñ gameñ Likonia-nga si. Ma yêc gameñ dinan, inlu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc ñagameñ ñamakê-nga.

Pol lu Banabas sêtêñ malac Listra si

⁸ Yêc malac Listra ñgac bôlin dan mbo, nan gahi lu-lu tibalê. Dinda kôc in bocdinañ, ma in kêsêlêñ dan dom. ⁹ Têñ bêc dan in ndôc gameñ nan Pol gêm mêtê mbo, ma ngô in ndê yom. Pol tahê in e kêyalê bu in kên whin Pômdau ñanga tôm bu kôm in ñayham sa. ¹⁰ Dec Pol ta yom ña awaha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma ñagahô ñambwa ñgac dau tisa ma kêsêlêñ.

¹¹ Lau Likonia-nga sêlic gêñ nan Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awaha-nga ma sêsôm, “Kec, anôtôï sem ñamalac anğô ma sêsip sêtêñ yac sêmen.” ¹² Ma sêhê ñaê Seus pi Banabas kêkuc ñac si anôtô ñamata-nga ndê ñaê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc ñac si anôtô apa dan ñaê, ñahu bu in ñgac sôm yom-nga. ¹³ Lau malac dinan-nga si lôm tu sêmen akın ñac si anôtô apa Seus, nan kalhac kêpiñ malac dau ñagatam. Ma anôtô apa Seus ndê dabuñsiga dan, ti ñac lau malac-nga atac whin bu sêkêñ gêñ pi ya ti da têt Pol lu Banabas. Dec in kôc makao gapoc ñatô ma gêñ ñatô tu sêngôlôn makao ma sêkêñ ti da-nga, ma ñac hon sêkac dau sa sêmo malac dau ñasactô. ¹⁴ Magoc in ndoc aposel lu sêngô gêñ dinan ñawaê, nan sêkac si ñakwê kic bu sêtôc asê bu sêlic gêñ dau so sambuc. Ma sêsa ñalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu, ¹⁵ “Ei! Mac akôm in dinan tu ake-nga? Alu ñamalac atôm mac, ma amen bu asôm ñawaê ñayham asê têt mac. Alu bu asôm têt mac bu ahu nem anôtôï tasan hon sin ma anem daôm kwi ma anem akın Anôtô Tali Ndadu, nan kêmasan undambê ti nom ma gwêc ti gêñ hon. ¹⁶ Muñ-ñ ga in kên ñasawa têt lau nom-nga hon bu sêkôm gêñ tôm si atac whin. ¹⁷ Magoc in kêmwasiñ lau nom-nga ñapan bu whê ñac si gauc sa pi in. In kên u gic akêñ umbon, dec mac nem ôm sem ñandô daêsam. In kên gêñ danen-nga daêsam têt mac, ti gêñ ñayham-ñayham tu bu kôm mac atac ñayham-nga.” ¹⁸ Inlu sêwhê gêñ hon dinan sa têt lau dau, magoc lau ñatô si gauc sa dom, ma sêkôm ñanga bu sêkêñ da têt inlu.

¹⁹ Têt dinan lau Israel-nga ñatô nan sêmen akêñ malac Antiok ma Aikoniam, nan sêsôm yom daêsam têt lau e sêkac si ñalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtic Pol ña hoc e gauc gêm bu in ñbac ndu su, goc

sêhê in sa malac ñamakê gi. ²⁰ Magoc lau sêkêñ whin Yisu-nga ñatô sêsa si sêngihi in a huc, dec in tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ñagalansê inlu Banabas sêlhô sêtêñ malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtêñ Antiok si

²¹ Inlu sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkêñ whin Pômdau. Tinambu inlu sêmbu si, ma sic lau sêkêñ whin-nga kêsî yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gameñ Pisidia-nga. ²² Sêpuc lau sêkêñ whin-nga dôn bu sêlhac ñanga ma sêhu si sêkêñ whin sin dom. Sêsôm têt ñac bu, “Yac bu dambo Anôtô ndê gôlin ñapu, nan in gêñ saun dom. Dalhac ñanga ma dahôc ñawapac dandic ñawaê.” ²³ Ma yêc lau sêkêñ whin-nga ñaton hon nan inlu sic kêsî, nan Pol lu Banabas sênyalin lau bata sa bu sêyob ton tigen-tigen. Inlu sem mbec lau bata dau ma sêkêñ ñac sêsip Pômdau, nan ñac hon sêkêñ whin in, nan amba. Ma ñac hon sêhu gêñ danen-nga sin tu bu sêten mbec-nga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôn. ²⁴ Inlu sic gameñ Pisidia-nga kêsî su, goc sêtêñ gameñ Pampilia-nga si. ²⁵ Yêc dinan sêhoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pega, ma tinambu sêsa malac Atalia si. ²⁶ Ma yêc Atalia sêpi wan dan, ma sêmbu sêtêñ malac Antiok nan yêc gameñ Siria-nga si. Muñ-nga lau yêc malac d au sênyalin inlu sa ma sêten Anôtô bu êmwasiñ inlu tu gwelen nan kwahic dec inlu sic bata su-nga. ²⁷ Sêhóc asê su goc sêkac lau sêkêñ whin-nga hon sa, ma sic min gêñ hon nan Anôtô gêm inlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têt ñac bu kwahic dec Anôtô gêlêc gatam su têt lau nan lau Israel dom, dec ñac si lau daêsam sêkêñ whin Yisu. ²⁸ Ma inlu sêmo sêwhin lau sêkêñ whin-nga yêc malac Antiok ñasawa baliñ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmo Jerusalem

¹ Lau sêkêñ whin-nga ñatô akêñ gameñ Judia-ñ ga sêhóc asê Antiok, ma sêndôhôn yom têt lau sêkêñ whin-nga nan lau Israel dom, nan bocdec bu, “Mac bu asê nem laungac si ñamlic ñatô su anuk pwac nan Moses to yom pi, nan dom, dec oc tôm dom bu Anôtô nem mac si.” ² Tu yom dinan-nga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gameñ Judia-nga dinan ñasawa, ma sêsen dau ñapan pi yom dau. Bocdinañ lau sêkêñ whin-nga sênyalin Pol lu Banabas ma lau sêkêñ whin-nga ñatô sa, ma sêñkin ñac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêngô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau. ³ Sêñkin ñac si su, ma têt ndoc Pol ti lau dau sêñsêlêñ sêmo sen, nan sic min têt lau sêkêñ whin-nga yêc gameñ Pionisia ti Samaria-nga, pi ñac si gwelen têt lau nan lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ñalôm

kwi ma sêkêj whiñ Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkêj whiñ-nga hoñ atac ñayham atu. ⁴Ma têtj ndoc sêhoc asê Jerusalem, nañ lau sêkêj whiñ-nga ti aposel ma lau bata sêkôc ñac sa. Ma inlu sic miñ gêtj hoñ nañ Anötö gêm inlu sa bu sêkôm.

⁵Têtj dinanñ lau Palêsai ñatö nañ sêkêj whiñ Yisu, nañ sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidôñ bu dandic atu bu lau gameñ apa-nga nañ sêkêj whiñ Yisu, nañ sêsê laungac si ñamlic ñatö su ma sêsôc Moses ndê yomsu ñapu.” ⁶Goc sêkac lau aposel ti lau bata hoñ sa sêpitigeñ bu sêkôc gauc pi yom dau. ⁷Sêsôm yom ñasawa baliñ su, goc Pita tisa ma sôm, “Asidôwai, gauc nem gêtj nañ Anötö kôm têtj lau gameñ apa-nga ñatö, têtj têtj dê gi su. Mac anjalê su bu in gêlic ñayham bu ñac sêngö ñawaê ñayham sa aö dauñ whansuñ, ma sêkêj whiñ. ⁸Anötö nañ kêyalê ñamalac hoñ si ñalôm, nañ kêtj Nalau Dabuñ têtj ñac tôm in kêtj têtj yac, dec töc asê bu in ndê mwasiñ gic ñac ñawaê whiñ. ⁹In kêmasañ ñac si ñalôm ñawasi sa tu ñac si sêkêj whiñ-nga, gitôm in kôm têtj yac. Gêtj dau whê sa bu in gêlic yac hoñ bu lau kair tigeñ. ¹⁰Magoc in kôc ñac sa tu sêñkuc Moses ndê yomsu-nga dom. Yomsu dau kêtj ñawapac têtj yac ti damanj, nañ datôm dom bu dahôc. Bocke dec mac bu akêj ñawapac dau sac lau gameñ apa-nga nañ sêkêj whiñ, nañ si bakêyac? Mac bu akôm bocdinañ dec oc anjahê Anötö, ma mboe oc kôm in atac ñandê. Ma mac oc alhac in ndê lêtj nem lau si-nga ahuc.

¹¹Magoc yac dakêj whiñ bu Anötö gêm yac lau Israel-nga si tu mwasiñ nañ datap sa ñambwa yêc Pômdau Yisu-nga. Ma ñac lau dindê bocdinañ.”

¹²Ma têtj dinanñ Banabas lu Pol sic miñ yom pi gêtj dalö ti gêtj atu-tu nañ Anötö gêm inlu sa bu sêkôm yêc lau gameñ apa-nga ñalôm. Ma lau hoñ nañ sêkac sa sêndöc, nañ sem dôñ ma sêkêj danja inlu si yom. ¹³Inlu si yom pacndê, goc Jems sôm yom asê bocdec bu, “Asidôwai, anjô aneñ yom. ¹⁴Pita whê sa têtj yac su pi gêtj nañ Anötö kôm bu kôc lau gameñ apa-nga ñatö sa sêti in ndê. ¹⁵Gêtj dau kêtj yom nañ propet dan tu muñ su bocdec bu:

¹⁶Pômdau sôm, “Tijambu aö oc wambu wameñ, ma wapuc Dawid ndê gôlin kijn-nga dôñ tiyham. Dawid ndê gôlin dau kwahic dec tisac gitôm andu nañ tiakwa su, magoc aö oc wakwê sa tiyham. ¹⁷Ñalêñ dinanñ dec wamasañ lêtj bu lau sêñsalê aö, ma sêtigasuc aö tiyham. Ma lau gameñ apa-nga nañ gahê aneñ ñ aê pi ñac, nañ sêwhiñ.’ Pômdau, nañ oc kôm gêtj dau ñandö sa, nañ ndê yom dau dinanñ. ¹⁸In kêmasañ lêtj dau gwanaj su.” [Amos 9:11-12]

¹⁹Goc Jems sôm, “Bocdinañ aö gauc gêm bu lau gameñ apa-nga nañ sêkac si ñalôm

kwi ma sêsôc Anötö ndê gôlin ñapu, nañ oc dakêj ñawapac têtj ñac dom. ²⁰Mba! Dato bapia têtj ñac, ma dakêj puc ñac bu sêneñ gêtj danen-nga nañ lau sêkêj ti da têtj anötöi gwam, nañ dom, bu gêtj dau ñadômbwi yêc Anötö anjô-nga. Danem la ñac bu sêkôm mêtê mockair-nga dom, ma sêneñ bôc nañ sêkin ndu ma wata ti dac nañ dom. ²¹Yom dau dinanñ. Moses ndê yom, nañ oc sêñyalê su, ma bocdinañ dato yom pi dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom yêc malac atu-tu hoñ gitôm yala daêsam su, ma sêsam in ndê buku yêc ñac si lôm wê-nga tôm bêc Sabat-nga hoñ.”

Sêto bapia têtj lau gameñ apa-nga

²²Têtj dinanñ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêj whiñ-nga hoñ si ñalôm tigeñ, bu sêñyalin ñac si lau ñatö sa, bu sêtêj Antiok sêwhiñ Pol lu Banabas sêndi. Ñac s êñyalinñ lau sêkêj whiñ-nga si ñgac bata lu sa, nañ Judas, nañ sêsam in ndê ñaê dan bu Basabas, lu Sailas. ²³Ma sêto bapia dan bu inlu sêkôc tôhôn, nañ sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindêc têtj mac lau gameñ apa-nga nañ akêj whiñ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameñ Siria-nga ti Silisia-nga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalö ñayham têtj mac.

²⁴Yac atap sa bu yac mba lau ñatö sêhoc asê mac, ma sêkôm mac nem ñalôm ñawapac tu ñac si yom pi mêtê dasê laungac ñamlic-nga. Yac ankinñ lau dau sêtêj mac sêloc dom. ²⁵Bocdinañ yac hoñ gauc gêm tidôñ bu anjalinñ lau ñatö sa ma ankinñ ñac sêtêj mac sêloc sêwhiñ yac mba silip ñayham lu, nañ Pol lu Banabas. ²⁶Inlu sêkêj dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma sêtöc dau dom bu sêmbac ndu tu in ñdê ñaê-nga. ²⁷Ma kwahic dec yac ankinñ Judas lu Sailas sêwhiñ inlu sêtêj mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindêc-nga dôñ. ²⁸Yac bu akêj ñawapac têtj mac dom, tigeñ bu anem la mac. Ma yac akêj whiñ bu Nalau Dabuñ oc puc yac mba yom dau dôñ. Yom dau bocdec. ²⁹Aneñ gêtj danen-nga nañ lau sêkêj ti da têtj anötöi gwam, nañ dom. Anêñ bôc nañ sêkin ndu ma wata ti dac, nañ dom. Ma akôm mêtê mockair-nga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêtj dau, nañ dec oc akôm mêtê ñayham. Yom dau dinanñ. Acsalö ñayham têtj mac hoñ.

³⁰Sêto bapia dau su, goc sêñkinñ lau dau sêtêj Antiok si. Ma yêc dindê, ñac sêkac lau sêkêj whiñ-nga sa, ma sêkêj bapia dau têtj ñac. ³¹Lau sêkêj whiñ-nga sêsam, dec puc ñac dôñ ma kôm ñac atac ñayham sa. ³²Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkêj gauc ñayham daêsam têtj lau

sêkêñ whiñ-nga, bu sêpuc ñac dôñ. ³³ Sêmbu sêwhiñ ñac bêc ñatô, goc lau sêkêñ whiñ-nga sem mbec inlu ña yom malô, ma sêñkiñ inlu sêmbu sêtêñ gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga, nañ sêñkiñ inlu sêmen, nañ si tiyham. [³⁴ Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.] ³⁵ Ma Pol lu Banabas sêmbu malac Antiok, ma inlu sêwhiñ lau daêsam, sêmbu ti sêndôhôn lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau siñ

³⁶ Tiñambu Pol sôm yom têtñ Banabas bocdec bu, “Aô gauc gêm bu hêclu dambu datêñ malac hoñ nañ muñ-nga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, nañ dandi. Dandic lau kési yêc dindê, ma dalic bu ñac sêmbu ñalêñ bocke.” ³⁷ Banabas tac whiñ bu sêkôc Jon nañ sêsam in ndê ñaê dan bu Mak, nañ whiñ inlu ndi. ³⁸ Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Nahu bu muñ-nga Jon hu inlu ma inlu si gwelêñ siñ yêc gameñ Pampilia-nga. ³⁹ Tu yom dinañ-nga Pol lu Banabas sêsêñ dau e sêhu dau siñ. Banabas kôc Mak ma inlu sêpi wan dan ma sêtêñ nduc Saipras si. ⁴⁰ Magoc Pol kêyalîñ Sailas sa bu êñsêlêñ whiñ in ndi. Asidôwai Antiok-nga sem mbec inlu ma sêteñ Pômdau bu puc inlu dôñ ña in ndê mwasiñ, ma tiñambu inlu sêlhô si. ⁴¹ Ma inlu sic gameñ Siria ti Silisia-nga kési ma sêpuc lau sêkêñ whiñ-nga dôñ yêc gameñ dinañ.

16

Timoti kôm gwelêñ whiñ Pol lu Sailas

¹ Pol lu Sailas sêhóc asê malac Derbi, ma tiñambu sêtêñ malac Lистра si. Yêc malac dinañ ñgac kêñ whiñ-nga dan ñaê Timoti mbo. In dinda in awhê Israel-nga dan nañ kêñ whiñ Pômdau, ma Timoti damba in ñgac Grikk-nga. ² Lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbu malac Lистра ma Aikoniam sêlic Timoti bu ñgac ñayham ma sêmpin in. ³ Pol tac whiñ bu Timoti êñsêlêñ ti kôm gwelêñ whiñ in. Tigen in kêyalê bu lau Israel-nga hoñ nañ sêmbu gameñ dinañ, nañ sênyalê bu Timoti damba in ñgac Grikk-nga. Tu dinañ-nga in sê Timoti ndê ñamlic ñatô su. ⁴ Tiñambu sêñsêlêñ sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom nañ lau bata ti lau aposel sêmatin tidôn yêc Jerusalem, nañ asê têtñ lau sêkêñ whiñ-nga bu sêñkuc. ⁵ Ñalêñ dau dinañ Anôtô puc lau si sêkêñ whiñ dôñ yêc malac hoñ dinañ, ma tôm bêc hoñ lau sêkêñ whiñ-nga si toñ kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ñgac Masedonia-nga

⁶ Ñalau Dabuñ kalhac Pol ti lau nañ sêwhiñ in ahuc, bu sênem mêtê yêc gameñ Esia-nga têtñ ñasawa dinañ dom. Bocdinañ dec ñac gacgeñ sêmbu gameñ Prigia ti Galesia-nga, ma sêkôm gwelêñ sêmbu dinañ. ⁷ Têtñ

ndoc sêhóc asê gameñ Misia-nga ñabatîñ, ma bu sêsóc malac Bitinia sêndi, nañ Yisu ndê Ñalau kalhac ñac ahuc tiyham. ⁸ Bocdinañ sêhóc gêlêc gameñ Misia-nga ma sêsip malac Troas si. ⁹ Têtñ ôbwêc dinañ Pol yêc mbê ma gêlic ñgac dan akêñ gameñ Masedonia-nga meñ kalhac in ñngô-nga, ma têtñ in bocdec bu, “Têtñ Masedonia mwen ma nem yac sa.” ¹⁰ Pol yêc mbê dau su ma whê sa têtñ yac* e anyalê bu Anôtô mbwêc yac bu anem mêtê têtñ lau Masedonia-nga. Bocdinañ dec yac anshahic dauñ bu atêñ lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêñ whiñ Yisu.

¹¹ Yac api wan yêc Troas ma solop atêñ nduc Samotres a, ma ñagalañsê yac ahu nduc dau siñ ma asôc baô yêc malac Niapolis. ¹² Goc yac anshêlêñ atêñ malac Pilipai a a mbo bêc ñatô. Malac dau ti gameñ Masedonia-nga ña-malac atu, ma lau Rom-nga nañ sem gôliñ gameñ dau, nañ sêndôc malac dinañ.

¹³ Têtñ Sabat dan yac ahu malac dau siñ, ma asa atêñ bu dan yêc malac dau ñamakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameñ dinañ, in lau ñatô si gameñ sêteñ mbec-nga. Ma yac atap lauwhê ñatô sa, nañ sêkac sa sêmbu dindê, dec andôc sic ma ac hu asôm yom têtñ ñac. ¹⁴ Lauwhê nañ sêngô yom dau, nañ si dan in Lidia. In awhê tidulu po ñadalô-nga, nañ meñ akêñ malac Tayatira, ma in awhê toc Anôtô sa-nga. Têtñ ndoc in ñgô Pol ndê yom, nañ Pômdau kac in ndê ñalôm bu kôc yom dau sa ma kêñ whiñ Yisu. ¹⁵ Dec Lidia ti lau hoñ nañ sêndôc in ndê andu nañ sêliñ sanngu. Ma tiñambu in sôm têtñ yac, “Mac bu alic aô gitôm awhê nañ kêñ whiñ Pômdau, dec amen ambo aneñ andu.” Ma in pinjap yac ñapan e yac awhiñ in a.

Pol lu Sailas sêndôc gapocwalô

¹⁶ Têtñ ndoc dan yac bu atêñ gameñ nañ lau sêteñ mbec sêmbu, nañ andi, ma awhê dan meñ tap yac sa. In awhê akiñ ñambwa dan, ma ñalau dan mbo whiñ in ma hoc yom asê pi gêtñ nañ oc meñ sa tiñambu. Lau daêsam êlêmé sêtêñ in si, bu in whê yom sa pi gêtñ nañ oc hóc asê ñac têtñ têtñ ñambu-nga. Ma awhê dau ndê ñadaui sêtap awa atu sa tu in-nga. ¹⁷ Têtñ têtñ dinañ yac anshêlêñ awhiñ Pol, ma awhê dau kêkuc yac ma mbwêc bocdec bu, “Lau dindêc sem akiñ Anôtô Ñawasi ti Ñaclai Ñadau, ma sêwhê yom sa pi lêtñ Anôtô nem mac si andôc tamli ñapan-nga.” ¹⁸ Tôm bêc daêsam in kôm boc-dinañ e mbô Pol ñalôm sa. Goc in kac dau kwi ma sôm têtñ ñalau bu, “Tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinañ.” Ma ñagahô eñ ñalau hu awhê dau siñ.

* **16:10:** Yêc ñabatîñ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec tôc asê bu in dau mbo whiñ Pol têtñ ndoc dinañ e tôm ndoc sêtêñ malac Pilipai si - yêc ñabatîñ 19 in to ‘yac’ tiyham dom. In kôm ñalêñ tigen yêc Apo 20:5-21:18; ma 27:1-28:16.

¹⁹ Têñ ndoc dinan awhê dau ndê ñadaui sênyalê bu ñac si lêñ sêkôc awa-nga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôñ ma sêhê inlu sa sêsôc malac lôm sêtêñ lau atu-tu si. ²⁰ Sêkêñ inlu sêlhac lau sêmatôc yom-nga si anğô-nga, ma sêsôm, “Ngac lu dindec inlu ñgac Israel-nga. Ma sêmen bu sêli lau malac-nga si ñalôm sa. ²¹ Bu inlu sêkac lau bu sêñkuc mêtê ñatô nan yac lau Rom-nga bu tanjuc, dec oc so yac neñ ñagôlinj.” ²² Awhê akin dau ndê ñadaui sêñgôlinj yom dinan pi Pol lu Sailas, ma lau malac-nga sêpuc yom dau dôñ. Bocdinan lau sêmatôc yom-nga sêkêñ yatu bu sêkac inlu si ñakwê su ma sêhi inlu ña sô. ²³ Sêhi inlu ña sô sac andô, goc sêkêñ inlu sêndôc gapocwalô. Ma sêsôm yom ñanga têtñ ñgac nan yob gapocwalô bu yob inlu ñapep. ²⁴ Inj ñgô yom dau su dec kêtñ inlu sêndôc ñalôm dan, nan yêc andu gapocwalô-nga dau ña-ñalôm andô. Ma inj sô inlu gahi dôñ gêm daminj a.

²⁵ Timaninjhu Pol lu Sailas sêten mbec ti sem wê sêmpinj Anôtô, ma lau gapocwalô-nga ñatô sêkêñ danja inlu. ²⁶ Sem wê sêmo ma t iyhò atu gêm dec andu gapocwalô-nga wiwic sa. Ma gamat gapocwalô-nga honj sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-nga suc yêc lau honj. ²⁷ Têñ têtñ dinan ñgac yob gapocwalô-nga tali sa ma gêlic bu gamat honj kac sa su. Inj gauc gêm bu lau honj oc sêlhô si su, dec púc inj ndê bien baliñ sa bu kuj dau ndu. ²⁸ Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ñayom dom. Yac honj kelec ambo!” ²⁹ Goc ñadau sôm bu lau sêtuj ya sa sêmen, ma sôc gapocwalô gi. Inj hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-nga, ma têtñ dau ti kêtitec ñandô. ³⁰ Malô goc inj wê inlu sêsa awê si ma ndac inlu, “O ñgac atu lu. Aô wakôm sake bu watap senj wandôc tanji-nga sa?” ³¹ Ma inlu sêd yom ma sêsôm, “Kêñ whinj Pômdau Yisu, dec am oc tap Anôtô ndê mwasinj nem am si-nga sa. Am ti am nem lau honj nan ambo nem andu, nanj asa lêtñ tiger dinan.” ³²⁻³³ Têñ ôbwêc dinan ñgac yob andu gapocwalô-nga kôc inlu ma kégwasinj inlu gamboc. Ma inlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têtñ inj ti lau honj nanj sêmo inj ndê andu. Ma inj ti ndê lau honj sêlinj sanju. ³⁴ Tinjambu inj kôc inlu sêsôc inj ndê andu si ma kêtñ gêtñ danen-nga inlu senj. Inj tac ñayham atu bu inj ti ndê lau honj kwahic dec sêkêñ whinj Anôtô.

³⁵ T êñ galansê bêbêc lau sêmatôc yom-nga sêñkinj lau sinj-nga ñatô sêtêñ ñgac yob gapocwalô-nga si, bu sêsôm têtñ inj bu êñgapwêc Pol lu Sailas su. ³⁶ Ngac nanj yob andu gapocwalô-nga ñgô yom dau, goc sôm têtñ Pol, “Lau sêmatôc yom-nga sêkêñ yom menj bu wanğapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô.

Bocdinanj amlu alhò andi ti yom malô.” ³⁷ Magoc Pol sôm têtñ lau s inj-nga dinan, “Alu ñgac Israel-nga, magoc alu ñgac Rom-nga”[†] awhinj. Sêmatôc alu mba yom ñapep dom, ma sic alu yêc lau honj anğô-nga e sêkêñ alu andôc dec. Ma bocke dec ñac bu sêhu alu sinj gelec alhò andi? Mba! ñac dau sêmenj ma sêwê alu asa andi.”

³⁸ Lau sinj-nga dinan sêmbu si ma sic minj yom dau têtñ lau sêmatôc yom-nga. ñac sêñgô bu Pol lu Sailas inlu ñgac Rom-nga sêtôm ñac, dec ñac sêtôc dau atu. ³⁹ Goc ñac sêtêñ gapocwalô si ma sêkôm bu sênem malô inlu si ñalôm. Sêkôc inlu su yêc andu gapocwalô-nga, ma sêwê inlu sêsa si. Ma sêndac inlu bu sêhu malac dau sinj. ⁴⁰ Têñ ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô sinj, nanj inlu sêtêñ Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêñ whinj-nga honj sa, ma sêsôm yom ñayham daêsam tu sêpuc ñac dôñ-nga. Ma tinjambu sêhu ñac sinj.

17

Lau sêkêñ kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

¹ Inju sêñsêlêñ si sêsa senj têtñ malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacgeñ si e sêhôt asê Tesalonika. Yêc malac dinan lau Israel si lôm wê-nga danj kalhac. ² Pol kêtuc inj ndê mêtê, ma têtñ Sabat sôt lôm wê-nga dau gi. Ma gitôm Sabat têtñ inj gêm yomgalôm whinj lau yêc dindê, bu whê ñac si gauc sa pi Anôtô ndê yom daêsam nanj sêto yêc munj su nanj. ³ Inj whê sa ma têtñ asê bu Mesaya gic waê bu hôt ñandê e mbac ndu, ma tisa akêñ lau batê-nga ma mbo tali tiyham. Dec inj sôm têtñ ñac, “Kwahic dec aô wasôm têtñ mac bu Yisu inj Mesaya dau. Yom ñandô!” ⁴ Lau Israel-nga ñatô sêkêñ whinj ma sêlhac sêwhinj Pol lu Sailas. Ma lau Grik-nga daêsam nanj sêtoc Anôtô sa, nanj sêkêñ whinj, ma lauwhê tiwaê daêsam bocdinanj.

⁵ Magoc lau Israel-nga ñatô sem lêmuj Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma sêkac lau sac ñatô sa sêpitigenj, ma sêngili ñac tu bu sêndic hu kisa. ñac sênyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtêñ andu dau si, bu sêhê inlu sêsa sêmenj. ⁶ Magoc sêtap inlu sa dom, ma bocdinanj sêkôc Jason ti lau sêkêñ whinj-nga ñatô ma sêkêñ ñac sêlhac lau bata malac-nga anğô-nga. Ma sêsôm ña awha atu, “Lau nanj sêli lau ñalôm sa yêc gamenj honj, nanj kwahic dec sêmenj sêkôm yêc yac neñ malac. ⁷ Ma Jason, ñgac dindê, inj kôc ñac sa sêmo inj ndê andu. ñac sêsôc †Sisa ndê ñagôlinj ñapu dom, ma ñac honj sêsôm bu kinj danj tiyham mbo, nanj ndê ñaê Yisu.”

⁸ Lau bata ti lau tonj dinan ma lau malac-nga honj sêñgô yom dinan e gêli ñac si ñalôm sa

[†] **16:37:** Yom dau ñahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê inlu Sailas sa bu citizen Israel-nga, ma citizen Rom-nga whinj. Lau Rom si ñagôlinj danj kêtñ yao bu sêhi citizen Rom-nga dom, bocdinanj gêtñ nanj sêkôm têtñ inlu Sailas, nanj gêtñ so. Alic yom ñatô yêc Apo 22:25-29.

ñandô. ⁹ Goc sêsôm bu Jason ti in ndê lau sênemli dau su yêc gapocwalô. Semlihu su goc sêkêñ ñac sêlhô si.

Pol lu Sailas sêtêñ malac Berea si

¹⁰ Lau sêkêñ whin-nga yêc Tesalonika sêhôn e ñases sa su, goc sêñkin Pol lu Sailas sêlhô sêtêñ malac Berea si. Sêhôn asê su sêmbo malac dinan, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si ma sem mêtê. ¹¹ Lau Berea-nga ñac lau si mêtê ñayham hóc gêlêc lau Tesalonika-nga si mêtê. Sêkêñ danja ñapep têtñ Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whin. Ma tòm bêc hon sem dôhôn yom dau whin Anôtô ndê yom nan sêto mun su yêc nan. Ñac bu sênjalê inlu si yom bu yom ñandô me mba. ¹² Ma lau Israel-nga daêsam sêkêñ whin Yisu, ma yêc lau Grik-nga, lauwê tiwaê ma launjac daêsam sêkêñ whin bocdinan.

¹³ Malô goc lau Israel-nga yêc malac Tesalonika sêngô ñawaê bu Pol gêm Anôtô ndê mêtê têtñ lau mbo Berea. Dec ñac sêtêñ Berea si, bu sêli lau ñalôm sa bu sêkêñ kisa Pol lu Sailas. ¹⁴ Tu dinan-nga lau sêkêñ whin-nga sêñkin Pol kôlhô têtñ malac dan yêc gameñ gwêc-nga gi. Magoc Sailas lu Timoti gagceñ sêmbo malac Berea. ¹⁵ Lau nan sêhon Pol ma sêsa señ sêwhin in, nan sêkôc in sêsip malac Athens si. Goc Pol kêkin ñac sêmbu si, ma sôm bu sêkêñ yom têtñ Sailas lu Timoti bu sêtêñ in sêmeñ ñagahô.

Pol gêm mêtê yêc Athens

¹⁶ Pol hon inlu mbo Athens, ma gêlic anôtôi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm in ñalôm ñawapac. ¹⁷ Bocdinan in sôc lôm wê-nga gi ma gêm yomgalôm whin lau Israel ti lau Grik-nga nan sêtoc Anôtô sa. Ma tòm bêc hon in sôc malac lôm gi tap lau ñatô sa, ma whê Anôtô ndê yom sa têtñ ñac bocdinan. ¹⁸ Yêc Athens lau ñatô sêmbo, nan êlêmê sem yomgalôm pi gêtñ hon ñahu sêwhin dau. Sêsam ñac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têtñ ndoc ñac si lau ñatô sêngô Pol sôm ñawaê ñayham asê pi Yisu, ma pi lêtñ datisa akêñ lau batê-nga, nan ñac sic hu sêsen in ndê gauc ti yom ñatô. Lau ñatô sêsôm, “Ñgac dindêc sôm yom daêsam ñapan, ñahu bocke?” Ma ñatô sêsôm, “Mboe in bu nem yac neñ gauc kwi tu bu dakêñ whin anôtôi apa-nga.” ¹⁹ Bocdinan dec sêwê in sêtêñ gameñ nan sêsam bu Areopagas, gameñ nan lau nan sêkip gêtñ ñahu sa-nga êlêmê sêkac sa sêmbo. Ñac sêkêñ Pol kalhac lau Areopagas-nga angô-nga, ma sêndac in bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc nan am kêdôhôn têtñ lau, nan sa têtñ yac? ²⁰ Yac angô am nem yom tòm yom wakuc andô dan, ma yac bu anyalê yom dau ñahu.” ²¹ Lau Athens ti lau apa hon nan sêndôc malac dinan, nan sêmbo tu sêngô yom ti sênem yomgalôm ñapan pi gauc wakuc bocke nan hóc asê ñac-nga. Ñac si gwelen

dan mba. Tu dinan-nga dec ñac bu sêngô Pol ndê yom.

²² Ma Pol tisa kalhac lau angô-nga yêc Areopagas, ma sôm, “O mac lau Athens-nga. Aô kayalê bu mac akôm gêtñ daêsam tu bu anem akin anôtôi nom-nga. ²³ Bu aô kasêlêtñ ti gatôc gwanin gêtñ hon nan mac amasan tu anem akin mac nem anôtôi-nga. Ma aô gatap alta dan sa, nan mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anôtô nan yac tam gauc, nan ndê alta.’ Anôtô nan mac am akin magoc am gauc in, nan kwahic dec aô oc wawhê in sa têtñ mac. ²⁴ In Anôtô, nan kêtñ nom ti gêtñ hon, ma in undambê ti nom ñadau. Ma bocdinan in ndôc lôm dabun nan ñamalac amba sêmasan, nan dom. ²⁵ Ma gêtñ nan ñamalac sêmasan, nan oc nem in sa ñalêtñ bocke? Bu in ponda gêtñ dan dom. Ma in dau kêtñ wayahô têtñ ñamalac bu sêmbo tali ma kêtñ gêtñ hon bocdinan. ²⁶ In kêtñ ñamalac ñamata-nga mbo nom e kwahic dec lau titon-titon hon sêsa akêñ ñgac tigen dinan, ma sem nom ñgameñ sambob ahuc. Lau titon-titon hon si gameñ ñabatin, nan Anôtô kêtñalin sa gwanan su, ma têtñ bu lau ton tigen-tigen si ñaclai tiatu ma tisaun, nan kêtmatin tidôn gwanan su bocdinan. ²⁷ Anôtô kôm gêtñ hon dinan tu bu lau sêlic, ma sênjalê in e sêtap in sa. Magoc in mbo balin gêtñ yac lau tigen-tigen dom. ²⁸ Tòm yom ñgac dan nan mac daôm nem ñgac dan tu mun su, nan sôm, ‘Tu Anôtô ndê ñaclai-nga dec yac dambo tanli ma tanjêlêtñ, ma yac neñ ñahu yêc sip in-nga.’ Ma mac nem ñgac dan tiyham to yom ñgac dan bocdec bu, ‘Yac dati in ndê balêkoc.’ ²⁹ Yac dati in ndê balêkoc ma bocdinan yac bu gauc nem bu in gitôm gol me silba me hoc me ñagatu dan, nan ñamalac sêmasan tòm ñac si gauc, nan dec yac gauc gêm yom so pi in. ³⁰ Mun-nga lau daêsam gauc gêm yom bocdinan, bu sênjalê Anôtô dom. Magoc in kêtñ ñagêyô têtñ ñac dom. Tigen kwahic dec in gic atu bu lau hon sênem dau kwi. ³¹ Bu in kêtñalin bêc dan sa bu êmatôc lau nom-nga hon, ma in oc kôm gêtñ dau êñkuc in ndê lêtñ gitêtñ. Ma in k êyalin ñgac dan sa bu kôm gwelen dau. In un ñgac dau sa akêñ lau batê-nga, dec tôc gêtñ dau tiawê têtñ lau hon sêlic.”

³² Têtñ ndoc sêngô Pol ndê yom pi lau sêtisa akêñ lau batê-nga, nan lau ñatô sêpu in. Magoc lau ñatô sêsôm, “Yac bu angô am nem yom pi gêtñ dinan tiyham.” ³³ Ma têtñ dinan Pol tisa ma hu lau nan sêndôc Areopagas, nan sin. ³⁴ Lau ñatô sêñkuc Pol ma sêkêñ whin Yisu. Ñac si dan in Dionisias, nan mun-nga ndôc whin lau nan sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê dan ñaê Damaris ma lau ñatô sêkêñ whin bocdinan.

18

Pol mbo malac Korin

¹ Tiñambu Pol hu Atens siñ ma têtj malac Korin gi. ² Yêc dinañ in tap ngac Israel-nga danj sa, nanj ndê ñaê Akwila. In dinda kôc in yêc gameñ Pontus-nga, ma mun-nga inlu ndê awêhê Prisila sêndôc malac Rom yêc gameñ Itali-nga. Magoc tiñambu Kinj Klaudias kênj yatu bu lau Israel-nga honj sêhu malac Rom siñ, dec inlu Prisila sêlhô si sêmbô malac Korin. Têtj ndoc Pol hôc asê, nanj gi gêlic inlu. ³ Akwila lu Prisila i nlu awêhê lu ngac sêkôc bôc ñamlic ma po ma sêsi pitigenj tu sêmasañ bac-nga. Pol kêyalê gwelenj dau tidôñ whin, bocdinañ dec mbo whin inlu, ma sêkôm gwelenj sêwhin dau. ⁴ Pol tac whin bu lau I srael ma lau Grik nanj sêmbô Korin sêkênj whin Pômdau, dec tôm bêc Sabat-nga honj sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whin ñac.

⁵ Têtj ndoc Sailas lu Timoti sêmenj akênj gameñ Masedonia-nga, nanj Pol kênj dau sambuc tu gwelenj nem mêtê lau-nga. In hoc yom asê têtj lau Israel-nga ma sôm têtj ñac bu Yisu in Mesaya dau. ⁶ Magoc lau Israel-nga sêkênj whin Pol ndê yom dom, ma sêli awha sa têtj in. Bocdinañ in kêgolonj kop su yêc ndê ñakwê bu tôc ñac si giso asê, ma sôm, “Mac atec Anôtô ndê yom, dec awêkainj daôm nem ñagêyô. Aô dom. Kwahic dec wahu mac lau Israel-nga siñ, ma wakôm gwelenj têtj lau nanj lau Israel dom.” ⁷ Goc Pol hu lôm wê-nga siñ, ma sa gi mbo Titius Justus ndê andu. In ñgac gameñ apa-nga nanj gêm akinj Anôtô, ma in ndê andu kalhac kêpinj lôm wê-nga. ⁸ Ma ñgac bata lôm wê-nga danj ñaê Krispas, ti lau honj nanj sêmbô in ndê andu, nanj sêkênj whin Pômdau. Ma lau Korin-nga daêsam nanj sêngô Pol ndê yom, nanj sêkênj whin Yisu ma sêlinj sangû.

⁹ Têtj ôbwêc danj Pol yêc mbê, ma gêlic Pômdau sôm yom têtj in bocdec bu, “Tôc daôm dom. Sôm anej yom asê ñapanj, ma nem daôm dôñ dom.” ¹⁰ Bu aô gambo gawhinj am, ma oc tôm dom bu lau danj sêkênj sac am. Bu yêc malac dindêc, anej lau daêsam sêmbô.” ¹¹ Bocdinañ Pol mbo Korin tôm yala tigenj ma ayô 6, ma kêdôhônj Anôtô ndê yom têtj lau.

¹² Têtj ndoc nanj Galio gêm gôlinj gameñ Akaya-nga, nanj lau Israel-nga nanj sêndôc malac Korin, nanj sêkênj si ñalôm pitigenj bu sêkênj kisa Pol. Ma sêkênj in kalhac Galio anjô-nga bu êmatôc in ndê yom. ¹³ Ma ñac sêsôm, “Ñgac dindêc kêdôhônj lau bu sênem akinj Anôtô ña lêtj nanj so yac mba yomsu.” ¹⁴ Pol kac awha sa bu sôm yom, m agoc Galio dau ô lau Israel si yom ma sôm, “O mac lau Israel-nga! Mac nem yom dec bu hêganônj sac atu danj, me gênj nanj so ñagôlinj Rom-nga, dec wanjô. ¹⁵ Magoc yom nanj mac asôm pi ñgac dindêc, nanj hêganônj mac daôm nem yom ti ñaê ñatô ma yomsu Israel-nga. Bocdinañ mac daôm amasanj. Aô oc

wamatôc yom kainj dinañ dom.” ¹⁶ Dec in soc ñac su yêc andu matôc-nga. ¹⁷ Ma lau honj sêkôc Sostene, ñgac bata nanj yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac Korin, nanj dôñ, ma sic in yêc lau matôc-nga anjô-nga. Ma Galio gêlic, magoc kôm tôm gêm gauc.

Pol mbo têtj Antiok gi

¹⁸ Pol mbo malac Korin têm baliñ ñagoc, goc hu lau sêkênj whin-nga siñ ma têtj malac Kenkria gi. Bu kôc wanj ma mbo têtj gameñ Siria-nga ndi. Ma Prisila lu Akwila sêwhin in si. Mun-nga Pol gic bata yom danj têtj Anôtô, ma tu dinañ-ñ ga têtj ndoc sêmbô malac Kenkria, nanj kênj kêclauñ sêngapiñ tiapê. Pacndê su, goc ñac sêpi wanj ma sêlhô si. ¹⁹⁻²⁰ Sêtêñ malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whin lau Israel-nga. Ma ñac sêndac in bu mbo whin ñac têm ñatô tiyham, magoc in gôlôc têtj ñac dom. In hu Prisila lu Akwila siñ sêmbô sêwhin ñac. ²¹ Ma têtj ndoc in pi wanj gi, nanj kêmatinj yom têtj lau Epesas-nga bocdec bu, “Anôtô bu lic ñayham, dec aô wambu watêñ mac wamenj tiyham.” Goc wanj dau hu Epesas siñ ma sa gi. ²² Wanj dau kêsêlêñ e hôc asê malac Sisaria, goc Pol sip baô gi. Ma in pi Jerusalem gi ma gic lau sêkênj whin-nga kêsi yêc dinañ. Ma tiñambu in têtj malac Antiok gi. ²³ In mbo Antiok ñasawa saun, goc kêsêlêñ têtj gameñ Prigia ma Galesia-nga gi. Yêc dindê in golom-golom malac ma puc lau sêkênj whin-nga dôñ bu sêlhac ñanja.

Apolos ndê minj

²⁴ Têtj ñasawa dinañ ñgac danj ñaê Apolos hôc asê malac Epesas. I ñ ñgac Israel-nga nanj ndê malachu Aleksandria, ma in ñgac tiguaç ma kêyalê Anôtô ndê yom nanj sêto munj su yêc, nanj tidôñ. ²⁵ Lau ñatô sêndôhônj in pi Pômdau Yisu su, ma bocdinañ in kênj ndê ñalôm ti gauc sambuc bu êndôhônj lau pi Yisu ma whê in ndê yom sa ñapep. Magoc in kêyalê busanju ñalêñ tigenj, nanj Jon ndê lêtj ênku lau tu sênem dau kwi-nga. ²⁶ Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-nga gi, ma gêm mêtê ti ñanja. Prisila lu Akwila sêngô in ndê yom, dec sêngalêñ in têtj inlu si andu gi, ma sêwhê yom ñatô sa têtj in e in kêyalê Anôtô ndê lêtj nem lau si-nga ñapep enj.

²⁷ Tiñambu Apolos bu têtj gameñ Akaya-nga ndi, dec lau sêkênj whin-nga yêc malac Epesas sêpoc in ndê ñalôm dôñ. Ma sêto bapia têtj lau Akaya-nga nanj sêtap Anôtô ndê mwasin sa ma sêkênj whin Yisu, ma sêtenj ñac bu sêkôc Apolos sa. Ma têtj ndoc in hôc asê, nanj in mbo whin lau sêkênj whin-nga dinañ, ma gêm ñac sa ñandô. ²⁸ Bu in kalhac ñanja ma ô lau Israel-nga si yom yêc lau honj anjô-nga, ma whê Anôtô ndê yom nanj sêto yêc, nanj sa, bu tôc asê bu Yisu in Mesaya dau.

19

Pol mbu tēj malac Epesas gi

¹ Tēj ndoc Apolos mbo Korin, nanj Pol hu gamej Prigia ti Galesia-nga sinj, ma kêsêlêj ho senj lôc-nga nanj sa tēj malac Epesas gi. Inj hóc asê Epesas, ma tap lau sêkêj whinj-nga natô sa. ² Ma inj ndac nac bocdec bu, "Tēj ndoc mac akêj whinj tiwakuc, nanj mac akôc Njalau Dabuñ su, me mba?" Ma sêd yom ma sêsôm, "Mba. Yac akôc Njalau Dabuñ su dom, ma angô yom danj pi inj dom." ³ Dec Pol ndac, "Mac alinj busanğu kainj bocke?" Ma sêsôm bu, "Yac alinj busanğu nalêj gitôm Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê." ⁴ Goc Pol sôm, "Jon kêku lau nanj sem dau kwi, ma sôm tēj nac bu sêkêj whinj ngac nanj oc menj ênkuc inj, nanj Yisu." ⁵ Nac sêngô Pol ndê yom dinanj goc sêlinj busanğu tu Pômdau Yisu ndê naê-nga. ⁶ Ma tēj ndoc Pol hu amba sac nac, nanj Njalau Dabuñ gêm nac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet. ⁷ Lau nanj gêj dau hóc asê tēj nac, nanj laungac 12.

⁸ Pol mbo malac Epesas nasawa gitôm ayô tō, ma sôc lôm wê-nga napaj. Ma yêc dindê inj gêlêj yom dôn bu whê Anôtô ndê gôlinj njahu sa tēj lau. ⁹ Magoc lau natô si njalôm njadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau hoj angô-nga sêpu senj nanj Pol whê sa tēj nac. Goc Pol hu nac sinj ma kôc lau sêkêj whinj-nga su yêc lôm wê-nga. Ma tôm bêc hoj inj gêm mêtê nac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-nga. ¹⁰ Inj kôm bocdinanj tôm yala lu e lau Israel ti Grik-nga hoj nanj sêmbo gamej Asia-nga, nanj sêngô Pômdau ndê njawaê. ¹¹ Anôtô kêj njac lai tēj Pol ma kôm gêj dalô atu-tu daêsam. ¹² Inj kôm njac lai atu, gitôm inj bu êmasoc po wahenj-nga ti njakwê awê-nga ma njac lai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkêj sac lau gêmbac ti lau nanj njalau sac sêmbo nac si njalôm, dec oc kôm nac njayham sa.

Skiwa atui

¹³ Lau Israel-nga natô sêkôm gwelenj sêsoc njalau sac yêc lau. Ma nac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê naê asê tēj ndoc sêkôm gwelenj dau. Nac sêkêj yatu njalau sac bocdec bu, "Am sa mwenj, tu Yisu, nanj Pol gêm mêtê pi inj, nanj ndê naê-nga." ¹⁴ Ma Israel si dabuñsiga a tu danj naê Skiwa ndê atui 7 sêkôm gwelenj dau sêwhinj. ¹⁵ Magoc tēj bêc danj njalau sac danj ô nac si yom ma sôm, "Yisu lu Pol aô kayalê inj lu su, magoc mac lau dinanj aô kayalê mac dom!" ¹⁶ Goc ngac ti njalau sac dinanj gic nac e ku nac dulu, ma gic nac basô-basô e sêlinj dac sac andô ma sênti

sêsa akêj andu dau njamlic njambwa-njambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

¹⁷ T êj ndoc lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêndôc Epesas nanj sêngô gêj dau njawaê, nanj sêdôc dau atu, ma lau hoj sêdôc Pômdau Yisu ndê naê sa. ¹⁸ Ma lau daêsam nanj sic hu sêkêj whinj Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dôn, nanj sêtisa sêlhac lau hoj angô-nga ma sêhoc si sac asê. ¹⁹ Lau mbectoma-nga natô sêkôc si bapia mbec-nga ma sêkêj pitigenj yêc lau angô-nga, goc sêpoc ya gêj. Bapia mbec-nga dinanj naôli atu-tu. Nac bu sêkêj hoj tēj lau sênemlihi, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba 50,000.* ²⁰ Nalêj dinanj dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gwelenj ti njac lai yêc lau sêkêj whinj-nga si njalôm.

²¹ Gêj hoj dinanj hóc asê su, goc Pol gauc gêm bu tēj gamej Masedonia ti Akaya-nga ndi, ma tinjambu mbu tēj malac Jerusalem ndi. Inj sôm, "Aô watêj Jerusalem wandi, ma tinjambu wandic malac Rom kêsi whinj." ²² Ma inj kêkinj Timoti lu Erastas, ngac lu nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj sêmuñ inj sêdêj Masedonia si. Ma inj dau gacgenj mbo nasawa saunj mbo gamej Asia-nga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

²³ Tēj nasawa dinanj lau sêli dau sa njandô pi senj nanj lau sêkêj whinj-nga sênkuc. ²⁴ Ngac nanj gic hu gêj dau nanj ndê naê Dimitrias. Inj ngac nanj pec silba ma kêmasanj ti alta me gêj natô bu lau sêkêj lhac si andu bu sênem akinj anôtô gwam awê nanj sêsam bu Atemis. Ma inj ti lau natô sêtap awa daêsam sa yêc gwelenj dinanj. ²⁵ Inj kêgalêj lau dau sa, sêwhinj lau natô nanj sêkôm gwelenj kainj tigenj, ma sôm tēj nac, "Mac lau! Angô su nanj. Mac anyalê bu yac datap awa atu sa tu gwelenj dindêc-nga." ²⁶ Magoc mac alic ti angô njawaê pi gêj nanj Pol kôm. Inj ngac nanj sôm tēj lau bu gwam nanj njamalac amba sêmasanj, nanj anôtô njandô dom. Ma inj gêm lau daêsam si njalôm kwi bu sêhu sakinj anôtô gwam-nga sinj. Inj kôm yêc malac Epesas ma saunj inj ndê yom oc nem gamej Asia-nga sambuc ahuc. ²⁷ Gêj dau oc kôm lau sêlic yac nenj gwelenj sac, ma lôm nanj lau sem akinj Atemis sêmbo, nanj oc sêlic tôm gêj njambwa. Ma anôtô awê dau, nanj lau sem akinj yêc gamej Asia-nga ma tôm nom njagamenj hoj, nanj ndê waê oc ninja." ²⁸ Lau sêngô Dimitrias ndê yom ma gêli nac si njalôm sa e sic hu sêmbwêc, "Lau Epesas-nga si anôtô Atemis, inj anôtô tiwaê!"

²⁹ Malô goc lau malac-nga hoj nanj sêkac sa, nanj sêli dau sa. Nac sêkôc Gaius lu Aristakus, ngac lu akêj Masedonia nanj êlêmê

* 19:19: Mone silba dinanj sêsam bu drakma, ma drakma tigenj gitôm naôli gwelenj bêc tigenj-nga. 50,000 drakma dinanj naôli atu andô, oc hóc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau natô sêkêj whinj bu yom nanj lau mbectoma sêto pi bapia dau, nanj kêj njac lai atu tēj nac, dec semlihi bapia dau na naôli atu.

sêngsêlêh sêwhin Pol, nanj dôh, ma nac hon sênti sêtêh gamej lau sêkac dau sa-nga, nanj si. ³⁰ Pol tac whin bu sôm yom têh lau dau, magoc lau sêkêh whin-nga sêlhac inj ahuc. ³¹ Ma lau bata Rom-nga natô nanj sêmbô gamej dinanj, nanj Pol ndê silip, nanj sêkêh yom têh inj, ma sêten inj bu têh gamej dinanj ndi dom.

³² Lau hon nanj sêkac dau sa sêmbô, nanj si gauc kênsôn. Nac hon sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma nac si daêsam sem gauc nahu bocke dec sêkac sa sêmbô dinanj. ³³ Lau Israel-nga sêtin nac si ngac bata danj naê Aleksanda sa njahu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-nga njalôm tu nac lau Israel-nga. Lau daêsam sêmbwêc yom ngagac têh inj, dec inj gic amba bu sênem dau dôh ma sêngô inj ndê yom. ³⁴ Magoc lau sêlic bu inj ngac Israel-nga danj, dec hon sêmbwêc na awha atu tôm acgatu nasawa lu bu, "Lau Epesas-nga si anôtô Atemis, inj anôtô tiwaê! Inj anôtô tiwaê!"

³⁵ Têh dinanj ngac bata Epesas-nga danj tisa ma sôm lau honj mamaj. Inj ngac nanj to yom nanj lau bata malac dinanj-nga sêmatinj tidôh, ma yob nac si bapia. Ma inj sôm, "Mac lau Epesas-nga, bocke? Lau nom-nga honj sênyalê bu mac ayob anôtô awhê atu Atemis ndê lôm, ti hoc nanj penj sip akêh umbonj, nanj lau sêtoc sa tôm Atemis ndê ngagatu. ³⁶ Gêh honj dinanj tôc dau yêc awê su, bocdinanj anem daôm dôh ma ayob daôm bu akôm gêh honj ti gauc enj. ³⁷ Mac akôc ngac lu dinanj dôh, ma awê injlu sêsôc sêmenj, magoc sêsu yac nanj anôtô awhê susu dom, ma sem kanj gêh danj yêc inj ndê lôm dom. ³⁸ Yac nejj andu sêmatôc yom-nga dê sêlhac, ma lau sêmatôc yom-nga sêmbô. Dimitrias ti lau sêpec silba-nga nanj si yom bu yêc asa, nanj dec sêkôc inj solop sêtêh lau dau sêndi. ³⁹ Kwahic dec mac nem yom natô bu yêc, nanj akêh têh lau sêmatôc yom-nga bu sêmatôc. ⁴⁰ Ayob daôm njape! Tu gêh nanj mac akôm têh acsalô lec-nga, dec gitôm bu mac daôm alhac lau dau anjô-nga, ma oc atap matôc sa pi mêtê ali lau sa-nga. Gêh dau bu hóc asê, dec oc tôm dom bu mac amasanj yom têh ngac êmatôc yom-nga. Bu gêh nanj mac akôm, nanj nahu njayham mbasi." ⁴¹ Inj sôm yom dinanj su, goc kêkinj lau sêlhô têtêh.

20

Pol kôm gwelenj mbo Masedonia ma gamej Grik-nga

¹ Nantinj atu dau pacndê, goc Pol kêgalêh lau Epesas-nga nanj sêkêh whin Yisu, nanj sa sêpitigenj. Inj sôm yom bu puc nac dôh ma êngilî nac bu sêlhac njanga, goc porj nac ma ti bu têh Masedonia ndi. ² Inj gi hóc asê su, ma kôm gwelenj golom-golom malac. Inj gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkêh whinj dôh-nga, ma inj kôm njapanj e

hóc asê gamej Grik-nga. ³ Inj mbo dindê gitôm ayô tô ma bu pi wanj danj bu mbu têh gamej Siria-nga ndi. Magoc têh ndoc dinanj lau Israel-nga natô sêkic yom bu sêpi wanj sêwhinj sêndi, ma sêkôm inj njayom. Pol ngô njapuc, dec inj pi wanj gi dom, magoc mbu sôc gamej Masedonia-nga gi tiyham. ⁴ Lau ngac nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj si naê bocdec. Sopate, inj Pirus atungac akêh malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêh malac Tesalonika, Gaius akêh Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêh gamej Esia-nga, ma Timoti. ⁵ Lau honj dinanj sêmunj si sêhông yac sêmbô malac Troas. ⁶ Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasinj Bolom Yist Mba-nga pacndê, goc akôc wanj danj bu atêh Troas andi. Wanj dau kêsêlêh mbo gwêc nasawa gitôm bêc amandaj su, goc yac ahóc asê Troas ma atap lau dinanj sa. Ma yac ambo malac dinanj tôm wake sambuc danj.

Pol unj Yutikas sa

⁷⁻⁹ Têh Sonda ôbwêc lau sêkêh whin-nga sêpitigenj bu sênenj mwasinj dabunj. Yac akac sa ambo andu baliñ danj, andôc njalôm njahô titô-nga ma lau sêkêh lam daêsam sêngalêh. Pol gauc gêm bu hu Troas sinj têh lanjsê, ma bocdinanj gêm mêtê baliñ e timaniñhu. Balê wakuc danj naê Yutikas ndôc gatam atu ma kêh danja Pol ndê yom e bêc ku inj dulu. Inj yêc bêc kêlhinj dau sinj, ma gacgenj penj sip nom gi akêh njalôm njahô-nga dinanj. Lau sêsip si bu sêkôc inj sa, magoc sêlic bu inj mbac ndu su. ¹⁰ Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau njahô ma kêgape inj dôh. Ma inj sôm têh lau, "Mac ahêgo daôm dom. Inj tali." ¹¹ Goc inj mbu pi andu njalôm njahô-nga tiyham gi. Ma inj pô bolom kôc ma nac senj mwasinj dabunj. Ma inj gic têku inj ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu nac sinj ma kôlhô gi. ¹² Ma balê nanj Pol unj inj sa mbo tali tiyham, nanj lau sêkôc inj mbu têh inj ndê andu gi ti atac njayham atu.

Pol têh malac Miletus gi

¹³ Pol gauc gêm bu ênsêlêh ho senj têh malac Asos ndi, ma sôm têh yac bu api wanj danj andi atap inj sa yêc dindê. ¹⁴ Yac a ahóc asê ma inj tap yac sa yêc Asos. Ma yac akôc inj pi wanj whinj yac, goc atêh malac Mithlene a. ¹⁵ Njagalanjsê yac ahu malac dau sinj ma alac e a gi apoc ampinj nduc Kios. Têh bêbêc yac alac atêh nduc Samos a, ma njagalanjsê ahóc asê malac Miletus. ¹⁶ Pol tac whinj bu lic Om †Pentikos-nga yêc Jerusalem. Tu dinanj-nga inj gauc gêm bu yac andi njagahô, ahóc gêlêc malac Epesas, ma ambo gamej Esia-nga nasawa baliñ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-nga

¹⁷ Têh ndoc yac ambo Miletus, nanj Pol kêh yom têh lau sêkêh whin-nga yêc malac Epesas, ma kêgalêh nac si lau bata sa sêtêh

in sêmenj. ¹⁸ Nac sêhóc asê ma in sôm yom têtj nac bocdec bu, "Mac anyalê anej lêtj hoj nanj gakhôm tòm bêc hoj nanj gambo gawhiñ mac, têtj bêc ñamata-nga nanj gahóc asê gamej Esia-nga ñapanj e menj têtj kwahic dec. ¹⁹ Lau Israel-nga sêkêñ kisa aô ñapanj dec sêkêñ ñawapac atu têtj aô. Tigenj aô kagwininj dauñ ma gam akiñ Pômdau ti tanjsulu tu mac-nga. ²⁰ Mac anyalê bu yom bocke nanj gitôm bu nem mac sa, nanj aô gasêc ahuc têtj mac dom. Aô gasôm yom hoj asê timala ej. Aô kadôhônj mac yêc lhu, ma kadôhônj mac yêc mac nem andu tòm gi. ²¹ Aô gahoc yom asê têtj lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsóc Anötö ñapu, ma sêkêñ whiñ yac neñ Pômdau Yisu. ²² Kwahic dec Nalau Dabuñ kac aô bu watêñ Jerusalem wandi. Magoc aô kayalê gêtj bocke nanj oc hóc asê aô yêc dindê, nanj dom. ²³ Gêtj tigenj dec kayalê su, bu yêc malac hoj Nalau Dabuñ kêtj puc aô bu ñawapac oc sêtap aô sa, ma aô oc wandôc gapocwalô. ²⁴ Tigenj aô gatôc ti gahêgo dauñ pi gêtj dau dom. Aô galic dauñ ñamlic gitôm gêtj ñambwa-nga. Anej gauc atu bu walhac ñanga e wandic dabinj gwelêñ nanj Pômdau Yisu kêtj têtj aô. Ma gwelêñ dau bocdec bu, aô oc wahoc ñawaê ñayham asê pi Anötö ndê mwasinj. ²⁵ Mac lau hoj nanj gahoc yom pi Anötö n dê gôlinj asê têtj mac su, nanj anjô. Kwahic dec aô kayalê bu mac nem danj oclac aô anônj tiyham dom. ²⁶ Boc-dinanj dec wasôm asê têtj mac, bu ñamalac asa nanj tec Anötö ndê yom, nanj aô oc wawêkainj in ndê ñagêyô dom. ²⁷ Bu aô gawhê Anötö ndê lêtj hoj sa têtj mac su, yom danj sinj dau yêc-nga dom.

²⁸ "Mac lau dindêc, ayob daôm ti lau sêkêñ whiñ-nga hoj ñapep. Bu Anötö gêmlihi in ndê lau hoj su ña in dau ndê dac, ma Nalau Dabuñ dau kêyalinj mac sa bu ayob ñac. Bocdinanj ayob Anötö ndê domba ñapep. ²⁹ Aô kayalê bu têtj ndoc aô wahu mac sinj, nanj kédôhônjwaga tasanj oc sêmenj gitôm giam pôm nanj sêsóc sêmenj bu sêsenj domba. ³⁰ Ma mac daôm nem lau ñatô oc sêtisa, ma sênem yom ñandô kwi ti yom tasanj, bu sêñsônj lau ñatô si gauc e sêhu mac ti yom ñandô sinj ma sêñkuc ñac. ³¹ Bocdinanj anem ali ñapanj. Gauc nem bu tòm yala sambuc tó aô gakhêñ puc mac tòm ac ma ôbwêc hoj ti tanjsulu ej.

³² "Kwahic dec aô wakêñ mac asip Anötö amba. Asap yom pi in ndê mwasinj atu dôñ ñapanj. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôñ alhac ñanga e awêkainj malam yêc undambê awhiñ lau dabuñ hoj. ³³ Aô tanjkwê lau danj bu sênem aô sa ña gol me silba me ñakwê dom. ³⁴ Mac anyalê bu aô dauñ amanj gakhôm gwelêñ tu watap gêtj sa bu nem aô ti lau nanj sêkôm gwelêñ sêwhiñ aô, nanj sa. ³⁵ Gwelêñ hoj nanj aô gakhôm nanj tóc asê têtj mac bu dakôm gwelêñ atu kainj dinanj ñapanj bu danem lau ñasac sa dandic ñawaê. Gauc

nem yom nanj Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, "Dakêñ gêtj têtj lau oc êmwasiñ yac hóc gêlêc lau sêkêñ gêtj têtj yac, nanj su."

³⁶ Pol gic bata ndê yom goc pônj haduc whiñ ñac hoj, ma têtj mbec. ³⁷ Goc ñac hoj sêngape in dôñ ti sêngutô in, ma sêtanj in. ³⁸ Pacndê, goc sêhoñ in sêsa wanj si. Nac si ñalôm ñawapac atu pi in ndê yom nanj sôm bu ñac oc sêlic in anjô tiyham dom.

21

Pol hóc asê gamej Siria-nga

¹ Yac ahu ñac sinj ma api wanj a tiyham, ma wanj dau sa hêganônj nduc danj ñaê Kos, nanj solop gi. Naganjansê wanj dau kôc yac atêñ malac Rodes, ma a e wanj sôc malac Patara. ² Yêc dindê yac atap wanj danj sa, nanj bu têtj gamej Pionisia-nga ndi, dec apwê gi alom ma wanj dau hu Patara sinj. ³ Yac alac e alic nduc Saipras poc ñalôm-nga, ma anjêc ambo awê-nga ma anti e asôc malac Taya yêc gamej Siria-nga, ma asip baô a. Wanj dau kôc wapa malac dinanj-nga ñatô. ⁴ Yêc malac Taya yac atap lau sêkêñ whiñ-nga sa, ma ambo awhiñ ñac tòm bêc 7. Nalau Dabuñ kêtj puc ñac dec ñac bu sêlhac Pol ahuc bu têtj Jerusalem ndi dom. ⁵ Magoc bêc 7 dinanj su, goc yac ahu ñac sinj bu api wanj tiyham. Lau sêkêñ whiñ-nga ti ñac si lauwhê ma balêkoc hoj sêhoñ yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apônj hanjuc ma atêñ mbec awhiñ dauñ. ⁶ Goc yac akam dauñ ma ahu dauñ sinj. Yac api wanj ma ñac sêlhô sêmbu si.

⁷ Wanj dau sa akêñ Taya ma kêtî e hóc asê malac Tolemai. Yêc dindê yac atap lau sêkêñ whiñ-nga sa ma ambo awhiñ ñac tòm bêc tigenj. ⁸ Naganjansê yac api wanj tiyham ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip baô a ma ayêc awhiñ ñac ahenj-nga danj ñaê Pilip. Muñ-nga sêñyalinj lau 7 sa bu sêndic sam gêtj danenj-nga, ma Pilip in ñac si danj. ⁹ In ndê atuwêi hale sêmbu, nanj sem ñac sa su dom, ma Anötö kêmwasinj ñac hoj bu sêhoc yom asê sêtôm propet. ¹⁰ Yac ambo awhiñ ñac bêc ñatô su, goc propet danj ñaê Agabus sip akêñ gamej Judia-nga menj. ¹¹ In têtj yac menj, goc kôc Pol ndê pinjap su, ma sô in dau amba ti ga hi dôñ. Ma in sôm, "Nalau Dabuñ sôm bu ñalêñ tigenj lau Israel-nga nanj sêmbu malac Jerusalem, nanj oc sêsô pinjap dindê ñadau dôñ, ma sêkêñ in sip lau Rom-nga amba." ¹² Têtj ndoc yac anjô yom dau, nanj yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom. ¹³ Magoc in ô yom ma sôm, "Tu sake-nga dec mac atanj tu aô-nga, ma bu akôm aô ñalôm ndi lu? Nac bu sêsô aô dôñ me sêndic aô ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, nanj gitôm." ¹⁴ Yac alic bu in oc sôc yac mba yom ñapu dom, dec ahu sinj ma asôm, "Gêtj nanj Pômdau tac whiñ bu hóc asê, nanj ñandô sa."

Pol mbo Jerusalem

¹⁵ Dinaŋ su, goc yac amasaŋ dauŋ ma pi Jerusalem a. ¹⁶ Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô akêŋ Sisaria sêwhiŋ yac, ma sêwê yac atêŋ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason inŋ ŋgac akêŋ nduc Saipras, ma inŋ lau ŋamata-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ si dan. ¹⁷ Têŋ ndoc yac ahôc asê Jerusalem, naŋ asidôwai sêkôc yac sa ti atac ŋayham. ¹⁸ Nagalaŋsê dec Pol ti yac honŋ a alic Jems, ma lau bata honŋ sêkac dau sa sêmbo Jems ndê andu. ¹⁹ Pol kam ŋac, goc gic miŋ yom pi inŋ ndê gwelenŋ yêc lau apa si gameŋ, ma pi gêŋ honŋ naŋ Anôtô kôm bu puc gwelenŋ dau dôŋ. ²⁰ Ŋac sêŋgô yom dau su ma sêmpinŋ Anôtô. Magoc sêsôm têŋ Pol, “O asidôwa. Lic su naŋ. Yêc dec, lau Israel-ŋga daêsam andô sêkêŋ whiŋ Yisu, magoc sêsap Moses ndê yomsu honŋ dôŋ ŋapaŋ. ²¹ Ma ŋac sêŋgô ŋawaê bu am kêdôhônŋ lau Israel-ŋga naŋ sêndôc lau apa si gameŋ, bu sêhu Moses ndê yomsu siŋ. Sêŋgô bu am sôm têŋ ŋac bu sêhu yac neŋ mêtê dasê balêi si ŋamlic ŋatô su-ŋga, ti yac neŋ gêbôm ŋatô siŋ. ²² Bocdinaŋ kwahic dec yac oc dakôm bocke? Ŋac oc sêŋgô ŋawaê bu am mwenŋ su. ²³ D ec yac gauc gêm bu am kôm b ocdec. Yac mba lau hale dec sêmbo, naŋ sêmatinŋ yom tu bu sênem dabuŋ dau-ŋga.* ²⁴ Bocdinaŋ am kôc lau dau sa ma êmkuc yac lau Israel-ŋga neŋ lêŋ tamasaŋ dauŋ ŋawasi sa yêc Anôtô aŋgô-ŋga, ma nem dabuŋ daôm whiŋ ŋac. Nem ŋac sa ma nemlhi gêŋ bocke naŋ sêpônda bu sêndic dabinŋ yom naŋ sêmatinŋ têŋ Anôtô, ma sêŋgaliŋ ŋac kêclaŋ su. Kôm bocdinaŋ dec lau Jerusalem-ŋga oc sêŋyalê bu yom naŋ sêŋgô pi am, naŋ ŋahu mbasi. Ŋac oc sêlic bu am daôm sap yac neŋ yomsu dôŋ ma sa lêŋ honŋ ŋapep. ²⁵ Ma yom naŋ yac tamatinŋ pi lau gameŋ apa-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, ma dato sip bapia ma dakêŋ têŋ ŋac su, naŋ dec yac oc dasenŋ su dom. Yac dato têŋ ŋac bu sênenŋ gêŋ danaŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anôtôi gwam naŋ dom, ma dac ma wata ti dac, naŋ sênenŋ danŋ dom bocdinaŋ. Ma dato bu sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom.”

²⁶ Têŋ galaŋsê Pol kôc lau hale dinaŋ sa, goc gic hu têm tu bu êmasaŋ dau ŋawasi sa yêc Anôtô aŋgô-ŋga, ma kêkuc lêŋ sênem dabuŋ dau-ŋga whiŋ ŋac. Goc inŋ sôc lôm dabuŋ gi bu kêŋ ŋawaê têŋ dabuŋsiga pi bêc bocke ŋac si ndoc sênem dabuŋ dau-ŋga oc pacndê, ma ŋac tigenŋ-tigenŋ oc sêkêŋ si da.

Sêkôc Pol dôŋ

²⁷ Pol ndê bêc 7 bu êmasaŋ dau ŋawasi sa-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma lau Israel-ŋga ŋatô akêŋ gameŋ Esia-ŋga sêlic inŋ yêc lôm

dabuŋ. Goc sêli lau honŋ ŋalôm sa bu sêkôc inŋ dôŋ. ²⁸ Ŋac sêmbwêc, “Mac lau Israel-ŋga, amenŋ anem yac sa. Alic ŋgac dec. Inŋ ŋgac naŋ kêdôhônŋ lau tôm gameŋ honŋ, ma pu yac lau Israel-ŋga ti yac neŋ yomsu, ma pu gameŋ dindêc whiŋ. Ma gêŋ danŋ tiyham. Inŋ kôc lau Grik ŋatô sêsôc lôm dabuŋ ŋabatêmdô sêmenŋ, dec kôm gameŋ dabuŋ dindêc ŋadômbwi sa.” ²⁹ Ŋac sêsôm yom dinaŋ ŋahu bu muŋ-ŋga sêlic ŋgac Epesas-ŋga danŋ ŋaê Tropimus, mbo malac Jerusalem whiŋ Pol. Ma ŋac gauc gêm bu mboe Pol kôc inŋ têŋ lôm dabuŋ gi. ³⁰ Têŋ dinaŋ lau malac-ŋga honŋ sêli dau sa ŋandô ma sic dau sa sêpitigenŋ yêc lôm dabuŋ ŋabatêmdô. Ŋac sêkôc Pol dôŋ ma sêhê inŋ sa awê gi, goc lau sic gameŋ dau ŋagatam ahuc. ³¹ Ŋac sêkôm bu sêndic inŋ ndu sêmbo, ma lau siŋ Rom-ŋga si ŋadau ŋgô ŋawaê bu lau malac Jerusalem-ŋga honŋ sêli dau sa. ³² Goc ŋagahô inŋ kôc lau siŋ-ŋga ti ŋac si lau bata ŋatô, ma sênti sêtêŋ lau tonŋ dinaŋ si. Ma têŋ ndoc lau dau sêlic ŋgac bata ti inŋ ndê lau siŋ-ŋga, naŋ sic Pol tiyham dom.

³³ Goc lau siŋ si ŋadau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dôŋ, ma inŋ gic atu bu sêsô inŋ dôŋ ŋa sen lu. Goc inŋ ndac lau bu inŋ asa, ma inŋ kôm sac bocke. ³⁴ Lau yêc tonŋ atu ŋalôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ŋgac dau kêyalê bu inŋ gitôm dom bu tap gêŋ dau ŋahu sa. Goc inŋ gic atu bu sêkôc Pol sêtêŋ lau siŋ-ŋga si gameŋ sêndi. ³⁵ Têŋ ndoc sêhôc asê tunbôm ŋa-têc naŋ yêc gameŋ dau ŋasactô, naŋ lau sêkôm mwasac ŋanŋa bu sêndic Pol ndu. Tu dinaŋ-ŋga lau siŋ-ŋga sêhôc inŋ sa lôlôc bu sêkôc inŋ sôc ŋac si gameŋ sêndi. ³⁶ Ma lau tonŋ atu naŋ sêŋkuc, naŋ sêmbwêc ŋapaŋ, “Ndic inŋ ndu! Ndic inŋ ndu!”

³⁷ Lau siŋ-ŋga bu sêkôc Pol sôc ŋac si gameŋ ŋalôm ndi, magoc inŋ ndac ŋac si ŋadau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom danŋ têŋ am, me?” Ma ŋgac dau ndac, “Am kêyalê yom Grik, a? ³⁸ Aô gam gauc bu am ŋgac Isip-ŋga naŋ ndoc dê giŋga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gameŋ sawa, ma kêgili ŋac bu sêndic siŋ têŋ lau Rom-ŋga.” ³⁹ Magoc Pol sôm, “Mba! Aô ŋgac Israel-ŋga danŋ, ma aneŋ malac Tasis yêc gameŋ Silisia-ŋga. Inŋ malac ŋambwa dom, malac tiwaê. Kwahic dec aô bu wandac am gitôm bu wasôm yom têŋ lau dindêc, me mba?” ⁴⁰ Lau siŋ-ŋga si ŋadau gôlôc, dec Pol kac dau kwi kalhac têt, ma gic amba têŋ lau bu sênem dau dôŋ. Ma têŋ ndoc gameŋ ŋanenŋ sa, naŋ gic hu sôm yom têŋ ŋac ŋa Yom †Hibru.

22

* **21:23:** Yom naŋ lau dinaŋ sêmatinŋ tidôŋ, naŋ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau naŋ sêmatinŋ yom dau, naŋ sêtimêtê dau ŋapep ti sem dabuŋ dau tu bu sênem akinŋ Anôtô, e yom dau ŋatêŋ pacndê. Ŋac oc sêŋgapiŋ si kêclaŋ dom e têm dau pacndê, dec sêŋgaliŋ kêclaŋ honŋ su ma sêkêŋ da ŋatô yêc lôm dabuŋ. Alic Nam 6:1-21.

Pol sôm yom têtj lau Jerusalem-nga.

¹ Inj sôm, "O asidôwai ti damanji. Akêñ danam ma aô waô yom nanj lau sêngôlinj pi aô." ² Nac sêngô inj sôm yom têtj nac yêc nac dau si awha, nanj Yom Hîbru, dec lau honj sem dau dôñ ma sêhê danja inj. Goc inj sôm, ³ "Aô ngac Israel-nga. Dinañ kôc aô yêc gameñ Silisia-nga, ma aneñ malachu Tasis. Magoc aô gatiatu yêc malac atu dîndec, ma kadôhônj abanj si yomsu honj napep enj gambo Gamaliel napan. Aô gayêm dauñ su nhandô tu wanem akinj Anôtô-nga tòm kwahic dec mac daôm gauc gêm bu akôm. ⁴ Aô gakêñ kisa lau nanj sêñkuc lêñ wakuc dîndec, ma gakêñ lauwhê ma ngac sêkêñ whinj Yisu-nga daêsam sêsôc gapocwalô, ma gac atu bu lau sêndic nhatô ndu. ⁵ Dabuñsiga namata-nga ti lau bata honj sênjalê aneñ gwelêñ dinañ. Nac lau dinañ sêto bapia puc aô dôñ-nga têtj lau bata Israel-nga nanj sêmbo malac Damaskas. Têtj bêc danj aô kasêlêñ gambo señ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau sêkêñ whinj Yisu-nga yêc dîndê sa sêtêñ Jerusalem sêmen, bu sêkêñ nhandê têtj nac. ⁶ Aô kasêlêñ e têtj ac kac lhu gasuñ sa Damaskas, ma sep tigeñ njawê undambê-nga atu danj pô aô. ⁷ Dec gapenj gasip nom ma gangô awha danj sôm yom têtj aô bu, 'Saul, Saul, tu sake-nga am kêñ kisa aô?' ⁸ Ma aô gandac bu, 'O njadau, am asa?' Goc awha dau ô yom ma sôm, 'Aô Yisu Nasaret-nga nanj am kêñ kisa.' ⁹ Lau nanj sêwhinj aô nanj sêlic njawê dau ma sêngô awha, magoc sênjalê yom nanj Yisu sôm têtj aô, nanj dom. ¹⁰ Ma aô gandac, 'Pômdau, aô wakôm sake?' Ma inj sôm, 'Tisa, ma sôc Damaskas ndi. Ma gêtj bocke nanj aô tac whinj bu am kôm-nga, nanj aô oc wanjinj lau bu sêwhê sa têtj am yêc dîndê.'

¹¹ "Njawê dau kôm aô tanônj tipec, bocdinañ dec lau nanj sêwhinj aô sêhê aô aman, ma sêwê aô gasôc Damaskas ga. ¹² Ma ngac danj njaê Ananias meñ gêlic aô. Inj ngac nanj sa ndê lêñ honj kêkuc yomsu Israel-nga napep, ma lau Israel Damaskas-nga honj sêtoc inj sa. ¹³ Inj kalhac kêpiñ aô ma sôm, 'Asidôwa Saul, tanôm nawa sa!' Ma têtj ndoc dinañ enj aô tanônj nayaham sa e galic inj. ¹⁴ Ma inj sôm, 'Damanji si Anôtô kênjalinj am sa bu êmyalê inj ndê atac whinj, ma bu lic ngac gitêñ Yisu dau, ma bu ngô yom yêc inj dau whasuj. ¹⁵ Ma am oc hoc yom nhandô pi inj asê têtj lau honj, ma sôm yom asê pi gêtj honj nanj am gêlic ti ngô su. ¹⁶ Ma kwahic dec am hônj sake? Tisa ma lij busanju tu Yisu ndê njaê-nga bu êngwasinj am nem sac honj su.'

¹⁷ "Têtj ndoc aô gambu gatêñ Jerusalem gameñ, nanj gateñ mbec gambo lôm dabuj e gatuj kainj danj sa. ¹⁸ Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têtj aô bocdec bu, 'Nagahô, hu Jerusalem sinj kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom nanj am hoc asê pi aô, nanj sa dom.' ¹⁹ Dec aô gaô yom ma gasôm,

'Pômdau, lau dîndec sênjalê bu muñ-nga aô kasalê lau sêkêñ whinj am-nga tòm lôm wê-nga honj, bu wandic nac ma wakêñ nac sêndôc gapocwalô. ²⁰ Ma têtj ndoc nanj lau sêkêc Steven ndê dac sinj tu inj hoc yom asê pi am-nga, nanj aô galhac ma galic ti atac nayaham. Ma gayob lau nanj sêtuc inj njae hoc, nanj si njakwê.' ²¹ Goc Pômdau sôm têtj aô, 'Ndi! Aô oc wanjinj am sa yêc lau Israel si gameñ, bu têtj lau apa si gameñ ndi.'

²² Lau honj sêngô Pol ndê yom ti sem dau dôñ e inj sôm yom dinañ. Dec sêli awha sa ma sêmbwêc, 'Inj gitôm bu mbo tali-nga dom. Ndic inj ndu ninga!' ²³ Nac sêmbwêc ti sêkac si njakwê andô-nga su ma sêmbalip kop pi lolôc gi sêmbo. ²⁴ Dec lau sinj-nga si njadau kêñ yatu nac bu sêkôc Pol sôc nac si gameñ ndi. Inj sôm bu sêhi inj njae sô, ma sêñsu inj tu bu sêtap sa bu njahu bocke dec lau sêmbwêc inj njalêñ bocdinañ. ²⁵ Sêsô inj amba ti gahi dôñ pi a bu sêhi inj, dec Pol sôm têtj ngac bata nanj yob lau sinj-nga tonj danj, nanj bocdec bu, "Bocke? Mac bu ahi ngac Rom-nga danj, nanj atap giso danj sa yêc inj dom, nanj dec oc angili Rom si njagôlinj, me mba?" ²⁶ Ngac dau ngô Pol ndê yom, dec têtj lau sinj-nga si njadau gi ma sôm têtj inj bu, "Am oc kôm sake, bu ngac dîndê inj ngac Rom-nga?" ²⁷ Goc ngac dau têtj Pol gi ma ndac inj, "Sôm asê têtj aô. Am ngac Rom-nga, me mba?" Ma Pol sôm, "Aêc." ²⁸ Dec lau sinj-nga si njadau sôm, "Aô gahu awa atu sinj dec gamlhi aneñ bapia bu wati ngac Rom-nga." Magoc Pol sôm, "Aô damanj inj ngac Rom-nga, ma bocdinañ dec aô ngac Rom-nga gawhinj."

²⁹ Yom dau kôm ngac dau sô nhandô, bu inj kôc Pol ma sô inj dôñ, magoc kênjalê dom bu inj ngac Rom-nga. Ma lau nanj bu sêñsu Pol, nanj njagahô sêkac dau su yêc inj.

Pol kalhac lau bata Israel-nga anjgô-nga

³⁰ Lau sinj-nga si njadau bu tap sa bu njahu bocke dec lau Israel-nga sêngôlinj yom pi Pol. Bocdinañ njagalanj sêbêc inj kêñ yatu bu lau dabuñsiga ti lau bata Sanedrin-nga honj sêkac dau sa, goc kôc Pol su yêc lau sinj-nga si gameñ, ma kêñ inj kalhac nac anjgô-nga.

23

¹ Pol tahê lau Sanedrin-ga a honj ma sôm, "O aneñ asidôwai. Aô neñ atac pa su pi lêñ honj nanj gasa tu wanem akinj Anôtô-nga napan, e meñ têtj acsalô lec galhac mac anjôm-nga." ² Dabuñsiga namata-nga njaê Ananias ngô yom dinañ, dec sôm têtj lau nanj sêlhac sêmpinj Pol bu sêtap inj sôc tôkwa. ³ Goc Pol sôm têtj inj, "Anôtô oc ndic am ô! Bocke dec am ndôc tu êmatôc aô êñkuc yomsu Israel-nga, magoc am daôm sôm lau sêtap aô dec kêgili yomsu dau? Am gitôm a nanj njadômbwê-nga njawasi, magoc njalôm-nga sop wenj sa." ⁴ Lau nanj sêlhac sêmpinj Pol sêsôm têtj inj bu, "Bocke dec am sôm yom sac-sac pi

Anötö ndê dabuñsiga ñamata-nga?" ⁵ Ma Pol ô yom ma sôm, "Asidôwai. Aô kayalê dom bu inñ dabuñsiga ñamata-nga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, 'Sôm yom sac pi ñgac nanñ gêm gôlinñ nem lau, nanñ dom.'"

⁶ Pol kêyalê bu lau Sanedrin-nga ñatô ñac lau Palêsai, ma ñatô ñac lau Sadiusi. Tu dinanñ-nga dec inñ mbwêc yom têtñ ñac bocdec bu, "Aneñ asidôwai anğô. Aô damanñ inñ Palêsai danñ, ma aô bocdinanñ. Aô gakêñ whinñ bu yac oc datisa akêñ lau batê-nga. Ma kwahic dec ñac bu sêmatôc aô tu yom dinanñ-nga." ⁷ Têtñ ndoc inñ sôm yom dinanñ, dec lau Sanedrin-nga sêwhê dau kôc, ma lau Sadiusi ti lau Palêsai sêsenñ dau. ⁸ Sêsenñ dau ñahu bu lau Sadiusi sêkêñ whinñ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu anjela ma ñalau danñ sêmbô dom. Magoc lau Palêsai sêkêñ whinñ gêtñ honñ dinanñ.

⁹ Bocdinanñ lau dau sêli dau sa ñalêñ sac. Ma Palêsai ñatô nanñ sêndôhôn yomso, nanñ sêtisa ma sêsôm yom ti ñanğa, "Yac atap giso dau sa yêc ñgac dindec dom. Mboe anjela me ñalau danñ kêtñ yom nanñ inñ êlêmé hoc asê têtñ lau, nanñ têtñ inñ." ¹⁰ Kêpiñ bu sinñ hóc asê, dec lau sinñ-nga si ñadau töt bu mboe lau oc sêkac Pol kôc ndi lu. Bocdinanñ inñ kêkinñ inñ ndê lau sinñ-nga bu sêsa sêndi ti ñanğa ma sênğaho Pol su yêc lau dinanñ, ma sêkôc inñ mbu têtñ ñac si gameñ ndi tiyham.

¹¹ Têtñ ôbwêc Pômdau hoc dau asê têtñ Pol ma sôm, "Hêgo daôm dom, puc daôm dôñ! Am hoc yom asê pi aô su yêc Jerusalem, ma am oc kôm bocdinanñ yêc malac Rom whinñ."

Lau Israel-nga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

¹² Galañsê bêbêc lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatinñ pwac têtñ dau bu oc sêneñ me sênôm gêtñ dom e inñ mbac ndu su. ¹³ Lauñgac nanñ bu sêkôm gêtñ dau nanñ si namba hóc gêlêc 40 su. ¹⁴ Ñac sêtêtñ dabuñsiga atu-tu ti lau bata ñatô si, ma sêsôm, "Yac amatinñ pwac bu aneñ gêtñ dom e andic Pol ndu su nanñ. ¹⁵ Bocdinanñ yac gauc gêm bu mac awhinñ lau Sanedrin-nga andac lau sinñ si ñadau bu hu Pol sinñ têtñ mac, bu andac inñ pi gêtñ ñatô tiyham. Ma yac oc asinñ ambo senñ bu têtñ ndoc sêwê inñ sêsa sêmenñ, nanñ yac andic inñ ndu."

¹⁶ Pol lhuwê atuñgac ngô gêtñ dau ñawaê, dec sôc lau sinñ-nga si gameñ têtñ Pol gi ma sôm asê têtñ inñ. ¹⁷ Pol ngô su dec ta ñgac nanñ yob lau sinñ-nga toñ danñ ma sôm têtñ inñ, "Kôc balê dindec têtñ mac nem ñadau ndi. Inñ kôc yom danñ bu sôm têtñ inñ." ¹⁸ Goc ñgac sinñ-nga dinanñ wê balê dau têtñ ñac si ñadau gi ma sôm, "Pol, ñgac nanñ ndôc gapocwalô, nanñ ndac aô bu wakôc balê dindec têtñ am menñ, bu inñ kôc yom danñ bu sôm têtñ am." ¹⁹ Ñgac dau kêm balê dau sa ma inñlu sêsa ahic si, ma inñ ndac inñ bu, "Am kôc yom bocke bu sôm

têtñ aô?" ²⁰ Goc balê dau sôm, "Lau Israel-nga sêkic yom bu sêndac am bu êmkinñ Pol ndi lhac lau Sanedrin-nga anğô-nga têtñ lanjsê, bu ñac tac whinñ bu sêndac inñ tu yom ñatô-nga. ²¹ Ngô ñac si yom dom, bu ñac si lau hóc gêlêc 40 sem neneñ sêhôn inñ sêmbô senñ. Lau dau sêsôm tidôn su bu sêneñ ma sênôm gêtñ dom e sêndic inñ ndu. Ñac kwahic dec sêmasanñ dau sêmbô, sêhôn bu am lôc têtñ ñac si yom." ²² L au sinñ-nga si ñadau ñ gô balê dau ndê yom su, goc kêkinñ inñ sa gi ma gic yomso inñ bocdec bu, "Sôm têtñ lau danñ dom bu am mweñ kêtñ ñawaê dindec têtñ aô."

Sêkôc Pol têtñ malac Sisaria gi

²³ Goc inñ ta ndê ñgac lu nanñ sêyob lau sinñ-nga toñ lu nanñ sêtêtñ inñ sêmenñ, ma sôm têtñ inñlu bu, "Andic lau sinñ-nga tôm 200 sa, ma lau sinñ sêndôc hosi-nga 70, ma lau sinñ kêm-nga 200 sêwhinñ. Asôm bu sêmasanñ dau bu sêtêtñ malac Sisaria sêndi têtñ 9 kilok ôbwêc dindec. ²⁴ Amasanñ hosi tu Pol ndôc ñahô-nga, ma ayob inñ ñapep e akêñ inñ sip gôlinñwaga Rom-nga Filiks amba." ²⁵ Ma ñgac atu dau to bapia danñ bocdec:

²⁶ Aô Klaudias Lisias dec gato têtñ am ñgac atu gôlinñwaga Filiks. Acsalô ñayham am.

²⁷ Lau Israel-nga sêkôc ñgac dindec dôñ ma bu sêndic inñ ndu. Magoc aô gatap sa bu inñ ñgac Rom-nga danñ, dec aô ti neñ lau sinñ-nga anğaho inñ su yêc ñac amba. ²⁸ Aô bu watap yom nanñ sênğôlinñ pi inñ, nanñ ñahu sa, dec gakêñ inñ kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-nga anğô-nga bu sênğahê inñ. ²⁹ Aô gatap sa bu yom nanñ sênğôlinñ pi inñ, nanñ hêganônñ lau Israel-nga si yomso. Magoc aô gatap yom danñ sa gitôm bu yac andic inñ ndu me akêñ inñ ndôc gapocwalô-nga dom. ³⁰ Malô aô ganğô ñawaê bu lau ñatô sêkic yom gelec bu sêndic inñ ndu. Bocdinanñ dec aô kakinñ inñ têtñ am goloc ñagahô, bu am êmatôc inñ ndê yom. Ma aô gac a tu lau nanñ sênğôlinñ yom pi inñ, bu sêwhê yom dau sa têtñ am.

³¹ Inñ to yom dau su, goc kêtñ bapia sip inñlu amba, ma inñlu sic lau sinñ-nga sa ma sêkôm tôm inñ gic atu ñac. Têtñ ôbwêc dau dinanñ sêkôc Pol whinñ ñac, ma sêsa sêtêtñ malac Antipatris si. ³² Galañsê bêbêc lau sinñ-nga nanñ sênğsêlêñ sêmbô nom, nanñ sêlhô sêmbu sêtêtñ si gameñ yêc Jerusalem si. Ma lau sinñ-nga nanñ sêndôc hosi sêhon Pol sa si. ³³ Têtñ ndoc sêhóc asê Sisaria, nanñ sêkêñ Pol ti bapia dau têtñ gôlinñwaga Filiks. ³⁴ Ma inñ sam bapia dau, goc ndac Pol bu inñ ñgac gameñ bocke-nga. Ma tap sa bu inñ ñgac gameñ Silisia-nga. ³⁵ Goc sôm, "Aô oc wanğô am nem yom, têtñ ndoc lau nanñ sênğôlinñ yom pi am, nanñ sêhóc asê." Goc inñ kêtñ yatu inñ ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu nanñ munñ-nga Kinñ Herod kwê sa nanñ.

24

Pol kalhac Filiks anjô-nga

¹ Bêc 5 ginga su, goc dabunjsiga njamata-nga Ananias ti lau bata Israel-nga natô sêsip malac Sisaria si, bu sêkên yom nanj sêngôlinj pi Pol, têtj gôlinwaga Filiks. Ma sêkôc ngac danj nê Tetulus whinj ngac, bu nem ngac awha têtj Filiks. ²⁻³ Lau sêkôc Pol sôc menj, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têtj Filiks bocdec bu, “O ngac njayham kêlêc Filiks. Am gêm gôlinj yac napep, dec yac ambo njayham ma ti yom malô njasawa balinj su. Am ngac tigauc dec kêmasanj lêtj wakuc njayham natô, nanj lau gamej indêc-nga kwahic dec sênkuc sêmbo. Yac ti mba lau hoj nanj sêmbo am nem gôlinj njanj, nanj bu anem danj am njanj. ⁴ Aô bu wanjainj am nem têtj dom, ma bu wakôm am lic njakam sa dom. Bocdinaj wandac am bu ngô yac mba yom apê lec. ⁵ Ngac indêc inj ngac êngilî lau-nga, ma gêli lau Israel-nga njalôm sa tôm gamej hoj. Inj lau toj nanj sênkuc yom so pi ngac Nasaret-nga dinanj, nanj si ngac njamata-nga. ⁶⁻⁷ Ma gênj danj whinj. Inj bu kôm mêtê nanj toc yac mba lôm dabunj sa bu gamej dabunj dom. Tu dinanj-nga dec yac akôc inj dôj.* ⁸ Am daôm bu kip inj sa, dec am oc tap sa bu yom hoj nanj yac anjôlinj pi inj, nanj yomandô.” ⁹ Tetulus sôm inj ndê yom dinanj, goc lau Israel-nga hoj nanj sêwhinj inj, nanj sêpuc inj ndê yom dôj ma sêsôm bu yomandô.

¹⁰ Goc gôlinwaga Filiks tôte amba têtj Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aô kayalê bu am gêm gôlinj gamej indêc ma kêmatôc lau si yom tôm yala natô su. Bocdinaj aô atac njayham bu wasôm anej yom têtj am ma waô yom nanj sêngôlinj pi aô. ¹¹ Am bu ndac lau natô, dec am oc tap sa ngahô bu bêc 12 gi su, nanj gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anôtô sa-nga. ¹² Lau nanj sêngôlinj yom pi aô, nanj sênyalê su bu aô gakôm mêtê sac danj dom. Aô gasôm njamalac danj yêc lôm dabunj dom, ma gali lau njalôm sa yêc lau Israel si lôm wê-nga me yêc malac Jerusalem njalôm dom. ¹³ Bocdinaj yom nanj sêngôlinj pi aô, nanj ngac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu yomandô. ¹⁴ Magoc yom njandô tigenj dec wasôm asê têtj am bocdec bu. Aô gam akinj damanj si Anôtô kakuc lêtj wakuc tôm lau sêkên whinj Yisu-nga sênkuc. Lau dinanj sêlic lêtj dau bu lêtj so. Magoc aô gakêj whinj yom hoj nanj kékuc Moses ndê yomsu ti yom hoj nanj lau propet sêto munj su. ¹⁵ Ma gakêj batanj bu Anôtô oc unj lau gitêtj ma lau sac hoj sa akêj lau batê-nga tôm ngac lau dindê sêkên whinj. ¹⁶ Njalêtj dinanj dec aô kasahê bu wasa nejj lêtj hoj solop enj tu bu walhac ti nejj atac pa

su yêc Anôtô ti njamalac anjô-nga. ¹⁷ Aô gahu Jerusalem sinj yala nejj su, ma kwahic dec gambu gatêtj Jerusalem ga, bu wanem anej lau Israel-nga si lau njalôm sawa sa, ma bu wakêj da têtj Anôtô. ¹⁸ Aô kakuc lau Israel-nga si lêtj sêmasanj dau njawasi sa yêc Anôtô anjô-nga munj su, goc gasôc lôm dabunj ga bu wakêj nejj da. Ma têtj ndoc dinanj lau Israel-nga natô akêj gamej Esia-nga sêlic aô. Aô gac lau toj atu sa dom, ma gali lau njalôm sa bu sêkôm kisa dom. ¹⁹ Nac lau Esia-nga dau sic hu sêngôlinj yom pi aô, ma bocdinaj ngac bu gauc nem bu aô gakôm giso, dec ngac dau sêmenj ma sêsôm asê têtj am. ²⁰ Bu mba, goc sôm têtj lau Israel-nga nanj kwahic sêmbo dec, bu sêtôc asê têtj am, giso bocke nanj lau Israel si lau bata Sanedrin-nga sêtap sa yêc aô. ²¹ Mhoe ngac sêlic aô sac ma sêkên aô galhac am anjôm-nga bu êmatôc aô, pi yom tigenj nanj aô gambwêc têtj ngac bocdec bu, ‘Aô gakêj whinj bu yac oc datisa akêj lau batê-nga.’”

²² Filiks ngô ti kêyalê yom daêsam su pi lau sêkên whinj Yisu-nga si lêtj wakuc. Bocdinaj dec inj gic bata yom, ma sôm têtj lau Israel-nga nanj sêmenj akêj Jerusalem, “Têtj ndoc lau sinj-nga si njadaw Lisias menj akêj Jerusalem, nanj aô oc wasôm anej gauc asê pi mac nem yom.” ²³ Goc inj gic atu ngac nanj yob lau sinj-nga toj danj, bu sêyob Pol napep, magoc sêsô inj dôj dom. Ma inj sôm têtj inj bu kêtj njasawa têtj Pol ndê lau nanj bu sêndic inj kêsi ti sênem inj sa, ma lhac ngac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

²⁴ Bêc natô ginga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, nanj anwhê Israel-nga danj, sêngalêm Pol bu sêngô inj whê yom sa pi lau sêkên whinj Yisu Kilisi-nga si lêtj. ²⁵ Pol gêm yomgalôm whinj injlu ma sôm yom njasawa hîc balinj, pi lêtj nanj lau sêti lau gitêtj, ma sêtimêtê dau napep, ma pi Anôtô ndê bêc êmatôc lau-nga nanj oc menj sa. Yom dau kôm Filiks tôte dau sa, dec sôm, “Nanj gitôm, am lhô mbu ndi. Têtj ndoc aô bu walic njasawa njayham danj, nanj wakêj yom am tiyham.” ²⁶ Ma tinjambu inj kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whinj inj tidim daêsam, bu inj kêtj bata bu Pol oc kêtj awa têtj inj, bu nemlhi dau su yêc gapocwalô.

²⁷ Filiks bu kôm lau Israel-nga sêlic inj njayham, dec kêtj Pol ndôc gapocwalô njapanj. Yala lu ginga su, goc Pokias Festus ti gôlinwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus anjô-nga

* **24:6-7:** Yêc bapia akwa njandô nanj njabatinj 6b ma ndi têtj 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau natô sêto njabatinj 6b-8a tinjambu-nga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc inj ênkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau sinj-nga si njadaw Lisias ti ndê lau sinj-nga daêsam sêmenj sêngahoj inj su yêc yac aman. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau nanj sêngôlinj yom pi inj, nanj sêmenj sêsôm asê têtj am.

¹ Têj ndoc Festus hôc asê bu nem gôlin gamej dinan, nan inj mbo malac Sisaria tòm bêc tō en, goc pi Jerusalem gi. ² Ma yêc dindê dabujsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêpitigen, ma yom nan sêngôlin pi Pol su, nan sêhoc asê têtj Festus. ³ Nac sêndac bu inj bu lic nac nayaham, dec kêj Pol mbu pi Jerusalem ndi. Nac sêndac gêtj dau, nahu bu nac sêmatinj yom tidôj su gelec, bu sêkênj lau nhatô sêsinj sêmbu sen bu sêndic Pol ndu. ⁴ Magoc Festus ô yom ma sôm, “Pol dê sêyob sêmbu Sisaria, ma malô goc aô daun oc wambu watêtj malac dinanj wandi. ⁵ Mac asôm bu inj kôm giso, dec akêtj nem lau bata nhatô sêwhinj aô, bu sêsôm mac nem yom pi inj asê têtj aô yêc dindê.”

⁶ Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su, goc sip Sisaria gi. Ma têtj ngalansê inj gi ndôc inj ndê pônj êmatôc yom-nga, ma gic atu bu sêkôc Pol menj lhac inj angô-nga. ⁷ Têtj ndoc Pol hôc asê, nan lau Israel-nga nan sêmenj akêtj malac Jerusalem, nan sêlhac sêngihi inj ahuc, ma sêsôm bu inj kôm giso atu. Sêngôlinj yom daêsam pi inj, magoc gitôm dom bu sêtôc nhandô asê. ⁸ Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu, “Aô gakôm giso dan pi lôm dabuñ dom, ma kagili lau Israel si yomsu, me Sisa ndê ngôlinj dan dom.”

⁹ Festus tac whinj bu lau Israel-nga sêlic inj nayaham, dec ndac Pol, “Am gêlic nayaham bu pwi Jerusalem ndi, ma aô wansahê nac si yom pi am yêc dindê, me mba?” ¹⁰ Ma Pol sôm, “Mba. Aô ngac Rom-nga, ma am ndôc nem pônj êmatôc yom-nga g êm Sisa angô. Bocdinañ êmatôc yom nan sêngôlinj pi aô yêc dindec manj. Am kêyalê tidôj su bu aô gakôm giso dan têtj lau Israel-nga dom. ¹¹ Aô bu wakôm giso dan nanj gic waê bu wambac ndu, nanj dec ndic aô ndu. Magoc yom nanj lau Israel-nga dindec sêngôlinj pi aô, nanj bu nhandô mba, dec solop dom bu am kêj aô wasip nac amba. Sisa dau goc êmatôc anenj yom yêc malac Rom!”

¹² Têtj dinanj Festus gêm yomgalôm whinj lau atu-tu nanj sêmbu inj ndê gôlinj napu, goc sôm têtj Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinañ dec am oc têtj Sisa ndi.”

Festus lu Kinj Agripa sem yomgalôm pi Pol

¹³ Bêc nhatô giñga su, goc Kinj Agripa* lu lhuwê Berenis sêhoc asê Sisaria bu sêti nacleñ Festus. ¹⁴ Inju sêmbu sêwhinj inj bêc daêsam su, goc Festus gic minj pi Pol ma sôm t êj Kinj Agripa, “Ngac danj mbo dec, nanj Filiks kêj ndôc gapocwalô napanj e menj têtj kwahic dec. ¹⁵ Têtj ndoc aô gapi Jerusalem ga, nanj dabujsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêngôlinj yom pi inj, ma sêndac aô bu walôc bu inj mbac ndu. ¹⁶ Aô gawhê sa têtj

nac bu yac lau Rom-nga nenj mêtê bocdec bu. Dandic nmalac danj ndu dom e dakêtj nasawa têtj inj bu lhac lau nanj sêngôlinj yom pi inj, nanj angô-nga, ma inj ô nac si yom su nanj. ¹⁷ Têtj ndoc nac si lau nhatô sêsip akêtj Jerusalem sêwhinj aô, nanj gahônj bêc daêsam dom. Aô gahôc asê, ma galansê bêbêc aô gac atu anenj lau bu sêkôc ngac dau sôc menj lhac anenj pônj wamatôc yom-nga na-ndô-nga. ¹⁸ Lau dau sêtisa bu sêngôlinj yom pi inj, ma aô gauc gêm bu nac oc sêtôc inj ndê giso nhandô danj asê. Magoc mba! ¹⁹ Nac sêsôm yom pi nac dau si mêtê sênem akin si anôtô-nga, nanj nac gauc gêm bu Pol kêkuc dom. Ma sêlic inj sac pi ngac batê danj njaê Yisu, nanj Pol sôm bu tisa akêtj lau batê-nga ma mbo tali tiyham. ²⁰ Aô gapônja daun tu lêtj wamatôc yom kainj dinanj-nga. Bocdinañ aô gasôm têtj Pol bu inj bu tac whinj bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc inj ndê yom yêc dindê. ²¹ Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc inj ndê yom, dec aô gac atu bu anenj lau sêyob inj e wanjin inj têtj Sisa ndi.” ²² Goc Agripa sôm têtj Festus, “Aô daun atac whinj bu wanjô nmalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinañ, lanjê nanj am ngô inj ndê yom.”

Pol kalhac Agripa angô-nga

²³ Têtj galansê Agripa lu Berenis sêsôc si gôlônj kinj-nga sa, goc sêsôc andu sêngô yom-nga nhalôm si sêndôc. Ma lau bata sinj-nga ti lau bata malac-nga honj sêwhinj injlu. Goc Festus kêj yatu bu sêkôc Pol sôc menj. ²⁴ Ma inj sôm, “Kinj Agripa ti mac lau honj nanj ambo dindec. Alic inj ngac dec. Lau Israel-nga honj sêtenj aô yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindec, bu walôc bu inj mbac ndu. ²⁵ Magoc aô gatap inj ndê giso danj sa, nanj gitôm bu dandic inj ndu-nga dom. Ma inj dau ndac bu Sisa êmatôc inj ndê yom, madec aô bu wanjin inj têtj Rom ndi. ²⁶ Ma kwahic dec aô bu wato bapia danj têtj Sisa, magoc aô kayalê yom nhandô danj bu wato pi ngac dindec-nga dom. Tu dinanj-nga Kinj Agripa, aô gakêtj inj kalhac am ti mac lau honj anôm-nga, bu dakip yom honj sa, ma datap yom nhandô danj sa, nanj tôm bu wato têtj Sisa. ²⁷ Yac bu tanjinj nmalac g apocwalô-nga danj têtj Sisa, magoc dawhê inj ndê giso nahu sa whinj dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têtj Agripa

¹ Têtj dinanj Kinj Agripa sôm têtj Pol, “Aô wakêtj nasawa bu am sôm yom tu daôm-nga.” Goc Pol hôc amba sa têtj lau, ma gic hu sôm inj ndê yom bocdec bu, ² “Kinj Agripa, kwahic dec aô bu waô yom honj nanj lau Israel-nga sêngôlinj pi aô. Ma aô atac nayaham bu wasôm asê walhac am anôm-nga. ³ Gêtj atu danj

* **25:13:** Kinj Agripa gêm gôlin gamej danj yêc bugictonj Galili-nga namakê, ma ndôc malac Sisaria Pilipai. Inj †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atungac.

whin bocdec bu, lau Israel-nga si mêtê ti yom nanj sêwhê dau kôc pi, nanj am kêyalê tidôn su. Bocdinañ aô wandac am bu kêñ ñasawa hic baliñ têtj aô bu wasôm neñ yom honj asê. ⁴ Lau Israel-nga honj sênjalê aneñ lêtj têtj ndoc gambo balê-nga yêc dauñ neñ gameñ, ma lêtj nanj gasa têtj ndoc gambo Jerusalem, nanj bocdinañ. ⁵ Lau Palêsai ñac lau nanj sem akiñ Anôtô ñanga sêhóc gêlêc lau Israel-nga ñatô su. Ma oc tòm bu lau dinañ nanj sênjalê aô têtj baliñ su, nanj sêwhê sa bu aô kakuc lau Palêsai si lêtj dinañ. Magoc sêsôm asê dom. ⁶ Aô gakêñ batan gêtj nanj Anôtô gic bata têtj damañi, ma tu dinañ-nga kwahic dec sêkêñ aô galhac am anôm-nga. ⁷ Yac lau Israel-nga mba tonj 12 sem akiñ Anôtô acsalô ti ôbwêc, ma sêkêñ bata bu sêlic gêtj nanj Anôtô gic bata, nanj ñandô sa. O kiñ, aô wasôm têtj am bu lau Israel-nga sêkêñ kisa aô tu gêtj dinañ-nga enj. ⁸ Yac akêñ batan bu Anôtô oc uñ lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau ñatô asô ti gauc gêm bu gêtj dau oc tòm dom bu ñandô sa?

⁹ “Muñ-nga lê aô dauñ gauc gêm tidôn ma galic ñayham bu wakôm gêtj daêsam tu wakêñ kisa lau nanj sêkêñ whin Yisu Nasaret-nga. ¹⁰ Ma gêtj dau dinañ dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuñsiga atu-tu sêlic ñayham ma sêlôc têtj aô bu wakôc lau sêkêñ whin-nga daêsam dôñ, ma wakêñ ñac sêndôc gapocwalô. Ma têtj ndoc sic ñac si lau ñatô ndu, nanj aô galhac gawhin ñac ma galic ñayham. ¹¹ Tòm têtj daêsam aô galom-galom lôm wê-nga honj ma kasalê lau sêkêñ whin Yisu-nga bu wakêñ ñagêyô têtj ñac. Aô gauc gêm bu wakêñ ñandê têtj ñac e sêsôm yom sac sambuc.* Aô atac tec ñac ñandô, bocdinañ kasêlêñ gatêñ lau gameñ apa-nga si malac atu-tu bu wakêñ kisa têtj Yisu ndê lau.

¹²⁻¹³ “O kiñ, têtj bêc danj dabuñ-si ga atu-tu sênjalêñ aô sa ma sênkiñ aô bu wasip malac Damaskas wandi. Aô kasêlêñ gambo señ, ma têtj ac kalhac lhu ñawê atu danj sip akêñ undambê ma pô aô ti lau nanj sêwhin aô. ¹⁴ Yac honj apeñ asip nom, ma aô gangô awha danj sôm yom têtj aô yêc Yom Hibru bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu sake-nga am kêñ kisa aô? Am gitôm bôc nanj gêli dau sa têtj ñadau ndê gôliñ dec tap ñandê sa.’ ¹⁵ Têtj ndoc dinañ aô gandac, ‘O ñadau, am asa?’ Ma inj ô yom ma sôm, ‘Aô Yisu, nanj am kêñ kisa. ¹⁶ Kwahic dec tisa. Aô gahoc dauñ asê têtj am, ma kayaliñ am sa bu nem akiñ aô. Ma gêtj nanj am kêyalê pi aô, ti gêtj nanj watôc têtj am, nanj am oc hoc asê têtj lau. ¹⁷ Aô wanjgaho am su yêc lau Israel-nga amba, ma yêc lau nanj lau Israel dom, nanj si amba

whin. Kwahic dec wanjiñ am têtj lau gameñ apa-nga dinañ ndi. ¹⁸ Am oc kôm ñac tandô po asê e sêkac dau kwi ma sêhu señ ñasec-nga ma Sadan ndê gôliñ siñ, ma sêsa señ ñawê-nga ma sêsôc Anôtô ndê gôliñ ñapu. Ma lau nanj sêkac si ñalôm kwi, nanj dec Anôtô oc suc ñac si sac kwi, ma kêñ ñac sêwêkainj gameñ sêndôc tali ñapan-nga sêwhin lau nanj sêti lau dabuñ tu ñac si sêkêñ whin aô-nga.’

¹⁹ “O kiñ Agripa. Aô galic Yisu hoc dau asê akêñ undambê, ma aô gangô inj ndê yom dec gasôc ñapu. ²⁰ Aô gam mêtê lau bu sênem dau kwi ma sêsôc Anôtô ñapu, ma sêkôm mêtê gitêñ bu sêtcôc asê bu ñac sem dau kwi ñandô. Aô gac hu yêc malac Damaskas, ma malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-nga honj e gatêñ lau apa si gameñ whin. ²¹ Tu dinañ-nga dec lau Israel-nga sêkôc aô dôñ yêc lôm dabuñ, ma bu sêndic aô ndu. ²² Magoc Anôtô yob aô ñapep e meñ têtj acsalô dindêc aô galhac am anôm-nga. Ma kwahic dec aô wasôm asê têtj lau honj, lau tiwaê ma lau waêmba sêwhin, bu yom honj nanj aô gahoc asê pi Yisu, nanj ñadañ so yom nanj Moses ma lau propet sêhoc asê gwananñ su pi gêtj nanj oc hóc asê, nanj dom. ²³ Ñac sêsôm bu Mesaya oc hóc ñandê e mbac ndu, ma tinambu inj oc ti ñac ñamata-nga bu tisa akêñ lau batê-nga, ma hoc yom asê pi Anôtô ndê lêtj nem lau si sêmbo tali-nga têtj inj ndê lau Israel-nga, ma têtj lau nanj lau Israel dom, nanj sêwhin. Yom dau oc tòm ñawê bu pô gameñ ñasec-nga.”

²⁴ Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc inj awha ahuc ma sôm, “Pol, am nem yom inj yom solop dom. Yom daêsam nanj sêndôhônj têtj am, nanj kôm am nem gauc kêñsônj.” ²⁵ Magoc Pol ô yom ma sôm, “O ñac atu Festus, aô neñ gauc kêñsônj dom. Aneñ yom inj yom solop ma yom ñandô. ²⁶ Gêtj honj dindêc hóc asê yêc lhu, ma bocdinañ dec kiñ Agripa gitôm dom bu nem gauc gêtj dau. Yomandô! Inj kêyalê gêtj honj dindêc su, ma bocdinañ aô gasôm neñ yom asê têtj inj yêc awê. ²⁷ Kiñ Agripa, am kêñ whin lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aô gauc gêm bu am oc kêñ whin su.” ²⁸ Dec Agripa sôm têtj Pol, “Am gauc gêm bu ñasawa apê lec am oc kac aneñ ñalôm kwi bu wakêñ whin Yisu, a?” ²⁹ Ma Pol ô yom ma sôm, “Aô bu wasôm yom ñasawa apê me ñasawa baliñ, aô oc atac whin gêtj tigenj. Aô wateñ mbec pi am ti mac lau honj nanj angô aneñ yom dindêc, bu Anôtô kôm mac honj andi atôm aô ma akêñ whin Yisu, magoc bu kôm mac atôm aô tu gandôc gapocwalô-nga lec dom.”

³⁰ Pol sôm inj ndê yom meñ têtj dinañ,

* **26:11:** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ñahu bu inj bu kêñ ñandê têtj lau sêkêñ whin-nga e sêhu si sêkêñ whin siñ ma sêpu Yisu. Ma lau ñatô gauc gêm bu lau sêkêñ whin-nga bu sêlhac ñanga ma sêsôm bu Yisu inj Anôtô ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-nga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ñac ndu. Alic yom ñatô yêc Mat 26:63-66.

goc Kinj Agripa tisa, ma gôlinwaga Festus ti Berenis ma lau hoj nanj sêndôc sêwhin in, nanj sêtisa bocdinarj. ³¹ Nac sêhu andu dau sinj, ma sem yomgalôm têtj dau ma sêsôm, “Njac dindêc kôm giso danj nanj tôm bu sêndic in ndu me sêkêj in ndôc gapocwalô-nga lec dom.” ³² Ma Agripa sôm têtj Festus, “Oc tôm bu yac dahu njac dindêc sinj lhô ndi, tigenj in dau ndac bu Sisa êmatôc inj ndê yom.”

27

Pol têtj malac Rom gi

¹ Ma tinjambu sêsôm tidôj bu sêkêj Pol ti lau gapocwalô-nga njatô sêpi wanj danj, ma sênkinj njac sêtêj malac Rom nanj yêc gamenj Itali-nga sêndi. Sêkêj njac sêsip njac sinj-nga danj amba, nanj ndê njâê Julias, nanj ti njac bata sinj-nga nanj yob Sisa ndê lau sinj-nga tonj danj. ² Dec njac sêpi wanj si, ma alu njac danj njâê Aristakus akêj malac Tesalonika yêc gamenj Masedonia-nga api awhinj, ma yac asa a. Wanj dau menj akêj malac Adramitiam ma gic waê bu ênjêlêj sôc malac njatô nanj sêyêc gamenj Asia-nga. ³ Njagalañsê wanj dau sôc baô yêc malac Saidon. Julias tawalô Pol dec kêtj inj sip baô gi bu ndic inj ndê silip kési tu bu sêpuc inj dôj nj gêtj njatô-nga. ⁴ Tinjambu yac api wanj dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêlêc nduc Saipras, tigenj mbu njadinda puc wanj dôj, dec yac anjghi aho yêc nduc njadômbwê-nga. ⁵ Goc wanj dau kêsêlêj mbo gwêc sawa, ma gi e ahôc gêlêc gamenj Silisia-nga ma gamenj Pampilia-nga su, ma gacgenj a asôc malac Maira yêc gamenj Lisia-nga. ⁶ Ma yêc dindê njac bata sinj-nga dau tap wanj danj sa, nanj menj akêj Aleksandria ma bu têtj Itali ndi. Dec inj kêtj yac a lom. ⁷ Magoc wanj dau kêtj njagahô dom. Yac ambo gwêc njasawa bêc daêsam, e a ampij malac Naidas. Mbu njadinda puc yac dôj njapanj, bocdinarj dec akac wanj kwi anjônj nduc Krit nj-awê-nga, ma anti a e ampij malac danj njâê Salmone. ⁸ Wanj kêsêlêj ti njawapac e ahôc asê sôc nanj sêsam bu Salanj Nayham, nanj yêc kêtj malac Lasea. ⁹ Bêc daêsam ginja su ma lau Israel si om atu nanj sêhu gêtj danenj-nga sinj, nanj pacndê su, dec yac anjalê bu oc asip têtj sac tu dalac wanj-nga njalôm. Bocdinarj Pol kêtj puc lau wanj-nga ma sôm, ¹⁰ “Mac lau, aô kayalê su bu oc dasip njasac njalôm e wanj ti wapa hoj oc sêninja, ma mboe yac dauj dawhinj.” ¹¹ Magoc njac bata sinj-nga dau kêtj danja Pol ndê yom dom. Inj sôc njac nem gôlinj wanj-nga ti wanj njadau si yom njapu. ¹² Sôc dinanj gitôm dom bu wanj poc njayham têtj ndoc uhô-nga. Bocdinarj dec lau wanj-nga daêsam sêsôm yom pitigenj bu sêsa tiyham ma sênjahê bu sêlac sêtêj malac Pioniks sêndi, ma wanj poc dindê e têtj njayham menj sa. Yêc malac Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinarj

sôc nanj yêc malac dinanj inj sôc njayham tu wanj sêpoc-nga têtj têtj uhô-nga.

Mbu njadinda

¹³ Yac ahônj e bêc danj mbu lilic kêsêlêj njayham, ma bocdinarj njac gauc gêm bu sêtap têtj njayham sa bu sêlom malac Pioniks. Njac sêhê anja sa ma sêlac sênkuc baô Krit-nga si. ¹⁴ Njasawa baliñ dom ma mbu sac danj puc njanja akêj baô-nga mbu sa têtj gwêc sawa-nga. ¹⁵ Wanj dau sip mbu dinda njalôm e tôm dom bu yac alac anjuc baô-nga. Bocdinarj yac am wanj kwi kêsêlêj kêkuc mbu. ¹⁶ Mbu soc yac e nduc saunj danj njâê Kauda pôc mbu ahuc njagec. Yac bu ahê wanj nj-gômbwa pi lôlôc menj, magoc akôm wapac-wapac bu mbu puc njadinda sac andô. ¹⁷ Lau sêhê gômbwa sa pi lôlôc menj su, goc sêkic po pi wanj atu njampê bu suc dom. Njac sêtôc dau bu mbu oc soc yac njapanj e wanj ndi lôc pi ganjac yêc Sirtis, dec sêlêc lac su ma sêkêj anja gwêc-nga sip gi bu tenj wanj dôj ênti timalô, ma sêkêj wanj dau tam mbo. ¹⁸ Têtj bêc tilu-nga mbu ti gwêc gic pi wanj sac andô, dec lau wanj-nga sêtôc dau atu ma sic hu sêmbaliñ wapa njatô sinj sip gwêc. ¹⁹ Bêc titô-nga sêhêc wanj njalac ti po ma wapa wanj-nga njatô sa ma sêmbaliñ sinj sip gwêc gi. ²⁰ Tigenj mbu dau timalô dom e bêc daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac hoj mba gauc tigenj bu oc andinanj.

²¹ Lau wanj-nga senj gêtj danj dom tôm bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, “Mac lau, aô gakêj puc mac munj su, bu ahu nduc Krit sinj dom, magoc mac asôc anenj yom njapu dom. Mac bu anjô anenj yom dau, dec gitôm dom bu atap njawapac dindêc sa, ma gêtj danj oc ninja dom. ²² Magoc kwahic dec wasôm têtj mac bu nem njalôm pêj dôj, bu mac nem danj oc ninja dom. Wanj tigenj dec oc ninja. ²³ Aô Anôtô ndê njac danj, ma gam akij inj njapanj. Alhabêc ôbwêc inj kêtj inj ndê anjela danj menj kalhac whinj aô. ²⁴ Ma sôm têtj aô, ‘Pol, am têtj daôm dom. Am oc lhac Sisa anjô-nga bu inj êmatôc nem yom. Ma tu am-nga, Anôtô oc kêtj lau hoj nanj sêmbo wanj sêwhin am, nanj sêmbo tali.’ ²⁵ Bocdinarj mac lau, nem njalôm pêj dôj, bu aô gakêj whinj Anôtô bu yom dau oc njandô sa, tôm inj ndê anjela sôm têtj aô. ²⁶ Wanj oc ndi lôc pi nduc danj, tigenj yac oc dandinanj dom.”

Wanj gôlôc pi nduc

²⁷ Mbu tam yac njapanj ambo Gwêc Adria-nga. Têtj bêc ti-14-nga ma timaniñhu goc lau wanj-nga sênjahê bu yac asunj sa baô. ²⁸ Sem dôhônj gwêc njagaponj ma sêtap sa b u njagaponj gitôm 37 mita. Njasawa saunj sem dôhônj tiyham ma sêtap sa bu njagaponj gitôm 27 mita. ²⁹ Njac sêtôc bu wanj oc popoc pi hoc, bocdinarj sêmbaliñ anja hale sip wanju-nga, ma sêkêj bata bu lanjê njagahô. ³⁰ Lau sêyob wanj-nga gauc gêm bu sêhu wanj ti lau njatô

siñ, dec sêkôm bu sêkêñ gômbwa sip gwêc ndi, sêñsau bu oc sêkêñ anja ñatô sip yêc wañ ñampê-ñga. ³¹ Magoc Pol sôm têtñ ñgac bata ti ndê lau siñ-ñga bu, “Lau dinan bu sêhu wañ siñ, dec mac oc andinam.” ³² Tu dinan-ñga lau siñ-ñga sêtim wac kic yêc g ômbwa, ma sêkêñ peñ sip gwêc gi.

³³ Têtñ bêbêc ganduc Pol sôm têtñ lau bu sêneñ gêtñ. In sôm, “Bêc 14 giñga su lec mac ayob wañ ñapañ e mac añ gêtñ dan dom. ³⁴ Kwahic dec aô wasôm têtñ mac bu gêtñ dan oc kôm mac ñayom dom, mac hoñ oc ambo tamli. Bocdinañ dec aneñ gêtñ bu puc mac dôñ.” ³⁵ In sôm yom dinan su, gac kôc bolom ma gêm dange Anôtô yêc ñac hoñ anjô-ñga, goc pô kôc ma gêtñ. ³⁶ Dec lau hoñ si ñalôm timalô ma señ gêtñ sêwhin. ³⁷ Yac lau nan ambo wañ, nan mba namba gitôm 276. ³⁸ Lau hoñ señ gêtñ hôc ñac dôñ, goc sêmbalin bolom batac sip gwêc gi bu kôm wañ tilo.

³⁹ Têtñ ndoc gameñ ñawê sa nan sêlic baô, tigen sem gauc gameñ dau. Sêlic sôc ti ganjac apa ñayham, dec gauc gêm bu sêkêñ wañ ndi pi baô yêc dindê. ⁴⁰ Ñac sêtim anja ñawac kic sip gwêc giñga, ma sêngapwêc wac nan sô gôlin dôñ, nan su. Goc sêsô lac wañ ñatôkwa-ñga sa, bu mbu peñ lac ma kôc yac api baô andi. ⁴¹ Magoc wañ dau kêtî gi gôlôc pi ganjac ñabaô dan yêc gwêc lôm e gacgeñ ñanga sa. Ma gwêc dinda gic pi wañ ñambu-ñga e kac popoc. ⁴² Têtñ ndoc dinan lau siñ-ñga sêkic yom bu sêndic lau gapocwalô-ñga hoñ ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhô sêndi dom. ⁴³ Magoc ñac si ñgac bata bu nem Pol sa, dec kalhac ñac ahuc bu sêkôm si yom ñandô sa d om. In kêtñ yatu bu lau nan sêñkôc tidôn nan sêpwê sêsip gwêc ma sêmuñ sêsôc baô sêndi. ⁴⁴ Ma in kêtñ yatu bu lau ñatô sêsac apa wañ-ñga ñatô nan gwêc gic popoc. Ma ñalêñ dinan dec lau hoñ sêhóc asê baô ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

¹ Yac hoñ api baô ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ñaê sêsam bu Malta. ² Ma lau nduc-ñga sêkôc yac hoñ sa ma sêyob ti sêmwasiñ yac ñalêñ ñayham. Têtñ ndoc dinan u gic ma gameñ ñalhuc atu, bocdinañ sêkôm ya golom bu yac aheñ daun. ³ Pol tap a basô ti gap bu kêtñ pi ya ndi, magoc mboc sac dan yêc gap ñalôm, ma têtñ ndoc kêsahê ya ñandê, dec sa bu lhô ndi ma señ Pol sip amba. ⁴ Lau malachu sêlic mboc dau keseney Pol amba dôñ gacgeñ kêgalêñ, dec sêsôm têtñ dau bu, “Ñgac dê mboe in ñgac gic ñamalac ndu-ñga, dec in wêkain ñagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô in ndu su, magoc kwahic dec in oc wê sa dom.” ⁵ Tigen Pol kêbalip mboc dau sip ya gi, ma gêtñ dan kôm in dom. ⁶ Lau dau sêkêñ bata bu in amba oc suñ me ñagahô in oc hudau sip ndi mbac

ndu. Magoc sêhôn ñasawa baliñ e sêlic gêtñ dan hôc asê in dom. Bocdinañ dec ñac gauc gêm bu mboe in oc anôtô dan.

⁷ Ngac dan ñaê Publias gêm gôlin nduc dinan, ma in wêkain ndê gameñ dan yêc kêtñ baô nan wañ popoc kalhac. In kôc yac sa a andôc in ndê andu, ma yob yac ñapep gitôm bêc tô. ⁸ Têtñ ndoc dinan Publias damba gêmbac yêc, ñamlic ñamahom ti kêc dau. Pol sôc gi gêlic in, ma teñ mbec ti kêtñ amba sac in, ma kôm in ñayham sa. ⁹ Ma têtñ ndoc lau nduc-ñga sêlic gêtñ dinan, nan sêhoñ si lau gêmbac hoñ sêtêñ Pol sêmeñ, ma in kôm ñac ñayham sa tiyham. ¹⁰ Ma ñac sêtec yac sa ñalêñ ñayham daêsam. Ma têtñ ndoc yac bu api wañ ma alhô andi, nan sêkêñ gêtñ hoñ bu puc yac dôñ ambo gwêc ñasawa-ñga têtñ yac.

Pol hôc asê Rom

¹¹ Yac ambo nduc dau tôm ayô tô su, goc api lau malac Aleksandria-ñga si wañ dan. Wañ dau poc nduc dinan têtñ ndoc uhô-ñga ma hôñ têtñ ñayham, ma yêc ñatôkwa-ñga sêlêñ ñac si anôtô gwam lu si anjô, dan sêsam ñaê Kasto, ma dan ñaê Polaks. Yac ahu gameñ dau siñ, ¹² ma alac e ahôc asê malac Sairakyus ma ambo dinan tôm bêc tô. ¹³ Goc ahu malac dau siñ ma alac tiyham e a asôc malac Regiam. Têtñ galañsê mbu ñayham dan peñ lac ñapep, dec kêtñ yac alac bêc tigen a asôc sôc yêc malac Puteoli, ma asip baô a. ¹⁴ Yêc dinan yac atap lau sêkêñ whin Yisu-ñga ñatô sa, ma sêkôc yac sa a ambo awhin ñac gitôm bêc 7. Ma tinambu yac anjêlêñ bu atêñ malac Rom andi.

¹⁵ Lau sêkêñ whin-ñga yêc malac Rom sêngô ñawaê bu yac anjêlêñ ambo señ, dec sêsa sêmeñ bu sêkôc yac sa. Ñatô sêtap yac sa yêc Apias ndê gameñ sêtidulu gêtñ-ñga, ma ñatô sêtap yac sa yêc gameñ nan sêsam bu Andu Naclen-ñga Tô. Têtñ ndoc Pol gêlic lau sêkêñ whin-ñga dinan, nan in atac pa su ma gêm dange Anôtô. ¹⁶ Yac hoñ anjêlêñ a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêñ ñasawa têtñ Pol bu ndôc andu dan, ma sêkêñ ñgac siñ-ñga dan yob in.

Pol gêm mêtê mbo Rom

¹⁷ Bêc tô giñga su, goc Pol kêgalêm lau bata Israel-ñga nan sêndôc Rom, nan sa sêpitigen, ma sôm têtñ ñac, “Aneñ asidôwai Israel-ñga, aô gakôm gêtñ so dan têtñ yac neñ lau Israel-ñga dom. Ma gakôm gêtñ dan nan so abanji si gêbôm, nan dom. Magoc sêkôc aô dôñ yêc Jerusalem ma sêkêñ aô gasip gôlinwaga Rom-ñga ti in ndê lau siñ-ñga amba. ¹⁸ Ma lau Rom-ñga dau sêñsahê aô e sêtap sa bu aô gakôm gêtñ giso dan nan tôm bu sêndic aô ndu-ñga, nan dom. Dec ñac bu sêhu aô siñ walhô wandi. ¹⁹ Magoc lau Israel-ñga sêtec, ma sêli awha sa e aney lêtñ dan mbasi, dec aô gandac bu Sisa ngô aney yom. Tigen aô gakôm tu galic ñac sac-ñga dom, me tu bu

wanğôlin yom pi ñac-nga dom. ²⁰ Acsalô lec aô kagalêm mac sa amen, bu anğô anen yom pi gêñ hon dinan. Mac alic bu sêsô aô dôn ña sen dindec, magoc aô gakôm gêñ sac dan dom. Gêñ tigen gakôm, nan gakêñ batan gêñ nan lau Israel dau sêkêñ bata.”

²¹ Lau Israel-nga dinan sêngô Pol ndê yom ma sêsôm, “Lau nan sêndôc gameñ Judia-nga nan sêto bapia dan têt yac, nan hêganôn am dom. Ma asidôwai Israel-nga akêñ gameñ dinan, nan sêtêt yac sêmen, nan sêsôm yom sac dan pi am dom. ²² Magoc yac anyalê bu yêc gameñ hon lau sêpu lêt nan lau sêkêñ whin Yisu-nga sêñkuc. Bocdinan yac bu anğô am nem gauc ti yom pi lêt dau.” ²³ Goc sêkêñ bêc dan bu sêkac sa sêwhin Pol tiyham.

Ma têt bêc dau ñac sêkac sa sêmbo andu nan Pol yêc nan, ma lau Israel-nga hic daêsam sêmen sêwhin, dec ti ton atu. Têt bêbêc ñapan e telha Pol sôm yom têt ñac. In tôte Anôtô ndê gôlin ñahu asê têt ñac. Ma in whê Moses ti lau propet si yom sa bu kôm ñac sênyalê bu Yisu in Mesaya dau. ²⁴ Lau ñatô sêngô in ndê yom ma sêkêñ whin, magoc ñatô sêkêñ whin dom. ²⁵ Ñac sêsen dau pi in ndê yom, ma bocdinan Pol sôm ndê yom ñambu-nga têt ñac, ma tinambu sêlhô têtêt. Ma yom ñambu-nga nan in sôm têt ñac nan sôm bocdec bu, “Yom dindec nan Ñalau Dabun sôm têt mac apami, nan yom ñandô ma hêganôn mac solop. Propet Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

²⁶ Am têt lau dindê ndi ma sôm têt ñac, ‘Mac anğô anen yom ñapan, magoc anyalê ñahu dom. Mac alic gêñ nan aô gakôm, nan ñapan, tigen mac nem gauc sa dom.’ ²⁷ Bu lau dau si ñalôm ñadandi sa. Ñac si dangasun hóc ahuc, ma sêpóc si tandô ahuc. Bu bocdinan dom, dec oc tôm tandô sêlic, dangasun sêngô, ma sênyalê aô tidôn yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi ma wakôm ñac ñayham sa.” [Ais 6:9-10]

²⁸ Goc Pol sôm, “Bocdinan anyalê bu Anôtô kêkin ñawaê ñayham pi in ndê lêt nem lau si-nga nan mac atec, nan têt lau gameñ apa-nga. Ma ñac lau dau oc sêngô ti sêkôc sa.” [²⁹ In sôm su goc lau Israel-nga sêlhô si, ma sêsen dau pi in ndê yom.]

³⁰ Tinambu Pol mbo malac Rom gitôm yala lu. Ma tôm ñasawa dinan, in gêmlihi ñamalac dan ndê andu dan tu ndôc-nga, ma in kôc lau daêsam sa yêc andu dau, nan sêmen bu sêndic in kêsî. ³¹ In gêm mêtê pi Anôtô ndê gôlin ma kêdôhôn lau pi Pômdau Yisu Kilisi. In kôm gêñ dau ti atac pa su, ma lau dan sêlhac in ahuc dom.

Pol ndê bapia têtj lau Rom-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têtj lau sêkêj whin-nga nanj sêndôc malac atu Rom. Inj to têtj ndoc inj mbo malac Korin, ma kêj têtj awhê danj ñaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêj têtj lau malac Rom-nga. Pol tac whin bu ndic lau Rom-nga kêsi, ma inj to bapia dindéc munj, bu whê mêtê nanj inj gêm, nanj ñahu sa.

Lau ñatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôj lau gamej apa-nga, ma inj to 2:1-29 hêganôj inj dau ndê lau Israel-nga. Inj tôte yêc awê bu yac lau hoj dakôm sac, ma tu yac neij sac-nga, dec yac hoj dawêkaij seij dambac ndu-nga. Magoc Anôtô kêmasaij lêtj bu suc lau nom-nga si sac kwi, ma asa nanj bu kêj whin gêtj atu nanj Yisu Kilisi kôm tu yac-nga, nanj Anôtô sam inj bu ñamalac gitêtj.

Ma Pol bu whê sa bu Anôtô sam yac bu lau gitêtj ñambwa dom, magoc inj kêj ñalau Dabuñ têtj yac tu bu kôm yac datî lau wakuc nanj danaj wambu Anôtô, ma dasa neij lêtj gitêtj ti dabuñ. Bocdinañ Pol to yom pi lêtj ñayham tu dasa-nga, ma dapin dauj dôj ma dahu mêtê sac siñ. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôte asê bu inj ñalôm ñawapac pi inj dau ndê lau Israel-nga nanj sêkêj whin dom, ma inj tac whin ñandô bu sêkêj whin Yisu.

Pol gic hu ndê yom têtj lau Rom-nga

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ñgac akinj, gato bapia dindéc. Anôtô kêgalêm aô sa gati inj ndê ñaposel, ma kêyalinj aô sa bu wahoc inj ndê ñawaê ñayham asê. ² Ñawaê ñayham dau Anôtô kêmatinj tidôj munj su, ma inj ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuñ. ³⁻⁴ Ma yom dau hêganôj inj ndê Atu Yisu Kilisi, yac neij Pômdau. Inj ti ñamalac nanj sa akêj Kinj Dawid ndê tonj. Ma tinambu Anôtô uñ inj sa akêj lau batê-nga ña ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec tôte asê tiawê bu inj Anôtô Atu. ⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalinj yac sa ma kêmwasiñ yac bu ati aposel tu inj ndê ñaê-nga, dec kêkinj yac bu angalêm lau sa yêc gamej hoj bu sêkêj whin inj, ma tu dinañ-nga dec danja wambu inj ndê yom. ⁶ Ma galem dau têtj mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinañ.

⁷ Aô gato bapia dindéc têtj mac lau Rom-nga hoj nanj Anôtô tac whin mac, ma kêgalêm mac sa ati inj ndê lau dabuñ. Mwasinj ti yom malô têtj mac hoj akêj Damañ Anôtô, lu Pômdau Yisu Kilisi.

* **1:18:** Têtj ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, nanj tôte asê bu Anôtô tac ñandê tu ñamalac si sac-nga. Magoc tu Yisu hóc ñandê dau ô lau nom-nga su, dec tôte asê bu inj tac whin lau nom-nga hoj ma tec bu danj ñinga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsi

⁸ Gêtj ñamata-nga aô wasôm têtj mac bu tôm bêt hoj, aô gateñ mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam danje anej Anôtô tu mac hoj-nga. Nahu bu yêc gamej hoj lau sêngô mac nem akêj whin ñawaê. ⁹ Ma Anôtô nanj aô gam akinj ti anej ñalôm sambuc, ma gahoc inj Atu ndê ñawaê ñayham asê, nanj kêyalê bu yomandô aô gauc gêm mac ñapanj, ¹⁰ têtj têtj hoj nanj gateñ mbec. Ñasawa baliñ su, aô atac whin bu wandic mac kêsi, ma kwahic dec aô gateñ mbec têtj Anôtô bu lic aô neij gauc dinañ ñayham, ma lêtj gatam su têtj aô bu watêtj mac waloc. ¹¹ Bu aô atac whin ñandô bu walic mac, tu bu wakêj ñalau Dabuñ ndê mwasinj ñatô lom mac bu puc mac dôj. ¹² Ma têtj ndoc yac dambo dawhinj dauñ, nanj mac nem akêj whin ma aô neij gakêj whin, oc pinj yac hoj dôj bu dalhac ñainga.

¹³ O asidôwai, aô atac whin bu mac anjalê bu têtj daêsam aô gauc gêm bu watêtj mac waloc, magoc gêtj daêsam kalhac aô ahuc e meñ têtj kwahic dec. Aô gam mêtê yêc lau apa si gamej ñatô, ma anej gwelenj dau gêm ñandô su. Boc-dinañ aô gauc gêm bu wakôm gwelenj kaiñ tigenj wawhinj mac e gwelenj dau ñandô sa yêc mac-nga whin. ¹⁴ Gwelenj dau gic aô ñawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau nanj lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhin. ¹⁵ Tu dinañ-nga dec aô neij ñalôm kac aô bu wanem mêtê mac lau Rom-nga awhin.

Anôtô ndê ñawaê ñayham ti ñaclai

¹⁶ Bu aô mayañ tu Anôtô ndê ñawaê ñayham-nga dom. Nahu bu Anôtô ndê ñaclai yêc yom dau, bu nem lau nanj bu sêkêj whin, nanj si. Inj gic bata têtj lau Israel-nga munj, ma têtj lau nanj lau Israel dom, nanj tinambu. ¹⁷ Ñawaê ñayham dau ndê ñaclai yêc bu nem lau si, ñahu bu ñawaê dau tôte lêtj nanj Anôtô kêj bu ñamalac sêti lau gitêtj, nanj asê. Lêtj dau lêtj dakêj whin-nga, ma ñalêtj danj mba. Tôm yom nanj propet akwa danj to yêc bocdec bu:

Lau gitêtj oc sêndôc tali tu si sêkêj whin-
nga. [Hab
2:4]

Ñamalac hoj sêkôm giso

¹⁸ Anôtô nanj ndôc undambê, kwahic dec tôte inj ndê ñalôm asê têtj yac.* Inj tac ñandê têtj lau nanj sêpuc dômbwê inj, ma sêkôm mêtê sac. Ñac si mêtê sac kêgwininj yom ñandô dôj. ¹⁹ Gitôm bu lau nom-nga sênyalê yom ñandô pi Anôtô, bu gêtj nanj inj kôm, nanj whê inj sa tiawê têtj ñac su. ²⁰ Lau danj sêlic Anôtô su dom, yomandô! Tigenj têtj ndoc inj kêj

undambê ti nom e mej têtj kwahic dec, nan sêlic gêtj hon nan in kêtj. Ma gêtj dau whê in ndê njahu sa ma têtj in ndê njac lai atu nan yêc titêm-titêm, nan asê tiawê. Tu dinan-nja dec njamalac dan oc tòm dom bu pa dau ma sôm bu in gêm gauc Anôtô. ²¹ Lau nom-nja sênjalê bu Anôtô dê mbo, magoc sêtoc in sa ti njac si Anôtô, ma sem dange in tu gêtj dan-nja dom. Njac sêhê gauc pi yom njambwa-njambwa daêsam e njasec kôm njac si njalôm ahuc. ²² Njac sêtoc dau sa bu njac lau ti gauc, magoc njac lau gauc mbasi. ²³ Njac sêtoc bu sênem akinj Anôtô nan mbo titêm-titêm, magoc sem akinj gêtj nan gic waê bu ninja. Njac sêhu Anôtô ti ndê njawasi atu sinj, ma sem akinj gwam nan njac dau sêmasanj sem njamalac anjô, mbac anjô, bôt anjô, ma mboc anjô.

²⁴ Tu dinan-nja dec Anôtô hu njac sinj bu sêkôm mêtê njalôm njagalac-nja tòm si atac whinj. Ma sêkôm mêtê njadômbwi pi dau njamlic gitôm gêtj njambwa-nja. ²⁵ Njac sêpuc dômbwê Anôtô ndê yom njandô, ma yom tasanj gêm njac si njalôm ahuc. Njac sêtoc bu sênem akinj Anôtô nan kêtj gêtj honj, ma sêhu in sinj ma sem akinj gêtj nan in kêtj. Magoc in gêtj honj njadau, ma njayham bu yac tampinj in tòm bêt honj. Yomandô!

²⁶ Tu njamalac si giso-nja, dec Anôtô hu njac sinj bu sêkôm gêtj mayanj-nja tòm njac si njalôm njagalac kêtjilij njac. Njac si lauwhê sêhu lauwhê ti njac si lêtj solop sêmbo sêwhinj dauj-nja sinj, ma sêsa lêtj so. ²⁷ Ma njalêtj tigen laungac sêhu lauwhê ti njac si lêtj solop sinj ma mêtê atac njagalac pi dandi-nja gêm njac ahuc sambuc. Laungac sêkôm mêtê mayanj-nja sêwhinj laungac, ma tu dinan-nja sêtap njagêtjô nanj gic mêtê sac kainj dinanj njawaê, nanj sa yêc dau si njamlic.

²⁸ Njamalac sêlic njayham bu s êpuc dômbwê Anôtô, ma tu dinanj-nja in hu njac sinj e njac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê nanj gic njamalac njawaê dom. ²⁹ Mêtê sac tidau-tidau gêm njac si njalôm ahuc. Njac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayanj-nja, njac tagatu gêtj, njac sêlic lau njatô sac, sic njamalac ndu, sênjalôm lau, sêkôm gêtj daêsam bu sêtim lau ma sênjsau njac, ma sêsec lau. ³⁰ Njac sênjôlij yom pi lau, atac tec Anôtô, ma sêpu lau njatô. Sêpu dau ti sêtoc dau sa, sêkôt gauc pi lêtj sac njapanj, ma njac dangapêc njawahô têtj dinda ti dambai. ³¹ Njac lau gauc mbasi-nja, ma yom bocke nanj sêsôm, nanj sêkôm njandô sa dom. Njac lau njalôm njadandi-nja nanj atac tec lau ma tawalô njac dom. ³² Lau sac dau sênjalê bu Anôtô sôm tidôj su bu lau nanj sêkôm mêtê sac kainj bocdinaj, oc sêmbac ndu. Tigenj njac sêkôm sac sêsij su enj. Ma gêtj danj whinj bocdec bu, lau njatô nanj sêkôm mêtê sac tòm njac dau sêkôm, nanj sêlic njac

njayham.

2

Anôtô ndê lêtj êmatôt lau-nja

¹⁻³ Yac tanjalê bu têtj ndoc Anôtô êmatôt lau nanj sêkôm sac kainj dinanj, dec in oc êmatôt njac ênjuc yom njandô pi njac. Bocdinaj dec am asa nanj kêtjôlij yom pi lau njatô, ma sam njac bu lau sêkôm sac-nja, nanj êmyalê bu am kêtjôlij yom pi daôm whinj, bu am njamalac kôm sac-nja whinj. Ma am oc tòm dom bu êmasanj yom têtj Anôtô tu daôm nem sac-nja ma lhô su in ndê matôt. ⁴ Am njô su nanj! Anôtô tawalô yac ndu andô, dec kôt ndê njalôm dôj ma kêmatôt yac njagahô dom. Am gêtj in ndê lêtj dinanj bu gêtj njambwa, a? Bocke? Am kêtjalê dom bu Anôtô kôm gêtj dinanj tu bu kêtj njasawa têtj yac bu danem dauj kwi-nja, a? ⁵ Magoc am nem njalôm njadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinanj-nja am daôm gic Anôtô ndê atac njandê sa tu daôm-nja, ma oc yêc tòm bêt njambu-nja nanj Anôtô dau oc têtj in ndê matôt gitênj ma in ndê atac njandê asê. ⁶ Têtj bêt dinanj, inj oc kêtj njagêtjô têtj lau honj ênjuc njac tigenj-tigenj si mêtê. ⁷ Lau nanj sêsap mêtê njayham dôj njapanj ma takwê bu sêtap Anôtô ndê mwasi nj sêndôt tali njapanj-nja ma njawasi ti waê atu sa, nanj Anôtô oc kêtj njac sêndôt tali njapanj. ⁸ Magoc lau nanj sêkôm gêtj honj tu sêpo dau sa-nja, ma sêtoc yom njandô ma sêsap mêtê sac dôj, nanj oc sêtap Anôtô ndê atac njandê sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau honj nanj sêkôm mêtê sac, nanj oc sêtap njawapac ti njasac sa. Tigenj lau nanj sêkôm mêtê njayham, nanj oc sêtap njawasi ti waê njayham ma yom malô sa. Oc njandô sa pi lau Israel-nja sêmunj, goc lau nanj lau Israel dom, nanj sênjuc. ¹¹ Bu têtj ndoc Anôtô oc ênjahê lau pi njac si mêtê, nanj inj oc toc lau toj danj sa hôt gêtjêc lau toj danj dom. ¹² Bu lau honj nanj sêkôm sac, nanj oc sêtap Anôtô ndê matôt sa. Lau nanj lau Israel-nja dom, nanj sêkôt Moses ndê yomsu sa dom, nanj oc sêtap matôt sa tu yomsu-nja dom, njac dau si giso oc tinj njac su. Ma lau Israel-nja nanj sêkôt Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, nanj oc sêtap Anôtô ndê matôt sa ênjuc yomsu dau. ¹³ Bu Anôtô oc sam njamalac danj bu njamalac gitênj tu in njô yomsu-nja njambwa lec dom. Tigenj njamalac nanj sôt yomsu dau njapu ma danja wambu njapen enj, nanj Anôtô oc sam inj bu njamalac gitênj.*

¹⁴ Magoc lau nanj lau Israel dom, nanj sêkôm Anôtô ndê yomsu sa dom, nanj njalêj bocke? Njac bu sêkôm mêtê njayham nanj tòm yomsu whê sa, dec têtj asê bu njac dau si yomsu yêc bocdinaj. ¹⁵ Ma têtj asê bu lêtj gitênj tòm yomsu whê sa têtj yac, nanj yêc njac

* **2:13:** Tinjambu Pol têtj asê tiawê bu njamalac danj oc tòm dom bu ênjuc yomsu honj timala e Anôtô lic inj bu njamalac gitênj - alic Rom 3:20, 23.

si ñalôm. Ma ñac dau sêtm bu sêñsahê si lêñ ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm, mêtê bocke nanj sêkôm solop, ma mêtê bocke nanj sêkôm so. ¹⁶ Yom honj dindêc ñahu oc tiawê têtj bêc nanj Anötö oc kêñ Yisu Kilisi êñsahê lau honj, êñkuc ñac si yom nanj yêc sinj dau yêc ñac si ñalôm. Ñawaê ñayham nanj aô gahoc asê, nanj whê gêtj honj dinanj sa.

Lau Israel-ña ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau nanj ambo gamenj bocke, ma asam daôm bu lau Israel-ña, anjô su nanj. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-ña, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê lau, a? ¹⁸ Bocke? Mac anyalê lêtj nanj Anötö tac whinj, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau ñatô tu mac anyalê yomsu-ña, a? ²¹ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom ñandô, dec tac whinj bu andôhônj lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau nanj tandô pec, me alic daôm gitôm ya ñawê bu pô lau nanj sêmbo ñasac ñalôm, a? ²² Mac andôhônj lau ñatô, ma bocke dec andôhônj daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kanj gêtj dom. Mac daôm akôm, me mba? ²³ Mac asôm têtj lau bu sêkôm mêtê mockainj-ña dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têtj ñatô mac asôc lôm nanj lau sem akinj gwam sêmbo, ma am kanj gêtj, me mba? ²⁴ Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-ña, magoc têtj ndoc mac anjili yomsu, dec mac akôm Anötö ndê waê tisac. ²⁵ Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Lau gamenj apa-ña sêpu Anötö ndê ñaê tu mac nem lêtj sac-ña. [Ais 52:5]

²⁵ Am ñgac nanj sêsê am nem ñamlic ñatô su kêkuc lau Israel-ña si ñpwac, nanj ngô. Am bu danjam wambu yomsu honj, dec gêtj nanj sêkôm têtj am ñamlic, nanj gêtj ti ñahu ñayham. Magoc am bu êmgili yomsu, dec gêtj nanj sêkôm têtj am, oc nditôm gêtj ñambwa. Yêc Anötö anjô-ña am oc tôm ñgac ñgamenj apa-ña nanj sêsê inj ñamlic ñatô su dom. ²⁶ Ma lau nanj sêsê ñac si ñamlic ñatô su dom, magoc sêkôm mêtê ñayham tôm yomsu whê sa, nanj Anötö oc lic ñac gitôm lau nanj sêsê ñac si ñamlic ñatô su. ²⁷ Ma ñgac nanj sêsê inj dom, magoc kôm gêtj nanj kêkuc yomsu, nanj oc puc am nem giso asê. Ñahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêkuc pwac sêsê ñamlic-ña, magoc am ñgac êñgili yomsu-ña.

²⁸ Lau si ñahu sêti lau Israel-ña ñandô sip gêtj ñamlic-ña dom. Ma pwac sêsê ñamlic-ña nanj ñahu andô hêganônj gêtj nanj sêkôm têtj ñamlic, nanj dom. ²⁹ Mba! Lau nanj sêmasanj si ñalôm ñapep yêc Anötö anjô-ña, nanj sêti lau Israel-ña ñandô. Ma pwac sêsê ñamlic-ña ña-ñahu andô, nanj yomsu nanj sêto sip bapia, nanj oc tôm dom bu kôm ñandô sa. Magoc gwelenj nanj ñalau kôm mbo ñamalac si ñalôm, nanj kôm pwac dau ña-ñahu

andô ñandô sa. Ñamalac kanj dinanj hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-ña dom, tigenj inj tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem ñandô ñayham

¹ Bocdinañ lau Israel-ña sêtap mwasiñ bocke sa tu sêti lau Israel-ña, nanj hôc gêlêc lau ñatô si mwasiñ su? Ma ñac si pwac sêsê ñamlic ñatô su-ña oc nem ñac sa ñalêñ bocke? ² Anjô! Lau Israel-ña sêtap mwasiñ tidau-tidau sa. Gêtj ñamata-ña ñac lau dau dinanj Anötö kêñ inj ndê yom sip ñac apai amba.

³ Magoc lau Israel-ña ñatô bu sêkên whinj Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu ñac si sêkên whinj dom-ña, dec Anötö oc hu yom nanj inj gic bata su, nanj sinj, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu ñamalac honj sêti lau sêñsau tasanj-ña, magoc Anötö oc tôm dom bu senj yom danj nanj inj kêmatinj tidônj, nanj su. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Yom honj nanj am sôm, nanj oc sêlic bu yom ñandô enj.

Ma lau bu sêñsahê am, dec oc tôm dom bu sêtap am nem giso danj sa. [BW 51:4]

⁵ Lau ñatô gauc gêm gauc ñambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac neñ lêtj sac-ña tôc Anötö ndê lêtj gitêñ asê yêc awê, dec tu sake-ña inj atac ñandê têtj yac? Inj bu kêñ ñagêyô têtj yac, dec oc solop dom.”

⁶ Gauc dinanj inj so sambuc! Bu bocdinañ, goc Anötö oc êmatôc lau nom-ña ñalêñ nde?

⁷ Ma lau ñatô sêsôm, “Aneñ yom tasanj tôc Anötö ndê yom ñandô asê tiawê e lau sêhoc inj ndê waê asê ñapanj. Bocdinañ tu sake-ña inj gêlic aô gitôm ñgac sac danj ma kic aneñ yom bu watap matôc sa?” ⁸ Oyaê, anjô su nanj! Yom bu bocdinañ, dec gitôm bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem ñandô ñayham-ña.” Magoc bocdinañ dom. Lau ñatô sêñsau ma sêñgôlinj yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom ñalhô dinanj sa yac whansuj. Oc sêtap ñagêyô sac sa tu ñac si yom tasanj dinanj-ña.

Ñamalac gitêñ danj mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-ña mba lêtj nanj asa ambo Anötö anjô-ña, nanj hôc gêlêc lau ñatô si su, me? Mba andô! Tôm yac asôm su bocdec bu, lau Israel-ña ma lau apa honj sêmbo sac ña-ñaclai ñapu. ¹⁰ Tôm yom nanj sêto yêc nanj sôm:

Ñamalac gitêñ danj mbo dom andô. ¹¹ Ma ñamalac danj kêyalê Anötö, me kôm mwacac tu bu ti inj ndê gêtj-ña lec dom. ¹² Lau honj sêpuc dômbwê Anötö e sêti gêtj ñapopoc-ña. Ñamalac gitêñ danj mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Ñac si whansuj sac sambuc, gitôm gêtj batê nanj sêñsuhuj si dom, ma ñasu pôm

gamej kwi. Ma njac lau sêsôm yom tasan-nga. Yom nanj sa njac tôkwa, nan gitôm mboc njamalac sac. [BW 5:9; 140:3]

¹⁴ Njac sêpucbo lau njawahô, ma yom njamakic gêm njac si whasuj ahuc. [BW 10:7]

¹⁵ Njac lau hôp-hôp tu sêkêc dac sinj-nga.

¹⁶ Ma gamej bocke nanj sêmbo, nanj sêkôm tisac ma sêkêj njawapac têtj lau.

¹⁷ Njac sênjalê lêtj yom malô-nga dom. [Ais 59:7-8]

¹⁸ Ma njac sêtôc Anôtô danj dom. [BW 36:1]

¹⁹ Yac tanjalê bu Moses ndê yomsu honj hêganôj lau nanj sêmbo yomsu dau njapu. Tu dinanj-nga lau honj si yom mba, ma njac honj sic waê bu sêtap Anôtô ndê matôc sa. ²⁰ B ocdinanj njamalac danj mbo dom, nanj tômbu êmasanj yomsu sambob njapap e Anôtô lic inj bu njamalac gitêtj. Mba! Magoc Moses ndê yomsu tôc yac nejj sac asê têtj yac.

Yac dati lau gitêtj tu yac nejj dakêj whinj-nga

²¹ Kwahic dec Anôtô tôc lêtj dati lau gitêtj-nga asê, nanj njahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêtj dau munj su.

²² Lau honj nanj sêkêj whinj Yisu Kilisi, nanj sêtap lêtj dau sa su, ma Anôtô gêlic njac bu lau gitêtj. Lêtj tigejj dinanj gic waê lau Israel-nga ti lau sambob. ²³ Njahu bu yac honj yac lau dakôm sac-nga, ma tu yac nejj sac-nga, dec gitôm dom bu datigasuc Anôtô ti inj ndê njawasi atu. ²⁴ Magoc yac honj datôm bu dati lau gitêtj tu gwelanj nanj Yisu Kilisi kôm tu nem yac si-nga. Anôtô kêmasanj lêtj dinanj bu êmwasijj yac njambwa enj. ²⁵ Inj kêj Yisu gitôm da bu hóc njandê ô yac nejj sac njagêyô, ma dakêj whinj bu dac nanj inj kêc sinj, nanj hê wamba yac su têtj Anôtô. Njalêj dinanj inj tôc asê bu inj Anôtô gitêtj. Bu inj gêlic sac gitôm gêtj njambwa dom, magoc lau nanj sêkôm sac munj-nga, nanj inj hê njac si yom dôj. Ma inj kôc ndê njalôm dôj ²⁶ e inj kêj lau honj si sac njagêyô pi Yisu. Bocdinanj kwahic dec Anôtô tôc asê bu inj dau inj gitêtj, ma inj kêmasanj lêtj bu sam lau nanj sêkêj whinj Yisu, nanj bu lau gitêtj.

²⁷ Bocdinanj njamalac danj gitôm dom bu toc dau sa. Njahu bu Anôtô oc lic njamalac danj bu njamalac gitêtj tu lêtj yomsu-nga dom, magoc tu lêtj dakêj whinj Yisu-nga. ²⁸ Mêtê nanj yac ahoc asê, nanj sôm bu yac dati lau gitêtj tu yac nejj dakêj whinj-nga, ma tu yac nejj sakinj tanjuk yomsu-nga dom. ²⁹ Bocke? Anôtô inj lau Israel-nga tawasê si Anôtô, me? Mba! Inj lau Israel-nga si Anôtô, ma lau gamejj apa-nga si Anôtô bocdinanj. ³⁰ Bu Anôtô tigejj dê mbo, nanj sam lau honj nanj sêkêj whinj Yisu bu lau gitêtj, lau nanj sênjuc pwac sêsê njamlic njatô-nga, ma lau nanj sênjuc pwac dau dom bocdinanj. ³¹ Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm yom pi lêtj dakêj whinj-nga tu bu asenj Moses

ndê yomsu su-nga, me? Aô wasôm têtj mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dôj.

4

Abraham kêj whinj Anôtô dec ti njac gitêtj

¹ Gauc nem abanj Abraham ndê lêtj, oc whê gêtj sake sa têtj yac? ² Anôtô sam Abraham bu njac gitêtj tu gêtj nanj inj dau kôm-nga, a? Bu bocdinanj, dec oc tômbu Abraham toc dau sa. Magoc Anôtô gêlic inj njalêj bocdinanj dom. ³ Bu sêto yom yêc, nanj sôm bocdec bu:

Abraham kêj whinj Anôtô, ma tu dinanj-nga Anôtô gêlic inj bu njac gitêtj. [Gen 15:6]

⁴ Njac nanj kôm gwelanj nanj kôc inj ndê njalêj sa tômbu mwasinj njambwa dom. Inj tap njalêj dau sa tu inj kôm gwelanj-nga. ⁵ Magoc asa nanj bu kêj whinj Anôtô, dec Anôtô oc êmwasijj inj njambwa ma lic inj bu njamalac gitêtj. Inj tap mwasinj dau sa tu inj kôm gwelanj danj-nga dom, magoc tap sa njambwa tu inj ndê kêj whinj-nga. Anôtô dau kêmasanj lêtj bu lau sac sêti lau gitêtj.

⁶ Kijn Dawid sôm yom kainj tigejj pi njamalac nanj Anôtô kêmwasijj ma sam inj bu njamalac gitêtj, nanj tap mwasinj dau sa njambwa, ma tu gwelanj nanj inj kôm-nga dom. Dawid to yom ma whê njamalac kainj dinanj ndê njahu atac njayham-nga sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nanj Anôtô suc mac nem sac kwi ma hu njayom sinj, nanj atac njayham sa.

⁸ Ma am asa nanj Anôtô suc nem gisoc kwi ma oc gauc nem tiyham dom, nanj atac njayham sa bocdinanj. [BW 32:1-2]

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-nga nanj sênjuc pwac sêsê njamlic njatô su-nga, nanj tawasê, me gic waê lau nanj sênjuc pwac dau dom, nanj sêwhinj? Yac asôm su, bu Anôtô gêlic Abraham bu njac gitêtj tu inj ndê kêj whinj-nga. ¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê njamlic njatô su, dec Anôtô gêlic inj bu njac gitêtj, me? Wasôm mba. Anôtô sam inj bu njac gitêtj munj su. ¹¹ Têtj têtj sêsê Abraham su dom, nanj inj kêj whinj, dec Anôtô sam inj bu njac gitêtj. Ma tinjambu Anôtô kêmatinj pwac sêsê njamlic-nga têtj inj, gitôm dôhônj danj, bu puc yom pi inj ti njac gitêtj tu kêj whinj-nga, nanj dôj. Bocdinanj Abraham inj ti lau gamejj apa-nga nanj sêsê njac dom magoc sêkêj whinj, nanj honj si damba. Ma tômbu Anôtô sam Abraham bu njac gitêtj, goc njalêj tigejj Anôtô oc sam lau dau bu lau gitêtj. ¹² Ma lau Israel-nga nanj sênjuc pwac sêsê njamlic-nga, nanj bu sêkêj whinj, dec Abraham ti njac si damba bocdinanj. Bu njac lau dau sênjuc Abraham ndê lêtj kêj whinj-nga, nanj inj kêkuc têtj têtj sêsê inj su dom.

¹³ Anôtô gêm mbec Abraham ma gic bata yom têtj inj ti inj ndê lau wakuc, bu njac

oc sêwêkain nom sambuc. Nac sêtap mbec dau nja-ñandô sa tu lêng sêkêñ whin-nga nan kôm nac sêti lau gitêñ yêc Anôtô angô-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga dom. ¹⁴ Lau bu sêtap Anôtô ndê mbec ñamwasin sa tu sêñkuc yomsu-nga, dec lêng dakêñ whin-nga gitôm gêñ ñambwa, ma mwasin nan Anôtô gic bata bu kên têtj Abraham, nan gitôm gêñ ñambwa bocdinañ. ¹⁵ Nahu bu lau hoñ nan sêñgili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, nan sic waê bu oc sêtap Anôtô ndê atac ñandê sa. Yomsu bu mba, goc yom tangili yomsu-nga mba bocdinañ.

¹⁶ Ma bocdinañ lau nan sêkêñ whin, nan sêtap yom nan Anôtô gic bata têtj Abraham, nan nja-ñandô sa gitôm mwasin ñambwa. Ma Anôtô puc yom nan in gic bata têtj Abraham ndê lau wakuc, nan dôñ. In puc dôñ têtj lau Israel-nga nan sêkôc in ndê yomsu sa, nan tawasê dom, magoc puc dôñ têtj lau nan sêñkuc Abraham ndê lêng kên whin-nga sêwhin. Tu dinañ-nga Abraham ti yac hoñ neñ damañ. ¹⁷ Tôm yom nan Anôtô sôm têtj Abraham, nan sêto yêc bocdec bu:

Aô wakôm am ti lau toñ daêsam si damba.
[Gen 17:5]

Bocdinañ Abraham nan kên whin Anôtô, nan ti yac hoñ neñ damañ yêc Anôtô angô-nga.

Ma Anôtô, in Anôtô nan ndê ñaclai atu yêc bu uñ lau batê sa sêmo tali tiyham, ma bu sôm yom nja awha goc gêñ nan yêc dom, nan meñ hóc asê. ¹⁸ Abraham takwê gêñ nan lau hoñ gauc gêm bu tôm dom bu oc ñandô sa. Ma Anôtô tôc tata hoñ têtj Abraham goc sôm têtj in bu:

Am nem wakuc oc sêtôm dinañ. [Gen 15:5]

Abraham kên whin Anôtô, dec kôm in ti lau toñ daêsam si damba. ¹⁹ Abraham kêyalê bu in ndê yala ti 100 su, ma in ndê licwalô pacndê su. Ma in kêyalê bu Sara ndê têtj kôc balêkoc-nga pacndê. Tigen in kôc in ndê kên whin dôñ ñannga, ²⁰ ma atac lu-lu dom pi gêñ nan Anôtô gic bata têtj in. In kên whin ñannga, ma po Anôtô ndê waê sa. ²¹ In kêyalê tidôñ bu Anôtô ndê ñaclai yêc bu kôm gêñ nan in gic bata, nan ñandô sa. ²²⁻²³ Tu dinañ-nga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anôtô gêlic in bu ñgac gitêñ. [Gen 15:6]

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-nga dom. ²⁴ Sêto tu yac lau nan dakêñ whin Anôtô nan uñ yac neñ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-nga. Tu yac neñ dakêñ whin-nga, dec Anôtô oc lic yac bu lau gitêñ bocdinañ. ²⁵ Anôtô kên Yisu mbac ndu tu yac neñ sac-nga, ma uñ in sa tiyham dec kêmasañ lêng bu dati lau gitêñ.

5

Dati lau gitêñ nja-ñandô

¹ Bocdinañ, tu yac neñ dakêñ whin-nga, dec Anôtô gêlic yac bu lau gitêñ. Ma tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, dec dambo Anôtô angô-nga ti atac pa su eñ. ² Yisu gêlêc gamat su têtj yac bu dambo Anôtô ndê mwasin ñalom, tu yac neñ dakêñ whin-nga. Yac datap mwasin dau sa su, ma bocdinañ dec dambo ti atac ñayham tu gêñ nan dakêñ batan dambo, nan bu oc datap Anôtô ndê ñawasi sa. ³ Ma gêñ dau tiyham. Ñawapac bocke nan dahôc tu dakêñ whin Yisu-nga, nan dahôc ti atac ñayham bocdinañ. Bu yac tanjalê bu gêñ wapac nan pi yac, nan gêm yac sa bu dalhac ñannga. ⁴ Ma yac bu dati lau dalhac ñannga-nga, dec tôc asê bu yac lau nan datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-nga, dec puc yac dôñ bu dakêñ batan gêñ nan Anôtô gic bata. ⁵ Ma yac neñ dakêñ batan oc ñandô mbasi dom, ma bocdinañ yac oc mayañ dauñ dom. Bu yac tanjalê Anôtô ndê mêtê atac whin yac-nga su, tu Nalau Dabuñ nan in kên sip yac neñ ñalom-nga.

Yisu Kilisi hê wamba Anôtô tu yac-nga

⁶ Têtj têtj yac tanjalê Anôtô su dom, ma licwalô mba tu danem dauñ sa-nga, nan Anôtô kêkin Yisu bu mbac ndu tu yac-nga, tôm têtj nan in dau kêyalin sa su. ⁷ Lau dau oc sêmbac ndu tu ñamalac gitêñ dau-nga dom. Me mac gauc gêm bocke? Ñamalac dau oc tôm bu puc dau dôñ ma mbac ndu tu ñamalac ñayham dau-nga, me mba? ⁸ Tigen Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-nga. Ma ñalêñ dinañ dec Anôtô tôc in ndê atac whin yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau nan dakêñ whin Yisu, nan dati lau gitêñ tu dac nan in kêtj sin-nga. Ma bocdinañ yac tanjalê tidôñ bu Yisu oc nem yac sa, têtj ndoc Anôtô êñsahê lau hoñ-nga. Ma yac oc datap Anôtô ndê atac ñandê sa dom. ¹⁰ Muñ-nga yac neñ sac kôm yac dambo datôm Anôtô ndê ñacyo, magoc in hê wamba yac nja in ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec in hê wamba yac su, ma in ndê Atu mbo tali tiyham, dec tanjalê bu yomandô, in oc nem yac si têtj bêtj nambu-nga. ¹¹ Ma gêñ dau whin bocdec bu. Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têtj Anôtô-nga, dec yac dambo ti atac ñayham atu, tu dati Anôtô ndê lau-nga.

Adam ti dambac ndu nahu, ma Yisu ti dandôc tanli nahu

¹² Sac hóc asê nom tu ñamalac tigen-nga. Ma lêng dambac ndu-nga hóc asê nom tu sac-nga. Lau nom-nga hoñ sêkôm sac, ma tu dinañ-nga ñac sêmbac ndu. ¹³ Sac hóc asê nom muñ su, ma tinjambu Anôtô kên in ndê yomsu têtj Moses. Ma yomsu bu mba, goc ñalêñ mba bu Anôtô hê lau si yom dôñ tu sêñgili yomsu-nga. ¹⁴ Bocdinañ lau nan sêñkuc Adam e meñ têtj têtj nan Anôtô kên yomsu

têñ Moses, nan sêñgìli Moses ndê yomsu dau ñadarj dom. Magoc Anötö gic yomsu ñgac ñamata-ñga Adam, ma inñ kègìli yomsu dau. Ma lau nan sêñkuc Adam, nan sêmbac ndu tu sêwêkainj inñ ndê sac ñgagêyô-ñga. Ñgac ñamata-ñga Adam inñ tòm dôhôn nan danem dôhôn whinñ ñgac nan meñ sa kékuc inñ. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ñgac tigenñ ndê sac-ñga. Magoc Anötö ndê mwasinñ nan kênñ ñambwa tén lau tu ñgac tigenñ Yisu Kilisi-ñga, nan gêm lau daêsam sa kêlêc. Bocdinañ gênñ lu dinañ, Anötö ndê mwasinñ ma Adam ndê sac, nan sêtôm dau dom. ¹⁶ Yomandô. Anötö ndê mwasinñ hóc gêlêc ñgac tigenñ ndê sac. Bu ñgac tigenñ ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitênñ tu Anötö ndê mwasinñ-ñga. ¹⁷ Tu ñgac tigenñ ndê sac-ñga, dec ñaclai dambac ndu-ñga gêm gôlinñ lau nom-ñga honñ. Magoc tu ñgac tigenñ Yisu Kilisi-ñga, lau nan sêtap Anötö ndê mwasinñ sêti lau gitênñ-ñga sa, nan oc sêmbô tali ma sênem gôlinñ sêwhinñ inñ tén têm ñambu-ñga.

¹⁸ Bocdinañ, lau honñ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigenñ dinañ-ñga. Magoc lau honñ nan sêkênñ whinñ, nan sêti lau gitênñ ma sêtap mwasinñ dandôc tanli-ñga sa, tu gwelenñ gitênñ tigenñ nan Yisu Kilisi kôm-ñga. ¹⁹ B u ñgac tigenñ danjapêc tén Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-ñga. Magoc ñgac tigenñ danjga wambu Anötö, dec kêmasañ lén bu lau daêsam oc tòm bu sêti lau gitênñ.

²⁰ Lau honñ sêwêkainj Adam ndê sac ñgagêyô, magoc Anötö kênñ ndê yomsu tén lau tu bu sênjalê si sac-ñga. Magoc ténñ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, nan Anötö ndê mwasinñ suc sac kwi-ñga kêsôwec tiatu andô hóc gêlêc sac su. ²¹ Ténñ ñamata-ñga sac gêm gôlinñ lau honñ ma tu dinañ-ñga ñac sêmbac ndu. Ma ñalênñ tigenñ kwahic dec Anötö ndê mwasinñ gêm gôlinñ lau nan sêkênñ whinñ ma sêti lau gitênñ, ma kênñ ñac sêndôc tali ñapanñ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga.

6

Dapuc dômwênñ sac tu Kilisi-ñga

¹ Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ñapanñ bu Anötö ndê mwasinñ suc sac kwi-ñga êñsôwec tiatu ñapanñ, me? ² Mba andô! Yac dahu mêtê sac sinñ su, gitôm lau batê nan sêhu gênñ nom-ñga sinñ. ³ Anjô. Busañgu nan pinñ yac dôñ tam daminñ Yisu Kilisi, nan pinñ yac dôñ tam daminñ inñ ndê mbac ndu whinñ. Mac anyalê yom dau, me mba? ⁴ Mac anyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sênjuhunñ inñ. Ma busañgu nan yac dalinñ su, nan gitôm Anötö kêsuhunñ yac dawhinñ Yisu Kilisi. Ma tu dinañ-ñga tòm Damañ unñ Yisu sa akênñ lau batê-ñga ña inñ ndê ñaclai ti ñawasi atu, dec kwahic dec inñ gêlic yac gitôm lau nan sêtisa

tiyham, ma bocdinañ tanjêlênñ ti dasa neñ lénñ tiwakuc.

⁵ Busañgu nan dalinñ, nan pinñ yac dôñ tam daminñ Yisu ndê mbac ndu, dec tòm yac dambac ndu dawhinñ inñ. Ma pinñ yac dôñ tam daminñ inñ ndê tisa akênñ lau batê-ñga bocdinañ. ⁶ Tu dinañ-ñga dec anyalê ñapep bu yac neñ ñalôm akwa sac-ñga, nan Anötö gic pi a gicso dau whinñ Yisu, tu bu ñalôm akwa nem gôlinñ yac dom, ma dambo datôm lau akinñ mêtê sac-ñga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhinñ Kilisi su, ma asa nan mbac ndu su, nan Anötö kégapwêc inñ su yêc sac ña-ñaclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhinñ Kilisi, ma bocdinañ yac dakênñ whinñ bu yac oc dambo tanli dawhinñ inñ. ⁹ Nahu bu yac tanyalê bu Anötö unñ Kilisi sa akênñ lau batê-ñga, ma tu dinañ-ñga tòm dom bu inñ mbac ndu tiyham. Ñaclai dambac ndu-ñga oc êñgwininñ inñ tiyham dom. ¹⁰ Bu inñ mbac ndu, ma inñ ndê mbac ndu tigenñ dinañ gêmlihi lau honñ si sac ñatôp. Ma kwahic dec inñ mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-ñga.

¹¹ Ñalênñ tigenñ akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac ahu mêtê sac sinñ su, gitôm lau batê sêhu gênñ nom-ñga sinñ. Ma kwahic Anötö pinñ mac dôñ am daminñ Yisu Kilisi, dec mac ambo tamli awhinñ inñ, tu bu apo Anötö ndê waê sa-ñga. ¹² Sac tac whinñ bu ti nem ñadau, ma hê mac bu akôm mêtê sac ñapanñ. Bocdinañ ayob daôm bu sac nem gôlinñ mac nem ñamlic ñagênñ danñ dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma ñamlic ñagênñ honñ bu sênem akinñ sac dom. Magoc akênñ daôm sambuc ténñ Anötö, atôm lau nan sêtisa akênñ lau batê-ñga ma sêmbô tali. Ma akênñ nem ñamlic ñagênñ honñ tu anem akinñ Anötö-ñga, ma akôm mêtê gitênñ enñ. ¹⁴ Bu inñ solop dom bu sac ti ñadau mac tiyham. Nahu bu mac ambo yomsu ñapu tòm muñ-ñga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö ndê mwasinñ ñapu.

Dati Anötö ndê lau akinñ lénñ gitênñ-ñga

¹⁵ Mac gauc gêm bocke? Yac dambo yomsu ñapu dom, magoc dambo Anötö ndê mwasinñ ñapu. Bocdinañ yac oc dakôm sac ñapanñ, a? Aô wasôm ténñ mac, mba andô! ¹⁶ Anjô su nanñ. Gênñ bocke nanñ mac asôc ñapu, nanñ ti nem ñadau. Sac bu ti nem ñadau, dec mac oc awêkainñ senñ ambac ndu-ñga. Magoc mac bu akênñ Anötö ti nem ñadau ma danjga wambu inñ, dec mac oc ati lau gitênñ. Mac anyalê yom dau, me mba? ¹⁷ Muñ-ñga mac ati mêtê sac ndê lau akinñ ñambwa. Magoc danem danjga Anötö bu kwahic dec mac akênñ nem ñalôm sambuc bu danjga wambu yom nanñ yac andôhônñ mac, ma akôc sa su. ¹⁸ Kilisi kégapwêc mac su yêc sac ña-ñaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê lénñ gitênñ, gitôm lau akinñ sic waê bu danjga wambu si ñadau.

¹⁹ Mac nem gauc sa pi lau sêkêj whin-nga si lêj wakuc dom, dec aô gam dôhôn pi lau akiñ ñambwa ti ñadaui nom-nga si lêj, bu wawhê sa yêc awê têj mac. Muñ-nga mac akêj nem amam ti gahim ma mac nem gêj hoj tu sênem akiñ mêtê sac ma mêtê ñadômbwi-nga. Magoc kwahic dec akêj nem gêj hoj bu ati lau akiñ nañ sêsa lêj gitêj ej, e ati lau dabuj. ²⁰ Têj ndoc mac ambo atôm lau akiñ mêtê sac-nga, nañ mac ac ahê lêj gitêj gacgej. ²¹ Muñ-nga lê mac atap ñandô ñayham bocke sa tu lêj nañ kwahic dec kêj maya mac nañ-nga? Lêj sac-nga dau nañ ña-ñandô dambac ndu goc. ²² Magoc kwahic dec Kilisi kêgapwêc mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anôtô ndê lau akiñ. Ma sakin wakuc dindoc ña-ñandô, nañ mac ati lau dabuj ma oc andôc tamli ñapañ. ²³ Bu ñaôli nañ gic waê lau nañ sêsa lêj sac-nga, nañ sêmbac ndu. Magoc mwasij nañ Anôtô bu kêj ñambwa têj yac lau nañ dakêj whin, nañ dandôc tanji ñapañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

7

Pol whê yomsu, ma Ñalau Dabuj si gôlinj sa

¹ O asidôwai, mac lau nañ anjalê yomsu tidôn. Mac anjalê su bu yomsu hêganônj lau têj ndoc sêmbô tali ej. ² Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ñgac sênem dau-nga. Awhê dan bu nem ñgac sa su, nañ goc yomsu dau sô inlu nakweñ dôj, tôm têm nakweñ mbo tali. Magoc in nakweñ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau ndê gôlinj ñapu tiyham dom. ³ In bu nem ñgac wakuc têj têm nakweñ mbo tali dôj mbo, nañ dasam in bu awhê kôm mockainj-nga. Magoc in nakweñ bu mbac ndu, goc yomsu sô inlu dôj-nga pacndê, ma in bu nem ñgac wakuc, goc dasam in bu awhê mockainj-nga dom.

⁴ Ma ñalêj tigen anej asidôwai, tu Anôtô pinj mac dôj am daminj Kilisi-nga, dec tôm mac ambac ndu su, ma ambo yomsu ndê gôlinj ñapu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem ñadau wakuc sa, nañ Anôtô uñ in sa akêj lau batê-nga. Tu dinanj-nga dec yac danem ñandô ñayham tu Anôtô-nga dandic ñawaê. ⁵ Bu têj ndoc yac dakêj whin su dom, nañ yac neñ ñalôm akwa gêm gôlinj yac. Ma mêtê sac nañ yomsu sôm bu dakôm dom, nañ ñalôm akwa kac yac bu dakôm. Ma mêtê dau ña-ñandô nañ dawêkainj señ dambac ndu-nga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu gêj nañ sô yac dôj, nañ sinj. Kilisi kêgapwêc yac su yêc yomsu akwa nañ sêto su yêc, ma kwahic dec tam akiñ Anôtô ma tanjuc lêj wakuc nañ Ñalau Dabuj tôc têj yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

⁷ Bocdinanj dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu inj gêj sac me? Mbasi andô! Yomsu bu yêc dom, dec aô oc wanjalê mêtê sac ñalêj nde? Yomsu danj sôm bu, “Tamgatu gêj dom.” Ma tu dinanj-nga dec aô kayalê bu mêtê tangatu gêj-nga in mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsâlê lêj bu êngilí anej ñalôm e tangatu gêj ñapañ, ma yomsu ñayao tôc lêj dau têj sac. Yomsu bu mba, goc sac ña-ñaclai dau oc pacndê bocdinanj. ⁹ Muñ-nga aô kayalê yomsu dom, ma gambo ñayham ma gauc gêm sac dom. Magoc têj ndoc aô kadôhôn yomsu, nañ sac ña-ñaclai tisa ti ñanja e aô kayalê bu gawêkainj señ wambac ndu-nga. ¹⁰ Aô gatap sa bu yomsu hoj nañ Anôtô kêj tu bu wê lau sêsa señ sêmbô tali-nga, nañ wê aô gasa señ wambac ndu-nga. ¹¹ Nahu bu yomsu dau kêj ñasawa têj sac, dec sôc meñ e ndê ñaclai tim aô, ma wê aô gasa señ wambac ndu-nga. ¹² Bocdinanj dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau inj sac, a? Mba! Ñagôlinj hoj nañ Moses tu, nañ gêj dabuj. Ma Anôtô ndê yomsu hoj, nañ gêj dabuj, ma gitêj, ma ñayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Gêj ñayham dinanj wê aô gasa señ wambac ndu-nga? Mba andô! Magoc tu yomsu-nga dec aô kayalê bu gakôm sac ma gawêkainj señ wambac ndu-nga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac inj gêj sac sambuc.

Ñalôm akwa ndê lêj so Ñalau Dabuj ndê lêj

¹⁴ Yac tanjalê bu Anôtô ndê yomsu in Ñalau Dabuj ndê gêj. Magoc anej ñalôm akwa kêkuc Ñalau ndê lêj dom, dec aô gati ñgac akiñ mêtê sac-nga. ¹⁵ Bu gêj nañ aô gakôm, nañ kayalê dom. Mêtê nañ aô tac whin bu wakôm, nañ gakôm dom. Magoc mêtê nañ aô atac tec, nañ gakôm ñapañ. ¹⁶ Mêtê sac nañ gakôm, nañ yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aô dauñ atac tec mêtê sac nañ gakôm-nga, dec galic bu yomsu inj solop ma ñayham. ¹⁷ Bocdinanj dec aô dauñ gakôm gêj dau dom, magoc sac nañ yêc anej ñalôm, dec kêgîlî aô bu wakôm gêj dau. ¹⁸ Aô kayalê bu gêj ñayham danj yêc anej ñalôm akwa dom. Bu aô tac whin bu wakôm mêtê ñayham, magoc aô gakôm dom. ¹⁹ Bu aô gakôm mêtê nañ aô atac whin bu wakôm, nañ dom, magoc mêtê nañ aô atac tec bu wakôm, nañ dec aô gakôm ñapañ. ²⁰ Ma tu gakôm gêj nañ aô atac tec bu wakôm-nga, goc wasôm bu aô dauñ gakôm gêj dau dom, magoc sac nañ yêc anej ñalôm, dec kêgîlî aô bu wakôm gêj dau.

²¹ Bocdinanj aô gatap ñagôlinj bocdec sa yêc anej ñalôm. Aô bu wakôm mêtê ñayham, magoc sac kêti aô ahuc ñapañ. ²² Bu yêc anej gatuj aô galic Anôtô ndê yomsu gitôm gêj atac whin-nga. ²³ Magoc aô kasahê bu ñagôlinj dau-nga danj gêm gôlinj yêc anej

ɲamlic, ma bu wê aó aman ti gahin ma aney gêh hoj bu sêkôm sac ɲapan. ɲagôlinj sac-ɲga dau gic sinj têtj ɲagôlinj ɲayham naɲ aó gauc gêm bu wakôm, ma kégwinij aó dôj gitôm ɲgac gapocwalô-ɲga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinaɲ aó wasôm yom bocdec bu. Aney gauc gêm bu wati ɲgac akinj naɲ sôc Anötö ndê yomsu ɲapu, magoc aney ɲalôm akwa gêm akinj ɲagôlinj sac-ɲga ɲapan. Oyaê, asa oc êngaho aó ɲgac sac dec su, yêc ɲalôm akwa naɲ wêkainj seɲ wambac ndu-ɲga? Magoc kwahic dec Anötö kégaho aó su, ma tu dina-ɲ-ɲga dec wanem danje inj tu yac neɲ Pômdau Yisu Kilisi-ɲga.

8

Dambo taɲli tu ɲalau Dabuɲ-ɲga

¹ Bocdinaɲ dec yac lau naɲ Anötö piɲ yac dôj tam damij Yisu Kilisi, naɲ kwahic dec taɲyalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² ɲahu bu ɲalau gêm gôlinj yac, ma kêtj yac dambo taɲli tu Yisu Kilisi-ɲga, ma kégapwêc yac su yêc ɲaclai sac ti dambac ndu-ɲga naɲ muɲ-ɲga gêm gôlinj yac. ³ Tu yac neɲ ɲalôm akwa-ɲga, dec gitôm dom bu taɲkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinaɲ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêj. Magoc Anötö kêmasaɲ lêtj bu kôm yac dati lau gitêj bocdec bu. Inj kêtjin inj ndê Atu tigenj meɲ mbo nom ti ɲamalac tôm lau sac nom-ɲga. Ma kêtj inj ti da tu yac neɲ sac-ɲga. ɲalêtj dinaɲ Anötö kêtj ɲamalac hoj si sac ɲagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc inj gitôm ɲamalac sac dan. ⁴ Inj kôm gêtj dau, tu bu yac dasa neɲ lêtj taɲkuc ɲalôm akwa dom, magoc dasa neɲ lêtj tôm ɲalau Dabuɲ gêm gôlinj yac, dec dakôm mêtê gitêj eɲ, tôm yomsu tóç têtj yac.

⁵ Lau naɲ sêsa si lêtj sêɲkuc ɲalôm akwa, naɲ gauc gêm mêtê naɲ ɲalôm akwa kôm, naɲ ɲapanj. Magoc lau naɲ sêsa si lêtj tôm ɲalau Dabuɲ gêm gôlinj ɲac, naɲ gauc gêm mêtê naɲ ɲalau tac whinj bu sêkôm, naɲ ɲapanj. ⁶ ɲamalac naɲ ndê gauc sap mêtê ɲalôm akwa-ɲga dôj ɲapanj, naɲ gacgenj mbo seɲ mbac ndu-ɲga. Magoc asa naɲ ndê gauc sap mêtê naɲ ɲalau Dabuɲ tac whinj, naɲ dôj ɲapanj, naɲ mbo seɲ ndôc tali-ɲga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ɲalôm akwa-ɲga, inj êlêmê kêtj kisa têtj Anötö, ɲahu bu inj sôc Anötö ndê yomsu ɲapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ɲapu, dec oc tôm dom. ⁸ Lau naɲ si ɲalôm akwa gêm gôlinj ɲac, naɲ oc tôm dom bu Anötö lic ɲac ɲayham.

⁹ Magoc ɲalôm akwa gêm gôlinj mac dom, Anötö ndê ɲalau mbo mac nem ɲalôm ma gêm gôlinj mac. Kilisi ndê ɲalau bu mbo mac nem ɲalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêtj dom. ¹⁰ Mac nem ɲamlic wêkainj seɲ ambac ndu-ɲga tu mac akôm sac-ɲga. Magoc Kilisi mbo mac nem ɲalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêj, ma tu dinaɲ-ɲga dec mac nem

gatôm wêkainj seɲ ambo tamli-ɲga. ¹¹ Anötö naɲ unj Yisu Kilisi sa akêtj lau batê-ɲga, naɲ ndê ɲalau mbo nem ɲalôm, ma bocdinaɲ dec Anötö oc unj mac nem ɲamlic naɲ wêkainj seɲ ambac ndu-ɲga, naɲ sa mbo tali tiyham tu inj ndê ɲalau-ɲga.

ɲalau Dabuɲ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinaɲ asidôwai, lêtj wakuc yêc naɲ gic yac ɲawaê bu taɲkuc-ɲga, ma dasa lêtj ɲalôm akwa-ɲga tiyham dom. ¹³ ɲahu bu asa naɲ sa lêtj dinaɲ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ɲalôm akwa-ɲga ɲa ɲalau ndê ɲaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau naɲ Anötö ndê ɲalau gêm gôlinj ɲac, naɲ sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôc ɲalau dau su, ma inj kôm mac ati lau akinj naɲ atôc nem ɲadau, naɲ dom. Mba! ɲalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ɲgac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Damaɲ, Damaɲ.” ¹⁶ Ma ɲalau dau gêm yac neɲ gatun sa, dec taɲyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkainj Anötö ndê gêtj lêtj sêm dawhiɲ Kilisi. Yomandô! Yac bu taɲkuc Kilisi ndê lêtj hóc ɲandê-ɲga, dec oc datap ɲawasi sa dawhiɲ inj bocdinaɲ.

ɲawasi naɲ oc meɲ sa têtj têtj ɲambu-ɲga

¹⁸ Têtj ndoc aó gakôc gauc pi waêɲ ɲayham ti ɲawasi naɲ yac oc datap sa têtj têtj ɲambu-ɲga, naɲ galic gêtj wapac hoj naɲ kwahic dec dahôc dambo nom, naɲ gitôm gêtj saunj. ¹⁹ Bu gêtj hoj naɲ Anötö kêtj yêc nom, naɲ sêmbo sêtôm yac lau naɲ dakêtj batanaɲ ma dahôj têtj naɲ Anötö oc tóç inj ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêtj hoj naɲ Anötö kêtj, naɲ sêtisac sêwhinj yac ɲamalac. Gêtj dau si atac whinj lêtj bocdinaɲ dom, magoc têtj ndoc Anötö pucbo nom tu ɲamalac si sac-ɲga, naɲ inj ndê yom kêtj sac gêtj hoj. Magoc yac dakêtj batanaɲ ²¹ bu tiɲambu Anötö oc êngapwêc gêtj hoj su yêc lêtj sêtisac-ɲga. Ma têtj têtj dinaɲ ɲawapac dau oc êngwinij yac lau naɲ dati Anötö ndê balêkoc, me gêtj danj naɲ Anötö kêtj, naɲ tiyham dom, ma yac ti gêtj hoj oc dambo ɲayham ma ti ɲawasi eɲ.

²² Yac taɲyalê bu têtj têtj ɲamata-ɲga e meɲ, gêtj hoj naɲ Anötö kêtj, naɲ sêhóc ɲawapac gitôm awhê naɲ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ɲandê ma taɲ. ²³ Ma ɲawapac dau kégwinij gêtj nom-ɲga tawasê dom, magoc kégwinij yac ɲamalac whinj, dec dambo ti dangi yêc neɲ ɲalôm. Yomandô yac dakôc ɲalau Dabuɲ su gitôm gêtj ɲandô mbêc ɲayham. Tigenj gêtj ɲatô naɲ Anötö gic bata bocdec bu, inj oc kôc yac sa dambo dawhiɲ inj datôm inj ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ɲawapac nom-ɲga, naɲ ɲandô sa su dom. Bocdinaɲ kwahic dec yac dahôj ti dakêtj batanaɲ gêtj ɲayham naɲ oc meɲ sa. ²⁴ Têtj ndoc yac dakêtj whinj ma datap Anötö ndê mwasiɲ nem yac si-ɲga sa,

nañ yac dakêñ batan bu oc datap gêñ dinan sa whiñ. Magoc yac neñ dakêñ batan ñahu sip gêñ nañ datap sa su, nañ dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakêñ batan dom. ²⁵ Kwahic dec yac dakêñ batan gêñ nañ dalic su dom, ma dahôñ dambo ti atac pa su enj.

*Ñalau Dabunj gêm yac sa tu datenj mbec-
ñga*

²⁶ Ma gêñ danj whiñ bocdec bu. Ñalau Dabunj oc nem yac sa têtñ ndoc yac bu datenj mbec magoc dapônda daunj tu gêñ nañ gic waê bu datenj mbec pi-ñga. Ñalau dau oc nem yac awhañ têtñ Anötö, pi danji nañ yêc yac neñ ñalôm, nañ tòm dom bu yac daunj dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nañ kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nañ oc ñgô mbec dau, ñahu bu inlu ndê Ñalau sêkôm si gêñ honj ña gauc tigenj. Ma Ñalau dau tenj mbec tu lau dabun-ñga, kêkuc Anötö ndê atac whiñ solop.

*Gêñ danj gitôm dom bu kac yac su yêc
Anötö ndê atac whiñ*

²⁸ Ma yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa dati inj ndê lau, tòm inj dau gauc gêm tidôn, nañ tanjalê bu inj gêm gôlinj gêñ honj, bu ti yac lau nañ atac whiñ inj, nañ neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac muñ su, ma kêyalinj yac sa bu oc datôm inj Atunğac dau. Ma bocdinañ inj ndê Atunğac ti ñgac mbêc, ma yac dati inj asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac lau nañ inj kêyalinj yac sa gwananj su, nañ inj kêgalêm yac, ma kêmasanj lêtñ tu dati lau gitêtñ ma datap inj ndê ñawasi sa-ñga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêñ honj nañ Anötö kôm tu yac-ñga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu? ³² Inj kêgamiñ inj dau ndê Atu têtñ yac dom, magoc kêkinj inj menj mbac ndu tu yac honj-ñga. Ma bocdinañ dec tòm dom bu inj êngamiñ gêñ danj têtñ yac, inj oc êmwasiñ yac ña gêñ bocke nañ dapônda nañ. ³³ Inj dau kêyalinj yac sa, ma punj yac dôn ma sam yac bu lau gitêtñ. Tu dinan-ñga dec asa gitôm bu oc êngôlinj yom danj pi yac têtñ inj? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatoc yac ma señ yac su? Ñalêtñ mba. Ñahu bu Yisu Kilisi nañ mbac ndu ma Anötö uñ inj sa mbo tali tiyham, nañ ndoc Anötö ndê amba andô-ñga, ma gêm yac awhañ têtñ inj. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tòm bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm? Ñawapac daêsam sêyêc, tòm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tôm bêc honj lau tac whiñ bu sêndic yac ndu tu am-ñga.

Ñac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-ñga. [BW 44:22]

Yac bu dahôc ñawapac me ñandê, ma lau bu sêkêtñ kisa yac me sêndic yac ña bienj, me yac bu dapônda gêñ danen-ñga me ñakwê, me yac bu datap gêñ ti ñaclai nañ bu señ yac

su-ñga sa, goc gêñ dinan ñadan oc tòm dom bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu Kilisi nañ atac whiñ yac-ñga, nañ dec gêñ honj dinan ñadan oc tòm dom bu ku yac dulu. ³⁸⁻³⁹ Aêc! Aô kayalê tidôn bu gêñ danj oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ, nañ datap sa tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo tanji, yac bu dapi lôc baliñ me dasip gwêc ñalôm dandi, tigenj oc tòm dom bu daso Anötö ndê atac whiñ. Ma añela me ñalau sac me gêñ kwahic dec-ñga me gêñ nañ oc menj sa tinjambu-ñga, me ñaclai tidau-tidau me gêñ honj nañ Anötö kêñ, nañ ñadan oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ.

9

*Pol tawalô lau Israel-ñga nañ sêkêtñ whiñ
Yisu dom*

¹ Tu Kilisi nañ aô gakêñ whiñ-ñga, dec aô wasôm yom ñandô têtñ mac. Aô oc wanşau mac dom. Ma yêc anej ñalôm, nañ Ñalau Dabunj gêm gôlinj, dec kayalê tidôn bu anej yom inj yom ñandô enj. ² Aô wasôm têtñ mac bu anej ñalôm ñawapac ñapanj ma kasahê ñandê atu, tu lau Israel-ñga daêsam nañ sêkêtñ whiñ Kilisi dom-ñga. ³ Lau dau anej asidôwai ti lhuñwêi Israel-ñga, nañ yac mba ñahu tigenj. Ma aô tac whiñ ndu andô bu ñac lau dau sêkêtñ whiñ Kilisi. Aêc, tòm Anötö êmasuc aô su yêc Kilisi-ñga, me lic aô gitôm ñgac sac sambuc, magoc lêtñ dau bu nem ñga sa tu sêkêtñ whiñ Yisu-ñga, dec aô oc walic ñayham bu wahôc ñawapac dau.

⁴ Lau Israel-ñga dinan Anötö kêyalinj ñac sa bu sêti inj ndê lau, ma hoc inj ndê ñawasi asê têtñ ñac. Inj kêmatinj pwac whiñ ñac si apai, ma gic bata gêñ ñayham daêsam tu nem ñac sa-ñga. Inj kêñ yomsu ti sakinj lôm dabun-ñga têtñ ñac. ⁵ Ñac honj sêsa akêñ apai nañ Anötö dau kêyalinj sa sêti inj ndê lau. Ma lau Israel-ñga si †Mesaya dau menj sa akêñ apai dinan si dac ñapu. Kilisi dau dinan inj Anötö ñandô ma gêñ honj ñadan, dec gic waê bu tampinj inj tòm bêc honj. Yomandô!

Anötö ndê lêtñ êñyalinj lau sa-ñga

⁶ Anötö gic bata mwasiñ honj dinan têtñ lau Israel-ñga. Magoc tu ñac si daêsam sêkêtñ whiñ Yisu dom-ñga, dec dasôm bu Anötö ndê yom dau ñandô mba lec dom. Mba! Ñahu bu lau honj nañ sêsa akêñ †Jakob, nañ sêti lau Israel-ñga ñandô, nañ Anötö kêyalinj ñac sa, nañ dom. ⁷ Ma ñalêtñ tigenj, lau honj nañ sêsa akêñ Abraham, nañ dasam ñac bu Abraham atui ñandô dom. Tôm yom nañ Anötö sôm têtñ Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc nañ sêsa akêñ Aisak bu am nem gôlôwac ñandô. [Gen 21:12]

⁸Yom dau njahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akêñ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-nga njandô, nanj Anötö sam bu in njê atui, nanj dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc nanj Anötö kêmatinj pwac hêganônñ nac, nanj in gêlic nac tôm Abraham ndê atui solop. ⁹Bu Anötö kêmatinj pwac têtñ Abraham bocdec bu:

Têtñ yala danj ninja goc aö wambu wamen, ma am nem awhê Sara oc kôc nem atômngac danj su. [Gen 18:10, 14]

¹⁰Ma gauc nem balêkoc lôcnpônñ nanj Rebeka kôc. Inju si damba tigenj, yac mba abanj Aisak. ¹¹⁻¹²Magoc Rebeka kôc inju si dom, ma sêkôm gêñ njayham me sac danj su dom, nanj Anötö kêyalinj inju si danj sa gwananj. Inj sôm yom têtñ Rebeka bocdec bu:

Njac atu oc nem akinj njac saunj. [Gen 25:23]

Anötö kôm gêñ dau kêkuc inj ndê lêtñ ênyalinj lau sa-nga tôm inj dau gauc gêm, ma tu gwelanj nanj nac dau sêkôm nanj-nga dom. ¹³Sêto Anötö ndê yom danj tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aö atac whinj Jakob, magoc atac tec Iso. [Mal 1:2-3]

¹⁴Bocdinanj oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêtñ ênyalinj lau sa-nga inj solop dom, me? Mba andô! ¹⁵Bu inj sôm yom têtñ Moses bocdec bu:

Aö oc tanjalô lau nanj aö atac whinj bu tanjalô nac. Ma aö oc atac apu lau nanj aö atac whinj bu atac apu nac. [Eks 33:19]

¹⁶Bocdinanj Anötö kêyalinj lau sa tu nac dau si atac whinj me nac si gwelanj-nga dom, magoc tu inj dau ndê tawalô-nga.

¹⁷Ma gêñ danj tiyhami. Sêto yom nanj Anötö sôm têtñ Parao yêc bocdec bu:

Aö gakêtñ am ti kinj bu watôc anej njac lai asê pi gêñ nanj wakôm têtñ am, ma bu anej njaê njawaê sa ma nem nom njagameñ sambuc ahuc. [Eks 9:16]

¹⁸Njalêñ dinanj Anötö tawalô lau nanj inj tac whinj bu tawalô, ma lau nanj inj tac whinj bu kôm nac si njalôm njadandi, nanj kôm njadandi sa.

¹⁹Ma mboe mac nem danj oc sôm yom têtñ aö bocdec bu, "Lêtñ dau bu bocdinanj, dec tu sake-nga Anötö puc yac neñ giso asê? Bu Anötö kêmasanj lêtñ hoj tidônñ tôm inj gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêtñ dau-nga danj?"

²⁰Magoc aö wasôm têtñ am njamalac bocke nanj gauc gêm bu sôm yom kainj dinanj pi Anötö. Bocke ma lôñ andô danj oc sôm têtñ njamalac nanj kêmasanj inj ma ndac, "Tu sake-nga am kêmasanj aö kainj dindec?" ²¹Yom dau solop dom. Bu njamalac kêmasanj lôñ-nga dau inj ti njadai. Ma inj gitôm bu kôc nomdac ma êmasanj gêñ njayham tiwaê danj, me gêñ njambwa waêmbe danj, tôm inj dau gauc gêm.

²²Ma njalêñ tigenj Anötö inj njadai, ma tôm bu kôm tôm inj atac whinj. Lau nanj sêkôm

sac sic waê bu sêninga, ma Anötö bu têtñ ndê atac njandê ti inj ndê njac lai asê têtñ nac, dec oc tôm. Ma inj bu gauc nem bu kôc ndê njalôm dôñ, ma hê yom malô sa têtñ nac, dec oc tôm bocdinanj. ²³Inj bu ênjuc lêtñ yom malô-nga dinanj, dec inj oc kôm tu bu têtñ inj ndê njawasi atu asê têtñ lau nanj sic waê bu sêtap inj ndê tawalô sa-nga. Lau dau inj kêyalinj nac sa gwananj su, bu sêwêkainj inj ndê njawasi. ²⁴Yom dau hêganônñ yac lau nanj Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau nanj lau Israel dom, nanj bocdinanj. ²⁵Tôm Anötö ndê yom nanj propet Hosea to bocdec bu:

Lau nanj anej lau dom, nanj aö oc wasam nac bu anej lau. Ma bawhê nanj munj-nga aö atac whinj inj dom, nanj aö oc wasam inj bu anej bawhê atac whinj-nga.

²⁶Ma yêc gameñ tigenj nanj munj-nga aö gasôm têtñ nac bu, "Anej lau mac dom," nanj lau oc sêsam nac bu, "Anötö Tali Njatau ndê balêkoc." [Hos 2:23; 1:10]

²⁷Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau Israel-nga bocdec bu:

Lau Israel-nga nac lau daêsam njandô, gitôm ganjac gwêc-nga. Magoc Pômdau oc nem hoñ si dom, oc kôc njandôlu enj sa. ²⁸Bu yom nanj Pômdau kêmatinj tidônñ, nanj inj oc kôm njandô sa yêc nom, ma ndic dabinj njagahô enj. [Ais 10:22-23]

²⁹Ma tôm yom danj tiyham nanj Aisaya hoc asê munj su:

Pômdau Njalai Njatau bu hu yac neñ lau wakuc njatô sinj gacgeñ sêmo dom, dec oc dandinanj gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-nga sêkêtñ whinj dom, dec sêti lau gitêtñ dom

³⁰Bocdinanj oc dasôm sake pi Anötö ndê lêtñ ênyalinj lau sa-nga? Lau nanj lau Israel dom, nanj sêkôm gwelanj tu sênsalê lêtñ gitêtñ-nga dom, magoc sêtap sa tu sêkêtñ whinj gwelanj nanj Yisu kôm tu nac-nga. ³¹Ma lau Israel-nga sênsalê lêtñ gitêtñ yêc yomsu njalôm, magoc sêtap sa dom. ³²Ma sêtap sa dom, njahu bu nac sêkêtñ whinj gwelanj nanj Yisu kôm tu nac-nga, nanj dom. Njac gauc gêm bu nac oc sêti lau gitêtñ, tu nac dau si gwelanj-nga, ma bocdinanj nac sêtôm lau nanj sêtinj gahi pi hoc ma sêpeñ. ³³Tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Alic su nanj! Aö gakêtñ hoc danj kalhac Lôc †Sayon, nanj lau daêsam oc sêtinj gahi pi ma sêpeñ. Magoc asa nanj kêtñ whinj inj, nanj oc maya dau dom. [Ais 28:16; 8:14]

10

¹O asidôwai. Aö tac whinj njandô ma gatenj mbec têtñ Anötö, bu lau Israel-nga nanj sêkêtñ whinj Yisu dom, nanj oc sêkêtñ whinj dec sêtap Anötö ndê mwasinj nem nac si-nga sa. ²A

ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêtj. Nac sêkôm gêtj dau, magoc nac si gauc sa pi yom njandô dom. ³ Nahu bu nac gauc gêm bu sêtôc nac dau si lêtj asê tòm lêtj gitêtj. Magoc nac sem gauc lêtj nanj Anötö kemasanj bu sam yac bu lau gitêtj, dec sêsôc lêtj dau njapu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêtj gitêtj gic bata yomsu honj, dec lau honj nanj sêkêtj whinj Yisu, nanj Anötö gêlic nac bu lau gitêtj.

Anötö ndê lêtj nem lau si-nga

⁵ Lêtj bu lau sêti lau gitêtj tu sênkuc yomsu-nga, nanj Moses whê sa bocdec bu:

Asa nanj bu ênkuc yomsu honj njapen enj, nanj oc ndôc tali tu yomsu-nga. [Lev 18:5]

⁶⁻⁷ Magoc njamalac danj oc tòm bu t i njamalac gitêtj tu inj kêkuc yomsu-nga lec dom. Lêtj datu lau gitêtj tu yac nejj dakêtj whinj-nga, nanj menj sa tiawê su. Tòm yom danj nanj sêto yêc bocdec bu:

Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom. [Diut 30:13]

Bocdinanj yac dapônda njamalac danj bu pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip menj, me bu sip lambwam ndi bu kôc inj su akêtj lau batê-nga dom, tu bu datap yom pi lêtj dakêtj whinj-nga nahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêtj dakêtj whinj-nga dec yac ahoc asê têtj mac su, tòm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Yom dau sinj dau têtj mac dom, bu mac akôc sa sip nem njalôm su, ma mac asôm ambo. [Diut 30:14]

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kêtj whinj ti nem njalôm sambuc bu Anötö inj Yisu sa akêtj lau batê-nga, ma whamsunj hoc yom asê bu Yisu inj am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem njalôm nanj am kêtj whinj, dec Anötö gêlic am bu njamalac gitêtj, ma yêc am nem whamsunj am hoc nem kêtj whinj Yisu-nga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tòm Anötö ndê yom nanj sêto yêc nanj sôm:

Asa nanj kêtj whinj inj, nanj oc maya dau dom. [Ais 28:16]

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau nanj lau Israel dom, nanj njalêj tigenj. Pômdau tigenj dec ti lau honj si Pômdau, ma lau honj nanj sêta inj ndê njâé, nanj inj oc êmwasiinj nac njandô.

¹³ Tòm yom nanj propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau honj nanj sêta Pômdau ndê njâé, nanj Anötö oc nem nac si. [Joel 2:32]

¹⁴ Magoc lau nanj sêkêtj whinj Yisu su dom, nanj oc sêta inj ndê njâé njalêj bocke? Nac bu sêngô inj njawaê dom, dec oc sêkêtj whinj njalêj bocke? Ma lau bu sêhoc njawaê njayham asê têtj nac dom, dec oc sêngô njalêj bocke? ¹⁵ Ma lau bu sêjkinj lau ahenj-nga sêsa sêndi dom, dec njawaê njayham dau oc hóc asê lau dau njalêj bocke? Tòm yom nanj sêto yêc nanj sôm:

Lau nanj sêngô njawaê njayham, nanj oc sêtisambuc lau ahenj-nga nanj sêjnsêlêj sêmenj tu sêhoc njawaê dau asê-nga. [Ais 52:7]

¹⁶⁻¹⁷ Bocdinanj yac nejj dakêtj whinj njahu sip danjô njawaê njayham, ma yom pi Kilisi ti njawaê njayham njahu. Magoc lau Israel-nga honj sêkôc njawaê njayham sa dom. Tòm Aisaya to:

O Pômdau, lau danj sêkêtj whinj yom nanj yac ahoc asê, nanj dom. [Ais 53:1a]

¹⁸ Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-nga sêngô njawaê njayham su, me mba? Aêc, nac sêngô su, tòm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Yom dau sa têtj nom njabatij honj, ma lau sêngô yêc nom njagamenj sambob. [BW 19:4]

¹⁹⁻²¹ Ma gêndac danj tiyham bocdec bu, lau Israel-nga sêjnyalê yom nanj sêngô su, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, nanj Aisaya to pi lau Israel-nga bocdec bu:

Tòm bêc honj aô kamatôc amanj tu wakôc lau dau sa-nga, magoc nac lau danjgapêc ma nac si njalôm njadandi. [Ais 65:2]

Lau Israel-nga sêtec bu sêkôc njawaê njayham sa, ma bocdinanj yom dau sa têtj lau gamenj apa-nga gi. Yom nanj Anötö sôm têtj lau Israel-nga, nanj whê gêtj dau sa, tòm Moses to yêc bocdec bu:

Aô oc watoc lau waêmba sa, e kôm mac anem lêmuj nac. Ma watoc lau gauc mbasi-nga sa, e kôm mac atac njandê. [Diut 32:31]

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau nanj sêjnsalê aô dom, nanj sêtap aô sa. Ma gatôc dauj asê têtj lau nanj sêndac aô dom nanj. [Ais 65:1]

11

Anötö puc dômbwê inj ndê lau Israel-nga dom

¹ Bocdinanj aô bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê inj ndê lau Israel-nga, me? Aô wasôm mba andô, bu aô dauj ngac Israel-nga, ma Abraham ndê wakuc danj, nanj gasa akêtj Benjamin ndê tonj. ² Anötö puc dômbwê inj ndê lau nanj inj kêtjalinj nac sa gwananj su, nanj dom. Gauc nem yom nanj sêto yêc pi Elaija, têtj ndoc inj pu lau Israel-nga têtj Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, nac sic am nem lau propet ndu, ma sêsenj alta nanj lau sem akinj am sêmbo, nanj su. Aô tanjwasêj dec gasôc am njapu, ma nac bu sêndic aô ndu. [1 Kij 19:10, 14]

⁴ Gauc nem yom nanj Anötö ô têtj inj bocdec bu:

Aö gasiñ aneñ lau 7,000 sêmbu lau Israel-nga ñalôm, nan sêpônj haduc têtj anötö tasanj Baal dom. [1 *Kirj* 19:18]

⁵ Ñalêtj tigenj kwahic dec lau tonj danj sêmbu lau Israel-nga ñalôm, nanj Anötö kêyalinj ñac sa sêti inj ndê, kékuc inj ndê lêtj êmwasiñ lau ñambwa-nga. ⁶ Ñac sêtap Anötö ndê mwasiñ sa tu ñac dau si sakinj-nga dom. Anötö bu êñyalinj ñac sa tu ñac si sakinj-nga, dec yom nanj dasôm pi inj ndê lêtj êmwasiñ lau ñambwa-nga, nanj oc yom ñandô dom.

⁷ Bocdinañ oc dasôm sake? Lau Israel-nga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêtj yêc Anötö anjô-nga, magoc gitôm dom. Magoc ñac si lau nanj Anötö dau kêyalinj ñac sa, nanj sêtap lêtj sêti lau gitêtj-nga sa. Ma ñac si lau ñatô, Anötö kôm ñac si ñalôm ñadandi sa, ⁸ tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêñj ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc, ma inj kôm ñac si tandô tipec ma ñac si danjasunj hôc ahuc. Ma ñac sêmbu bocdinañ ñapanj e menj têtj kwahic dec. [Diut 29:4; Ais 29:10]

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasiñ nanj ñac bu sêneñ-nga, nanj oc kac dau kwi ma kêñj sac ñac, gitôm huc me akô bu kôc ñac dôñ-nga, ma gitôm hoc sêtiñ gahi pi-nga, ma gitôm ñagêyô sac bu kêñj wapac ñac. ¹⁰ Anötö kôm ñac si tandô tipec, e sêlic gameñ apu. Ma inj kêñj ñac sêhóc ñawapac ñapanj e dômbwêkwa mbwê-alô. [BW 69:22-23]

Lau apa sêtap mwasiñ sa tu lau Israel-nga

¹¹ Aö bu wakêtj gêndac danj tiyham. Mac gauc gêm bu lau Israel-nga sêpeñ e sinja gacgeñ, me mba? Aö wasôm têtj mac bu mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-nga, dec lau nanj lau Israel dom, nanj sêtap Anötö ndê lêtj nem lau si-nga sa. Ma gêtj dau oc kôm lau Israel-nga sênem lêmunj lau apa dau. ¹² Magoc ñac si giso dau ti señj bu lau apa honj sêtap Anötö ndê mwasiñ sa hôc gêlêc. Ma ñac lau Israel-nga dau bu sêkac dau kwi ma sêkêtj whiñ Yisu, dec lau daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa êñlêc, ñac lau Israel-nga dau, ma lau gameñ apa-nga sêwhiñ.

¹³ Aö gato yom dindec têtj mac lau nanj lau Israel dom. Anötö kêyalinj aö sa gati aposel tu bu wahoc ñawaê ñayham asê têtj mac-nga. Ma aö atac ñayham atu tu aneñ gwelenj dindec-nga. ¹⁴ Nahu bu mboe aneñ asidôwai Israel-nga ñatô oc sênem lêmunj Anötö ndê mwasiñ nanj mac atap sa, e kôm ñac sênem dau kwi ma sêtap lêtj Anötö nem ñac si-nga sa sêwhiñ. ¹⁵ Kwahic dec ñac sêkôc ñawaê ñayham pi Yisu sa dom, ma tu dinañ-nga dec lau gameñ apa-nga honj sêñgô ñawaê nanj hé

wamba ñac têtj Anötö. Magoc lau Israel-nga bu sêkôc ñawaê ñayham dau sa ma sêkêtj whiñ Yisu, dec ñac oc sêtôm lau nanj sêtisa akêtj lau batê-nga. ¹⁶ Gêtj ñandô mbêc nanj dakêtj ti da têtj Anötö nanj gêtj dabunj, ma oc kôm gêtj ñandô ñambu-nga honj ti dabunj. Ma Anötö bu lic a danj ñawakac bu dabunj, dec inj oc lic a dau ñasanjgac honj bu dabunj bocdinañ.*

Pol gêm dôhônj lau Israel pi a olib

¹⁷ Lau Israel-nga gitôm a ñolib malac-nga nanj Anötö tim ñasanjgac ñatô kic. Ma mac lau nanj lau Israel dom, mac atôm a olib salen-nga ñasili. Ma Anötö kôc mac, ma sô mac dôñ pi a olib malac-nga dau ñampê, awhiñ a dau ñasanjgac ñatô, bu atap ñakwi ñayham sa yêc a olib dinañ ñawakac. ¹⁸ Bocdinañ atoc daôm sa tu mac akôc a ñasanjgac nanj sinja su, nanj si mala-nga dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec gauc nem bu mac akêtj ñanja têtj a olib dau dom, magoc mac daôm akôc ñanja yêc a olib ñawakac. ¹⁹ Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim ñasanjgac ñatô su, tu bu kôc mac sa aö ñac su. ²⁰ Yom dau inj yomandô, tigenj gauc nem bocdec bu, Anötö kôm mac sa tu mac akêtj whiñ Yisu-nga, ma tim ñac su bu ñac sêkêtj whiñ dom. Bocdinañ atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. ²¹ Bu a dau ñasanjgac solop nanj Anötö tim ñatô su. Ma inj gitôm bu oc tim mac su bocdinañ.

²² Tu dinañ-nga dec anyalê tidônj bu Anötö inj Anötö êmwasiñ lau-nga, ma inj Anötö kêñj ñagêyô têtj lau-nga whiñ. Inj kêñj ñagêyô têtj lau nanj sêpeñ, magoc kêmwasiñ mac. Asap inj ndê mwasiñ dinañ dôñ. Bu mba, dec inj oc tim mac su. ²³ Ma lau Israel-nga dinañ bu sêkac dau kwi ma sêkêtj whiñ Yisu, dec Anötö oc kôc ñac sa, ma inj gitôm bu kêñj ñac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôñ tiyham. ²⁴ Bu mac a olib malac-nga ñasanjgac solop dom, magoc Anötö kôc mac yêc a olib salen-nga, ma kêñj mac ati a olib malac-nga ñasanjgac. Bocdinañ oc ñawapac dom bu inj kôc a dau ñasanjgac solop, ma kêñj ñac sêlhac si a ñampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau honj

²⁵ O asidôwai. Yom dindec ñahu sip ñalôm gi, ma aö tac whiñ bu mac anyalê ñapep. Ma bocdinañ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-nga si ñalôm ñadandi sa, bu sêmbu bocdinañ e lau gameñ apa-nga honj nanj Anötö kêgalêm ñac sa, nanj sêmenj sêsôc Anötö ndê göliñ ñapu su nanj. ²⁶ Ma ñalêtj dinañ dec Anötö oc nem lau Israel-nga honj si, tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Ñgac nem lau si-nga oc menj sa akêtj Lôc Sayon. Ma inj oc nem Jakob ndê wakuc

* **11:16:** Yom dau inj gitôm yom göliñ danj. Yom pi gêtj ñandô mbêc ma a ñawakac, nanj hêganônj lau Israel-nga si apai. Pol bu tóç asê bu Anötö kôc lau Israel-nga si apai sa ma gêlic ñac bu lau dabunj, ma ñac si lau wakuc bu sêkêtj whiñ Yisu, dec inj oc lic ñac bu lau dabunj ñalêtj tigenj.

kwi sêhu mêtê sac sin. ²⁷Ma aô wamatin aney pwac whin ñac, têtj têtj nanj aô oc wasuc ñac si sac kwi. [Ais 59:20-21]

²⁸Lau Israel-nga sêti Anötö ndê ñacyo, ñahu bu sêkôc ñawaê ñayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinan-nga ñawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyalin ñac sa gwanaj su, dec tac whin ñac tu abanji Israel-nga. ²⁹Bu galem ti mwasin nanj Anötö gic bata têtj lau, nanj in oc tòm dom bu sen su. ³⁰⁻³¹Mun-nga mac lau gamej apa-nga danjampêc têtj Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-nga danjapêc têtj Anötö, dec mac atac in ndê tawalô sa. Ma tu dinan-nga ñac lau Israel-nga nanj kwahic dec danjapêc têtj Anötö, nanj tinjambu oc sêtap in ndê tawalô sa sêwhin. ³²Bu Anötö sam lau hoj bu lau danjapêc-nga. Inj têtj gêtj dau tiawê, dec lau hoj nanj bu sênem dandi kwi, nanj in oc tawalô ñac.

Datoc Anötö ndê waê sa

³³Oyaê. Anötö ndê mwasin ti in ndê gauc in gêtj atu andô, ma in kêyalê gêtj hoj e pi sa timala enj. Asa oc nditôm bu ênyalê in ndê lêtj me yom nanj tidôn yêc in-nga?

³⁴Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me gitôm bu kêj gauc têtj in? [Ais 40:13]

³⁵Ma asa tòm bu kêj gêtj ñayham danj têtj Anötö, dec Anötö oc kêj gêtj têtj in ô? [Job 41:11]

³⁶Bu gêtj hoj sa akêj in ndê, ma in ti gêtj hoj ñahu ma ti gêtj hoj ñadau bocdinañ. Datoc in ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa neñ lêtj wakuc dawhinj Kilisi

¹O asidôwai. Gauc nem yom hoj nanj aô gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têtj mac-nga nanj. Dec akêj daôm sambuc bu anem akiñ Anötö tòm mac nem bêc ambo tamli-nga hoj. Akêj daôm sambuc atôm da tali ma dabun, nanj oc ndic Anötö tandô ñayham. Mac nem lêtj ñandô anjuc Njalau Dabun tu anem akiñ Anötö-nga dau dinañ. ²Anjêlêtj ti asa nem lêtj atôm lau nom dindec-nga dom, magoc ati lau wakuc tòm Anötö kêj gauc wakuc têtj mac. Ma bocdinañ mac oc atôm bu anjahê gêtj hoj, ma anjalê mêtê gitêtj, ma mêtê ñawasi ma mêtê nanj oc ndic Anötö tandô ñayham, nanj in atac whin bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiñ yac ñalêtj têtj têtj

³Tôm Anötö ndê mwasin puc aô dôn, dec wasôm têtj mac hoj têtj têtj ndi, bu atoc daôm sa ênjêc dom, magoc akôc gauc ñapep pi daôm. Bu mac hoj akêj whin Yisu tòm mwasin nanj Anötö dau gic sam têtj mac ñalêtj têtj têtj. ⁴Yac tanyalê bu ñamalac danj in ñamlic tigenj, magoc ñagêtj daêsam sêyêc in ndê ñamlic tigenj dinañ. Ma gêtj dau sêwêkain gwelenj têtj têtj. ⁵Ma ñalêtj tigenj dinañ, yac lau daêsam nanj dakêj whin Kilisi

su, nanj dati Yisu ndê gôlôwac dabun tigenj, ma yac tigenj-tigenj dambo tu danem lau hoj nanj sêmbô gôlôwac dabun ñalôm, nanj sa. ⁶Yac dawêkain mwasin dakôm gwelenj-nga têtj têtj, tòm Anötö kêmwasiñ yac ñalêtj. Asa nanj tap mwasin hoc yom asê tòm propet-nga sa, nanj kôm tòm in ndê kêj whin têtj têtj. ⁷Asa nanj tap mwasin nem akiñ gôlôwac-nga sa, nanj nem akiñ nanj. Ma in nanj tap mwasin sa bu êndôhôn Anötö ndê yom têtj lau, nanj bocdinañ. ⁸Asa nanj tap mwasin sôm yom ñayham-ñayham tu puc lau dôn-nga sa, nanj kôm. Ma asa nanj Anötö ndê mwasin kac in bu kêj gêtj tu nem lau ñalôm sawa sa-nga, nanj kêj ti ndê ñalôm sambuc. Asa nanj tap mwasin bu nem gôlinj gôlôwac-nga sa, nanj kôm ti licbalê, ma in nanj tap mwasin tawalô lau-nga sa, nanj tawalô lau ti atac ñayham.

Mêtê atac whin-nga

⁹Mêtê atac whin-nga in gêtj dasôm ñambwa-nga dom. Dakôm ñandô sa ñalêtj bocdec. Yac atac tec mêtê sac ma dasap mêtê ñayham dôn. ¹⁰Dakêj neñ ñalôm sambuc tu atac whin asidôwai-nga, ma datoc ñac sa hôc gêlêc dauj dandic ñawaê. ¹¹Dakêj dauj sambuc tu danem akiñ Pômdau-nga, ma dakôm ti ñalôm lu-lu dom. ¹²Gêtj nanj dakêj batan bu Anötö kôm, nanj dahôn ti atac ñayham, dalhac ñanja tu dahôc ñawapac-nga ti neñ atac pa su, ma dasap mêtê daten mbec-nga dôn ñapan. ¹³Dakêj gêtj tu danem Anötö ndê lau dabun nanj sêpôn da, nanj sa-nga, ma dandic ya ñac. ¹⁴Lau nanj sêkêj kisa mac, nanj apucbo ñac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec ñac. ¹⁵Lau bu sêkôm atac ñayham, dec atac ñayham awhin ñac. Ma lau bu sêtan, nanj atan awhin ñac. ¹⁶Apiñ daôm dôn ti ñalôm tigenj. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whin lau waêmbe ma ambo ahê ñac dom.

¹⁷Akôm mêtê sac ô sac nanj sêkôm têtj mac, nanj dom. Ayob daôm ñapep bu akôm mêtê nanj lau hoj sêlic bu ñayham enj. ¹⁸Anjahê bu nditôm, dec ambo awhin lau ti yom malô enj, ma mac daôm akôm gêtj danj bu asen yom malô su dom. ¹⁹O aney asidôwai, akêj ñagêtj ô sac dom, magoc akêj lau nanj sêkôm sac têtj mac sêsip Anötö amba e sêtap in dau ndê atac ñandê sa. Bu sêto yom danj yêc, nanj sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gwelenj sac ñagêtjô-nga yêc aô aman, ma aô dauj oc wakêj.” [Diut 32:35]

²⁰Akêj ñagêtjô dom, magoc akôm tòm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Am nem ñacyo bu gêtj yô in, nanj kêj gêtj in neñ. In bu bu yô in, nanj kêj bu in nôm. Am bu kôm bocdinañ, dec oc kôm in maya dau ñalêtj sac. [Prov 25:21-22]

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê ñayham enj e aku sac dulu.

13

Dasôc gôliñwaga ñapu

¹ Gôliñwaga honj nanj sem gôliñ sêmbo nom, nanj si ñaclai ñahu yêc Anôtô, ma inj dau kênj ñasawa têtj ñac bu sênem gôliñ. Ñac si danj hóc asê ñambwa dom. Bocdinañ lau honj sêsôc ñac ñapu sêndic ñawaê. ² Asa nanj tec bu sôc gôliñwaga ñapu, nanj tec gôliñ nanj Anôtô dau kênj, ma inj oc tap matôc sa. ³ Gôliñwaga si ñaclai yêc bu sêmatôc lau, magoc ñac si matôc dau gic waê lau nanj sêkôm mêtê ñayham, nanj dom, gic waê lau nanj sêkôm mêtê sac. Tu dinañ-ñga dec akôm mêtê ñayham enj, ma gôliñwaga oc sêlic mac ñayham, ma mac oc atôc daôm tu gôliñwaga si matôc-ñga dom. ⁴ Ñahu bu ñac sêti Anôtô ndê lau akinj bu sêyob yac dambo ñayham-ñga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, nanj atôc daôm, bu ñac sêkôc ñaclai bu sêmatôc lau, ma ñaclai dau inj gêñ ñambwa dom. Ñac Anôtô ndê lau akinj nanj sêd inj su sêmbo nom, bu sêkênj ñagêyô têtj lau nanj sêkôm mêtê sac nanj. ⁵ Tu dinañ-ñga dec dasôc gôliñwaga ñapu. Ñahu bu ñac si ñaclai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêñ danj whinj bocdec bu. Tanjalê yêc neñ ñalôm bu dasôc ñac ñapu, inj lêtj solop.

⁶ Gôliñwaga dinañ sêkênj si têtj tu sênem gôliñ tôm Anôtô ndê lau akinj, ma tu dinañ-ñga dec inj solop bu mac akêñ takis bu anemlhi ñac. ⁷ Aêc! Gêñ bocke nanj mac ac waê bu akêñ, nanj akêñ. Takis me mone bocke nanj mac ac waê bu akêñ, nanj akêñ. Lau nanj sic waê bu mac atoc ñac sa, nanj dec atoc ñac sa, ma lau ti ñaclai, nanj asôc ñac ñapu ñapep.

Mêtê atac whinj asidôwai-ñga

⁸ Ayob daôm bu tốp danj yêc mac-ñga dom. Tốp tigenj yêc mac-ñga, nanj bu akêñ nem atac whinj lom daôm. Bu asa nanj tac whinj inj ndê asidôwa, nanj kôm Anôtô ndê yomsu honj ñandô sa. ⁹ Bu yomsu nanj Moses to bocdec bu, “Kôm gêñ mockainj-ñga dom. Ndic ñamalac ndu dom. Nem kanj gêñ dom,” ma “Tamgatu gêñ dom,” ma yomsu ñatô honj, nanj ñahu sip yomsu tigenj dindec, “Atac whinj lau menpañ am-ñga gitôm am atac whinj daôm.” ¹⁰ Asa nanj kékuc mêtê atac whinj-ñga, nanj oc kôm lau menpañ inj-ñga ñayom dom. Bocdinañ mêtê atac whinj lau-ñga kôm yomsu honj ñandô sa.

Bêc ñambu-ñga menj kêpinj

¹¹ Asap mêtê atac whinj-ñga dôñ ñapanj, bu mac anyalê têtj kwahic dec-ñga su. Têtj ndoc dakêñ whinj tiwakuc, nanj dalic bu bêc datap Anôtô ndê mwasiñ nem yac si-ñga ña-ñandô sa, nanj yêc ahê dôñ yêc. Magoc kwahic dec bêc dau menj kêpinj su. Bocdinañ ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacandê su,

ma kêpinj bu lanjê. Bocdinañ dahu mêtê ñasec-ñga honj sinj, ma dasap mêtê ñawê-ñga dôñ, gitôm dakôc wapa dandic sinj-ñga sa. ¹³ Tanjêlêtj ti dasa neñ lêtj ñapep, nditôm lau nanj sêmbo ñawê ñalôm. Dakôm mêtê sac atac ñagalac-ñga me danôm gêñ êñinj yac-ñga dom. Dasa lêtj mockainj-ñga ma dakôm mêtê mayan-ñga dom. Ma dahu mêtê atac ñandê-ñga ma mêtê lêmuj-ñga honj sinj. ¹⁴ Anjêlêtj ti asa nem lêtj anjuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc inj ti nem ñakwê. Ma mac nem ñalôm akwa bu êngilî mac bu akôm sac, nanj goc asôc ñapu me akôm ñandô sa dom.

14

Yom pi lau nanj sêkênj whinj ñannga dom

¹ Lau nanj si sêkênj whinj ñannga dom, nanj akôc ñac sa, ma alic ñac sac pi yom ma pi lêtj nanj Pômdau tôt tiawê têtj yac dom, nanj dom. ² Lau ñatô sêkênj whinj ñannga dec senj gêñ honj. Magoc lau ñatô sêkênj whinj ñannga dom, dec sêkênj yao wata ma senj dom. ³ Am asa nanj gêlic gêñ honj ñayham tu neñ-ñga, nanj pu lau nanj sêtec wata, nanj dom. Ma am asa nanj gêñ wata dom, nanj pu lau nanj senj wata, nanj dom. Bu Anôtô kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc gêm bu êmatôc ñamalac danj ndê ñgac akinj? Ñgac akinj dau ndê ñadau oc êñsahê inj ndê lêtj, ma sôm bu inj lhac, me inj peñ. Ma inj oc lhac, ñahu bu Pômdau gitôm bu puc inj dôj.

⁵ Ma yom danj tiyham. Lau ñatô sêtec bêc danj sa bu bêc dabunj hóc gêlêc bêc ñatô su. Ma lau ñatô sêlic bêc honj tôm dau. Magoc ñalêtj solop bu lau honj sêkôc gauc pi lêtj sênem akinj Anôtô-ñga, ma sêkôm tôm ñac dau si ñalôm kac ñac. ⁶ Lau nanj sêtec bêc ñatô sa kêlêc, nanj sêkôm tu sêtec Pômdau sa-ñga. Ma lau nanj senj wata, nanj sem dange Anôtô, dec senj gêñ dau ma sêtec Pômdau sa. Ma ñac nanj senj wata dom, nanj sêkênj yao gêñ dau tu sêtec Pômdau sa-ñga. Ma ñac bocdinañ sem dange Anôtô. ⁷ Bu yêc yac lau dakêñ whinj Yisu-ñga ñalôm, nanj ñamalac danj ti ñadau dau tu inj ndê têtj mbo tali-ñga, me tu ndê têtj mbac ndu-ñga dom. ⁸ Yac bu dambo tanji me dambac ndu, nanj dambo tu dapo P ômdau ndê waê sa-ñga. Yomandô. Yac bu dambo tanji me dambac ndu, nanj dati Pômdau ndê lau.

⁹ Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ tu sake-ñga mac alic nem asidôwai sac, me apu ñac tu yom ñambwa-ñambwa-ñga? Yac tanjalê su bu yac honj oc dalhac Anôtô anjô-ñga têtj inj ndê bêc êmatôc lau-ñga. ¹¹ Tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Tôm aô gambo tanji yomandô, dec anyalê pi ñandô bu lau honj oc sêpônj haduc têtj aô, ma sêhoc si

yom asê yêc Anötö angô-nga.” [Ais 45:23]

¹² Yom dau tôc asê tiawê bu yac tiger-tiger oc dalhac Anötö angô-nga, bu dawhé dauj neñ lêñ sa têtñ inj.

Mêté atac whin-nga oc kôm asidôwa dan penj dom

¹³ Tu dinanj-nga dec danem dôhôn dauj neñ lêñ whin asidôwai si lêñ tu dapu ñac-nga dom. Ma dayob bu dakôm gêtñ danj, nanj oc tôm bu lhac asidôwa danj ahuc e inj so Anötö ndê lêtñ, nanj dom. ¹⁴ Aô gakêtñ whin Pômdau Yisu, dec whê anej gauc sa, ma kayalé tidôn bu gêtñ honj inj ñayham yêc Anötö angô-nga. Magoc ñamalac danj bu kêtñ whin bu gêtñ danj inj ñadômbwi yêc Anötö angô-nga ma kêtñ yao bu neñ dom, goc gêtñ dau ñadômbwi yêc ñamalac dau angô-nga. ¹⁵ Magoc mac bu anej gêtñ danj nanj kôm nem asidôwa danj ndê ñalôm ñawapac, dec mac atôc mêté atac whin-nga têtñ inj dom. Ayob daôm bu mac nem lêtñ anej gêtñ-nga kôm nem asidôwa nanj Kilisi mbac ndu tu inj-nga, nanj ndê kêtñ whin tisac dom. ¹⁶ Akôm gêtñ honj ti gauc, ma bocdinanj lau danj oc sêtôm dom bu sêpu gêtñ nanj mac alic ñayham. ¹⁷ Lêtñ nanj dambo †Anötö ndê gôlinj ñapu, nanj ñahu hêganônj gêtñ daneñ ti danôm-nga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôlinj ñapu ñahu sip dasa lêtñ gitêtñ, ma dambo ti yom malô ma ti atac ñayham nanj ñalau Dabunj punj dôñ sip yac neñ ñalôm têtñ têtñ. ¹⁸ Asa nanj bu nem akinj Kilisi êñkuc lêtñ dinanj, nanj Anötö oc lic inj ñayham, ma lau nom-nga sêwhinj oc sêmpinj inj.

¹⁹ Bocdinanj dasap lêtñ yom malô-nga dôñ, ma dakôm gêtñ honj tu dapuc asidôwai honj dôñ ma dalhac ñanga. ²⁰ Akôm Anötö ndê gwelej popoc tu yom pi gêtñ daneñ-nga-nga dom. Gêtñ honj inj ñayham tu daneñ-nga, magoc yac bu dakôm ñamalac danj ndê kêtñ whin tisac tu gêtñ nanj tanj-nga, dec dakôm giso. ²¹ Mac bu anej wata me anôm wain me akôm gêtñ ñatô nanj kôm nem asidôwa danj ndê kêtñ whin tisac, nanj ñayham bu mac ahu gêtñ dau sinj yêc-nga.

²² Yom bocke nanj am kêtñ whin pi gêtñ honj dinanj, nanj kôc dôñ yêc amlu Anötö ñalhu. Asa nanj kôc gauc ñapep pi gêtñ honj dinanj e kôm giso dom, nanj oc tap Anötö ndê mwasinj sa. ²³ Magoc ñamalac nanj gêtñ gêtñ ma ñalôm lu-lu pi gêtñ dau, nanj kêtñ lêtñ kêtñ whin-nga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêtñ bocke nanj am kêtñ whin bu lêtñ solop yêc Anötö angô-nga, nanj kôm. Gêtñ bocke nanj am kôm ti atac lu-lu, nanj sac.

15

Dakôm gêtñ honj tu danem asidôwai sa-nga

¹ Yac lau nanj dakêtñ whin ñanga, nanj dahôc ñawapac dawhinj lau nanj sêkêtñ whin babalê, tu bu danem ñac sa-nga dandic

ñawaê. Dakôm gêtñ tu dapu dauj sa-nga dom. ² Yac lau tigen-tigen dakôm mêté ñayham têtñ lau menjanj yac-nga tu danem ñac sa-nga, ma tu dapuc ñac dôñ-nga. ³ Gauc nem Kilisi. Inj kôm gêtñ danj tu dau ndê atac whin-nga dom, magoc kôm gêtñ honj kêtñ Anötö ndê atac whin. Ma tu dinanj-nga dec sêpu inj, tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Lau nanj sêpu am, nanj sêpu aô bocdinanj. [BW 69:9]

⁴ Anötö ndê yom honj nanj sêto yêc muñ su, nanj Anötö kêtñ bu êndôhôn yac. Ma yom dau oc puc yac dôñ bu dalhac ñanga, ma êñgilí yac bu dahu ñandô ñayham nanj dakêtñ batanj dambo, nanj sinj dom.

⁵ Anötö nanj puc mac dôñ ma kêtñ mac bu alhac ñanga, nanj pinj mac honj dôñ tu ankcuc Yisu Kilisi-nga. ⁶ Ma ñalêtñ dinanj inj oc kêtñ mac ambo ti nem ñalôm tigenj, ma awham pitigenj ma ahoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ñawaê ñayham gic lau Israel-nga ma lau apa honj ñawaê

⁷ Bocdinanj akôc lau sêkêtñ whin Yisu-nga honj sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ñalêtñ dinanj mac oc apo Anötö ndê waê sa. ⁸ Aô wasôm têtñ mac bu Kilisi menj gitôm lau Israel-nga si ñgac akinj, bu kôm yom nanj Anötö gic bata têtñ abanj Israel-nga, nanj ñandô sa. ⁹ Ma lau nanj lau Israel dom, nanj oc sêmpinj Anötö tu inj ndê mêté tawalô lau-nga. Gitôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Tu dinanj-nga aô wampinj am têtñ ndoc aô wambo wawhinj lau gameñ apa-nga. Wanem wê tu watoc am nem ñaê sa-nga. [BW 18:49]

¹⁰ Ma yom danj tiyham yêc bocdec bu: Mac lau gameñ apa-nga, atac ñayham awhinj Anötö ndê lau Israel-nga. [Diut 32:43]

¹¹ Ma danj tiyham: Mac lau gameñ apa-nga honj ampinj Pômdau. Ma mac lau honj anem wê atoc inj sa-nga. [BW 117:1]

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu: Ñasili danj oc puc pi menj yêc Jessi ndê ñawakac. Ma inj oc tisa bu nem gôlinj lau nom-nga honj. Ma lau nanj lau Israel dom, nanj oc sêkêtñ bata bu inj nem ñac si. [Ais 11:10]

¹³ Aô watenj Anötö, nanj ti gêtñ ñayham honj nanj yac dakêtñ batanj, nanj ñahu, bu kêtñ atac ñayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akêtñ whin Yisu Kilisi-nga. Ma bocdinanj ñalau Dabunj ndê ñaclai oc puc mac dôñ bu alhac ti atac pa su, ma ahônj gêtñ ñandô ñayham nanj mac akêtñ batam ambo.

Pol ndê gwelej ñawaê ñayham-nga

¹⁴ O anej asidôwai. Yêc anej ñalôm aô gakêtñ whin ñanga bu mac akôm mêté

ñayham enj, ma mac anjalê yom ñandô tidônj, e mac atôm bu andôhônj têtj daôm. ¹⁵ Tu Anötô ndê mwasiñ nanj kêtj têtj aô-nga, dec gato yom pi gêtj ñatô ti ñannga têtj mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. ¹⁶ Aêc. Anötô kêmwasin aô, dec kêyalin aô sa bu wanem akinj Yisu Kilisi tôm dabunjsiga, bu wahoc Anötô ndê ñawaê ñayham asê têtj lau gameñj apa-nga. Ma tu anej gwelenj dindêc-nga dec lau gameñj apa-nga nanj sêkêtj whinj Yisu, nanj oc sêti lau dabunj ña Nalau Dabunj ndê ñaclai, ma ñac oc sêtôm da nanj Anötô gêlic ñayham.

¹⁷ Bocdinan dec anej ñahu gapo daunj sa tu gwelenj nanj gakôm tu Anötô-nga, nanj Yisu Kilisi dau. ¹⁸ Aô gatec bu wasôm yom pi gêtj nanj aô daunj gakôm, tigenj wasôm yom pi gêtj honj nanj Kilisi dau kôm. Aô gahoc ñawaê ñayham asê têtj lau gameñj apa-nga, ma sêlic gêtj daêsam nanj aô gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ñac si ñalôm kwi e ñac danja wambu Anötô. ¹⁹ Inj ndê Nalau Dabunj kêtj ñaclai têtj aô bu wakôm gêtj dalô ti gêtj atu-tu daêsam. Bocdinan aô gahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê timala enj, yêc malac Jerusalem ma yêc gameñj honj e meñj têtj gameñj Ilirikum-nga. ²⁰ Aô gatec bu wakwê andu pi lhac alhô nanj ñamalac danj kêsuhunj munj su. Bocdinan têtj ñamata-nga e meñj, aô atac whinj bu wasôm ñawaê ñayham asê têtj lau nanj danjasunj sambuc Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Tôm yom danj nanj sêto munj su pi Kilisi bocdec bu:

Lau nanj sêngô inj ñawaê danj dom, nanj oc sêlic inj. Ma ñac nanj sêngô yom pi inj su dom, nanj oc sênyalê inj. [Ais 52:15]

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-nga kêsi

²² Tu gwelenj dinanj hê aô dôñj ñapanj-nga, dec gitôm dom bu watêtj mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aô ñalôm mac aô bu walic mac. Ma kwahic dec anej gwelenj pacndê yêc gameñj dindêc. ²⁴ Bocdinan aô gauc gêm bu watêtj gameñj Spein-nga wandi, ma têtj ndoc wanjsêlêñj wandi, nanj dec gauc gêm bu walic mac têtj ndoc dinanj. Aô tac whinj ñandô bu wambo wawhinj mac tôm bêc ñatô, ma gakêtj batanj bu tinjambu mac oc anem aô sa bu watêtj Spein wandi. ²⁵ Magoc gêtj ñamata-nga aô kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêtj whinj-nga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameñj Masedonia ti Akaya-nga sêlic ñayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêtj whinj-nga nanj sêpônâ dau yêc malac Jerusalem, nanj sa. ²⁷ Nac sêlic ñayham bu sêkôm bocdinan, ma lêtj dau inj solop. Nahu bu lau gameñj apa-nga si tôp yêc lau Israel-nga. Nac sêtap mwasiñ nem ñac si gatu sa-nga sa tu Kilisi-nga, nanj meñj akêtj lau Israel-nga si tonj. Bocdinan solop bu ñac sêkêtj si awa nom-nga

ñatô, bu sênem lau Israel-nga nanj sêpônâ dau, nanj sa, ma sêo si tôp.

²⁸ Têtj ndoc gwelenj dindêc pacndê su, ma wakêtj awa dindêc sip lau Jerusalem-nga amba su, nanj goc watêtj Spein wandi. Ma têtj têtj dinanj wameñj walic mac. ²⁹ Ma aô gakêtj whinj bu têtj ndoc waloc wambo wawhinj mac, nanj Kilisi oc êmwasiñ yac honj êñjlêc.

³⁰ Tu yac neñj Pômdau Yisu Kilisi-nga, ma tu mêtê atac whinj-nga nanj Nalau kêtj têtj yac, dec watenj mac bu alhac awhinj aô, ma dahôc ñawapac ñawaê ñayham-nga dawhinj daunj. Ma atenj mbec têtj Anötô tu aô-nga. ³¹ Atenj mbec bu Anötô êngaho aô su yêc lau gameñj Judia-nga nanj sêkêtj whinj Yisu dom, nanj amba. Ma atenj mbec bu gwelenj nanj gakôm bu wanem lau sêkêtj whinj-nga sa yêc malac Jerusalem, nanj oc sêkôc sa ti atac ñayham. ³² Ma Anötô bu lic ñayham, dec tinjambu watêtj mac waloc ti atac ñayham, ma wanjwhanj daunj wawhinj mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anötô Yom Malô Njâdau whinj mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêtj acsalô têtj inj ndê silip nanj sêmbô malac Rom

¹ Yac neñj lhuñwê kêtj whinj Yisu-nga danj gêm akinj gôlôwac dabunj yêc malac Kenkria, nanj ndê ñaê Pibi. Aô bu wawhê inj sa têtj mac bu inj awhê ñayham. ² Inj gêm lau daêsam sa, ma gêm aô sa whinj, ma bocdinan dec wandac mac bu akôc inj sa tu Pômdau ndê ñaê-nga, anjuc Anötô ndê lau dabunj si lêtj solop. Ma anem inj sa tu gêtj bocke nanj pônâ dau-nga.

³ Akêtj anej acsalô ñayham têtj Prisila lu Akwila, awhê lu ñgac nanj sêkôm gwelenj sem akinj Yisu Kilisi-nga sêmbô malac Rom, tôm aô gakôm gambo gameñj dindêc. ⁴ Munj-nga injlu sêkêtj dau sambuc tu sênem aô sa-nga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aô-nga dom. Tu dinanj-nga aô bu wanem danje injlu, ma gôlôwac dabunj honj yêc lau apa si gameñj, nanj sem danje injlu sêwhinj. ⁵ Ma wandac mac bu akêtj acsalô têtj lau sêkêtj whinj-nga honj nanj sêkac dau sa bu sêlic om yêc injlu si andu, nanj sêwhinj. Ma akêtj anej acsalô têtj Epenetus, anej ñamalac atac whinj-nga, nanj ti ñgac ñamata-nga bu kêtj whinj Yisu yêc gameñj Esia-nga. ⁶ Asôm anej acsalô têtj Maria nanj kôm gwelenj atu tu nem mac sa-nga. ⁷ Ma akêtj acsalô têtj Andronikus lu Junias, nanj yac asa akêtj abanj tigenj, ma munj-nga andôc gapoc-walô awhinj daunj. Injlu awhê lu ñgac tiwaê yêc aposel si tonj ñalôm. Ma injlu sêkêtj whinj Kilisi sêmunj aô.

⁸ Asôm acsalô têtj Ampliatu, ñgac kêtj whinj Pômdau-nga nanj aô atac whinj kêtjêc. ⁹ Ma asôm acsalô têtj Urbanus, nanj alu am akinj Kilisi awhinj daunj, ma têtj Stakis

anej njac tac whiņ-ņga daņ. ¹⁰ Ma tēņ Apeles naņ hōc njawapac daēsam tu Kilisi-ņga, magoc kalhac ņanęa ma hu ndē kēņ whiņ siņ dom. Ma akōm acsalō tēņ lau hoņ naņ sēmbō Aristobalus ndē andu, ¹¹ ma tēņ Herodion, anej ņatō daņ. Ma tēņ lau naņ sēmbō Nasisus ndē andu, naņ sēkēņ whiņ Pōmdau. ¹² Ma akōm acsalō tēņ Tripena lu Triposa, awhē lu naņ sem gwelen ņanęa tu Pōmdau-ņga. Ma tēņ Pesis, awhē naņ aō atac whiņ kēlēc, naņ kōm gwelen ņanęa tu Pōmdau-ņga whiņ. ¹³ Akōm acsalō tēņ Rupas naņ Pōmdau kēyalij iņ sa, ma tēņ iņ dinda naņ yob aō gitōm anej dinaņ solop. ¹⁴ Ma asōm acsalō tēņ Asinķretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidōwai naņ sēmbō sēwhiņ ņac. ¹⁵ Ma tēņ Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwē, ma Olimpas ti lau sēkēņ whiņ-ņga hoņ naņ sēmbō sēwhiņ ņac. ¹⁶ Akam daōm* aņkuc Anōtō ndē lau dabuņ si lēņ. Kilisi ndē gōlōwac dabuņ toņ tigen-tigen yēc gameņ dindec, naņ sēkēņ si acsalō ņayham tēņ mac sēwhiņ.

Pol puc lau Rom-ņga dōņ bu sēlhac ņanęa

¹⁷ O asidōwai, aō wateņ mac bu ayob daōm tēņ lau naņ si mētē kōm lau sēwhē dau kōc-kōc, ma sēsōm yom naņ so yom ņandō naņ mac akōc sa su, bu ņac si yom dau kōm lau si sēkēņ whiņ tisac. Andic ahē lau kaiņ dinaņ. ¹⁸ Bu ņac sem akiņ yac neņ Pōmdau Kilisi dom, magoc sēkōm tu dau-ņga. Ҁac sēmbac-sēmbac yom lau, ma sēsōm yom ņayham-ņayham bu sēņsau lau gauc babalē, naņ sētōm dom bu sēņyalē yom ņahu.

¹⁹ Lau hoņ sēņgō ņawaē bu mac daņam wambu Kilisi ndē yom, ma bocdinaņ aō atac ņayham atu tu mac-ņga. Magoc aō wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lēņ ņayham-ņga, ma andic ahē mētē sac hoņ. ²⁰ Anōtō Yom Malō Ҁadau ņasawa sauņ oc ku Sadan dulu, ma kēņ iņ sōc mac gahim ņapu. Yac neņ Pōmdau Yisu ndē mwasiņ tēņ mac.

Lau ņatō sēkēņ si acsalō tēņ lau Rom-ņga

²¹ Timoti, naņ kōm gwelen whiņ aō, naņ kēņ ndē acsalō ņayham tēņ mac. Ma Lusias, Jason ma Sosipata, lau naņ yac asa yēc abuņ tigen, naņ sēwhiņ. ²² (Ma aō Tetius, naņ gato Pol ndē yom sip bapia dindec, naņ wasōm acsalō tēņ mac tu Pōmdau-ņga.) ²³ Ma Gaius, naņ kōc aō Pol ti lau sēkēņ whiņ-ņga malac dindec-ņga sa, ma kēņ ndē andu ti yac mba gameņ akac sa ambo-ņga, naņ kōm ndē acsalō tēņ mac whiņ. Ma Erastas, njac naņ yob malac dindec si ganom mone-ņga, lu yac mba asidōwa Kwatus, sēkōm si acsalō

tēņ mac bocdinaņ. [²⁴ Yac neņ Pōmdau Yisu Kilisi ndē mwasiņ tēņ mac hoņ. Yomandō.]

Pol teņ mbec ēmpij Anōtō-ņga

²⁵ Tampiņ Anōtō dandic ņawaē. Bu ņawaē ņayham naņ aō gahoc asē, ma mētē naņ sem pi Yisu Kilisi, naņ Anōtō gitōm bu puņ dōņ yēc mac nem ņalōm e kōm mac akēņ whiņ ma alhac ņanęa. Anōtō ndē lēņ nem lau si-ņga yēc siņ dau ņasawa baliņ su. ²⁶ Propet akwa sēto yom pi lēņ dau muņ su, ma kwahic dec Anōtō naņ mbo titēm-titēm, naņ gic atu lau bu sēhoc yom dau asē tiawē, e lau nom-ņga sambob sēkēņ whiņ, ma daņga wambu iņ. ²⁷ Dahoc Anōtō tigen, gauc ti gauc Ҁahu, naņ ndē waē sa tōm tēm hoņ, tu Yisu Kilisi-ņga. Yomandō.

* 16:16: Yēc iņ ndē bapia, Pol to yom ma sōm tēņ lau Rom-ņga bu sēņgutō dau ņa lēņ dabuņ. Mētē dau bu tōc asē bu ņac hoņ sēmbō ti ņalōm tigen ma atac whiņ dau. Alic yom kaiņ tigen yēc bapia ņatō - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mētē dau kēkuc lau Israel-ņga si gēbōm, magoc lau Papua Niugini-ņga si mētē naņ élémē sēkōm, naņ sēkam dau.

**Pol ndê bapia ñamata-nga têtj
lau
Korin-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Pol in ñgac ñamata-nga bu hoc ñawaê ñayham asê têtj lau yêc malac Korin, ma in kôm gwelêj mbo malac dau ñasawa híc baliñ ma kédôhôn lau nanj sic hu sêkêj whiñ Yisu (Apo 19:1-17).

Tinjambu Pol mbo whiñ ñac dom, ma ñgô ñawaê pi ñawapac daêsam nanj hóc asê lau sêkêj whiñ-nga, ma ñac sêto bapia têtj in ma sêndac in bu whê yom ñatô sa. Tu dinan-nga dec in to bapia dindéc têtj ñac, têtj têm in dau mbo malac Epesas. Ñawapac ñatô nanj in to yom pi, nanj lau sêsa lêtj mockain-nga, sêwhê dandi kôc-kôc, senj Mwasin Dabuñ ña lêtj so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêj lau batê-nga, ma sêñyalê yom pi Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñapap dom. Ma ñac sêtoc mwasin sêsôm yom awha wakuc-nga sa hóc gêlêc mwasin honj.

Pol to yom dindéc têtj lau Korin-nga, tiger yom daêsam hêganôn lau sêkêj whiñ-nga honj, ma gitôm bu puc yac dôj bu datimêtê dauñ ñapap ma dasap mêtê ñayham dôj.

Pol ndê yom ñamata-nga

¹ Aô Pol, nanj Anôtô kêgalêm aô sa kêkuc in ñdê atac whiñ dec gati Yisu Kilisi ndê ñapotel. Alu yac nenj asidôwa Sostene ato bapia dindéc ² têtj Anôtô ndê gôlôwac dabuñ yêc malac Korin. Alu ato têtj mac lau honj nanj ati lau dabuñ, ñahu bu Anôtô piñ mac dôj am damiñ Yisu Kilisi. Aêc, Anôtô kêgalêm mac sa bu ati in ñdê lau dabuñ, awhiñ lau akêj gamenj honj, nanj sêtoc yac nenj Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê sa. Yisu tiger ti yac nenj Pômdau, ma ñac si Pômdau bocdinan. ³ Mwasin ti yom malô têtj mac, akêj Damanj Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm danje Anôtô tu in ñdê mwasin-nga

⁴ Tôm bêc honj aô gam danje anej Anôtô, tu mwasin nanj in kêtj têtj mac tu mac nem akêj whiñ Yisu Kilisi-nga. ⁵ Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-nga, dec Anôtô ndê mwasin kêsâlê mac ahuc, ma gêm mac sa bu anyalê Anôtô ndê yom ma asôm yom dau asê. ⁶ Ma ñalêj dinanj Anôtô ndê mwasin puñ ñawaê nanj yac ahoc asê pi Kilisi, nanj ñahu sip ñalôm gi, nanj dôj yêc mac nem ñalôm. ⁷ Tu dinan-nga têtj têm dindéc nanj mac honj ambo ti tamkwê ñandô bu alic bêc nanj Anôtô oc hoc yac nenj Pômdau Yisu Kilisi asê, nanj mac apônnda Ñalau Dabuñ ndê mwasin danj dom. ⁸ Ma Anôtô oc puc mac dôj bu alhac ñannga e bêc nanj yac nenj

Pômdau Yisu Kilisi mbu menj, dec mac oc alhac in angô-nga ti nem yom me giso mbasi. ⁹ Anôtô nanj kêgalêm mac sa bu piñ mac dôj anem damiñ in ñdê Atu Yisu Kilisi, yac nenj Pômdau, nanj gic bata bu yob mac ñalêj dinanj. Ma yom honj nanj in gic bata têtj yac, nanj oc kôm ñandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

¹⁰ O asidôwai. Yac nenj Pômdau Yisu Kilisi kêtj aô bu wanem gwelêj ñawaê ñayham-nga wanem in angô, ma tu dinan-nga dec aô bu w anem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhê daôm kôc-kôc-nga sinj! Apiñ daôm dôj ma ambo ti ñalôm tiger bu mac nem yom ti gauc danj so dau dom. ¹¹ O asidôwai. Aô gasôm yom dinanj ñahu bu Klowe ndê lau ñatô sêkêj puc aô bu mac nem lau ñatô sêsenj dandi e sêwhê dandi kôc-kôc. ¹² Aô gangô bu mac nem lau ñatô sêsôm bu sêñkuc aô Pol, ma ñatô sêsôm bu sêñkuc Apolos, ma ñatô sêñkuc Pita, ma ñatô sêsôm bu sêñkuc Kilisi. ¹³ Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aô Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac alinj busanju tu aô nenj ñaê-nga, a? ¹⁴ Aô gam danje Anôtô bu aô kaku mac nem lau daêsam dom. Aô kaku Krispas lu Gaius. ¹⁵ Tu dinan-nga dec oc tôm dom bu ñamalac danj sôm bu mac alinj busanju tu anej ñaê-nga. ¹⁶ Yomandô aô kaku lau nanj sêmbô Stepanas ndê andu sêwhiñ, magoc ñac lau dinanj enj. Aô bu wanju mac nem lau ñatô whiñ, dec kalhiñ sinj su. ¹⁷ Kilisi kêtj aô bu wanju lau dom, magoc in kêtj aô bu wanem mêtê. Ma ñawaê nanj gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, nanj yom ti ñaclai atu. Bocdinanj aô tanjkwê gauc atu-tu nom-nga bu nem aô sa tu wanem mêtê-nga dom. Mba! Aô gatec bu wakôm a gicso dau ndê ñaclai ti gêtj ñambwa.

Kilisi tôc Anôtô ndê ñaclai ti gauc atu asê

¹⁸ Aô gasôm yom dinanj, ñahu bu ñawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tôc Anôtô ndê ñaclai asê têtj yac lau nanj in bu nem yac si. Magoc lau nanj sic waê bu sêñinnga, nanj sêñgô yom pi a gicso dau gitôm yom gauc mbasi-nga. ¹⁹ Bu sêto Anôtô ndê yom danj yêc bocdec bu:

Lau ti gauc atu-tu nom-nga, ma ñac nanj gauc gêm bu sêñyalê gêtj honj ñahu, nanj wasen ñac si gauc su, ma watôc asê bu gêtj ñambwa. [Ais 29:14]

²⁰ Bocdinanj, mac lau tigauc ma gwalam akwa ma mac lau nom-nga nanj anjahê bu akip gêtj honj ñahu sa, mac nem gauc dau ñandô nde? Anôtô tôc asê bu ñamalac si gauc atu-tu nom-nga, in gitôm gêtj gauc mbasi-nga. ²¹ Ma in têtj in ñdê gauc atu asê bocdec bu. In kôm bu lau nom-nga sêtôm dom bu sêñyalê in ña ñac dau si gauc. Ma in ñdê ñawaê ñayham nanj yac ahoc asê, nanj

lau nom-nga sêlic bu yom gauc mbasi-nga. Tigenj Anötö dau gêlic nayaham bu nem lau nanj sêkêñ whinj njawê dau, nanj si. ²² Lau Israel-nga takwê bu sêlic gên dalô. Nac bu sêlic, dec oc sêkêñ whinj. Ma lau Grik sêñsalê yom ti gauc atu, bu sêngô dec oc sêkêñ whinj. ²³ Magoc yac mba mêtê hêganônj Kilisi ti inj ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kêkuc gên nanj lau Israel-nga takwê, nanj dom, ma bocdinanj dec sêkêñ whinj dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-nga. ²⁴ Magoc lau Israel ti lau Grik bocke nanj Anötö kêgalêm nac sa sêti inj ndê, nanj sêkôc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sênyalê bu inj Anötö ndê njaclai ti gauc njahu. ²⁵ Bu gauc nanj Anötö kêkuc, dec kêmasanj lêñ bu Yisu sip nom mej ma mbac ndu pi a gicso dau, nanj lau sêlic bu lêñ gauc mbasi-nga. Magoc Anötö ndê gauc dau hôc gêlêc njamalac si gauc atu-tu honj. Ma Anötö ndê lêñ dinanj, lau sêlic bu lêñ njaclai mba-nga, magoc hôc gêlêc njamalac honj si njaclai su.

²⁶ O asidôwai, akôc gauc pi daôm. Têñ ndoc mac anjô njawê nayaham tiwakuc ma atap Anötö ndê galem sa, nanj mac ambo atôm lau tiguac me lau ti njaclai atu, me lau tiwê? Mba! ²⁷ Anötö tac whinj bu ênyalinj lau nanj lau nom-nga sêlic bu lau gauc mbasi-nga, ma lau njaclai mba-nga, nanj sa, tu bu kôm lau tiguac ma lau tinjaclai maya sa têtj bêc njambu-nga. ²⁸ Lau nanj lau nom-nga sêpu ma sêlic bu lau waêmba ma lau njambwa, nanj Anötö kêyalinj nac sa, tu bu êngwininj lau nanj sêtoc dau sa-nga. ²⁹ Tu dinanj-nga dec gitôm dom bu lau danj sêngiyanj dau sa yêc Anötö anjô-nga. ³⁰ Bu Anötö dau pinj yac dônj tam daminj Yisu Kilisi, nanj ti yac neñ gauc njahu. Ma Kilisi dau ti yac neñ njahu dati lau gitêtj ti lau dabun-nga, ma inj ti njahu Anötö gêm yac si-nga. ³¹ Bocdinanj, anjuc yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Asa nanj bu po dau sa, nanj po dau sa tu Pômdau-nga enj. [Jer 9:24]

2

Pol gêm mêtê na inj dau ndê gauc ti licwalô dom

¹ O asidôwai, gauc nem têtj njamata-nga nanj aô gahôc asê mac. Têñ ndoc dinanj aô gahêgo dauñ pi yom nayaham-nayaham me yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötö ndê yom sa têtj mac-nga dom. Mba! ² Aô gahu yom pi gêtj daêsam sinj, njahu bu aô gauc gêm tidônj bu wasôm yom pi Yisu Kilisi tawasê, ma pi inj ndê mbac ndu pi a gicso dau. ³ Têñ têtj aô gahôc asê mac, nanj aô gamenj tôm ngac ti licwalô dom. Aô gatôc dauñ ma katitec njandô tu gwelenj nanj Anötö kêñ sip aô amanj-nga. ⁴ Ma aô gam mêtê ti gasôm yom têtj mac kakuc gauc atu-tu nom-nga tu wambac yom mac-nga dom. Aô gasôm anej yom ma

Anötö ndê Njalau têtj inj ndê njaclai asê bu puc anej yom dônj. ⁵ Nalêñ dinanj mac nem akêñ whinj njahu sip anej gauc me njamalac si gauc dom, magoc sip Anötö ndê njaclai.

Njalau têtj Anötö ndê gauc atu asê

⁶ Bocdinanj, têtj ndoc yac bu anem mêtê, nanj tanjkwê gauc atu-tu nom-nga tu puc yac mba yom dônj-nga dom. Mba. Magoc yac bu ambo awhinj lau nanj sêkêñ whinj njanga, nanj dec oc tôm bu yac asôm yom ti gauc atu-tu têtj nac. Magoc yom dau kêkuc lau nom-nga si gauc, me gôlinjwaga têtj dindec-nga nanj oc sêninga, nanj si gauc dom. ⁷ Mba. Yom nanj yac ahoc asê, nanj kêkuc Anötö ndê gauc, ma hêganônj lêñ nanj inj kêmasanj munj-nga andô lê, tu bu nem yac lau nanj dakêñ whinj Yisu, nanj si, ma datap inj ndê njawasi sa. Lêñ dau kêkuc inj ndê gauc atu, nanj njahu sip njalôm gi, ma yêc sinj dau têtj lau nom-nga. ⁸ Gôlinjwaga têtj dindec-nga danj sênyalê lêñ dau njahu dom. Nac bu sênyalê, dec oc tôm dom bu sêkic yom bu sêndic Pômdau Njawasi Njatau ndu pi a gicso dau. ⁹ Magoc nac sênyalê dom. Tôm Anötö ndê yom nanj sêto yêc munj su, nanj whê sa bocdec bu:

Gêtj nayaham nanj Anötö kêmasanj gwananj tu lau nanj atac whinj inj-nga, nanj lau danj sêlic dom, danj sêngô njawê dom, ma lau danj sênyalê dom. [Ais 64:4]

¹⁰ Tigenj Anötö ndê Njalau têtj gêtj dau asê têtj yac. Bu Njalau dau kip gêtj honj njahu sa, ma kêyalê gêtj honj. Ma inj kêyalê Anötö ndê gauc atu-tu, nanj njahu sip njalôm gi, nanj whinj. ¹¹ Anjô! Asa gitôm bu ênyalê yom nanj njamalac danj gauc gêm yêc ndê njalôm? Lau danj sênyalê dom, magoc njamalac dau ndê njalau kêyalê inj ndê gauc. Ma bocdinanj lau danj sênyalê Anötö dau ndê gauc dom, magoc Anötö ndê Njalau tawasê kêyalê. ¹² Anötö tac whinj bu yac tanjalê mwasinj nanj inj kêñ têtj yac njambwa. Tu dinanj-nga dec njalau nanj inj kêñ têtj yac, nanj njalau nom-nga danj dom, magoc inj dau ndê Njalau. ¹³ Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê mwasinj dau. Magoc yac asôm yom anjuc gauc atu-tu nanj lau nom-nga sêtoc sa, nanj dom. Yac asôm asê tôm Njalau Dabunj kêdôhônj yac. Yom njandô pi gwelenj nanj Anötö kôm tu yac neñ gatanj-nga, nanj yac asôm asê têtj lau nanj Njalau Dabunj mbo nac si njalôm, anjuc yom ti gauc nanj Njalau dau kêñ têtj yac. ¹⁴ Magoc lau nanj Anötö ndê Njalau mbo nac si njalôm dom, nanj oc sêtôm dom bu sêkôc yom nanj Njalau dau kêdôhônj yac, nanj sa. Njahu bu nac sêlic gêtj dau gitôm gêtj gauc mbasi-nga, ma tôm dom bu sênyalê. Nalêñ tigenj nanj tôm bu sênyalê, nanj Njalau Dabunj whê nac si gauc sa. ¹⁵ Bocdinanj yac lau nanj dakôc Njalau Dabunj sa su, nanj datôm bu tanjahê ti tanjalê gêtj honj njahu. Magoc lau nanj sêkôc Njalau sa su dom, nanj sêtôm dom bu sênyalê yac neñ

ñahu. ¹⁶ Gauc nem Anötö ndê yom dan, nan sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa gitôm bu êndôhôn inj? [Ais 40:13]

Lau nom-nga dan sênjalê dom, magoc yac tanjalê, ñahu bu Njalau Dabuñ tóc Kilisi ndê gauc asê têtj yac.

3

Lau Korin-nga sêkêj whinj gwalec

¹ O asidôwai hac. Têtj ndoc aô gambu gawhinj mac, nan aô gasôm yom têtj mac tôm gasôm têtj lau nom-nga nan Njalau Dabuñ gêm gôlinj ñac dom. Ñahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lêtj akêj whinj Kilisi-nga. ² Yom nan aô gasôm têtj mac, nan tôm aô gakêj mac anôm su ñambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec nan sêtôm dom bu sênej gêtj ñanjga. Ma kwahic d ec aô galic bu mac ambo bocdinanj ñapanj. ³ Ñahu bu tôm bêc hoj mac am lêmuj ti asenj daôm ñapanj. Mac asap lêtj nom-nga dôj ñapanj, dec tóc asê bu mac anjuk lêtj ñalôm akwa-nga, ma Njalau Dabuñ gêm gôlinj mac nem lêtj dom. ⁴ Bu mac awhê daôm kôc-kôc, ma mac nem lau ñatô sêsôm bu sênjuc aô Pol, ma ñatô sêsôm bu sênjuc Apolos. Mac nem gauc dinanj inj gauc nom-nga ñambwa.

Aposel sem gwelenj sêtôm lau akinj ñambwa

⁵ Aô bu wandac mac bu Apolos i ñ asa? Ma aô Pol dec aô asa? Anjô su nanj. Yac lau akinj ñambwa, nan ahoc Pômdau ñawaê asê, ma tu ñawaê dinanj-nga dec mac akêj whinj inj. Yac akôm mba gwelenj têtjtêtj tôm inj kêtj têtj yac. ⁶ Aô d auj gatôm ñgac nanj sô gêtj ñawhê sip nom. Ma Apolos inj gitôm ñgac nanj kêsôwê bu sip gêtj ñawhê nanj aô gasô. Magoc Anötö dau kôm gêtj dau po pi menj. ⁷ Bocdinanj atoc ñgac nanj sô gêtj, me ñgac nanj kêsôwê bu, nanj sa dom, bu alu ñgac akinj ñambwa. Atoc Anötö sa, bu inj kôm gêtj po tiatu. ⁸ Ñamalac nanj sô gêtj ñawhê, ma ñamalac kêsôwê bu sip-nga, inj lu-lu si gwelenj ñahu tigenj. Ma Anötö oc kêtj ñaôli têtj inj lu, ênjuc gwelenj nanj inj lu sêkôm. ⁹ Gwelenj ñawaê ñayham-nga nanj yac akôm ambo mac ñalôm, nanj gitôm yac akôm gwelenj yêc yac mba ôm têtjtêtj dom. Mba. Bu mac hoj atôm Anötö ndê ôm tigenj, ma yac atôm inj ndê lau akinj nanj akôm gwelenj yêc ôm dau.

Gôlôwac dabuñ sêtôm Anötö ndê andu

Ma mac atôm Anötö ndê andu nanj inj bu kwê sa. ¹⁰ Tôm Anötö ndê mwasinj puc aô dôj dec aô gam mêtê mac. Aô gakôm gwelenj dinanj gitôm gwalam akwa kwê andu-nga, nanj kêsuhuj alhò sip nom gi. Ma lau ñatô nanj sem gwelenj mêtê-nga sênjuc aô, nanj sêtôm lau nanj sic danj ti lêtôm ma akinj kwa pi alhò nanj aô kasuhuj muj su. Mac lau asa nanj bu akôm gwelenj tu andic dabinj andu dau-nga, nanj ayob daôm bu akôm gwelenj

dau ñapep enj. ¹¹ Bu Yisu Kilisi tawasê inj ti yac nenj dakêj whinj ñahu. Kilisi dau gitôm alhò nanj Anötö kêtj bu lau sêkwê andu pi-nga, ma alhò ñandô danj yêc dom. ¹² Lau ñatô sêkôm gwelenj ñayham tu bu sêkwê andu sa pi alhò dau, nanj gitôm sêkwê andu ña gol me silba me hoc ñayham. Magoc lau ñatô sêkôm gwelenj bambalinj, nanj gitôm sêkwê andu ña gêtj ñambwa gitôm kwanj me a baba-lê. ¹³ Têtj bêc ñambu-nga Anötö oc êjnsahê lau tigenj-tigenj si gwelenj ña ya, ma ya oc tóc ñac si gwelenj ña-ñandô asê tiawê. ¹⁴ Ñac nanj sêkôm gwelenj ñayham, nanj si gwelenj ña-ñandô oc gacgenj yêc. Ya oc nenj su dom, ma ñac oc sêtap si ñaôli sa. ¹⁵ Magoc ñac nanj sêkôm gwelenj bambalinj, nanj ya oc êjnsahê ñac si gwelenj ma nenj hoj su ninja. Ñac lau dau oc sêwê sa yêc yawahô, magoc ñac si gwelenj ñandô danj oc gacgenj yêc dom.

Lau sêkêj whinj-nga si ñahu yêc nom dom

¹⁶ O lauhac! Mac atôm Anötö ndê lôm dabuñ, ma Anötö ndê Njalau mbo mac nem ñalôm. Mac anjalê yom dinanj, me mba? ¹⁷ Yomandô, mac atôm Anötö ndê lôm, ma lôm dau inj gêtj dabuñ. Tu dinanj-nga asa nanj kôm Anötö ndê andu dabuñ tisac, nanj Anötö oc kôm inj tisac bocdinanj.

¹⁸⁻²⁰ Anjsau daôm pi gauc nanj lau nom-nga sêlic bu gauc atu-tu, nanj dom. Bu gauc nanj lau nom-nga sêlic bu gauc atu-tu, nanj Anötö gêlic tôm gêtj gauc mbasi-nga. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu nanj ñamalac sêtoc dau sa pi, nanj Anötö oc nem kwi ti ñac si akô bu sêsip sêndi-nga. [Jb 5:13]

Ma yom danj tiyham sêto yêc bocdec bu:

Pômdau kêyalê gauc nanj lau nom-nga sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma inj gêlic gitôm gêtj ñandô mbasi-nga. [BW 94:11]

Bocdinanj, mac nem asa nanj gauc gêm bu inj ñamalac ti gauc atu-tu pi gêtj nom-nga, magoc kêyalê Anötö dom, nanj hu gauc nom-nga sinj, ma ti ñamalac gauc mbasi-nga. Ma ñalêj dinanj dec oc tôm bu inj ti ñamalac tigauc yêc Anötö anjô-nga.

²¹ Bocdinanj dec atoc daôm sa tu anjuk aô Pol, me Apolos, me ñamalac danj-nga dom! Bu gêtj ñayham hoj nanj tôm bu po mac sa, nanj menj akêj Anötö tigenj. ²² Inj kêkinj aô Pol, lu Apolos ma Pita atôm lau akinj, tu bu anem mac sa-nga. Ma mac nem gamej ambo-nga ti nem têm ambo tamli-nga ma têm ambac ndu-nga, gêtj nanj kwahic dec sêmo ti gêtj nanj oc sêhóc asê tijnambu, gêtj hoj dinanj Anötö ti ñadau ma kêtj têtj mac bu nem mac sa. ²³ Ma Anötö tigenj pinj mac dôj am daminj Kilisi, ma Kilisi ndê ñahu yêc Anötö dau.

4

Lau aposel si gwelenj ti sakinj

¹ Bocdinañ, alic yac atôm Kilisi ndê lau akij ñambwa, nañ inñ gêlic yac atôm bu akôm inñ ndê gwelen, dec kên Anötô ndê yom nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ sip yac aman. ² Ma yac hoñ tanjalê su, bu yac neñ ñadau bu kên gwelen sip yac aman, nañ dayob ñapep dandic ñawaê. ³⁻⁴ Bocdinañ inñ lêtj solop bu yac datôc gwaniñ yac neñ gwelen ti sakinj tu bu tanjahê bu yac akôm ñapep me mba. Aô neñ atac pa su pi gwelen nañ Anötô kên sip aô aman. Tigenj yom dinañ whê aô sa bu aô ñgac akij gitên lec dom. Aô gahêgo dauñ tu gauc bocke mac akôc, me lau ñatô sêkôc, me aô dauñ gakoç pi anej sakinj-ña lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ñadau bu êñsahê aô-ña. ⁵ Bocdinañ gauc nem bu anjahê lau pi ñac si lêtj ti sakinj ñagahô dom, ahôñ Pômdau ndê bêc bu mba meñ-ña. Têñ dinañ gên nañ sinj dau yêc ñasec ñalôm, ma gauc hoñ nañ yêc ñamalac si ñalôm, nañ Pômdau dau oc hoc asê tiawê. Ma têtj dinañ lau hoñ nañ sic waê bu sêtap waê sa, nañ oc sêtap sa akêñ Anötô tôm ndi.

⁶ O asidôwai hac. Aô gato yom dinañ pi lau Apolos gitôm yom gôlinj dañ, tu bu wawhê mac nem gauc sa-ña. Aô bu wandôhônj yom ñalhô dañ têtj mac, nañ sêsôm bocdec bu, “Ayob bu akôm gên dañ so Anötô ndê yom nañ sêto yêc, nañ dom.” Mac bu anjalê yom dau ñahu, dec oc tôm dom bu mac atoc ñamalac dañ sa hôc gêlic dañ su. ⁷ Am asa nañ toc daôm sa, nañ ngô. Asa sôm bu am hôc gêlic lau ñatô? Ma am nem gên sake yêc, nañ am tap sa yêc Anötô ndê dom? Ma am nem gauc ti gên ñayham hoñ bu meñ akêñ Anötô, dec tu sake-ña am toc daôm sa bu am nem gên hoñ ñahu am daôm?

⁸ Bocke? Anötô ndê mwasinj kêsâlê mac ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm lau ti lêtjôm Anötô ndê mwasinj-ña, a? Mac atap têtj ñambu-ña sa su, dec andôc atôm kinj ma kwin ma am gôlinj awhiñ Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê! Têm dau bu meñ sa su, dec oc ñayham kêtêc, ma bocdinañ dec oc tôm bu yac hoñ danem gôlinj dawhiñ dauñ. Magoc mba! ⁹ Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau waêmba nañ atinambu lau hoñ, ma atôm lau nañ sêkic yom bu sêndic ñac ndu. Aô gauc gêm bu Anötô kégwiniñ yac ma kênj yac ambo bocdinañ atôm dôhônj bu lau hoñ ma anjela sêwhiñ sêlic. ¹⁰ Tu Kilisi-ña dec lau nom-ña sêlic yac atôm lau gauc mbasi-ña. Magoc yêc Kilisi ndê lau ñalôm, mac apo daôm sa bu ati lau ti gauc atu-tu, a? Yac lau licwalô mba, magoc mac lau ti licwalô atu, a? Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic lec lau waêñ mba? ¹¹ Ñasawa balinj su e meñ têtj kwahic dec, yac ahôc ñawapac daêsam. Gênj yô yac, bu yô yac, yac mba ñakwê mbasi, lau sic yac, ma yac mba gameñ andôc-ña mbasi. ¹² Yac aman am gwelen atu tu akôm kwanj dauñ-ña. Lau sêpu yac, tigenj yac am

mbec ñac ô. Sêkêñ kisa yac, magoc ahôc ti atac pa su. ¹³ Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom malô ô. Sêlic yac atôm gên ñapopoc nom-ña ñambwa. Ñawapac kainj dinañ yac ahôc ñapanj.

¹⁴ Aô gato yom dinañ tu bu wakôm mac mayam daôm-ña dom. Mba. Aô galic mac tôm anej balêkoc atac whiñ-ña, ma tu dinañ-ña dec gato tu wakêñ puc mac-ña. ¹⁵ Yêc Kilisi ndê gôlôwac dabuj ñalôm, lau daêsam sêmbo, nañ sêtôm bu sêndôhônj mac. Tigenj tôm dom bu mac alic ñac tôm damami. Magoc aô galic dauñ tôm mac damam, ñahu bu mac akêñ whiñ Yisu Kilisi tu ñawaê ñayham nañ aô gahoc asê pi inñ-ña. ¹⁶ Tu dinañ-ña dec wanjilí mac bu anjuc anej lêtj. ¹⁷ Ma bocdinañ dec aô bu wanjij Timoti têtj mac loc. Inñ sap Pômdau dôñ ñanjanj en, ma inñ anej balê atac whiñ-ña solop. Anej yom ti lêtj hoñ nañ gasa tu kakuc Yisu Kilisi-ña, nañ inñ oc whê sa bu kên gauc mac. Ma inñ oc êndôhônj mac êñkuc mêtê nañ aô gam, ma yom nañ aô dauñ kadôhônj têtj gôlôwac dabuj yêc gameñ hoñ.

¹⁸ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa kêtêc ma sêpu aô ti anej yom, ñahu bu ñac gauc gêm bu aô oc watêñ mac waloc dom. ¹⁹ Tigenj Pômdau bu lic ñayham, dec ñasawa sauñ en aô oc waloc. Ma aô oc wakip lau nañ sêtoc dau sa, nañ si yom ñahu sa. Ma gênj dau whiñ, nañ oc wanyalê ñaclai bocke dec puc ñac dôñ. ²⁰ Bu lau nañ Anötô gêm gôlinj ñac, nañ sêsôm yom ñambwa dom, magoc Anötô ndê ñaclai puc ñac si yom dôñ. ²¹ Bocke? Mac atac whiñ bu aô waloc ma wamatôc mac tôm damba nañ hi inñ ndê balêkoc ña sô, me mac atac whiñ bu aô waloc ma wanjuc mêtê atac whiñ-ña ti lêtj yom malô-ña?

5

Yom pi ñgac mockaiñ-ña

¹ Lau daêsam sêngô ñawaê pi ñgac mockaiñ-ña dañ nañ mbo mac nem gôlôwac dabuj ñalôm. Yac gauc gêm bu lau sambuc sêkôm mêtê sac, magoc ñac oc sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ñgac dinañ kôm, nañ dom. Inñ gêm awhê nañ inñ damba gêm muj su. ² Bocke? Mac atoc daôm sa ma alic mêtê dau ñayham, a? Oc tôm bu inñ ndê mêtê kôm mac nem ñalôm ñawapac ma mayam daôm atu, e atinj inñ su yêc gôlôwac dabuj ñalôm. Magoc tu sake-ña mac akôm dom? ³ Kwahic dec aô gambo ahê mac, magoc anej ñalôm sambuc yêc whiñ mac. Ma aô gauc gêm lêtj tamatôc ñgac dau-ña gwananj su, gitôm aô dauñ gambo gawhiñ mac ma yac tamatôc inñ. ⁴ Tu yac neñ Pômdau Yisu ndê ñaê-ña, aô wasôm têtj mac bu akac daôm sa ma amatôc giso dau. Anjalê bu Pômdau Yisu ndê ñaclai yêc mac, ma anej ñalôm sambuc yêc whiñ mac bocdinañ. ⁵ Atinj ñgac dau su yêc

gôlôwac dabun ñalôm, ma akêñ inj mbu sip Sadañ ndê gôlinj ñapu. Nalêñ dinañ dec mboe inj oc nem dau kwi ma hu ndê mêtê ñalôm akwa-nga sinj. Ma bocdinañ dec têtj Pômdau ndê bêc êmatôc lau-nga, inj ndê gatu oc ninja dom.

⁶ Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc nem yist. Mac anyalê su bu yist ñagec oc êñsôwec malô-malô yêc bolom ñalôm e nem bolom sambuc ahuc. Ma mêtê sac gitôm bu êñsôwec yêc gôlôwac dabun ñalôm gitôm yist. ⁷ Tu dinañ-nga dec atinj ñgac mockaiñ-nga dinañ su yêc gôlôwac dabun ñalôm, bu inj ndê mêtê ñalôm akwa-nga gitôm yist. Ma bocdinañ dec mac oc ambo atôm bolom wakuc yist mbasi-nga. Bu Kilisi, nañ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-nga, nañ kégaho mac su yêc lêtj ñalôm akwa-nga, dec mac ati lau wakuc su. ⁸ Bocdinañ dec atec yist akwa nañ ñahu sip mêtê sac, tôm lau Israel-nga nañ sêkôc yist hoñ su yêc ñac si andu têtj ndoc Pasowa-nga. Ma asa nem lêtj tiwakuc, tu bu andi atôm bolom yist mba-nga, nañ ñahu hêganôñ lêtj ñawasi ma lêtj yom ñandô-nga.

⁹ Aô gato bapia danj têtj mac munj su, ma gasôm têtj mac bu andic ahê lau mockaiñ-nga. ¹⁰ Aô gato yom dau hêganôñ lau sambuc dom. Aô gato hêganôñ lau nañ sêmbo gôlôwac dabun ñalôm, nañ sêkôm sac. Ñahu bu lau sambuc si lêtj mockaiñ-nga me mêtê sênerj gêtj ñawahô-nga me mêtê sêñsau lau tu sêñgaho ñac si gêtj-nga me lêtj sênem akinj gwam-nga, nañ gêm nom ahuc sambuc. Ma aô bu wasôm têtj mac bu andic ahê lau sambuc ti ñac si lêtj sac, dec oc tôm dom bu mac atap ñasawa danj sa yêc nom tu ambo-nga. ¹¹ Aô gasôm têtj mac bu andic ahê ñamalac bocke nañ sam dau bu ñamalac kêtj whiñ-nga, magoc kôm sac ñapanj, Mac nem asa nañ kôm mêtê mockaiñ-nga, me gêtj gêtj ñawahô, me gêm akinj gwam, me sôm yom sac-sac, me nôm gêtj e kêtjinj inj, me kêsau lau bu êñgaho ñac si gêtj, nañ andic ahê inj ñapep. Andôc awhiñ inj, ma anej gêtj awhiñ inj dom.

¹²⁻¹³ Gweleñ tamatôc lau nañ sêmbo gôlôwac dabun ñalôm dom, nañ gic waê yac dom. Anôtô dau oc êmatôc ñac. Magoc lau nañ sêmbo gôlôwac dabun ñalôm bu sêkôm sac, dec inj yac neñ gweleñ bu tamatôc ñac. Akôm tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bu:

Ñamalac bocke nañ kôm sac, nañ atinj inj su yêc mac nem toñ ñalôm. [Diut 17:7]

6

Lêtj tamatôc ñawapac-nga

¹ Tu sake-nga dec mac akêñ lau sêkêñ whiñ-nga si yom têtj ñgac êmatôc yom-nga nañ kêtj whiñ dom, bu êmatôc? Yom danj bu yêc ñamalac sêkêñ whiñ-nga lu ñasawa, dec mac daôm amasanj. ² Anyalê tidôñ! Têtj ndoc Yisu mbu meñ, nañ Anôtô oc kêtj gwelenj

sip i ñ ndê lau dabun amba, bu sêmatôc lau nom-nga. Gweleñ dau inj gweleñ atu andô, ma yom nañ kwahic dec yêc lau sêkêñ whiñ-nga ñasawa, nañ gitôm gêtj saunj. Boc-dinañ dec mac atôm bu amatôc. ³ Ma anyalê gêtj atu danj tiyham. Yac oc tamatôc anêla sac si yom whiñ. Bocdinañ têtj têtj kwahic dec-nga yac datôm bu tamatôc yom bocke nañ yêc yac ñasawa. ⁴ Tu dinañ-nga dec yom bu yêc mac nem ñamalac lu ñasawa, nañ tu sake-nga mac akêñ têtj lau nañ si ñaê mba yêc gôlôwac dabun ñalôm, bu sêmatôc? Mac daôm atôm dom bu amatôc, a? ⁵ Aô gato y om dindec bu wakôm mac mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem gôlôwac dabun ñalôm, ñamalac tigauc nañ gitôm bu êmatôc lau sêkêñ whiñ-nga si yom, nañ danj mbo dom, a?

⁶⁻⁷ Bocke dec mac nem danj kêtj inj ndê asidôwa danj kalhac lau nañ sêkêñ whiñ dom, nañ anjô-nga, tu bu sêmatôc injlu si yom-nga? Tu mac akôm bocdinañ-nga dec ku mac nem lêtj anjku Kilisi-nga dula su. Mac nem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô bu sêkôm sac têtj mac, me sêsôm yom tasanj bu sêñgaho mac nem gêtj ñatô su, dec wasôm têtj mac bu ahu gêtj dau sinj têtj ñac ma ahôc ñawapac dau! ⁸ Magoc mac akôm dom. Mac daôm akôm sac têtj daôm, ma anjgaho nem asidôwai si gêtj su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

⁹ Anjô ma anyalê! Lau nañ sêkôm mêtê sac, nañ si danj oc wêkaiñ ndê mala yêc Anôtô ndê gameñ undambê-nga dom. Akôc gauc ñapep ma anjau daôm dom. Lau nañ sêkôm mêtê mockaiñ-nga ñalêñ tidau-tidau nañ so pwac nañ Anôtô kêmatinj tidôñ tu lauwêhê ma laungac sênem dandi-nga, laungac nañ sêkêñ dau têtj laungac ñatô, lau nañ sem akinj gwam, ¹⁰ lau kanj, lau nañ senj gêtj ñawahô, lau nañ sênôm gêtj e kêtjinj ñac, lau nañ sêsôm yom sac-sac, lau nañ sêñsau lau tu sêñgaho ñac si gêtj-nga, lau kaiñ dinañ si danj oc wêkaiñ ndê mala yêc Anôtô ndê gameñ dom. ¹¹ Munj-nga mac nem lau ñatô sêsa lêtj sac bocdinañ. Tigenj kwahic dec yac neñ Anôtô kôm gwelenj pi mac ña inj ndê Ñalau Dabun. Inj kêgwasiñ mac nem sac hoñ su ginja, ma kôm mac ati lau dabunj ma lau gitêñ tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga.

¹² Mac nem lau ñatô sêsôm yom bocdec bu, “Gêtj hoñ gitôm bu yac dakôm. Yao danj yêc dom.” Magoc aô wasôm têtj mac bu gêtj hoñ oc nem yac sa dom. Yomandô, gêtj hoñ gitôm bu yac dakôm, ma yao danj yêc dom. Magoc aô dauñ gateg bu gêtj danj nem gôlinj aô. ¹³ Ma mac nem lau ñatô sêsôm bu, “Anôtô kêtj gêtj danen-nga tu ñatac-nga, ma kêtj ñatac tu gêtj danen-nga-nga. Magoc inj oc senj gêtj danen-nga ma ñatac lu-lu su sêninga.” Tu ñac si yom dinañ-nga dec sêlic si ñamlic

tôm gêj nambwa-nga ma sêkêj si njamlic bambalin tu sêkôm mêtê mockainj-nga tidau-tidau. Magoc anjô! Anötô kêmasanj yac ne njamlic tu danem akinj Pômdau-nga, ma Pômdau ndê gwelen nem yac si-nga gic waê yac gatuj tigen dom, magoc gic waê yac nen njamlic whinj. ¹⁴ Anötô ndê naclai unj Pômdau sa akêj lau batê-nga, ma oc unj yac sa ti njamlic sambuc bocdinanj.

¹⁵ Anjô su nan! Mac nem akêj whinj pi mac dôj am daminj Kilisi, dec kôm mac nem njamlic ti inj ndê nandô nandanja danj. Mac anjalê yom dindec, me mba? Ma bocke dec mac alic nayaham bu akôc Kilisi ndê nandô nandanja ma asap pi awhê mockainj-nga? Lêj dau sac sambuc! ¹⁶ Ngac danj bu yêc whinj awhê mockainj-nga danj, nanj injlu sêti njamlic tigen. Mac anjalê, me mba? Gauc nem Anötô ndê yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Injlu oc sêti gêj tigen. [Gen 2:24]

¹⁷ Magoc asa nanj sap Pômdau dôj, nanj Nalau piinj injlu dôj sêti gêj tigen.

¹⁸ Bocdinanj alhó su yêc mêtê mockainj-nga. Bu asa nanj kôm mêtê mockainj-nga nanj kôm mêtê sac têj dau njamlic, bu mêtê dau kêyainj inj ndê njamlic hôc gêlêc mêtê sac njatô nanj inj bu kôm. ¹⁹ Anjô! Anötô kêj Nalau Dabunj têj mac lau tigen-tigen ma inj mbo nem njalôm, dec mac nem njamlic gitôm Nalau ndê lôm dabunj. Anjalê, me mba? Mac njadau daôm dom. ²⁰ Mba! Anötô gêmlhi mac su ati inj ndê, ja njali atu. Tu dinanj-nga dec ayob nem njamlic njapep, tu bu gêj hoj nanj mac akôm, nanj oc po Anötô ndê waê sa.

7

Yom pi lauwê ti laungac sênem dandi-nga

¹ Kwahic dec aó bu waó yom njatô nanj mac ato sip nem bapia. Mac ato yom pi mac nem gauc bocdec bu, lauwê ma ngac bu sênem dau dom, dec oc nayaham. ² Gauc dinanj inj nayaham, magoc lêj mockainj-nga kêsôwec tiatu yêc nom, ma tu dinanj-nga dec wasôm têj mac bu inj lêj nayaham kêlêc bu lauwê sênem ngac sa, ma laungac sênem awhê sa. ³ Ma ngac danj êngaminj dau têj ndê awhê dom, ma awhê êngaminj dau têj ndê akwej dom. ⁴ Bu awhê danj ti njadau dau ndê njamlic tawasê dom, inj nakwej ti njadau whinj. Ma ngac danj ti njadau dau ndê njamlic tawasê dom, inj ndê awhê ti njadau whinj. ⁵ Bocdinanj awhê lu ngac sêngaminj dau têj dandi dom, mboe injlu si danj ndê njalôm kac inj e Sadanj êntôm inj bu kôm mêtê mockainj-nga. Injlu bu si njalôm pitigenj bu sêmo ahê dau njasawa saunj bu sênem dabunj dau tu sêtej mbec-nga, dec oc tôm. Magoc têj t êm dau pacndê, nanj sêmo sêwhinj dau tiyham. ⁶ Aó gauc gêm bu inj lêj nayaham bu lauwê ma ngac sênem dau, ma tu dinanj-nga dec gawhê yom dau sa têj mac. Magoc aó gato tu bu wandic yomsu

lauwhê ma ngac hoj bu sênem dau-nga lec dom. ⁷ Aó tac whinj bu lau hoj sêmo sêtom aó dec gambo. Tigenj Anötô gic sam inj ndê mwasinj tidau-tidau têj njamalac tigen-tigenj tôm gi. Yac hoj dawêkainj mwasinj kainj tigenj dom.

⁸ Aó bu wasôm yom pi laungac sawa, ma lauwê sawa. Nac bu sênem awhê me ngac wakuc dom, ma sêmo sêtom aó gambo, dec oc nayaham. ⁹ Magoc njac bu sênsahê bu sêtom dom bu sêtimêtê dau tu lêj njalôm njagalac-nga, nanj inj oc nayaham hôc gêlêc bu lauwê sawa sênem ngac sa, ma laungac sawa sênem awhê sa tiyham.

¹⁰ Aó bu wakêj njagôlinj danj têj lauwê ma ngac nanj sem dau sa su. Aó tanwasêj nenj yom dom, bu Pômdau dau kêj njagôlinj bocdec bu, awhê danj hu ndê akwej sinj dom. ¹¹ Magoc inj bu hu ndê akwej sinj, nanj nem ngac wakuc dom. Inj ênsahê bu êmasanj yom whinj nakwej tiyham ma mbu ndi mbo whinj inj. Bu mba, nanj inj mbo tawasê. Ma njagôlinj tigenj dinanj gic waê laungac bocdinanj. Ngac danj hu ndê awhê sinj dom.

¹² Ma aó bu wasôm yom têj mac hoj, pi awhê lu ngac nanj sem dau sa su, magoc danj kêj whinj, ma danj kêj whinj dom. Yom dindec Pômdau sôm têj aó dom, aó dauj gauc gêm bu inj lêj nayaham dec bu wasôm têj mac. Ngac kêj whinj-nga danj bu ndê awhê kêj whinj dom, magoc awhê dau tac whinj bu mbo whinj inj, nanj ngac dau hu inj sinj dom.

¹³ Ma awhê kêj whinj-nga danj bu nakwej kêj whinj dom, magoc ngac dau tac whinj bu mbo whinj inj, nanj awhê dau hu nakwej sinj dom. ¹⁴ Nahu bu Anötô oc lic injlu si sem dau-nga bu njadômbwi tu injlu si danj kêj whinj dom-nga lec dom. Mba. Tu awhê me ngac nanj kêj whinj-nga, dec Anötô gêlic injlu si sem dau-nga dinanj tôm gêj dabunj. Bu bocdinanj dom, dec Anötô oc lic balêkoc nanj injlu sêkwê asê bu njadômbwi. Magoc mba. Inj gêlic injlu si balêkoc bu dabunj tu inj nanj kêj whinj-nga.

¹⁵⁻¹⁶ Bocdinanj inj lêj nayaham bu lauwê ma ngac kainj dinanj nanj sem dau su, nanj sêhu dandi sinj dom. Bu mboe am awhê nanj kêj whinj, oc ti lêj bu am nem akwej nanj kêj whinj dom, nanj oc tap Anötô ndê mwasinj nem inj si-nga sa. Ma am ngac nanj kêj whinj, mboe am oc ti lêj bu Anötô nem am nem awhê nanj kêj whinj dom, nanj si. Asa kêyalê? Magoc yom dau inj bu ti balanj njanja tu lauwê ma laungac sêhu dandi sinj-nga dom. Bu Anötô kêgalêm yac sa bu dambo ti yom maló. Bocdinanj ngac nanj kêj whinj dom bu tac whinj bu hu ndê awhê kêj whinj-nga sinj, nanj dec alhac inj ahuc dom. Ma awhê nanj kêj whinj dom, nanj bocdinanj.

Anötô ndê galem, ma lêj dambo-nga

¹⁷ Aó gakêj njagôlinj danj têj gôlôwac dabunj hoj nanj gam mêtê njac su, nanj hêganôj

yom hoj dindec, ma njagôlinj dau bocdec bu. Pômdau dau kêmasanj njamalac si lêj têtjêj su, ma njalêj bocke nanj njamalac danj mbo têtjêj ndoc Anôtô ndê galem tap in sa, nanj inj gauc nem bu hu sinj dom. ¹⁸ Anôtô bu ênjgalêm njac nanj sêsê in ndê njamlic njatô su kékuc nau Israel-nja si pwac, nanj sa, nanj goc sêc gêtjêj dau ahuc dom. Inj bu ênjgalêm njac danj sa nanj sêsê in su dom, nanj goc sêsê inj dom. ¹⁹ Yac bu dasê laungjac me dasê njac dom, inj gêtjêj njandô dom. Gêtjêj njandô dau bocdec bu, yac dananj wambu Anôtô ndê yom hoj manj. ²⁰ Njalêj bocke nanj lau sêmbo têtjêj ndoc Anôtô kêgalêm njac sa, nanj sêsap dôj njapanj. ²¹ Am bu awhê me njac akiñ njambwa têtjêj têtjêj Anôtô ndê galem tap am sa, nanj goc hêgo daôm dom. Am bu tap lêtjêj danj sa bu nem njadau ênjgapwêc am su, dec oc tôm, magoc inj gêtjêj atu dom. ²² Bu awhê me njac akiñ njambwa nanj Pômdau kêgalêm in sa, nanj Pômdau kêgapwêc inj su yêc sakinj mêtê sac-nja. Ma am asa nanj gêm akiñ lau danj dom, magoc Pômdau kêgalêm am sa, nanj goc anyalê njapep bu kwahic dec am ti Kilisi ndê awhê me njac akiñ. ²³ Kilisi gêmlihi mac su na njaoi atu. Tu dinanj-nja dec anyalê njapep bu njamalac nom-nja danj ti mac nem njadau njandô dom. ²⁴ O asidôwai hac! Njalêj bocke nanj mac ambo têtjêj ndoc Anôtô ndê galem tap mac sa, nanj gauc nem bu akôm njapanj ambo Anôtô anjgô-nja.

Yom pi lau nanj sem dandi sa su dom

²⁵ Aô bu wasôm yom pi lau wakuc nanj sem dau sa su dom. Pômdau kêjêj njagôlinj danj têtjêj aô hêganôjêj njac dom. Magoc inj ndê mwasiñ puc aô dôj, dec akêtjêj whiñ aô ma akôc yom dindec sa. ²⁶ Tu lau sêkêtjêj kisa nanja têtjêj yac lau dakêtjêj whiñ-nja têtjêj têtjêj dindec-nja, dec aô gauc gêm lêtjêj njayham bocdec bu, lau nanj sem dau sa su dom, nanj sêmbo bocdinanj. ²⁷ Am njac nanj sêhoc am nem yom asê su bu nem awhê danj, nanj êmsalê lêtjêj tu hu yom dau sinj-nja dom. Ma am njac nanj sêhoc am nem yom asê su dom, nanj êmsalê awhê tu nem-nja dom. ²⁸ Magoc am asa nanj gauc gêm tidôj bu nem awhê me njac, nanj am kôm sac dom. Tigenj lau nanj sem dau sa su, nanj oc sêhoc njawapac yêc nom dindec, ma aô gatec bu mac atap njawapac sa atôm njac, dec gasôm yom dinanj.

Danem akiñ Pômdau ti neñ njalôm sambuc

²⁹ O asidôwai, aô wasôm têtjêj mac bu têtjêj tiapê su. Bocdinanj têtjêj kwahic dec ma ndi, nanj ambo bocdec. Laungjac nanj sem awhê sa su, nanj sêmbo tôm sem awhê sa dom.

³⁰ Lau nanj sêtanj danjgibo, nanj sêmbo tôm sêtanj dom. Lau nanj atac njayham, nanj sêmbo tôm njac atac njayham dom. Lau nanj semlihi gêtjêj, nanj sêmbo tôm njac si wapa mbasi. ³¹ Ma lau nanj sêkôm gwelêj pi gêtjêj nom-nja, nanj gauc nem gêtjêj dau ênjlêc dom. Yom dau njahu bu nom kwahic dec-nja oc yêc njapanj dom, oc ninja.*

³² Aô tac whiñ bu mac ayêm daôm su tu gêtjêj nom-nja-nja lec dom. Laungjac nanj sem awhê sa su dom, nanj oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelêj-nja, ma bu sêkôm gêtjêj nanj gic Pômdau tandô njayham. ³³ Magoc laungjac nanj sem awhê sa su, nanj oc sêyêm dau su tu gêtjêj nom-nja-nja, tu bu sêkôm njac si lauwheî atac njayham sa. ³⁴ Bocdinanj sêyêm dau su tu Pômdau tigenj-nja dom, magoc sêkôm ti njalôm lu-lu. Njalêj tigenj, lauwheî akiñ me lauwheî bocke nanj sem njac sa dom, nanj oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelêj-nja, ma pi lêtjêj bu sêtimêtêj dau si njamlic ti gatû njapep. Magoc lauwheî nanj sem njac sa su, nanj sêyêm dau su tu gêtjêj nom-nja-nja tu bu sêkôm nakwenj atac njayham sa. ³⁵ Aô gato yom dindec tu bu wanjwininj mac-nja dom. Aô gato bu wanem mac sa, ma bu mac asa lêtjêj njayham ma anem akiñ Pômdau ti nem njalôm sambuc, ma ahê gauc pi gêtjêj nom-nja ênjlêc dom.

Yom njatô pi lauwheî ma laungjac si lêtjêj

³⁶ Aô bu wasôm yom pi njac nanj sêhoc injlu awhê akiñ danj si yom asê bu sênem dau, magoc injlu sem dau sa su dom. Njac dau bu ndê njalôm kac inj ma tac whiñ njandô bu nem awhê dau, dec inj kôm sac dom. Akêtjêj injlu sênem dau. ³⁷ Magoc njac dau bu gauc nem tidôj yêc inj ndê njalôm bu nem inj ndê awhê akiñ dinanj dom, nanj inj kôm gêtjêj njayham. Inj bu nditôm bu nem gôlinj dau ndê lêtjêj, dec kôm tôm inj ndê njalôm gauc gêm tidôj. Njamalac danj gitôm dom bu kac inj. ³⁸ Bocdinanj njac nanj gêm ndê awhê sa, nanj kôm mêtê njayham, ma inj nanj gêm awhê sa dom, nanj kôm mêtê njayham hóc gêlêc su.

³⁹ Awhê nanj gêm njac sa su, nanj injlu si yom sênem dau-nja piñ injlu dôj e inj nakwenj mbac ndu. Inj nakwenj bu mbac ndu, ma awhê dau tac whiñ bu nem njac danj tiyham, nanj yao mbasi. Oc tôm bu inj nem njac kêjêj whiñ-nja bocke nanj inj tac whiñ, magoc gitôm dom bu u nem njac nanj kêjêj whiñ Pômdau dom. ⁴⁰ Magoc aô dauñ gauc gêm bu awhê tuc dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasiñ inj ênjlêc. Aô dauñ neñ gauc dinanj, ma Anôtô ndê Njalau, nanj mac asôm bu gêm

* **7:31:** Yom nanj Pol sôm yêc njabatij 29-31 nanj njahu bocdec, yac neñ njahu andô dambo nom-nja nanj sip gêtjêj nom-nja dom. Inj sôm bu laungjac nanj sem awhê sa su, nanj sêmbo tôm sem awhê sa dom. Magoc inj sôm tu bu laungjac sêpu si awhê me sêpuc dômbwê njac lec dom. Mba. Inj bu whê sa bu danem dauñ, me datanj danjgibo, me dambo ti atac njayham, me datidulu gêtjêj, me dakôm gwelêj pi gêtjêj nom-nja, nanj ti yac neñ njahu andô dambo nom-nja dom. Dakêtjêj whiñ Pômdau ti danem akiñ inj, nanj inj gêtjêj atu.

gôlinj mac, nanj mbo anej njalôm whinj, dec puc anej gauc dôj.

8

Gêj daney-nga nanj lau sêkêj ti da têtj anôtôi gwam

¹ Mac ato yom natô pi gêj daney-nga nanj lau sêkêj ti da têtj anôtôi gwam.* Tôm mac asôm, yac honj datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gêj nanj tanyalê bu yao danj kalhac yac ahuc bu dakôm-nga dom, dec tanjuk lêtj dapo dauj sa-nga. Yac bu dakôm gêj nanj tôc asê bu yac atac whinj nejj asidôwai, ma bu dapo nâc sa, nanj inj lêtj nâjham kêlêc. ² Asa nanj toc dau sa bu inj nâmalac ti gauc atu, nanj tap sa gitôm su dom. ³ Magoc asa nanj tac whinj Anôtô, nanj Anôtô kêyalê inj.

⁴ Yom dinanj bu whê yom dec kwahic aô bu wasôm pi gêj daney-nga nanj sêkêj ti da têtj gwam, nanj sa. Yac tanyalê bu Anôtô nandô tigenj dec mbo, ma gwam inj gêj nambwa nom-nga. ⁵ Lau nanj sêkêj whinj dom, nanj sêtoc gêj daêsam sa ti nâc si anôtôi ma pômdau. Nâc sem akinj gêj nom-nga ma gêj undambê-nga ma sêsam bu nâc si anôtôi. ⁶ Magoc yac lau dakêj whinj-nga datoc Anôtô tigenj sa. Inj Damanj nanj kêj gêj honj, ma yac dati inj ndê. Ma Pômdau tigenj mbo. Inj Yisu Kilisi, nanj Anôtô kêj gêj honj nâ inj, ma ti yac nejj nâhu dambo tanjli-nga.

⁷ Tigenj lau honj si gauc sa nâpê pi gêj nanj lau sêkêj ti da têtj gwam, nanj dom. Lau sêkêj whinj-nga natô munj-nga sem akinj gwam, ma sêhu sinj su, magoc lêtj dau k alhac nâc si gauc nâpêj. Bocdinanj kwahic dec nâc bu sênej gêj daney-nga nanj lau sêkêj ti da têtj gwam, dec oc kôm nâc si njalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac. ⁸ Magoc Anôtô oc lic yac nâjham me sac tu gêj daney-nga-nga dom. Yac bu daney me daney dom, nanj lêtj danj hôc gêlêc danj su dom.

⁹ Magoc ayob nâpê pi gêj nanj mac alic tôm bu akôm, nanj kôm nâmalac danj, nanj ndê njalôm lu-lu pi gêj dau, nanj ndê kêj whinj tisac dom. ¹⁰ Am asa nanj kêyalê bu yao danj kalhac am ahuc dom bu nejj gêj ndôc lôm sênem akinj gwam-nga, nanj ngô. Nâmalac kêj whinj-nga danj nanj ndê gauc sa nâpê pi gêj dau dom, nanj bu lic am nejj gêj ndôc dindê, dec oc mboe inj ndê njalôm oc pêj dôj bu nejj gêj nanj sêkêj ti da têtj gwam, nanj whinj am. ¹¹⁻¹² Am nem gauc sa nâpê, magoc am nem lêtj dinanj inj s o. Nâhu bu mboe tinjambu nâmalac dinanj oc njalôm nâwapac pi gêj nanj inj kôm e kôm inj ndê kêj whinj tisac ma sa lêtj ninjga-nga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinanj, nanj ndê gauc babalê, nanj si-nga, ma bocdinanj gêj nanj am kôm

têtj inj, nanj tôm am kôm sac têtj Kilisi dau. ¹³ Bocdinanj aô nejj lêtj waney wata-nga bu wê anej asidôwa danj sa senj sac-nga, dec waney gêj dau tijham dom andô. Nâhu bu aô gatec bu wakôm anej asidôwa danj ndê kêj whinj tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel nandô

¹ Aô gambo nâmalac danj nâpu dom, ma aô aposel nandô. Aô galic yac nejj Pômdau Yisu pi tanôj solop. Ma mac daôm ati lau akêj whinj-nga, tu mêtê nanj aô gam pi Pômdau têtj mac-nga. Yom honj dinanj inj yom nandô, me? ² Lau natô sêlic aô gitôm aposel si danj dom, ma mac bocke? Oc tôm dom bu mac andac batam aô. Nâhu bu mac ati lau akêj whinj Kilisi-nga tu nâwae nâjham nanj aô gahoc asê têtj mac-nga, ma gêj dau tôc asê bu aô Pômdau ndê aposel nandô.

³ Mac lau nanj andac batam aô bu aposel nandô me mba, nanj angô! ⁴ Aô ti lau nanj sêkôm gwelenj nâwae nâjham-nga sêwhinj aô, nanj bu tanjkwê lau bu sêpuc yac dôj nâ akêj anej ti anôm-nga ô yac mba gwelenj, dec yac akôm so, a? ⁵⁻⁶ Mac gauc gêm bocke? Inj solop bu alu Banabas tanjwasêj anem gwelenj tu akôm wanaj dauj-nga, magoc aposel natô takwê lau tu sênem nâc sa-nga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhê nanj sêkêj whinj sêjsêlêj sêwhinj yac, ma tanjkwê lau bu sêkêj gêj sêpuc nâc dôj sêwhinj yac-nga, nanj inj lêtj so, a? Mac anyalê su bu Pita ma lau aposel natô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhêj sêjsêlêj sêwhinj yac. ⁷ Ngac sinj-nga bocke gêmli dau tu gwelenj ndic sinj-nga? Ma nâmalac nanj sô gêj nâwhê, nanj inj lêtj solop bu inj nejj gêj dau nâ-nandô, me? Ma nâmalac nanj yob domba ma nâinj, nanj bu nôm su nâjec ô inj ndê gwelenj dinanj, nanj so me?

⁸ Aô gasôm yom pi nâmalac si lêtj gwelenj-nga natô bu wawhê gêj dau sa. Magoc Anôtô ndê yom whê gêj dau sa whinj. ⁹ Bu yomsu danj nanj Moses to, nanj sôm bu:

Têtj ndoc mac akêj makao sêkôm gwelenj bolom-nga, nanj asô nâc tôkwa ahuc dom. Sênej bolom natô ô nâc si gwelenj. [Diut 25:4]

Mac gauc gêm bu Anôtô kêj yom dau gic waê makao nambwa, a? ¹⁰ Inj kêj yom dau gic yac nâmalac nâwae solop. Yomandô! Moses to yom dau tu yac-nga. Bu nâmalac nanj sô gêj nâwhê, ma nâmalac nanj gic gêj nandô sa, nanj lu-lu sêkêj bata bu oc sênej gêj nandô. ¹¹ Ma yac lau aposel bocdinanj. Yac akôm gwelenj tu mac gatôm-nga, tôm lau nanj sêsô gêj nâwhê sip ôm. Ma yac bu tanjkwê gêj

* **8:1:** Têtj têtj dinanj lau daêsam sem akinj anôtôi gwam. Nâc sêkêj wata ti da pi alta gwam-nga, ma tinjambu senj natô, ma natô sêkêj sa maket. Lau Korin-nga natô gauc gêm bu yao danj kalhac nâc ahuc tu sênej wata kainj dinanj dom, ma sêtô yom têtj Pol ma sêndac inj pi gêj dau.

ñatô yêc mac tu bu puc yac dôñ-nga, dec tu sake-nga mac alic sac? ¹² Lau ñatô sêkôm gwelenj têtj mac ma sêkac mac bu akêtj gêtj puc ñac dôñ-nga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hôc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gêtj danj lhac yac mba gwelenj pi Kilisi ndê ñawaê ñayham ahuc. Ma tu dinanj-nga dec yac alic ñayham bu ahôc ñawapac daêsam.

¹³ Ma gêtj danj tiyham. Mac anyalê su bu lau nanj sem akin Anôtô sêmbo lôm dabuj, nanj sêtap gêtj danenj-nga sa yêc gêtj danenj-nga nanj lau sêkêtj ti da pi alta yêc lôm dabuj. ¹⁴ Ma Pômdau dau gic atu yom kainj tigenj, ma tôc asê bu inj lêtj solop bu lau nanj sêhoc ñawaê ñayham asê, nanj sêtap gêtj puc ñac dôñ-nga sa yêc lau nanj sêkôm ñawaê dau sa.

¹⁵ Bocdinañ, aô gatôm bu wakêtj batanj gêtj puc aô dôñ-nga, magoc gakôm dom. Ma yom nanj kwahic d ec aô gato, nanj gato tu bu wandac mac bu anem aô sa-nga lec dom. Mba! Aô bu gêtj yô aô e wambac ndu, nanj ñayham hôc gêlêc bu wandac gêtj puc aô dôñ-nga yêc lau ñapanj, e sêtec bu sêngô ñawaê ñayham. Aô gapo dauj sa tu anenj lêtj dinanj-nga, ma aô bu wasa lêtj danj dau-nga, dec anenj ñahu wapo dauj sa-nga oc mbasi. ¹⁶ Magoc aô oc wapo dauj waêtj sa tu gwelenj ñawaê ñayham-nga dom, ñahu bu Anôtô kêtj gwelenj dau sip aô amanj, dec anenj ñalôm kac aô ñandô bu wakôm. Ma aô bu wahoc ñawaê ñayham asê dom, dec oc kêtj wapac aô sac sambuc. ¹⁷ Bu aô gakôm gwelenj dau tu aô dauj gauc gêm tidôtj bu wakôm-nga lec dom. Bu bocdinañ dec oc tôm bu tanjkwê bu wakôm ñaôli ô anenj gwelenj. Magoc aô gakôm gwelenj dau tu Anôtô-nga, bu inj dau kêtjalinj aô sa gac waê gwelenj dau. ¹⁸ Bocdinañ aô oc tanjkwê ñaôli bocke? Gêtj nanj yac lau ahenj-nga atôm bu tanjkwê, nanj aô oc wahu sinj. Aô tac whinj bu têtj ndoc wahoc ñawaê ñayham asê têtj lau, nanj wakêtj têtj ñac ñambwa. Lêtj dinanj ti anenj ñaôli.

¹⁹ Bu aô gambo ñamalac danj ñapu dom, magoc aô galic ñayham bu wati lau honj si ñgac akinj ñambwa, tu bu wanjahê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêtj whinj Kilisi ma sêtap Anôtô ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa. ²⁰ Têtj ndoc nanj aô gambo gawhinj lau Israel-nga, nanj aô kasahê bu wambo watôm ñac si danj, tu bu wanem ñac si daêsam kwi e sêkêtj whinj Kilisi. Aô gambo Moses ndê yomsu danj ñapu dom, tigenj têtj têtj aô gambo gawhinj lau nanj sêmbo yomsu ñapu, nanj aô kasahê bu wambo watôm ñac si danj,

tu bu wanem ñac si lau daêsam kwi tu Kilisi-nga. ²¹ Ma têtj ndoc aô gambo gawhinj flau gamenj apa-nga nanj sêkôm Moses ndê yomsu sa dom, nanj kasahê bu wambo watôm ñac si danj, tu bu wanem ñac si lau daêsam kwi tu Kilisi-nga. (Aô gatec Anôtô ndê yomsu dom, magoc aô gambo Kilisi ndê yomsu ñapu.) ²² Têtj ndoc aô gambo gawhinj lau nanj sêkêtj whinj gwalec, nanj aô kasahê bu wambo watôm ñac sêmbo, tu bu wanem ñac si daêsam kwi sêkêtj whinj Kilisi.* Aô kakuc lêtj daêsam têtj ndoc gambo lau tidau-tidau si tonj ñalôm, ma gakôm gêtj honj tu bu wanem lau ñatô kwi-nga. ²³ Aô gakôm gêtj honj dinanj tu ñawaê ñayham-nga, tu bu lau daêsam sêtap ña-mwasiñ sa sêwhinj aô.

²⁴ Gauc nem lau nanj sênti tu sêhoc gêtjêlêc dandi-nga. Ñac honj sênti, magoc ñamalac tigenj oc hôc gêlêc ma tap ñamalac ñamata-nga ndê ñaôli sa. Asa nem lêtj akêtj whinj-nga atôm ñamalac nanj kêtj hôc gêlêc lau ñatô, tu bu atap nem ñaôli ñayham sa-nga. ²⁵ Lau honj nanj bu sênti, nanj sêtimêtê dau ñapep tu bu sêtap ñaôli sa-nga, magoc ñaôli dau oc yêc ñapanj dom. Yac lau dakêtj whinj-nga tanti tu bu datap ñaôli yêc ñapanj-nga sa. ²⁶ Bocdinañ, aô dauj gasa nenj lêtj wanem akêtj Anôtô-nga gitôm ñgac nanj kêtj bambalinj, nanj dom. Ma aô gac sinj gatôm ñgac nanj kêtjalinj amba ñambwa-ñambwa, nanj dom. ²⁷ Mba! Aô gac sinj ñanja têtj ñalôm akwa bu watimêtê dauj ma wayob dauj nenj lêtj ñapep enj. Aô bu wakôm bocdinañ dom, dec mêtê nanj aô gam têtj lau ñatô, nanj aô dauj oc waso ñamwasiñ.

10

Lau Israel si mêtê sac kêtj puc yac

¹ O asidôwai. Aô atac whinj bu mac akôm gauc ñapep pi gêtj nanj tap abanj Israel-nga sa. Ñac honj sênsêlêj sêwhinj Moses sêmbo Anôtô ndê dao ñapu, ma sêlom gwêc sêwhinj dau si. ² Ñac sêmbo sêwhinj Moses yêc gwêc ti dao dinanj, dec gitôm sêlinj busangu kainj danj, nanj pinj ñac honj dôñ sem daminj inj. ³ Ñac honj senj gêtj danenj-nga kainj tigenj, nanj Anôtô kêtj ña inj ndê ñaclai atu. ⁴ Ma ñac honj sêndôm bu kainj tigenj nanj Anôtô ndê ñaclai kêtj sa akêtj hoc. Hoc dinanj inj Kilisi dau, nanj kêsêlêj whinj ñac têtj ndoc sêmbo gamenj sawa. ⁵ Anjô ñapep! Lau dau honj sêtap Anôtô ndê mwasiñ sa, tigenj ñac si lau daêsam sêsa si lêtj sic inj tandô dom, dec inj gic ñac ndu yêc gamenj sawa.

⁶ Gêtj honj dinanj ñandô sa gitôm dôhônj bu kêtj puc yac. Abanj Israel-nga dinanj si ñalôm sap mêtê sac dôñ ñapanj, ma bocdinañ

* 9:22: Pol tôc asê tiawê bu inj mbo yomsu ñapu dom, magoc têtj ndoc inj mbo whinj lau nanj atac lu-lu pi gêtj ñatô, dec inj hu gêtj nanj inj kêtjalinj bu yao mba, nanj sinj tu bu êñsônj ñac-nga dom. Gauc nem yom nanj inj to pi wata nanj lau sêkêtj ti da têtj gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê ñalôm ñawapac tu nenj gêtj dinanj-nga dom, tigenj lau ñatô bu gauc nem yom daêsam pi gêtj dau, dec inj oc hu sinj têtj têtj inj mbo whinj ñac, tu bu kôm ñac si sêkêtj whinj tisac dom-nga.

dayob daun bu tanjuk nac si lèh dom. ⁷ Nac si lau natò sem akin anötöi gwam tèn tèm sêmbò gamej sawa. Sêto yom pi nac, nan yêc bocdec bu:

Lau dau sêndöc sic bu sênem ti sênöm gêh, ma sêtisa bu sêtê wê ma sêkôm mêtê njalôm njagalac-nga tidau-tidau. [Eks 32:6]

Bocdinan ayob daôm njapen bu anjuk nac si lèh sênem akin gwam-nga dom. ⁸ Ma akôm mêtê mockainj-nga tôm nac si lau natò sêkôm, nan dom. Bu Anötö gic nac si lau 23,000 ndu tèn béc tigen. ⁹ Ma gauc nem nac si lau natò nan sênsahê Pômdau, ma in kênj mboc sac sêsen nac ndu. Bocdinan gauc nem bu akôm sac ma anjahê Pômdau dom. ¹⁰ Ma atucdinj tôm nac si lau natò sêkôm, nan dom. Nac sêtuudinj, dec Anötö kêkinj anjela senj lau su-nga gic nac ndu.

¹¹ Angô su nanj. Béc jambu-nga menj kêpinj su. Ma gêh hoj nanj hóc asê abanji, ma sêto njayom sa yêc, nanj gitôm dôhôn bu kênj puc yac lau tèm kwahic dec-nga, bu tanjuk nac si lèh dom. ¹² Bocdinan am asa nanj gauc gêm bu am kalhac njanga, nanj yob daôm bu pwenj dom! ¹³ Lêtôm bocke nanj mac anjahê, nanj tap lau hoj sa bocdinan. Inj gêh wakuc dom. Magoc Anötö oc hu mac sinj me tec mac dom. Inj oc yob mac bu létôm nanj hóc gêlêc nem licwalô su, nanj njadanj tap mac sa dom. Magoc létôm bu menj, dec inj oc êmasan lèh bu mac alhò su yêc létôm dau, ma puc mac dôh bu alhac njanga ma aku sa dom.

Sakin mwasiñ dabun-nga ma sakin gwam-nga

¹⁴ Bocdinan anej lau atac whinj-nga, angô! Alhò su yêc sakin gwam-nga. ¹⁵ Mac lau tiguauc, ma bocdinan anjahê anej yom ma alic, inj yom njandô. ¹⁶ Têh ndoc yac danej mwasiñ dabun, nanj tam mbec laclhu wain-nga goc danôm, ma gêh dau pinj yac dôh tam daminj Kilisi ndê dac. Ma tèn ndoc yac tanj bolom mwasiñ dabun-nga nanj dapô kôc-kôc, dec gêh dau pinj yac dôh tam daminj Kilisi ndê njandô. Yom dindec inj yom njandô, me? ¹⁷ Yac lau daêsam tanj yêc bolom tigenj, dec gêh dau pinj yac hoj dôh dati gêh tigenj.

¹⁸ Gauc nem lau Israel-nga nanj senj gêh danej-nga nanj lau sêkênj ti da pi alta. Lau hoj nanj senj gêh dau, nanj gêh dau pinj nac dôh sem daminj alta dinanj njadau. ¹⁹ Aô gasôm yom dau tu bu watôc asê bu gwam inj gêh njandô lec dom, me da nanj lau sêkênj pi alta tu sênem akin gwam danj-nga, inj gêh njandô lec dom. Mba andô! ²⁰ Magoc gêm nanj lau sambuc sêkênj ti da, nanj sêkênj ti da tèn Anötö dom, sêkênj tu sênem akin njalau sac-nga. Ma aô gatec bu mac anej gêh nanj oc pinj mac dôh anem daminj njalau sac. ²¹ Gitôm dom andô bu mac anôm gêh yêc laclhu nanj pinj mac dôh am daminj Pômdau, ma tinjambu

andi anôm yêc laclhu nanj oc pinj mac dôh anem daminj njalau sac whinj. Gitôm dom andô bu mac anej Pômdau ndê mwasiñ, ma anej mwasiñ nanj lau senj tu sêtoc njalau sac sa-nga whinj. ²² Yac bu dakôm, dec oc dakôm Pômdau tac njandê sa, bu inj gêm lêmunj inj ndê gêh. Mac gauc gêm bocke? Yac nenj l icwalô hóc gêlêc inj ndê, dec datôm bu tanjêc inj ndê atac njandê, a?

Dakôm nenj gêh hoj tu dapô Anötö waê sa-nga

²³ Mac nem lau natò sêsôm yom danj bocdec bu, “Gêh hoj gitôm bu yac dakôm. Yao danj yêc dom.” Tigenj aô wasôm tèn mac bu gêh hoj oc êmwasiñ yac dom. Yomandô, gêh hoj gitôm bu yac dakôm, ma yao danj yêc dom, magoc gêh hoj oc puc yac dôh dom. ²⁴ Ayob daôm bu akôm gêh hoj tu apo daôm sa-nga dom, magoc akôm tu bu amwasiñ lau natò-nga.

²⁵ Wata nanj mac amlihi yêc maket njamala, nanj anej ti atac lu-lu dom, anej ti atac pa su enj. ²⁶ Bu sêto yom yêc bocdec:

Nom sambuc, ma gêh nom-nga hoj, nanj Pômdau ndê gêh. [BW 24:1]

²⁷ Njamalac nanj kênj whinj dom, nanj bu êngalêm mac bu anej gêh awwhinj inj, ma mac bu atac whinj bu andi, nanj andi. Ma gêh hoj nanj inj bu kênj tèn mac, nanj anej ti atac lu-lu dom. Anej ti atac pa su. ²⁸⁻²⁹ Magoc njac danj bu lic mac ma sôm bu, “Ei! Wata dinanj sêkênj ti da tèn gwam munj su,” nanj anej dom. Mac daôm anjyalê njapen ma atôm bu anej ti atac pa su, magoc tu njac nanj kênj puc mac-nga, dec anej dom, bu anjôn inj ndê gauc dom. Lau nanj sêkênj whinj njanga, nanj sênjyalê bu gêh hoj nanj Anötö kênj tèn yac tu danej-nga, nanj yao danj kalhac ahuc dom. Magoc yac bu danej gêh nanj sêkênj ti da tèn gwam, dec mboe njamalac nanj kênj whinj gwalec, nanj ndê gauc sa njapen pi gêh dau dom, nanj oc pu yac nenj lèh yao mbasi-nga dinanj. ³⁰ Yac bu danej gêh, nanj danem dange Anötö munj, ma aô gatec bu lau sêpu yac tu gêh danej-nga nanj yac tam dange Anötö munj su ma tanj-nga.

³¹ Bocdinan, gêh hoj nanj mac bu anej ti anôm ma akôm, nanj akôm njalèn njayham nanj tôm bu po Anötö ndê waê sa. ³² Gauc nem lau hoj, lau Israel me lau Grik, ma lau hoj nanj sêmbò Anötö ndê gôlôwac dabun njalôm, ma ayob nem lèh hoj njapen, bu akôm lau danj si sêkênj whinj tisac dom. ³³ Aô daun nenj lèh dinanj. Aô gayob nenj lèh hoj bu ndic lau hoj tandô njayham. Aô gakôm tu bu wamwasiñ daun-nga dom, magoc gakôm tu bu wanem lau daêsam sa bu sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa.

11

1 An̄kuc aneñ lēñ dinan, tōm aō dauñ kakuc Kilisi ndē.

Ngāōliñ lauwhē ma laun̄gac sēlic om-ŋga

2 Aō wampin̄ mac bu mac gauc gēm aō ŋapan̄, ma mētē nan̄ aō kadōhōñ ti gac dulu tēñ mac, nan̄ mac asap dōñ ŋapan̄. ³ Magoc aō bu mac an̄yalē ŋapep bu Anōtō in̄ Kilisi ndē ŋagōlōñ, ma Kilisi in̄ laun̄gac si ŋagōlōñ, ma laun̄gac sēti lauwhē si ŋagōlōñ.

4 Ngac asa nan̄ ten̄ mbec me hoc yom asē gitōm propet, magoc uñ gēñ dan̄ kōm in̄ ndē ŋagōlōñ ahuc, nan̄ toc in̄ ndē ŋagōlōñ Kilisi sa ŋapep dom. ⁵ Ma awhē asa nan̄ ten̄ mbec me hoc yom asē gitōm propet, magoc uñ gēñ dan̄ kōm in̄ ndē ŋagōlōñ ahuc dom, nan̄ kōm in̄ ndē ŋagōlōñ nan̄ in̄ nakwen̄ maya sa. Awhē dau in̄ gitōm awhē nan̄ sēngalin̄ kēclauñ hon̄ su gin̄ga, nan̄ lau sēlic tōm gēñ mayan̄-ŋga. ⁶ Bocdinan̄, awhē asa nan̄ tec bu uñ gēñ tin̄ ŋagōlōñ, nan̄ an̄gapiñ in̄ ndē kēclauñ hon̄ su nin̄ga. In̄ bu maya tu an̄gapiñ in̄ kēclauñ su-ŋga, dec ēñkuc lauwhē si lēñ solop, ma uñ gēñ dan̄ kōm ndē ŋagōlōñ ahuc. ⁷ Nahu bu in̄ lēñ solop bu laun̄gac sēuñ gēñ tin̄ ŋagōlōñ dom, bu Anōtō kēmasan̄ ŋac bu sēnem in̄ an̄gō sēmo nom, ma sētōc in̄ ndē waē asē. Ma in̄ lēñ solop bu lauwhē sēuñ gēñ kōm si ŋagōlōñ ahuc, bu ŋac sētōc si laun̄gac si waē asē. ⁸ Bu tēñ ndoc Anōtō kēmasan̄ gēñ hon̄, nan̄ ŋgac sa akēñ awhē dom, magoc awhē sa akēñ ŋgac. ⁹ Ma Anōtō kēñ ŋgac tu awhē-ŋga dom, in̄ kēñ awhē tu ŋgac-ŋga. ¹⁰ Tu dinan̄-ŋga, ma tu an̄jela-ŋga, dec solop bu lauwhē sēuñ gēñ tu bu sētōc asē bu sēsōc si ŋagōlōñ ŋapu. ¹¹ Magoc yēc yac lau nan̄ dakēñ whin̄ Pōmdau-ŋga, nan̄ mac lauwhē ambo tu daōm-ŋga dom, ma mac laun̄gac ambo tu daōm-ŋga dom bocdinan̄. ¹² Bu awhē ŋamata-ŋga sa akēñ ŋgac, ma tin̄ambu laun̄gac sēsa akēñ lauwhē. Ma gēñ hon̄ men̄ akēñ Anōtō.

¹³ Akōc gauc ŋapep pi lauwhē nan̄ sēten̄ mbec tēñ Anōtō magoc sēuñ gēñ dom. Mac an̄yalē dom bu in̄ lēñ so, a? ¹⁴ ŋamalac si lēñ sēmo-ŋga tōc sake asē pi gēñ dindec? ŋgac dan̄ bu ndē kēclauñ balin̄, dec dasōm sake? Dalic gitōm gēñ mayan̄-ŋga. Yomandō, me? ¹⁵ Ma awhē dan̄ bu ndē kēclauñ balin̄, nan̄ dasōm sake? Dasōm bu gēñ dau po in̄ ndē waē sa. Bu Anōtō kēñ kēclauñ balin̄ tēñ lauwhē bu ēngatōc ŋac si ŋagōlōñ ahuc. ¹⁶ Lau dan̄ bu sēsen̄ yom dec ma sēsōc ŋapu dom, dec wasōm tēñ ŋac bu yac ma Anōtō ndē gōlōwac dabuñ hon̄ tan̄kuc lēñ tigen̄ dindec, ma lēñ dan̄ tiyham yēc dom.

Lau Korin-ŋga señ Mwasin̄ Dabuñ ŋa lēñ so

¹⁷ A ò bu wasōm yom pi mac nem lēñ akac daōm sa tu alic om-ŋga. Aō wampin̄ mac pilēñ dinan̄ dom, magoc wandic yomsu

mac. Mac nem lēñ dau so, ma gēm gōlōwac dabuñ sa dom. ¹⁸ Gēñ ŋamata-ŋga aō gan̄gō ŋawaē bu tēñ ndoc mac akac daōm sa, nan̄ mac awhē daōm kōc-kōc. Ma aō gauc gēm bu ŋawaē nan̄ gan̄gō, nan̄ yom tasan̄ dom, magoc yom ŋandō. ¹⁹ In̄ solop dom bu mac awhē daōm kōc-kōc ēñkuc gēñ nom-ŋga, magoc mac nem lēñ ti sakin̄ bu whē mac kōc-kōc ma tōc asē bu lau nde sēkēñ whin̄ ŋan̄ga ma lau nde sēkēñ whin̄ gwalec, dec in̄ lēñ solop. ²⁰ Tēñ tēm mac akac daōm sa bu aneñ Pōmdau ndē Mwasin̄, nan̄ mac gauc gēm bu an̄ ŋapep. Magoc aō wasōm bu gēñ nan̄ mac an̄, nan̄ Pōmdau ndē Mwasin̄ dom. ²¹ Bu tēñ ndoc mac bu aneñ gēñ, nan̄ mac hon̄ an̄ tēñtēñ e lau ŋatō gēñ yō ŋac, magoc lau ŋatō sēnōm gēñ e kēñin̄ ŋac. ²² Bocke? Mac nem andu sēlhac dom, a? Gitōm bu mac aneñ ti anōm gēñ yēc nem andu mun̄ su, goc akac daōm sa. Mac nem lēñ aneñ Mwasin̄ Dabuñ-ŋga tōc asē bu mac apu nem asidōwai nan̄ sēmo Anōtō ndē gōlōwac dabuñ ŋalōm, ma alic ŋayham bu akōm lau ŋalōm sawa maya sa. Aō wasōm yom bocke tēñ mac? Mac gauc gēm bu aō wampin̄ mac pi gēñ dinan̄, a? Mba andō!

Pōmdau ndē yom pi Mwasin̄ Dabuñ

(Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

²³ Bu yom nan̄ aō gac dulu tēñ mac pi Mwasin̄ Dabuñ, nan̄ Pōmdau dau kēñ tēñ aō bocdec bu. Tēñ ōbwēc nan̄ Judas hoc Pōmdau Yisu asē, nan̄ Yisu kōc bolom sa, ²⁴ gēm dan̄ge Anōtō, ma pō kōc goc sōm, “Aō neñ ŋandō dau dec, nan̄ wakēñ tu mac-ŋga. Aneñ gēñ dindec tu bu gauc nem aō-ŋga.” ²⁵ ŋac señ gēñ danen̄-ŋga su, ma ŋalēñ tigen̄ in̄ kōc laclhu wain-ŋga dan̄ ma sōm, “In̄ dindec aneñ dac, nan̄ aō wakēc sin̄ tu wamatin̄ pwac wakuc-ŋga. Tēm hon̄ nan̄ mac bu anōm wain mwasin̄ dindec-ŋga tiyham, nan̄ akōm tu bu gauc nem aō-ŋga.” ²⁶ Gauc nem Pōmdau ndē yom dinan̄ ŋapep, bu tēm bocke nan̄ mac bu aneñ bolom ti anōm wain Mwasin̄ Dabuñ-ŋga tiyham e in̄ mbu men̄, nan̄ gitōm mac ahoc in̄ ndē mbac ndu ŋawaē asē.

Danen̄ Mwasin̄ Dabuñ ŋambwa dom

²⁷ Bocdinan̄ dec asa nan̄ bu neñ bolom dau me nōm yēc Pōmdau ndē laclhu, magoc gauc gēm ŋahu ti toc sa ŋapep dom, nan̄ kōm giso pi Pōmdau ndē ŋandō ti dac. ²⁸ Lau tigen̄-tigen̄ hon̄ sētōc gwanin̄ dau si lēñ mun̄ su, goc sēnen̄ bolom ti sēnōm yēc laclhu. ²⁹ Nahu bu asa nan̄ bu neñ ti nōm magoc in̄ ndē gauc sa ŋapep pi Pōmdau ndē ŋandō

dom,* nanj oc tap Anötö ndê matôc sa tu in ndê lêj neñ Mwasinj Dabuñ-nga. ³⁰ Tu dinanj-nga dec mac nem lau daësam licwalô mbasi ma gëmbac kôm ñac, ma ñatô sêmbac ndu su. ³¹ Yac bu tanjahê dauñ ñapep, dec oc datap Pômdau ndê matôc kainj dinanj sa dom. ³² Magoc Pômdau kênj ñawapac têtj yac ti kêmatoç yac tu bu danem dauñ kwi e dandinanj dawhiñ lau sac nom-nga dom.

³³ Bocdinañ anej asidôwai, anğô ñapep. Têtj ndoc mac akac daôm sa bu anej Mwasinj Dabuñ, nanj ayob bu akôm ñalêñ nanj toc asidôwai honj sa ñapep. ³⁴ Ñamalac danj bu gêtj yô in basô, nanj neñ gêtj yêc ndê andu munj. Ma bocdinañ têtj ndoc mac akac sa, nanj oc tôm dom bu atap Pômdau ndê matôc sa tu akôm gêtj bambalinj-nga. Gauc nem yom dinanj, ma têtj ndoc aô watêñ mac waloc, nanj oc wawhê gêtj ñatô sa têtj mac tiyham.

12

Ñalau Dabuñ ndê Mwasinj Ñalôm-nga

¹ O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac ato yom ñatô pi Ñalau Dabuñ ndê mwasinj, ma kwahic dec aô bu wato yom bu wawhê mac nem gauc sa ñapep. ² Mac anjalê ñalêñ nanj Sadanj gêm gôlinj mac nem gauc têtj têm mac akêñ whiñ su dom, ma wê mac asa lêtj anem akinj anötöi gwam awha mba-nga. ³ Tu dinanj-nga dec mac oc atôm bu anjalê yom nanj aô bu wasôm têtj mac bocdec bu. Anötö ndê Ñalau bu nem gôlinj ñamalac danj ndê whasuj, dec in oc tôm dom bu sôm bu, “Aô wapuçu Yisu.” Ma ñamalac nanj Ñalau Dabuñ gêm gôlinj in dom, nanj oc tôm dom bu hoc yom asê ma sôm bu, “Yisu in Pômdau.”

⁴ Yac datap mwasinj tidau-tidau sa, magoc meñ akêñ Ñalau tigenj. ⁵ Ma yac tam akinj Pômdau ñalêñ tidau-tidau, magoc tam akinj Pômdau tigenj. ⁶ Ma yac dakôm gwelenj tidau-tidau tu danem akinj Anötö-nga, magoc Anötö tigenj kôm gwelenj yêc yac honj neñ ñalôm, ma kênj ñaclai têtj yac bu dakôm gêtj dau. ⁷ Ma gêtj honj nanj lau tigenj-tigenj sêkôm ña Ñalau ndê ñaclai, nanj Anötö kênj tu bu êmwasinj yac lau honj nanj dambo gôlôwac dabuñ ñalôm, ma puc yac honj dôñ.

⁸ Ñalau Dabuñ kêtj yom ti gauc têtj ñamalac danj bu hoc asê têtj gôlôwac dabuñ. Ma Ñalau tigenj dinanj kênj gauc têtj ñamalac danj tiyham, bu êñyalê gêtj nanj ñahu sip ñalôm gi, ma sôm asê têtj lau. ⁹ Ñamalac danj oc tap mwasinj kêtj whiñ ñanğa-nga sa, ma danj tiyham oc tap mwasinj kôm lau ti gëmbac ñayham sa-nga yêc Ñalau tigenj dinanj. ¹⁰ Ñamalac danj

oc kôc ñaclai bu kôm gêtj dalô, ma danj oc kôc mwasinj tu hoc yom asê tôm lau propet-nga. Danj tiyham oc kôc mwasinj bu êñyalê bu lau nanj sêhoc yom asê, nanj Ñalau Dabuñ gêm gôlinj ñac, me ñalau danj dau-nga danj gêm gôlinj ñac. Ma danj oc kôc mwasinj bu sôm yom awha wakuc-nga nanj in kêtjalê munj su dom. Ma ñamalac danj tiyham oc tap mwasinj sa bu êñyalê yom awha wakuc-nga kainj dinanj ma nem kwi. ¹¹ Gwelenj tidau-tidau honj dinanj meñ akêñ Ñalau tigenj dinanj, nanj gic sam in ndê mwasinj ti ñaclai têtj lau tigenj-tigenj tôm in dau gêlic ñayham.

Lau sêkênj whiñ-nga sêti gôlôwac dabuñ tigenj

¹² Alic su nanj. Ñamalac danj ndê ñandô tigenj, magoc in amba ti gahi ma tandô ma ñagêtj daësam. Magoc gêtj honj dinanj sêyêc têtjtêtj dom, sêyêc ñandô tigenj dinanj. Ma ñalêñ tigenj, yac lau nanj dambo Kilisi ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, nanj dati ñandô tigenj. ¹³ Bu Anötö kêtj yac ña Ñalau Dabuñ ma piñ yac dôñ dati gôlôwac dabuñ tigenj. Yac neñ lau ñatô lau Israel-nga, ma ñatô ñac lau gamenj apa-nga. Ñatô sem akinj ñadaui nom-nga, ma ñatô sem akinj dom. Magoc yac honj dakôc Ñalau tigenj sip yac neñ ñalôm têtjtêtj.

¹⁴ Ma ñamalac danj ndê ñandô ñagêtj honj kainj tigenj dom. Gêtj tidau-tidau sêyêc ñandô tigenj dinanj. ¹⁵ In ndê gahi bu sôm bu, “Aô amba dom, bocdinañ gati ñandô ñagêtj danj dom,” dec yom dau oc kac gahi dau su yêc ñandô dinanj dom. ¹⁶ Me in ndê dangasuj bu sôm bu, “Aô tandô dom, bocdinañ gati ñandô ñagêtj danj dom,” dec yom dau oc kac dangasuj su yêc in ndê ñandô dom. ¹⁷ Ma gêtj honj nanj sêyêc yac neñ ñandô bu tanôñ honj, dec oc danğô yom ñalêñ bocke? Ma gêtj honj nanj sêyêc yac neñ ñandô bu danjansuj honj, dec oc danğô gêtj ñamalalu ñalêñ nde? ¹⁸ Magoc yac neñ ñandô in bocdinañ dom. Anötö dau kêmasanj yac neñ ñandô ñagêtj tidau-tidau honj tôm in dau gêlic ñayham. ¹⁹ Ma yac neñ ñandô ñagêtj honj bu kainj tigenj, dec yac oc dambo ñalêñ bocke? Oc tôm dom bu dambo. ²⁰ Magoc yac ñagêtj daësam sêyêc ñandô tigenj dinanj ñalôm, dec dambo ñayham.

²¹ Oc tôm dom bu tandô sôm têtj amba, “Am bu mbo dom, aô wambo ñayham enj.” Ma tôm dom bu ñagôlônj sôm têtj gahi, “Am bu mbo dom, oc wambo ñayham enj.” ²² Mba andô! Yac ñagêtj ñatô dalic bu gêtj licwalô mba, tigenj gêtj dau bu yêc dom, dec oc dambo ñayham dom. ²³ Ma ñandô ñagêtj ñatô nanj dalic bu gêtj waëmba, nanj datoc sa têtj ndoc dakôm ahuc ña po. Ma ñagêtj nanj

* **11:29:** Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê ñandô’ hêganônj gôlôwac dabuñ (tôm in tu yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kênj puc lau nanj señ Mwasinj Dabuñ magoc sêtoc si asidôwai sa ñapep dom (11:17-22). Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganônj Yisu dau ndê ñandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kênj puc lau nanj sêlic sac gitôm gêtj ñambwa ma señ Mwasinj Dabuñ, bu lau dau sêñyalê dom bu gêtj dau piñ ñac dôñ sem daminj Yisu ndê ñandô.

dalic bu gêñ mayan-nga, nan dakôm ahuc ti dayob ñapep. ²⁴ Magoc ñagêñ ñatô nan dalic bu gêñ ñayham tu lau sêlic-nga, nan sêpônda gôlôñ dom, ma dakôm ahuc dom. Anötô dau kêmasan yac ñagêñ hoñ dinan, ma toc gêñ ñambwa-ñambwa sa kélêc. ²⁵ Iñ kêmasan ñamalac ñalêñ dinan tu bu ñagêñ hoñ sênem ñandô tigen dinan sa, ma sêwhê dau kôc-kôc dom. ²⁶ Yac ñagêñ dan bu êñsahê ñandê, dec ñagêñ hoñ oc sêñsahê ñandê sêwhiñ. Ma ñagêñ dan bu tap waê sa, dec ñagêñ hoñ oc atac ñayham sêwhiñ.

²⁷ Anjô su nan! Mac lau tigen-tigen hoñ ati Kilisi ndê ñandô tigen, nan gôlôwac dabuñ. ²⁸ Ma Anötô kêyalin lau sa yêc gôlôwac dabuñ ñalôm bocdec bu. Lau ñamata-nga ñac lau aposel, lau tilu-nga lau propet, ma lau titô-nga in kêñ ñac bu sêndôhôn gôlôwac dabuñ. Ma in kêmwasin lau ñatô bu sêkôm gêñ dalô, ñatô sêkôm lau gêmbac ñayham sa, ñatô bu sênem lau sa, ma ñatô bu sênem gôlin gôlôwac dabuñ. Ma ñatô sêtap mwasin sêsôm yom awha wakuc-nga sa. ²⁹ Mac gauc gêm bocke? In kêmwasin lau hoñ tu bu sêti aposel, a? Ñac hoñ sêti propet, a? Ñac hoñ kédôhônwaga, a? Hoñ sêkôm gêñ dalô, a? ³⁰ Ñac hoñ sêtap mwasin sêkôm gêmbac ñayham sa-nga, a? Ñac hoñ sêkôc mwasin sêsôm yom awha wakuc-nga me sênem yom awha wakuc kwi-nga, a? Mba andô! ³¹ Bocdinan dec aô wasôm têt mac, bu tamkwê mwasin ñandô nan oc nem lau hoñ sa êñlêc. Ma lêt nan kwahic dec aô bu watôc têt mac nan hóc gêlêc lêt hoñ su.

13

Mêtê ñandô atac whiñ-nga

¹ Aô bu watôm bu wasôm ñamalac si yom ma anjela si yom, magoc mêtê atac whiñ-nga m ba yêc aô, nan aô gatôm genjelej me oñ nan tan ñambwa. ² Ma aô bu wahoc yom asê gitôm propet, ma bu wanjalê gêñ hoñ nan ñahu sip ñalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêñ hoñ, ma bu wakêñ whiñ ñannga tôm bu wasôm têt lôc dan bu puc dau sa ma lom gameñ wakuc ndi, tigen mêtê atac whiñ-nga mba yêc aô, dec aô gatôm gêñ ñambwa. ³ Ma aô bu wakêñ anej gêñ hoñ tu wanem lau ñalôm sawa sa-nga, me wakêñ dauñ sambuc tu gweljen ñawaê ñayham-nga e tôm ñacyo sêkêñ ya neñ aô su, magoc mêtê atac whiñ-nga bu mba yêc aô, dec oc tôm dom bu wapo dauñ sa tu gêñ hoñ dinan ñadan-nga.

⁴ Mêtê atac whiñ-nga ñandô ñahu bocdec. Ñamalac nan mêtê atac whiñ-nga kêsâlê in ahuc, nan kôc ndê ñalôm dôñ, ma kêmwasin lau. In gêm lêmun lau ñatô dom, ma sôm yom toc dau sa-nga me po dau sa ñambwa dom. ⁵ In kôm gêñ mayan-nga dom, gauc gêm gêñ tu êmwasin dau-nga kêlêc dom, ma

atac ñandê ñagahô dom. Ma in hê yom dôñ pi sac nan lau sêkôm têt in, nan dom. ⁶ Mêtê nan so lêt gitêt, nan ñadan oc kôm in atac ñayham dom, magoc in oc atac ñayham tu lau hoñ nan sêñkuc yom ñandô-nga. ⁷ In oc hóc kisa ti atac pa su. In oc hu in ndê kêñ whiñ ti gêñ bocke nan in takwê, nan sin dom, ma ñawapac dan oc ku in dulu dom.

⁸ Mêtê atac whiñ-nga oc yêc ñapan. Magoc mêtê dahoc yom asê gitôm propet-nga oc pacndê. Ma mêtê dasôm yom awha wakuc-nga ma gauc pi gêñ nan ñahu sip ñalôm gi, nan oc sêñinnga. ⁹ Ñahu bu têt têt kwahic dec-nga yac tanjalê gêñ hoñ timala dom, ma yom nan lau propet sêhoc asê, nan têt gêñ hoñ asê timala dom. ¹⁰ Magoc têt ndoc Yisu mbu men, nan in oc ndic dabin gêñ hoñ, ma mêtê hoñ nan kwahic dec dakôm timala dom, nan oc pacndê. ¹¹ Têt têt nan aô gambo balê, nan gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêñ gitôm balê, ma gakoç gauc gitôm balê. Magoc têt ndoc aô gati ñgac su, nan gahu balêkoc si mêtê sin. ¹² Kwahic dec yac tanjalê gêñ hoñ yêc awê dom, gitôm datôc gwaniñ sip busunôm* ñadaun-dauñ dan. Magoc têt têt ñambu-nga yac oc dalic gêñ hoñ yêc awê en. Kwahic dec aô kayalê gêñ timala dom, magoc tinambu aô oc wanjalê gêñ hoñ timala, tôm Anötô kêyalê aô e pi sa timala en têt kwahic dec. ¹³ Mêtê atu têt kwahic dec sêyêc, mêtê dakêñ whiñ-nga, mêtê dakêñ batan-nga, ma mêtê atac whiñ-nga. Magoc mêtê atac whiñ-nga tinamata mêtê hoñ.

14

Tankwê mwasin nan tôm bu puc gôlôwac dabuñ dôñ

¹ Bocdinan asap mêtê atac whiñ-nga dôñ, ma tamkwê Ñalau Dabuñ ndê mwasin tidautidau. Ma tamkwê mwasin bu ahoc yom asê nditôm lau propet hóc gêlêc mwasin ñatô su. ² Bu Ñalau ndê mwasin dasôm yom awha wakuc-nga in gêñ ñamata-nga dom. Ñamalac nan sôm yom awha wakuc-nga, nan ndê yom yêc in ma Anötô ñasawa, ma lau dan oc s êñyalê dom. In sôm yom nan ñahu yêc sin dau, tôm Ñalau Dabuñ kac in. ³ Magoc ñamalac nan hoc yom asê gitôm propet, nan ndê yom gitôm bu po gôlôwac dabuñ sa, ma êñgilî ñac bu sêlhac ñannga ma nem malô ñac si ñalôm. ⁴ Ñamalac nan sôm yom awha wakuc-nga, nan ndê yom dau gêm in tawasê sa, magoc ñamalac nan hoc yom asê gitôm propet, nan ndê yom oc tôm bu po gôlôwac dabuñ hoñ sa. ⁵ Aô tac whiñ bu mac hoñ asôm yom awha wakuc-nga, tigen aô tac whiñ kêlêc bu mac ahoc yom asê atôm propet. Bu ñamalac nan hoc

* **13:12:** Busunôm - lau ñatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu 'mirror'.

yom asê gitôm propet, nan ndê mwasinj hôc gélêc inj nan sôm yom awha wakuc, nan ndê su. Magoc ñamalac danj bu mbo mac nem gôlôwac dabunj ñalôm, nanj kôc mwasinj bu nem yom awha wakuc-nga kwi têtj mac, dec yom dau oc tôm bu nem mac sa, tôm yom nanj ñamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasinj dasôm yom awha wakuc-nga ñahu

⁶ O asidôwai, anjô su nanj. Aô bu watêtj mac waloc, ma wasôm yom têtj mac ña awha wakuc danj, dec oc wanem mac sa ñalêj bocke? Ti gej aô bu waloc ma Ñalau Dabunj kêtj yom têtj aô, tu bu wahoc asê têtj mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandôhônj mac-nga me wahoc asê gitôm propet, dec anej yom dau oc nem mac sa. ⁷ Akôc gauc pi gêtj nanj dakôc tu danem wê sip-nga, gitôm gasuc me gita. Ñamalac danj bu yu me ndic ñapep dom, dec asa oc tôm bu ênyalê wê dau ñawa? ⁸ Ma ñgac ndic dahuc-nga bu ndic ñapep dom, dec asa oc êmasanj dau tu ndic sinj-nga? ⁹ Ma mac lau nanj asôm yom awha wakuc-nga yêc gôlôwac dabunj ñalôm, nanj bocdinanj. Bu yom kainj dinanj ñahu yêc awê dom, ma lau oc sênyalê ñalêj bocke? Mac oc asôm yom dau tôm gêtj ñakêcsia ñambwa-ñambwa.

¹⁰ Lau nom-nga si awha têtjêtj daêsam yêc, ma lau nanj sêsôm dau si awha, nanj sênyalê ñahu. ¹¹ Ngac danj bu sôm dau ndê awha ma aô bu wanjalê ñahu dom, dec aô walic inj gitôm ñgac apa, ma inj oc lic aô bu ñgac apa bocdinanj. ¹² Ma yêc mac-nga bocdinanj. Mac tamkwê Ñalau Dabunj ndê mwasinj, bocdinanj dec tamkwê mwasinj nanj tôm bu po gôlôwac dabunj sa, nanj hôc gélêc mwasinj ñatô, tu bu akôm gôlôwac dabunj êjnsôwec tiatu.

¹³ Bocdinanj dec ñamalac nanj sôm yom awha wakuc-nga, nanj tej mbec bu Anôtô kêtj mwasinj nem yom dau kwi-nga têtj inj whinj manj. ¹⁴ Bu têtj ndoc aô gatenj mbec ña yom awha wakuc-nga, nanj aô dauj nejj gatunj tej mbec, magoc anej gauc kékuc mbec dau dom. ¹⁵ Bocdinanj aô oc wakôm sake? Aô watenj mbec ña awha wakuc nanj anej gatunj kèyalê, ma watenj mbec ña aô dauj nejj awhanj nanj kayalê ñahu, nanj whinj. Aô wanem wê awha wakuc nanj anej gatunj kèyalê, ma wanem wê ña dauj nejj awhanj nanj kayalê ñahu, nanj whinj. ¹⁶ Am bu êmpinj Anôtô ña yom awha w akuc-nga, tôm nem gatôm kèyalê, ma ñamalac danj bu mbo gôlôwac dabunj ñalôm nanj kèyalê awha dau dom, dec inj oc tôm dom bu sôm, “Yomandô,” têtj ndoc am gic bata nem yom. Ñahu bu inj

gêm gauc yom nanj am sôm. ¹⁷ Am daôm gêm d anje Anôtô ñapep, magoc am nem yom gêm ñamalac dinanj sa dom.

¹⁸ Aô gam danje Anôtô bu inj kêtj mwasinj wasôm yom awha wakuc-nga têtj aô hôc gélêc mac hoj su. ¹⁹ Magoc têtj têtj nanj aô gambo gôlôwac dabunj ñalôm, nanj aô tac whinj bu wasôm yom nanj lau hoj sênyalê, tu bu wandôhônj ñac-nga. Aô bu wasôm yom ñalhô amanj danj nanj ñahu yêc awê, nanj hôc gélêc bu wasôm yom awha wakuc-nga ñalhô 10,000, nanj lau hoj sênyalê ñahu dom.

²⁰ O asidôwai hac. Akôc gauc atôm balêkoc saunj dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu gêtj tigenj-nga, nanj tu ambo ahê lêtj sac-nga. ²¹ Gauc nem yom nanj Pômdau sôm, nanj sêto yêc bocdec bu:

Aô wanjinj lau apa sênem aô awhanj ma wakêtj puc lau dindec ña lau apa dau awha. Magoc ñac oc sêkêtj danja aô dom, tôm sêkêtj danja anej yom munj su dom. [Ais 28:11-12]

²² Pômdau kêtj lau nanj sêsôm yom awha apa gitôm gêtj dalô kainj danj, bu kêtj puc lau Israel-nga nanj sêkêtj whinj inj dom. Ma mwasinj dasôm yom awha wakuc-nga inj kainj tigenj. Anôtô kêtj gitôm gêtj dalô tu lau nanj sêkêtj whinj dom-nga. Inj kêtj tu lau sêkêtj whinj-nga-nga dom. Magoc mwasinj dahoc yom asê tôm propet-nga, nanj inj kêtj tu lau sêkêtj whinj-nga-nga. Inj kêtj tu lau nanj sêkêtj whinj dom nanj-nga dom. ²³ Bocdinanj, mac lau akêtj whinj-nga bu akac daôm sa ma mac hoj bu asôm yom awha wakuc-nga, ma lau ñatô nanj sêkêtj whinj dom me si gauc sa pi gêtj dau dom, nanj bu sêmbo sêwhinj mac, dec ñac oc sêsôm sake? Ñac oc sêsôm bu mac nem gauc kêtjnsônj. ²⁴ Magoc mac hoj bu ahoc yom asê atôm propet têtj ndoc lau kainj dinanj sêmbo sêwhinj mac, dec mac nem yom oc kunj ñac si ñalôm e sênyalê bu sic waê bu sêtap matôc sa tu ñac si mêtê sac-nga. ²⁵ Ma yom pi ñac si mêtê sac, nanj ñac gauc gêm bu sêsinj yêc ñac si ñalôm, nanj mac nem yom oc puc asê tiawê. Ma bocdinanj ñac oc sêpônj haduc anjô andô têtj nom ma sêtoc Anôtô sa. Ma ñac oc sêsôm asê bu, “Anôtô mbo whinj mac, yomandô!”

Pol whê ñagôlinj om-nga sa

²⁶ Bocdinanj asidôwai, têtj ndoc mac akac daôm sa tu alic om-nga, nanj lau ñatô sêkôc wê sêmenj, lau ñatô sêkôc yom bu sêndôhônj lau, lau ñatô sêkôc yom nanj Ñalau Dabunj hoc asê têtj ñac, ñatô sêsôm yom awha wakuc-nga, ma ñatô sênem yom awha wakuc-nga

* **14:22:** Aisaya ndê yom, nanj Pol to yêc ñabatinj 21, nanj hêganônj lau apa nanj Pômdau kêtjinj bu sêngwininj lau Israel-nga nanj sêsôc inj ñapu ti sêkêtj whinj inj dom. Pol gêm dôhônj lau apa awha, nanj lau Israel si ñacyo dinanj sêsôm, ma mwasinj dasôm yom awha wakuc-nga. Lau Israel-nga sêkac si ñalôm kwi tu lau apa si yom-nga dom, ma Pol bu têtj asê bu ñalêj tigenj, yom awha wakuc oc nem lau nanj sêkêtj whinj dom, nanj sa dom, me kac si ñalôm kwi e sêti lau sêkêtj whinj-nga dom. Ñabatinj 23 whê gêtj dau sa tiawê.

dau kwi. Gêñ hoñ nan mac bu akôm, nan akôm tu apuc gôlôwac dabuñ hoñ dôñ-nga. ²⁷ Lau bu sêsôm yom awha wakuc-nga, dec lu me tó sêsôm goc tôm. Dan sôm e pacndê, goc ñamalac tilu-nga sôm ndê. Ma ñamalac dan nem ñac si yom dau kwi man. ²⁸ Magoc ñamalac nem y om dau kwi-nga dan bu mbo dom, goc ñamalac nan tac whiñ bu sôm y om awha wakuc-nga nem dau dôñ yêc gôlôwac dabuñ ñalôm. Tôm bu in sôm in ndê yom awha wakuc-nga têt ndoc in mbo tawasê, ma yom dau yêc in ma Anôtô ñasawa.

²⁹ Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, dec lu me tó sêhoc yom asê, ma lau hoñ sêkêt danja ñapep ma sêñsahê yom dau. ³⁰ Ñamalac dan bu ndôc mac ñalôm, ma Ñalau Dabuñ bu hoc yom dan asê têt in, dec ñamalac nan sôm yom mbo, nan hu siñ ma kêt ñasawa têt ñamalac dinan bu sôm yom dau asê. ³¹ Gitôm bu mac hoñ ahoc yom asê atôm propet aô daôm aô daôm, bu andôhêt ti apuc gôlôwac dabuñ hoñ dôñ. ³² Lau nan sêtap mwasiñ sa bu sêhoc yom asê sêtôm propet, nan sêtôm bu sênem gôlinj dau si lêt sêhoc yom dau asê-nga. ³³ Bu Anôtô tec bu in ndê lau sêkôm gêñ bambalinj. In Anôtô yom malô-nga.

Anôtô ndê gôlôwac dabuñ hoñ sêñkuc lêt tigen bocdec bu. ³⁴ Têt ndoc mac akac sa tu alic om-nga, nan lauwhê sêsôm yom dom sic ñawaê. Ñac sêsôc laungac ñapu tôm yomsu sôm, ma sênem dau dôñ. ³⁵ Awhe dan bu ngô yom dan nan in kêyalê ñahu dom, nan nem dau dôñ e om pacndê, ma ndac nakwen têt ndoc inlu sêmbo si andu. In bu sôm yom yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, nan gêñ mayan-nga.

³⁶ Mac lau Korin-nga bu atec aneñ yom dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anôtô kêt ndê yom têt mac tamwasêm, me kêt têt mac muñ bu andic dulu têt lau ñatô, a? ³⁷ Asa nan gauc gêm bu in propet dan, me tap Ñalau Dabuñ ndê mwasiñ sa kêlêc, nan êñyalê bu yom nan gato têt mac, nan Pômdau dau ndê yatu. ³⁸ Ñamalac dan bu kôc aneñ yom sa dom, nan Pômdau oc kôc in sa dom. ³⁹ Bocdinan aneñ asidôwai, tamkwê mwasiñ bu ahoc yom asê atôm lau propet, ma alhac lau nan sêsôm yom awha wakuc-nga, nan ahuc dom. ⁴⁰ Magoc têt ndoc mac bu alic om, nan akôm gêñ hoñ ñapep ma anjuk lêt solop.

15

Pol puc yom nan in hoc asê pi Yisu, nan dôñ

¹ O asidôwai, aô bu wawhê mac nem gauc sa tiyham pi ñawaê ñayham nan gahoc asê têt mac muñ su. Mac akôc ñawaê dau sa, ma ti mac nem akêt whiñ ñahu. ² Ñawaê ñayham nan gahoc asê têt mac, nan tóç lêt Anôtô nem mac si-nga asê, ma bocdinan dec asap

dôñ ñapanj. Mac bu asap dôñ dom, dec mac nem akêt whiñ oc tisac ma ñandô mbasi.

³ Bu yom nan gac dulu têt mac, nan kêtuc yom nan aô danj gangô muñ su. Ma yom nan atu ma tiñamata aneñ yom hoñ, nan bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neñ sac-nga, tôm yom nan sêto yêc, nan sôm. ⁴ Lau sêñsuhuj in, ma têt bêt titô-nga Anôtô uñ in sa, tôm sêto yêc nan. ⁵ Goc in hoc dau asê têt Pita, ma têt lau ñatô nan sêmbo ñngacsêñomi 12 si tonj. ⁶ Ma tiñambu in hoc dau asê têt asidôwai tonj atu nan sêmbo sêwhiñ dau. Ñac lau daêsam, sêhoc gêlêc 500 su. Kwahic dec ñac si lau ñatô sêmbac ndu su, magoc daêsam gacgeñ sêmbo tali. ⁷ Tiñambu in hoc dau asê têt Jems ma têt lau aposel hoñ. ⁸ Ma tiñambu andô in hoc dau asê têt aô danj, nan gati aposel gitôm balêkoc nan dinda kôc so ndê têt. ⁹ Bu aô galic danj tôm lau aposel si ngac ñambu-nga solop. Sêsam aô bu aposel, magoc aô ngac ñayham dom bu sêhê ñaê aposel pi aô. Ñahu bu muñ-nga lê aô gakêt kisa Anôtô ndê lau sêkêt whiñ-nga. ¹⁰ Magoc tu Anôtô kêmwasin aô-nga, dec aô gati aposel, ma in ndê mwasiñ dau menj ñambwa dom. Mba! Bu aô gakôm gwelêñ gahoc gêlêc Kilisi ndê aposel hoñ su. Magoc aô danj gakôm dom. Anôtô ndê mwasiñ puc aô dôñ, dec kêt ñaclai têt aô bu wakôm gwelêñ. ¹¹ Bocdinan anyalê ñapep bu yom nan aô gahoc asê pi Kilisi, ma aposel hoñ sêhoc asê, in yom tigen. Ma yom dau ti mac nem akêt whiñ ñahu.

Lau batê oc sêtisa

¹² Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anôtô uñ Kilisi sa akêt lau batê-nga. Ma bocdinan bocke dec mac nem lau ñatô sêsôm bu lau batê oc sêtisa dom? ¹³ Angô! In bu yom ñandô bu lau batê sêtôm dom bu sêtisa, dec tôm dom bu Kilisi dau tisa ma mbo tali tiyham bocdinan. ¹⁴ Ma Kilisi bu tisa su dom, dec mêtê nan yac am, nan oc ñahu mbasi, ma mac nem akêt whiñ ñahu mbasi bocdinan. ¹⁵ Ma gêñ danj tiyham. Yac lau aposel am mêtê ma asôm bu Anôtô uñ Kilisi sa akêt lau batê-nga. Magoc mac asôm bu lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu yom ñandô, dec mêtê nan yac ahoc asê pi Anôtô, nan yom tasanj. ¹⁶ Bu lau batê bu sêtisa dom, dec Kilisi dau tisa su dom. ¹⁷ Ma in bu yom ñandô bu Anôtô uñ Kilisi sa su dom, dec mac nem akêt whiñ oc ñandô mbasi, ma mac nem sac gacgeñ yêc mac-nga. ¹⁸ Ma Anôtô bu uñ Kilisi sa su dom, dec lau nan sêkêt whiñ Yisu ma sêmbac ndu su, nan gacgeñ sinja su. ¹⁹ Tu Kilisi-nga dec yac dakêt batan bu Anôtô oc uñ yac hoñ sa têt têt ñambu-nga. Yom dau bu yom ñandô dom, dec gêñ nan dakêt batan, nan gêñ têt kwahic dec-nga ñambwa ma ñandô mbasi têt têt ñambu-nga. Ma lau hoñ oc sêpu yac ma sêlic yac tôm lau gauc mbasi-nga.

²⁰ Magoc Anötö uñ Kilisi sa akêñ lau batê-nga yomandô. Inj gitôm lau honj nanj sêmbac ndu su, nanj si ñgac mbêc. ²¹ Ñamalac tigenj ti dambac ndu ñahu. Ma ñamalac tigenj ti datisa akêñ lau batê-nga ñahu. ²² Yomandô! Tu Adam-nga dec yac honj dawêkainj serj dambac ndu-nga. Magoc tu Kilisi-nga dec lau nanj sêkêñ whinj inj, nanj sêwêkainj serj sêmba tali-nga. ²³ Tigenj lau nanj sêmbac ndu, nanj oc sêtisa tòm ñandoc. Kilisi tisa munj, gitôm gêñ ñandô mbêc. Ma têtj ndoc inj mbu menj, nanj lau nanj sêti inj ndê, nanj oc sêtisa. ²⁴ Têtj dinanj inj oc ndic bata têtj kwahic dec-nga, ma inj oc serj ñaclai ti ñagôlinj honj su, ma kêtj gêñ honj sip Damanj Anötö amba bu nem gôlinj. ²⁵ Bu Kilisi gic waê bu nem gôlinj e inj kêtj inj ndê ñacyo honj sêsôc inj gahi ñapu. ²⁶ Ma ñacyo ñambu-nga nanj inj oc serj su, nanj ñaclai dambac ndu-nga. ²⁷ Sêto yom yêc bocdec bu:

Inj kêtj gêñ honj sêsôc inj gahi ñapu. [BW 8:6]

Yom dinanj pi ‘gêñ honj,’ nanj hêganôñ Anötö dom, bu Anötö dau kêtj ñaclai têtj Kilisi pi gêñ honj. ²⁸ Tigenj têtj ndoc Anötö ndê Atu dau kêtj gêñ honj sêsôc inj ndê gôlinj ñapu su, nanj goc inj dau oc sôc Anötö ñapu. Ma bocdinanj Anötö tigenj oc ti ñadau ma nem gôlinj gêñ honj.

²⁹ Anötö oc uñ lau batê sa têtj têtj ñambu-nga, yomandô. Bu bocdinanj dom, dec tu sake-nga lau ñatô sêlinj sanju tu lau nanj sêmbac ndu su-nga? ³⁰ Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-nga yac ahôc ñawapac ti kisa ñapanj tu gwelanj ñawaê ñayham-nga? ³¹ O asidôwai. Aô gapo mac nem waêm sa tu mac nem akêñ whinj yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mac anyalê bu yom dau inj yom ñandô, dec anyalê bu yom dec inj yom ñandô bocdinanj. Lau sêkôm bu sêndic aô ndu tòm bêt honj. ³² Yêc malac Epesas lau sêkêñ kisa aô gitôm bôclai sac, magoc aô gac sinj têtj ñac ti ñanja. Magoc lau batê bu sêtisa dom, tòm mac nem lau ñatô sêsôm, dec aô neñ gwelanj ñawaê ñayham-nga inj ñamalac ñambwa si gêñ, ma oc nem aô sa danj dom. Bu bocdinanj dec dakôm tòm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Gauc nem gêñ danenj ti danôm-nga enj, bu ñasawa apê enj yac oc dambac ndu ma dandinanj. [Ais 22:13]

³³ Ayob daôm bu lau sêñsau mac dom. Gauc nem yom nanj sêsôm bocdec bu, “Mac bu ambo awhinj lau nanj sêkôm mêtê sac, dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê ñayham tisac whinj.” ³⁴ Aô wasôm têtj mac bu mayam daôm, bu mac nem lau ñatô sêsa si lêtj gitôm sem gauc Anötö ma sêsap mêtê sac

dôñ ñapanj. Bocdinanj akôc gauc ñapap ma ahu mêtê sac sinj gacgenj.

Lau oc sêtisa ti ñamlic kainj bocke?

³⁵ Mboe mac nem lau ñatô oc sêndac, “Anötö oc uñ lau batê sa ñalêñ bocke?” me “Lau batê oc sêtisa ti ñamlic kainj bocke?” ³⁶ Yom dau inj yom gauc mbasi-nga. Anjô! Gêñ nanj mac asô sip nom, nanj bu tibalê dom, dec oc po pi menj dom. ³⁷ Mac bu asô gêñ ñamatu gitôm yanjom me gêñ ñawhê ñatô, dec mac asô gêñ dau ñagatôm nanj oc po pi menj tinjambu, nanj dom, magoc asô ñamatu ñambwa sip nom. ³⁸ Ma Anötö dau kêtj gêñ ñagatôm têtj gêñ ñawhê tòm inj dau kêmasanj su. Inj kêtj ñagatôm tidau-tidau têtj gêñ ñawhê tigenj-tigenj. ³⁹ Ma ñagatôm ti ñamlic nanj inj kêtj têtj gêñ honj, nanj sêtôm dau d om. Inj kêtj ñamalac si ñamlic kainj danj, ma bôc si kainj danj, ma mbac ti i bocdinanj. ⁴⁰ Gêñ undambê-nga sêmba ti ñac si ñawasi kainj danj, ma gêñ nom-nga sêmba ti ñac si ñawasi kainj danj bocdinanj. ⁴¹ Ac ti ayô ma tata honj si ñawasi têtj têtj. Ma tata honj si ñawasi gitôm dau dom. ⁴² Ma têtj ndoc lau batê sêtisa, nanj oc ñalêñ kainj tigenj. Lau batê nanj tanjuhuñ sip nom, nanj si ñamlic inj gêñ têtj kwahic dec-nga, ma tòm dom bu yêc ñapanj. Magoc Anötö oc uñ sa ma nem kwi ti gêñ yêc ñapanj-nga. ⁴³ Gêñ nanj tanjuhuñ inj gêñ waêmba, magoc Anötö oc uñ sa ma kôm ti gêñ tiwaê. Tanjuhuñ gêñ ñaclai mba, magoc Anötö oc uñ sa ti ñaclai. ⁴⁴ Bu yac tanjuhuñ ñamlic nom-nga, magoc Anötö oc uñ sa ti ñamlic wakuc undambê-nga. Yac tanjalê bu ñamlic nom-nga dec yêc, ma ñamlic undambê-nga yêc bocdinanj. ⁴⁵ Anötö kêmasanj ñamalac si ñamlic nom-nga, tòm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Ñgac ñamata-nga Adam inj ti gêñ tali. [Gen 2:7]

Ma Adam ñambu-nga, nanj Kilisi dau, nanj tisa ti ñamlic undambê-nga. Ma yac oc dambo tanjli tu inj-nga, ma datap neñ ñamlic wakuc undambê-nga sa, tòm inj ndê. ⁴⁶ Yac dakôc ñamlic undambê-nga munj dom, magoc dakôc ñamlic nom-nga munj, ma tinjambu oc datap ñamlic undambê-nga sa. ⁴⁷ Ñamalac ñamata-nga menj akêñ nom. Magoc ñamalac tilu-nga menj akêñ undambê. ⁴⁸⁻⁴⁹ Kwahic dec yac honj dambo datôm ñamalac nom-nga ñamata-nga dinanj. Dinanj sêkôc yac bu dambo datôm ñamalac nom-nga dinanj. Magoc lau nanj sêmba undambê, nanj sêmba sêtôm ñamalac undambê-nga, ma tinjambu yac oc datiwakuc, ma dambo datôm ñamalac undambê-nga.

* **15:29:** Mêtê dau ñahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom tóç asê bu lau Korin ñatô sêlinj sanju tu ñac si lau nanj sêmbac ndu-nga. Mboe lau batê dinanj sêkêñ whinj Yisu su, magoc sêlinj busanj su dom têtj ndoc sêmba tali, ma tu dinanj-nga dec lau ñatô sêlinj sanju tu ñac-nga. Pol sôm bu mêtê dinanj inj solop me so dom, magoc inj sôm yom pi mêtê dau tu bu puc inj ndê yom pi lau batê sêtisa-nga nanj dôñ.

⁵⁰ Bocdinañ anej asidôwai, aô wasôm têtj mac bu yac datôm dom bu dasôc Anötô ndê gameñ undambê-nga ti neñ ñamlic têtj kwahic dec-nga. Bu yac neñ dac ti ñamsôm inñ gêtj yêc ñapañ-nga dom, ma tôm dom bu wêkainj gameñ dandôc tanji ñapañ-nga. ⁵¹ Aô bu wasôm yom ñahu atu danñ têtj mac anğô. Yac hoñ oc dambac ndu dom, magoc Anötô oc nem yac hoñ kwi ma kêtj ñamlic wakuc têtj yac. ⁵² Têtj bêc ñambu-nga dahuc oc tanñ, ma sep tigenj lau batê oc sêtisa ti ñamlic wakuc sêndôc tali ñapañ-nga. Ma Anötô oc nem yac lau nanñ dambo tanji, nanñ kwi dawhiñ, ma kêtj ñamlic wakuc têtj yac. ⁵³⁻⁵⁴ Bu ñamlic nom-nga oc tôm dom bu yêc ñapañ, ma gic waê bu niñga. Bocdinañ têtj bêc ñambu-nga Anötô oc nem ñamlic nom-nga kwi ti gêtj yêc ñapañ-nga, nanñ tôm dom bu niñga. Gauc nem yom nanñ sêto yêc bocdec bu:

Anötô ku ñaclai dambac ndu-nga dulu su, ma pacndê sambuc. [*Ais 25:8*]

Yom dau oc ñandô sa têtj bêc ñambu-nga.

⁵⁵ O ñaclai dambac ndu-nga, am oc ku yac dulu ñalêñ bocke? Am nem ñamallic ndic yac ndu-nga yêc nde? [*Hos 13:14*]

⁵⁶ Ñamallic nanñ wê yac dasa señ dambac ndu-nga, nanñ mêtê sac. Ma yomsu kêtj ñaclai têtj mêtê sac. ⁵⁷ Magoc danem danñge Anötô nanñ ku yac neñ ñacyo dulu tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. ⁵⁸ Bocdinañ, anej asidôwai atac whiñ-nga, alhac ñannga ma ayob daôm bu gêtj danñ ku mac dulu dom. Akêtj nem ñalôm sambuc tu Pômdau ndê gwelenj-nga. Bu mac anyalê su bu gêtj bocke nanñ mac akôm tu Pômdau-nga, nanñ gêtj ñandô mbasi-nga dom. Oc nem ñandô!

16

Sêkêtj da bu sênem lau sêkêtj whiñ-nga ñatô sa

¹ Aô wasôm yom pi awa nanñ mac bu andic sa bu anem Anötô ndê lau dabuñ Jerusalem-nga sa. Akôm tôm yom nanñ aô gasôm têtj gôlôwac dabuñ nanñ sêmo gameñ Galesia-nga, nanñ su. ² Tôm wake ñabêc ñamata-nga sambob, mac tigenj-tigenj andic nem awa da-nga sa tôm awa nanñ mac tigenj-tigenj atap sa yêc wake dinañ ñalôm. Andic sa gwanañ ma akêtj ndôc. Ma têtj ndoc aô wahôc asê mac yêc malac Korin, nanñ oc wakêtj ñawapac têtj mac bu andic sa têtj têtj dinañ-nga dom. ³ Anyalinj lau ñatô sa nanñ mac alic ñayham bu sêkôm mac nem da dau, ma sêkêtj têtj gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga. Ma têtj ndoc aô wahôc asê mac, nanñ wato bapia puc ñac dôñ-nga ma wanñin ñac sêndi. ⁴ Ma aô bu walic tôm bu aô dauñ watêñ Jerusalem wandi, goc yac anşêlêñ awhiñ danñ.

Pol ti lau ñatô oc sêndic lau Korin kêsî

⁵ Aô gauc gêm bu wadic lau gameñ Masedonia-nga kêsî, ma tiñambu watêñ mac waloc. ⁶ Aô bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ, mboe aô oc wambo e ndoc uhô-nga pacndê. Ma bocdinañ oc tôm bu mac anem aô sa tu señ bocke nanñ wasa tiñambu-nga. ⁷ Aô gakêtj batanñ bu Pômdau oc kêtj ñasawa baliñ têtj aô tu wambo wawhiñ mac-nga. Magoc aô bu waloc ñagahô, d ec oc tôm dom bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ. ⁸ Kwahic dec aô oc gacgeñ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-nga pacndê. ⁹ Nahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gwelenj atu danñ yêc dindêc e ñandô sa. Ma gêtj danñ whiñ, nanñ lau daêsam sêkêtj kisa aô yêc dec.

¹⁰ Timoti bu hóc asê mac, nanñ goc akôc inñ sa ti yom malô, tu bu inñ mbo whiñ mac ti atac pa su enñ. Nahu bu inñ kôm Pômdau ndê gwelenj tôm aô gakôm. ¹¹ Alic bu lau danñ sêtec inñ me sêpu inñ dom. Ma têtj ndoc inñ bu mbu têtj aô menñ, nanñ anñin inñ lhô menñ ti yom malô. Aô gakêtj batanñ bu ñasawa sauñ Timoti ma asidôwai ñatô oc sêmbu sêtêtj aô sêmenj.

¹² Yom pi yac neñ asidôwa Apolos wasôm bocdec bu. Aô gatenj inñ tidim daêsam bu êñsêlêñ whiñ asidôwai ñatô ma têtj mac loc. Kwahic dec inñ sôm bu inñ oc loc dom, magoc têtj ndoc inñ tap ñasawa ñayham danñ sa, nanñ inñ oc loc.

Yom ñambu-nga

¹³ Anem ali, asap nem mêtê akêtj whiñ-nga dôñ ñapañ, ma alhac ñannga ti nem ñalôm pêñ dôñ. ¹⁴ Ma akôm nem gêtj hoñ ti mêtê atac whiñ-nga.

¹⁵ O asidôwai. Mac anyalê bu Stepanas ma lau hoñ nanñ sêmo inñ ndê andu, nanñ sêti lau ñamata-nga tu sêkêtj whiñ Yisu-nga yêc mac nem gameñ Akaya-nga. Ma ñac sêkêtj si ñalôm sambuc tu sênem akij Anötô ndê lau dabuñ-nga. Kwahic dec aô bu wandac mac bocdec bu. ¹⁶ Lau kaiñ dinañ, ma lau asa nanñ sêlhac sêwhiñ ñac ma sêkôm gwelenj ñawaê ñayham-nga, nanñ asôc ñac ñapu. ¹⁷ Têtj ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus sêmenj akêtj Korin ma sêhóc asê aô, nanñ sêkôm aô atac ñayham atu. Nahu bu ñac sêkôm mac hoñ anôm sêtêtj aô sêmenj. ¹⁸ Ñac sêkôm aô neñ ñalôm tighô, tôm sêkôm mac nem ñalôm tighô têtj têtj sêmo sêwhiñ mac. Tu dinañ-nga dec wasôm têtj mac bu atoc lau kaiñ dinañ sa ñapep.

Pol ti lau ñatô sêkôm acsalô têtj lau Korin-nga

¹⁹ Gôlôwac dabuñ titonñ-titonñ hoñ nanñ sêmo gameñ Esia-nga dindêc, nanñ sêkêtj si acsalô ñayham têtj mac hoñ. Ma Akwila lu Prisila ti gôlôwac dabuñ nanñ sêkac sa yêc inñlu si andu, nanñ sêkêtj acsalô ñayham ti atac whiñ têtj mac tu Pômdau-nga. ²⁰ Ma asidôwai hoñ nanñ sêmo gameñ dindêc sêkêtj acsalô

têḡ mac bocdinaḡ. Mac hoḡ akam daôm,
aḡkuc Anôto ndê lau dabuḡ si lêḡ.

²¹ Aô Pol gato yom dindec ḡa daḡḡ aman
tu bu wakêḡ aneḡ acsalô têḡ mac-ḡga.

²² Ḥamalac daḡ bu atac tec Pômdau, naḡ
Anôto pucho iḡ. O Pômdau, mbu mweḡ!

²³ Pômdau Yisu ndê mwasiḡ têḡ mac. ²⁴ Aô
bu wakêḡ aneḡ atac whiḡ têḡ mac lau akêḡ
whiḡ Yisu Kilisi-ḡga hoḡ.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj lau Korin-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têtj ndoc inj mbo gamej Masedonia-nga. Inj tap sa bu aposel tasanj nãtò sêkôm gwelenj sêmbo malac Korin, ma sêndôhônj yom tasanj têtj lau sêkêj whinj-nga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu inj aposel nãndô dom. Bocdinaj Pol to bapia dindéc têtj ñac bu whê dau sa bu inj aposel nãndô, ma bu puc lau Korin-nga dôj tu bu sêsôc lau tasanj dinaj si yom ñapu dom. Tinjambu inj kêkinj Taitus têtj ñac gi bu lic ñac sêmbo ñalêj bocke, ma Taitus mbu menj ma sôm têtj Pol bu lau Korin-nga daêsam sêsôc inj ndê yom ñapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindéc ma tôc asê bu inj tac ñayham kêlêc tu ngô Taitus ndê ñawaê pi lau Korin-nga. Ma inj whê inj ndê lêtj tu ndic ñac kêsi-nga sa. Inj sôm têtj ñac bu sêmatôc aposel tasanj dinaj, ma sêmatôc ñac dau si lau nanj sêkôm métê sac, nanj sêwhinj. Ma inj to yom pi ñac si gwelenj sic awa sa-nga tu sênem lau Jerusalem-nga nanj sêpônda dau, nanj sa-nga.

Yom ñamata-nga

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê ñapotel kêkuc Anôtô ndê atac whinj, gambo gawhinj yac neñ asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindéc têtj Anôtô ndê gôlôwac dabuj yêc malac Korin, ma têtj Anôtô ndê lau dabuj hoj yêc gamej Akaya-nga. ² Mwasinj ti yom malô akêj Damanj Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Anôtô gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampiñ Anôtô, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inj Damanj nanj tawalô ti gêm malô yac yêc ñawapac hoj-nga. Ma tu dinaj-nga dec yac atôm bu anem malô lau nanj ñawapac tidau-tidau tap ñac sa, ñalêj tigerj tôm Anôtô dau kôm têtj yac. ⁵ Nahu bu ñawapac ti ñandê tôm Kilisi hôc, nanj kêsalê yac ahuc tu yac am akinj inj-nga. Magoc tu Kilisi-nga, dec Anôtô ndê mwasinj nem malô yac-nga kêsalê yac ahuc bocdinaj. ⁶ Têtj ndoc bocke ñawapac tap yac sa, nanj alic ñayham bu ahôc tu bu anem malô mac-nga, ma tu mac atap Anôtô ndê mwasinj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc Anôtô gêm malô yac, nanj mwasinj dau golom mac bocdinaj, ma gêm mac sa bu alhac ñanga ti nem atac pa su, ma ahôc ñawapac kainj tigerj tôm yac ahôc. ⁷ Yac anjalê bu mac ahôc ñawapac awhinj yac, ma Anôtô oc nem malô mac ti puc mac dôj awhinj yac bocdinaj. Tu dinaj-nga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêj whinj-nga dom.

Aposel sêhóc ñawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Anjalê pi nãndô enj bu yac ahôc ñawapac atu-tu daêsam yêc gamej Esia-nga. Gêj dinaj kêgwiniñ yac nãndô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc senj yac su andinaj. ⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo tanji-nga pacndê têtj ndoc dinaj. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhônj yac bu tanjkwê yac dauj mba licwalô dom, magoc tanjkwê Anôtô nanj tôm bu inj lau batê sa, nanj ndê ñaclai. ¹⁰ Yac gauc gêm bu ñawapac dinaj oc ku yac dulu, magoc Anôtô kêgaho yac su. Ma yac akêj whinj ti tanjkwê inj bu nem yac sa ñalêj tigerj dinaj ñapai. ¹¹ Ma yac akêj whinj bu mbec nanj mac atej, nanj oc nem yac sa bocdinaj. Têtj ndoc ñawapac bu tap yac sa tiyham, nanj Anôtô oc nem yac sa tu mac nem mbec-nga. Ma lau daêsam nanj sêlic gêj dau, nanj oc sênem danje Anôtô tu inj ndê mwasinj nanj kêj têtj yac-nga.

Pol kêj ndê têm ndic lau Korin kêsi-nga pi ahic

¹² Anjô su nanj. Lêtj ti sakinj nanj yac akôm ambo nom, nanj akôm anjuc gauc nom-nga danj dom. Mba. Yêc yac mba ñalôm yac akêj whinj bu yac asa mba lêtj tôm Anôtô atac whinj enj. Yac akôm gwelenj hoj ti mba ñalôm ma gauc sambuc, ma asa lêtj ñawasi enj, tôm Anôtô ndê mwasinj puc yac dôj. Ma têtj ndoc yac ambo awhinj mac, nanj yac anjuc lêtj tigerj dinaj. Lêtj dau ti yac mba ñahu apo dauj sa-nga. ¹³⁻¹⁴ Lau ñatô sêsôm bu yom hoj nanj yac ato têtj mac, nanj ñahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma anjalê. Magoc mba. Kwahic dec mac anjalê yac ti mba gwelenj ñahu ñapep su dom. Magoc yac akêj batanj bu mac oc anjalê yac pi nãndô enj. Ma bocdinaj yac oc ati mac nem ñahu apo daôm sa-nga, ma mac oc ati yac mba ñahu apo dauj sa-nga têtj ndoc Pômdau Yisu mbu menj.

¹⁵⁻¹⁶ Anej ñalôm pêj dôj pi mac, dec galic ñayham ma kamasanj neñ lêtj bu wandic mac kêsi tidim lu. Aô gauc gêm bu wandic mac kêsi têtj ndoc watêj gamej Masedonia-nga wandi. Ma têtj ndoc wambu akêj gamej dinaj wamenj, nanj gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Ñalêj dinaj oc tôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tinjambu dec oc tôm bu mac ankinj aô watêj gamej Judia-nga wandi. ¹⁷ Magoc tu aô gac mac kêsi dom têtj ndoc gambu akêj gamej Masedonia-nga, dec mac gauc gêm bocke? Aô kamasanj lêtj dinaj gitôm gêj ñambwa-nga, a? Me aô gasôm “Aêc, aô waloc,” ma ñasawa sauj gakac awhanj kwi, ma gasôm bu “Mba, aô oc waloc dom,” kakuc lau nom-nga si lêtj, a?

¹⁸ Anjô su nanj. Anôtô inj Yom Nãndô Nãdau, ma bocdinaj yac lau nanj am akinj inj, nanj atôm dom bu anjsau mac atôm lau nanj sêsôm “Aêc,” ma ñasawa sauj sêkac si ñalôm

kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.” ¹⁹ Bu njawaê njayham nanj alu Sailas ma Timoti ahoc asê têtj mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, nanj têtj asê bu Anötö gölôc tidônj bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têtj yac tu Kilisi-njga. Ma inj gitôm dom bu sôm “Aêc” têtj mac, ma njagahô kac ndê awaha kwi, ma sôm “Mba.” ²⁰ Bu gêtj honj nanj Anötö gic bata, nanj inj oc kôm njandô sa ma sôm “Aêc” têtj yac tu Kilisi-njga. Ma tu Yisu Kilisi-njga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-njga, ma datoc inj ndê waê sa. ²¹ Anötö dau puc mac ma yac dônj, bu dasap nejj dakêtj whinj Yisu Kilisi dônj njapanj. Inj kêtjalinj yac sa dati inj ndê. ²² Ma inj kêtj ndê Njalau Dabunj sip yac nejj njalôm tôm gêtj njandô mbêc. Ma tu dinanj-njga yac tanjalê bu mwasinj honj nanj inj gic bata bu kêtj têtj yac, nanj inj oc kôm njandô sa. Ma Njalau dau ti Anötö ndê njadalô nanj têtj asê bu inj ndê lau yac.

²³ Anjgô su nanj. Aô gambu gatêtj malac Korin dom, njahu bu mac asap nem lêtj giso njatô dônj ambo, ma aô gatec bu waloc ma wakôm mac-njga. Anötö kêtjalê anej njalôm, ma aô wasôm yêc inj anjgô-njga bu yom dau inj yom njandô. ²⁴ Aô gasôm yom pi mac nem lêtj giso tu bu yac ati mac nem akêtj whinj njadaui lec dom. Mba. Mac tigenj-tigenj alhac Anötö anjgô-njga tu daôm nem akêtj whinj-njga. Ma yac akôm gwelenj awhinj mac tu bu mac asa nem lêtj njapep e ambo ti atac njayham enj.

2

¹ Tu dinanj-njga dec aô gauc gêm tidônj bu wambu watêtj mac waloc dom, njahu bu aô gatec bu yac dambo ti njalôm njawapac tiyham tu wamatôc mac-njga. ² Ma aô bu wakôm mac njalôm njawapac, dec asa mbo bu kôm aô atac njayham? Bu mac lau daôm dinanj ati anej atac njayham njahu. ³ Tu dinanj-njga dec aô gag mac kêsî tôm aô gasôm su, nanj dom, magoc gato bapia danj têtj mac. Ma aô gakêtj batanj bu mac oc asôc anej yom dau njapu. Ma bocdinanj têtj ndoc aô bu watêtj mac waloc, nanj njawapac danj oc yêc yac njasawa dom, ma gêtj dau oc kôm aô atac njayham. Ma aô gakêtj whinj bu mac honj oc atac njayham awhinj aô. ⁴ Yom dau aô kayalê bu yom njanja, ma aô gato ti tanjsulu enj, ma kasahê njawapac ti njandê atu yêc nejj njalôm. Aô gato tu bu wakêtj njawapac têtj mac-njga dom, magoc tu bu watôc asê bu aô atac whinj mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc njac si njamalac danj ndê sac kwi

⁵ Mac nem njac danj kôm aô njayom, ma gêtj dau kêtj njawapac têtj aô tanjwasênj dom. Aô gatec bu wasôm yom daêsam pi gêtj dau, tigenj aô wasôm têtj mac bu inj kêtj wapac mac honj bocdinanj. ⁶ Magoc kwahic dec inj

pu dau, dec aô wasôm têtj mac bu lêtj bocke nanj gölôwac dabunj sêsôm tidônj tu sêmatôc inj-njga, nanj gitôm. ⁷ Aô gatec bu inj mbo ti njalôm njawapac atu njapanj, ma bocdinanj asuc inj ndê sac kwi, ma anem malô inj ndê njalôm. ⁸ Aô atac whinj bu mac akôm bocdinanj, tu bu atôc asê têtj inj bu mac atac whinj inj. ⁹ Yom nanj aô gato pi njac dinanj, nanj gato tu bu wanjahê mac bu oc asôc anej yom honj njapu, me mba. ¹⁰ Mac bu asuc njamalac dinanj ndê giso kwi, dec aô wasuc inj ndê sac kwi bocdinanj. Bu giso bocke nanj inj kôm têtj aô, nanj Kilisi kêtjalê bu aô gasuc kwi, ma aô gakôm bocdinanj tu bu wanem mac sa tu lêtj amatôc giso-njga ti apiñ daôm dônj-njga. ¹¹ Aô gatec bu mac akêtj njasawa têtj Sadañ bu senj lêtj dapinj daunj dônj-njga su. Bu yac tanjalê Sadañ ndê lêtj honj su.

Pol tac whinj bu lic Taitus

¹² Têtj ndoc aô gatêtj malac Troas ga, nanj galic bu Pômdau gêtjêc gatam su têtj aô bu wahoc Kilisi ndê njawaê njayham asê yêc gamenj dinanj. ¹³ Magoc anej njalôm gi lu gi lu, njahu bu aô gatap anej asidôwa Taitus sa yêc malac dinanj dom. Tu dinanj-njga aô gahu lau malac dinanj-njga sinj, ma gatêtj gamenj Masedonia-njga ga.

Pol whê lau aposel si gwelenj sa

¹⁴ Magoc aô bu wanem danje Anötö, njahu bu inj wê yac lau nanj dakêtj whinj Kilisi, gitôm njac siñsêlêc ti ndê lau sinj-njga nanj sêku si njacyo honj dulu. Ma wanem danje inj bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gwelenj nanj inj kêtj sip yac amañ-njga. Ma gauc pi Kilisi dau, inj gitôm gêtj malu njayham nanj njamalu pôm gamenj kwi. ¹⁵⁻¹⁶ Bu Anötö gêtjêc yac atôm gêtj malu njayham, tu yac mba gwelenj ahoc njawaê njayham asê pi Kilisi-njga. Lau nanj sêkôc njawaê dau sa ma sêtap senj sêndôc tali-njga sa, nanj sêlic yac ti mba gwelenj tôm sêngu gêtj njamalu njayham. Magoc lau nanj sêkôc sa dom dec sic waê bu sêninga, nanj sêtec yac ti mba gwelenj tôm sêngu gêtj mbôp njasu. Gwelenj njawaê njayham-njga dau inj gwelenj atu andô, ma yac nejj asa gitôm bu kôm? ¹⁷ Magoc tu Anötö puc yac dônj-njga, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam nanj sêkôm tu sêtap awa sa-njga lec dom. Mba. Yac anjalê tidônj bu Anötö kêtjalinj yac sa ma piñ yac dônj am daminj Kilisi, dec akôm gwelenj njawaê njayham-njga ti njalôm njawasi ambo inj anjgô-njga.

3

Lau Korin-njga si lêtj whê Pol ndê gwelenj sa

¹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc daunj sa-njga, a? Mba. Lau njatô sêkôc bapia whê njac sa tu sêkôm gwelenj-njga. Magoc yac atôm lau dinanj dom. Yac ahêgo daunj bu akôc bapia danj bu whê yac sa têtj

mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têtj lau natô-nga dom. Mba. ² Nahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-nga, nanj sêto yêc yac mba nalôm. Ma têtj ndoc lau sêlic mac nem lêtj ti sakinj, nanj tôm ñac sêsam bapia dau, ma sênjalê bu yac aposel ñandô. ³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelenj-nga. Ma têtj ndoc lau sêlic mac asa nem lêtj tiwakuc, nanj tôm sêlic bapia whê yac sa têtj ñac-nga. Ma mac atôm bapia nanj sêto ña kêlêpê me atôm Moses ndê yomsu nanj Anôtô to pi hoc, nanj dom. Mba! Mac atôm bapia nanj Anôtô Tali Ndadu ndê Nalau to, ma inj to sip ñamalac si ñalôm.

Pwac wakuc oc kêtj yac dandôc tanji

⁴ Tu Kilisi-nga dec yac akêtj whinj bu mac oc asap nem lêtj ti sakinj ñayham dinanj dônj ñapanj. Bocdinanj yac ambo ti atac pa su tu mac-nga yêc Anôtô anjô-nga. ⁵ Yac bu atoc dauj sa ma asôm bu yac dauj atôm bu akôm Anôtô ndê gwelenj lec dom. Mba. Tigenj tu Anôtô kêtj ñanja têtj yac-nga, dec yac atôm bu akôm. ⁶ Aêc! Tu ñaclai nanj Anôtô dau kêtj têtj yac-nga, dec yac atôm bu anem akinj inj, ma ati lau akinj pwac wakuc-nga. Ma pwac wakuc dau, inj gitôm pwac akwa yomsu-nga dom. Bu lau danj sêtôm dom bu sênjuk pwac yomsu-nga ñapep, ma bocdinanj pwac dau tôte asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigenj pwac wakuc nanj hêganônj Nalau ndê gwelenj, nanj oc nem yac sa bu dandôc tanji.

Pwac wakuc hôc gêlêc pwac akwa su

⁷ Anjô su nanj. Pwac akwa nanj Anôtô to pi hoc ma kêtj têtj Moses, nanj menj ti Anôtô ndê ñawasi. Ñawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-nga danj sêtôm dom bu sêlic inj anjô andô solop e ñawasi dau hê su. Pwac dau menj ti ñawasi, magoc sakinj pwac akwa-nga dau ña-ñandô, nanj dambac ndu.* ⁸ Tigenj sakinj pwac wakuc-nga, nanj Nalau Dabunj gêm gôlinj, nanj ndê ñawasi hôc gêlêc su. ⁹ Pwac yomsu-nga ña-ñandô nanj datap Anôtô ndê matôc sa. Tigenj pwac wakuc ña-ñandô nanj dati lau gitêtj tu Nalau Dabunj ndê gwelenj-nga. Bocdinanj pwac wakuc ndê ñawasi hôc gêlêc pwac akwa ndê su. ¹⁰ Pwac akwa menj ti ñawasi, tigenj yac bu danem dôhônj pwac akwa dau whinj pwac wakuc, oc dalic gitôm gêtj ñawasi mba, bu pwac wakuc ndê ñawasi hôc gêlêc su. ¹¹ Ñawasi nanj gêm Moses ahuc têtj ndoc inj kôc pwac akwa, nanj yêc baliñ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê ñawasi inj atu andô, ma oc pacndê dom.

¹² Bocdinanj yac akêtj batanj pwac wakuc ña-ñandô, ma akôm mba gwelenj ti atac pa su. ¹³ Ma yac akôm Anôtô ndê ñawasi ahuc tôm Moses kôm, nanj dom. Bu têtj ndoc

Anôtô ndê ñawasi gêm Moses ahuc, nanj inj kôm anjô andô ahuc ña po, bu lau Israel-nga sêlic inj anjô andô dom e ñawasi dau hê su. ¹⁴⁻¹⁵ Magoc lau dau si gauc ti ñalôm ñadandi, ma ñac gauc gêm bu pwac yomsu-nga nanj Anôtô kêtj sip Moses amba, nanj ti lêtj Anôtô nem ñac si-nga. Têtj ndoc sêsam pwac yomsu-nga dinanj, nanj sênjalê ñahu andô dom, tôm po danj kôm ñac si ñalôm ahuc. Ma têtj Moses ndê têtj e menj têtj kwahic dec, po dau gacgenj yêc. Nalêñ tigenj yêc bu po dau ñinga yêc ñac si ñalôm, nanj sêkêtj whinj Kilisi, dec inj oc kac po dau su. ¹⁶ Yomandô. Asa nanj gêm ndê ñalôm kwi ma kêtj whinj Pômdau, nanj Pômdau dau oc kac po dau su yêc inj.

¹⁷ Pômdau inj Nalau, ma Pômdau ndê Nalau bu mbo whinj yac, dec inj oc êngapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-nga. ¹⁸ Kwahic dec po danj kôm yac anjôn andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakêtj whinj-nga honj datôc Pômdau ndê ñawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma ñawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Nahu bu Pômdau ndê Nalau gêm gwelenj yêc yac nenj ñalôm ñapanj, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Ñawaé ñayham gitôm ya ñawê

¹ Anôtô tawalô yac ma kêtj sakinj pwac wakuc-nga sip yac amanj, ma tu inj tawalô yac-nga dec yac atôm dom bu ahu gwelenj dau sinj têtj ndoc ñawapac tap yac sa. ² Mba. Mêtê mayan-nga nanj lau sêkôm sêsinj-sêsinj sêmbo, nanj yac ac ahê su. Yac anjalunj yom danj whinj Anôtô ndê yom, me anjau lau danj bu sêkêtj whinj-nga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ñalêñ dinanj, lau oc sênjalê yêc ñac si ñalôm, bu yac akôm mba gwelenj solop ambo Anôtô anjô-nga. ³ Lau ñatô sênjô ñawaé ñayham nanj yac ahoc asê, magoc sêkêtj whinj dom, gitôm gêtj danj kôm ñac si gauc ti ñalôm ahuc, ma bocdinanj ñac gacgenj sêmbo senj sênjina-nga. ⁴ Anôtô tasanj têtj dindêc-nga, nanj Sadanj dau, inj kêtj ñasec atu pôc lau nanj sêkêtj whinj dom, nanj si gauc ahuc. Ma ñac gitôm dom bu sêkôm ñawaé ñayham sa. Bocdinanj dec sênjalê Kilisi ndê ñawasi dom. Ma sênjalê Anôtô ndê ñawasi dom bocdinanj, bu Kilisi gêm Anôtô dau anjô bu tôte Anôtô asê têtj yac.

⁵ Anjô bu nanj. Yac am mêtê hêganônj dauñ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc inj sa ti ñac si Pômdau. Ma yac am akinj mac atôm lau akinj, tu bu apo Yisu ndê waê sa-nga. ⁶ Anôtô inj Ñawê Ndadu nanj sôm, “Ñawê sa ma pô gameñ ñasec,” têtj

* 3:7: Yom dau ñahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akinj Anôtô tanjuk lêtj pwac yomsu-nga, dec oc tôm dom bu dati lau gitêtj ma datap senj dandôc tanji-nga sa. Bu ñamalac danj oc tôm dom bu ênjuk yomsu honj ñapep, ma bocdinanj lêtj yomsu-nga oc tôm dom bu kêtj yac dandôc tanji. Alic yom ñatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

ndoc in kên undambê ti nom. Ma in kên ndê jawê pô yac ney njalôm tu bu tanyalê in ndê njawasi atu-nga. Ma njawasi atu dau, nan dalic yêc Kilisi, nan gêm Anötô anğô têt yac.

Anötô kên ndê jawae njayham têt lau licwalô mba bu sehoc asê

⁷ Yac dauj mba licwalô gitôm dom bu akôm gwelen jawae njayham-nga, tigen Anötô kên gwelen dau sip yac aman. In ndê lêt dinan gitôm in kên gêt njalô atu dan sip gêt njambwa-nga gitôm lôj-si. In kôm bocdina dec têt asê bu njac lai puc gwelen dau dôj-nga, nan hóc gélêc njac lai hon su, nan men akên in ndê. ⁸ Nawapac daêsam séyêc, magoc kégwinij yac dom. Yac anjalê lêt bu anlêc njawapac daêsam dinan njapan, magoc kôm yac atac tec mba gwelen dom. ⁹ Daêsam sékên kisa yac, magoc yac anyalê bu Anötô mbo whij yac ma tôm dom bu hu yac sin. Sêpu ti sékôm yac njayom, magoc sêsen yac su dom. ¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gwelen tu Yisu-nga, ma tu dinan-nga dec lau sékôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo tanli. Yac ahóc njandê ti njawapac njapan, nan têt asê bu yac anjuc Yisu ndê lêt mbac ndu-nga. Magoc gêt dau ku yac dulu dom, tu bu têt asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kên njac lai têt yac bu akôm gwelen. ¹² Bocdina, tu gwelen jawae njayham-nga dec yac ahóc njawapac atu njapan, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötô ndê njac lai kên mac andóc tamli-nga sa.

¹³ Sêto yom dan yêc bocdec bu:

Aô gakên whij Pômdau, dec gahoc in ndê waê asê. [BW 116:10]

Ma yac anjuc gauc tigen in ndê. Yac akên whij Pômdau, dec ahoc in ndê waê asê. ¹⁴ Ma yac anyalê bu Anötô, nan uj Pômdau Yisu Kilisi sa akên lau batê-nga, nan oc uj yac sa awhij Yisu bocdina, ma kên yac alhac in anğô-nga awhij mac. ¹⁵ Yac alic njayham bu ahóc njawapac tu bu anem mac sa-nga. Ma tu yac mba gwelen-nga, dec Anötô ndê mwasij oc ênsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem danğe Anötô ênlêc e in ndê waê tiatu ma tiapa.

¹⁶ Tu dinan-nga yac atôm dom bu ahu gwelen dau sin têt ndoc njawapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-nga yac ney njamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc njalôm-nga Anötô kôm yac atiwakuc tôm bêc hon. ¹⁷ Bu njawapac nan yac ahóc, nan yac alic gitôm gêt njambwa têt apê-nga. Ma tu yac ahóc njawapac dinan-nga, dec oc atap Anötô ndê njawasi atu sa. Ma njawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma in gêt njandô hóc gélêc njawapac hon dinan su. ¹⁸ Bocdina yac tanjkwê gêt nom-nga nan tanon alic su, nan dom, njahu bu gêt dau oc niñga. Magoc yac akên batan gêt nan yac tanon alic su dom, bu gêt dau oc yêc njapan ma pacndê dom.

5

Yac ney njamlic nom-nga oc pô dau su ti wakuc

¹ Yac ney njamlic nom-nga gitôm bac batat, ma in bu tisac, dec yac tanyalê bu Anötô kêmasan yac ney njamlic wakuc undambê-nga, nan gitôm andu njandô nan oc lhac njapan. Andu njandô dau gitôm andu me bac têt apê-nga nan njamalac sékwê, nan dom. ² Ma yac ney njamlic nom-nga gitôm yac ney njakwê têt dindec-nga. Magoc tu gêt wapac nom dindec-nga, dec yac atac whij ndu andô bu dasóc ney njamlic wakuc undambê-nga ti njakwê, dec yac tam awhan su bu datap gêt dau sa. ³ Ma yac bu dasóc njakwê undambê-nga dau sa, dec oc ti yac ney njakwê njandô, ma oc dambo njamlic njambwa dom. ⁴ Têt ndoc njamlic nom-nga ti yac ney bac, nan dahóc njawapac njapan, ma bocdina tam awhan su bu datap ney njamlic wakuc undambê-nga sa. Yac atac tec njamlic dindec dom, magoc yac atac whij ndu andô bu njamlic têt dindec-nga nan gitôm dom bu yêc njapan, nan pô dau su ti gêt wakuc nan oc yêc njapan. ⁵ Anötô kêmasan yac tac waê gêt dau solop. Ma in kên Nalau Dabuñ têt yac gitôm gêt njandô mbêc, nan têt asê bu gêt njandô nan in gic bata bu kên têt yac tinambu, nan oc njandô sa bocdina.

⁶ Tu dinan-nga dec yac ambo ti atac pa su en. Yac anyalê bu têt hon nan yac ambo nom ma njamlic nom-nga ti yac mba njakwê, nan yac ambo awhij Pômdau yêc undambê dom. ⁷ Bu gêt nan Anötô gic bata bu kên têt yac tinambu, nan yac alic ja-njandô su dom, magoc akên whij bu oc njandô sa. ⁸ Yac atac pa su ma alic njayham bu ambo ti njamlic nom dindec-nga, tigen oc njayham hóc gélêc bu ahu njamlic dau sin, ma andi ambo awhij Pômdau. ⁹ Bocdina yac bu ambo nom dindec me ahu sin, nan yac tanjkwê njandô tigen, nan bu asa mba lêt ndic Pômdau tandô njayham en. ¹⁰ Nahu bu tinambu yac hon oc dalhac Kilisi anğô-nga bu êmatóc yac. In oc kên njagêyô têt yac ênjuc gêt njayham me sac bocke nan dakôm têt ndoc dambo nom dindec.

Pol whê ndê gwelen njahu sa

¹¹ Yac anyalê gêt dau su, dec atoc Pômdau sa ti asóc in njapu, ma tu dinan-nga dec yac am mêtê lau ma akac njac bu sênem dau kwi. Yac mba lêt ti sakin njahu yêc awê têt Anötô, ma aô gakên batan bu mac oc anyalê yac mba lêt ti sakin njahu bocdina. ¹² Yac ato yom dindec tiyham tu bu atoc dauj sa têt mac-nga dom. Mba. Yac atac whij bu mac anyalê yac mba gauc ti njalôm tidon, ma bocdina mac oc alic yac njayham. Ma oc tôm bu mac apo yac mba waêc sa têt lau nan sêpu yac. Bu lau dau sékôc gauc nom-nga njambwa

ma sêtoc gêñ awê-nga sa hôc gêlêc gêñ ñalôm-nga. ¹³ Magoc yac ahêgo dauñ tu lau nanj sêsôm bu yac mba gauc kêñsôn, nanj dom. Bu gêñ nanj yac akôm, nanj akôm tu Anötö-nga. Ma yac akôm ti mba gauc ñawa, tu bu anem mac sa-nga. ¹⁴ Kilisi ndê atac whin kégilí yac bu ahoc ñawaé ñayham asê têt lau. Bu yac akêñ whin bu ñgac tigenj mbac ndu ô lau hoñ, dec gitôm lau hoñ sêmbac ndu. ¹⁵ Aéc! Kilisi mbac ndu tu lau hoñ-nga, tu bu lau nanj sêmba tali nanj sêñkuc dau si atac whin dom, magoc sêñkuc in nanj mbac ndu tu ñac-nga ma tisa ma mbo tali tiyham, nanj ndê atac whin.

Kilisi hé wamba yac têt Anötö

¹⁶ Muñ-nga yac alic Kilisi gitôm ñamalac nom-nga ñambwa, magoc kwahic dec yac akóc gauc kainj dinanj tiyham dom. Ma ñalêñ tigenj kwahic dec yac ahêgo dauñ pi gêñ awê-nga dom têt ndoc yac akóc gauc pi lau nom-nga. ¹⁷ Bu ñamalac bocke nanj kêt whin Kilisi, nanj yac anyalê bu Anötö kôm in tiwakuc su. In hu lêt akwa sinj, ma sa ndê lêt tiwakuc. ¹⁸ Anötö dau kôm gêñ hoñ dinanj ñandô sa. Yac neñ sac kac yac su yêc Anötö, magoc in kêkinj Kilisi sip nom meñ ma mbac ndu tu yac neñ sac-nga, dec hé wamba yac têt Anötö, ma kêmasañ lêt bu datigasuc in tiyham. Ma in kêt ñawaé ñayham pi in ndê lêt dinanj sip yac amanj, bu ahoc asê têt lau. ¹⁹ Ma ñawaé ñayham dau bocdec. Anötö kêkinj Kilisi sip nom meñ, ma tu Kilisi-nga dec suc lau nom-nga si sac kwi, ma kêmasañ lêt bu sêmbu sêtêt in sêndi. Ma in kêt gwelenj têt yac bu ahoc ñawaé dau asê têt lau nom-nga.

²⁰ Tu dinanj-nga dec yac akôm gwelenj dau am Kilisi anjô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têt mac sa yac whañsunj. Ma yac atenj mac am Kilisi anjô, bu gauc nem yom pi gwelenj atu nanj Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hé wamba mac têt Anötö-nga, ma akóc yom dau sa. ²¹ Alic su nanj. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêt yac neñ sac ñagêyô hoñ pi in, tu bu nem yac sa-nga. Ma tu dinanj-nga asa nanj kêt whin Kilisi, nanj Anötö gélic in bu ñamalac gitêt.

6

1-2 Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm nanj aô galic ñayham bu wamwasinj mac-nga, dec gangô mac nem yom. Ma têt bêc nanj kamatinj tidôn bu wanem mac si, nanj gam mac sa. [Ais 49:8]

Aô wasôm têt mac bu têm kwahic dec-nga in Anötö ndê têt êmwasinj ti nem yac sinj. Tu dinanj-nga yac lau nanj akôm gwelenj awhin Anötö, nanj atenj mac bu akóc Anötö ndê mwasinj ñambwa dom.

Pol hôc ñawapac tu gwelenj ñawaé ñayham-nga

³ Yac atec bu lau danj sêpu yac mba gwelenj ñawaé ñayham-nga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinanj-nga dec yac ayob mba lêt bu akôm giso danj dom. ⁴ Gêñ nanj yac akôm, nanj whê sa bu yac Anötö ndê lau akinj. Yac ahóc ñawapac ti anjahê ñandê tidau-tidau kégwininj yac, tigenj ahu mba gwelenj sinj dom, akôm ti atac pa su enj. ⁵ Lau sic yac, sêkêñ yac andóc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-nga. Yac akôm gwelenj atu, ma têt daêsam gêñ yô yac, ma yac ayêc bêc tanônj dom. ⁶ Magoc gwelenj atu nanj yac akôm, nanj akôm ti mba ñalôm ñawasi, ma ti gauc ñawa, akóc mba ñalôm dôñ ma akôm mêtê ñayham têt lau hoñ. Nalau Dabunj gêm gôlinj yac, ma yac asap mêtê atac whin lau-nga dôñ ñapanj. ⁷ Yac akôm gwelenj dau ña Anötö ndê ñaclai, ma asôm yom ñandô enj. Ma yac asap lêt gitêt dôñ, gitôm yac akóc wapa sinj-nga yêc amanj danga lu-lu bu andic sinj. ⁸ Lau ñatô sêñyalê bu yac aposel ñandô, ma sêmpinj yac ma sem ñawaé sa pi gwelenj nanj yac akôm. Ma ñatô sêpu ma sêñgôlinj yom pi yac ti mba gwelenj, ma sêsôm bu yac lau tasanj. ⁹ Njatô sêñyalê yac, ma ñatô sem gauc yac. Yac ahóc ñawapac ñapanj tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo tanli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. ¹⁰ Gêñ hoñ dinanj gitôm bu kôm yac ñalôm ñawapac, magoc ambo ti atac ñayham ñapanj. Yac atôm lau ñalôm sawa, tigenj yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêtôm tu sêtap Anötö ndê mwasinj sa-nga. Yac awêkainj gêñ nom-nga danj dom, magoc tu Kilisi-nga dec yac awêkainj gêñ hoñ tu puc yac gatunj dôñ-nga.

Pol tenj lau Korin-nga bu sêtoc si atac whin asê

¹¹ Yac asôm mba yom hoñ tiawê têt mac lau Korin-nga, ma akêñ mba ñalôm sambuc têt mac. ¹² Yac atóc têt mac bu yac atac whin mac, tigenj mac atóc nem atac whin yac-nga asê su dom. ¹³ Aô galic mac atôm anej balêcoc, dec watenj mac bu akêñ nem ñalôm sambuc têt yac, tôm yac akôm têt mac.

Pol kêt puc lau Korin-nga pi lau nanj sêkêñ whin dom

¹⁴ Anjô su nanj. Lau gitêt ti lau ñawê-nga oc sêwêkainj gêñ danj sêwhin lau ñasac-nga ti lau sac-nga dom. Tu dinanj-nga yac lau nanj dakêñ whin Yisu, nanj dayob bu dandic sônj dauñ dawhinj lau nanj sêkêñ whin dom, nanj dom. ¹⁵ Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêñ si ñalôm pitigenj tu gêñ danj-nga. Ma ñgac nanj kêt whin ma ñgac nanj kêt whin dom, inlu si gauc kainj tigenj dom. ¹⁶ Ma lau nanj sem akinj Anötö bu sêndic sônj dau sêwhin lau nanj sem akinj anötöi gwam, nanj

* 6:15: Belial - Sadan ndê ñaé danj.

in gêñ so sambuc. Bu yac lau dakêñ whiñ-nga datôm Anötö Tali Ndadu ndê lôm dabuñ. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aö oc wansêlêñ ti wambo wawhiñ ñac. Aö wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aneñ lau. [Lev 26:12]

¹⁷ Tu dinan-nga dec andic ahê lau nan sêsap mêtê sac dôn ñapan, tôm Pômdau ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Ahu ñac sin ma andic ahê ñac. Amasec gêñ ñadômbwi dan dom, ma aö oc wakôc mac sa. [Ais 52:11]

¹⁸ Ma Pômdau, Nyclai Ndadu kêmatiñ yom tidôn bocdec bu:

Aö oc wati mac Damam, ma mac ati aneñ balêkoc ñac ti awhê. [2 Sam 7:14]

7

¹ O aneñ lau atac whiñ-nga. Anötö kêmatiñ yom tidôn bu kôc yac sa ñalêñ dinan, ma tu dinan-nga dec danem dabuñ dauñ, ma dandic ahê gêñ hoñ nan oc kôm yac neñ ñamlac ma gatuñ ñadômbwi sa yêc in anğô-nga. Yomandô! Yac bu datôc Anötö ti datoc in sa ñapep, dec dandic dabuñ dauñ e dasa neñ lêñ dabuñ eñ.

Lau Korin-nga si ñawaê kôm Pol tac ñayham

² Yac aten mac bu gauc nem yac yêc mac nem ñalôm ti atac ñayham eñ. Anğô su nan. Yac akôm mêtê sac têt lau dom, yac anşôn lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom lau tu bu akôc ñac si gêt-nga dom. Mba. ³ Guc nem bu aö gato yom dinan tu bu wamatôc mac-nga dom. Tôm aö gasôm têt mac muñ su, bu yac akêñ mba ñalôm ti atac whiñ têt mac. Yac atac whiñ mac kêlêc, dec yac bu ambo tanli me ambac ndu awhiñ mac, oc ñayham. ⁴ Aö gasôm aneñ yom hoñ han têt mac, ñahu bu aö gakêñ whiñ bu mac oc akôc sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa yêc lau ñatô anğô-nga. Mac nem ñawaê kôm aö lic pi ma ñalôm tighahô. Nwawapac daêsam kêsâlê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac, dec kôm yac atac ñayham atu andô.

⁵ Têt ndoc yac ahôc asê gameñ Masedonia-nga, nan ñawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkêñ kisa yac ñandô, ma yêc yac mba ñalôm atôc dauñ atu. Tu dinan-nga dec ñasawa mba bu yac anwhañ dauñ. ⁶ Magoc Anötö, nan gêm malô lau ti ñalôm ñawapac, nan kêtin Taitus mbu têt yac, dec kôm yac mba ñalôm tighahô. ⁷ Ma Taitus gic miñ pi mac, ma whê sa bu mac nem lêt gêm malô in ndê ñalôm. In sôm bu mac anjalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aö ñapan, ma tamkwê bu alic aö tiyham. Bocdinañ yac mba ñalôm tighahô tu alic in-nga, ma tu anğô in ndê yom pi mac-nga. Yom hoñ dinan kôm aö atac ñayham atu andô.

⁸⁻⁹ Têt ndoc aö anğô bu bapia nan gato têt mac, nan kôm mac nem ñalôm ñawapac,

dec kasahê yham dom tu gakêñ bapia dau têt mac-nga. Magoc aneñ bapia kêt wapac mac ñapan dom, ma boc-dinañ kwahic dec aö atac ñayham pi gêt dau. Aö atac ñayham tu gakêñ ñawapac têt mac-nga dom, magoc tu ñawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. Njalêñ dinan dec ñawapac nan aö gakêñ têt mac, nan kêtuc Anötö ndê atac whiñ. Ma yom nan yac ato têt mac, nan kôm mac atisac dom, magoc gêm mac sa. ¹⁰ Têt ñatô Anötö gêlic ñayham bu yac dahôc ñawapac tu bu yac tanyalê yac neñ sac ma danem dauñ kwi-nga. Nwawapac kaiñ dinan oc dalic sac dom, ñahu bu in gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasin nem yac si-nga sa. Yac bu dahôc ñawapac nom-nga ñambwa ma danem dauñ kwi dom, dec yac oc gacgen dambo lêt dandinañ-nga.

¹¹ Mac anjalê su bu ñalôm ñawapac nan mac anşahê, nan kêtuc Anötö ndê atac whiñ, ma gêm ñandô bocdec. Têt ndoc aneñ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asô ma atôc daôm. Ma bocdinañ mac akôc gauc ñanga pi lêt bu amatôc giso dinan, ma amasan tisolop. Mac akêñ daôm sambuc tu akôm bocdinañ, tu bu atôc asê bu mac atec lêt sac. Gêt hoñ nan mac akôm tu amatôc gêt dau-nga, nan têt asê bu giso dan yêc mac-nga dom. ¹² Yêc aneñ bapia aö gato yom pi ñamalac nan kôm giso, ma gato pi ñamalac nan giso dau kêt wapac in. Magoc bapia dau in ñahu andô dinan dom. Aö gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêñ daôm sambuc tu asôc yac mba yom ñapu yêc Anötö anğô-nga.

¹³ Yac anğô ñawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêt hoñ dinan, dec kôm yac mba ñalôm tighahô. Ma gêt dan whiñ kôm yac atac ñayham, nan Taitus gic miñ bu têt ndoc in hôt asê mac, nan mac akôc in sa ti atac ñayham, dec kôm in ndê ñalôm timalô. ¹⁴ Muñ-nga aö gatoc mac nem waêm sa têt Taitus. Ma kwahic dec in kêtalê bu yom nan aö gasôm pi mac in yomandô, dec kôm aö mayan dauñ dom. Mac anjalê bu yom hoñ nan yac asôm têt mac, in yomandô eñ, ma ñalêñ tigen yom nan yac asôm tu ampin mac-nga, nan Taitus tap sa bu yomandô bocdinañ. ¹⁵ Têt ndoc in hôt asê mac, nan mac akôc in sa ñalêñ ñayham, ma in gêlic bu mac apu daôm ti atôc Anötö, dec asôc yac mba yom ñapu. Bocdinañ ndoc bocke in gauc gêm mac nem lêt dinan, dec kôm in atac whiñ mac kêlêc su. ¹⁶ Ma aö Pol anğô su bu mac anşuc lêt solop, dec gakêñ whiñ bu mac oc asap lêt dinan dôn ñapan. Ma tu dinan-nga aö atac ñayham atu.

8

Lau Korin-nga sic awa sa tu sênem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa

¹ O asidôwai. Yac bu awhê mac nem gauc sa pi lêñ nanj Anötö ndê mwasinj gêm ñandô yêc lau sêkêñ whinj-nga nanj sêmbo gamenj Masedonia-nga. ² Ñac lau ñalôm sawa, ma ñawapac atu-tu daêsam kêgwiniñ ñac, magoc sêmbo ti atac ñayham ma sic awa daêsam sa tu sênem lau sêkêñ whinj-nga ñatô sa-nga. ³ Aô wasôm yomandô têtñ mac, bu awa hoñ nanj sêtap sa, nanj sêkêñ. Magoc awa tigenj dinanj dom. Inj nanj bu yob ñac-nga, nanj sêkêñ ñatô gi whinj. Yac akac ñac bu sêkôm bocdinañ dom. Mba. ⁴ Ñac dau sêlic gwelenj dinanj bu gêtñ ñayham kêlêc, dec sêtenj yac ñapañ bu sênem gwelenj dau sêwhinj gôlôwac dabunj ñatô, tu bu sênem Anötö ndê lau dabunj Jerusalem-nga nanj sêpônda dau, nanj sa. ⁵ Gêtñ ñamata-nga ñac sêkêñ si ñalôm sambuc têtñ Pômdau, ma têtñ yac bocdinañ. Lêñ dau kêkuc Anötö ndê atac whinj. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasinj oc nem ñandô yêc ñac, magoc tanjkwê ñandô atu kainj dinanj dom.

⁶ Têtñ têtñ Taitus mbo whinj mac, nanj inj gic hu gwelenj dinanj ma mac ac awa ñatô sa su. Tu dinanj-nga yac akac inj bu mbu têtñ mac loc, ma kôm gwelenj dau whinj mac e pacndê. ⁷ Yac anyalê su bu mac akôm nem gêtñ hoñ ñalêñ ñayham. Mac akêñ whinj ñanja, asôm yom ñayham, ma anyalê ñawaê ñayham ñapep. Mac akêñ daôm sambuc tu anem akinj Anötö-nga, ma mac atac whinj yac kêlêc. Bocdinañ akôm gwelenj andic awa sa-nga dinanj anjuc nem lêñ ñayham dinanj. ⁸ Aô bu wakac mac bu akôm gêtñ dinanj dom. Mba. Aô bu walic bu mac nem mêtê atac whinj-nga inj mêtê ñandô nanj tap lau sêkêñ whinj-nga ñatô si sa, me mba.

⁹ Bu mac anyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêñ êmwasinj yac-nga. Inj gêtñ hoñ ñadau, magoc inj hu inj ndê ñaclai ti ñawasi atu hoñ sinj, ma sip nom menj gitôm ñamalac ñambwa. Inj kôm dau gitôm ñgac ñalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga sa, dec ati lau ti lêlôm.

¹⁰ Têtñ yala akwa mac lau ñamata-nga bu atôc asê bu mac atac whinj ndu andô bu anem lau Jerusalem-nga sa, ma mac ac awa ñatô sa. Kwahic dec aô bu watôc anej gauc têtñ mac pi lêñ ñayham bu andic bata gwelenj dau-nga. ¹¹ Mac ac hu gwelenj dau ti atac ñayham atu, ma bocdinañ kwahic dec andic bata gwelenj dau ñalêñ tigenj, ma ti nem ñalôm sambuc enj. Mac bu atôm bu akêñ awa atu, dec akêñ. Ma bu mba, nanj akêñ tôm Anötö kêmwasinj mac. ¹² Bu lau ñalôm sawa oc tôm dom bu sêkêñ atu. Bocdinañ gêtñ bocke nanj mac atôm bu akêñ, nanj akêñ ti atac whinj ma ti nem ñalôm sambuc, dec Anötö oc lic ñayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akêñ gêtñ daêsam bu anem lau ñatô sa, e mac daôm ati lau ñalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whinj

bu Anötö ndê mwasinj nem yac hoñ sa tôm ndi. ¹⁴ Kwahic dec mac atap gêtñ daêsam sa, ma bocdinañ mac atôm bu anem lau nanj sêpônda dau, nanj sa. Ma mboe tinjambu ñac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têtñ ndoc mac apônda daôm. Ñalêñ dinanj dec Anötö ndê mwasinj oc nem yac hoñ sa tôm ndi. ¹⁵ Gauc nem lau Israel-nga nanj sic †mana sa yêc gamenj sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau nanj sic gêtñ ñagec sa, nanj sêpônda dau dom, ma lau nanj sic gêtñ daêsam sa, nanj si gêtñ hôc gêlêc dom. [Eks 16:18]

Taitus ti lau ñatô oc sêtêñ malac Korin sêndi

¹⁶ Aô gam danje Anötö bu inj kêtñ gauc sip Taitus ndê ñalôm bu nem mac sa, gitôm inj kêtñ gauc kainj tigenj têtñ aô. ¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu têtñ mac loc, ma inj gêlic ñayham. Magoc inj oc loc tu yac andac inj-nga lec dom. Inj dau atac whinj ñandô bu lic mac tiyham. ¹⁸ Ma yac neñ asidôwa danj, nanj lau sêkêñ whinj-nga hoñ yêc gamenj dindec sêmpinj inj tu inj ndê gwelenj ñawaê ñayham-nga, nanj yac bu anjkin inj whinj Taitus loc. ¹⁹ Inj ñgac dinanj, gôlôwac dabunj sênyalin inj sa bu êñsêlêñ whinj yac, ma yac akôc awa nanj lau sêkêñ whinj-nga sic sa, ma akêñ têtñ lau Jerusalem-nga. Gwelenj dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-nga, ma bu atôc asê bu yac atac whinj bu anem lau ñalôm sawa sa. ²⁰ Magoc yac atec bu lau danj sêngôlinj yom pi yac tu awa dinanj-nga. ²¹ Bocdinañ dec yac ayob danj ñapep bu akôm giso danj yêc Pômdau me yêc ñamalac anjô-nga dom. ²² Ma yac bu anjkin yac neñ asidôwa danj tiyham têtñ mac loc, whinj ñgac lu dinanj. Gêtñ hoñ nanj yac akêñ sip inj amba, nanj kôm ñapep enj, dec tôte asê bu inj kêtñ ndê ñalôm sambuc tu nem akinj Anötö-nga. Inj ngô ñawaê pi mac su, dec kôm inj ndê atac pa su, ma inj atac whinj bu têtñ mac loc.

²³ Lau ñatô bu sêndac bata lau tôte dinanj, dec awhê sa têtñ ñac bu Taitus kôm gwelenj ñawaê ñayham-nga whinj aô, dec galic ñayham bu wanjkin inj têtñ mac loc bu nem akinj mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinanj sem gôlôwac dabunj hoñ anjô, ma sêkôm gwelenj ñanja bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. ²⁴ Bocdinañ têtñ ndoc yac neñ asidôwai tôte dinanj sêhóc asê mac, nanj akôc ñac sa ñapep, tu bu atôc nem mêtê atac whinj-nga yêc awê têtñ ñac. Ma lau sêkêñ whinj-nga hoñ oc sênyalê bu yac apo mac waêm sa ñambwa dom.

9

Yom ñatô pi gwelenj sêndic awa sa-nga

¹ Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gwelenj andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabunj sa-nga. ² Ñahu bu aô kayalê su bu mac atac whinj ndu andô bu akôm gêtñ

dau, ma tu dinan-nga dec gapo mac nem waem sa tɛŋ lau Masedonia-nga. Aō gasōm tɛŋ ŋac bocdec bu, “Ŋac lau gameŋ Akaya-nga dinan, ŋac atac whiŋ ŋandō bu sɛnem yac neŋ asidōwai sa, ma sic hu gwelen sɛndic awa sa-nga tɛŋ yala akwa.” Lau Masedonia-nga sɛŋgō mac nem ŋawaē dec kɛgili ŋac si daēsam bu sɛndic awa ŋatō sa sɛwhiŋ. ³ Magoc aō bu waŋkiŋ yac neŋ asidōwai tō dinan sɛtɛŋ mac sɛloc, bu sɛnem mac sa bu andic bata gwelen awa-nga dinan gwanan. Ŋahu bu yac apo mac waem sa ma asōm bu mac atac whiŋ gwelen dau, ma mac bu akōm yac mba yom ŋandō sa dom, dec oc yham dom. ⁴ Lau Masedonia-nga ŋatō bu sɛwhiŋ aō sɛloc, ma sɛlic bu mac akōm gɛŋ dau ŋandō sa dom, dec oc kɛŋ maya mac. Ma oc kɛŋ maya aō bocdinan, bu aō gakɛŋ whiŋ bu mac oc akōm, magoc akōm dom. ⁵ Tu dinan-nga aō galic ŋayham bu waŋkiŋ asidōwai tō dinan sɛmun aō, bu sɛndic bata gwelen dau sɛwhiŋ mac. Mac asōm tidōŋ bu andic awa sa tu amwasin lau ŋalōm sawa, bocdinan akōm. Aō gatec bu wahōc asē ma wacac mac bu andic dabin gɛŋ dau. Bu bocdinan, mac oc akɛŋ ti nem ŋalōm sambuc dom. Andic sa gwanan, ma ti nem ŋalōm sambuc.

Dakɛŋ gɛŋ ti ŋalōm sambuc eŋ

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nan ŋaŋ gɛŋ ŋawhɛ daēsam, nan oc tap ŋandō daēsam sa. Ma asa nan sō gɛŋ ŋandōlu, nan oc tap ŋandō daēsam sa dom. Yom dau hɛganōŋ lɛŋ dakɛŋ gɛŋ-nga. ⁷ Anōtō tac whiŋ lau nan sɛkɛŋ gɛŋ ti si ŋalōm sambuc. Yac bu dakɛŋ ti atac lu-lu, me tu sɛkac yac-nga, dec oc tap Anōtō ndɛ atac whiŋ sa dom. Bocdinan iŋ lɛŋ solop bu yac tigen-tigen dakɛŋ gɛŋ tōm yac neŋ ŋalōm kac yac. ⁸ Ma Anōtō dau gitōm bu ɛmwasin mac ŋa gɛŋ daēsam. Ma bocdinan bɛc honj mac oc apōnda daōm tu gɛŋ dan-nga dom, ma oc atōm bu akōm gɛŋ daēsam tu anem lau ŋatō sa-nga. ⁹ Gauc nem yom pi ŋac mwasin, nan sɛtō yɛc bocdec bu: Iŋ gic sam iŋ ndɛ gɛŋ bu ɛmwasin lau ŋalōm sawa. Ma iŋ ndɛ lɛŋ gitɛŋ ŋa-ŋandō oc yɛc ŋapan. [BW 112:9]

¹⁰ Gauc nem bu Anōtō, nan kɛŋ gɛŋ ŋawhɛ tɛŋ lau sɛsō gɛŋ-nga, ma kɛŋ gō tɛŋ lau tu sɛneŋ-nga, nan gitōm bu kɛŋ gɛŋ daēsam tɛŋ mac tu amwasin lau ŋalōm sawa-nga. Ma iŋ oc kōm mac nem lɛŋ gitɛŋ anem lau sa-nga nem ŋandō daēsam. ¹¹ Anōtō oc ɛmwasin mac ŋa gɛŋ daēsam, ma mac oc atōm bu anem lau sa ɛŋlɛc. Ma lau daēsam oc sɛnem danɛ Anōtō tu awa nan mac ac sa bu yac akɛŋ tɛŋ lau Jerusalem-nga nan sɛpōnda dau.

¹² Yomandō. Awa nan mac bu andic sa, nan oc nem Anōtō ndɛ lau dabun nan sɛpōnda dau, nan sa. Ma gɛŋ atu dan whiŋ. Lau daēsam oc atac ŋayham atu ma

sɛnem danɛ Anōtō ɛŋlɛc tu mac-nga. ¹³ Mac ahoc yom asɛ ma asōm bu mac akɛŋ whiŋ ŋawaē ŋayham pi Kilisi, ma bu danjam wambu iŋ. Ma gɛŋ nan mac akɛŋ bu anem lau Jerusalem-nga dinan ma lau ŋatō sa-nga, nan tōc asɛ bu mac nem yom iŋ yomandō. Ma lau dau oc sɛmpin Anōtō tu mac nem lɛŋ ti sakin dinan-nga. ¹⁴ Ŋac oc sɛŋyalɛ bu Anōtō ndɛ mwasin kōm gwelen yɛc mac nem ŋalōm. Ma ŋac oc atac whiŋ mac ŋandō ma gauc nem mac ŋapan yɛc ŋac si mbec ŋalōm. ¹⁵ Oyaē. Mwasin nan Anōtō kɛŋ tɛŋ yac ŋambwa iŋ gɛŋ atu andō, hōc gɛlɛc gɛŋ honj su. Tu dinan-nga danem danɛ iŋ ŋapan.

10

Pol whɛ ndɛ lɛŋ sa

¹ Lau ŋatō sɛsec aō ma sɛsōm yom bocdec bu, “Pol, iŋ ŋac kainj danj. Tɛŋ ndoc iŋ mbo whiŋ mac, nan iŋ tōc dau bu sōm yom ti ŋanɛa tɛŋ mac, magoc tɛŋ ndoc iŋ hu mac sinj, nan iŋ ndɛ ŋalōm pɛŋ dōŋ ma to yom ŋanɛa sip iŋ ndɛ bapia tɛŋ mac.” Aō Pol bu waŋkuc Kilisi ndɛ lɛŋ malō kɛgwinin dau-nga, ma wandac mac bu mac akōc gauc kainj tigen pi aō, me mba? ² Aō watɛŋ mac bu akōc gauc pi yom dau, ma amasan nem ŋalōm tisolop munj su nan. Ma bocdinan tɛŋ ndoc aō watɛŋ mac waloc, nan gɛŋ danj oc yɛc bu wasōm yom ŋanɛa pi-nga dom. Tigen aō bu waloc ma watap sa bu lau ŋatō gauc gɛm bu yac anjuk lau nom-nga si mɛtɛ, dec aō oc wakɛŋ gɛli ŋac dom. ³ Yomandō yac ambo nom, magoc yac ac sinj tōm lau nom-nga sic dom. ⁴ Ma yac mba wapa sinj-nga iŋ gitōm lau nom-nga si wapa sɛndic sinj-nga dom. Mba. Yac akōc Anōtō dau ndɛ ŋaclai bu andic sinj, ma bu asɛŋ ŋacyo si tunbōm ŋanɛa honj su. ⁵ Gauc ti yom tasan honj, ma lau honj nan sɛtoc dau sa ma sɛkɛŋ kisa Anōtō, ma sɛlhac lau ahuc tu bu sɛŋyalɛ Anōtō ti ndɛ yom dom, nan yac akōc Anōtō ndɛ ŋaclai bu asɛŋ ŋac su. Gauc sac-sac honj, nan yac akwɛ dōŋ yɛc-nga, tu bu akɛŋ gauc honj sōc Kilisi ŋapu-nga. ⁶ Tɛŋ ndoc yac aloc, nan yac oc akɛŋ ŋagɛyō tɛŋ lau danɛapɛc-nga honj. Bocdinan kwahic dec yac asōm tɛŋ mac bu amasan nem ŋalōm, ma asōc Kilisi ndɛ yom ti yac mba yom honj ŋapu.

⁷ Mac nem lau ŋatō sɛtoc dau sa, ma gauc gɛm bu ŋac tawasɛ sɛti Kilisi ndɛ. Am bu ŋamalac kainj dinan, dec wasōm tɛŋ am bu kōc gauc ŋapɛ pi gɛŋ nan yɛc awɛ, ma am oc ɛmyalɛ bu yac ati Kilisi ndɛ, atōm am. ⁸ Ma mboe mac gauc gɛm bu tɛm daēsam yac apo daunj mba waɛŋ sa tu ŋaclai nan Kilisi kɛŋ tɛŋ yac, dec kɛyalin yac sa ati aposel. Aō oc mayanj daunj tu yom dinan-nga dom. Ŋahu bu Kilisi kɛŋ ŋaclai dau tɛŋ yac tu bu anɛgwinin mac-nga dom, magoc tu bu apuc mac dōŋ-nga. ⁹ Anɛŋ bapia ŋatō, nan gato

têñ mac munj su, nanj n̄ahu dau dinanj. Aõ gato tu wakõm mac atõc daõm-nga dom. ¹⁰ Bu lau n̄atõ sêsdõm yom pi aõ bocdec bu, “Pol to yom n̄anga daêsam sip in ndê bapia, tu kênj wapac yac-nga. Tigenj têtj têtj inj dau meñ kalhac yac anjõñ-nga, nanj dalic inj gitõm n̄gac ti n̄aclai atu dom, ma inj sõm yom n̄anga dom.” ¹¹ Mac lau nanj asõm yom kainj dinanj pi yac, nanj ayob daõm. Bu têtj ndoc yac bu ahõc asê mac, nanj mac oc alic bu gêtj nanj yac oc akõm, nanj oc êñkuc yom nanj ato sip bapia.

Pol ndê n̄ahu po dau waê sa-nga

¹² Yac atec bu atoc dauj sa tõm aposel tasanj sêkõm, me anem dôhõñ mba lêtj ma n̄ac si lêtj. Bu aposel tasanj dinanj sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau danj si lêtj gi tap n̄ac si sa dom. Ma bocdinanj n̄ac sem dôhõñ dau si lêtj whinj n̄ac dau si lêtj. N̄ac si gauc dinanj solop dom. ¹³ Yac atõm dom bu apo dauj mba waêtj sa tõm n̄ac lau dau sêkõm, magoc apo dauj sa tu gwelenj nanj Anõtõ kênj têtj yac-nga. Bu Anõtõ dau kêyalinj gameñ sa bu yac akõm gwelenj n̄awaê n̄ayham-nga ambo, ma yac akõm gwelenj dau e akõm yêc mac nem gameñ whinj. ¹⁴ Yomandõ. Yac akõm gwelenj ma ahoc n̄awaê n̄ayham pi Kilisi asê e meñ têtj mac nem gameñ. Yac bu akõm bocdinanj dom, dec oc tõm dom bu yac apo dauj sa tu mba gwelenj-nga. ¹⁵ Ma yac atec bu apo dauj sa tu gwelenj nanj lau n̄atõ sêkõm-nga. Yac akênj batanj bu mac nem akênj whinj oc êñsõwec tiatu, ma tu dinanj-nga gwelenj nanj yac akõm awhinj mac, nanj n̄a-n̄andõ oc êñsõwec tiatu bocdinanj. ¹⁶ Nalênj dinanj yac oc atõm bu anem mêtê lau n̄atõ, nanj si gameñ yêc mac nem n̄a-n̄ambu-nga. Yac bu anem mêtê lau wakuc, n̄ahu bu yac atec bu apo dauj sa pi lau n̄atõ si gwelenj n̄a-n̄andõ.

¹⁷ Aneñ lêtj wapo dauj sa-nga kêtj Anõtõ ndê yom nanj sêtõ yêc bocdec bu:

Asa nanj bu po dau sa, nanj po dau sa tu Põmdau-nga enj. *[Jer 9:24]*

¹⁸ Bu n̄amalac nanj po dau sa tu dau ndê lêtj-nga, nanj Anõtõ gêlic bu yham dom. Magoc n̄amalac nanj Põmdau po inj sa, nanj Anõtõ oc lic inj n̄ayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasanj

¹ Mboe lau n̄atõ sêlic anej yom gitõm yom gauc mbasi-nga. Magoc aõ bu wasõm yom n̄atõ tiyham, ma gakênj whinj bu mac oc alic aõ sac dom. ² Bu Anõtõ kac anej n̄alõm bu wanem lêmunj mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aõ galic mac atõm aõ atuñwê n̄ayham danj, nanj kamatiñ yom whinj n̄gac danj bu nem. Tu dinanj-nga dec gakõc gauc n̄anga pi inj bu wayob inj n̄apep bu sa ndê lêtj n̄awasi ma mbo whinj n̄gac danj

dom e nem ndê n̄gac solop. Ma n̄gac dau inj Kilisi. ³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôñ ti nem n̄alõm n̄awasi. Tigenj aõ gatõc dauj bu mboe lau tasanj n̄atõ oc sêmeñ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêtj dinanj sinj, tõm mboc tasanj n̄adau meñ ma tim yom Ewa. ⁴ Bocke? Lau n̄atõ bu sêhõc asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc n̄ac si yom pi inj so yom n̄andõ nanj yac ahoc asê pi inj, dec mac oc akõm sake? Aõ gatõc dauj bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akõc n̄ac si yom sa n̄agahõ enj. Mac akõc Nalau Dabunj su, magoc lau n̄atõ bu sêmeñ ma sêkac mac bu akõc n̄alau danj dau-nga, me sêhoc n̄awaê n̄ayham asê nanj so yac mba, dec aõ gatõc dauj bu mboe mac oc akõc sa enj. ⁵ Mac alic lau tasanj dinanj bu aposel n̄andõ, a? N̄ac si asa hõc gêlic aõ su? ⁶ Aõ n̄gac n̄ayham tu wasõm yom ti gauc atu-tu-nga dom, magoc aõ kayalê Anõtõ ti ndê yom. Ma gêtj hoñ nanj aõ gakõm, nanj tu bu wawhê Anõtõ ti ndê yom sa tiawê têtj mac.

⁷ Têtj ndoc aõ gahoc Anõtõ ndê n̄awaê n̄ayham asê têtj mac, nanj aõ tanjkwê mac dom, magoc kagwininj dauj ma gakõm gwelenj tu wakõm kwanj dauj-nga. Aõ kakuc lêtj dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-nga. Bocke? Aneñ lêtj dinanj inj so, a? ⁸ Gôlõwac dabunj gameñ n̄atõ-nga sêkênj gêtj tu sêpuc aõ dôñ-nga. Nalênj dinanj gitõm aõ gam kanj n̄ac si gêtj tu wanem akiñ mac-nga. ⁹ Ma têtj ndoc aõ gambo gawhij mac ma gapõnda gêtj danj, nanj gateñ mac nem n̄amalac danj bu nem aõ sa dom. Magoc asidõwai nanj sêmeñ akênj Masedonia sem aõ sa. Aõ gayob neñ lêtj hoñ tu bu wakênj n̄awapac têtj mac dom, ma oc wanjuc lêtj tigenj dinanj. ¹⁰⁻¹¹ Mac gauc gêm bocke? Aõ kakuc lêtj dinanj n̄ahu bu aõ tac whinj mac dom, a? Mba! Anõtõ dau kêyalê bu aõ atac whinj mac ndu andõ. Aõ gapo dauj sa tu anej lêtj gakõm gwelenj n̄aõli mbasi-nga, ma gwelenj bocke nanj aõ bu wakõm wawhij mac lau gameñ Akaya-nga, nanj wanjuc lêtj tigenj dinanj n̄apanj. Kilisi dau ndê yom n̄andõ yêc anej n̄alõm, dec gasõm yom dau.

¹² Aõ tanjkwê mac bu anemlihi aõ tu gwelenj n̄awaê n̄ayham-nga dom, ma oc wakõm bocdinanj n̄apanj. Aõ gatec bu wakênj n̄asawa têtj lau nanj sêkõm gwelenj tu sêkõc awa-nga, bu sêtoc dau sa ma sêsõm bu n̄ac si lêtj gwelenj-nga gi tap yac mba sa. ¹³ Lau kainj dinanj, n̄ac aposel tasanj. N̄ac si gwelenj n̄andõ bu sêtim yom lau. Bu n̄ac sêsij si mêtê tasanj kwi, ma sem Kilisi ndê aposel n̄andõ angõ. ¹⁴ Asõ tu anej yom dinanj-nga dom, bu Sadanj dau munj apu lêtj tasanj dinanj ma gêm anjela n̄awê-nga angõ. ¹⁵ Bocdinanj inj ndê lau akiñ bu sênem lau gitênj nanj sem akiñ Anõtõ, nanj angõ, dec oc kõm yac dasõ dom. Magoc tinjambu n̄ac oc sêtap n̄agêyõ sa tu si lêtj sac dinanj-nga.

Pol hôc nawapac daêsam

¹⁶ Aô waten mac tiyham bu alic aô tôm ngac gauc mba-nga dom. Magoc aô bu wapo daun sa pi ahic tiyham tôm ngac lau tasan dinanj sêkôm. Ma mac bu alic anej yom gitôm ngac gauc mba-nga ndê, nanj akôc aô sa tôm mac akôc lau gauc mba dinanj sa. ¹⁷ Aô kayalê bu yom nanj aô bu wasôm tu wapo daun sa-nga, nanj kêkuc Pômdau ndê lêh dom, magoc aô gasôm kakuc lau gauc mbasi si lêh. ¹⁸ Aêc. Lau tasan dinanj sêhkcuc lêh nom-nga ma sêpo dau waê sa, dec aô bu wapo daun sa bocdinanj. ¹⁹ Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic n̄ayham bu akôc lau gauc mbasi-nga sa sêmbô sêwhin mac? ²⁰ Yomandô. Nac lau tasan dinanj sêngwinin mac e ati lau akinj n̄ambwa, sêmbac yom mac bu sênggaho mac nem gêh su, sêhngôh mac nem gauc e asôc ngac n̄apu, sêtoc dau sa têt mac, ma sêhóc mac mayam su, tigen mac akôc ngac sa. ²¹ Mac gauc gêm bocke? Yac mayan daun bu yac lau licwalô mba dec an̄kuc lau dau si lêh dom, a? Lau gauc mbasi-nga dinanj sêpo dau sa tu ngac si lêh-nga ti atac pa su. Bocdinanj kwahic dec aô bu wan̄kuc ngac si lêh dinanj wawhinj. ²² Nac sêpo dau sa bu ngac lau †Hibru, a? Aô Hibru bocdinanj. Nac lau Israel-nga, a? Aô bocdinanj. Nac Abraham ndê wakuc ngac? Aô bocdinanj. ²³ Nac sêsôm bu ngac sem akinj Kilisi, a? Aô kayalê bu mac oc alic anej yom tôm ngac ngagulu kêhngôh danj ndê, magoc aô wasôm têt mac bu aô gam akinj Kilisi ma gakôm gwelenj n̄awaê n̄ayham-nga gahóc gêléc ngac su. Lau sêkêh aô gandóc gapocwalô, sic aô basô, ma têt daêsam kêhinj bu wambac ndu tu gam akinj Kilisi-nga. Ma ngac lau dau? Mba. ²⁴ Lau bata Israel-nga sêmatôc aô tidim 5, ma tôm têt matôc-nga 5 dinanj sêhi aô tidim 39* n̄a po nanj sem bocbinj. ²⁵ Nac sic aô n̄a sô tidim tō. Sêtuc aô n̄a-hoc tidim tigen. Aô gapac wanj tidim tō, ma gapoc gwêc sawa tôm ôbwêc danj ma acsalô danj. ²⁶ Aô ga gamenj ga gamenj n̄apanj ma gandóc sic tenj dom. Ma n̄awapac n̄atô nanj gahóc whin, nanj bocdec. Aô galom bu hêc n̄asambac atu, ma gambo gwêc têt têt sac. Lau kanj sêkôm aô n̄ayom, ma aô gatap kisa sa yêc aô daun nenj lau Israel-nga ma yêc †lau gamenj apa-nga, ma yêc lau malac atu-tu-nga ma lau malac saun-saun-nga, ma yêc asidôwai tasan bocdinanj. Gêh honj dinanj gitôm bu senj aô su, magoc mba. ²⁷ Aô gakôm gwelenj ti gahóc n̄awapac atu n̄apanj. Têt daêsam aô gayêc bêc n̄apep dom, gêh yô a ô, bu yô aô, gambo n̄amlic n̄alhuc, ma gapônda n̄akwê. ²⁸ Wapac honj dinanj kêsalê aô ahuc. Ma gêh danj tiyham kêh wapac aô tôm bêc honj, nanj bocdec bu. Aô gitôm dom

bu wan̄hlinj lau sêkêh whin Kilisi-nga danj sinj, tigen gauc gêm ngac n̄apanj. ²⁹ N̄amalac danj bu ndê kêh whin n̄an̄ga dom, dec oc wahêgo daun tu in-nga e anej licwalô pacndê. Ma gêh lêtôm-nga bu kôm n̄amalac danj penj sip sac n̄alôm, dec aô oc atac n̄andê pi gêh dinanj.

³⁰ Aô gatec bu wapo daun sa, magoc aô bu wakôm, dec wasôm yom pi gêh nanj tôc asê bu aô ngac licwalô mba-nga. ³¹ Anôtô kêyalê bu aô kasau dom. Inj Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampinj inj tôm bêc honj.

³² Têt ndoc aô gambo malac Damaskas, nanj gôlinwaga nanj yob malac dau mbo Kinj Aretus n̄apu, nanj gic atu inj ndê lau sinj-nga bu sêyob gatam malac-nga honj tu sêkôc aô dôh-nga. ³³ Magoc mba. Asidôwai sêkêh aô gasip sambec sô danj, ma sêhwhan aô gasip yêc gatam atu danj yêc malac dau n̄atunbôm n̄adômbwê-nga ma galhō ga.

12

Pol gêlic undambê ngatu

¹ Mêtê dapo daun waêh sa-nga oc kêh n̄ayham danj têt yac dom. Magoc anej n̄alôm kac aô, dec oc wapo daun sa ma wandic têtuc yom, ma wasôm yom pi gêh ngatu, ma pi gêh n̄atô nanj Pômdau hoc asê têt aô. ²⁻³ Aô kayalê ngac kêh whin Kilisi-nga danj. Yala 14 gi su, Anôtô kôc inj sa pi lôlôc solop têt inj yêc undambê gi. Anôtô kôc inj ti n̄amlic sambuc me kôc inj gatu n̄ambwa, aô gam gauc. Anôtô tawasê kêyalê. ⁴ Ma Anôtô tōc gamenj †Paradais-nga têt inj. Inj ngô yom pi gêh atu-tu n̄atô nanj inj gitôm dom bu w hê sa, ma Anôtô gic yao inj bu sôm asê dom. ⁵ Aô oc wapo n̄amalac kainj dinanj waê sa, magoc aô bu wapo daun sa, dec wasôm yom pi gêh tigen, nanj bu watôc asê bu aô ngac licwalô mba. ⁶ Gêh n̄atô yêc bu wapo daun sa pi-nga, ma aô bu wakôm, dec oc watôm ngac gauc mbasi-nga dom. N̄ahu bu anej yom inj yomandô. Magoc aô watoc daun sa pi gêh dinanj dom. Lau bu sêmpin aô tu lêh nanj sêlic aô gasa-nga, ma tu yom n̄andô nanj gahoc asê-nga, dec oc solop.

Anôtô kêmwasinj lau licwalô mba, bu tôc inj ndê n̄aclai asê

⁷ Yomandô Anôtô tōc gêh atu têt aô. Magoc inj tec bu aô wapo daun sa pi gêh dau. Tu dinanj-nga inj kêh n̄asawa têt Sadanj bu êhkinj inj ndê an̄ela danj bu êngwininj aô n̄a gêh wapac n̄amlic-nga danj. Gêh dau kêh n̄andê têt aô gitôm gêh n̄akwa kunj aô. ⁸ Aô gatenj mbec n̄an̄ga têt Pômdau ma gandac inj tidim tō bu kôc gêh wapac dau su yêc aô. ⁹ Magoc inj sôm têt aô bu, “Mba. Anej mwasinj gitôm bu puc am dôh ma hóc n̄awapac dinanj. Bu aô oc wamwasinj lau licwalô mba, bu

* 11:24: Lau Israel-nga si yomsu danj (Diut 25:3) sôm bu sêhi n̄amalac giso n̄a-po sêhóc gêléc tidim 40 dom. Bocdinanj lau bata Israel-nga bu sêmatôc n̄amalac danj, nanj sêhi inj tidim 39 bu sênggili yomsu dau n̄adôhōh dom.

watôc aney ñaclai asê.” Tu dinan-nga aô Pol oc wapo dauj sa tu ñawapac bocke nanj kégwinij aô e kôm aô licwalô mba. Nalêj dinan aô oc tanjkwê Kilisi bu kêj inj ndê ñaclai tu nem aô sa-nga. ¹⁰ Tu dinan-nga aô bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aô ma sêkêj kisa aô, aô bu wapônda dauj, me aô bu wahôc ñawapac tidau-tidau tu Kilisi-nga, dec wahôc ti atac ñayham. Bu têtj ndoc aô kasahê licwalô tôm dom, nanj tanjkwê Kilisi ndê ñaclai bu puc aô dôj ma walhac ñannga.

Pol tac whij lau Korin-nga

¹¹ Aô galic dauj gitôm ñgac ñambwa-nga danj, magoc aposel tasanj nanj mac atoc ñac sa, nanj si asa hôc gêlêc aô su? Oc tôm bu mac apo aô waêj sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinan-nga dec aô kakuc lau gauc mbasi-nga si lêtj ma gapo dauj sa têtj mac. ¹² Têtj têtj aô gambo gawhinj mac, nanj aô gakôm gêtj nanj aposel ñandô sic waê bu sêkôm. Aô gakôm gêtj dalô, gêtj atu-tu ma gêtj ti ñaclai atu daêsam. ¹³ Bocdinanj mac gauc gêm bu aô gakôm gêtj sake têtj gôlôwac dabuj ñatô, nanj gakôm têtj mac dom? Mboe mac alic aô sac bu gandac mac bu akêj gêtj tu anem aô sa-nga dom, a? Bu bocdinanj, dec watenj mac bu asuc aney sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aô kamasanj dauj bu wandic mac kési tidim tō-nga. Magoc aô waloc tu bu wakôc mac nem gêtj danj-nga dom. Bu gêtj nanj aô tac whij, nanj mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aô bu wakêj wapac mac dom, bu aô gatôm mac daman, ma solop dom bu balêkoc sêkêj gêtj tu sêlôm damba ti dindai-nga. Damba ti dindai bu sêkêj gêtj tu sêlôm si balêkoc-nga, dec oc solop. ¹⁵ Boc-dinanj aô galic ñayham bu wakêj neij gêtj honj tu wanem mac sa-nga, e wakêj dauj sambuc tu mac-nga whij. Nalêj dinan aô bu watôc asê bu aô atac whij mac ndu andô, ma mac bu atac whij aô gwalec, oc ñayham me mba? ¹⁶ Mac bu atac whij aô me atac whij aô dom, magoc mac anjalê su bu aô gakêj ñawapac danj têtj mac dom. Magoc mboe lau nanj sêkêj kisa aô, nanj oc sêsôm bu aô kasalê lêtj bu wanjsau mac ma malô wakôc mac nem gêtj ñatô-nga. ¹⁷ Mac gauc gêm bu aô kakinj aney lau ñatô sêtêtj mac sêloc, bu sêngaho mac nem gêtj ñatô su tu aô-nga, a? ¹⁸ Aô gandac Taitus bu têtj mac loc, ma kakinj yac neij asidôwa danj whij inj. Ma Taitus kôc mac nem gêtj bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigenj ma asa lêtj tigenj, nanj akôm gwelenj ñaôli mbasi-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom honj dinanj tu bu alhac dauj ahuc, a? Mba. Yac akêj whij Kilisi, ma asôm mba yom honj yêc awê têtj mac yêc Anôtô anjô-nga. Ma gêtj honj nanj yac akôm, nanj akôm tu bu apuc yac

mba lau atac whij-nga mac dôj alhac ñannga-nga. ²⁰ Aô gatôc dauj bu mboe aô waloc ma watap sa bu mac nem la u ñatô sêsap mêtê sac dôj sêmbô. Bocke? Mac nem lau ñatô sêsôm dau, me sem lêmurj dau, a? Lau ñatô atac ñandê têtj dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gamej, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aô bu waloc ma walic bu mac nem lau ñatô sêjkcuc lêtj nanj aô atac whij dom, dec aô oc wanjkcuc lêtj matôc-nga nanj mac oc atac whij dom. ²¹ Murj-nga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockainj-nga ti atac ñagalac-nga tidau-tidau. Aô gasôm têtj ñac bu sênem dau kwi ma sêhu lêtj sac dinanjinj. Kwahic dec aô gatôc dauj bu mboe aô wambu waloc, ma walic bu ñac sêsap lêtj dinanjinj dôj ñapanj sêmbô. Bu bocdinanj, dec mêtê sac dau oc kêj wapac aô, ma aney Anôtô oc kêj aô mayanj dauj atu tu mac-nga.

13

Pol oc kêj gêli lau nanj sêkôm sac, nanj dom

¹ Ñasawa sauj aô oc wandic mac kési tidim tō-nga. Ma aô bu wamatôc mac nem lau ñatô, dec aô oc wanjkcuc ñagôlinj solop tamatôc lau giso-nga, nanj sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac tigenj bu ênjôlinj yom pi ñgac danj, dec oc tôm dom bu dakôc inj ndê yom sa.

Ñamalac lu me tō bu sêpuc yom dau dôj, dec dalic bu yomandô. [Diat 19:15]

² Têtj ndoc aô gac mac kési tidim lu-nga, nanj gasôm têtj lau nanj sêkôm mêtê sac bu sêhu sinj. Ma aô gakêj puc mac bu têtj ndoc aô bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêtj dinanjinj dôj ñapanj sêmbô, dec oc wakêj matôc ñannga têtj ñac, ma têtj lau ñatô nanj sêkôm sac, nanj bocdinanj. Kwahic dec aô gambo ahê, magoc ndoc kêpinj bu wambu waloc, dec wakêj puc mac pi gêtj tigenj dinanjinj tiyham. ³ Mac nem lau ñatô sêndac aô bu w atôc gêtj danj têtj mac, nanj oc whê sa bu aô gasôm yom gam Kilisi anjô. Bocdinanj ayob daôm ñapep, bu aô oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-nga honj ti ñannga. Kilisi dau bu mbo whij mac, dec oc kêj gêli mac dom, inj oc kôm mêtê ñannga kainj tigenj. ⁴ Yomandô. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ñgac licwalô mba. Magoc Anôtô ndê ñaclai inj sa ma kêj inj mbo tali ñapanj. Ma yac lau nanj mba akêj whij pinj yac dôj am daminj Kilisi, nanj lau licwalô mbasi bocdinanj. Magoc Anôtô ndê ñaclai kêj yac ambo tanjli awhinj inj, tu bu anem akinj mac-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga tiyham

⁵⁻⁶ Mac bu andac batam yac bu aposel ñandô me mba, dec atôc gwanij daôm nem lêtj. Mac anjalê su bu ñamalac nanj kêj whij dom, nanj Kilisi mbo inj ndê ñalôm dom. Bocdinanj mac bu alic bu mac akêj whij ambo,

ma Yisu Kilisi mbo nem njalôm, dec anyalê bu yac mba gwelen nja-ñandô dinan, ma whê yac sa bu aposel ñandô. ⁷ Yac aten mbec têtñ Anötö bu puc mac dôñ ma akôm sac dan dom. Yac atac whin bu mac asa lêñ gitêtñ, tu bu mac nem lêñ tôc asê bu yac aposel ñandô lec dom. Mba. Lau ñatô bu gauc nem bu yac aposel tasan, nan in gêtñ nambwa. Yac mba mbec dinan nja-ñahu andô, nan yac atac whin bu Anötö puc mac dôñ bu ankcuc lêñ gitêtñ en. ⁸ Lau bu sêsap lêñ yom ñandô-ñga dôñ, dec oc tòm dom bu yac akôm gêtñ ti ñaclai tu amatôc ñac-ñga. Magoc lau nan sêñkcuc lêñ yom ñandô-ñga dom, nan yac akôm gêtñ ti ñaclai tu bu amatôc ñac-ñga e sêhu si giso sin. ⁹ Bocdinan mac bu alhac ñannga ma asap yom ñandô dôñ, dec oc tòm dom bu yac atôc mba ñaclai têtñ mac, magoc yac oc atac ñayham atu tu mac nem lêñ ñayham-ñga. Ma yac aten mbec bu mac lau akêñ whin-ñga asa nem lêñ hon ñapep en.

¹⁰ Aô gato yom hon dinan bu wakêtñ puc mac bu ahu nem mêtê s ac hon sin muñ, bu têtñ ndoc aô bu wahôc asê, nan gatec bu wamatôc mac nja ñaclai nan Pômdau kêtñ têtñ aô. Bu in kêtñyalin aô sa ma kêtñ ñaclai têtñ aô bu wapuc mac dôñ, ma tu bu wanğwiniñ mac-ñga dom.

Pol ndê yom nambu-ñga

¹¹ O asidôwai, aô bu wandic bata bapia dindec, dec bu wakôm neñ acsalô têtñ mac hon. Anjahê ñannga bu andic dabin nem lêñ akêñ whin-ñga hon tisolop. Aneñ yom hon dindec puc mac dôñ. Akêñ nem gauc ti ñalôm pitigen, ma ambo awhin daôm ti yom malô. Akôm bocdinan, ma Anötö, nan Atac Whin ti Yom Malô Njau, nan oc mbo whin mac.

¹² Akam daôm ankcuc gôlôwac dabun si lêñ. ¹³ Anötö ndê lau dabun hon nan sêmbo gameñ Masedonia-ñga dindec, nan sêkôm si acsalô ñayham têtñ mac. ¹⁴ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin ti Anötö ndê atac whin puc mac dôñ, ma Njalau Dabun pin mac hon dôñ ñapan.

Pol ndê bapia têtj lau Galasia-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Aposel Pol to bapia dindéc têtj lau sêkêñ whinj-nga nanj sêmbo gamenj Galesia-nga. Muñ-nga inj dau kêsêlêñ tòm malac ma hoc ñawaê ñayham asê têtj lau Galesia-nga, dec lau sic hu sêkêñ whinj Yisu (Apo 13:14-14:23).

Tinjambu lau Israel-nga ñatô sêhóc asê gôlôwac dabunj Galesia-nga, ma sêñsôñ lau sêkêñ whinj Yisu-nga si gauc pi lêtj sêti lau gitêñ yêc Anôtô anjô-nga. Ñac lau nanj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôñ, ma sêkac lau Galesia-nga bu sêñkuc pwac sêsê launjac si ñamlic ñatô su-nga, ma sêsóc Moses ndê yomsu honj ñapu. Ñac sêsôm bu lau sêkêñ whinj Yisu-nga nanj lau Israel dom, nanj bu sêkôm bocdinan dom, dec oc tòm dom bu Anôtô kôc ñac sa me lic ñac bu lau gitêñ. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu inj aposel ñandô dom, ñahu bu inj kac lau gamenj apa-nga bu sêñkuc Israel si sakinj akwa dom.

Tu dinan-nga Pol to bapia dindéc tu bu whê dau sa bu inj aposel ñandô, nanj Yisu Kilisi lu Anôtô sêñyalinj inj sa (1:1), ma gêm mêtê tòm Yisu dau hoc asê têtj inj (1:12). Ma inj bu puc lau sêkêñ whinj-nga dôñ bu sêsóc lau tasanj dinan si yom ñapu dom. Inj sôm bu ñawaê ñayham tigenj inj yom ñandô, ma ñawaê dau tós asê tiawê bu lau sêti lau gitêñ tu ñac si sêkêñ whinj-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 inj to yom ñatô tu bu puc lau dôñ bu sêkêñ whinj ñanja, sêsap mêtê atac whinj-nga dôñ, ma sêpinj dau dôñ ñapep. Lau nanj Ñalau Dabunj gêm gôlinj ñac, nanj oc sêhu mêtê sac sinj, ma sêkôm mêtê ñayham enj (5:16-26).

Pol ndê yom ñamata-nga

¹⁻² Aô Pol, ma asidôwai nanj sêmbo sêwhinj aô, ato bapia dindéc têtj Kilisi ndê gôlôwac dabunj honj yêc gamenj Galesia-nga. Aô gati ñaposel magoc ñamalac danj kêtjalinj aô sa, me lau tonj danj sêñkinj aô bu watî aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu inj Damba Anôtô nanj unj inj sa akêñ lau batê-nga, nanj dec sêñyalinj aô sa ti sêñkinj aô. ³ Mwasinj ti yom malô têtj mac akêñ yac neñ Damanj Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi. ⁴ Yisu kêtj dau mbac ndu tu yac neñ sac-nga, bu êñgaho yac su yêc mêtê sac nanj gêm nom dindéc ahuc. Lêtj dau Damanj Anôtô gauc gêm tidôñ ma tac whinj bu Yisu kôm ñandô sa. ⁵ Bocdinan datoc Anôtô ndê waê sa tòm têm sambob dandic ñawaê. Yomandô!

Pol kêtj puc lau bu sêñkuc ñawaê ñayham tigenj

⁶ Tu Kilisi-nga dec Anôtô kêmwasinj mac, ma kêtjalêmac mac sa ati inj ndê lau. Magoc ñagahô enj, mac ahu inj ti ñawaê ñayham nanj aposel sem, nanj sinj, ma anjuc yom wakuc. Mac nem lêtj dinanj kôm aô gahêdaenj. ⁷ Yom nanj mac anjuc, nanj yom ñandô dom. Mboe lau ñatô sêñsôñ mac nem gauc ma sêñsahê bu sêñsôñ ñawaê ñayham pi Kilisi whinj. ⁸ Anjô su nanj! Yac dauñ me anjela undambê-nga danj, me asa bu têtj mac meñ ma nem mêtê wakuc, nanj so mêtê nanj muñ-nga yac ahoc asê têtj mac, nanj oc tap Anôtô ndê atac ñandê sa. ⁹ Aêc! Yac asôm su, ma aô wasôm tiyham. Asa nanj bu hoc mêtê asê têtj mac nanj so yac lau aposel mba mêtê nanj mac akôc sa su, nanj oc tap Anôtô ndê atac ñandê sa.

¹⁰ Mac gauc gêm sake? Aô gato yom dindéc tu bu lau sêlic aô ñayham ma sêmpinj aô-nga, me tu bu Anôtô lic aô ñayham-nga? Anjô! Aô bu wakôm tu ñamalac-nga, dec aô Kilisi ndê ñgac akinj dom.

Pol whê sa bu inj Anôtô ndê aposel ñandô

¹¹ O asidôwai, aô bu wawhê sa têtj mac bu mêtê nanj gahoc asê têtj mac, nanj ñamalac si yom dom. ¹² Bu ñamalac danj kêtj têtj aô me kêdôhônj aô dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têtj aô. ¹³⁻¹⁴ Mac anjô aô ñawaê su, dec anjyalê bu muñ-nga lê aô gam akinj Anôtô kakuc lau Israel-nga si sakinj akwa. Aô gasa ñac si lêtj dau gahôc gêtêc ñac si daêsam nanj si yala gitôm aô neñ. Ma gayêmac dauñ su tu wanjuc abanj Israel-nga si ñagôlinj. Ma mac anjô bu aô gakêñ kisa ñanja têtj Anôtô ndê gôlôwac dabunj nanj sêkêñ whinj Yisu, ma kakôm bu wasenj ñac su. ¹⁵ Magoc Anôtô kêtjalinj aô sa gwananj su, têtj têm aô gambo dinanj atac ñalôm enj, ma tu inj ndê lêtj êmwasiñ lau-nga dec kêtjalêmac aô sa bu wanem akinj inj. Ma tinjambu inj gêtêc ñayham ¹⁶ bu hoc inj ndê Atu Yisu asê têtj aô, tu bu wasôm inj ndê ñawaê ñayham asê têtj lau nanj lau Israel dom. Têtj dinanj aô gasôm yom gawhinj lau ñatô dom. ¹⁷ Ma aô gapi Jerusalem bu walic lau nanj sêti aposel sêmunj aô, nanj dom. Mba. Aô gatêñ gamenj Arabia-nga ga, ma tinjambu gambo gatêñ malac Damaskas. ¹⁸ Aô gambo malac dinanj yala tó su, goc gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo gawhinj inj tòm béc 15. ¹⁹ Aô galic Pômdau asi Jems, magoc galic aposel ñatô dom. ²⁰ Aô wasôm yêc Anôtô anjô-nga bu yom nanj kwahic dec gato, nanj yom tasanj dom. ²¹ Tinjambu aô gatêñ gamenj Siria ma Silisia-nga ga. ²² Gôlôwac dabunj gamenj Judia-nga nanj sêkêñ whinj Kilisi, nanj sêlic aô anjôn andô dom. ²³ Magoc sêñgô ñawaê pi aô bocdec bu, “Ñgac nanj muñ-nga kêtj kisa têtj yac, kwahic dec kôm gwelênj ma

gêm mêtê pi lêñ dakêñ whiñ-nga nanj munj-nga inj kôm bu senj su.”²⁴ Bocdinañ sêmpin Anötö tu inj gêm aö kwi-nga.

2

Lau aposel Jerusalem-nga sêkôc Pol sa

¹ Yala 14 ginja su goc gapi Jerusalem ga tiyham, ma gakôc Banabas la Taitus sêwhiñ aö. ² Anötö dau hoc yom danj asê têtj aö ma kac aö, dec gapi Jerusalem ga têtj ndoc dinañ. Ma njawaê njayham nanj gahoc asê têtj flau gameñ apa-nga, nanj aö gawhê sa yêc Jerusalem. Aö gawhê sa têtj lau hoñ dom, magoc gawhê sa têtj lau sêkêñ whiñ-nga si lau bata. Aö gatec bu lau sêpu gwelenj nanj gakôm, me sêsôm bu aö gakôm njambwa, ma tu dinañ-nga dec gawhê dauñ sa têtj njac lau dau. ³ Njac sênyalê bu Taitus nanj whiñ aö têtj têtj dinañ, inj njac Grik-nga. Magoc sêkac yac bu asê inj ndê njamlic njatö ênjkc lau Israel-nga si pwac nanj dom.

⁴ Yom hoñ dinañ hóc asê, njahu bu lau njatö sêñsau bu sêti yac mba asidôwai ma sêmenj sêmbô sêwhiñ yac bu sêtip lêtj ti sakinj nanj yac andôhônj têtj lau gameñ apa-nga. Yisu Kilisi kégapwêc yac su yêc sakinj yomsu-nga, magoc njac lau tasanj dinañ sêkôm bu sêkac yac kwi ma anjuk lêtj yomsu-nga tiyham atôm lau akinj njambwa. ⁵ Tigen yac alhac njanga ma asôc njac njapu danj dom, njahu bu yac atac whiñ bu mac lau Galesia-nga njyalê yom njandö pi njawaê njayham, ma asap dôñ njapanj.

⁶ Aö kayalê bu Anötö toc njamalac danj sa hóc gêlêc danj su dom. Tu dinañ-nga dec gahêgo dauñ dom têtj ndoc nanj gawhê dauñ sa têtj lau nanj gôlôwac dabunj Jerusalem-nga sêtoc sa sêti njac si lau bata. Ma njac sêsôm yom danj bu sêmatôc njawaê njayham nanj gam yêc lau apa si gameñ, nanj dom. ⁷ Mba! Njac sêlic bu Anötö kêtj njawaê njayham sip aö amanj bu wahoc asê têtj lau nanj lau Israel dom, tòm inj kêtj sip Pita amba bu hoc asê têtj lau Israel-nga. ⁸ Bu Anötö kêtj njac lai têtj Pita ma kêtjalinj inj sa ti lau Israel-nga si aposel, ma kêtj njac lai têtj aö bocdinañ, ma kêtjalinj aö sa gati lau gameñ apa-nga si aposel. ⁹ Lau sêkêñ whiñ-nga yêc Jerusalem sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti njac si njagôlônj. Ma têtj ndoc lau tö dinañ sêlic bu aö gatap Anötö ndê mwasiñ sa su, dec sêkam alu Banabas tu bu sêtôc asê bu njac sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma njac si njalôm pitigenj bu yac akôm gwelenj njawaê njayham-nga awhiñ lau gameñ apa-nga, ma njac sêkôm sêwhiñ lau Israel-nga. ¹⁰ Njac sêndac gêtj tigen, nanj bu yac gauc nem njac si lau nanj sêpônâ dau. Ma gêtj dau aö gauc gêm tidônj su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

¹¹ Tinjambu aö gambo malac Antiok, ma Pita menj mbo malac dau whiñ. Magoc

malô aö galic yêc awê bu inj kôm gêtj danj, nanj so yom njandö njawaê njayham-nga. Ma tu dinañ-nga dec aö gasôm yom sêmbalanj-nga solop têtj inj. ¹² Bu têtj ndoc inj hóc asê Antiok tiwakuc, nanj inj kôm mêtê solop. Inj ndôc ti gêtj gêtj whiñ lau sêkêñ whiñ-nga nanj lau Israel dom, dec têtj asê bu inj hêgo dau tu Moses ndê yomsu-nga dom. Magoc tinjambu lau Israel-nga njatö nanj sem gwelenj sêwhiñ Jems, nanj sêhóc asê malac Antiok. Pita kêtjalinj bu njac sêsap Moses ndê yomsu dôñ ma njac bu sêkac lau gameñ apa-nga bu sênjkc lau Israel-nga si tpwac sêsê launjac njamlic njatö su-nga. Tu dinañ-nga dec inj têtj dau ma kêdahinj dau su yêc lau nanj lau Israel dom. Inj ndê lêtj dau inj lêtj giso. ¹³ Ma lau sêkêñ whiñ-nga Israel-nga njatö nanj sêmbô malac Antiok, nanj sênjkc inj ma sêsa lêtj tasanj dinañ sêwhiñ, e lêtj dau hê Banabas kwi whiñ. ¹⁴ Têtj ndoc aö galic bu njac si mêtê dau so yom njandö njawaê njayham-nga, dec gasôm yom têtj Pita yêc njac hoñ anjô-nga bocdec bu, “Am njac Israel-nga, magoc têtj ndoc am mwenj hóc asê malac Antiok, nanj am mbo whiñ lau nanj lau Israel dom, ma hêgo daôm tu Israel-nga si yomsu-nga dom. Magoc malô am kac nem njalôm kwi ma kôm gitôm am gêlic Moses ndê yomsu gitôm gêtj atu, ma hu lau dau siñ ma mbo ahê njac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau gameñ apa-nga bu sêsôc lau Israel-nga si njagôlinj njapu, a?”

Lêtj tigen yêc bu dati lau gitêtj, nanj dakêñ whiñ

¹⁵ Ma aö gasôm têtj Pita, “Yac lau Israel-nga êlême dasam lau gameñ apa-nga bu lau sac, bu njac sênjkc Moses ndê yomsu dom. Magoc hêclu neñ njahu yêc lau gameñ apa-nga dom. Mba. Dinañj sêkôc hêclu dambo lau Israel-nga nanj dakôc Moses ndê yomsu, nanj njalôm. ¹⁶ Magoc yac tanjalê su bu njamalac danj oc ti njamalac gitêtj yêc Anötö anjô-nga tu inj kêtj lêtj yomsu-nga dom. Mba, oc tòm dom. Magoc tu njamalac danj kêtj whiñ Yisu Kilisi-nga, dec Anötö gêlic inj bu njamalac gitêtj. Senj tigen dinañ gic lau hoñ njawaê, yac lau Israel-nga, ma lau gameñ apa-nga boc-dinañ. Tanjuk lêtj dakêñ whiñ Yisu Kilisi-nga tu bu dati lau gitêtj tu lêtj dinañ-nga, ma tu tanjuk lêtj yomsu-nga lec dom.”

¹⁷ Kwahic dec yac tanjuk lêtj dakêñ whiñ Kilisi-nga tu bu dati lau gitêtj-nga. Mboe lau njatö oc sêsam yac bu lau sac tu yac tanjuk lêtj yomsu-nga tiyham dom. Magoc yac oc dasôm sake? Lêtj dakêñ whiñ Kilisi-nga kêtj njasawa têtj yac tu dakôm sac-nga, a? Aö wasôm, mba andô! ¹⁸ Muñ-nga aö kasahê bu wati njac gitêtj tu kakuc yomsu-nga, magoc kwahic dec gahu lêtj dau siñ su. Aö bu wambu wandi wasôc yomsu njapu tiyham, dec oc têtj gêtj tigen asê têtj aö, nanj bu aö njac

kağili yomsu-nga. ¹⁹ Bu sakin yomsu-nga tó asê têtj aó bu gawêkain seŋ wambac ndu-nga, ma bocdinaŋ dec aó taŋkwê lêtj yomsu-nga bu nem aó sa tiyham lec dom. Yomandó. Aó gahu lêtj yomsu-nga siŋ, tu wu wanem akin Anótó tó m aneŋ bêc hoŋ wambo taŋli-nga. Anótó dau piŋ aó dôŋ gam damiŋ Kilisi gitóm gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ iŋ. ²⁰ Ma kwahic dec aneŋ nahu gambo taŋli-nga sip aó dauŋ dom, magoc gambo taŋli tu Kilisi naŋ tisa mbo tali tiyham ma mbo aneŋ ŋalóm naŋ-nga. Ma tóm bêc hoŋ naŋ wambo taŋli wambo nom lec, naŋ wasa lêtj tigen bocdec bu, wakêŋ whiŋ Anótó Atu naŋ tac whiŋ aó ma kêtj dau tu aó-nga. ²¹ Aó galic Anótó ndê mwasiŋ gitóm gêtj ŋambwa dom. Mba. Nahu bu ŋamalac daŋ gitóm dom bu ti ŋamalac gitêtj tu iŋ kékuc yomsu-nga. Bu bocdinaŋ, dec Kilisi ndê mbac ndu naŋ oc nahu mbasi.

3

Lêtj yomsu-nga ma lêtj dakêŋ whiŋ-nga

¹ O mac lau Galesia-nga, mac lau gauc mba. Yac awhê yoŋ naŋ pi Yisu Kilisi sa yêc awê têtj mac, e tóm mac daóm taŋóm alic iŋ mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meŋ ma kêtj sôŋ mac nem gauc? ² Aó bu wakêŋ gêndac têtj mac pi yom tigen bocdec bu, mac aŋkuc yomsu dec Anótó kêtj ŋalau Dabuŋ têtj mac, me mac akêŋ whiŋ ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su, dec iŋ kêtj ŋalau têtj mac? ³⁻⁴ Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têtj ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ mac asa nem lêtj ti ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ahu lêtj yomsu-nga siŋ. Tu dinaŋ-nga lau naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ sêkêŋ kisa mac. Tu sake-nga kwahic dec mac bu ambu asóc yomsu ŋapu tiyham, ma gauc gêm bu Anótó oc kóc mac sa tu gêtj naŋ mac daóm akóm tu aŋkuc yomsu-nga. Mac bu akóm bocdinaŋ, dec kisa atu naŋ mac ahóc têtj ŋamata-nga, naŋ nahu mbasi. ⁵ Aŋgô! Anótó kêtj ndê ŋalau Dabuŋ têtj mac ma kóm gêtj daló daêsam yêc mac aŋóm-nga. Iŋ kóm gêtj dau tu mac aŋkuc yomsu-nga, me tu mac akêŋ whiŋ yom pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su-nga?

⁶ Gauc nem Abraham. Iŋ kêtj whiŋ Anótó, ma tu dinaŋ-nga Anótó gêlic iŋ bu ŋgac gitêtj. ⁷ Bocdinaŋ aŋyalé bu lau hoŋ naŋ sêŋkuc lêtj sêkêŋ whiŋ-nga, naŋ Anótó gêlic ŋac sêtóm Abraham ndê lau wakuc. ⁸ Yom naŋ sêto yêc, naŋ tó asê gwanaŋ bu Anótó oc lic lau naŋ lau Israel dom, naŋ bu lau gitêtj, tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-nga. Anótó sóm ŋawaê ŋayham dau asê têtj Abraham gwanaŋ sa bocdec bu:

Lau nom-nga hoŋ oc sêtap aneŋ mbec ŋamwasiŋ sa yêc am. [Gen 12:3]

⁹ Abraham kêtj whiŋ, dec tap Anótó ndê mbec ŋamwasiŋ sa. Ma bocdinaŋ lau hoŋ

naŋ sêkêŋ whiŋ, naŋ oc sêtap mbec dau ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ Abraham. ¹⁰ Magoc lau hoŋ naŋ gauc gêm bu ŋac oc sêti lau gitêtj tu sêŋkuc yomsu-nga, naŋ oc sêtap Anótó ndê tac ŋandê sa, tóm yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ sóm bocdec bu:

Asa naŋ kékuc yomsu hoŋ naŋ sêto sip buku yomsu-nga, naŋ ŋapep ma timala dom, naŋ oc tap Anótó ndê tac ŋandê sa. [Diut 27:26]

¹¹ Ma yom daŋ tiyham sêto yêc bocdec bu: Lau gitêtj oc sêndóc tali tu ŋac si sêkêŋ whiŋ-nga. [Hab 2:4]

Yom dau tó asê tiawê bu ŋamalac daŋ oc ti ŋamalac gitêtj yêc Anótó aŋgô-nga tu iŋ kékuc yomsu-nga dom. ¹² Lêtj yomsu-nga sóm bu ŋamalac naŋ tóm bu sa ndê lêtj êŋkuc yomsu hoŋ ŋapep eŋ, naŋ oc ndóc tali. Magoc lêtj yomsu-nga dinaŋ so lêtj dakêŋ whiŋ-nga. ¹³ Asa naŋ takwê lêtj yomsu-nga bu nem iŋ sa, naŋ gic waê bu tap Anótó ndê atac ŋandê sa. Magoc Kilisi kêtj gaho yac su yêc lêtj datap atac ŋandê dinaŋ sa-nga. Iŋ dau hóc Anótó ndê atac ŋandê tu yac-nga, tóm yom naŋ sêto pi lau sac, naŋ yêc bocdec bu:

Lau hoŋ naŋ sêkêŋ ŋac sêŋgalêŋ a, naŋ dalic ŋac gitóm lau naŋ sêtap Anótó ndê tac ŋandê sa. [Diut 21:23]

¹⁴ Yisu Kilisi hóc ŋandê dinaŋ tu bu lau naŋ lau Israel dom, naŋ dec oc sêtap Abraham ndê mbec ŋamwasiŋ sa sêwhiŋ lau Israel-nga. Ma yac hoŋ oc dakóc ŋalau Dabuŋ, naŋ Anótó gic bata su, naŋ sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ Yisu-nga.

Pwac yomsu-nga, ma pwac mwasiŋ-nga

¹⁵ O asidówai, wanem dôhôn pi ŋamalac si lêtj bu wawhê gêtj dau sa. Pwac naŋ ŋamalac lu sêmatin ti dôŋ su, naŋ oc tóm dom bu ŋgac daŋ ndic têku, me seŋ su. Ma Anótó ndê pwac bocdinaŋ. ¹⁶ Iŋ gic bata yom têtj Abraham ma sóm bocdec bu, “Aó oc wanem mbec am ti nem wakuc.” Yom naŋ iŋ sóm pi Abraham ndê wakuc, naŋ hêganôŋ lau daêsam dom, magoc hêganôŋ Abraham ndê ŋgac wakuc tigen, naŋ Kilisi dau. ¹⁷ Aó wasóm têtj mac bu Anótó gic bata yom dau têtj Abraham muŋ su, ma tiŋambu yala 430 giŋga su, dec iŋ kêtj ndê yomsu têtj lau Israel-nga. Magoc yomsu dau seŋ pwac mwasiŋ-nga naŋ Anótó kêmatin whiŋ Abraham, naŋ su dom. ¹⁸ Lau bu sêtap Anótó ndê mwasiŋ sa tu sêŋkuc yomsu-nga, naŋ dec lêtj dau kékuc yom naŋ Anótó gic bata têtj Abraham, naŋ dom. Magoc bocdinaŋ dom. Bu Anótó gic bata yom têtj Abraham ma sóm bu êmwasiŋ iŋ ŋambwa.

¹⁹ Bocdinaŋ Anótó kêtj yomsu nahu bocke? Iŋ kêtj tu bu tó ŋamalac si sac asê-nga, bu lhac e Abraham ndê wakuc naŋ Anótó gic bata yom pi iŋ, naŋ hoc asê. Ma gêtj daŋ tiyham. Aŋela sêkóc Anótó ndê

yomsu ma sêkên têt ngac ñalhu-nga dan, nan Moses. ²⁰ Ngac ñalhu-nga dau kôm gwelen mbo Anötö ma lau Israel-nga ñalhu ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasiñ-nga nan Anötö kêmatiñ whiñ Abraham, nan in dau kêt solop têt in, ma ngac ñalhu-nga mbasi.

Yomsu oc tôc yac neñ sac asê, ma wê yac datêñ Kilisi dandi

²¹ Bocdinañ wandac mac bocdec bu, yomsu señ mwasiñ nan Anötö gic bata tidôn bu kêt têt Abraham nan su, me? Wasôm têt mac bu mba andô. Yac bu datôm bu datap señ dandôc tanli-nga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neñ señ dati lau gitêt-nga. ²² Magoc oc tôm dom. Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan whê sa bu lau nom-nga hon sêndôc gapocwalô sac-nga. Ñalêñ dinañ mwasiñ nan Anötö gic bata, nan hêganôn lêt dakêñ whiñ-nga, ma datap mwasiñ dau sa tu dakêñ whiñ Yisu Kilisi-nga.

²³ Muñ-nga, lêt dakêñ whiñ-nga dinañ meñ sa tiawê su dom. Têt têt dinañ yac dambo datôm lau gapocwalô-nga nan yomsu sô yac dôñ, bu dambo bocdinañ e Anötö tôc lêt dakêñ whiñ-nga asê tiawê. ²⁴ Anötö kêt yomsu bu nem gôliñ yac ma tôc yac neñ sac asê, goc wê yac datêñ Kilisi dandi, bu datap lêt dati lau gitêt-nga sa tu yac neñ dakêñ whiñ in-nga. ²⁵ Ma kwahic dec lêt dakêñ whiñ-nga meñ sa su, dec dambo yomsu ñapu tiyham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ngac

²⁶ Mac hon ati Anötö ndê balêkoc tu mac nem akêt whiñ Yisu Kilisi-nga. ²⁷ Bu mac hon nan aliñ busañgu, nan gêt dau piñ mac dôñ am damiñ Kilisi, tôm mac asôc in ti nem ñakwê. ²⁸ Ma Anötö kôc mac sa kêkuc mac nem ñahu nom-nga dom. Mba. Mac bu lau Israel-nga, me lau apa, lau akiñ ñambwa me lau nan dau sêmbô si gêt, lauwhê me laungac, tigen anyalê bu Anötö kôc yac hon sa tu yac neñ dakêñ whiñ Yisu Kilisi-nga, nan piñ yac hon dôñ dapitigen. ²⁹ Ma mac lau asa nan ati Kilisi ndê, nan ati Abraham ndê lau wakuc bocdinañ, ma awêkain mwasiñ nan Anötö gic bata têt Abraham.

4

¹ Aô wawhê gêt dau sa têt mac bocdec bu. Balê nan damba gic bata bu kêt ndê wapa lêtñsêm têt in, nan oc wêkain gêt dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têt ndoc in mbo balê, dec in oc kôc wapa dau sep dom, ma in oc mbo gitôm damba ndê ngac akiñ ñambwa dan. ² Ma lau ñatô oc sêyob in ti ndê wapa lêtñsêm e in ndê yala gitôm nan damba sôm tidôn gwanañ su. ³ Ma yac bocdinañ. Muñ-nga yac dakêñ whiñ su dom, nan dambo datôm balêkoc sauñ, ma datôm lau akiñ ñambwa nan dambo yomsu ti ñagôliñ nom-nga ñapu. ⁴ Magoc têt ndoc

nan Anötö sôm gwanaj su, nan meñ sa, goc in kêt ndê Atungac meñ mbo nom. In dinda kôc in ti ñamalac nom-nga nan mbo yomsu ñapu, ⁵ bu êngapwêc yac lau nan dambo yomsu ñapu, nan su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc. ⁶ Ma Anötö kêt ndê Atu ndê Nalau sip yac hon neñ ñalôm, dec tôc asê bu mac lau gameñ apa-nga ati Anötö ndê balêkoc awhiñ yac lau Israel-nga. Ma Ñalau dau gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su, ma dasam in bu, “Damañ, Damañ.” ⁷ Bocdinañ kwahic dec yac lau akiñ tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc solop. Ma yac dati Anötö ndê balêkoc, dec dawêkain gêt lêtñsêm nan gic waê in ndê balêkoc.

Pol ñalôm ñawapac tu lau Galesia-nga

⁸ Muñ-nga mac am gauc Anötö, ma am akiñ gêt nom-nga ñambwa nan Anötö ñandô dom. ⁹ Magoc kwahic dec mac anyalê Anötö, ma gêt atu dan whiñ bocdec bu, Anötö dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac bu akac daôm kwi, ma ambo andi asôc yomsu ñapu, dec ambo atôm lau akiñ tiyham? Bu yomsu hon, nan ñagôliñ nom-nga ñambwa nan ña-ñaclai ti ñandô mbasi. ¹⁰ Tu sake-nga mac bu ankc ñagôliñ ñambwa nan hêganôn bêc ti ayô, ma yala ti têt ñatô? ¹¹ Aô gatôc dauñ tu mac-nga bu mboe gwelen nan aô gakôm têt mac, nan oc ñandô mbasi. ¹² O asidôwai. Muñ-nga mac lau apa ambo yomsu ñapu dom, ma aô gahu lêt yomsu-nga sin tu bu wambo watôm mac. Magoc kwahic dec lau ñatô sêñsau mac, dec mac ambo atôm lau akiñ tiyham tu yomsu-nga. Bocdinañ dec wateñ mac bu ahu lêt dinañ sin ma ambo atôm aô. Ma alic aô ñayham tôm muñ-nga nan aô gambo gawhiñ mac, nan mac akôm aô sac dom. ¹³ Têt têt dinañ gêmbac kôm aô, dec gambo teñ gawhiñ mac, ma gahoc ñawaê ñayham asê têt mac. Mac anyalê gêt dau su. ¹⁴ Aneñ gêmbac dau kêt ñawapac têt mac bu ayob aô, magoc mac apu aô me alic aô sac dom. Mba. Mac akôc aô sa gitôm Anötö ndê añela dan, me tôm mac akôc Yisu Kilisi dau sa. ¹⁵ Têt ndoc dinañ mac atac whiñ bu anem aô sa êñlêc, e tôm mac bu akip nem tanôm ñakôp sa ma akêt têt aô. Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem atac ñayham tu aô-nga ginga su. ¹⁶ Bocke? Tu aô gasôm yom ñandô asê têt mac-nga, dec kwahic mac alic aô tôm nem ñacyo, a?

¹⁷ Ñac lau tasan dinañ sêkôm ñanğa bu sêkac mac kwi asôc yomsu ñapu tiyham. Magoc sêkôm tu mac atap ñandô ñayham dan sa-nga dom. Ñac atac whiñ bu mac ahu aô sin ma akêt daôm sambuc tu ankc ñac-nga. ¹⁸ In lêt ñayham bu mac akêt daôm sambuc tu bu akôm gêt nan ñahu ñayham yêc. Ma aô bu wambo wawhiñ mac, me aô bu wambo dom, magoc akôm bocdinañ ñapan.

¹⁹ O aney balêkoc awhê ma njac. Kwahic dec aô kasahê nandê atu tiyham tu mac-nga, gitôm awhê nan balêkoc tunj inj. Nahu bu aô tac whinj ndu andô bu Kilisi ndê yom tidôn yêc mac nem njalôm, e andi atôm inj dau. ²⁰ Aô neñ njalôm njawapac atu tu mac-nga, ma sen danj bu hôc pi aô, dec aô atac whinj kêlêc bu wambo wawhij mac, ma wasôm yom njayham-njayham têtj mac, ô yom njanga nanj kwahic dec gato têtj mac.

Sara lu Haga sêti njadôhônj

²¹ Mac lau nanj atac whinj bu ambo yomsu njapu, aô bu wandac mac bocdec bu. Mac anjalê senj nanj yomsu bu wê mac atêñ andi, me mba? ²² Gauc nem yom nanj sêto yêc pi balêkoc njac lu nanj Abraham kwê asê. Balê danj dinda Haga inj awhê akinj njambwa, ma balê danj dinda Sara inj awhê akinj dom, inj Abraham nawhê solop. ²³ Haga kôc balêkoc kékuc njamalac nom-nga si lêtj njambwa. Magoc Sara kôc balêkoc kékuc yom nanj Anôtô gic bata têtj Abraham. ²⁴⁻²⁵ Gêñj dau inj gitôm yom gôlinj danj, bu awhê lu dinanj sêti pwac lu njadôhônj. Haga ti dôhônj pwac akwa yomsu-nga nanj Anôtô kêmatinj yêc Lôc †Sainai yêc gamenj Arabia-nga. Ma balêkoc pwac dinanj-nga sêti lau akinj njambwa tôm Haga. Ma Haga ti dôhônj malac Jerusalem têtj dindêc-nga, bu malac dau ti ndê lau sêmbô sêtôm lau akinj njambwa bocdinanj. ²⁶ Magoc Sara ti dôhônj malac Jerusalem wakuc nanj yêc undambê, ma inj gitôm yac neñ dinanj njandô nanj awhê akinj njambwa dom. ²⁷ Bu sêto yom danj yêc bocdec bu:

Am awhê gapoc nanj kôc balêkoc dom, atac njayham sa. Am nanj kêsahê balêkoc tunj am dom, nanj mbwêc ti atac njayham. Bu kwahic dec am mbo gitôm awhê nanj balêkoc mba, magoc tinjambu am oc tap nem balêkoc sa hôc gêlêc awhê nanj gêm njac sa, nanj su. * [Ais 54:1]

²⁸ Aney asidôwai. Tu Kilisi-nga dec mac ati balêkoc pwac mwasinj-nga gitôm Aisak, balêkoc nanj hôc asê kékuc yom nanj Anôtô gic bata têtj Abraham. ²⁹ Munj-nga Ismael, balêkoc nanj hôc asê kékuc njamalac si lêtj, nanj kêñj kisa Aisak, nanj hôc asê ña Njalau Dabunj ndê njac lai. Ma kwahic dec mac anjahê kisa njalêñ kajinj tigenj yêc lau nanj sêsap lêtj yomsu-nga dôñj. ³⁰ Magoc gauc nem yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Kêñj awhê akinj lu inj atungjac sêlhô sêndi, bu awhê akinj ndê balê dau oc wêkainj wapa

lêñsêm njatô whinj njadawê ndê atungjac dom. [Gen 21:10]

³¹ Bocdinanj asidôwai, akôc gauc njanga bocdec bu. Yac awhê akinj Haga ndê balêkoc dom, magoc yac njadawê Sara ndê balêkoc solop.

5

Dasap lêtj dakêñ whinj-nga dôñj, bu Kilisi kêtgapwêc yac su yêc lêtj yomsu-nga

¹ Kilisi kêtgapwêc yac su dec dambo datôm lau akinj njambwa tiyham dom. Bocdinanj alhac njanga, ma ayob daôm bu wapac lêtj yomsu-nga êñgwininj mac e ati lau akinj tiyham dom. ² Aô Pol wasôm têtj mac bu asa nanj gauc gêm bu ti njac gitêñ tu inj kékuc yomsu sêsê laungac njamlic njatô su-nga, nanj Kilisi gitôm dom bu oc nem inj sa. ³ Aô wasôm tiyham têtj mac, bu asa nanj sôc yomsu tigenj dinanj njapu, nanj êñkuc yomsu honj bocdinanj ndic njawê. ⁴ Mac lau nanj gauc gêm bu ati lau gitêñ tu anjuk yomsu-nga, nanj akac daôm su yêc Kilisi ma yêc Anôtô ndê mwasinj. ⁵ Nahu bu Anôtô gêlic yac tôm lau gitêñ tu yac neñ dakêñ whinj-nga. Ma Njalau Dabunj puc yac dôñj bu dahônj ti dakêñ batanj gêtj dau ña-njandô. ⁶ Bu yac lau nanj dati Yisu Kilisi ndê, nanj tanyalê bu lêtj yomsu-nga danj oc nem nanj sa njandô dom. Njap bu sêsê yac njamlic njatô su, me sêsê yac dom, nanj dalic tôm gêtj njambwa. Gêtj tigenj yac dalic bu gêtj atu, nanj dakêñ whinj Kilisi. Ma yac neñ mêtê atac whinj neñ asidôwai-nga tôc yac neñ dakêñ whinj asê.

⁷ Munj-nga lêtj, mac asa nem lêtj akêñ whinj-nga njapep êñ, atôm lau nanj sêti njanga. Tigenj asa kalhac mac ahuc e ahu yom njandô sinj? ⁸ Lau nanj sêlhac mac ahuc, nanj sêmenj akêñ Anôtô nanj kêtgalêm mac sa, nanj ndê dom. ⁹ Ayob daôm njapep têtj lau kajinj dinanj, bu yom nanj njac sêndôhônj, nanj gitôm yist nanj sêkêñ sip bolom njalôm ma kôm gwelenj malô-malô e gêm bolom sambuc ahuc. ¹⁰ Tu Kilisi pinj yac honj dôñj-nga, dec gakêñ whinj bu mac oc akôc aney yom dindêc sa, ma atêc yom bambalinj honj. Ma asa nanj bu lhac mac ahuc ma êñsônj mac nem gauc, nanj oc tap inj ndê gwelenj dau njagêyô sa.

¹¹ O asidôwai, lau njatô sêngôlinj yom pi aô ma sêsôm bu aô gam mêtê ma gapuc yomsu sêsê njamlic njatô su-nga dôñj. Angô su nanj. Aô bu wapuc yomsu dau dôñj, dec tu sake-nga lau Israel-nga nanj sêsap yomsu dôñj, nanj sêkêñ kisa aô? Ma aô bu wapuc yomsu dau dôñj, dec yom nanj yac ahoc asê pi Yisu

* **4:27:** Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem têtj ndoc njacyo sêngahô lau Israel-nga su ma sêkôc njac sa si sêndôc gamenj Babilon-nga gitôm lau gapocwalô-nga. Aisaya gêlic bu malac dau tigasanj, dec gêm dôhônj pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip inj ndê bapia têtj lau Galesia-nga bu whê yom nanj inj to pi malac Jerusalem lu, nanj sa. Yom pi awhê nanj gêm njac sa su, nanj hêganônj lau Israel-nga ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc nanj oc tap balêkoc daêsam sa, nanj hêganônj lau sêkêñ whinj Yisu-nga nanj oc sêndôc malac Jerusalem wakuc.

ndê mbac ndu pi a gicso dau, nanj dec oc wakôm nditôm yom nambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, nanj gitôm hoc nanj lau Israel-nga daêsam sêtiŋ gahi pi-nga. ¹² Oc nayham bu lau nanj sêŋgili mac bu anjuc yomsu sêsê ŋamlic ŋatô su-nga, nanj sêtim dandi ŋamlic sambuc kic-kic.

¹³ O anej asidôwai. Anôtô kêgalêm mac sa bu ambo atôm lau akiŋ yomsu-nga dom. Tigeŋ inj ndê galem dinaŋ kêŋ ŋasawa têŋ mac bu akôm sac tôm ŋalôm akwa kêgili mac dom. Mba! Anem akiŋ asidôwai ti anjuc mêtê atac whiŋ-nga. ¹⁴ Bu yomsu hoŋ sôc yomsu tigeŋ ŋapu, nanj yêc bocdec bu, “*Am atac whiŋ lau meŋŋaŋ am, gitôm am atac whiŋ daôm.*” ¹⁵ Magoc mac bu alic daôm sac-sac me awê daôm kôc-kôc, dec lêŋ dinaŋ gitôm bu oc seŋ mac su andiŋam.

Lêŋ nom-nga, ma Njalau Dabuŋ ndê lêŋ

¹⁶ Bocdinaŋ wasôm têŋ mac bu asa nem lêŋ tôm Njalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac, dec oc tôm dom bu akôm mêtê ŋalôm akwa-nga ŋandô sa. ¹⁷ Bu mêtê nanj mac nem ŋalôm akwa bu êngili mac bu akôm, ma mêtê nanj Njalau tac whiŋ bu mac akôm, nanj sêtôm dau dom. Njahu bu mac nem ŋalôm akwa ma Njalau Dabuŋ sic siŋ têŋ dandi, tu bu sênem gôliŋ mac-nga. Tu dinaŋ-nga dec mac atôm dom bu akôm tôm mac daôm atac whiŋ. Mac oc anjuc ŋalôm akwa ndê ŋagôliŋ, me Njalau Dabuŋ oc nem gôliŋ mac. ¹⁸ Magoc Njalau bu nem gôliŋ mac, dec mac ambo yomsu ŋapu tiyham dom.

¹⁹ Lau nanj ŋalôm akwa gêm gôliŋ ŋac, nanj si mêtê sac-sac tôc dau yêc awê. Njac sêkôm mêtê mockaiŋ-nga, mêtê ŋadômbwi, ma mêtê atac ŋagalac-nga. ²⁰ Njac sem akiŋ anôtô tasanj, sêpec balô, sêkêŋ kisa lau, sêŋgili siŋ, tagatu gêŋ, ŋac lau atac ŋandê-nga, ma sêpo dau sa hóc gêlêc. Njac si lêŋ kôm lau sêlic dau sac-sac e sêwhê dau kôc. ²¹ Njac sem lêmuj lau ŋatô si gêŋ, ma êlême seŋ asam ti sênom gêŋ êŋiŋ ŋac-nga, ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau bocdinaŋ. Aô wakêŋ puc mac, tôm gakêŋ puc mac su, bu lau nanj sêsa lêŋ kaiŋ dinaŋ, nanj oc sêwêkaiŋ si mala yêc Anôtô ndê gameŋ undambê-nga dom andô.

²² Magoc lau nanj Njalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac, nanj sêsa lêŋ bocdec bu. Njac atac whiŋ lau, sêmbô ti atac ŋayham, ma sêsa si lêŋ ti yom malô, sêkôc si ŋalôm dôn pi lêŋ agwa-agwa hoŋ, ŋac tawalô lau, sêkôm mêtê ŋayham enj, ma gwelen bocke nanj sêsôm bu sêkôm, nanj sêkôm ŋandô sa. ²³ Njac sêtoc dau sa dom, ma sêtimêtê dau ŋapep. Mêtê kaiŋ dinaŋ sô yomsu danj dom. ²⁴ Ma yac lau nanj dati Yisu Kilisi ndê, nanj dahu mêtê atac ŋagalac-nga ti mêtê sac hoŋ nanj meŋ akêŋ ŋalôm akwa, nanj siŋ, tôm yac tac ŋalôm akwa ndu pi a gicso dau gi. ²⁵ Yac oc dandôc tanli tu Njalau Dabuŋ ndê gwelen-nga, dec

dakêŋ Njalau ti gôliŋ yac neŋ lêŋ hoŋ. ²⁶ Datoc dauŋ sa dom, ma danem lêmuj asidôwai ti dali ŋac ŋalôm sa dom.

6

Lêŋ ŋayham ŋatô

¹ O asidôwai, mac bu anyalê bu mac nem danj kôm sac, dec mac lau nanj Njalau Dabuŋ gêm gwelenj ŋanga yêc nem ŋalôm, nanj anjahê bu anem inj sa. Akôm lêŋ malô enj têŋ inj, e inj nem dau kwi ma sa Pômdau ndê lêŋ tiyham. Magoc ayob daôm bu lêtôm tap mac sa whiŋ dom. ² Dahôc asidôwai si ŋawapac dawhiŋ ŋac, ma ŋalêŋ dinaŋ yac oc dakôm Kilisi ndê yomsu atac whiŋ asidôwai-nga ŋandô sa. ³ Bu asa nanj toc dau sa bu inj ŋamalac tiwaê hóc gêlêc ndê asidôwai su, nanj kêsau dau. Inj ŋamalac waêmba. ⁴ Anem dôhôn daôm nem lêŋ pi asidôwai ŋatô si lêŋ tu bu apo daôm sa-nga dom. Mba. Mac tigeŋ-tigeŋ akôm gwelenj bocke nanj Anôtô kêŋ sip mac amam, nanj ŋapep enj, dec oc ti mac nem njahu apo daôm sa-nga. ⁵ Bu Anôtô gic sam gwelenj ti sakinj tidau-tidau têŋ yac tigeŋ-tigeŋ bu dawêkaiŋ, ma bocdinaŋ dakôc sa tôm ndi, ma dakôm ŋapep.

⁶ Asa nanj bu ndôc ŋamalac danj ŋapu tu êndôhôn Anôtô ndê yom-nga, nanj goc êmwasiŋ inj ndê kêdôhôn waga dau ŋa gêŋ ŋayham-ŋayham ŋatô ndic njawaê.

Anôtô oc kêŋ ŋagêyo têŋ lau êŋkuc ŋac si mêtê têŋtêŋ

⁷ Akôc gauc ŋapep pi yom dindec. Mac atôm dom bu anjau Anôtô ma asiŋ gêŋ danj têŋ inj. Mba! Bu gêŋ ŋandô nanj datap sa yêc yac neŋ ôm, nanj kêkuc gêŋ njawê nanj dasô muj. ⁸ Am bu kôm mêtê êŋkuc lêŋ ŋalôm akwa-nga, nanj gitôm am sô gêŋ njawê sac yêc ôm, ma am oc tap ŋandô sac sa. Am oc niŋam tu ŋalôm akwa-nga. Magoc am bu kôm mêtê êŋkuc Njalau Dabuŋ ndê atac whiŋ, nanj gitôm am sô gêŋ njawê ŋayham. Ma am oc tap ŋandô ŋayham sa bocdec bu, Njalau dau oc kêŋ am ndôc tamli ŋapaŋ.

⁹ Yac dakôm mêtê ŋayham dasiŋ su, ma lic ŋakam dom. Yac bu dahu siŋ dom, dec oc datap ŋandô ŋayham sa tôm ŋandoc. ¹⁰ Tu dinaŋ-nga têm hoŋ nanj Anôtô kêŋ têŋ yac, nanj dakôm mêtê ŋayham têŋ lau hoŋ. Ma dakôm hóc gêlêc têŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-nga.

Yac datiwakuc inj gêŋ atu

¹¹ Alic yom ŋalhô atu-tu dindec nanj aô dauŋ amanj gato têŋ mac.

¹² Lau nanj sêkac mac bu asôc yomsu sêsê ŋamlic-nga ŋapu, nanj sêkôm gêŋ dau njahu bu sêtec bu sêtap kisa sa tu Kilisi ndê a gicso-nga. Njac atac whiŋ bu lau Israel-nga nanj sêkêŋ whiŋ Kilisi dom, nanj sêlic ŋac ŋayham. ¹³ Bu ŋac lau dau sêsôc yomsu sêsê ŋamlic-nga ŋapu su, magoc ŋac sêŋkuc Anôtô ndê yomsu ŋatô

hoŋ dom. Naç sêkac mac bu anjuc yomsu sêsê ñamlic-ŋga, tu bu sêtoc dau sa pi gêŋ naŋ sêkôm têŋ mac nem ñamlic-ŋga ñambwa.

¹⁴ Magoc aô oc watoc dauŋ sa pi gêŋ tigen, naŋ gêŋ atu naŋ Pômdau Yisu Kilisi kôm têŋ ndoc in mbac ndu pi a gicso dau. Bu gêŋ dau gêm aô sa bu wahu mêtê ti lêŋ nom-ŋga hoŋ siŋ, tôm aô gac pi a gicso gi. Ma ñalêŋ dinaŋ tôm aô dauŋ gambac ndu pi a gicso dau gawhiŋ. ¹⁵ Mac lau naŋ sêsê mac nem ñamlic ñatô su, ma mac lau naŋ sêsê mac dom, anjalê bu gêŋ dau in gêŋ ñambwa. Gêŋ atu tigen bocdec yêc, naŋ bu ðati lau wakuc tu Yisu Kilisi-ŋga. ¹⁶ Pômdau ndê yom malô ti tawalô têŋ mac hoŋ naŋ anjuc ñagôliŋ wakuc dindec. Mac atôm Anôtô ndê lau Israel-ŋga wakuc.

¹⁷ Aô gatec bu ñamalac ðaŋ kêŋ ñawapac têŋ aô pi yom kaiŋ dindec tiyham. Lau sic aô ma sêkêŋ gôc ðaêsam têŋ aô tu kakuc Yisu-ŋga, naŋ whê aô sa bu in ndê ñgac akiŋ.

¹⁸ O aneŋ asidôwai. Mwasin akêŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm ðôŋ. Yomandô.

Pol ndê bapia têj lau Epesas-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Epesas in malac tiwaê dan yêc gamen Esia-nga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelen yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindec têtj gôlôwac dabuñ malac Epesas-nga têtj ndoc in ndôc gapocwalô ndôc malac Rom, ma gauc gêm bu in to bapia dau têtj lau Epesas-nga tawasê dom, magoc gitôm bapia nan gic waê lau sêkêñ whin-nga hon bu puc nac dôñ.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasin ti ñaclai atu nan Anôtô gic bata têtj lau sêkêñ whin-nga, ma pi lêtj nan in gauc gêm tidôn mun su bu pinj gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga hon dôñ pitigen, ma kêtj Yisu ti ñagôlôn (1:10). Yisu ndê gwelen gic lau Israel-nga ma lau gamen apa-nga, nan ñawaê bocdinañ. Ñac hon sêtap Anôtô ndê mwasin nem ñac si-nga sa tu ñac si sêkêñ whin-nga, gitôm mwasin ñambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkêñ whin-nga pi lêtj ñayham tu sêsa-nga, ma tu sêmbô sêwhin dandi-nga, ma tu sêlhac ñanja ma sêndic sin têtj Sadañ-nga.

Pol gic hu ndê bapia têtj lau Epesas-nga

¹ Aô Pol, nan gati Yisu Kilisi ndê ñapotel kékuc Anôtô ndê atac whin, gato bapia dindec têtj lau dabuñ malac Epesas-nga, mac lau nan akêtj whin Yisu Kilisi. ² Mwasin ti yom malô têtj mac akêtj Daman Anôtô, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasin ñalôm-nga nan datap sa tu Kilisi-nga

³ Tampin Anôtô, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, nan kêmwasin yac lau nan dakêtj whin Kilisi, ña Nalau Dabuñ ndê mwasin ñalôm-nga tidau-tidau, nan ñahu yêc undambê. ⁴ Bu têtj ndoc in kêtj undambê ti nom su dom, nan in kêtj yac sa gwanan su, bu pinj yac dôñ danem damin Kilisi, ma bu dati lau dabuñ ma dambo in anjô-nga ti neñ giso mbasi. In tac whin yac ndu andô, ⁵ dec kêtj yac sa gwanan su, ma kêmasan lêtj bu kôc yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-nga. Lêtj dau kékuc in ndê atac whin, ma in gêlic ñayham bu kôm ñandô sa, ⁶ tu bu yac dapo Anôtô ndê waê sa tiatu, tu mwasin atu nan datap sa ñambwa, tu in ndê Atungac nan in atac whin kêtj-nga. ⁷ Yac lau nan dakêtj whin Yisu Kilisi, nan Anôtô suc yac neñ sac kwi ma gêmli yac neñ sac ñatôp, ña Kilisi ndê dac. Anôtô in mwasin ti mwasin Nadau, dec kôm gêtj dau ñandô sa.

⁸ In ndê mwasin kêsâlê yac ahuc, ma kêtj gauc ñayham-ñayham têtj yac bu tanjalê in ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lêtj nan Anôtô gauc gêm tidôn mun su, ma gêlic ñayham bu Kilisi kôm ñandô sa, nan yêc sin dau têtj têtj ñamata-nga andô e men, magoc kwahic dec Anôtô hoc asê têtj yac. ¹⁰ Lêtj dau bocdec. Anôtô tac whin bu pinj gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga hon dôñ sêsôc ñagôlôn tigen ñapu, ma ñagôlôn dau in Kilisi. Ma gêtj dau oc ñandô sa têtj ndoc nan Anôtô kêmatin tidôn.

¹¹ Lêtj hon nan Anôtô gauc gêm tidôn, nan kôm ñandô sa kékuc in dau ndê atac whin. Ma têtj têtj ñamata-nga andô, in gauc gêm tidôn bu ênyalin yac lau nan ambo Israel si ton ñalôm nan sa, bu pinj yac dôñ anem damin Kilisi. ¹² Anôtô kôm gêtj dau, bu yac lau nan ati lau ñamata-nga bu akêtj batan bu atap Anôtô ndê mwasin nem yac si-nga sa tu Kilisi-nga, nan oc ambo tu ampin in, ma tu apo in ndê waê sa-nga. ¹³ Ma mac ñlau gamen apa-nga bocdinañ. Anôtô pinj mac dôñ am damin Kilisi awhin yac lau Israel-nga, têtj ndoc mac anjô yom ñandô ñawaê ñayham-nga, nan whê Anôtô ndê lêtj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc mac akêtj whin, nan Anôtô kêtj Nalau Dabuñ nan in gic bata mun su, bu ti mac nem ñadalô bu têtj asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ Nalau dau, Anôtô kêtj têtj yac gitôm gêtj ñandô mbêc, tu bu têtj asê bu mwasin hon nan in gic bata bu dawêkain tinambu, nan oc datap sa yomandô. Anôtô gêmli yac su dati in ndê, ma gêtj dau ña-ñandô yac oc datap sa têtj bêtj ñambu-nga. Tu dinan-nga tampin Anôtô ma dapo in ndê waê sa.

Pol ten mbec tu lau Epesas-nga

¹⁵ Aô ganjô ñawaê bu mac akêtj whin Pômdau Yisu Kilisi ñanja, ma atac whin lau dabuñ hon. Ma tu dinan-nga dec, ¹⁶ aô gateñ mbec ma gam danje Anôtô tu mac-nga tôm bêtj hon. ¹⁷ Yêc aneñ mbec hon ñalôm, aô gateñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, Nawasi Nadau Anôtô, bu in ndê Nalau kêtj gauc ñayham têtj mac, ma whê Anôtô ndê yom sa têtj mac e anyalê in tidôn andô. ¹⁸ Ma aô gateñ whin bu Anôtô whê mac nem gauc sa e anyalê sôc ñalôm ndi, mwasin ti ñawasi atu nan in kêtj gêtj mac sa bu awêkain awhin in ndê lau dabuñ hon, nan mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aô gateñ mbec bu mac anyalê Anôtô ndê ñaclai nan hêtj gêtj ñaclai hon su, nan in kêtj bu nem yac lau dakêtj whin-nga sa. Anôtô ndê ñaclai atu tigen dinan, ²⁰ un Kilisi sa akêtj lau batê-nga, ma kêtj in ndôc in dau amba andô-nga yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndôc Anôtô ndê andô-nga, dec hêtj gêtj kin ti gôlinwaga ma ñaclai ti ñanja hon nan sêmbô undambê me sêmbô nom, ma in hêtj gêtj ñaê ti waê hon nan sêtoc sa têtj têtj kwahic dec-nga ma têtj têtj ñambu-nga

bocdinaŋ. ²² Ma Anötö kênj gêj hoj sêsôc Kilisi gahi ŋapu, ma kêyalin in sa ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôŋ bu nem gôlinj gêj hoj. ²³ Gôlôwac dabuŋ dau ti Kilisi ndê ŋandô. Ma Kilisi ndê mwasiŋ ti ŋaclai naŋ gêm gameŋ hoj ahuc, naŋ kêsalê gôlôwac dabuŋ ahuc.

2

Kilisi ti yac neŋ dandöc taŋli ŋahu

¹ Muŋ-ŋga, mac akêj whiŋ Kilisi su dom, naŋ mac atôm lau batê yêc Anötö aŋgô-ŋga, bu mac asa lêj giso ma akôm sac ŋapaŋ. ² Mac asa nem lêj dinaŋ aŋkuc lau nom-ŋga si mêtê sac, ma Sadaŋ, naŋ gêm gôlinj in ndê gameŋ yêc umbonj ŋasawa, naŋ ti mac nem ŋadau. Ma kwahic dec in kôm gwelenj ŋapaŋ, mbo lau naŋ danjapêc têtj Anötö, naŋ ŋalôm. ³ Muŋ-ŋga, yac hoj dasa lêj danjapêc-ŋga dawhiŋ ŋac. Ma mêtê atac ŋagalac-ŋga ti gauc sac-sac hoj naŋ meŋ akêj ŋalôm akwa, naŋ yac dakôm su. Tu dinaŋ-ŋga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ŋandê sa tôm ŋac lau dinaŋ. ⁴ Magoc Anötö in Tawalô ŋadau ma tac whiŋ yac ndu andô, ma tu dinaŋ-ŋga dec, ⁵ in kêmwasin yac ma gêm yac si. Mwasin dau in kênj têtj yac ŋambwa enj. Têtj ndoc dinaŋ yac gacgeŋ dambo datôm lau batê tu yac neŋ sac-ŋga, magoc in kêmasaŋ lêtj tu suc yac neŋ sac dau kwi-ŋga ma piŋ yac dôj danem damin Kilisi, ma ŋalêj dinaŋ kwahic dec dambo taŋli ŋandô dawhiŋ Kilisi. ⁶ Anötö uŋ Yisu Kilisi sa ma kênj in ndöc undambê, ma tu in piŋ yac dôj tam damin Kilisi-ŋga, dec tôm in uŋ yac sa ma kênj yac dandöc undambê dawhiŋ Kilisi bocdinaŋ. ⁷ In kôm gêj hoj dinaŋ ŋahu bu in tac whiŋ bu tôc mwasiŋ atu naŋ in kênj têtj yac tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ asê tiawê têtj lau hoj têtj têtj hoj naŋ oc meŋ sa. Mwasin atu dau hôc gêlêc gêj hoj su. ⁸ Bu Anötö gêm yac si naŋ ŋahu andô in ndê mwasiŋ naŋ kêtj ŋambwa têtj yac, ma datap sa tu yac neŋ dakêj whiŋ-ŋga. Ma yac neŋ dakêj whiŋ ŋahu yêc yac-ŋga dom, magoc ŋahu yêc Anötö ndê mwasiŋ. ⁹ In gêm yac si tu yac neŋ gwelenj ŋayham danj-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga ŋalêj mba bu ŋamalac danj toc dau sa. ¹⁰ Bu Anötö dau ndê gwelenj piŋ yac dôj tam damin Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm mêtê ŋayham tidau-tidau naŋ in kêmasaŋ gwanaj su tu bu dakôm-ŋga.

Kilisi piŋ lau hoj dôj

¹¹ Kwahic dec mac lau apa naŋ dinami sêkôc mac yêc Israel-ŋga si toŋ ŋalôm dom, naŋ atap Anötö ndê mwasiŋ atu sa su. Bocdinaŋ aô bu wandac mac bu gauc nem lêtj naŋ mac ambo muŋ-ŋga lê. Lau Israel-ŋga naŋ sêŋkuc t̄pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ sêpu mac ma sêsam mac bu lau sambuc, ŋahu bu mac aŋkuc pwac dinaŋ dom. Pwac dau hêganôŋ ŋamlic ŋambwa, ma in gêj naŋ

ŋamalac amba ŋambwa kôm. ¹² Gauc nem bu têtj ndoc dinaŋ mac awêkainj gêj danj awhiŋ Anötö ndê lau Israel-ŋga dom. Pwac hoj naŋ Anötö kêmatinj whiŋ lau Israel-ŋga tu êmwasiŋ ŋac-ŋga, naŋ ŋadaŋ gic mac ŋawaê dom. Mac akêj batam ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têtj lau Israel-ŋga, naŋ danj danj dom, ma gacgeŋ ambo ahê A nôtö dau. Tu dinaŋ-ŋga mac ambo ahê Kilisi dau whiŋ. ¹³ Magoc mac lau naŋ muŋ-ŋga ambo ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndê lau. Anötö kêmasaŋ lêtj bu mac atigasuc in, tu dac naŋ Kilisi kêc siŋ-ŋga.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau hoj datap yom malô sa su tu Kilisi-ŋga. Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga ma lau apa sêlic dandi sac-sac, gitôm tunbôm atu kalhac ŋac ŋalhu ma whê ŋac kôc. Magoc Kilisi seŋ tunbôm dau su giŋga, ma kênj lau toŋ lu dau sêpitigeŋ. ¹⁵ Tunbôm dau in lau Israel-ŋga si yomsu, ma têtj ndoc Kilisi mbac ndu, naŋ in kêmasaŋ seŋ wakuc tu lau sêtigasuc Anötö-ŋga, naŋ hôc gêlêc yomsu ti ŋa-ŋagôlinj hoj su. In kôm gêj dau bu hê wamba toŋ lu dau e sêti toŋ wakuc ma toŋ tigeŋ tu ŋac si sêkêj whiŋ in-ŋga. ¹⁶ Ma toŋ lu naŋ in kêtj pitigeŋ, naŋ in mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba toŋ tigeŋ dinaŋ têtj Anötö. Ma ŋac si mêtê sêkêj kisa dandi-ŋga, naŋ in gic ndu pi a gicso dau whiŋ. ¹⁷ Bocdinaŋ Kilisi meŋ ma kêtj ŋawaê ŋayham yom malô-ŋga têtj mac lau apa naŋ ambo ahê Anötö, ma têtj yac lau Israel-ŋga naŋ ambo ahê in dom. ¹⁸ Ma ŋalau tigeŋ wê yac lau Israel-ŋga ti mac lau apa hoj datigasuc Damaŋ Anötö, tu gwelenj naŋ Kilisi kôm-ŋga.

¹⁹ Tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic mac atôm lau apa tiyham dom. Magoc mac ati in ndê lau solop, ma lau dabuŋ, awhiŋ yac lau Israel-ŋga. Yac hoj datôm andu tigeŋ naŋ in bu kwê sa. ²⁰ Yêc andu dau lau propet ti aposel sêtôm danj ti lêlôm, ma Yisu Kilisi dau gitôm andu ŋa-alhô. ²¹ Ma Anötö piŋ yac hoj dôj tam damin Kilisi, datôm andu ŋagêj lêlôm hoj, naŋ in gic dôj pi sac alhô ma danj ti lêlôm. Ma in gêm gwelenj bu ndic têtj andu dau tiatu ŋapaŋ e ti lôm dabuŋ atu tu Pômdau-ŋga. ²² Yom dau hêganôŋ mac lau apa awhiŋ. Anötö piŋ mac dôj awhiŋ yac lau Israel-ŋga tam damin Kilisi, ma datôm andu naŋ Anötö ndê ŋalau ndöc ŋalôm.

3

Pol gêm akiŋ lau apa

¹ ŋalêj dinaŋ Anötö kêmwasin mac lau apa, ma tu dinaŋ-ŋga dec aô Pol, gati Yisu Kilisi ndê ŋgac gapocwalô-ŋga tu wanem gwelej ma wanem mac sa bu atap mwasiŋ dau sa. ² Mac aŋgô ŋawaê su, pi lêtj naŋ Anötö kêmasaŋ tu bu êmwasiŋ mac lau gameŋ apa-ŋga, dec kêyalin aô sa bu wahoc yom dau asê têtj mac. ³ Bu yom pi Anötö ndê

lêñ nem lau si-nga, nanj mun-nga yêc siñ dau, nanj in hoc asê têtj aô. Aô gato bapia ñalhô apê têtj mac pi gêtj dau su. ⁴ Ma bapia nanj kwahic dec gato, nanj bu whê nem gauc sa pi Kilisi ndê gwelenj nanj ñahu yêc siñ dau, nanj Anôtô hoc asê têtj aô. ⁵ Yom pi Kilisi dau inñ tiawê têtj lau ñamata-nga dom. Magoc kwahic dec ñalau Dabun hoc asê têtj Anôtô ndê aposel dabun ma têtj lau propet. ⁶ Ma yom nanj mun-nga yêc siñ dau nanj bocdec bu, mwasiñ ñayham honj nanj Anôtô gic bata bu kêtj têtj yac, nanj mac lau apa awêkainj awhinj yac lau Israel-nga, ma yac honj dati tonj tigenj. Asa nanj kêtj whinj Yisu Kilisi, nanj oc tap mwasiñ dau sa, tòm ñawaê ñayham whê sa têtj yac.

⁷ Anôtô kêmwasinj aô ma puc aô dôñ ña inñ ndê ñaclai atu, ma bocdinaj dec gati inñ ndê ñgac akinj bu wahoc ñawaê ñayham dau asê. ⁸ Aô gati Anôtô ndê lau dabun honj si ñgac ñambu-nga, tigenj inñ kêmwasinj ma kêtjin aô bu wahoc ñawaê ñayham asê têtj mac lau apa, pi mwasiñ atu nanj datap sa yêc Kilisi. Mwasinj dau atu andô, ñahu sip ñalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hôc gêlêc ñamalac si gauc atu-tonj. ⁹ Ma inñ kêtjin aô bu wawhê lôc inñ ndê gauc sa pi Anôtô ndê lêñ nem lau si-nga, nanj têtj hic balin su yêc siñ dau yêc Anôtô nanj kêtj undambê ti nom ma gêtj honj. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anôtô tac whinj bu ñaclai ti gôlinj honj nanj sêmbo undambê ma sêmbo umbonj ñasawa, nanj oc sêñyalê inñ ndê gauc atu-tu. Inñ pinj lau apa ma lau Israel-nga dôñ sêti gôlôwac dabun tigenj, ma lêñ dinanj tôc inñ ndê gauc asê tiawê. ¹¹ Lêñ dau inñ gauc gêm tidônj munj su, ma kwahic dec yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kôm ñandô sa.

¹² Tu dakêtj whinj ti dasap Kilisi dôñ-nga, dec gêtj danj kalhac yac ahuc bu datêñ Anôtô dandi-nga dom, ma datigasuc inñ ti atac pa su. ¹³ Bocdinaj aô watenj mac bu ahêgo daôm dom tu ñawapac honj nanj gahôc tu mac-nga, bu gahôc tu bu mac ati lau tiawê yêc Anôtô anjô-nga.

Pol têtj mbec tu lau Epesas-nga

¹⁴⁻¹⁵ Tu gêtj honj dinanj-nga, dec aô gapônj handuc têtj Damanj Anôtô, nanj gêlic ñayham bu hê ndê ñaê pi lau undambê ti nom-nga honj nanj sêkêtj whinj Kilisi, ma sam ñac bu inñ ndê balêkoc. ¹⁶ Ma aô gatenj Mwasinj ñadau Anôtô, bu kêtj ndê ñalau sip nem ñalôm, bu puc mac dôñ ña inñ ndê ñaclai atu. ¹⁷ Ma gatenj inñ bu kêtj Kilisi ndôc nem ñalôm tu mac nem akêtj whinj-nga. Ma mêtê atac whinj-nga puc mac dôñ bu alhac ñanja, tòm a nanj ñawakac gacgenj sip nom ñalôm gi. ¹⁸⁻¹⁹ Kilisi ndê atac whinj yac inñ gêtj atu andô, nanj tòm dom bu danem dôhônj, ma ñahu hôc gêlêc gauc nom-nga honj su. Magoc aô gatenj Anôtô bu kêtj ñaclai ti gauc têtj mac bu anyalê Kilisi ndê atac whinj, awhinj lau dabun honj. Aô gatenj

mbec pi gêtj honj dinanj, tu bu mac ati lau gwalam akwa akêtj whinj-nga nanj Anôtô ti ndê mwasiñ ti ñawasi ma ñaclai atu nem mac honj ahuc.

²⁰ Anôtô ndê ñaclai, nanj gêm gwelenj yêc yac neñ ñalôm, nanj ñaclai atu andô. Yac datôm dom bu gauc nem me datenj gêtj danj, nanj inñ ndê ñaclai oc tòm dom bu kôm ñandô sa ñagahô enj. ²¹ Tu dinanj-nga yac lau nanj dambo gôlôwac dabun ñalôm, ma yac neñ wakuc honj nanj bu sêñkuc yac, nanj dahoc Anôtô ndê waê asê tu Yisu Kilisi-nga, tòm têtj honj ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabun dapinj dauñ dôñ dati Kilisi ndê ñandô

¹ Ñalêñ dinanj Anôtô tac whinj mac ma kêgalêm mac sa bu ati inñ ndê lau dabun. Tu dinanj-nga dec aô, nanj gati Pômdau ndê ñgac gapocwalô-nga, wanjilil mac bu asa nem lêñ gîtêñ ti dabun, anjuk inñ ndê galem dau. ² Akôm nem gêtj honj ti anjwinj daôm, ma ti lêñ malô. Akôc nem ñalôm dôñ, ma giso bocke nanj asidôwai bu sêkôm têtj mac, nanj asuc kwi ma akôc ñac sa bu atôc nem mêtê atac whinj-nga asê. ³ Ayob bu gêtj danj senj ñalau Dabun ndê gwelenj pinj mac dôñ-nga su dom. Ma bocdinaj inñ ndê yom malô oc pinj mac honj dôñ bu ambo ti nem ñalôm tigenj. ⁴ Yac dati Kilisi ndê ñandô tigenj, ma ñalau tigenj mbo yac tigenj-tigenj neñ ñalôm. Ma tu Anôtô kêgalêm mac sa awhinj yac-nga, dec yac honj tanjkwê mwasiñ atu tigenj. ⁵ Tam akinj Pômdau tigenj, dakêtj whinj yom ñandô tigenj, ma busangu tigenj pinj yac honj dôñ tam daminj Yisu Kilisi. ⁶ Anôtô tigenj ti yac lau dakêtj whinj-nga honj Damanj, ma inñ gêm gôlinj yac. Inñ mbo yac honj ñalôm, ma puc yac dôñ bu dakôm inñ ndê gwelenj.

Kilisi kêmwasinj yac tu bu dapo gôlôwac dabun sa-nga

⁷ Ma Anôtô kêmwasinj yac tigenj-tigenj ña mwasiñ ñalôm-nga tidau-tidau, tòm Kilisi gic sam têtj yac ñambwa. ⁸ Tòm Anôtô ndê yom danj, nanj sêto yêc bocdec bu:

Inñ ku ndê ñacyo dulu ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-nga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasinj lau ña gêtj ñayham-ñayham, nanj kêtj têtj ñac ñambwa. [BW 68:18]

⁹ Yom dau sôm bu inñ pi lôlôc gi, dec whê sa bu inñ sip nom menj munj. ¹⁰ Ma inñ ñgac tigenj dinanj, nanj sip nom menj, nanj mbu pi lôlôc gi mbo gamenj ñamata-nga andô yêc undambê, tu bu nem gôlinj gêtj honj ma êmwasiñ inñ ndê lau honj êñlêc.

¹¹ Ma bocdinaj inñ kêtjalinj inñ ndê lau ñatô sa sêti aposel, ñatô sêti propet, ñatô sêti lau ahenj-nga, ñatô sêti ñacsakinj, ma ñatô bu sêndôhônj Anôtô ndê mêtê. ¹² Inñ kêmwasinj ti kêtjalinj ñac sa bu sêndôhônj ma sêpuc Anôtô

ndê lau dabunj dôj e nac honj sêkôm sakinj tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabunj, nanj sêti Kilisi ndê njandô, nanj sa-nja. ¹³ Ma yac honj dakôm nejn sakinj tidau-tidau e yac nejn dakêjn whinj ti gauc tanjalê Anôtô ndê Atunja ênsôwec tiatu ma pinj yac honj dôj pitigenj. Ma njalêjn dinanj yac oc dati lau gwalam akwa dakêjn whinj-nja ma dasa nejn lêjn gitêjn enj tòm Kilisi dau.

¹⁴ Ma bocdinajn yac oc dambo datôm balêkoc tihjam dom. Ma lau nanj sêndôhônj yom tasanj ma sênsalê lêjn bu sêtim yac ma sêkôm yac nejn dakêjn whinj tisac, nanj oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tòm gakoc nanj mbu kêyôc, me agatê nanj gwêc njamponj kêjnjin gi ma mejn. ¹⁵ Magoc yac oc dati lau nanj dalhac njanja ma dasap yom njandô ti mêtê atac whinj-nja dôj enj. Ma dakôm gêjn honj datôm lau gwalam akwa nanj dasap yac nejn njagôlônj tigenj, nanj Kilisi dôj. ¹⁶ Bu inj dau pinj yac honj dôj dati inj ndê njandô, ma kêmwasijn yac tigenj-tigenj tu bu danem akinj asidôwai-nja ma dasap mêtê atac whinj-nja dôj. Ma njalêjn dinanj gôlôwac dabunj oc ênsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa nejn lêjn tiwakuc

¹⁷ Tu dinanj-nja dec aô bu wasôm yom têjn mac wanem Pômdau anjô, ma wakac mac bu ambu atêjn lêjn njawê tihjam dom. Ambo atôm lau nanj danjasunj sambuc njawaê njayham ma sêsap gauc ti lêjn njandô mba-nja dôj njapanj, nanj dom. ¹⁸ Njasec kôm njac si gauc ahuc. Ma sêsa lêjn gauc mbasi-nja tu njac si njalôm njadandi-nja, dec kalhac njac ahuc bu sêtap Anôtô ndê lêjn sêndôc tali-nja sa dom. ¹⁹ Njac maya dau danj dom, ma sêkêjn dau sambuc têjn lêjn njalôm njagalac-nja. Njac si njalôm kac njac bu sêkôm mêtê njadômbwi tidau-tidau njapanj, ma njac atac whinj awa ti wapa hóc gêlêc.

²⁰ Magoc têjn ndoc mac anjô njawaê njayham pi Kilisi, nanj sêndôhônj mac bu asa lêjn kainj dinanj dom. ²¹ Mac anjô yom pi Yisu ma akêjn whinj inj, ma sêndôhônj mac sênjuc yom njandô nanj njahu yêc inj. ²² Sêndôhônj mac su bu ahuj lêjn njalôm akwa-nja nanj munj-nja asa ambo, nanj sinj. Bu lêjn dau kêgilil mac bu asa lêjn tasanj njalôm njagalac-nja, nanj kôm mac nem lêjn ambo-nja tisac, ma ac waê bu andinjam. ²³ Ma sêndôhônj mac bu anjuc gauc wakuc nanj Anôtô ndê Njalau kêjn sip nem njalôm, dec asa nem lêjn tiwakuc. ²⁴ Asa lêjn njalôm wakuc-nja tòm mac asôc nem njakwê wakuc sa. Anôtô dau kêjn njalôm wakuc têjn yac, nanj inj kêmasanj tu bu datôm inj dau, ma tanjuc inj ndê yom njandô ti dasa nejn lêjn dabunj ma gitêjn enj.

²⁵ Tu dinanj-nja ahuj yom tasanj honj sinj, ma asôm yom njandô enj awhinj daôm. Bu yac honj dambo datôm Kilisi ndê njandô tigenj, ma yac bu tanjsau nejn asidôwai, dec oc sejn yac

nejn lêjn dapinj daujn dôj-nja popoc. ²⁶ Mac bu atac njandê, nanj ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac njandê-nja bu lhac mac njasawa, nanj amasanj têjn acsalô dau dinanj, munj su nanj ac ndi sip. ²⁷ Akêjn njasawa têjn Sadanj bu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa nanj gêm kanj gêjn, nanj hu sinj ma kôm gwelernj njayham njac amam bu nem daôm sa, ma nem lau nanj sêpônâ dau, nanj sa sêwhinj.

²⁹ Ayob nem whamsunj têjn yom sac-sac honj. Asôm yom njayham enj, nanj tòm bu nem asidôwai sa ma puc njac dôj, ma mac nem yom oc êmwasijn lau nanj sêngô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêjn gitêjn ti dabunj enj, bu akêjn njawapac têjn Njalau Dabunj dom. Bu Anôtô kêjn ndê Njalau dau têjn mac ti nem njadalô, bu tôc asê bu mac ati inj ndê, ma bu wê mac asa nem lêjn gitêjn ti dabunj enj, e inj kôc mac sa têjn bêc njambu-nja, awhinj lau honj nanj inj gêmlihi njac su sêti inj ndê. ³¹ Yom dalic daujn sac-nja, yom atac njandê-nja, mêtê dali daujn sa ti dasôm daujn-nja, ma yom datigasec lau-nja, mêtê kainj dinanj honj nanj ahuj sinj sambuc. ³² Ma ambo ti atac whinj nem asidôwai honj, ma tamwalô njac ti anem njac sa. Ma asuc sac nanj asidôwai bu sêkôm têjn mac, nanj kwi, tòm Anôtô suc mac nem sac kwi tu Kilisi-nja.

5

¹ Bocdinajn asa nem lêjn anjuc Anôtô ndê, atôm inj ndê balêkoc atac whinj-nja. ² Ma asa nem lêjn ti atac whinj asidôwai honj, tòm Kilisi tac whinj yac ma kêjn dau sambuc ti da tu yac-nja, nanj Anôtô gêlic gitôm da njamalu njayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kainj bocdec danj yêc mac njasawa dom. Mêtê mockainj-nja, mêtê njadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-nja. Bu lêjn bocdinajn gic lau nanj sêti Anôtô ndê lau dabunj, nanj njawaê dom. ⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-nja ma yom mayanj-nja bocdinajn gic waê lau dabunj dom. Magoc yom danem danje Anôtô ti danem danje yac nejn asidôwai-nja dec gic yac njawaê solop. ⁵ Bu mac anjalê pi njandô bu Anôtô oc kôc lau kainj bocdec sa dom. Lau mockainj-nja, lau nanj sêsa lêjn njadômbwi, ma lau nanj sêkêjn awa ti wapa nom-nja kalhac si gauc njamata njapanj, nanj gitôm njac sem akinj anôtôi gwam. Lau nanj sêsa lêjn kainj dinanj, nanj oc sêwêkainj si mala yêc Kilisi ma Anôtô ndê gamernj undambê-nja dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasanj si yom njambwa-njambwa ênsau mac pi lêjn sac-sac dinanj dom. Anjalê njapep bu lau danjgapêc nanj sêsa lêjn sac-nja, nanj oc sêtap Anôtô ndê atac njandê sa. ⁷ Tu dinanj-nja andic sônj daôm awhinj njac dom.

⁸ Bu munj-nja mac asa lêjn njasec-nja, magoc kwahic dec mac akêjn whinj Pômdau dec ati balêkoc gamernj njawê-nja. Bocdinajn asa lêjn njawê-nja enj andic njawaê. ⁹ Ma

lêñ ñawê-nga ña-ñandô bocdec, dakôm mête ñayham tidau-tidau, dasa lêñ gitêñ, ma dasap yom ñandô dôñ. ¹⁰ Bocdinañ akôc gauc pi mête hocke nañ gic Pômdau tandô ñayham. ¹¹ Andic ahê lau nañ sêsap mête ñases-nga, nañ ñandô ñayham mbasi, nañ dôñ. Asa lêñ ñawê-nga en, tu bu atôc asê tiawê bu ñac si mête dau in sac sambuc. ¹² Bu mête nañ lau sac sêkôm sêsini-sêsini sêmbo, nañ bu dasôm yom pi, dec oc kêñ maya yac atu andô. ¹³ Magoc Anötô ndê ñawê pô gêñ honñ dinañ, ma tôte gêñ nañ yêc siñ dau, nañ ñahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinañ-nga sêsôm yom gôlinñ danñ pi ñamalac nañ sap mête sac dôñ ñapanñ, nañ yêc bocdec bu, “Am ñac nañ yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêñ lau batê-nga, ma Kilisi ndê ñawê pô am.”

¹⁵ Bocdinañ dec ayob daôm bu asa lêñ gauc mbasi-nga dom, magoc asa nem lêñ ti gauc en. ¹⁶ Akôc gauc bu akôm mête ñayham en, tôm nem têm ambo tamli-nga honñ, bu yac dambo têm sac-nga ñalôm. ¹⁷ Tu dinañ-nga ambo ti nem gauc ñawa ma anyalê lêñ nañ Pômdau tac whiñ bu dakôm-nga. ¹⁸ Anôm gêñ êñiñ mac-nga dom, bu lau nañ sêsa lêñ dinañ sênyaiñ dau ti si gêñ honñ. Magoc akêñ nem ñalôm sambuc têtñ Nalau Dabuñ bu nem mac ahuc. ¹⁹ Ma bocdinañ asôm yom ñayham-ñayham têtñ daôm tu apuc daôm dôñ-nga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-nga ti Wê Dabuñ ma wê nañ Nalau dau kêñ têtñ mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampiniñ Pômdau-nga yêc nem ñalôm tôm bêc honñ. ²⁰ Ma gêñ honñ nañ Daman Anötô kêñ têtñ mac, nañ anem danje inñ ñapanñ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Asôc nem asidôwai ñapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-nga.

Pol to yom pi lauwêhê ma ñac

²² Mac lauwêhê tigen-tigen asôc nem ñgaci ñapu tôm asôc Pômdau dau ñapu. ²³ Ñahu bu launçac sêti lauwêhê si ñagôlôn, ñalêñ tigen tôm Kilisi ti gôlôwac dabuñ nañ in gêm ñac si ma sêti inñ ndê ñandô, nañ si ñagôlôn. ²⁴ Bocdinañ tôm gôlôwac dabuñ sêsôc Kilisi ñapu, dec mac lauwêhê asôc nem ñgaci ñapu tu gêñ honñ-nga. ²⁵ Ma mac launçac, atac whiñ nem awhêi, ñalêñ tigen tôm Kilisi tac whiñ gôlôwac dabuñ dec kêc ndê dac siñ ma mbac ndu tu ñac-nga. ²⁶ In kôm gêñ dau tu bu êñgwasinñ ñac si sac honñ su e sêti lau dabuñ, ma busanğu ti Anötô ndê yom kôm gêñ dau ñandô sa. ²⁷ Ma inñ bu kêñ gôlôwac dabuñ sêlhac inñ anğô-nga tôm lau dabuñ ti ñawasi atu, nañ giso me mête sac me yom danñ yêc ñac-nga dom. ²⁸ Ñalêñ tigen dinañ mac launçac atac whiñ nem lauwêhê andic ñawaê. Atac whiñ ñac tôm mac atac whiñ daôm nem ñamlic. Asa nañ tac whiñ ndê awhê, nañ gitôm inñ atac whiñ dau. ²⁹⁻³⁰ Bu ñamalac danñ oc tec inñ dau ndê ñamlic dom, magoc yob ti gêm yaom ñapep tôm Kilisi kôm têtñ yac lau

nañ dati inñ ndê ñandô, nañ gôlôwac dabuñ. ³¹ Anötô sôm yom pi lauwêhê ma ñac, tôm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinañ-nga dec ñgac danñ oc hu damba lu dinda siñ, ma sap inñ nawêhê dôñ, ma inñlu sêti gêñ tigen. [*Gen 2:24*]

³² Yom pi lauwêhê ma ñac, aô gam dôhônñ whiñ yom pi Kilisi ma gôlôwac dabuñ, ma yom dau ñahu sip ñalôm gi. ³³ Magoc aô wasôm têtñ mac launçac tigen-tigen, bu atac whiñ nem awhêi tôm mac atac whiñ daôm. Ma mac lauwêhê honñ atoc nem ñgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ñatô

¹ Mac balêkoc, danñam wambu dinam ti damami tu Pômdau-nga, bu lêñ dau inñ lêñ gitêñ. ² Bu Anötô ndê yomsu nañ sôm bu, “*Toc damam lu dinam sa*,” nañ yomsu ñamata-nga nañ Anötô gic bata yom danñ whiñ bocdec bu, ³ “*Kôm bocdinañ, dec aô wanem mbec am nem lêñ honñ, ma wandic têku nem têm mbo tamli yêc nom-nga*.”

⁴ Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac ñandê dom. Magoc tôm têm honñ nañ sêmbo sêwhiñ mac, nañ andôhônñ ti anem la ñac ñalêñ solop nañ gic Pômdau ndê lau ñawaê, e sêtiatu.

Lau akiñ ma ñadaui si yom

⁵ Mac lau akiñ, danñam wambu nem ñadaui nom-nga, ma atoc ñac sa ti asôc ñac ñapu ñapep. Akôm ti nem ñalôm sambuc, tôm mac am akiñ Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc nem bu akôm tu bu nem ñadaui sêlic mac ñayham-nga ñambwa lec dom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhiñ mac, me sêmbo dom, magoc anem akiñ ñapep en. Anem akiñ ñac ti nem ñalôm sambuc, bu Anötô tac whiñ bu mac akôm bocdinañ. Akôm tôm mac am akiñ Kilisi dau, ma tôm mac am akiñ lau nom-nga tawasê dom. ⁸ Bu mac anyalê su, bu lau honñ oc sêtap si ñagêyô sa yêc Pômdau, tu gêñ ñayham bocke nañ sêkôm-nga. Lau nañ sem akiñ ñadaui, ma lau nañ sêkôm gwelêñ tu dau-nga, nañ sêwhiñ.

⁹ Ma mac ñadaui, ayob nem lau akiñ ñalêñ ñayham en. Asôm yom matôc-nga tu bu akac nem lau akiñ tu sêkôm gwelêñ-nga, nañ dom. Bu mac anyalê su bu Pômdau, nañ ti mac nem ñadau ma ñac si ñadau whiñ, nañ mbo undambê, ma inñ oc toc ñamalac danñ sa hóc gêlêc danñ dom, inñ oc êñsahê yac honñ ña saê tigen.

Dandic siñ ti Anötô ndê ñaclai

¹⁰ Aneñ yom ñambu-nga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê ñaclai atu bu puc mac dôñ alhac ñanğa. ¹¹ Asôc Anötô ndê wapa siñ-nga honñ sa, dec oc tôm bu mac alhac ñanğa ma aku Sadañ ndê lêñ tasanñ ti saê honñ dulu. ¹² Bu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ ñacyo dec ñamalac nom-nga dom. Mba! Yac tac siñ

têḡ gôliḡ ti ḡaclai hoḡ naḡ sêḡbo Sadaḡ ḡapu. Yomandô! Yac tac siḡ têtḡ Sadaḡ ma têtḡ iḡ ndê ḡalau sac naḡ sêḡbo umbonḡ ḡasawa, ma sem gôliḡ lau sac têtḡ têtḡ ḡasec-ḡga dindec. ¹³ Tu dinaḡ-ḡga asôc Anôtô ndê wapa siḡ-ḡga hoḡ sa, bu alhac ḡaḡga ma andic siḡ têtḡ ndoc mac nem ḡacyo sac hôc asê mac. Ma ḡalêḡ dinaḡ ḡacyo dau ndê lêtḡ danḡ oc tôm dom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinaḡ alhac ḡaḡga. Asap yom ḡandô dôḡ ḡapaḡ bu puc mac dôḡ, gitôm piḡkap naḡ lau siḡ-ḡga sêkic pi ḡac si ḡampêbalê. Ayob daôm bu asa lêtḡ gitêtḡ eḡ, gitôm lau siḡ-ḡga sêyob si ḡabapo ḡa wapa siḡ-ḡga. ¹⁵ Amasaḡ daôm ḡapeḡ tu ahoc ḡawaê ḡayham yom malô-ḡga asê, tôm lau siḡ-ḡga sêsôc atapa sa bu sêmasaḡ dau tu sêḡsêlêtḡ-ḡga. ¹⁶ Ma asap nem akêtḡ whiḡ dôḡ ḡaḡga tôm têtḡ hoḡ, bu yob mac têtḡ Sadaḡ, gitôm lau siḡ-ḡga si lautuc naḡ tiḡ ḡac, ma si ḡacyo si sôḡ ti ya hoḡ ndu. ¹⁷ Gauc nem ḡapaḡ bu Anôtô gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm gulunḡ ain naḡ lau siḡ-ḡga sêunḡ tiḡ ḡagôlôtḡ. Ma Anôtô ndê yom tidôtḡ yêc mac, bu yom dau ti ḡalau Dabuḡ ndê bienḡ baliḡ bu andic siḡ-ḡga. ¹⁸ Akôc wapa siḡ-ḡga hoḡ dinaḡ, ma atēḡ mbec têtḡ Anôtô ti ḡalau Dabuḡ ndê ḡaclai, ma andac iḡ bu nem mac sa tôm têtḡ hoḡ. Anem ali, alhac ḡaḡga, ma atēḡ mbec tu lau dabuḡ-ḡga tôm bêc hoḡ.

¹⁹⁻²⁰ Ma atēḡ mbec tu aô-ḡga whiḡ. Anôtô kêyalinḡ aô sa bu wahoc ḡawaê ḡayham asê pi iḡ ndê lêtḡ nem lau si-ḡga, naḡ muḡ-ḡga yêc siḡ dau. Ateḡ mbec bu Anôtô puc aô dôḡ ma kêḡ yom ti gauc têtḡ aô bu wawhê ḡawaê dau ḡahu sa ḡapeḡ eḡ, ma ti neḡ atac pa su, tôm iḡ ndê atac whiḡ. Kwahic dec aô gandôc gapocwalô tu aô neḡ gwelenḡ ḡawaê ḡayham-ḡga dinaḡ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neḡ asidôwa atac whiḡ-ḡga, ma Pômdau ndê ḡgac akiḡ ḡandô, naḡ oc têtḡ mac loc, bu ndic miḡ aneḡ yom ti gwelenḡ ḡawaê hoḡ têtḡ mac. ²² Aô wanḡkin iḡ têtḡ mac loc, tu bu ndic miḡ yac mba yom hoḡ têtḡ mac, ma bu êḡgilí mac bu alhac ḡaḡga.

²³ Damaḡ Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hoḡ dôḡ, bu asap mêtê atac whiḡ ti akêtḡ whiḡ-ḡga dôḡ ḡaḡga, ma ambo ti yom malô. ²⁴ Anôtô ndê mwasinḡ nem mac lau hoḡ naḡ atac whiḡ yac neḡ Pômdau Yisu Kilisi, naḡ ahuc tôm têtḡ hoḡ ndi.

Pol ndê bapia têtj lau Pilipai-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Pol gic lau nanj sêmbo malac Pilipai kêsî ma hoc njawaê njayham asê têtj njac, tòm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tinjambu inj ndôc gapocwalô yêc malac Rom, ma têtj ndoc dinanj inj to bapia dindec têtj lau nanj sêkênj whinj Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai inj malac tiwaê, ma lau Rom-nga daêsam sêndôc dinanj tu sênem gôlinj gamenj Masedonia-nga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têtj ndoc Pol bu hoc njawaê njayham asê yêc malac Pilipai, nanj inj gauc gêm bu tap lau nanj sêtoc Anôtô sa yêc malac dau njamakê. Tu dinanj-nga lau njatô gauc gêm bu mboe lau Israel-nga si lôm wê-nga danj kalhac malac Pilipai têtj têm dinanj dom, bu Pol sôc lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac honj tu bu nem mêtê-nga.

Pol to bapia dindec tu bu tôc inj ndê atac njayham njahu asê, ma bu nem danje lau Pilipai tu gêtj nanj sêkênj têtj inj tu sênem inj sa-nga. Ma inj whê inj ndê lêtj nanj mbo-nga, nanj sa têtj njac, ma gic minj pi inj ndê gwelenj. Inj kac lau Pilipai bu sêlhac njanga, ma gêtj njayham me sac bocke bu hóc asê njac, nanj sêmbo ti atac njayham njapanj. Ma inj kêtj puc njac pi kédôhônjwaga tasanj.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Pol lu Timoti, nanj am akinj Yisu Kilisi, ato bapia dindec têtj mac lau nanj akênj whinj Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têtj gôlôwac dabunj si njagôlônj, ma têtj lau nanj sem akinj gôlôwac dabunj, ma têtj Anôtô ndê lau dabunj honj. ² Mwasinj ti yom malô akênj yac nenj Damanj Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Pol tenj mbec ti gêm danje Anôtô

³ Têm honj nanj aô gauc gêm mac, nanj gam danje anenj Anôtô tu mac-nga. ⁴ Tôm bêc honj aô gatenj mbec têtj Anôtô tu mac honj-nga, ma gakôm ti atac njayham atu. ⁵ Njahu bu têtj têm mac akênj whinj tiwakuc e menj têtj kwahic dec, nanj mac apuc anenj gwelenj njawaê njayham-nga dônj njapanj. ⁶ Ma aô gakênj whinj bu Anôtô, nanj gic hu inj ndê gwelenj njayham yêc mac nem njalôm, nanj oc ndic dabinj gwelenj dau ma puc mac dônj e Yisu Kilisi mbu menj. ⁷ Aô gakôc gauc bocdinanj pi mac honj gac njawaê, njahu bu aô tac whinj mac ma gauc gêm mac njapanj. Mac awêkainj Anôtô ndê mwasinj awhinj aô, ma alhac awhinj aô njapanj. Mac alhac awhinj aô têtj têm nanj aô gandôc gapocwalô, ma têtj têm nanj galhac tu wapuc njawaê njayham

dônj ma wawhê sa bu yom njandô-nga, nanj bocdinanj. ⁸ Ma aô wasôm yom njandô yêc Anôtô anjô-nga, bu aô atac whinj mac ndu andô, tòm Yisu Kilisi dau tac whinj ti tawalô mac.

⁹ Ma aô gatenj mbec bu Anôtô kôm mac nem gauc anjyalê inj-nga ti anjyalê lêtj njayham ma sac-nga ênjôsowec tiatu. Ma gauc dinanj oc puc mac nem mêtê atac whinj-nga dônj e ênjôsowec tiatu bocdinanj. ¹⁰ Ma bocdinanj mac oc atôm bu anjahlê gêtj honj ma anjyalê sac ma njayham. Asap njayham dônj njapanj ma bocdinanj têtj Kilisi ndê bêc mbu menj-nga, nanj mac oc atôm bu alhac inj anjô-nga ti nem njalôm njawasi ma nem giso mbasi. ¹¹ Ma njalêtj dinanj dec mêtê gitêtj oc ti mac nem akênj whinj Yisu Kilisi njandô. Ma mac nem lêtj gitêtj dinanj oc po Anôtô ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpiinj inj tu mac-nga.

Pol ndê njahu mbo tali-nga yêc Kilisi

¹² O asidôwai, aô atac whinj bu mac anjyalê njapen bu njawapac nanj hóc asê aô, nanj kalhac njawaê njayham ahuc dom, magoc gêm gwelenj njawaê njayham-nga sa. ¹³ Bu lau honj nanj sêmbo Sisa ndê andu kinj-nga, ma lau honj yêc malac atu dindec, nanj sênjyalê bu aô gandôc gapocwalô tu Kilisi-nga. ¹⁴ Ma aô nenj gandôc gapocwalô puc asidôwai sêkênj whinj Pômdau-nga daêsam dônj bu sêlhac njanga ma sêhoc Anôtô ndê yom asê ti atac pa su, hóc gêlêc njamata-nga lê su. ¹⁵ Asidôwai njatô sêkôc gauc njayham pi aô ma tu dinanj-nga dec sêhoc Kilisi ndê njawaê asê. Ma njatô sêhoc njawaê njayham asê bu njac sem lêmunj aô ma sêkôm tu bu sêhóc gêlêc aô-nga. ¹⁶⁻¹⁷ Njaci njahu sem Kilisi njawaê sa-nga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-nga ma tu sêkênj njawapac atu têtj aô, pi sac anenj njawapac gapocwalô-nga njahô. Magoc asidôwai njayham sêlhac sêwhinj aô, njahu bu njac atac whinj aô, ma sênjyalê bu aô gandôc gapocwalô tu anenj gwelenj wapuc njawaê njayham dônj-nga. ¹⁸ Aô wasôm sake? Njaci njahu sêkôm gwelenj-nga bu njayham me sac, nanj gêtj atu dom. Tigenj aô galic gêtj atu danj, nanj bocdec bu, Kilisi ndê njawaê tiapa, ma gêtj dau kôm aô atac njayham atu. Ma aô wambo ti atac njayham njapanj, ¹⁹ njahu bu aô kayalê tidônj bu Yisu Kilisi ndê Njalau, ma mbec nanj mac atenj, nanj lu-lu oc sênem aô sa yêc njawapac gapocwalô-nga. ²⁰ Aô tac whinj ma gakênj batanj bu aô oc mayanj tu gêtj danj-nga dom, magoc aô bu walhac ti nenj atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tòm aô gakôm njapanj e menj têtj kwahic dec. Aô bu wambo tanjli me aô bu wambac ndu, magoc gêtj atu tigenj yêc, nanj bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹ Aô bu wambo tanjli, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-nga enj, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhij inj, nanj oc êmwasiinj aô ênjêc. ²² Magoc aô bu wambo tanjli, dec oc nditôm bu gwelenj nanj

inĵ kĕnj sip aō amanĵ, nanĵ oc nĵandō sa. Aō galic senĵ lu dinanĵ, magoc kayalē lĕnj bu wasa-nĵga, nanĵ dom. ²³ Senĵ lu dinanĵ kōm aō neĵ nĵalōm gi lu. Aō tac whinĵ bu wahu nom dindec sinĵ, wandi wambo wawhinĵ Kilisi. Senĵ dau nĵayham kĕlĕc. ²⁴ Tigenĵ aneĵ nĵalōm kac aō bu wanem mac sa, ma bocdinanĵ aō bu wambo tanĵli, nanĵ dec oc ĕmwasiĵ mac ĕnjlĕc. ²⁵ Aō gakĕnj whinĵ bu aō wambo nom wawhinĵ mac hoĵ tu bu wapuc mac nem akĕnj whinĵ dōnj, e alhac nĵanĵa ma ti atac nĵayham atu tu nem akĕnj whinĵ-nĵga. ²⁶ Ma tu gĕnj hoĵ dinanĵ-nĵga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndĕ waē sa ĕnjlĕc, ma atac nĵayham atu tu aō wambu wamenĵ ma wambo wawhinĵ mac tiyham-nĵga.

²⁷ Yom atu dec wasōm tĕnj mac. Ayob daōm bu asa nem lĕnj hoĵ anĵkuc lĕnj gitĕnj, nanĵ gic lau nanĵ sĕkĕnj whinĵ Kilisi ndĕ nĵawaē nĵayham, nanĵ nĵawaē. Ma bocdinanĵ aō bu waloc ma walic mac tiyham, me bu wanĵgō nĵawaē nĵambwa pi mac, goc wanĵyalē bu mac hoĵ apiĵ daōm dōnj, ma ambo ti nem nĵalōm tigenĵ, ma alhac nĵanĵa tu apuc nĵawaē nĵayham, nanĵ mac akĕnj whinĵ, nanĵ dōnj. ²⁸ Ma aō oc wanĵyalē bu mac atōc daōm tu lau nanĵ sĕkĕnj kisa mac-nĵga dom. Gĕnj dau oc tōc asē bu mac atap Anōtō ndĕ mwasiĵ nem mac si-nĵga sa su, ma lau nanĵ sĕkĕnj kisa mac, nanĵ sic waē bu Anōtō senĵ nĵac su sĕniĵnĵga. ²⁹ Anĵgō su nanĵ. Anōtō kĕmwasiĵ mac tu Yisu Kilisi-nĵga. Tu dinanĵ-nĵga dec mac akĕnj whinĵ Yisu, ma gĕnj danĵ whinĵ bocdec bu, mac ahōc nĵawapac tu inĵ-nĵga whinĵ. ³⁰ Nĵawapac kainĵ tigenĵ mac alic aō gahōc munĵ-nĵga, ma kwahic dec mac anĵgō bu gahōc nĵapanĵ gambo, nanĵ kwahic dec tap mac sa su bocdinanĵ.

2

Lau sĕkĕnj whinĵ-nĵga si lĕnj

¹ Mac ati Kilisi ndĕ lau, dec gĕm mac sa, me mba? Inĵ ndĕ atac whinĵ mac-nĵga kĕgili mac bu atac whinĵ nem asidōwai, me mba? Nĵalau Dabuĵ kĕnj mac nem nĵalōm pitigenĵ, me mba? Mac nem akĕnj whinĵ Kilisi kĕgili mac bu tamwalō nem asidōwai ti anem nĵac sa, me mba? ² Bu bocdinanĵ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigenĵ, ma ti nem nĵalōm tigenĵ, ma asap mĕtĕ atac whinĵ asidōwai-nĵga dōnj nĵapanĵ. Ambo bocdinanĵ, dec mac oc akōm aō atac nĵayham ĕnjlĕc. ³ Mac lau tigenĵ-tigenĵ gauc nem daōm ĕnjlĕc dom ma atoc daōm sa dom, magoc anĵgwininĵ daōm ma atoc nem asidōwai sa hōc gĕlĕc daōm. ⁴ Akōc gauc pi lĕnj anem daōm sa-nĵga nĵapanĵ dom, magoc akōc gauc pi lĕnj anem asidōwai sa-nĵga.

Kilisi kĕgwininĵ dau, ma Anōtō toc inĵ sa

⁵ Akōc gauc kainĵ tigenĵ dinanĵ bu inĵ kĕkuc Yisu Kilisi dau ndĕ lĕnj. ⁶ Bu Kilisi inĵ Anōtō nĵandō. Tigenĵ inĵ gauc gĕm bu kōc nĵaclai ti nĵawasi atu tōm Anōtō dau ndĕ, nanĵ dōnj ma

mbo gitōm Anōtō dau nĵapanĵ dom. ⁷ Inĵ gĕlic nĵayham bu hu gĕnj undambĕ-nĵga hoĵ dinanĵ sinĵ, ma ti nĵgac akinĵ nĵambwa. Inĵ meĵ mbo nom, ma lau nom-nĵga sĕlic inĵ gitōm nĵac dau si danĵ. ⁸ Inĵ kĕgwininĵ dau ma danĵa wambu tĕnj Damba e tōm inĵ mbac ndu. Yomandō. Inĵ mbac ndu pi a gicso dau gitōm nĵgac sac danĵ. ⁹ Tu inĵ ndĕ lĕnj hoĵ dinanĵ-nĵga dec Anōtō toc inĵ sa kĕlĕc, ma kĕnj nĵaē ti waē tĕnj inĵ nanĵ hōc gĕlĕc nĵaē ti waē hoĵ su. ¹⁰ Ma tu dinanĵ-nĵga anĵela ma nĵamalac ti gĕnj hoĵ nanĵ sĕmbo undambĕ ma sĕmbo nom me nom nĵalōm, nanĵ oc sĕtoc Yisu ndĕ nĵaē sa ma sĕpōnj haduc tĕnj inĵ. ¹¹ Ma nĵac hoĵ oc sĕhoc yom asē ma sĕsōm asē bu yomandō, Yisu Kilisi inĵ Pōmdau. Ma nĵalĕnj dinanĵ nĵac oc sĕtoc Damanĵ Anōtō ndĕ waē sa.

Lau sĕkĕnj whinĵ-nĵga sĕtōm nĵawē nom-nĵga

¹² O aneĵ lau atac whinĵ-nĵga. Tĕnj tĕm aō gambo gawhinĵ mac, nanĵ aō galic bu mac danĵam wambu Anōtō nĵapĕp. Ma kwahic dec aō g ambo gawhinĵ mac dom, ma ganĵgō nĵawaē bu mac akōm bocdinanĵ hōc gĕlĕc nĵamata-nĵga su. Asap nem lĕnj dinanĵ dōnj nĵapanĵ andic nĵawaē. Atoc Anōtō sa ma atōc inĵ, ma asa nem lĕnj hoĵ tōm inĵ atac whinĵ. Ma nĵalĕnj dinanĵ inĵ ndĕ mwasiĵ nem mac si-nĵga, nanĵ mac atap sa su, nanĵ oc ti gĕnj nĵandō mbasi-nĵga dom. ¹³ Bu Anōtō dau ndĕ nĵaclai gĕm gwelĕnj yĕc mac nem nĵalōm, tu bu kōm mac atac tec lĕnj bocke nanĵ so inĵ ndĕ atac whinĵ. Ma nĵaclai dau oc nem mac sa bu asa nem lĕnj anĵkuc inĵ ndĕ atac whinĵ. ¹⁴ Gĕnj hoĵ nanĵ mac bu akōm, nanĵ ayob daōm bu atucdinĵ me asenĵ daōm pi dom. ¹⁵ Ma nĵalĕnj dinanĵ mac oc ambo ti nem nĵalōm nĵawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anōtō atui awhĕ ma nĵgac, ma ambo nom ambo lau sac nanĵ si lĕnj danĵ solop dom, nanĵ nĵalōm. Magoc mac akōm mĕtĕ solop enĵ andic nĵawaē, bu ambo lau dau nĵalōm atōm ya nĵawē nanĵ pō gameĵ tĕnj ōbwĕc. ¹⁶ Ma nĵalĕnj dinanĵ oc nem lau dau sa tu bu sĕnjyalē yom nĵandō nanĵ tōc senĵ dandōc tanĵli-nĵga asē, nanĵ mac asap dōnj ambo. Ma tu dinanĵ-nĵga gwelĕnj nanĵ gakōm yĕc mac-nĵga oc nĵandō mbasi dom, ma tĕnj ndoc Kilisi mbu meĵ, nanĵ mac oc ati aneĵ nĵahu wapo dauĵ sa-nĵga. ¹⁷⁻¹⁸ Gwelĕnj ti sakinĵ nanĵ ti mac nem akĕnj whinĵ nĵa-nĵandō, nanĵ gitōm da nĵayham nanĵ mac akĕnj tĕnj Anōtō. Ma lau Rom-nĵga bu sĕkic yom bu sĕkĕc aneĵ dac sinĵ, dec oc tōm da danĵ tiyham nanĵ sĕkĕc sac mac nem da dau nĵahō. Tigenĵ aō neĵ atac nĵayham tu mac-nĵga oc pacndĕ dom, aō oc wambo ti atac nĵayham enĵ. Ma mac bocdinanĵ, ambo ti nem atac nĵayham awhinĵ aō.

Pol bu ĕnĵinĵ Timoti tĕnj Pilipai ndi

¹⁹ Pōmdau Yisu bu lic nĵayham, dec gakĕnj batanĵ bu nĵasawa sauĵ aō oc wanĵkinĵ Timoti tĕnj mac loc. Aō atac whinĵ bu wanĵgō nĵawaē pi mac, oc kōm aneĵ nĵalōm tighahō. ²⁰ Aō bu

wanĳin inĳ, nĳahu bu nĳamalac daų tųm inĳ mbo dom, naų kĳn ndĳ nĳalųm sambuc tu nem yaom mac-nĳa. ²¹ Bu lau daĳsam gauc gĳm Yisu Kilisi ndĳ gwelenĳ hųc gĳlĳc dom, magoc gauc gĳm dau si gĳn hųc gĳlĳc su. ²² Magoc Timoti ndĳ lĳn tĳ sakĳn nĳa-nĳandų nĳayham mac alic su, ma aųnyalĳ bu inĳ gĳm akĳn aų gitųm inĳ dau damba, tu puc gwelenĳ nĳawaĳ nĳayham-nĳa dųn. ²³ Bocdinaų tĳn ndoc aų bu walic seų bocke nĳac oc sĳkųm tĳn aų, naų aų gauc gĳm bu wanĳin inĳ tĳn mac loc nĳagahų. ²⁴ Ma aų gakĳn whių bu Pųmdau dau oc nem aų sa, ma nĳasawa sauų aų dauų oc watĳn mac walic bocdinaų.

Pol sųm bu ĳnĳin Epaprodaitas tĳn nĳac ndi

²⁵ Muų-nĳa mac aųgų bu aų gandųc ti nĳawapac, dec aųnĳin Epaprodaitas bu nem aų sa. Inĳ gĳm gwelenĳ whių aų gitųm aneų asidųwa nĳandų, ma kalhac gitųm nĳac sių-nĳa nĳayham tu kųm gwelenĳ nĳawaĳ nĳayham-nĳa. Kwahic dec aų gauc gĳm tidųn bu wanĳin inĳ mbu tĳn mac loc nĳagahų. ²⁶ Inĳ tac whių nĳandų bu lic mac hoų tiyham, ma inĳ kĳyalĳ bu mac aųgų nĳawaĳ pi inĳ ndĳ gĳmbac, dec kųm inĳ nĳalųm nĳawapac tu mac-nĳa. ²⁷ Bu gĳmbac dau kųm inĳ yham dom, kĳpių bu inĳ mbac ndu. Tigeų Anųtų tawalų inĳ ma kųm inĳ nĳayham sa. Ma Anųtų tawalų aų bocdinaų, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aų sių, dec oc kĳn nĳawapac atu daų tiyham tĳn aų. ²⁸ Tu dinaų-nĳa dec aneų nĳalųm kac aų bu wanĳin inĳ mbu tĳn mac loc, ma mac oc atac nĳayham bu alic inĳ tiyham, ma aneų nĳalųm nĳawapac oc tigahų bocdinaų. ²⁹ Tu Pųmdau-nĳa dec akųc inĳ sa ti atac nĳayham atu tĳn ndoc inĳ hųc asĳ mac. Aų wasųm tĳn mac bu atoc inĳ ma lau naų sĳtųm inĳ, naų sa nĳapep. ³⁰ Bu inĳ kĳn dau sambuc ma tųc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndĳ gwelenĳ-nĳa. Bu inĳ gĳm akĳn aų gĳm mac hoų aųm, e kĳpių bu inĳ mbac ndu.

3

Nĳahu andų dati lau gitĳn yĳc Anųtų aųgų-nĳa

¹ A neų asidųwai, aų bu wasųm yom nĳatų tĳn mac whių bocdec bu. Ambo ti atac nĳayham nĳapaų tu mac ati Pųmdau ndĳ lau-nĳa. Yom naų kwahic dec aų bu wato, naų gato kainaų tigeų tĳn mac muų su, magoc aų galic nĳayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dųn bu yom tasan kųm mac nem akĳn whių tisac dom. ² Ayob daųm nĳapep tĳn lau sac naų sĳkac mac bu asųc tųpwac sĳsĳ lauųnĳac nĳamlic nĳatų su-nĳa nĳapu. Nĳac sĳtųm giam pųm ma atac whių bu sĳkųm mac nem nĳamlic tisac nĳambwa. ³ Nĳac gauc gĳm bu pwac sĳsĳ nĳamlic-nĳa dinaų kųm nĳac sĳti Anųtų ndĳ lau solop. Magoc mba. Pwac dinaų nĳa-nĳahu andų hĳganųn yac lau naų tam akĳn Anųtų tųm Nĳalau Dabuų gĳm gųlin

yac. Yac neų nĳahu dapo dauų sa-nĳa sip gĳn naų nĳamalac nĳambwa sĳkųm tĳn yac nĳamlic, naų dom, magoc sip gwelenĳ naų Yisu Kilisi kųm yĳc yac neų nĳalųm-nĳa.

Kilisi tigeų ti Pol ndĳ nĳahu po dau sa-nĳa

⁴ Lau nĳatų gauc gĳm bu Anųtų oc kųc nĳac sa tu gĳn nĳamlic-nĳa. Oc tųm bu wapo dauų sa pi gĳn kainaų dinaų whių, ma aų bu wakųm dec aneų nĳahu wapo dauų sa-nĳa hųc gĳlĳc lau hoų si su. ⁵ Bu sĳsĳ aneų nĳamlic nĳatų su tĳn aneų bĳc ti-8-nĳa kĳkuc lau Israel-nĳa si pwac. Aų Israel si daų, naų gasa akĳn Benjamin ndĳ toų. Aų kayalĳ abanĳi si yom Hibru ti gĳbųm hoų. Aų kakuc lau Palĳsai si lĳn sĳsųc Moses ndĳ yomsu hoų nĳapu-nĳa. ⁶ Aų gakĳn dauų sambuc tu gĳn bocke naų gakųm, tųm naų muų-nĳa gakĳn kisa lau sĳkĳn whių Yisu-nĳa ti neų nĳalųm sambuc. Ma yĳc nĳamalac aųgų-nĳa aų gatųm nĳac gitĳn tu kakuc Moses ndĳ yomsu hoų nĳapep-nĳa.

⁷ Muų-nĳa aų gapo dauų sa ma gauc gĳm bu Anųtų oc kųc aų sa tu gĳn dinaų-nĳa, tigeų kwahic dec aų kayalĳ Kilisi, dec tanĳwĳ gĳn dinaų nĳadaų bu nem aų sa tiyham lec dom. ⁸ Yomandų. Kwahic dec aų gatap mwasinĳ atu andų sa, tu kayalĳ Yisu Kilisi-nĳa, ma tu aneų Pųmdau inĳ-nĳa. Ma aų tanĳwĳ inĳ tigeų bu nem aų sa. Tu dinaų-nĳa dec galic gĳn nĳatų hoų gitųm gĳn nĳambwa ma gĳn nĳagolop, ma gahu sių su tu bu Kilisi tigeų ti aneų nĳahu gapo dauų sa-nĳa. ⁹ Aų bu wasap Kilisi tawasĳ dųn nĳanĳa, nĳahu bu Anųtų kųc aų sa ma gĳlic aų gitųm nĳac gitĳn tu gakĳn whių Kilisi-nĳa, ma tu kakuc lĳn yomsu-nĳa dom. Yomandų. Anųtų kĳmwasinĳ aų nĳambwa, dec sam aų bu nĳac gitĳn tu gakĳn whių Kilisi-nĳa. ¹⁰ Aų tac whių bu wanĳyalĳ Kilisi ti Anųtų ndĳ nĳaclai atu, naų uų Kilisi sa akĳn lau batĳ-nĳa. Ma wanĳuc inĳ ndĳ lĳn hųc nĳandĳ ti mbac ndu-nĳa. ¹¹ Ma aų gakĳn batanĳ bu oc wanĳuc inĳ ndĳ lĳn tisa akĳn lau batĳ-nĳa bocdinaų.

Polyĳm dau su nĳandų tu bu ĳnĳuc Kilisi-nĳa

¹² Nalĳn dinaų aų tac whių ndu andų bu wanĳyalĳ Kilisi ti wanĳuc inĳ-nĳa, tigeų aų wasųm bu aų gac dabĳn neų lĳn hoų tu wanĳuc inĳ-nĳa su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kųc aų dųn ma gĳm aų k wi tu bu wati inĳ ndĳ, ma tu dinaų-nĳa dec aų gayĳm dauų su tu bu wanĳyalĳ ti wanĳuc inĳ nĳapep enĳ, gakųm gitųm nĳac naų kĳti nĳanĳa bu tap inĳ ndĳ nĳaųli sa. ¹³ Asidųwai, aų kayalĳ bu aų gac dabĳn lĳn dau su dom. Magoc aų gakųm gĳn tigeų bocdec bu, aų wanĳlĳn gĳn naų yĳc aų dųmwĳn-mbu naų sių, ma wakųm nĳanĳa bu wakųc gĳn naų yĳc aų aųnųn ndų-nĳa, ¹⁴ gitųm nĳac naų kĳti nĳanĳa ma gĳm neneų bu hųc asĳ batĳn pacndĳ-nĳa ma tap ndĳ nĳaųli sa. Ma nĳaųli naų aų gayĳm dauų su bu wakųc, ma Anųtų kĳgalĳm aų sa ma pių aų dųn gam damĳn Yisu Kilisi tu bu watap sa-nĳa, naų mwasinĳ dandųc tanĳi yĳc undambĳ-nĳa.

Dasa neŋ lēŋ bambaliŋ dom

¹⁵ Yac lau naŋ dati gwalam akwa dakēŋ whiŋ-ŋga, naŋ taŋkuc gauc tigerŋ dinaŋ dandic ŋawaē. Ma mac bu gauc nem yom ŋatō so aneŋ, naŋ Anōtō oc tōc tiawē tēŋ mac. ¹⁶ Magoc lēŋ naŋ Anōtō tōc tēŋ yac lau dakēŋ whiŋ-ŋga su, naŋ dasa dandic ŋawaē. ¹⁷ O asidōwai. Aneŋ lēŋ ti mac hoŋ nem dōhōŋ aŋkuc-ŋga. Ma tamtiŋ lau naŋ sēŋkuc aō neŋ lēŋ, ma aŋkuc ŋac bocdinaŋ. ¹⁸ Aō gasōm yom dinaŋ, ŋahu bu lau daēsam sēsa si lēŋ bambaliŋ, dec tōc asē bu sēlic Yisu ndē mbac ndu pi a gicso dau gitōm gēŋ ŋambwa, ma sētōm ŋacyo yom ŋandō-ŋga. Aō gasōm yom dau tēŋ mac tēm ŋatō su, ma kwahic dec wasōm tiyham ti taŋsulu eŋ. ¹⁹ Lau kaiŋ dinaŋ sic waē bu sēniŋga. Ŋac gauc gēm gēŋ nom-ŋga gitōm gēŋ daneŋ ti danōm-ŋga kēlēc, ma bocdinaŋ dec gēŋ dau ti ŋac si pōmdau. Magoc gēŋ naŋ sēlic bu ŋayham ma sētoc dau sa pi, naŋ dalic bu gēŋ mayan-ŋga. ²⁰ Yac neŋ malaŋ ŋandō yēc undambē. Ma yac dakēŋ batan ti dahōŋ yac neŋ †Ŋgac Nem Yac Si-ŋga bu mbu akēŋ undambē meŋ, naŋ Pōmdau Yisu Kilisi dau. ²¹ Iŋ kōc ŋaclai atu gitōm bu kēŋ gēŋ hoŋ sēsōc iŋ ndē gōliŋ ŋapu, ma iŋ oc nem yac neŋ ŋamlic waēmba kwi ti ŋamlic wakuc ma ti ŋawasi atu, ŋa ŋaclai tigerŋ dinaŋ.

4

Pol gēm la lau Pilipai

¹ Tu dinaŋ-ŋga dec aneŋ asidōwai, aō wasōm tēŋ mac bu alhac ŋaŋga ti asap nem akēŋ whiŋ Pōmdau dōŋ. Aō atac whiŋ mac ndu andō, ma gakēŋ batan bu walic mac tiyham. Aneŋ gwelen ŋa-ŋaōli ŋayham ti neŋ atac ŋayham ŋahu, naŋ mac daōm.

² Aō gangō bu mac nem awhē lu, naŋ Yuodia lu Sintike sēsēŋ dau. Aō bu wasōm tēŋ iŋlu bu sēmasaŋ yom naŋ yēc iŋlu ŋasawa, ma sēmo ti si ŋalōm tigerŋ tu iŋlu sēkēŋ whiŋ Pōmdau-ŋga. ³ Ma aneŋ silip ŋayham Sisigus,* aō bu wandac am bu nem awhē lu dinaŋ sa, ŋahu bu muŋ-ŋga iŋlu sem gwelen tu sēpuc ŋawaē ŋayham dōŋ-ŋga sēwhiŋ aō ma Klemen ti aneŋ asidōwai ŋatō, naŋ si ŋaē hoŋ yēc Anōtō ndē Buku Tanli-ŋga.

⁴ Tu mac ati Pōmdau ndē lau-ŋga dec wasōm tēŋ mac bu ambo ti atac ŋayham ŋapan. Aō wasōm tiyham bu ambo ti atac ŋayham ŋapan. ⁵ Asap lēŋ malō dōŋ tu bu lau hoŋ sēŋyalē bu yac lau dakēŋ whiŋ-ŋga neŋ mētē dau dinaŋ. Gauc nem bu ndoc kēpiŋ bu Pōmdau mbu meŋ.

⁶ Ahēgo daōm tu gēŋ dan-ŋga dom. Ŋawapac bocke naŋ tap mac sa, naŋ atōc tēŋ Anōtō sip nem mbec ŋalōm, ma andac

iŋ bu nem mac sa. Ma anem danŋe iŋ tu gēŋ hoŋ-ŋga. ⁷ Ma Anōtō ndē yom malō oc nem mac lau naŋ iŋ piŋ mac dōŋ am damiŋ Yisu Kilisi, naŋ ahuc, ma nem gōliŋ mac nem gauc ti ŋalōm. Bu Anōtō ndē yom malō iŋ gēŋ atu andō, hōc gēlēc ŋamalac hoŋ si gauc.

⁸ O aneŋ asidōwai. Aō wasōm yom danŋ tiyham. Yom bocke naŋ yomandō, ma gēŋ bocke naŋ gēŋ tiwaē ma gēŋ solop ma ŋawasi, gēŋ naŋ gic lau hoŋ tandō ŋayham, ma gēŋ ŋayham datoc sa-ŋga, ma mētē ti yom ma gauc hoŋ naŋ gitēŋ eŋ, naŋ wasōm tēŋ mac bu gauc nem lhac nem gauc ŋapan. ⁹ L ēŋ ti sakin bocke naŋ aō kadōhōŋ ti gac dulu tēŋ mac, me mac aŋgō y ēc aō me alic aō gakōm, naŋ akōm andic ŋawaē. Ma Yom Malō Ŋadau Anōtō dau oc mbo whiŋ mac.

Pol gēm danŋe lau Pilipai

¹⁰ Muŋ-ŋga mac am aō sa, magoc ŋasawa lē e meŋ tēŋ kwahic dec, mac atap seŋ danŋ sa tu anem aō sa tiyham-ŋga dom. Kwahic dec mac gauc gēm aō ma aŋkiŋ gēŋ tu anem aō sa-ŋga, ma gēŋ dinaŋ kōm aō atac ŋayham atu, ma kapiŋ Pōmdau tu mac am aō sa-ŋga. ¹¹⁻¹² Aō gato yom dinaŋ tu gapōnda dauŋ-ŋga dom. Mba. Aō kayalē tēm gapōnda dauŋ-ŋga, ma kayalē tēm gandōc mwasin ŋalōm-ŋga. Aō bu neŋ gēŋ ma ma gēŋ yō aō, me bu neŋ gēŋ daēsam ma waneŋ hōc aō dōŋ, tigerŋ wahēgo dauŋ dom. Ŋahu bu aō kadōhōŋ dauŋ su bu ŋayham me sac bocke bu tap aō sa, naŋ aō oc wambo ti atac ŋayham eŋ. ¹³ Kilisi kēŋ ŋaclai tēŋ aō bu wakōm gēŋ hoŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aō gatōm bu wambo ti atac ŋayham eŋ.

¹⁴ Bocdinaŋ, aō bu wapōnda dauŋ, dec wambo ti atac ŋayham eŋ, magoc mac akōm mētē ŋayham ma gauc gēm aneŋ ŋawapac dec aŋkiŋ gēŋ tu anem aō sa-ŋga. ¹⁵⁻¹⁶ Mac lau Pilipai-ŋga anyalē su bu tēŋ ndoc mac aŋgō ŋawaē ŋayham tiwakuc, ma aō galom malac atu Tesalonika, naŋ mac aŋkiŋ gēŋ tu anem aō sa-ŋga tēm ŋatō. Ma tēŋ tēm naŋ gahu mac nem gameŋ Masedonia-ŋga sin, naŋ gōlōwac dabuŋ malac ŋatō-ŋga sēkēŋ gēŋ danŋ tu sēnem aō sa-ŋga dom. Mac tamwasēm. ¹⁷ Aō tac whiŋ bu mac asap nem mētē akēŋ gēŋ-ŋga dinaŋ dōŋ ŋapan. Aō gasōm yom dau tu bu wakac mac bu akēŋ gēŋ tēŋ aō-ŋga lec dom, magoc aō kayalē bu mac bu asap nem lēŋ amwasin aō ma lau ŋatō-ŋga dōŋ, dec lēŋ dau oc ēmwasiŋ mac hōc gēlēc su ō. ¹⁸ Kwahic dec aō gapōnda gēŋ danŋ dom. Gēŋ naŋ mac aŋkiŋ tēŋ aō ma Epaprodaitas kēŋ tēŋ aō gēm mac aŋōm, naŋ daēsam ŋandō dec gēm aō sa kēlēc. Gēŋ dau gitōm da ŋamalu ŋayham naŋ Anōtō tac whiŋ, ma gic iŋ tandō ŋayham. ¹⁹ Anōtō, naŋ yob aō ŋapan, iŋ Mwasin ti

* **4:3:** Sisigus - yom dau yēc Yom Grik, ma danem kwi bu ŋamalac naŋ kōm gwelen whiŋ ndē silip. Lau ŋatō gauc gēm bu yom dau iŋ ŋgac Pilipai-ŋga danŋ ndē ŋaē, ma lau ŋatō gauc gēm bu iŋ ŋaē dom, magoc Pol to yom dau hēganōŋ ŋamalac danŋ naŋ kōm gwelen whiŋ iŋ.

Ŋawasi atu Ŋadau, ma Yisu Kilisi ti ŋahu datap in ndê mwasin atu sa-ŋga. Ma aô kayalê bu gêŋ bocke nan mac apônda, nan yêc in ndê mwasin atu ŋalôm, ma in oc kêŋ têt mac.
²⁰ Bocdinan dapo Daman Anötö ndê waê sa tôm têt hon ndi. Yomandô.

Pol gic bata in ndê bapia

²¹ Akêŋ aneŋ acsalô têt lau dabun hon nan sêkêŋ whin Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai nan sêmbo sêwhin aô, nan sêkêŋ si acsalô têt mac bocdinan. ²² Ma Anötö ndê lau dabun hon nan sêmbo malac dindéc, nan boc-dinan. Ma lau sêkêŋ whin-ŋga nan sem gwelen sêmbo Sisa ndê andu, nan gauc gêm mac hôc gêlêc.

²³ Mwasin akêŋ Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôŋ.

**Pol ndê bapia têj lau
Kolosi-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Malac Kolosi yêc gamej Asia-nga, magoc Pol dau inj gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têj ndoc inj gêm mêtê mbo malac Epesas, nanj ngac Kolosi-nga danj ñaê Epapras ngô ma kêj whinj, ma tinjambu Epapras mbu gi hoc ñawaê ñayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau ñatô sic hu sêkêj whinj Yisu. Tinjambu Epapras ndôc gapocwalô whinj Pol (Pilemon 23), ma gic minj têj Pol pi lau sêkêj whinj-nga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindéc ma sôm têj lau Kolosi-nga bu inj gêm danje Anôtô tu ñac si sêkêj whinj-nga, ma inj tóç lêj ñayham daêsam têj lau sêkêj whinj-nga tu sêjkuc-nga. Ma inj tó yom ñatô bu whê lau Kolosi si gaus sa pi yom ñandô. Nahu bu lau ñatô sêjyôn ñac pi lau nom-nga si lêj ñatô (2:4, 8, 16-23), ma ñac sêtoc Kilisi sa ñapap dom, ma bocdinaj inj tóç asê bu Anôtô kêj gêj hoj sêsôc Kilisi ñapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anôtô ndê atac whinj, lu yac neñ asidôwa Timoti ato bapia dindéc. ² Ato têj mac asidôwai nanj andôc malac atu Kolosi, mac lau dabuj nanj akêj whinj Kilisi. Mwasinj ti yom malô akêj Damanj Anôtô têj mac.

Pol teñ mbec tu lau Kolosi-nga

³ Tôm bêc hoj yac atej mbec têj Anôtô, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am danje inj tu mac-nga. ⁴ Nahu bu lau angô ñawaê bu mac akêj whinj Yisu Kilisi ñanga, ma atac whinj Anôtô ndê lau dabuj hoj. ⁵ Mac nem akêj whinj ti atac whinj ñahu sip mwasinj atu nanj mac akêj batam ambo, nanj Anôtô po sa gwananj tu mac-nga yêc undambê. Yom pi gêj dau mac angô munj su, têj ndoc sêhoc yom ñandô ñawaê ñayham-nga asê têj mac. ⁶ Ñawaê ñayham dau têj mac meñ, ma mac angô ti anyalê yom ñandô pi Anôtô ndê mwasinj atu. Têj ndoc mac angô tiwakuc e meñ têj kwahic dec, nanj ñawaê ñayham dau gêm ñandô ma tiapa yêc mac nem gamej. Ma ñalêj tigen inj gêm ñandô ma tiapa ma gêm gamej nanj lau Rôm-nga sem gôlinj, nanj ahuc. ⁷ Ñawaê dau Epapras kédôhôn têj mac. Inj yac neñ ngac atac whinj-nga nanj gêm gwelej whinj yac, ma ngac akinj ñandô nanj gêm akinj Kilisi tu mac-nga. ⁸ Ma inj gic minj têj yac pi mac nem lêj atac whinj asidôwai-nga nanj Ñalau Dabuj kêj têj mac.

⁹ Tu dinanj-nga têj bêc ñamata-nga nanj yac angô mac nem ñawaê e meñ têj kwahic dec, nanj yac atej mbec tu mac-nga ñapanj. Yac andac Anôtô bu kêj gaus têj mac e anyalê Ñalau Dabuj ndê lêj tidôj. Ma ñalêj dinanj mac oc anyalê lêj nanj Anôtô tac whinj bu yac dasa-nga, nanj ñapap enj. ¹⁰ Yac atej mbec bu mac asa nem lêj gitêj, bu tóç asê bu mac ati Pômdau ndê lau, ma inj oc lic mac nem lêj hoj ndic inj tandô ñayham. Yac atej mbec bu mac nem akêj whinj oc nem ñandô ñayham yêc gwelêj hoj nanj mac akôm, ma bu mac nem gaus anyalê Anôtô-nga êjyôwec tiatu. ¹¹ Anôtô ndê ñaclai ti ñawasi atu kêj ñanga têj mac bu akôm gêj hoj, ma ñawapac bu tap mac sa, dec mac atôm bu alhac ñanga ma ahôc ti atac pa su. Ma ambo ti atac ñayham, ¹² ma anem danje Damanj Anôtô, nanj gic dabuj mac e atôm bu awêkainj inj ndê gamej ñawê-nga awhinj inj ndê lau dabuj hoj. ¹³ Inj kégaho yac su yêc ñaclai ñasec-nga, ma kêj yac dambo inj ndê Atu nanj inj atac whinj ñandô, nanj ndê gôlinj ñapu. ¹⁴ Ma Anôtô kêmwasinj yac, dec gêmlihi yac ti kégapwêc yac su yêc sakinj mêtê sac-nga, ma suc yac neñ sac kwi. Ma datap mwasinj atu dau sa yêc inj ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gwelêj

¹⁵ Lau danj sêlic Anôtô dom, magoc inj Atu Kilisi gêm inj angô ma tóç inj asê têj yac. Inj tinjamata gêj hoj nanj Anôtô kêj. ¹⁶ Bu gêj undambê-nga ti gêm nom-nga hoj nanj Anôtô kêj, nanj kêj ña Kilisi. Gêj nanj dalic ña tanôj, ma gêj nanj tôm dom bu dalic ña tanôj, gitôm anjela me ñalau me gôlinj ma ñaclai tidau-tidau, gêj hoj dinanj Anôtô kêj ña Kilisi ma kêj tu Kilisi-nga. ¹⁷ Inj tinjamata gêj hoj, ma gêj hoj si ñahu sêmbo-nga yêc inj. ¹⁸ Ma inj gêm gôlinj gôlôwac dabuj. Inj ti ñagôlôn, ma gôlôwac dabuj sêti inj ndê ñandô. Ma inj munj gôlôwac dabuj bu ti ngac ñamata-nga bu tisa akêj lau batê-nga. Ma bocdinaj gêj danj hóc gêlêc inj su dom. ¹⁹ Bu Anôtô gêlic ñayham bu kêj dau sambuc sip Atunjac ñalôm ma mbo whinj inj. ²⁰ Ma inj kêkinj Atu dau sip nom meñ bu hê wamba ñamalac ma gêj nom-nga ti gêj undambê-nga hoj têj Anôtô. Ma kwahic dec ñamalac sêtôm bu sêmbo Anôtô angô-nga ti yom malô, tu Atunjac ndê dac nanj kêc sinj pi a gicso-nga.

²¹ Munj-nga, mac ambo ahê têj Anôtô. Mac ambo atôm inj ndê ñacyo tu gaus ti mêtê sac-sac nanj yêc mac-nga. ²² Magoc inj dau kêmasanj lêj bu Kilisi sip nom meñ ti ñamalac ma mbac ndu, tu bu hê wamba mac têj Anôtô tiyham. Ma inj tac whinj bu kêj mac alhac inj angô-nga atôm lau dabuj nanj nem giso ti yom mbasi. ²³ Mac bu alhac ti akêj whinj ñanga ma akêj batam Anôtô ndê mwasinj nanj ñawaê ñayham tóç asê têj mac, ma ahu sinj dom, dec mac oc atap mwasinj

dau sa. Njawaê n̄ayham dau mac aṅgô su, ma sêhoc asê yêc gameṅ hoṅ naṅ yêc lau Rom si gôlin̄ n̄apu, naṅ bocdinaṅ. Ma aô Pol gati ṅgac akiṅ njawaê n̄ayham dau-ṅga.

Pol whê ndê gwelen̄ njawaê n̄ayham-ṅga sa

²⁴ Nandê bocke naṅ aô gahôc tu wapuc mac nem akêṅ whiṅ dôṅ-ṅga, naṅ gahôc ti atac n̄ayham eṅ. Ma aô kayalê bu aô gac waê bu wahôc ṅandê n̄apan̄, tu gwelen̄ naṅ aô gakôm tu bu wapo Kilisi ndê ṅandô, naṅ gôlôwac daṅ-ṅga. M agoc aô oc wahôc e wandic dabin̄ gêṅ hoṅ naṅ Kilisi kâyalin̄ sa bu wahôc. ²⁵ Aô gakôm gwelen̄ gam akiṅ gôlôwac dabuṅ, kakuc lêṅ naṅ Anôtō dau kêmasan̄ dec kâyalin̄ aô sa tu mac-ṅga, ma kêkin̄ aô bu wahoc njawaê n̄ayham asê e Anôtō ndê yom tiapa yêc gameṅ hoṅ. ²⁶ Têṅ ṅamata-ṅga e meṅ, yom pi Anôtō ndê lêṅ nem lau si-ṅga, naṅ n̄ahu yêc siṅ dau têṅ lau nom-ṅga. Magoc kwahic dec in̄ tôc asê tiawê têṅ in̄ ndê lau dabuṅ. ²⁷ In̄ tac whiṅ bu lau dabuṅ sêṅyalê yom naṅ muṅ-ṅga yêc siṅ dau, naṅ bocdec bu. In̄ bu êmwasiṅ mac t̄lau gameṅ apa-ṅga bu atap in̄ ndê njawasi atu sa, dec kêṅ Kilisi sip nem ṅalôm. Ma gêṅ dinaṅ ti mac nem n̄ahu akêṅ Batam bu atap in̄ ndê njawasi sa-ṅga.

²⁸ Yac ahoc Kilisi ndê njawaê n̄ayham asê, ma Anôtō kêṅ gauc n̄ayham têṅ yac bu akêṅ puc ti andôhôn̄ lau sêkêṅ whiṅ-ṅga hoṅ. Ma yac ahoc bocdinaṅ tu bu andic dabin̄ ṅac hoṅ e akêṅ ṅac sêlhac Anôtō aṅgô-ṅga sêtôm lau gwalam akwa sêkêṅ whiṅ Kilisi-ṅga. ²⁹ Ma aô gakôm gwelen̄ ti gahôc ṅandê atu, tu bu wakôm gêṅ dau ṅandô sa-ṅga, ṅa Kilisi dau ndê ṅaclai naṅ gêm gwelen̄ ṅaṅga yêc aô neṅ ṅalôm.

2

¹ Aô gawhê neṅ gwelen̄ sa têṅ mac, n̄ahu bu aô atac whiṅ bu mac aṅyalê bu aô gayêm dauṅ su ṅandô tu mac-ṅga, ma tu lau Laodisia-ṅga, ma tu lau sêkêṅ whiṅ-ṅga hoṅ naṅ sêlic aô aṅôn̄ dom-ṅga, naṅ bocdinaṅ. ² Aô tac whiṅ bu mêtê atac whiṅ-ṅga piṅ mac hoṅ dôṅ, ma puc mac dôṅ bu alhac ṅaṅga. Ma yom pi Anôtō ndê lêṅ nem lau si-ṅga naṅ muṅ-ṅga yêc siṅ dau, naṅ aô tac whiṅ bu mac aṅyalê tidôn̄ andô, e kôm mac alhac ti akêṅ whiṅ ṅaṅga eṅ. Yom dau hêganôn̄ Kilisi. ³ Bu yom ti gauc naṅ atu andô ma tôm bu êmwasiṅ yac-ṅga, naṅ Anôtō gêm ahuc yêc in̄-ṅga.

⁴ Aô gawhê yom hoṅ dinaṅ sa têṅ mac, n̄ahu bu aô gateg bu lau naṅ sêmbac yom mac ma sêṅsau mac. ⁵ Bu aô dauṅ gambo gawhiṅ mac dom, tigeṅ yêc aneṅ ṅalôm aô gauc gêm mac n̄apan̄. Ma aô atac n̄ayham atu, bu kayalê bu mac akêṅ whiṅ Kilisi ṅaṅga, ma asa nem lêṅ hoṅ n̄apep.

Dasa neṅ lêṅ tiwakuc tu Kilisi-ṅga

⁶ Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem Pômdau, dec akêṅ in̄ tiṅamata nem lêṅ hoṅ. ⁷ Akôc ṅaṅga yêc in̄ tôm a naṅ n̄awakac gacgeṅ sip nom ṅalôm gi. Ma in̄ ndê ṅaclai po mac nem akêṅ whiṅ sa bu alhac ṅaṅga, alhac yom ṅandô naṅ sêndôhôn̄ têṅ mac, naṅ n̄ahô. Ma yom anem daṅge Anôtō-ṅga nem mac ahuc tôm bêc hoṅ. ⁸ Ayob daôm n̄apep bu lau tasan̄ si yom ṅambwa-ṅambwa êṅsôn̄ mac nem gauc ma êṅgaho mac su yêc yom ṅandô e ati lau gapocwalô-ṅga lec dom. N̄ac si yom dau n̄ahu kékuc abun̄gaci si lêṅ ti mêtê nom-ṅga ṅambwa, ma meṅ akêṅ Kilisi ndê dom.

⁹ Bu Anôtō kêṅ dau sambuc sip Kilisi ṅalôm, ma meṅ mbo nom gitôm ṅamalac. ¹⁰ Kilisi dau in̄ gôlin̄ ti ṅaclai hoṅ ṅadau. Ma tu mac nem akêṅ whiṅ piṅ mac dôṅ am damiṅ in̄-ṅga, dec Anôtō ndê mwasiṅ gêm mac ahuc. ¹¹ Kilisi kôm lau Israel-ṅga si t̄pwac sêsê ṅamlic ṅatô su-ṅga ṅandô sa pi mac lau naṅ ati in̄ ndê. Gêṅ dau hóc asê kékuc ṅamalac si lêṅ sêsê ṅamlic-ṅga dom, magoc Kilisi dau kôm gwelen̄ yêc mac nem ṅalôm gitôm in̄ sê mac nem mêtê sac ṅalôm akwa-ṅga su giṅga. ¹² Busaṅgu naṅ mac alin̄, naṅ piṅ mac dôṅ am damiṅ Kilisi, tôm sêṅsuhun̄ mac awhiṅ in̄, ma Anôtō uṅ mac sa awhiṅ in̄. Gêṅ dau ṅandô sa tu mac akêṅ whiṅ Anôtō, naṅ uṅ Kilisi dau sa akêṅ lau batê-ṅga, naṅ ndê ṅaclai.

¹³ Muṅ-ṅga, mac ambo atôm lau batê tu mac nem sac-ṅga, ma tu mac asap mêtê ṅalôm akwa-ṅga dôṅ n̄apan̄-ṅga. Tigeṅ Anôtō suc mac nem sac hoṅ kwi, ma kôm mac ati lau ambo tamli tiyham-ṅga awhiṅ Kilisi. ¹⁴ Tu yac taṅgili Anôtō ndê yomsu-ṅga, dec yac datôm lau naṅ si bapia t̄p-ṅga yêc, ma datôm dom bu dandic t̄p dau, dec tac waê bu datap matôc sa. Magoc Anôtō kôc bapia t̄p-ṅga dau su yêc yac, ma giṅ pi a gicso dau whiṅ Kilisi. ¹⁵ Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau ti lêṅ bu Anôtō ku Sadaṅ ti ndê ṅalau ma ṅaclai sac hoṅ dulu, gitôm ṅgac bata siṅ-ṅga naṅ kôc ṅacyo si wapa siṅ-ṅga hoṅ su, ma wê ṅac gitôm lau gapocwalô-ṅga bu t̄oc asê tiawê bu ṅac si ṅaclai pacndê sambuc.

Yom pi ṅagôlin̄ nom-ṅga

¹⁶ Tu dinaṅ-ṅga dec lau ṅatô bu sêṅgôlin̄ yom pi mac tu gêṅ naṅ aṅ ti anôm-ṅga, me tu om naṅ lau sêlic tôm wake me ayô me yala-ṅg a, me tu bêc Sabat-ṅga, naṅ aṅgô ṅac si yom dom. ¹⁷ Bu gêṅ hoṅ dinaṅ gitôm gêṅ ṅagatu ṅambwa naṅ dalic muṅ su, ma tiṅambu ṅandô meṅ hóc asê. Ma ṅandô dau, naṅ Kilisi. ¹⁸ Lau ṅatô sêṅkuc lêṅ ṅalôm akwa-ṅga ma sêtoc dau sa tu ṅac si lêṅ sem akiṅ Kilisi-ṅga. N̄ac sêsôm bu sêpu dau ṅandô, ma sem akiṅ aṅela kékuc gêṅ ṅatô naṅ sêyêc mbê ma sêlic. Lau kaiṅ dinaṅ b u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêṅ whiṅ in̄ gêṅ ṅandô mbasi-ṅga, dec akôc ṅac si yom sa

dom. ¹⁹ Bu lau kainj dinanj sêsap Kilisi, nanj ti gôlôwac dabunj hoŋ si ŋagôlôŋ, nanj dôŋ dom. Inj tawasê piŋ yac hoŋ dôŋ dapitigenj, ma gôlôwac d abunj kêsôwec ŋa ŋaclai nanj Anôtô dau kêŋ.

²⁰ Anŋô su nanj. Têŋ ndoc ŋamalac d anj mbac ndu, nanj ŋagôlinj ti ŋaclai nom-ŋga gêm gôlinj inj tiyham dom. Ma tu Anôtô piŋ mac dôŋ am daminj Kilisi-ŋga, dec tôm mac ambac ndu awhinj inj. Bocdinaŋ tu sake-ŋga mac ambo atôm lau nanj sêhêgo dau pi ŋagôlinj nom-ŋga? ²¹ Lau kainj dinanj sic yao gêŋ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, "Akôc dom, aneŋj ti anôm dom, ma amasec dom." ²² Yom kainj dinanj kêkuc gauc ti ŋagôlinj nanj lau nom-ŋga sêndôhônj, ma hêganônj gêŋ têm kwahic dec-ŋga nanj taŋ ti danôm ma gêŋ dau meŋ giŋga. ²³ Lau nanj sêsôc ŋagôlinj kainj dinanj ŋapu, nanj sêŋkuc gauc ŋamalac-ŋga tu lêŋ sênem akinj Anôtô-ŋga ti sêŋgwininj dau-ŋga ma lêŋ sêkêŋ wapac pi dau ŋamlic-ŋga. Sêtec lêŋ dau sa gitôm lêŋ ti gauc atu, ma gauc gêm bu oc ndic Pômdau tandô ŋayham. Magoc mba. Lêŋ dau hêganônj gêŋ awê-ŋga ŋambwa, ma oc tôm dom bu nem ŋac si ŋalôm kwi e sêhu lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga sinj.

3

Kilisi ti yac neŋ dambo tanjli ŋahu

¹ Anôtô uŋ mac sa awhinj Kilisi, ma kwahic dec inj ndôc Anôtô ndê andô-ŋga yêc undambê. Tu dinanj-ŋga dec asa nem lêŋ ti tamkwê gêŋ undambê-ŋga enj. ² Gauc nem gêŋ nom-ŋga êŋlêc dom. Gauc nem gêŋ undambê-ŋga hóc gêlêc. ³ Bu mac ambac ndu su awhinj Kilisi, ma mac nem ŋahu ŋ andô ambo tamli awhinj Kilisi-ŋga, nanj yêc sinj dau yêc Anôtô-ŋga. ⁴ Têŋ ndoc mac nem tamli ŋahu Kilisi dau meŋ hóc asê, nanj Anôtô oc tôle mac nem lêŋ ambo tamli-ŋga asê tiawê, ma mac oc alhac awhinj Kilisi ti ŋawasi atu.

Lêŋ ŋalôm akwa-ŋga

⁵ Bocdinaŋ ahu mêtê sac hoŋ nanj meŋ akêŋ ŋalôm akwa, nanj sinj. Mêtê dau gitôm mac nem ŋacyo danj nanj kalhac seŋ andôc tamli-ŋga ahuc, bocdinaŋ andic inj ndu. Mêtê kainj bocdec ahu hoŋ sinj, mêtê mock-aiŋ-ŋga, mêtê ŋadômbwi, ma mêtê sac-sac ŋalôm ŋagalac-ŋga. Ma ayob daôm bu anjuc lau nanj sêkêŋ awa ti wapa nom-ŋga kalhac si gauc ŋamata ŋapanj, nanj dom. Bu lêŋ dau gitôm ŋac sem akinj anôtô gwam. ⁶ Lau hoŋ nanj sêsa lêŋ kainj dinanj, oc sêtap Anôtô ndê atac ŋandê sa. ⁷ Muŋ-ŋga, mac daôm akôc gauc tôm ŋac lau dinanj sêkôc, ma anjuc ŋac si mêtê sac. ⁸ Magoc kwahic dec ahu mêtê sac hoŋ sinj. Atac ŋandê têŋ lau me alic ŋac sac dom, ŋalôm li sa dom, ma ayob nem whamsunj bu asôm yom sac-sac apu lau-ŋga ti yom mayan-ŋga dom. ⁹ Ma asôm yom

tasanj têŋ nem asidôwai dom. Gauc nem bu mac ahu lêŋ ŋalôm akwa-ŋga sinj su, dec akôm mêtê kainj dinanj tiyham dom. ¹⁰ Ma asa nem lêŋ ti ŋalôm wakuc. Bu Anôtô, nanj kêmasanj ŋamalac bu sênem inj anŋô sêmo nom, nanj gêm gweleng pi mac mbo, tu bu mac atiwakuc, ma tu bu mac anjyalê inj ti ndê lêŋ gitêŋ tidônj. ¹¹ Ma yac lau nanj dasa lêŋ wakuc dinanj, nanj dahêgo dauŋ tu yac neŋ ŋahu nom-ŋga tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau Israel-ŋga, gai me lau anŋô batac, lau nanj taŋkuc pwac sêsê ŋamlic-ŋga me taŋkuc dom, lau akinj ŋambwa me lau nanj dau sêmo si gêŋ, nanj Anôtô gauc gêm lêŋ hoŋ dinanj ŋadaŋ hóc gêlêc su dom. Gêŋ tigenj nanj gêŋ atu têŋ inj, nanj Kilisi piŋ yac hoŋ dôŋ dati inj ndê.

Lêŋ ŋalôm wakuc-ŋga

¹² Anôtô tac whinj mac ma kêyalinj mac sa ati inj ndê lau dabunj. Tu dinanj-ŋga dec asap mêtê ŋayham bocdec dôŋ gitôm mac asôc ti nem ŋakwê. Tamwalô lau ma atac apu ŋac ti nem ŋalôm sambuc, anjgwininj daôm, asa lêŋ malô, ma akôc nem ŋalôm dôŋ. ¹³ Asa nanj ndê asidôwa kôm sac têŋ inj, nanj kôc ndê ŋalôm dôŋ bu hóc ŋawapac dau, ma suc inj ndê sac kwi. Asuc sac nanj asidôwai sêkôm têŋ mac nanj kwi, tôm Pômdau dau suc mac nem kwi. ¹⁴ Ma asap mêtê atac whinj-ŋga dôŋ, bu mêtê dau piŋ mêtê ŋayham-ŋayham hoŋ dôŋ sêpitigenj. ¹⁵ Kilisi ndê yom malô nem gôlinj mac nem ŋalôm. Bu Anôtô kêgalêm mac sa bu ati gôlôwac dabunj tigenj, nanj yom malô dau piŋ mac dôŋ. Ma anem danjge Anôtô ŋapanj. ¹⁶ Kilisi ndê yom ŋandô nem mac nem ŋalôm ahuc sambuc, dec kêŋ gauc ŋayham têŋ mac bu anem la ti andôhônj têŋ daôm. Anem wê yêc Buku Wê-ŋga, ti wê dabunj ma wê ŋatô nanj ŋalau Dabunj kêŋ têŋ mac, bu ampinj Anôtô ma anem danjge inj ti nem ŋalôm sambuc. ¹⁷ Gêŋ hoŋ nanj mac akôm ti yom hoŋ nanj asôm, nanj akôm tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga. Ma anem danjge Damanj Anôtô tu Kilisi-ŋga.

Damba ti dindai ma balêkoc si ŋagôlinj ŋatô

¹⁸ Mac lauwhê, asôc nem ŋgaci ŋapu, bu lêŋ dinanj gic waê lauwhê nanj sêkêŋ whinj Kilisi. ¹⁹ Ma mac launjgac, atac whinj nem lauwhê ma atigasec ŋac dom. ²⁰ Balêkoc, mac danjam wambu yom hoŋ nanj dinam ti damami sêsôm têŋ mac. Bu lêŋ dinanj gic Pômdau tandô ŋayham. ²¹ Mac dambai, ali nem balêkoc si ŋalôm sa dom. Ayob ŋac ŋapep tu bu ŋac lic ŋakam sa e sêtec lêŋ ŋayham lec dom.

Lau akinj ma ŋadaui si ŋagôlinj

²² Mac lau akinj, asôc nem ŋadaui nom-ŋga si yom hoŋ ŋapu. Anem akinj tu bu mac nem ŋadaui sêlic mac ŋayham-ŋga ŋambwa lec dom. Mba. Mac nem ŋadaui bu sêmo

sêwhin mac me sêmbô dom, magoc akôm nem gwelen honj napep enj. Anem akin ti nem njalôm sambuc, ma atôc asê bu mac atoc Pômdau sa. ²³ Akôm gêñ honj ti nem njalôm sambuc enj, gitôm mac am akin Pômdau, ma tôm mac am akin lau nom-nga tawasê dom. ²⁴ Mac anjalê su bu mac am akin Kilisi mac nem Pômdau, ma inj oc kêñ mac awêkainj nem gêñ lêñsêm yêc undambê ti mac nem njağêyô njañham. ²⁵ Magoc asa nanj kôm giso, nanj oc tap ndê njağêyô sa. Ma Anötö oc toc njamalac danj sa hóc gêlêc danj dom. Inj oc êñsahê yac honj nja saê tigenj.

4

¹ Mac nãdau, anjalê napep bu mac daôm nem Nãdau mbo undambê, ma bocdinan ayob nem lau akin napep, ma nãoli bocke nanj gic njaç nãawaê, nanj akêñ têñ njaç.

Pol gêm la lau Kolosi-nga

² Anem ali ma asap mêtê daten mbec-nga ti danem danje Anötö-nga dôñ njañga. ³ Ma aten mbec tu yac-nga whin, bu Anötö lêc gatam su têñ yac bu ahoc inj ndê yom asê, ma bu awê yom pi Kilisi nanj munj-nga yêc sinj dau, nanj sa tiawê. Tu Kilisi ndê yom dinan-nga dec aô gandöc gapocwalô. ⁴ Aterj mbec bu Anötö puc aô dôñ bu wakôm nenj gwelenj napep, ma wawhê yom dau sa yêc awê enj. ⁵ Asa nem lêñ ambo lau sêkêñ whin dom-nga njalôm ti gauc enj. Ma anjalê lêñ tu bu atôc Kilisi têñ njaç tôm bêc honj. ⁶ Akôc gauc napep pi yom asôm-nga bu asôm yom êmwasiñ lau ti nem njaç sa-nga, ma aô lau si yom njalêñ njañham.

Pol sôm bu êñkinj Tikikus lu Onesimus sêtêñ Kolosi sêndi

⁷⁻⁸ Kwahic dec aô bu wanjinj yac nenj asidôwa ma njaç atac whin-nga Tikikus têñ mac loc. Inj kalhac njañga ma gêm akinj Pômdau whin aô. Aô wanjinj inj loc bu ndic minj anenj yom, ma asidôwai gameñ dindêc-nga si yom honj têñ mac. Ma inj oc nem malô mac nem njalôm. ⁹ Ma aô wanjinj Onesimus, nanj mac nem danj ma yac mba asidôwa atac whin-nga nanj kêñ whin njañga enj, whinj Tikikus têñ mac loc. Inj lu oc sêndic minj yom gameñ dindêc-nga honj têñ mac.

Pol kêñ ndê acsalô têñ lau nãatô

¹⁰ A ristakus, nanj ndöc gapocwalô whin aô, nanj kêñ ndê acsalô têñ mac, ma Banabas ndê têngac Mak kôm acsalô têñ mac bocdinan. Mak bu hóc asê mac, dec akôm tôm aô gasôm têñ mac munj su, ma akôc inj sa. ¹¹ Ma Jisas, njaç nanj sêsam inj ndê njaê danj bu Justus, nanj kêñ ndê acsalô têñ mac whin. Njaç lau tó dinan sêmbô sêwhin aô ma sem malô anenj njalôm. Njaç lau Israel-nga nanj sêkêñ whin Kilisi, ma sem gwelenj sêwhin aô ma yac ahoc nãawaê pi Anötö ndê gôlinj asê. Lau Israel-nga daêsam sêmbô sêwhin aô dom,

njaç lau tó dinan solop. ¹² Ma Epapras, Kilisi ndê njaç akin, nanj mac daôm nem danj, nanj kêñ ndê acsalô têñ mac bocdinan. Inj tôm bêc honj tenj mbec tu mac-nga bu mac alhac njañga atôm lau gwalam akwa akêñ whin-nga, ma asa nem lêñ honj tôm Anötö tac whin. ¹³ Aô wasôm yom nãandô têñ mac bu inj yêm dau su nãandô tu mac-nga nãapanj, ma tu lau sêkêñ whin-nga nanj sêmbô malac Laodisia ma malac Hierapolis-nga bocdinan.

¹⁴ Luk, dokta nanj yac atac whin, lu Demas sêkêñ si acsalô têñ mac whin. ¹⁵ Akêñ yac mba acsalô têñ asidôwai Laodisia-nga, ma têñ lau sêkêñ whin-nga nanj sêkac sa yêc Nimpa ndê andu tu sêlic om-nga, ma têñ Nimpa dau bocdinan.

¹⁶ Têñ ndoc sêsam bapia dindêc têñ mac su, nanj akêñ têñ gôlôwac dabunj yêc Laodisia bu njaç sêsam whin. Ma bapia nanj aô gakêñ têñ njaç, nanj sêkêñ têñ mac asam bocdinan. ¹⁷ Asôm têñ Akipus bu sap sakinj nanj Pômdau kêñ sip inj amba, nanj dôñ, ma kôm nãapanj e ndic dabinj.

¹⁸ Anenj njaê Pol dec, gato nja aô dauñ amanj. Aô gacgenj gandöc gapocwalô, dec wandac mac bu gauc nem aô. Anötö ndê mwasiñ whin mac honj.

Pol ndê bapia ñamata-nga têtj lau Tesalonika-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Tesalonika inj malac atu dan nan yêc gamej Masedonia-nga. Pol inj ñac ñamata-nga bu hoc ñawaê ñayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). Inj mbo whinj ñac bêc daêsam dom, ma lau Israel-nga nan sêkêj whinj Yisu dom yêc malac dau, nan sem lêmuj inj ma sêkêj kisa inj, dec inj kölhö gi. Magoc lau Tesalonika-nga nan sic hu sêkêj whinj Pômdau, nan sêsap si sêkêj whinj dön ñaŋga, e ñawaê ñayham gi tiapa yêc gamej honj dinanj (1:8).

Tinjambu Pol gauc gêm ñac ñapanj ma kêkinj Timoti bu mbo whinj ñac ma êndôhônj ñac, ma bu lic ñac sêmbo ñalêj bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu têtj Pol gi tiyham, ma gic minj pi ñac si lêtj ñayham (3:6-10). Ñawaê dau kôm Pol tac ñayham sambuc, dec inj to bapia dindéc têtj ñac.

Pol to yom ñatô têtj lau Tesalonika-nga, bu puc ñac dönj bu sêsap mêtê ñayham dönj ma sêtîmêtê dau ñapep. Inj whê lau batê si sêtisa ñalêj sa têtj ñac, bu nem malô ñac ma sêtanj lau nanj sêmbac ndu su, nanj ênjlêc dom. Ma inj to yom pi mêtê ñayham-ñayham daêsam nanj gic lau sêkêj whinj-nga ñawaê.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabuj malac Tesalonika-nga, mac lau nanj akêj whinj Damanj Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasiñj ti yom malô têtj mac honj.

*Pol tac ñayham tu lau Tesalonika si mêtê-
ngga*

² Tôm bêc honj yac atej mbec, ma am danje Anôtô tu mac honj-nga. ³ Têm honj yac atej mbec têtj Damanj Anôtô, nanj yac gauc gêm mac nem mêtê ñayham. Mac akôm gwelêj ñayham tu mac nem akêj whinj-nga, ma akôm gêj daêsam bu anem akinj asidôwai, tu mac nem mêtê atac whinj lau-nga. Ma mac akêj batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu menj, dec mac alhac ñaŋga enj. ⁴ O asidôwai nanj Anôtô tac whinj mac ndu andô. Yac anyalê su bu Anôtô kêgalêm mac sa ati inj ndê. ⁵ Nahu bu têtj ndoc yac ahoc ñawaê ñayham asê têtj mac, nanj yom dau menj ñambwa dom, magoc menj ti Anôtô ndê ñaclai. Ma Nalau Dabuj punj ñawaê dau dönj sip nem ñalôm, e mac akêj whinj ñaŋga enj. Ma mac daôm anyalê mêtê nanj yac akôm, bu anem mac sa têtj ndoc yac ambo awhinj mac.

⁶ Nawapac daêsam tap mac sa, magoc Nalau Dabuj puc mac dönj, dec akôc ñawaê ñayham sa ti atac ñayham atu. Nalêj dinanj mac apuc yac mba wanaj, ma apuc Pômdau ndê wanja bocdinanj. ⁷ Mac nem lêtj dinanj ti dôhônj ñayham, bu lau sêkêj whinj-nga yêc gamej Masedonia ti Akaya-nga honj sêlic ma sêjkuc. ⁸ Ma mac nem lêtj ñayham kôm Pômdau ndê ñawaê ñayham tiapa yêc gamej Masedonia-nga ma gamej Akaya-nga tawasê dom. Lau yêc gamej honj sêngô ñawaê bu mac akêj whinj Anôtô. Bocdinanj gitôm dom bu yac asôm yom danj bu awhê mac nem lêtj sa têtj lau. ⁹ Lau dau sic minj yom honj pi mac nem lêtj ñayham. Sic minj bu mac akôc yac sa ñalêj ñayham, ma mac ahu anôtôj gwam sinj, ma anem daôm kwi bu anem akinj Anôtô nanj Anôtô ñandô, ma mbo tali ñapanj. ¹⁰ Ma kwahic dec mac akêj batam inj ndê Atu Yisu bu mbu akêj undambê menj. Inj Yisu nanj Anôtô unj inj sa akêj lau batê-nga. Yisu dau dinanj dec kêgaho yac su yêc Anôtô ndê atac ñandê, nanj oc menj sa tiawê têtj bêc ñambu-nga.

2

Pol ndê gwelêj yêc Tesalonika

¹ O asidôwai, mac anyalê bu yac ac mac kêsi ñambwa dom, magoc gwelêj nanj akôm têtj mac, nanj ñandô sa su. ² Mac anjô su bu têtj ndoc yac ambo malac Pilipai, nanj lau sêpu ti sêkôm yac ñayom daêsam. Ma têtj ndoc yac ahôc asê mac nem malac Tesalonika, nanj lau sêkêj kisa yac ñaŋga bocdinanj. Magoc Anôtô puc yac dönj, dec alhac ñaŋga ma ahoc inj ndê ñawaê ñayham asê têtj mac. ³ Yac alhac ñaŋga ma akac mac bu akêj whinj Yisu, ñahu bu yac anyalê bu yom nanj yac ahoc asê, nanj yom tasanj dom, ma yac amej ambo awhinj mac tu bu akôm mêtê sac me anjau mac-nga dom. ⁴ Mba! Yac anyalê bu Anôtô gêlic yac atôm solop, dec kêj ñawaê ñayham sip yac amanj. Ma bocdinanj yac ahoc ñawaê ñayham asê tu bu lau sêlic yac ñayham-nga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anôtô, ñahu kêyalê yac neñ ñalôm e pi sa, nanj lic ñayham. ⁵ Mac anyalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anôtô dau kêyalê bu yom tanjat u gêj-nga danj sinj dau yêc yac mba ñalôm dom. ⁶ Ma yac akôm tu bu mac me lau ñatô sêtoc yac mba waêj sa-nga dom.

⁷ Kilisi dau kêyalinj yac sa ati ñaposej, ma tu dinanj-nga dec gitôm bu yac oc tanjkwê mac bu akêj gêj tu anem yac sa-nga. Tigenj yac atec bu akêj ñawapac têtj mac, dec andac mac bu akêj gêj danj têtj yac dom. Yac ambo awhinj mac ti akôm gêj malô, gitôm dinda danj yob inj ndê balêkoc. ⁸ Yac atac ñayham atu bu ahoc Anôtô ndê ñawaê ñayham asê têtj mac. Magoc yac akêj gêj tigenj dinanj dom. Yac alic ñayham bu akêj dauj sambuc

tu mac-nga bocdinañ. Nahu bu yac atac whiñ mac ndu andô. ⁹O asidôwai, gauc nem gwelen nañ yac akôm yêc mac nem gameñ. Yac ambo awhiñ mac bu ahoc Anötô ndê ñawaê ñayham asê, magoc tòm ac ti ôbwêc yac akôm gwelen atu whiñ, bu akôm kwan dañ-nga. Yac atec bu akêñ ñawapac têtñ mac, ma tu dinañ-nga dec yac akôm gwelen dinañ.

¹⁰Mac lau nañ akêñ whiñ Yisu alic yac mba métê hoñ nañ akôm têtñ ndoc yac ambo awhiñ mac, ma anyalê bu yac akôm gêñ so dañ dom. Yac akôm métê gitêñ ti dabuñ eñ. Ma Anötô kêyalê yac mba métê hoñ whiñ. ¹¹Mac anyalê bu yac akôm métê ñayham têtñ mac hoñ, gitôm damba dañ kôm têtñ in ndê balêkoc. ¹²Yac am malô mac, ma angilî mac ti ac yomsu mac bu añsêlêñ ti asa nem lêñ atôm Anötô ndê lau dabuñ solop. Bu in kêgalêm mac sa bu asôc in ndê ñgôlin ñapu, ma bu atap in ndê ñawasi atu sa.

Lau Tesalonika-nga sêhóc ñawapac magoc sêlhac ñaŋga

¹³Ma yac am danje Anötô tòm bêc hoñ, bu têtñ ndoc mac ango in ndê yom yêc yac, nañ mac akôc sa gitôm ñamalac si yom ñambwa dom. Mba! Mac anyalê ñapap bu Anötô ndê yom solop, ma bocdinañ dec mac akôc sa. Ma kwahic dec yac anyalê bu yom dau kôm gwelen yêc mac nem ñalôm. ¹⁴Nahu bu mac daôm nem lau nañ sêkêñ whiñ dom, nañ sêkêñ ñawapac daêsam têtñ mac, magoc yac alic bu mac alhac ñaŋga. O asidôwai, ñalêñ dinañ mac añkuc Anötô ndê gôlôwac dabuñ nañ sêmo gameñ Judia-nga, nañ si lêñ. Bu ñac dau si lau Israel-nga sêkêñ ñawapac têtñ ñac tu sêkêñ whiñ Yisu Kilisi-nga. ¹⁵Angô su nañ! Muñ-nga lau Israel-nga dau sic Anötô ndê lau propet ndu, ma ñasawa lec ñac sic Pômdau Yisu ndu, ma sêsoc yac su yêc ñac si gameñ. Ñac si lêñ dinañ Anötô gêlic sac. Ma ñac sêkêñ kisa lau yêc gameñ hoñ, ¹⁶bu ñac sêkôm bu sêlhac yac mba gwelen ñawaê ñayham-nga ahuc e yac atôm dom bu ahoc yom asê têtñ ñlau gameñ apa-nga pi Anötô ndê lêñ nem ñac si-nga. Bocdinañ sac nañ ñac sêkôm, nañ kêsôwec tiatu ñapap, ma ñac sic waê bu sêtap Anötô ndê tac ñandê atu sa.

Pol tac whiñ bu lic lau Tesalonika-nga tiyham

¹⁷O asidôwai, lau nañ sêkêñ kisa yac, nañ sêkac yac su ambo ahê mac ñasawa apê lec. Yac añôñ mba, magoc yac gauc gêm mac ñapap, ma yac atac whiñ kêlêc bu alic mac tiyham. ¹⁸Yac atac whiñ bu ambu aloc, ma aô Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigen Sadan kalhac yac ahuc. ¹⁹O lauhac! Têtñ ndoc Pômdau Yisu bu mbu meñ, nañ yac lau aposel oc akêñ batan gêñ sake? Ma gêñ sake oc kôm yac atisambuc? Ma ñaôli

ñayham bocke oc po yac sa yêc Yisu ango-nga? Aô wasôm têtñ mac! Mac lau daôm dinañ. ²⁰Yomandô! Mac daôm ati yac mba waêñ ti atac ñayham ñahu.

3

Pol kêkiñ Timoti têtñ malac Tesalonika gi

¹Yac mba ñalôm kac yac ñandô bu alic mac. Magoc atap señ dañ sa dom. Bocdinañ yac alic ñayham bu ambo malac Atens, ²ma añkiñ Timoti têtñ mac goloc. In yac neñ asidôwa dañ, nañ kôm Anötô ndê gwelen ma hoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê whiñ yac. Yac añkiñ in têtñ mac goloc, bu puc mac dôñ ma êñgilî mac bu asap nem akêñ whiñ dôñ ñaŋga. ³Yac ahêgo dañ bu mboe ñawapac nañ tap mac sa, nañ oc kôm mac nem lau ñatô sêhu si sêkêñ whiñ sin. Magoc mac anyalê su, bu ñawapac kaiñ dinañ gic waê yac lau dakêñ whiñ-nga. ⁴Gauc nem bu têtñ ndoc yac ambo awhiñ mac, nañ yac asôm asê têtñ mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom dinañ, kwahic dec ñandô sa su. ⁵Aô gahêgo dañ bu mboe Sadan êntôm mac e gwelen nañ yac akôm têtñ mac, nañ oc ñandô mba. Gauc dinañ kôm aô ñalôm ñawapac ñapap, dec kakin Timoti bu lic mac ma kêñ ñawaê têtñ aô bu mac asap nem lêñ akêñ whiñ-nga dôñ, me ahu sin su.

Pol tac ñayham têtñ ndoc in ñgô Timoti ndê yom

⁶Ma kwahic dec Timoti mbu meñ hôc asê aô, ma kêñ puc ñayham pi mac nem lêñ akêñ whiñ Pômdau ti atac whiñ lau-nga. Ma in sôm bu mac gauc gêm yac ti atac ñayham ñapap, ma atac whiñ bu alic yac tiyham, tòm yac atac whiñ bu alic mac tiyham bocdinañ. ⁷O asidôwai. Yac dec ambo ti ahôc ñawapac daêsam, ma lau sêkêñ kisa yac ñapap. Tigen kwahic dec yac ango bu mac akêñ whiñ ñaŋga ambo, ma ñawaê dau puc yac dôñ ma kôm yac ñalôm tigahô. ⁸Kwahic dec yac anyalê bu mac asap Pômdau dôñ ma ahu in sin dom, dec ambo ti atac ñayham sambuc.

Pol teñ mbec tu lau Tesalonika-nga

⁹Yac mba atac ñayham tu mac-nga gêm yac mba ñalôm ahuc têtñ ndoc yac atep mbec yêc yac neñ Anötô ango-nga. Yac atac whiñ ñandô bu anem danje in tu mac-nga, madec oc akôm andic ñawaê. ¹⁰Tôm acsalô ti ôbwêc yac atep mbec ñaŋga, ma andac Anötô bu têtñ señ dañ têtñ yac bu alic mac tiyham. Yac atac whiñ bu atep mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa tiyham pi Anötô ndê yom ñatô, bu apuc mac nem akêñ whiñ dôñ.

¹¹Yac andac Daman Anötô lu yac neñ Pômdau Yisu bu sêmasañ señ bu yac atêñ mac aloc. ¹²Ma yac atep mbec tu mac-nga bocdec bu. Pômdau êmwasiñ mac e mac nem métê atac whiñ asidôwai sêkêñ whiñ-nga êñsôwec tiatu. Ma mac atac whiñ lau hoñ bocdinañ,

e mac nem mêtê atac whiñ-nga êñsalê mac ahuc, tòm yac atac whiñ mac. ¹³ Ma inñ puc mac nem ñalôm dôñ bu asa Anötö ndê lêtñ enñ, e Pômdau Yisu mbu meñ whiñ inñ ndê añela ti lau dabuñ hoñ. Bocdinañ têtñ ndoc mac alhac Damañ Anötö añgô-nga, nañ inñ oc lic mac bu lau dabuñ ma mac nem giso mbasi.

4

Tañkuc lêtñ nañ Anötö tac whiñ

¹ O asidôwai, yac mba yom ñambu-nga têtñ mac bocdec. Lêtñ gitêtñ nañ Anötö gêlic ñayham, ma yac andôhôn têtñ mac su, nañ mac akôm ambo. Ma kwahic dec yac bu atetñ mac tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, bu asap lêtñ dau dôñ ñapañ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ² Bu yom hoñ nañ yac andôhôn têtñ mac am Pômdau Yisu añgô, nañ mac añañalê su. ³ Ma lêtñ nañ Anötö tac whiñ, nañ bocdec. Asa nem lêtñ solop e ati lau dabuñ ñandô. Ma andic ahê mêtê mockaiñ-nga tidau-tidau. ⁴ Anötö kêmasañ lêtñ ñayham ma dabuñ bu awhê lu ñgac sêmbo sêwhiñ dau, dec mac lau tigen-tigen ayob daôm bu asa lêtñ dau ñapep enñ. ⁵ Yomandô! Akôm mêtê ñalôm ñagalac-nga tòm lau sambuc dom, bu ñac sêñyalê Anötö dom. ⁶ Ayob ñapep bu mac nem dañ kôm mêtê mockaiñ-nga whiñ asidôwa dañ ndê awhê dom. Yac asôm asê ti akêtñ puc mac muñ su, bu Pômdau oc kêtñ ñagêyô têtñ lau pi sac kaiñ dinañ hoñ. ⁷ Añgô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa lêtñ ñadômbwi dom. Mba! Inñ kêgalêm yac sa bu dasa lêtñ dabuñ enñ. ⁸ Yom dindec meñ akêtñ Anötö, nañ kêtñ ndê ñalau Dabuñ sip mac nem ñalôm. Bocdinañ asa nañ sôc yom dau ñapu dom, nañ tec ñamalac si yom dom, inñ tec Anötö dau ndê yom bocdinañ.

⁹ Anötö dau kédôhôn mac pi mêtê atac whiñ asidôwai-nga, ma bocdinañ dec yac gauc gêm bu ato yom têtñ mac pi mêtê dau dom. ¹⁰ Bu yac añañalê su bu mac atac whiñ asidôwai sêkêtñ whiñ-nga hoñ nañ sêndôc gameñ Masedonia-nga. Kwahic dec yac bu asôm têtñ mac bu asap mêtê dau dôñ ñapañ enñ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ¹¹ Akêtñ nem gauc ti atac whiñ sambuc bu asa nem lêtñ malô. Gauc nem gêtñ nañ gic mac ñawaê solop, ma auñ lau ñatô si yom sa dom. Ma anem gwelen bu akôm kwam daôm-nga, tòm yac asôm têtñ mac su. ¹² Akôm bocdinañ bu akêtñ ñawapac têtñ lau ñatô tu sênem mac sa-nga dom. Ma lau nañ sêkêtñ whiñ Yisu dom, nañ oc sêlic mac nem mêtê dinañ, ma sêtoc mac nem lêtñ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

¹³ O asidôwai, yac atac whiñ bu awhê mac nem gauc sa pi lau nañ sêmbac ndu su. Yac atec bu mac atañ dañgibo atu tu ñac-nga, gitôm lau nañ sêkêtñ whiñ Yisu dom, nañ sêtan. Lau dau sêtan dangibo atu, ñahu bu

sêkêtñ bata bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. ¹⁴ Tigen yac dakêtñ whiñ bu Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, ma tu dinañ-nga dec yac dakêtñ whiñ bu lau nañ sêkêtñ whiñ inñ ma sêmbac ndu su, nañ Anötö oc uñ ñac sa têtñ ndoc Yisu mbu meñ. ¹⁵ Pômdau dau sôm têtñ yac, ma kwahic dec yac ahoc inñ ndê yom asê têtñ mac bocdec bu. Têtñ ndoc inñ mbu meñ, nañ inñ oc kôc yac lau nañ dambo tañli, nañ sa muñ dom. Inñ oc kôc lau nañ sêmbac ndu su, nañ sa muñ. ¹⁶ Anötö oc ndic atu yom ti ñanga, ma añela ñamata-nga oc mbwêc awha atu, ma Anötö ndê dahuc oc tañ, goc Pômdau oc sip akêtñ undambê meñ. Ma lau nañ sêkêtñ whiñ Kilisi ma sêmbac ndu su, nañ oc sêtisa sêmuñ. ¹⁷ Goc Anötö oc kôc yac lau nañ dambo tañli, nañ sa dapi lólôc dandi dawhiñ ñac, ma yac hoñ oc datap Pômdau sa yêc dao ñalôm. Ma yac oc dambo dawhiñ inñ ñapañ enñ. ¹⁸ Bocdinañ, asôm yom dindec têtñ daôm, bu puc mac dôñ ma ndic malô mac nem ñalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meñ-nga

¹⁻² O asidôwai. Mac añañalê su, bu bêc Pômdau mbu meñ-nga nañ ñapuc mbasi, tòm ñgac kañ nañ sôc andu têtñ ôbwêc. Bocdinañ yac gauc gêm bu ato yom têtñ mac pi têtñ ti bêc dom. ³ Lau ñatô oc sêsôm yom bocdec bu, “Yac dambo têtñ ñayham ma ñawapac mba.” Ñac oc sêsôm yom kaiñ dinañ sêmbo, ma ñagahô enñ bêc ñambu-nga dau oc meñ sa ma ñac oc sêninga. Lau dañ oc sêlhô su têtñ dinañ dom. Oc tòm awhê tidaê nañ kêtliñ dau siñ, magoc ñandê tu kôc balêkoc-nga meñ sa inñ ñagahô ñambwa.

⁴ Magoc asidôwai, mac añañalê yom pi bêc ñambu-nga dau su. Mac atôm lau nañ sêmbo ñasesc ñalôm, nañ dom. Ma bocdinañ oc tòm dom bu bêc dau hóc asê mac gitôm ñgac kañ e kôm mac asô. ⁵ Bu mac ati balêkoc ñasesc ti ôbwêc-nga dom. Mac hoñ ati balêkoc ñawê ti acsalô-nga. ⁶ Bocdinañ dambo datôm lau nañ sêyêc bêc pu, nañ dom. Mba! Dambo ti neñ gauc ñawa ma danem ali. ⁷ Bu lau nañ sênôm bu ñannga e si gauc timboloc ma sêyêc bêc pu ñawahô, nañ lau ñasesc ti ôbwêc-nga. ⁸ Magoc yac lau ñawê-nga, ma bocdinañ dambo ti neñ gauc ñawa. Mêtê dakêtñ whiñ-nga ma atac whiñ lau-nga, nañ dasap dôñ ñannga, gitôm ñakwê siñ-nga nañ dasôc sac yac ñapapo. Ma yac neñ dakêtñ batan Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga ña-ñandô, nañ gitôm guluy ain nañ lau siñ-nga sêuñ. ⁹ Bu Anötö kêyalin yac sa bu dahôc inñ ndê tac ñandê dom. Inñ kêyalin yac sa bu datap inñ ndê mwasiñ nem yac si-nga sa tu Pômdau Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Yisu mbac ndu tu yac-nga, ma bocdinañ yac bu dambac ndu me dambo tañli têtñ ndoc inñ mbu meñ, nañ tanyalê bu

yac oc dambo tanli dawhin ij. ¹¹ Tu dinan-nga asôm yom ñayham-ñayham têtj daôm, ma apuc daôm dôj bu alhac ñannga, tôm mac akôm ambo.

Yom ñambu-nga

¹² O asidôwai. Yac bu andac mac bu atoc lau bata nan sêyob mac sem Pômdau angô, nan sa ñapep. Ñac sêkôm gwelenj atu tu sênem mac sa-nga, ma sem la mac tu bu mac asap lêtj gitêtj dôj ej. ¹³ Boc-dinanj atoc ñac sa ma atac whinj ñac tu gwelenj atu nan sêkôm têtj mac-nga. Ma mac hoj ambo awhinj daôm ti atac malô ej.

¹⁴ Asidôwai. Yac bu anem la mac bocdec bu. Akêtj puc lau oyom bu sêndôc ñambwa dom. Lau nan maya ti sêtôc dau, nan angilí ñac bu sêlhac ñannga. Ma anem lau gauc babalê ma lau licwalô mba, nan sa. Akôc nem ñalôm dôj ma akôm mêtê malô têtj lau hoj. ¹⁵ Lau bu sêkôm sac têtj mac, nan dec mac hoj ayob daôm bu aô dom. Mac lau akêtj whinj-nga akôm mêtê ñayham ej têtj daôm, ma têtj lau hoj bocdinanj.

¹⁶ Tôm bêc hoj ambo ti atac ñayham. ¹⁷ Ma aterj mbec ñapanj. ¹⁸ Anem danje Anötô tu gêtj wapac me gêtj ñayham bocke nan tap mac sa-nga. Bu ij tac whinj bu mac lau nan akêtj whinj Yisu Kilisi, nan anjuc lêtj dinanj. ¹⁹ Ma asi Ñalau Dabunj ndê ya ndu dom. ²⁰ Ij bu kac lau ñatô bu sêhoc yom asê gitôm propet, nan dec apu ñac si yom dom. ²¹ Anjahê gêtj hoj, ma asap ñayham dôj. ²² Ma andic ahê mêtê sac-sac hoj.

²³ Yac aterj mbec tu mac-nga bocdec bu. Anötô Yom Malô Ñadau ndic dabinj mac ati lau dabunj solop. Ma bocdinanj têtj bêc nan Pômdau Yisu Kilisi mbu menj, nan Anötô oc tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic mac nem gatôm ti nem ñalôm ma ñamlic sambuc bu dabunj. ²⁴ Yac akêtj whinj bu Anötô, nan kêgalêm mac sa, nan oc ñgô yac mba mbec ma kôm ñandô sa.

²⁵ O asidôwai, aterj mbec tu yac-nga. ²⁶ Ma akam asidôwai hoj anem yac anôj tu Pômdau Yisu-nga. ²⁷ Yêc Pômdau anjô-nga, aô wandac mac bu asam bapia dindêc têtj asidôwai hoj nan sêmbo mac nem gamej. ²⁸ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ têtj mac hoj.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj lau Tesalonika-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia tilu-nga dindéc tu bu puc lau sêkêj whiŋ-nga nanj sêmbo malac Tesalonika, nanj dôŋ-nga. Inj gêm danje Anötö bu njac sêsap si sêkêj whiŋ dôŋ njanja, ma tôte asê bu njawapac nanj sêhóc, nanj oc nem njac sa ma puc njac dôŋ bu sêlhac njanja.

Lau tasanj njatô sêŋsôŋ lau Tesalonika-nga, ma sêsôm bu Kilisi mbu menj su, ma bocdinaŋ lau njatô sêhu si gwelenj ti gêŋ hoŋ siŋ ma sêhônj sêmbo. Bocdinaŋ Pol gêm la lau sêkêj whiŋ-nga bu sêkóc yom tasanj sa dom, ma sêhu lêŋ oyom-nga siŋ, ma sêŋkuc inj ti lau aposel si lêŋ sem gwelenj aman-nga. Inj whê sa bu Kilisi oc mbu menj dom e njac sac sambuc nanj inj sam bu 'wachuc hoŋ njadamba,' nanj menj sa tiawê, ma têtj ndoc dinaŋ mêtê sac oc êŋsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabunj Tesalonika-nga, mac lau nanj akêj whiŋ Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ² Mwasinj ti yom malô têtj mac akêj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Lau Tesalonika-nga sêhóc njawapac magoc sêlhac njanja

³ O asidôwai, tôm bêc hoŋ yac mba njalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga. Yac alic njayham bu akôm bocdinaŋ, njahu bu mac nem akêj whiŋ ti mac lau tigenj-tigenj nem mêtê atac whiŋ asidôwai-nga, kêsôwec tiatu njanja. ⁴ Ma yac ampiŋ mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabunj njatô anjô-nga, njahu bu yac anjô njawê bu mac ahóc njawapac daêsam ma bu lau sêkêj kisa mac, tigenj mac alhac ti akêj whiŋ njanja.

Anötö oc kêtj njagêyô têtj lau nanj sêtec yom njandô

⁵⁻⁶ Gêŋ nanj hóc asê mac, nanj tôte asê bu Anötö ndê lêŋ êmatóc lau-nga inj lêŋ gitêŋ. Bu mac ahóc njawapac, njahu bu mac am akinj Anötö ma atoc inj sa ti mac nem Kinj. Magoc mac alhac njanja, ma tu dinaŋ-nga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo inj ndê †gôlinj njapu. Ma inj oc kêtj njawapac têtj lau nanj sêkêj kisa mac, ô njawapac nanj sêkêj têtj mac, nanj su. ⁷ Ma inj oc kêtj mac asê awham su yêc njawapac nanj mac ahóc, ma yac bocdinaŋ.

Têtj ndoc Pômdau Yisu ti inj ndê anjela njanja sêsip akêj undambê sêmenj, ma sêhóc dau asê ti ya njawê atu, nanj goc Anötö oc kôm gêŋ hoŋ dinaŋ njandô sa. ⁸ Lau nanj sêtec Anötö sa dom ma sêsóc Pômdau Yisu ndê njawê njayham njapu dom, nanj Anötö oc kêtj njagêyô têtj njac. ⁹ Inj oc êmasuc njac su yêc Pômdau, nanj ndóc undambê ti ndê njac lai ma njawasi atu, nanj anjô-nga. Ma njac oc sêkóc si njagêyô nanj sêmbo sac njapanj ma njapanj. ¹⁰ Gêŋ dau oc njandô sa têtj ndoc Pômdau mbu menj, ma lau dabunj hoŋ nanj sêkêj whiŋ inj, nanj oc sêtec inj ndê wêe sa ti sêmpinj inj. Ma mac awhiŋ, oc ambo awhiŋ lau dau, njahu bu mac akêj whiŋ njawê njayham nanj yac ahoc asê têtj mac.

Mbec pi lau Tesalonika-nga

¹¹ Yac gauc gêm gêŋ hoŋ dinaŋ dec atenj mbec tu mac-nga njapanj. Yac nenj Anötö kêgalêm mac sa ati inj ndê lau, ma bocdinaŋ dec yac atenj mbec bu inj puc mac dôŋ, e andic dabiŋj nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ nditôm inj ndê atac whiŋ. Ma yac atenj mbec bu lêŋ ti sakiŋ njayham hoŋ nanj mac bu akôm tu mac nem akêj whiŋ Pômdau-nga, nanj Anötö ndê njac lai oc nem mac sa bu akôm njandô sa. ¹² Ma bocdinaŋ mac oc apo Pômdau Yisu ndê wêe sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu inj-nga. Mwasinj akêj yac nenj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, nanj oc kôm gêŋ dau njandô sa.

2

Wachuc hoŋ Njadambaoc hoc dau asê

¹ * O asidôwai. Yac ato yom têtj mac su, pi Pômdau Yisu Kilisi ndê bêc mbu menj-nga, nanj Anötö oc ndic yac hoŋ sa dapitigenj, ma dambo dawhiŋ Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu. ² Lau njatô bu sêsôm têtj mac bu Pômdau ndê bêc dau menj hóc asê su, nanj goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Njalau Dabunj kêtj njawêe dau têtj njac, me yac dauŋ asôm me ato têtj njac, dec akêj whiŋ dom. Yom dau yom tasanj! ³ Ayob daôm bu lau danj sêŋsau mac dom, bu gêŋ njatô oc sêhóc asê munj su, nanj goc Pômdau ndê bêc oc menj sa. Têm danj oc menj sa, nanj lau daêsam oc sêhu Anötö ti ndê yom siŋ. Ma tinjambu wachuc hoŋ njadamba dau oc menj sa tiawê. Inj njac nanj gic wêe bu ninja gacgenj. ⁴ Inj oc toc dau sa ma kêtj kisa Anötö njandô ti gêŋ hoŋ nanj lau sem akinj ti njac si anôtöi yêc nom, nanj bocdinaŋ. Ma inj oc sôc ndi ndóc Anötö ndê †lôm dabunj, ma êŋsau lau bu inj Anötö dau. ⁵ Yom dindéc pi njac wachuc, inj yom wakuc dom. Gauc nem bu têtj ndoc

* **2:1:** Wachuc hoŋ Njadamba - yom nanj Pol to yêc Yom Grik nanj danem kwi bu 'njac sôc yomsu njapu-nga dom,' me 'njac nanj yomsu mbasi yêc inj ndê njalôm.' (Yom Inglis: 'lawless one.') Njac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêŋ hoŋ bambalinj tôm inj dau atac whiŋ.

aô gambo gawhiñ mac, nañ gasôm têtj mac su. ⁶Ma gêtj nañ kwahic dec kalhac inñ ahuc dec inñ meñ sa tiawê su dom, nañ mac anjalê su. Inñ oc hôc asê tòm ñandoc nañ Anôtô dau kêmatinñ tidôñ su. ⁷Kwahic dec inñ ndê ñaclai nañ kêtjilí lau bu sêkôm métê sac, nañ kôm gwelenñ yêc sinñ dau. Ma ñaclai dau oc kôm gwelenñ bocdinanñ, e Anôtô kôc gêtj nañ kalhac ñgac dau ahuc, nañ su. ⁸Têtj dinanñ wachuc hoñ ñadamba dau oc meñ sa tiawê. Tigenñ têtj têtj nañ Pômdau Yisu mbu meñ ti ndê ñawasi ma ñaclai atu, nañ inñ oc yu wayahô, ma señ inñ su ñagahô ñambwa. ⁹Têtj ndoc ñgac sac dau meñ, nañ Sadanñ oc kêtj ñaclai têtj inñ bu kôm gêtj dalô atu-tu, ma gêtj ti ñaclai, ma êñsau bu Anôtô ndê ñaclai kôm gêtj dau. ¹⁰Inñ oc kôm gêtj sac daêsam ma êñsau lau nañ sêsa lêtj sêninnga-ñga. Ñac lau dau sêtec Anôtô ndê yom ñandô, nañ tòm bu tôc señ dandôc tanli-ñga asê têtj ñac. ¹¹Tu dinanñ-ñga dec Anôtô oc hu ñac sinñ bu Sadanñ êñsôñ ñac, e sêkêtj whiñ yom tasanñ. ¹²Ma lau hoñ nañ sêkêtj whiñ yom ñandô dom, ma atac ñayham atu tu lêtj sac-ñga, nañ oc sêtap si ñagêyô sac sa, têtj Anôtô ndê bêc êmatôc lau-ñga.

Anôtô kêtjalin inñ ndê lau sa gwananñ

¹³O asidôwai nañ Pômdau tac whiñ mac ndu andô, yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anôtô tu mac-ñga tòm bêc hoñ. Ñahu bu têtj têtj ñamata-ñga andô inñ kêtjalin mac sa gwananñ, bu atap inñ ndê mwasinñ nem mac si-ñga sa. Ma gêtj dau ñandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêtj whiñ yom ñandô, ma Ñalau Dabunñ kôm gwelenñ yêc mac nem ñalôm bu êmasanñ mac ati lau dabunñ. ¹⁴Anôtô kêtjalêmac mac sa bu awêkainñ mwasinñ dinanñ, ma bu atap yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têtj ndoc inñ kêtjalin yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têtj mac nañ. ¹⁵Bocdinanñ asidôwai, alhac ñannga. Yom ñandô hoñ nañ yac ac dulu têtj mac ña whañsunñ me ato sip bapia, nañ akôc dôtj ma ankcuc ñapep.

Pol têtj mbec pi ñac

¹⁶⁻¹⁷Yac atetj yac neñ Pômdau Yisu Kilisi lu Damanñ Anôtô bu kôm mac nem ñalôm tighahô, ma puc mac dôtj bu akôm métê ti asôm yom ñayham eñ. Anôtô dau inñ tac whiñ yac ndu andô ma inñ gic bata mwasinñ ñayham nañ ña-ñandô dakêtj batanñ dambo, ma mwasinñ dau oc puc yac neñ ñalôm dôtj tòm bêc hoñ.

3

Pol tac whiñ bu sêtetj mbec tu inñ ti ndê lau-ñga

¹Asidôwai, aneñ yom danñ yêc bu wandac mac bocdec bu. Ateñ mbec tu yac-ñga, tu bu Pômdau ndê ñawaê tiapa tòm gameñ hoñ-ñga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tòm mac atoc

sa. ²Ma atetj mbec bu Anôtô êñgaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêtj whiñ Pômdau dom, ma sêkêtj kisa yac. ³Tigenñ Pômdau oc hu yac sinñ dom. Inñ oc puc mac dôtj ma yob mac tu ñgac sac Sadanñ-ñga. ⁴Ma inñ kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêtj whiñ bu yatu hoñ nañ yac akêtj têtj mac, nañ mac asôc ñapu kwahic dec, ma oc ankcuc ñapanñ. ⁵Yac atetj mbec ma andac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e anjalê Anôtô ndê métê atac whiñ mac-ñga tidôñ. Ma yac atetj inñ bu nem mac sa, bu alhac ñannga ma ahôc ñawapac ti nem atac pa su, tòm Kilisi dau.

Pol kêtj puc lau oyom dinda

⁶Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-ñga, yac bu akêtj yatu mac asidôwai bocdec bu. Andic ahê asidôwai oyom hoñ nañ sêsôc yom nañ yac ac dulu têtj mac, nañ ñapu dom. ⁷Têtj têtj yac ambo awhiñ mac, nañ yac ambo ñambwa dom, magoc akôm gwelenñ tu anem daunñ sa-ñga. Ma mac anjalê bu inñ lêtj solop bu mac ankcuc yac mba métê dinanñ andic ñawaê. ⁸Yac akôc gêtj danenñ-ñga ñambwa yêc mac dom. Mba! Yac amlhi dec anñ. Yac am gwelenñ atu ôbwêc ma ac bu akôm kwanñ daunñ, ma bu akêtj ñawapac têtj mac nem lau tu sêyob yac-ñga dom. ⁹Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm bu andac mac bu akêtj gêtj puc yac dôtj-ñga, ô yac mba gwelenñ ñawaê ñayham-ñga. Tigenñ yac akôm kwanñ daunñ bu atôc lêtj ñayham têtj mac bu ankcuc. ¹⁰Ma gauc nem ñagôlinñ nañ yac akêtj têtj mac têtj têtj yac ambo awhiñ mac, nañ yêc bocdec bu, “Asa nañ tec bu kôm gwelenñ, nañ neñ gêtj dom.”

¹¹Yac anjê ñawaê pi mac nem lau oyom ñatô, dec ato yom dinanñ. Ñac lau dau sem gwelenñ amanñ-ñga dom, magoc sem gwelenñ whañsunñ-ñga hôc gêtjêc, ma sêunñ lau ñatô si yom sa sêtôm andu. ¹²Lau kainñ dinanñ yac bu akêtj yatu ti anem la ñac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-ñga, bu sêhu lêtj oyom-ñga dau sinñ, ma sênem gwelenñ tu sêkôm kwa dau-ñga.

¹³O asidôwai, alhac ñannga ma lic kam sa tu akôm métê ñayham-ñga dom. ¹⁴Asa nañ bu sôc yom nañ yac ato sip bapia dindêc ñapu dom, nañ tamtinñ inñ ñapep. Ambo ahê inñ, e inñ êñyalê inñ ndê giso ma maya dau. ¹⁵Alic inñ gitôm nem ñacyo dom, magoc akêtj puc inñ tòm mac nem asidôwa danñ.

Yom ndic bata-ñga

¹⁶Pômdau whiñ mac hoñ. Inñ Yom Malô Ñadau dau kêtj mac nem atac timalô pi gêtj hoñ ma tòm bêc hoñ.

¹⁷Aô Pol daunñ gato yom ñambu-ñga dindêc, bu wakêtj neñ ascaldô têtj mac. Aô gato yom bocdinanñ ña aô daunñ amanñ, sip aneñ bapia hoñ tòm aneñ ñadôhôn.

¹⁸Mwasinñ akêtj Pômdau Yisu Kilisi têtj mac hoñ.

Pol ndê bapia n̄amata-n̄ga t̄eḡ Timoti Yom whê bapia dindec sa-n̄ga

Timoti in̄ ḡgac gameḡ Galesia-n̄ga, naḡ ndê malachu Listra. Timoti damba in̄ ḡgac Grik-n̄ga, ma dinda in̄ awhê Israel-n̄ga naḡ k̄eḡ whiḡ Yisu (2 Tim 1:5). T̄em daésam Timoti k̄esêlêḡ whiḡ Pol ma k̄om gwelenḡ whiḡ in̄ (Rom 16:21, Apo 16-20). Tiḡambu Timoti yob lau sêkêḡ whiḡ-n̄ga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindec t̄eḡ in̄ t̄eḡ ndoc dinanḡ. In̄ k̄eḡin̄ bapia dau t̄eḡ Timoti, magoc to yom daésam naḡ gic lau sêkêḡ whiḡ-n̄ga hoḡ ḡawaê.

Pol k̄eḡ puc Timoti tu k̄êdôh̄oḡwaga tasanḡ-n̄ga. In̄ t̄oc bu mboe ḡac oc sêk̄om lau si sêkêḡ whiḡ tisac. In̄ gêm la Timoti bu yob ndê l̄êḡ ti sakinḡ ḡapep bu lau sêkêḡ whiḡ-n̄ga sêlic ma sêḡkuc. Ma in̄ t̄oc l̄êḡ ḡayham-ḡayham naḡ gic waê lau bata ti lau naḡ sem akinḡ ti s̄eyob ḡol̄owac dabunḡ.

Pol gic hu ndê bapia t̄eḡ Timoti

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê †aposeḡ, gato bapia dindec. Anôto naḡ gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma s̄eḡyalin̄ aô sa, dec gati aposel. Yisu dau, in̄ ti ḡeḡ ḡayham hoḡ naḡ dakêḡ batanḡ, naḡ ḡadau. ² Aô gato yom dindec t̄eḡ am Timoti, naḡ aô galic am git̄om aô atunḡac ḡandô, tu am nem k̄eḡ whiḡ-n̄ga. Mwasinḡ ti tawalô ma yom malô t̄eḡ am, akêḡ Damanḡ Anôto lu yac neḡ P̄omdau Yisu Kilisi.

Yom pi k̄êdôh̄oḡwaga tasanḡ

³ T̄eḡ ndoc aô gat̄eḡ gameḡ Masedonia-n̄ga ga, naḡ aô gateḡ am bu gacgeḡ mbo malac Epesas, bu k̄eḡ yao lau naḡ s̄endôh̄oḡ yom tasanḡ bu s̄ehu sinḡ. ⁴ Ma bu s̄om t̄eḡ ḡac bu s̄ehu miḡ akwa ḡambwa-ḡambwa sinḡ, ma yom daésam naḡ êl̄emê s̄es̄om pi apai ti puḡgaci si ḡaê, naḡ s̄ehu sinḡ bocdinanḡ. Yom kainḡ dinanḡ k̄om lau atac lu-lu, ma s̄ehu l̄êḡ ḡayham sem akinḡ Anôto ti sêkêḡ whiḡ in̄-n̄ga sinḡ. ⁵ Aô gateḡ am bu ndic yao lau dau bu s̄ehu si yom tasanḡ hoḡ sinḡ, tu bu lau sêkêḡ whiḡ-n̄ga hoḡ s̄esap mêtê atac whiḡ-n̄ga d̄oḡ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ḡalôm ḡawasi, naḡ s̄embo ti atac pa su tu ḡac si l̄êḡ git̄eḡ-n̄ga, ma sêkêḡ whiḡ ḡanḡa. ⁶ Lau ḡatô s̄ehu l̄êḡ dau sinḡ su ma s̄esap yom ḡambwa-ḡambwa d̄oḡ. ⁷ ḡac atac whiḡ bu s̄endôh̄oḡ Anôto ndê yomsu t̄eḡ lau, ma sêk̄om ḡeḡ dau ti licwalô eḡ s̄embo. Tigeḡ ḡac s̄eḡyalê yom dau ḡahu ḡandô dom.

⁸ Yac bu neḡ gauc sa pi Anôto ndê yomsu ḡa-gwelenḡ ti ḡahu ḡapep, dec oc dalic bu yomsu dau in̄ ḡeḡ ḡayham. ⁹ Ma tan̄yalê bu yomsu naḡ Anôto k̄eḡ t̄eḡ Moses, naḡ gic waê lau git̄eḡ dom. Magoc in̄ ndê yomsu

gic waê lau kainḡ bocdec. Lau wachuc dinda naḡ s̄etec bu s̄esoc yomsu dau ḡapu, lau naḡ s̄etec Anôto ti ndê ḡeḡ dabunḡ hoḡ, ma s̄esap mêtê sac ti mêtê ḡadômbwi d̄oḡ. Ma lau naḡ sic dindai ti dambai me lau ḡatô ndu-n̄ga. ¹⁰ Ma yomsu dau gic waê lau naḡ sêk̄om mêtê mockainḡ-n̄ga ti mêtê naḡ so pwac naḡ Anôto k̄ematinḡ tu awhê lu ḡgac s̄enem dau-n̄ga, ma lau naḡ s̄eḡḡaho lau ma sêkêḡ t̄eḡ lau ḡatô semlhi ḡac s̄eti lau akinḡ ḡambwa, lau tasanḡ, ma lau naḡ s̄es̄om yom tasanḡ yêc lau s̄ematoc yom-n̄ga anḡo-n̄ga. Aêc! Anôto ndê yomsu gic waê lau bocke naḡ sêk̄om mêtê sac, naḡ so yom pi l̄êḡ solop naḡ yac tandôh̄oḡ. ¹¹ Ma l̄êḡ solop dau k̄êkuc ḡawaê ḡayham naḡ Anôto k̄eḡ sip aô amanḡ bu wandôh̄oḡ t̄eḡ lau. Ma ḡawaê dau t̄oc in̄ ndê waê ti ḡaclai ma ḡawasi asê t̄eḡ yac.

Pol gêm danḡe P̄omdau tu tawalô in̄-n̄ga

¹² Aô wanem danḡe yac neḡ P̄omdau Yisu Kilisi, naḡ k̄eḡ ḡanḡa t̄eḡ aô, bu in̄ ḡelic aô git̄om bu wakom in̄ ndê gwelenḡ ḡawaê ḡayham-n̄ga, dec k̄eyalin̄ aô sa bu wanem akinḡ in̄. ¹³ Aô ḡgac naḡ muḡ-n̄ga gasom yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêḡ whiḡ-n̄ga, ma gakêḡ kisa ḡac ma gac lau ḡatô. Magoc Yisu Kilisi ḡelic bu aô neḡ gauc sa dom, ma gakêḡ whiḡ in̄ su dom, dec gakom ḡeḡ dinanḡ, ma tu dinanḡ-n̄ga dec in̄ tawalô aô ma gêm aneḡ ḡalôm kwî. ¹⁴ Yac neḡ P̄omdau k̄esalê aô ahuc ḡa in̄ ndê mwasinḡ, dec mêtê dakêḡ whiḡ-n̄ga ti mêtê atac whiḡ-n̄ga naḡ gic lau naḡ sêkêḡ whiḡ Yisu Kilisi ḡawaê, naḡ in̄ k̄eḡ t̄eḡ aô.

¹⁵ Yom dec aô bu wasom, in̄ yom ḡandô ma yom ḡayham bu lau hoḡ sêkoc sa ma sêkêḡ whiḡ. Ma yom dau bocdec, “Yisu Kilisi sip nom meḡ bu nem lau naḡ sêk̄om mêtê sac, naḡ si.” Yom dau gic waê aô dauḡ solop, bu muḡ-n̄ga aô ḡgac gakom sac-n̄ga gahoc ḡelic lau hoḡ su. ¹⁶ Ma bocdinanḡ dec Yisu Kilisi tawalô aô ḡgac sac dec, tu bu lau hoḡ s̄elic ḡalêḡ naḡ in̄ h̄e yom malô sa t̄eḡ aô, ma k̄eḡ ḡasawa t̄eḡ aô bu wanem neḡ ḡalôm kwî. Ma lau naḡ bu sêkêḡ whiḡ in̄, ma s̄etap seḡ s̄endoc tali ḡapan-n̄ga sa, naḡ oc t̄om bu s̄etap in̄ ndê tawalô sa, ḡalêḡ tigeḡ t̄om aô gatap sa.

¹⁷ Yac neḡ Anôto in̄ Kiḡ atu naḡ mbo tit̄em-tit̄em, ma oc pacndê dom. Namalac danḡ s̄elic in̄ anḡo su dom, magoc in̄ tigeḡ in̄ Anôto ḡandô. Tu yom hoḡ dinanḡ-n̄ga dec t̄ampinḡ in̄, ma dapo in̄ ndê waê sa, kwahic dec ma ndit̄om bêc hoḡ. Yomandô!

Pol puc Timoti d̄oḡ bu lhac ḡanḡa

¹⁸ Aneḡ balê Timoti. Muḡ-n̄ga lau sêkêḡ whiḡ-n̄ga ḡatô s̄el hac s̄etom propet ma s̄ehoc yom asê pi am. Kwahic dec aô bu wanem la am bu gauc nem lau dau si yom ḡapanḡ, bu puc am d̄oḡ bu lhac ḡanḡa, ma ndic sinḡ ḡanḡa tu Anôto ndê yom ḡandô-n̄ga. ¹⁹ Koc nem k̄eḡ whiḡ d̄oḡ, ma atac pa su tu am nem

lêñ nan am sa mbo Anötö anğô-nga. Lau ñatô sêtec yom ñandô, ma bocdinañ dec ñac si sêkêñ whiñ giñga su, gitôm wañ nan gwêc gic popoc pi hoc gi. ²⁰ Gauc nem Himeneus lu Aleksanda, ñgac lu nan sêtec yom ñandô dec kamasuc inlu su sêsip Sadan amba, tu bu sêñyalê si giso, ma sêsôm yom sac pi Anötö tiyham dom.

2

Ñagôliñ daten mbec-nga

¹ Gêñ ñamata-nga aô bu watenj am bu êmgili lau sêkêñ whiñ-nga pi lêñ daten mbec-nga. Sôm têñ ñac bu sêteñ mbec tu lau hoñ-nga, ma sênem danje Anötö tu ñac-nga. Gêñ bocke nan sêpônda, nan sêndac Anötö, ma sênem lau ñatô awha têñ in. ² Aô atac whiñ bu sêteñ mbec tu kin ma lau hoñ nan sem gôliñ yac-nga, bu sênem gôliñ yac ñapep e dambo ti yom malô, ma datoc Anötö sa ti dasa neñ lêñ hoñ dabuñ en. ³ Mbec kain dinan in gêñ ñayham, ma yac neñ Anötö nan gêm yac si, nan gêlic ñayham. ⁴ Bu Anötö tac whiñ bu lau hoñ sêñyalê yom ñandô pi Yisu, e sêkêñ whiñ ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa. ⁵ Yac tanjalê bu Anötö tigenj dê mbo, ma ñgac nem silin-nga tigenj mbo Anötö ma lau nom-nga ñalhu, in Yisu Kilisi dau. ⁶ In ñgac nan kênj dau ma mbac ndu bu nemlhi lau hoñ si sac ñatôp, ma êngapwêc ñac su yêc sakin mêtê sac-nga. Gêñ dau menj sa tôm ñandoc nan Anötö kêmatinj tidôñ munj su, ma tôc Anötö ndê lêñ nem lau si-nga asê. ⁷ Ma in kêyalin aô sa gati in ndê ñgac ahen-nga ti in ndê aposel, bu wandôhôn yom ñandô nan yac lau dakêñ whiñ-nga hoñ dasap dôñ, nan têñ ñlau gameñ apa-nga. Aô gasôm yomandô, aô kasau dom.

⁸ Aô tac whiñ bu lau sêhóc amba sa ma sêteñ mbec tôm gameñ sambob. Magoc ñac sêyob dau bu sêsa si lêñ dabuñ en. Asa nan atac ñandê têñ lau me sôm lau ñatô, nan hóc amba sa ma teñ mbec dom.

Lauwhê sêkêñ whiñ-nga si lêñ

⁹ Aô tac whiñ bu lauwhê sêhêgo dau êñlêc tu ñakwê ñayham-ñayham bu sêsôc-nga dom. Whê ñac si gauc sa pi ñakwê ñaôli atu-tu ma gôliñ ñayham gitôm gol me kôm, ma pi mêtê sênem bocbinj kêclauñ-nga, bu gêñ hoñ dinan in gêñ ñambwa-nga yêc Anötö anğô-nga. ¹⁰ Awhê asa nan sôm bu nem akinj Anötö, nan bu kôm mêtê ñayham, dec mêtê dau gitôm in ndê ñakwê ti gôliñ ñayham.

¹¹ Têñ ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-nga, nan aô tac whiñ bu lauwhê sênem dau dôñ

ma sêkêñ danja Anötö ndê yom ñapep, ma sêsôc lauñgac ñapu. ¹² Aô atac whiñ bu lauwhê sênem dau dôñ, ma gakêñ yao bu ñac sêndôhôn me sênem gôliñ lauñgac dom. ¹³ Bu Anötö kêmasanj Adam munj, goc kêmasanj Ewa kékuc in. ¹⁴ Ma Sadanj kêsau Adam munj dom, in kêsau Ewa e inj kégili Anötö ndê yom ma kôm sac. ¹⁵ Magoc tiñambu awhê danj kôc Anötö ndê ñgac Nem Lau Si-nga, ma oc tôm bu lauwhê sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa tu ñgac dinan-nga, ma tu ñac sêsap mêtê dakêñ whiñ-nga ti atac whiñ-nga dôñ, ma sem dabuñ dau ma sêsa si lêñ ti gauc ñayham en.

3

Yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôliñ

¹ Yom dindec in yom ñandô. Asa nan tac whiñ bu ti gôlôwac dabuñ si ñagôliñ,* nan atac whiñ gwelêñ ñayham danj. ² Bocdinañ ñgac nan bu yob gôlôwac dabuñ, nan yob dau ñapep, ma sa ndê lêñ gitêñ e lau danj gitôm dom bu sêpu in. In nem awhê tigenj, ma kôm gêñ hoñ ti gauc ñawa. Alic bu in ñgac kainj bocdec. In ñgac kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-nga, ma ñgac ti gauc gitôm bu êndôhôn lau. ³ I ñ ñgac nôm gêñ êñin in-nga dom, ma ñgac tac ñandê-nga me ñgac sôm lau-nga dom. In ñgac malô ma in atac whiñ mone kêlêc dom. ⁴ Ñgac nan bu yob gôlôwac dabuñ, nan yob dau ndê balêkoc ñapep e sêsôc in ñapu ma sêtoc in sa. ⁵ Ñamalac danj nan tôm dom bu nem gôliñ in dau ndê gôlôwac, nan oc tôm dom bu nem gôliñ Anötö ndê gôlôwac bocdinañ. ⁶ Ma ñgac nan gêm dau kwi ma kênj whiñ ñasawa apê en, nan akêñ in yob gôlôwac dabuñ dom. Bu mboe in oc toc dau sa e Anötö kênj ñagêyô têñ in, gitôm in kênj têñ Sadanj. ⁷ Alic bu in ñgac nan gôlôwac dabuñ ti lau nan sêmbô gôlôwac ñalôm dom, nan hoñ sêlic in ñayham. Ma bocdinañ gitôm dom bu lau danj sêpu in, ma Sadanj oc tôm dom bu ku inj dulu.

⁸ Ma lau nan bu sênem akinj gôlôwac dabuñ,† nan bocdinañ. Ñac lau nan sêsa lêñ gitêñ en ma tu dinan-nga lau hoñ sêtoc ñac sa. Ñac lau tasanj dom, magoc sêsôm yom ñandô en. Ñac lau sênom gêñ êñin ñac-nga dom, ma lau nan sêñsalê lêñ daêsam tu sêtap awa sa-nga dom. ⁹ Yom ñandô dakêñ whiñ-nga nan ñahu sip ñalôm gi, nan sêsap dôñ ñanğa, ma sêsa lêñ gitêñ en tu bu sêmbô Anötö anğô-nga ti atac pa su en. ¹⁰ Bocdinañ lau nan mac bu akêñ ñac tu sênem akinj gôlôwac dabuñ-nga, nan anjahê ñac si lêñ ti

* **3:1:** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôliñ. Yêc Yom Grik in to episkopos, nan danem kwi bu 'ñgac ñamata-nga' me 'hetman.' Lau ñatô sem kwi bu 'Bisop.' Bocdinañ Pol ndê yom hêganôn gôlôwac dabuñ si ñagôliñ hoñ gitôm Bisop me Siots Presiden me géyobwaga. † **3:8:** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke nan bu sênem akinj gôlôwac dabuñ. Yêc Yom Grik in to diakonoi, nan danem kwi bu 'lau akinj.' Bocdinañ yom dau gic waê lau nan bu sênem akinj gôlôwac dabuñ, gitôm pasto (ñgacakinj), ma lau bata (ol elda), ma dabuñwaga.

sakinj munj, ma lau nanj si giso mbasi, nanj goc sêkôc gwelenj dau. ¹¹ Yom kainj tigenj hêganônj lau dau si lauwêhê. Njac lauwêhê ti lêngj solop nanj lau honj sêtoc njac sa. Njac sêyob si whasunj bu sêsôm yom bambalinj pi lau njatô dom, lauwêhê gauc njawa, ma lauwêhê nanj lau honj sêkênj whinj bu gênj bocke nanj sêkênj sip njac amba, nanj njac oc sêyob njapep enj. ¹² Njac bocke nanj bu nem akinj gôlôwac dabunj, nanj nem awhê tigenj ma nem gôlinj inj ndê awhê ti balêkoc njapep. ¹³ Lau nanj sem akinj njapep, nanj oc sêtap waê njayham sa, ma njac oc sêlhac njannga ma atac lu-lu dom tu njac si sêkênj whinj Yisu Kilisi-nnga.

Pol whê ndê bapia njahu sa

¹⁴⁻¹⁵ Aô gakênj batanj bu njasawa saunj aô oc watênj am waloc. Magoc aô gakôc gauc gi lu gi lu, bu mboe gwelenj danj oc hé aô dônj, ma boc-dinanj dec gato bapia dindec têng am. Ma gato yom honj dindec bu wawhê am nem gauc sa pi lêngj solop tu yac gôlôwac dabunj tanjkuc-nnga. Bu yac dati Anôtô Tali Njatau ndê gôlôwac dabunj ma yac datôm alhô njannga bu tambalanj inj ndê yom njandô.

Yom tampinj Kilisi-nnga

¹⁶ Ma yac lau nanj tam akinj Anôtô, nanj dakênj whinj yom pi Kilisi, nanj njahu atu ma sip njalôm gi. Yomandô! Bu yac dakênj whinj yom bocdec bu:

Inj sip nom menj ti njamalac.

Njalau Dabunj whê inj sa ma tôte asê bu inj njac gitênj.

Ma anjela sêlic inj.

Lau sêhoc njawaê njayham asê pi inj yêc nom njagamenj honj.

Ma lau sêkênj whinj inj yêc gamenj sambob.

Ma Anôtô kôc inj sa, mbu têng inj ndê gamenj njawasi-nnga gi.

4

Lau oc sêhu yom njandô sinj

¹ Njalau Dabunj tôte asê yêc awê bu têng têng njambu-nnga, lau njatô oc sêhu yom njandô dakênj whinj-nnga sinj. Ma njac oc sênjuc Sadanj ndê njalau sac ti njac si yom tasanj. ² Lau tasanj oc sêmenj ma sêndôhônj yom tasanj dau e sêtim lau njatô ma sêhu yom njandô sinj. Lau tasanj dinanj sêkôm gênj dau ti atac pa su, njahu bu Sadanj pôc njac si gauc ahuc e sênjyalê si giso dom. ³ Njac sêkênj yao bu lauwêhê ma njac sênem dau dom, ma sic yao njac bu sênenj gênj danenj-nnga njatô dom. Magoc yac lau nanj dakênj whinj ma tanjkuc yom njandô, nanj tanyalê bu Anôtô kênj gênj danenj-nnga dau bu yac danenj ti danem danje inj. ⁴ Bu gênj honj nanj Anôtô kênj, nanj gênj njayham ma bocdinanj datec dom. Dakôc sa ma danem danje inj. ⁵ Anôtô ndê yom ma mbec nanj datenj, nanj gitôm bu kôm gênj honj ti dabunj.

Pol gêm la Timoti

⁶ Am bu whê yom honj dindec sa têng am nem asidôwai sêkênj whinj-nnga, dec am oc ti Yisu Kilisi ndê njac akinj-nnga njayham. Tôm am kôm e menj têng kwahic dec, sap yom njandô dakênj whinj-nnga dônj, ma dananj wambu yom njayham nanj yac ac dulu têng am, bu gênj dau oc puc am dônj bu lhac njannga tôm bêc honj. ⁷ Ma minj njambwa nanj lau andô nanj sem gauc Anôtô, nanj sic dulu têng lau wakuc, ma yom njasawa-nnga honj, nanj am tec yêc-nnga. Yob daôm nem lêngj njapep, ma timêtê daôm tu bu ti Anôtô ndê njac gitênj-nnga. ⁸ Lau nanj sêtimêtê dau njamlic tu sêtap licwalô sa tu gênj nom-nnga-nnga, nanj oc nem njac sa njandô dom. Magoc yac bu datimêtê daunj tu dasa Anôtô ndê lêngj gitênj-nnga, oc nem yac sa njandô. Oc nem yac sa têng kwahic dec, ma têng têng njambu-nnga bocdinanj.

⁹ Yom dec aô bu wasôm, inj yom njandô ma yom njayham tu lau honj sêkôc sa ma sêkênj whinj-nnga. ¹⁰ Anôtô Tali Njatau kêmasanj lêngj bu nem lau honj si, ma lau nanj sêkênj whinj inj, nanj sêtap lêngj dau sa su. Bocdinanj yac dakênj batanj bu oc datap yom dau njandô sa, dec dalhac njannga ti dakôm gwelenj bu dapuc yom dau dônj.

¹¹ Êmdôhônj yom honj dindec ma ndic atu lau bu sêsôc njapu. ¹² Yob daôm bu kôm nem gênj honj njapep, ma lau danj oc sêpu am bu am balê wakuc dom. Yob nem lêngj mbo-nnga, sôm yom njayham enj, sap mêtê atac whinj lau ti kênj whinj-nnga dônj njannga, ma sa nem lêngj gitênj bu tôte dôhônj njayham têng lau sêkênj whinj-nnga bu sêlic ma sênjuc. ¹³ Kênj daôm sambuc bu nem akinj Anôtô e tôm aô wahôc asê am. Sam inj ndê yom nanj sêto yêc, nanj asê têng lau, nem mêtê njac, ma êmdôhônj njac.

¹⁴ Munj-nnga, têng ndoc lau bata sêkênj amba sac am, nanj njac si danj tisa gitôm propet, ma hoc yom asê pi mwasinj nanj Njalau Dabunj oc kênj têng am, tu kôm Anôtô ndê gwelenj-nnga. Kwahic dec aô bu wapuc am dônj bu kôm nem gwelenj njapanj njamwasinj dinanj njanjalai. ¹⁵ Kôc anenj yom dindec sa ma kôm njandô sa. Kênj nem njalôm sambuc tu kôm Anôtô ndê gwelenj-nnga, ma lau honj oc sêlic am nem gwelenj njandô yêc awê. ¹⁶ Yob daôm nem lêngj ti yom nanj am kêdôhônj têng lau, nanj njapep. Sap lêngj njayham ti yom njandô dônj ma lhac njannga, ma am bu kôm bocdinanj, dec am oc tap Anôtô ndê mwasinj nem am sinj-nnga njandô sa, ma lau nanj sêkôc am nem yom sa, nanj bocdinanj.

5

¹ Am bu nem la njamalac andô danj, nanj goc sôm yom njannga têng inj dom. Sôm yom tôm am bu sôm têng am daôm damam. Ma nem la balêi wakuc tôm am bu kôm têng am daôm nem asimi. ² Lic lauwêhê atu-tu tôm am daôm dinam, ma bawhêi nditôm am lhômwêi, ma kôm mêtê njawasi enj têng njac.

Yom pi lauwê sawa

³ Lauwhê sawa nan si lau mba tu sênem ñac sa-nga, nan toc ñac sa ñapep ma nem ñac sa. ⁴ Magoc awhê sawa dan bu ndê balêkoc me puŋgaci ti puwêi sêmboc, goc gwelen sênem in sa-nga yêc ñac amba. Nalêj di-nan ñac si lêj sênem akin Anôtô-nga oc nem ñandô, ma sêo sakin nan dinda ti dambai ma pui sêkôm têtj ñac muŋ su. Ma lêtj dinan gic Anôtô tandô ñayham. ⁵ Magoc awhê sawa dan nan mbo tawasê ma ponda lau tu sênem in sa-nga, nan oc teŋ mbec ôbwêc ma ac, ma takwê Anôtô bu nem in sa. ⁶ Awhê sawa nan êlême po dau sa ña gêtj ñayham-ñayham nom-nga, nan gitôm awhê batê dan yêc Anôtô anjô-nga.

⁷ Am whê yom dindéc sa têtj lau sêkêtj whin-nga hon, bu sêsa si lêtj ñapep e lau dan sêtôm dom bu sêngôlin yom pi ñac. ⁸ Asa nan sôm bu in kêtj whin Yisu, magoc gêm dinda lu damba me in dau ndê lau sa dom, nan têtj asê bu in ndê kêtj whin in gêtj tasan, ma kôm mêtê sac sambuc hóc gêlêc lau nan sêkêtj whin dom, nan si mêtê sac su.

⁹ Mac bu akêtj awhê sawa dan ndê ñaê sip lauwê sawa si ñadênan,* goc gauc nem gêtj bocdec. In bu ndê yala hóc gêlêc 60 su, nan goc gitôm bu mac akêtj in ndê ñaê sip lauwê sawa si ñadênan. Ma alic bu in awhê nan sap in nakwen dôn ñapep têtj ndoc in mbo tali. ¹⁰ Ma in awhê nan lau hon sêtoc in sa bu in awhê kôm mêtê ñayham-nga. In yob ndê balêkoc ñapep, in awhê kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-nga, ma in gêm akin lau sêkêtj whin-nga, gitôm in kêtjwin in dau ma kêtjwasiñ ñac gahi. Ma in awhê nan êlême gêm lau ti ñawapac sa, ma kôm gwelen ñayham daêsam whin bocdinan. Awhê sawa nan ndê lêtj ñayham gitôm dinan, nan akêtj in ndê ñaê sip lauwê sawa si ñadênan.

¹¹ Magoc lauwê wakuc nan sêti lauwê sawa, nan akêtj ñac si ñaê sip ñadênan dom. Têtj ñamata-nga ñac oc sêkêtj si atac whin ma sêmatin pwac bu sênem akin Kilisi, magoc mboe ñasawa sauŋ ñac oc ñalôm pwê bu sênem ñgac tiyham. ¹² ñac bu sêkôm bocdinan, dec tôm ñac sic si pwac dinan popoc ma sêkôm giso atu. ¹³ Ma gêtj ñatô whin. Lauwhê sawa wakuc ñatô sêsa lêtj oyom-nga e tidôn ñac. ñac atac whin bu sênsêlêj sêlom-sêlom andu, ma sêsec gameŋ ti sêuŋ lau ñatô si yom sa. ñac sêsôm yom daêsam so yom ñayham dasôm-nga. ¹⁴ Tu dinan-nga dec aô êlême gakêtj ñagôlin têtj lauwê sawa wakuc bu sênem ñgac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si andu ti si lau. Ma bocdinan oc nditôm dom bu yac neŋ ñacyo dan sôm yom

bu pu yac lau dakêtj whin-nga neŋ lêtj. ¹⁵ Aô gasôm yom dinan, ñahu bu lauwê sawa ñatô sêhu Anôtô sin su, ma sêsa Sadan ndê lêtj.

¹⁶ Mac lauwê nan akêtj whin Yisu, nan anjô. Awhê sawa dan bu mbo mac nem ton, dec mac anem in sa andic ñawaê. Ma bocdinan oc kêtj ñawapac têtj gôlôwac dabuŋ dom, ma lauwê sawa nan sêpôn da dau ñandô, nan gôlôwac dau oc tôm bu sênem ñac sa.

Yom pi lau bata

¹⁷ Lau bata nan sêkêtj dau sambuc ma sem gôlin gôlôwac dabuŋ ñapep, nan datoc ñac sa êŋlêc. Ma ñac nan sem mêtê ti sêndôhôn lau, nan yom dindéc hêganôn ñac solop. ¹⁸ Gauc nem Anôtô ndê yom nan sêto yêc bocdec bu: Têtj ndoc mac akêtj makao sêkôm gwelen bolom-nga, nan asô ñac tókwa ahuc dom. Sêneŋ bolom ñatô ô ñac si gwelen. [*Diut 25:4*]

Ma yac neŋ yom dan tiyham yêc bocdec, “Asa nan bu kôm gwelen, nan akêtj in ndê ñaôli têtj in ñapep.” ¹⁹ ñamalac tigen bu êngôlin yom pi ñgac bata dan, nan am ñgô in ndê yom dau dom. Magoc lu me tó bu sêpuc in ndê yom dau dôn, nan goc êmatôc yom dau. ²⁰ Am bu tap sa bu yom ñandô, dec sôm ñgac bata dau yêc lau hon anjô-nga, bu lau sêlic ma sêtôc dau.

Pol gêm la Timoti

²¹ Yêc Anôtô lu Yisu Kilisi ma anjla nan Anôtô kêtjalin ñac sa, nan si anjô-nga, nan wasôm têtj am bu êmkuc aneŋ yom hon dindéc, ma kôm mêtê ñayham eŋ têtj lau hon. Lhac whin lau ton dan, ma lic ton dan sac dom. ²² Am bu êmyalin lau ñatô sa tu sêkôm gwelen-nga, dec êmsahê ñac si lêtj muŋ, ma kêtj amam sac ñac sep dom. Ma yob daôm bu sa nem lêtj ñawasi eŋ. Ndic ahê lau nan sêkôm mêtê sac, bu wêkain ñac si sac ñagêyô dom.

²³ Nôm bu ñambwa dom. Nôm wain ñagac tu am ñatac-nga. Ma oc nem am sa tu am nem gêmbac nan kôm am ñapan-nga.

Mêtê hon nan lau sêkôm oc meŋ tiawê

²⁴ Lau ñatô si mêtê sac yêc awê, ma bocdinan ñac si yom pi undambê gi su, ma Anôtô kêtjmasan ñagêyô su bu kêtj têtj ñac têtj têtj ñambu-nga. Ma lau ñatô si sac yêc sin dau têtj kwahic dec, magoc oc meŋ sa tiawê têtj têtj ñambu-nga, ma sêtap si ñagêyô sa. ²⁵ Ma ñalêtj tigen, lau gitêtj ñatô si mêtê ñayham yêc awê. Ma mêtê ñayham nan kwahic dec yêc awê dom, nan oc tôm dom bu yêc sin dau ñapan. Oc sa meŋ tiawê.

* 5:9: Pol to yom pi lauwê sawa si ñadênan, magoc in têtj ñadênan dau ñahu tiawê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñadênan dau gic waê lauwê sawa hon nan gôlôwac dabuŋ Epesas-nga sêyob ti sem sa - alic ñabat in 16. Ma lau ñatô gauc gêm bu lauwê nan si ñaê yêc ñadênan, nan sêkêtj dau sambuc tu sênem akin Yisu ma gôlôwac dabuŋ-nga (ñabat in 5, 10 ma 11).

6

Yom pi lau akiñ nambwa

¹ Sôm têtj lau akiñ nambwa nanj sêkêtj whinj Yisu, bu sêsôc si njadaui njapu, ma sêtoc njac sa njapep. Njac bu sêkôm dom, goc lau nanj sêlic, nanj oc sêpu Anötö ndê njê ti yom nanj yac tandôhônj pi inj. ² Ma njac akiñ danj bu ndê njadau kêtj whinj Yisu whinj, goc sôm têtj njac akiñ dau bu toc dau sa têtj inj ndê njadau bu injlu sêti asidôwa tu injlu si sêkêtj whinj-njga lec dom. Magoc inj nem akiñ inj ndê njadau njapep enj, njahu bu inj ndê gwelenj oc nem ndê asidôwa kêtj whinj-njga nanj Anötö tac whinj, nanj sa.

Puc pi lau nanj sêndôhônj yom tasanj

Êmdôhônj yom honj dindec têtj lau sêkêtj whinj-njga, ma êmgilî njac bu sênjuc njapep. ³ Namalac danj bu êndôhônj yom nanj so anenj yom nanj gato sip bapia dindec, me so yom njandô nanj Pômdau Yisu Kilisi dau kêdôhônj, me so yom nanj tandôhônj pi Anötö ndê lêtj, nanj têtj asê bocdec bu. ⁴ Inj njac toc dau sa-njga, ma kêyalê gêtj danj njapep dom. Inj tac whinj yom agwa-agwa nambwa, ma yom nanj kôm lau sêsenj dau. Tu yom kainj dinanj-njga dec lau sem lêmuj dau, sic dau, sêsôm yom sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si asidôwai. ⁵ Lau kainj dinanj si gauc kênsônj, ma sêsenj dau njapanj. Yom njandô danj yêc njac si njalôm dom. Njac gauc gêm bu lêtj danem akiñ Anötö-njga ti lêtj sêtap awa sa-njga nambwa.

Yom pi lêtj atac whinj mone-njga

⁶ Magoc yac bu danem akiñ Anötö ma atac njayham pi gêtj bocke nanj inj bu kêtj têtj yac, nanj gitôm datap awa njandô sa su. ⁷ Bu têtj têtj dinanj sêkôc yac, nanj dahôc asê amanj sawa, ma dambac ndu ti amanj sawa bocdinanj. ⁸ Magoc gêtj dananj-njga ti njakwê bu yêc yac-njga, dec yac atac njayham pi gêtj dau. ⁹ Lau nanj atac whinj bu sêti lau ti lêtj, nanj si atac whinj dinanj oc ti lêtj Sadanj êntôm njac-njga, ma njac oc sêpenj ma sêsip inj ndê akô sêndi. Njac oc tagatu gêtj daêsam, ma sêsa lêtj gauc mbasi-njga tu sêtap gêtj dau sa-njga, e kôm njac sêtisac ma sêninga. ¹⁰ Sac daêsam njahu yêc lêtj atac whinj mone-njga. Lau njatô sêhu si sêkêtj whinj sinj su, njahu bu mêtê atac whinj mone-njga gêm njac ahuc sambuc. Ma tu dinanj-njga dec njawapac daêsam tap njac sa.

Pol gic yomsu Timoti

¹¹ O Anötö ndê njac, am njgô su nanj. Ndic ahê mêtê sac honj dinanj. Êmsahê njannga bu kôm mêtê gitêtj ma sa Anötö ndê lêtj enj. Sap nem kêtj whinj ti mêtê atac whinj lau-njga dônj, puc daôm dônj bu kôm Anötö ndê gwelenj ma lic njakam sa dom, ma mbo ti nem lêtj malô enj. ¹² Lhac njannga ma ndic sinj têtj lêtjôm honj

nanj bu ku am nem kêtj whinj dulu. Munj-njga lê am hoc yom asê yêc lau daêsam anjgô-njga bu am kêtj whinj Yisu Kilisi. Gêtj dau têtj asê bu am tap Anötö ndê galem ndôc tamli njapanj-njga sa su. Bocdinanj sap galem dau nj-njandô dônj njannga enj. ¹³ Yêc Yisu Kilisi, nanj sôm ndê yom asê solop têtj Pontias Pailot, ma yêc Anötö nanj kêtj gêtj honj sêmbo tali, nanj anjgô-njga, aô wandic atu am bocdec bu. ¹⁴ Yom honj nanj aô gac atu am, nanj êmkuc njapep, ma sa nem lêtj solop ti dabunj enj, e yac nenj Pômdau Yisu Kilisi mbu merj hôc asê, ¹⁵ têtj ndoc nanj Anötö kêyalinj sa su.

Tampinj Anötö dandic njawê. Inj tigenj inj gêtj honj njadau. Inj kinj honj si Kinj, ma pômduau honj si Pômduau. ¹⁶ Inj mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom. Inj ndôc ndê njawê atu njalôm, tôm dom bu njamalac danj tigasuc njawê dau me lic inj. Inj ndê waê njayham ti inj ndê njac lai atu oc yêc njapanj. Yomandô!

¹⁷ Sôm têtj lau ti lêtjôm bu sêtoc dau sa dom ma takwê njac si awa nom-njga bu nem njac sa lec dom. Bu awa inj gêtj yêc njapanj-njga dom, oc ninjga. Ndic atu njac bu takwê Anötö nanj kêmwasiñ yac nj gêtj daêsam tu kôm yac atac njayham-njga. ¹⁸ Ma ndic atu njac bu sêkôm mêtê njayham enj têtj lau honj, ma bu sêkêtj si awa ti wapa tu bu sênem lau njatô sa, ma sêmwasiñ njac-njga. ¹⁹ Sêkôm bocdinanj dec njac oc sêpu si awa njandô sa yêc undambê tu têtj njambu-njga-njga, nanj njac oc sêtap lêtj njandô dandôc tanjli-njga sa.

²⁰ O Timoti. Gwelenj ti yom njandô honj nanj Anötö kêtj sip am amam, nanj yob njapep enj. Ndic ahê lau nanj sêsap yom nambwa-nambwa dônj, ma sêndôhônj yom nanj so yom njandô. Lau dau gauc gêm bu njac sêtap gauc njandô sa, magoc mba. ²¹ Lau nanj sêkêtj whinj yom tasanj dinanj, nanj sêhu si sêkêtj whinj Yisu sinj su.

Anötö ndê mwasinj têtj mac.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol ndóc gapocwalô ndóc Rom, ma kêsahê bu ñasawa saunj oc sêndic inj ndu, dec to ndê bapia tilu-nga dindéc têtj Timoti. Pol tac whinj Timoti ndu andô, ma to bapia dindéc bu puc inj dôj bu lhac ñanja, ma maya dau me tóç dau dom bu hoc ñawaê ñayham asê. Inj tac whinj bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ñgac sinj-nga ñayham danj. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu métê sac tidau-tidau nanj oc êñsôwec tiatu têtj têtj ñambu-nga, ma kênj puc inj pi kédôhônjwaga tasanj.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê ñapotel kékuc Anötô ndê atac whinj. Inj gic bata bu lau nanj sêkênj whinj Yisu Kilisi oc sêtap senj sêndóc tali-nga sa, dec kêtjalinj aô sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têtj lau. ² Gato bapia dindéc têtj anenj atuñgac tac whinj-nga, am Timoti. Mwasinj ti tawalô ma yom malô akênj Damanj Anötô lu yac nenj Pômdau Yisu Kilisi têtj am.

Pol puc Timoti dôj

³ Aô gam akinj Anötô tòm damanj sêkôm, ma galhac inj anjô-nga ti atac pa su tu anenj lêtj-nga. Ma tòm ôbwêc ti acsalô, aô gauc gêm am yêc anenj mbec ñalôm, ma aô gam danjge Anötô tu am-nga. ⁴ Aô gauc gêm ndoc nanj hêclu dahu dauj sinj, ma am tanj. Tu dinanj-nga aô tac whinj bu walic am tijham, oc kôm aô atac ñayham sa. ⁵ Ma aô gauc gêm am nem lêtj kênj whinj ñanja-nga. Aô kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkênj whinj ñanja, ma gakênj whinj bu am kékuc injlu si lêtj. ⁶ Tu dinanj-nga dec aô bu watenj am bu gauc nem Anötô ndê mwasinj nanj am kôc têtj ndoc aô gakênj amanj sac am. Lhac ñanja ma kôm gwelenj ña mwasinj dau ña-ñajlai, gitôm am kôm ya golom tiatu. ⁷ Anötô kênj ndê ñalau têtj yac, ma bocdinanj dec datôc dauj tu sake-nga? Inj kênj ndê ñalau tu kênj ñajlai têtj yac, ma tu dambo ti métê atac whinj lau-nga, ma dayob dauj nenj lêtj-nga.

⁸ Bocdinanj mayam daôm tu hoc yom asê pi yac nenj Pômdau-nga dom. Ma mayam tu aô gandôc gapocwalô tu inj-nga dom. Mba! Lhac ñanja whinj aô ma hêclu dahôc ñawapac tu Yisu ndê ñawaê ñayham-nga, tòm Anötô dau kênj ndê ñajlai bu puc hêclu dôj. ⁹ Inj gêm yac si ma kêtjalêc yac sa bu dasa inj ndê lêtj dabunj. Inj kôm gênj dau tu yac nenj ñayham danj-nga dom. Magoc inj kôm tu inj dau ndê métê atac whinj ti êmwasiñ yac-nga. Têtj têtj inj kênj undambê ti nom su

dom, nanj inj kêtmatinj yom tidônj bu êmwasiñ yac tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Ma yac nenj ñNgac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi menj hóc asê nom su, dec Anötô ndê mwasinj dau menj tiawê. Ma ñawaê ñayham tóç asê bu Yisu Kilisi ku ñajlai dambac ndu-nga dulu, ma inj ti yac nenj senj dandôc tanji ñapanj-nga. ¹¹ Ma tu ñawaê ñayham dau-nga, dec Anötô kêtjalinj aô sa gati ñgac ahenj-nga ma aposel, ma kêtjalinj aô bu wandôhônj lau. ¹² Tu dinanj-nga dec gahôc ñawapac dindéc. Magoc aô mayanj dauj dom, galhac ti atac pa su. Nahu bu aô gakênj whinj Yisu Kilisi, ma aô kayalê inj tidônj. Ma gakênj dauj ti nenj gênj hoñ sip inj amba, ma gakênj whinj bu inj gitôm bu yob ñapep e béc ñambu-nga.

¹³ Yom ñandô nanj aô kadôhônj têtj am, nanj kôc dôj gitôm dôhônj ñayham bu êndôhônj têtj lau. Ma lêtj dakênj whinj-nga ti atac whinj asidôwai-nga, nanj gic lau sêkênj whinj Yisu Kilisi-nga ñawaê, nanj am sap dôj ñanja. ¹⁴ Ñalau Dabunj nanj mbo yac lau dakênj whinj-nga nenj ñalôm, nanj puc am dôj bu yob yom ñandô dakênj whinj-nga nanj aô gakênj sip am amam su.

¹⁵ Am kêtjalê bu Pigelas lu Hemogene ma lau Esia-nga hoñ nanj sêmbô malac Rom, nanj sêhu aô sinj su. ¹⁶ Magoc aô watenj Pômdau bu tawalô Onesiporas ti ndê gólôwac hoñ, ñahu bu inj gêm aô sa tidim daêsam. Ma inj maya tu aô gandôc gapocwalô-nga dom. ¹⁷ Têtj ndoc inj hóc asê malac Rom, nanj kêtjalê aô ñanja e tap aô sa. ¹⁸ Ma am kêtjalê su bu têtj ndoc aô gambo malac Epesas, nanj inj gêm aô sa daêsam. Tu dinanj-nga aô watenj Pômdau bu tawalô inj, ma nem inj sa têtj béc ñambu-nga.

2

¹ Bocdinanj anenj balê, lhac ñanja tòm Yisu Kilisi ndê mwasinj puc am dôj. ² Yom nanj aô gahoc asê yêc lau daêsam anjô-nga, nanj am ngô su ma kêtjalê. Kwahic dec aô bu wasôm têtj am bu êmyalinj lau ñatô sa, nanj sêsap Kilisi ma yom ñandô dôj ñanja, ma êmdôhônj yom dau têtj ñac e sênjalê tidônj, goc sêkôm gwelenj sêwhinj am ma sêndôhônj lau ñatô. ³ Lhac ñanja ma hóc ñawapac whinj yac, tòm Yisu Kilisi ndê ñgac sinj-nga ñayham danj. ⁴ Ngac sinj-nga ñayham kôc gauc pi inj ndê gwelenj ndic sinj-nga ñapanj, ma hêgo dau tu gênj ñatô-nga dom. Nahu bu inj bu kôm gênj hoñ tòm inj ndê ñadau tac whinj. ⁵ Ma ñalêñ tigenj, asa nanj kêtj whinj lau nanj sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-nga, nanj kêtj kékuc ñagôlinj solop. Inj bu êñkuc ñagôlinj dom, dec oc tòm dom bu inj kôc ñalêñ nanj gic waê ñgac ñamata-nga. ⁶ Ma ñalêñ solop bu ñgac gwelenj andô kôc gênj ñandô tu nenj-nga yêc ndê ôm tinjamata. ⁷ Kôc gauc pi anenj yom hoñ dindéc, bu Pômdau oc whê am nem gauc sa pi yom dau ñahu.

⁸ Am bu hôc n̄awapac, dec gauc nem Yisu Killisi nan̄ sa akêñ Dawid ndê ton̄, nan̄ Anötö un̄ in̄ sa akêñ lau batê-n̄ga. N̄awaê n̄ayham nan̄ aô gahoc asê, nan̄ n̄ahu in̄ dau. ⁹ Tu n̄awaê n̄ayham dau-n̄ga, dec gahôc n̄awapac ma sêsô aô dôñ n̄a sen gitôm n̄gac sac dan̄. N̄ac sêsô aô dôñ, magoc oc tôm dom bu sêsô Anötö ndê yom dôñ. ¹⁰ Aô galic n̄ayham bu wahôc n̄awapac, tu bu wanem lau nan̄ Anötö kêyalin̄ n̄ac sa mun̄ su, nan̄ sa. Aô bu watôc sen̄ têt n̄ac bu sêtap Anötö ndê mwasin̄ nem n̄ac si-n̄ga sa tu Yisu Killisi-n̄ga, ma sêndôc tali n̄apan̄ yêc Anötö ndê gameñ n̄awê-n̄ga.

¹¹ Yom dindêc in̄ yom n̄andô solop:

Yac bu dambac ndu dawhin̄ Yisu, oc dambo tan̄li dawhin̄ in̄ bocdinan̄.

¹² Yac bu dalhac n̄an̄ga têt ndoc n̄awapac tap yac sa, dec yac oc danem gôlin̄ dawhin̄ in̄.

Yac bu dasôm bu dati in̄ ndê dom ma dasêc in̄ ahuc, dec in̄ oc sêc yac ahuc bocdinan̄.

¹³ Yac bu dakêñ whin̄ gwalec, tiger̄ Yisu in̄ Yom N̄andô Nadau, ma yom bocke nan̄ in̄ gic bata tu yac-n̄ga, nan̄ oc kôm n̄andô sa. N̄ahu bu in̄ gitôm dom bu sêc dau ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gwelen̄-n̄ga si lêtñ

¹⁴ Yom hon̄ dindêc, am kêñ lhac gôlôwac dabun̄ si gauc n̄apan̄ e tidôn̄ n̄ac. Yêc Anötö an̄gô-n̄ga kêñ puc n̄ac bu sêsen̄ dandi tu yom n̄ambwa-n̄ambwa-n̄ga dom. N̄ac bu sêsen̄ dau, dec oc n̄andô mba, ma oc kôm lau n̄atô si sêkêñ whin̄ tisac. ¹⁵ Êmsahê n̄an̄ga bu kôm nem gwelen̄ hon̄ bu ndic Anötö tandô n̄ayham. Ma in̄ oc lic am gitôm n̄gac gwelen̄-n̄ga n̄ayham nan̄ whê in̄ ndê yom n̄andô sa n̄apap, ma gêtñ dan̄ oc kôm am mayam daôm dom. ¹⁶ Ndic ahê lau nan̄ sêñlhin̄ Anötö sin̄ ma sem yomgalôm pi gêtñ n̄ambwa-n̄ambwa nom-n̄ga n̄apan̄. Bu lau nan̄ sêsap yom kain̄ dinan̄ dôñ, nan̄ si mêtê sac oc êñsôwec tiatu n̄apan̄ e sêhu Anötö sin̄ gacgen̄. ¹⁷ Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm gambocbôm sac nan̄ gêtñ lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmba lau dinan̄ si ton̄ n̄alôm. ¹⁸ In̄lu sêhu yom n̄andô sin̄ su. Sêsôm têtñ lau bu ndoc lau sêtisa akêñ lau batê-n̄ga men̄ hôc asê su. Ma bocdinan̄ sêkôm lau n̄atô si sêkêñ whin̄ tisac.

¹⁹ Magoc Anötö ndê yom n̄andô in̄ gitôm alhò n̄an̄ga, nan̄ in̄ po in̄ ndê gôlôwac dabun̄ sa sêlhac n̄ahô. Ma in̄ kêñ yom n̄alhô dinda lu têtñ yac bocdec bu, “Lau nan̄ sêti Pômdau ndê lau, nan̄ in̄ kêyalê n̄ac hon̄ tidôn̄,” ma “Lau hon̄ nan̄ sêsôm bu sêkêñ whin̄ Pômdau, nan̄ sêhu mêtê sac hon̄ sin̄ man̄.”

²⁰ Wapa gwelen̄-n̄ga tidau-tidau yêc n̄gac ti lêtôm ndê andu n̄alôm. N̄atô gic waê gwelen̄ tiwaê, ma n̄atô gic waê gwelen̄ bambalin̄. Gêtñ tiwaê sêmasan̄ n̄a gol ma silba, ma gêtñ

waêm̄ba sêmasan̄ n̄a a me nom. ²¹ Ma yêc yac n̄amalac bocdinan̄. Mêtê daêsam yêc tu tan̄kuc-n̄ga. Asa nan̄ timêtê dau n̄apap ma hu mêtê sac hon̄ sin̄, nan̄ gitôm gêtñ nan̄ sêmasan̄ n̄a gol ma silba. In̄ oc ti n̄gac akin̄ n̄ayham ma dabun̄ bu nem akin̄ yac nen̄ Nadau, ma in̄ oc tôm bu kôm gwelen̄ n̄ayham-n̄ayham daêsam.

²² Mêtê n̄alôm n̄agalac-n̄ga nan̄ balêi sêkôm, nan̄ hu sin̄ gacgen̄. Ma êmkuc lêtñ gitêtñ ti mêtê dakêñ whin̄-n̄ga ti atac whin̄ lau-n̄ga ma lêtñ yom malô-n̄ga, tôm lau nan̄ sêkêñ whin̄ Pômdau sêkôm ti n̄alôm n̄awasi en̄.

²³ Lau nan̄ sêsen̄ dau tu yom gauc mbasi-n̄ga, nan̄ ndic sôn̄ daôm whin̄ n̄ac dom. Bu yom kain̄ dinan̄ oc li lau sa ma sêkêñ kisa dandi.

²⁴ Asa nan̄ bu ti Pômdau ndê n̄gac akin̄ n̄ayham, nan̄ ndic ahê yom nan̄ kôm lau sêsen̄ dau-n̄ga man̄. Ma in̄ kôc ndê n̄alôm dôñ ma tac n̄andê n̄agahô tu gêtñ nan̄ lau sêkôm têtñ in̄-n̄ga, nan̄ dom. N̄ayham bu in̄ n̄gac tiguauc nan̄ gitôm bu êndôhôn̄ lau n̄atô, ma in̄ kôm mêtê malô ti n̄ayham têtñ lau hon̄.

²⁵ Lau nan̄ bu sêsen̄ Anötö ndê yom n̄andô, nan̄ goc in̄ oc êndôhôn̄ n̄ac ti ndê n̄alôm malô, bu mboe Anötö oc kêñ n̄ac sênem si n̄alôm kwi, ma whê n̄ac si gauc sa e sêñyalê yom n̄andô. ²⁶ N̄ac oc sêñyalê bu mun̄-n̄ga sêpen̄ sêsip Sadan̄ ndê akô si, ma sêti in̄ ndê lau akin̄ n̄ambwa nan̄ sêkôm tôm in̄ atac whin̄. Magoc n̄ac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadan̄ sin̄ ma sêsa Anötö ndê lêtñ.

3

Mêtê sac têtñ n̄ambu-n̄ga-n̄ga

¹ Aô wasôm têtñ am bu têtñ têtñ n̄ambu-n̄ga mêtê sac daêsam oc men̄ sa. ² Lau oc atac whin̄ dau ma atac whin̄ mone hôc gêlêc, n̄ac oc sêpo dau sa ma sêsôm yom sêtoc dau sa-n̄ga daêsam, sêsôm yom sac-sac daêsam, dangapêc têtñ damba ti dindai, sênem dan̄ge lau nan̄ sêkêñ gêtñ têtñ n̄ac-n̄ga dom, ma sêtec mêtê dabun̄ ti mêtê gitêtñ. ³ N̄ac oc atac whin̄ lau dom ma sêsôm yom sac pi n̄ac, ma n̄ac oc sêsuc lau n̄atô si yom kwi dom. N̄ac oc sênem gôlin̄ dau si lêtñ n̄apap dom, sêkôm gêtñ hon̄ bambalin̄ tôm si atac whin̄, sêndic lau ti sêkôm n̄ac n̄ayom, ma sêtec mêtê n̄ayham ti gêtñ n̄ayham hon̄. ⁴ N̄ac lau sêpen̄ biakin̄-n̄ga, lau nan̄ si lêtñ san̄salan̄, ma lau sêtoc dau sa-n̄ga. N̄ac atac whin̄ Anötö dom, tiger̄ n̄ac atac whin̄ gêtñ n̄ayham-n̄ayham nom-n̄ga hôc gêlêc su. ⁵ N̄ac sêsa si lêtñ gitôm sem akin̄ Anötö, tiger̄ sêsêc in̄ ndê n̄aclai ahuc. Am mbo ahê lau kain̄ dinan̄ hon̄. ⁶ Bu n̄ac si lau n̄atô sêmbac yom lau e lau dau sêkôc n̄ac sa. Ma sêndôhôn̄ n̄ac si yom tasari têtñ lauwhê gauc babalê, e lauwhê dau sêsôc n̄ac si yom n̄apu. Lauwhê kain̄ dinan̄ mêtê sac ti mêtê n̄alôm n̄agalac-n̄ga gêm n̄ac si n̄alôm ahuc. ⁷ N̄ac atac whin̄ bu sêñgô yom daêsam,

ma tac whiñ bu lau sêndôhôn ñac, magoc ñac si gauc sa dom pi yom bocke in yom ñandô. ⁸Kêdôhônwaga tasan dinan sêkên kisa yom ñandô tòm Yanis lu Yambres sêkên kisa Moses.* Ñac si gauc tisac su, ma ñac si sêkên whiñ Anôtô mbasi sambuc. ⁹Magoc ñac si gwelen oc nem ñandô dom, ñahu bu lau tigauc hoñ oc sênyalê bu ñac si lêñ in lêñ gauc mbasi-ña, tòm Yanis lu Yambres si lêñ.

Pol gêm la Timoti

¹⁰Am daôm kêyalê aô tidôn. Am kêyalê yom hoñ nan aô kadôhôn, ti aneñ lêñ gambo-ña, ma ñahu bocke dec gakôm gwelen, aneñ lêñ gakên whiñ-ña ti atac whiñ lau-ña, ma lêñ galhac ñanğa ma gahôc ñawapac ti atac malô-ña. ¹¹Am kêyalê gêñ hoñ nan hôc asê aô yêc malac Antiok, malac Aikoniam ma malac Listra, ma ñawapac ti ñandê hoñ nan aô gahôc. Magoc Pômdau kêgaho aô su yêc gêñ hoñ dinan. ¹²Yomandô wasôm têñ am. Lau hoñ nan sêkên whiñ Yisu Kilisi, ma atac whiñ bu sêsa lêñ gitên, nan lau oc sêkên kisa ñac bocdinan. ¹³Ma lau sac ti lau tasan si lêñ sac oc tisac sambuc. Ñac oc sêñsau lau ma lau oc sêñsau ñac.

¹⁴Ma am daôm, yom nan am kêdôhôn ma kên whiñ su, nan sap dôñ. Ñahu bu lau nan sêndôhôn am, nan am kêyalê ñac ti ñac si lêñ gitên su. ¹⁵Têñ ndoc am mbo balê, nan am kêyalê Anôtô ndê yom dabuñ nan sêto yêc nan. Yom dau gitôm bu kên gauc têñ yac e dakên whiñ Yisu Kilisi ma datap Anôtô ndê mwasiñ nem lau si-ña sa. ¹⁶Ma Anôtô ndê yom hoñ nan sêto yêc nan, in ndê Ñalau gêm gôlin lau dec sêto. Bocdinan yom dau in ñayham bu tandôhôn têñ lau, tu datôc lau si giso asê ma tamatôc ñac-ña, ma tu dawhê Anôtô ndê lêñ gitên sa-ña. ¹⁷Yac dakôm bocdinan tu bu Anôtô ndê lau sênyalê in ndê yom hoñ tidôn, ma yom dau nem ñac sa e sêkôm si gêñ sambob ñapep en.

4

¹Am kêyalê bu Yisu Kilisi oc mbu men ti ñaclai atu bu nem gôlin gêñ hoñ, ma in oc êñsahê lau tali ma lau batê pi ñac si mêtê. Yêc in anğô-ña, ma yêc Anôtô anğô-ña, aô bu wandic yomsu am bocdec bu. ²Nem mêtê lau, ma whê Anôtô ndê yom sa têñ ñac tòm têm hoñ. Kêñ puc lau bu sêkôm sac dom, ma ñac nan sêkôm giso, nan tóç ñac si giso asê e sêkac si ñalôm kwi. Êmgilí lau hoñ bu sêlhac ñanğa. Puc daôm dôñ ma lhac ñanğa ti atac pa su. Ma whê gêñ hoñ sa yêc awê têñ lau. ³Bu têm oc men sa, nan lau oc sêtec bu sêngô

yom ñandô pi Anôtô ndê lêñ. Magoc ñac oc atac whiñ bu sêngô yom nan puc ñac dôñ bu sêkôm mêtê sac-sac tòm ñac dau si atac whiñ. Tu dinan-ña dec ñac oc sêsap kêdôhônwaga tasan dôñ, ma sêhê danğa ñac si yom ñapep en. ⁴Ñac oc sêpôc dangasuñ ahuc têñ yom ñandô, ma tac whiñ bu sêngô lau andô si miñ ñambwa-ñambwa.

⁵Magoc am ñac daôm ngô. Yob daôm bu kôm gêñ hoñ ti gauc en. Hôc ñawapac ti atac pa su, hoc ñawaê ñayham asê têñ lau, ma kôm am nem gwelen nem akiñ Anôtô-ña hoñ ñapep ma ti atac whiñ.

⁶Ma aô dauñ dec, kasahê bu têm men kêpiñ bu wahu nom dindec siñ. Aneñ têm wambo nom-ña gitôm laclhu wain-ña nan sêkêc pi alta ti da têñ Anôtô, ma kêpiñ bu pacndê. ⁷Aô galhac ñanğa ma gac siñ tu Anôtô ndê yom ñayham-ña, aô kati e gahôc asê ñabatij su, ma gakôc aneñ gakên whiñ dôñ. ⁸Pômdau, yac neñ ñac gitên êmatôc yac-ña kêmasan ñaôli ñayham bu kên têñ lau gitên têñ bêc ñambu-ña. Ma malô aô watap ñaôli ñayham dau sa. Magoc aô tanwasêñ dom. Lau hoñ nan sêkên bata Yisu bu mbu men, nan oc sêtap si ñaôli ñayham sa bocdinan.

Pol tac whiñ bu Timoti têñ in ndi

⁹Aô tac whiñ bu am êmasan daôm ñagahô ma têñ aô mwen. ¹⁰Bu aô kakiñ Kresens têñ gameñ Galesia-ña gi, ma Taitus têñ gameñ Dalmesia-ña gi. Ma Demas hu aô siñ ma kôlhô têñ malac Tesalonika gi, ñahu bu in tac whiñ gêñ nom-ña hôc gêlêc su. ¹¹⁻¹²Aô kakiñ Tikikus têñ malac Epesas gi su, ma Luk tawasê dec mbo whiñ aô. Têñ ndoc am mwen, goc kôc Mak whiñ am, bu in ñac ñayham bu nem aô sa tu aneñ gwelen-ña. ¹³Ma kôc aneñ ñakwê baliñ nan gahu siñ whiñ Kapus yêc malac Troas, ma kôc aneñ bapia tilhuñ. Ma aô tac whiñ ñandô bu am kôc aneñ bôc ñamlic ñatô, nan sêto Anôtô ndê yom pi, nan whiñ.

¹⁴Aleksanda, ñac pec ain-ña dinan, in kêñ kisa aô ma kôm mêtê sac daêsam têñ aô. Pômdau oc kêñ ñagêyô têñ in, êñkuc in ndê mêtê sac. ¹⁵Yob daôm tu in-ña, bu in kêñ kisa yac tu gwelen ñawaê ñayham-ña, ma kalhac lau ahuc bu sêngô dom.

¹⁶Têñ ndoc ñamata-ña nan lau Rom-ña sêmatôc aneñ yom, nan lau dan sêpuc aô dôñ dom, hoñ sêhu aô siñ. Magoc aô waten Anôtô bu suc ñac si giso kwi. ¹⁷Têñ ndoc dinan Pômdau dau kalhac whiñ aô ma puc aô dôñ, dec gam mêtê hoñ timala ma flau gameñ apa-ña hoñ nan sêmbu andu sêmatôc

* **3:8:** Yanis lu Yambres - ñac lu dinan si ñaê yac oc datap sa yêc Yom Lêñsêm Akwa dom. Magoc lau ñatô gauc gêm bu inlu ñac mbectoma lu nan sêkôm gêñ dalô bu sêhóc gêlêc gêñ dalô nan Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11. * **4:17:** Pol sôm bu Pômdau gêm in sa bu layon sen in dom. Têñ têm dinan lau nan sêkên kisa lau sêkên whiñ-ña nan sêkên daêsam têñ layon sen ñac. Tigen ñac sic yao bu sêkên lau Rom-ña têñ layon dom. Pol in ñac Rom-ña (Apo 16:37) ma tu dinan-ña lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinan in gitôm yom gôlin, ma lau sac nan sêkên kisa in, nan in gêm dôhôn ñac pi layon.

yom-nga, nan sêngô. Ma in kêgaho aô su yêc layon whasun.* ¹⁸ Ma aô gakêñ whin bu in oc nem aô si yêc gêñ hon nan lau sac bu sêkôm têt aô, ma kêñ aô wandôc ñayham yêc in ndê gameñ undambê-nga. Dahoc in ndê waê asê kwahic dec ma tôm bêc hon ndi. Yomandô!

Yom ñambu-nga

¹⁹ Kôm aneñ acsalô ñayham têt Prisila lu in nakweñ Akwila ma têt lau hon nan sêmbo Onesiporas ndê andu. ²⁰ Erastas gacgeñ mbo malac Korin, ma gahu Tropimus sin mbo malac Miletus, bu in gêm bac. ²¹ Aô tac whin bu am mweñ ñagahô, ma hôc asê dindêc mun su, nan goc ndoc uhô-nga. Yubelas lu Pudens, ma Lainas lu Klaudia ma asidôwai gameñ dindêc-nga hon sêkêñ si acsalô têt am. ²² Pômdau whin am ma in ndê mwasin puc mac hon dôñ.

Pol ndé bapia têtj Taitus Yom whê bapia dindéc sa-nga

Taitus inj ngac Israel-nga dom, magoc inj ngô njawaê njayham nanj Pol hoc asê, dec kêtj whinj Yisu Kilisi. Tinjambu inj kêsêlêtj whinj Pol, ma kôm gwelenj njawaê njayham-nga whinj inj. Inj pi malac Jerusalem whinj Pol lu Banabas têtj têtj nanj injlu si sêlic lau aposel yêc dinanj (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêtjinj Taitus têtj malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tinjambu injlu sêkôm gwelenj sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus sinj mbo nduc Krit tu yob lau sêkêtj whinj-nga nanj sêmbo dinanj (Taitus 1:5), ma tinjambu inj to bapia dindéc têtj Taitus.

Yêc bapia dindéc Pol to yom pi lêtj bu Taitus ênjyalinj lau bata sa tu sênem gôlinj lau sêkêtj whinj-nga. Inj kêtj puc Taitus pi kêdôhônjwaga tasanj, ma whê inj ndê gauc sa pi yom tu êndôhônj têtj lau sêkêtj whinj-nga, ma pi mêtê njayham ma lêtj gitêtj tu sênjuc-nga. Yom atu nanj Pol tac whinj bu lau sêkêtj whinj-nga gauc nem njapanj, nanj bu njac sêti lau wakuc nj Njalau Dabunj ndê njalai (2:14; 3:1-8).

Pol gic hu ndê bapia têtj Taitus

¹ Aô Pol, Anôtô ndê njac akinj ma Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindéc. Aô gati aposel bu wapuc lau nanj Anôtô kêtjalinj njac sa, nanj dônj, tu bu sêkêtj whinj Yisu njanja, ma sênjyalê yom njandô nanj tôc Anôtô ndê lêtj gitêtj têtj njac tu sênjuc-nga. ² Ma lau nanj sêkêtj whinj ma danjga wambu yom njandô dau, nanj sêkêtj bata mwasiinj dandôc tanjli njapanj-nga. Anôtô gic bata mwasiinj dau têtj yac munj su, têtj ndoc inj kêtj undambê ti nom su dom. Ma yac tanjyalê bu Anôtô gitôm dom bu ênjau yac, ma boc-dinanj yom bocke nanj inj kêmatinj tidônj, nanj oc njandô sa. ³ Yac neinj Anôtô Nem Yac Si-nga kêtjalinj ndoc sa bu yom pi mwasiinj dau meinj sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aô ma kêtj yom dau sip aô amanj bu wahoc asê têtj lau.

⁴ Bapia dindéc gato têtj am Taitus, nanj aô galic am gitôm aô atunj njandô tu hêclu neinj dakêtj whinj-nga. Mwasinj ti yom malô têtj am, akêtj Damanj Anôtô lu yac neinj †Njac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gwelenj

⁵ Aô gahu am sinj mbo nduc Krit, njahu bu aô tac whinj bu am mbo whinj lau sêkêtj whinj-nga ma ndic dabinj gwelenj njatô. Ma ênjyalinj lau bata sa tôc malac ndi, tôc nanj gasôm têtj am munj su. ⁶ Lic bu njamalac bocke nanj am bu kêtj ti njac bata, nanj ndê lêtj

bocdec. Inj njac nanj ndê giso mbasi, ma inj gêm awêhê tigenj. Inj ndê balêkoc sêkêtj whinj Yisu, sêngô yom, ma sêsa si lêtj malô. Ma bocdinanj lau danj oc tôc dom bu sêngôlinj yom pi njac. ⁷ Bu njac nanj ti gôlôwac dabunj si njagôlônj, nanj yob Anôtô dau ndê gêtj, ma bocdinanj lic bu inj njac nanj kôm giso danj dom. Lau sêtoc dau sa-nga, lau atac njandê-nga, lau sêndic lau bambalinj-nga, lau sênôm gêtj ênjinj njac-nga, ma njac nanj atac whinj mone kêlêc, nanj si danj oc tôc dom bu ti njac bata. ⁸ Njac njayham bu am kêtj ti njac bata, nanj njamalac kôc lau sa ma êmwasiinj njac-nga, inj atac whinj mêtê njayham ti gêtj njayham honj, inj njamalac gauc njawa, ma inj sa ndê lêtj gitêtj ti dabunj ma timêtê dau njapep. ⁹ Inj sap yom njandô dakêtj whinj-nga tôc aposel sêndôhônj, nanj dônj. Ma bocdinanj dec inj gitôm bu whê yom sa njapep bu puc lau dônj, ma tôc lau nanj sêsej yom njandô, nanj si giso asê.

¹⁰ Bu lau sêsej yom njandô-nga daêsam dec sêmbo. Njac lau whapanj njambwa nanj sêndôhônj yom tasanj tu sênjau lau-nga. Ma mêtê kainj dinanj, lau nanj sêsap lau Israel-nga si †pwac sêsê njamlic njatô su-nga dônj, nanj sêkôm hóc gêlêc su. ¹¹ Sôm têtj lau dinanj bu sênem dau dônj. Bu yom nanj sêndôhônj, nanj yom so, ma kêtjônj lau daêsam si sêkêtj whinj. Ma sêndôhônj yom dau tu sêkôc awa-nga njambwa. ¹² Njac dau si propet danj hoc yom asê pi njac ma sôm, “Lau Krit njac lau tasanj ma lau sinsêlêc. Njac lau oyom dinda, ma êlêmê seinj gêtj njawahô.” ¹³ Yom dau inj yom njandô. Bocdinanj sôm yom sêmbalanj-nga solop têtj lau Krit nanj sêndôhônj yom tasanj, bu sênem dau kwi ma sêkêtj whinj yom njandô. ¹⁴ Ma sêhu l au andô Israel-nga si minj njambwa-njambwa honj sinj, ma sêsôc lau nanj sêhu yom njandô sinj, nanj si njagôlinj njambwa njapu tiyham dom.

¹⁵ Lau nanj si njalôm njawasi, nanj si gêtj honj oc njawasi bocdinanj. Magoc lau ti njalôm njadômbwi nanj sêkêtj whinj Yisu dom, nanj si gêtj danj oc njawasi yêc Anôtô angô-nga dom. Njac si gauc ti njalôm njadômbwi sa ma tisac sa. ¹⁶ Lau kainj dinanj sêsôm bu sênjyalê Anôtô, magoc njac si mêtê tôc asê bu sênjyalê inj danj dom. Njac lau sac sambuc, ma lau danjgapêc-nga. Oc tôc bu njac sêkôm gêtj njayham danj dom.

2

Pol kêtj yom têtj Taitus bu êndôhônj têtj lau

¹ Taitus, êmdôhônj lau êmkuc yom njandô nanj lau sêkêtj whinj-nga honj sênjuc. ² Êmdôhônj launjac akwa-kwa bu sênôm gêtj ênjinj njac-nga dom ma sêmbo gauc njawa enj, sêtimêtê dau njapep, ma sêsa si lêtj solop enj. Puc njac dônj bu sêsap yom njandô dakêtj whinj-nga ma mêtê atac whinj lau-nga dônj, ma sêlhac njanja. ³ Ma njalêj tigenj dinanj,

êm dôhôn lauwhê akwa-kwa bu sêsa si lêng gitôm lauwhê dabun andô, sêsôm yom bambalin pi lau dom, sênôm wain ênlêc dom, ma sêti kédôhônwaga mêtê ñayham-nga. ⁴ Bocdinañ ñac oc sêtôm bu sêndôhôn lauwhê wakuc bu atac whin si laungaci ti balêkoc, ⁵ sêtimêtê dau ñapep, sêsa lêng ñayham ma ñawasi, sêkôm si gwelen andu-nga ñapep en ma ti atac whin, ma sêsôc si laungaci ñapu. Ñac bu sêkôm bocdinañ, dec oc tôm dom bu lau nañ sêkêñ whin dom, nañ sêsu Anötô ndê yom susu.

⁶ Ma êmgilî balêi wakuc bu sênem gôlin si lêng ñapep. ⁷ Am daôm yob nem lêng hoñ bu ti dôhôn ñayham bu balêi sêlic ma sêñkuc. Gêñ bocke nañ am bu êmdôhôn têng ñac, nañ am daôm kôm mun, goc ñac sêlic ma sêñkuc. Kôm ti ñandô ma ti nem ñalôm sambuc en. ⁸ Yob nem whamsuñ bu sôm yom ñayham en têng ndoc am bu êmdôhôn ñac, ma bocdinañ lau dañ oc sêtôm dom bu sêpu am nem yom. Ma bocdinañ lau nañ sêkêñ kisa am, nañ oc tôm dom bu sêtap yom dañ sa bu sêngôlin pi yac lau dakêñ whin-nga, ma tu dinañ-nga ñac oc maya dau.

⁹ Sôm têng lau akin ñambwa nañ sêkêñ whin Yisu, bu sêsôc si ñadaui si yom hoñ ñapu, ma sêsôm yom sac dañ pi ñac dom. Sênem akin ñapep, tu bu si ñadaui sêlic ñac ñayham-nga. ¹⁰ Ñac sênem kan si ñadaui si gêñ dom, dec ñadaui oc atac lu-lu dom bu sêkêñ gêñ sip ñac amba bu sêyob. Ñac bu sêkôm si mêtê hoñ ñapep, dec lau daêsam oc tac whin bu sêngô yom nañ tandôhôn pi yac neñ Anötô, nañ gêm yac si.

Anötô ndê mwasin nem yac si-nga ña-ñandô

¹¹ Bu Anötô kêkin Kilisi sip nom meñ ma mbac ndu tu lau hoñ-nga, ma bocdinañ in ndê mwasin atu nem lau si-nga meñ sa tiawê. ¹² Ma mwasin dau gêm yac sa tu lêng dambo nom-nga, ma kédôhôn yac bu dapuc dômwêñ mêtê sac nom-nga hoñ, ma datimêtê dauñ bu dasa lêng gitêñ ti dabuñ en. ¹³ Dasap lêng dau dôñ, ma dahôn bêc ñayham nañ dakêñ batan dambo, nañ yac neñ Anötô tiwaê ma Ngac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi, oc mbu meñ ti ñawasi atu. ¹⁴ Yisu Kilisi kêñ dau tu yac-nga, bu nemlhi yac ma êngapwêc yac su yêc sakin mêtê sac-nga, ma bu kôm yac dati in dau ndê lau wakuc. Ma in atac whin bu yac dambo ti lêng ñawasi ma dakêñ neñ ñalôm sambuc tu dakôm mêtê ñayham-nga.

¹⁵ Taitus, êmdôhôn yom hoñ dindêc têng lau sêkêñ whin-nga. Êmgilî ñac ti ñanga bu sêsôc yom dau ñapu, ma lau nañ sêkôm giso, nañ êmatôc ñac ti ñaclai bocdinañ. Ma yob daôm ñapep bu lau dañ sêpu am dom.

3

Lau sêkêñ whin-nga si lêng wakuc

¹ Whê sa tiyham têng lau sêkêñ whin-nga, bu mêtê ñayham bocdec gic ñac ñawaê. Sêsôc gôlinwaga ti lau bata ñapu, ma dañga wambu yom ñapep. Ma ñac sêhé gauc pi mêtê ñayham e sêkôm ñapan. ² Ñac sêsôm yom sac-sac pi lau dom, sêseñ dau dom, ma sêkôm mêtê malô têng lau hoñ. Ma sêmo ti sêngwinin dau ma sêtoc lau hoñ sa ñapep. ³ Bu kwahic dec yac dasa neñ lêng tiwakuc. Magoc muñ-nga, yac dakêñ whin su dom, ma dasa lêng gauc mbasi-nga. Yac lau dañanpêc-nga, ma mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mêtê nom-nga kôm yac neñ gauc kêñson e tam akin mêtê sac dau tac ñawaê. Dambo ti dalic lau ñatô sac ma tam lêmun ñac, ma mêtê atac tec asidôwai-nga gêm yac hoñ ahuc. ⁴ Tigen tinambu yac neñ Anötô Nem Yac Si-nga ndê lêng tawalô ti atac whin yac-nga meñ tiawê. ⁵ In gêm yac si, tu yac neñ lêng ñayham dañ-nga dom, magoc tu in dau ndê mêtê tawalô yac-nga. In gêm yac si ñalêng bocdec. In kégwasin yac neñ mêtê sac hoñ su dec yac dati lau wakuc, ma Ñalau Dabuñ wê yac dasa neñ lêng tiwakuc. ⁶ Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac neñ Ngac Nem Yac Si-nga, dec Anötô kêmwasin yac kêlêc ma kêñ Ñalau Dabuñ dau sip yac neñ ñalôm. ⁷ In kôm boc-dinañ dec sam yac bu lau gitêñ, kêkuc in ndê lêng êmwasin yac-nga. Ma kwahic dec yac dawêkain gameñ dandôc tanli ñapan-nga, nañ dakêñ batan dambo. ⁸ Yom hoñ dinañ in yom ñandô ma ñayham tu dakêñ whin-nga.

Aô tac whin bu am puc aneñ yom hoñ dôñ têng gôlwac dabuñ, bu lau hoñ nañ sêkêñ whin Anötô, nañ sêyob dau ñapep bu sêkôm mêtê ñayham ñapan. Lêng dinañ in lêng ñayham ma oc êmwasin lau hoñ.

⁹ Am ndic ahê lau nañ êlê mê sêseñ dau tu yom gauc mbasi-nga, ma tu yom pi abanji si ñaê-nga. Ma ndic ahê lau nañ sêwhê dau kôc ma sêseñ dau pi lau Israel-nga si yomsu. Ñahu bu ñac si yom hoñ dinañ ñandô mba, ma oc nem lau sa dom. ¹⁰ Asa nañ bu kôm mêtê whê lau kôc-nga, nañ sôm in. In bu kôm tiyham, goc sôm in tidim lu-nga. Ma in bu sôc ñapu dom, dec am ti lau sêkêñ whin-nga hoñ apuc dômwêm in. ¹¹ Am kêyalê su, bu ñamalac kain dinañ ndê lêng kêñson, ma in kôm sac. In kic dau ndê yom tu tap Anötô ndê matôc sa-nga, ñahu bu in sap lêng nañ in kêyalê bu lêng so, nañ dôñ.

Yom ñambu-nga

¹² Malô wanjin Atemas me Tikikus têng am loc, ma têng ndoc inlu si dañ hôc asê am, nañ êmsalê señ bu têng malac Nikopolis mwen ñagahô ma lic aô. Ñahu bu aô gauc gêm bu wambo malac dindê têng ndoc uhô-nga. ¹³ Têng ndoc Senas, ñgac êmatôc yom-nga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit sin, nañ goc kôm gêñ hoñ bu êmasañ inlu si señ gwanañ. Ma bocdinañ inlu oc sêpônda gêñ dañ dom.

¹⁴ Êmdôhôn yac neŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga bu sêkôm gwelen ŋayham tu bu sêkôm kwa dau ma sênem lau naŋ sêpônda dau, naŋ sa-ŋga. Ma bocdinaŋ ŋac si sêkêŋ whiŋ oc nem ŋandô. ¹⁵ Lau hoŋ naŋ sêmbô sêwhiŋ aö, naŋ sêkêŋ si acsalô têŋ am. Ma aö wandac am bu kêŋ aneŋ acsalô têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ naŋ atac whiŋ yac. Pômdau ndê mwasin whiŋ mac hoŋ.

**Pol ndé bapia têj
Pilemon
Yom whê bapia dindéc
sa-ŋga**

Pilemon dau inŋac kêj whinŋ Pômdau-ŋga nan ndóc malac Kolosi, ma inŋac ti lélôm. Muŋ-ŋga Pilemon gêmlihi ŋgac danŋ ŋaé Onesimus bu ti inŋ ndé ŋgac akiŋ ŋambwa, magoc malô inŋ sinŋ Pilemon ma kôlhô gi mbo malac danŋ. Tinambu Onesimus ŋgô ŋawaé ŋayham nanŋ Pol hoc asê e inŋ gêm dau kwi ma kêj whinŋ Yisu. Inŋlu sêmbô sêwhinŋ dau e Pol bu êjkiŋ Onesimus mbu têtj Pilemon ndi, dec to bapia dindéc têtj inŋ. Lau Rom-ŋga si yomsu danŋ yêc bocdec bu, ŋgac akiŋ bocke nanŋ sinŋ ndé ŋadau ma kôlhô su yêc inŋ, nanŋ tôm bu ŋadau ndic inŋ ndu. Tu dinanŋ-ŋga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac ŋayham, ma lic inŋ tôm ŋgac akiŋ dom, magoc tôm asidôwa kêj whinŋ-ŋga danŋ. Bu kwahic dec ŋgac dau kêj whinŋ Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindéc ŋahu sa

¹ Aô Pol, nanŋ gandôc gapocwalô tu Yisu Kilisi-ŋga, alu Timoti yac neŋ asidôwa, ato bapia dindéc têtj Pilemon, alu mba silip ŋayham nanŋ kôm Anôtô ndé gwelenŋ whinŋ alu. ² Ma yac ato têtj lau sêkêj whinŋ-ŋga nanŋ êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbô am nem andu, ma têtj yac neŋ lhuŋwê Apia, ma têtj Akipus yac neŋ asidôwa nanŋ kôm gwelenŋ whinŋ yac tôm Anôtô ndé ŋgac sinŋ-ŋga ŋayham. ³ Mwasinŋ ti yom malô akêj Daman Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi, têtj mac honŋ.

Pol gêm danŋe Anôtô tu Pilemon-ŋga

⁴ Yêc aneŋ mbec honŋ ŋalôm, aô gauc gêm am, ma gam danŋe aneŋ Anôtô tu am-ŋga. ⁵ Nahu bu aô gangô bu am kêj whinŋ Pômdau Yisu ŋanŋga, ma am atac whinŋ Anôtô ndé lau dabunŋ honŋ. ⁶ Aô gatenŋ mbec bu mwasinŋ ŋayham honŋ nanŋ yac datap sa yêc Kilisi, nanŋ oc lhac am nem gauc ŋamata tôm bêc honŋ. Ma bocdinanŋ am nem kêj whinŋ oc nem ŋandô daêsam ma nem lau daêsam sa. ⁷ O aneŋ asidôwa, ŋawaé pi am nem mêtê atac whinŋ lau sêkêj whinŋ-ŋga ti gêm ŋac sa-ŋga, dec kôm aô atac ŋayham atu ma puc aô dôj.

Pol gêm malô Pilemon ndé ŋalôm tu Onesimus-ŋga

⁸ Aô bu wandac am tu gêtj danŋ-ŋga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêtj dau tu Kilisi ndé ŋaé-ŋga. ⁹ Magoc tu mêtê atac whinŋ danŋ-ŋga, dec wasôm ŋambwa têtj am. Am kêyalê aô su, aô ŋgac andô Pol nanŋ gandôc gapocwalô tu Yisu Kilisi-ŋga. ¹⁰ Aô bu wanem aô neŋ balê Onesimus awha têtj am.

Inŋ ŋgô mêtê nanŋ aô gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêj whinŋ dec aô gasam inŋ bu aô atunŋac. ¹¹ Muŋ-ŋga inŋ gêm akiŋ am, tigenŋ inŋ hu am sinŋ dec am gêlic inŋ bu ŋgac akiŋ sac. Magoc kwahic dec inŋ ti ŋgac akiŋ ŋayham tôm bu oc nem alu lu-lu sa. ¹² Aô tac whinŋ inŋ ŋandô, magoc kwahic dec wanŋkiŋ inŋ mbu têtj am loc. ¹³ Aô gandôc gapocwalô tu gwelenŋ ŋawaé ŋayham-ŋga, ma aô tac whinŋ bu wakôc Onesimus dôŋ gagcŋ mbo whinŋ aô bu nem aô sa. Am bu lic ŋayham bu hu inŋ sinŋ bu mbo whinŋ aô, dec am oc nem aô sa ŋandô. ¹⁴ Magoc aô gatec bu wakac am bu hu inŋ sinŋ têtj aô. Aô atac whinŋ bu am kôm tu am daôm nem atac whinŋ-ŋga. Tu dinanŋ-ŋga dec aô oc wakôc inŋ dôj bu mbo whinŋ aô lec dom, bu aô gangô yom gatô yêc am su dom.

¹⁵ Mboe Anôtô gêlic ŋayham bu Onesimus hu am sinŋ ŋasawa apê, tu bu inŋ tap seŋ ndóc tali napanŋ-ŋga sa, ma bocdinanŋ inŋ oc mbu loc ma mbo whinŋ am napanŋ enŋ. ¹⁶ Ma inŋ oc mbo whinŋ am gitôm ŋgac akiŋ ŋambwa dom. Kwahic dec inŋ hóc gêlêc ŋgac akiŋ, inŋ ti am nem asidôwa tac whinŋ-ŋga solop. Aô atac whinŋ inŋ ndu andô, magoc aô kayalê bu am oc atac whinŋ inŋ hóc gêlêc. Nahu bu inŋ am nem ŋgac akiŋ, ma inŋ am nem asidôwa kêj whinŋ Pômdau-ŋga whinŋ.

¹⁷ Bocdinanŋ am bu lic aô tôm nem asidôwa danŋ, dec kôc inŋ sa tôm am kôc aô dauŋ sa. ¹⁸ Giso me têtj bocke nanŋ inŋ kôm têtj am, nanŋ hu sinŋ sip aô amanŋ. ¹⁹ Aô Pol gato yom dindéc ŋa aô dauŋ amanŋ, ma aô wasôm têtj am bu aô oc waô inŋ ndé têtj am. Magoc gauc nem bu am daôm nem têtj yêc aô bocdinanŋ, ŋahu bu tu aô-ŋga dec am tap seŋ mbo tamli-ŋga sa. ²⁰ O aneŋ asidôwa, aô wandac am bu kôc Onesimus sa tu Pômdau Yisu Kilisi ndé ŋaé-ŋga, dec oc kôm aneŋ ŋalôm tigahô. ²¹ Aô gato bapia dindéc têtj am, ma gakêj whinŋ bu am oc sôc aneŋ yom ŋapu, ma kôc Onesimus sa ti atac whinŋ, hóc gêlêc gêtj nanŋ aô gandac, nanŋ su.

Yom ŋambu-ŋga

²² Ma gêtj danŋ tuyham. Aô wandac am bu êmasanŋ am nem andu ŋalôm danŋ gwananŋ, tu aô waloc wambo-ŋga. Nahu bu aô gakêj whinŋ bu Anôtô oc ŋgô mac nem mbec, dec gakêj batanŋ bu wahu gapocwalô sinŋ ma wati ŋaclenŋ mac. ²³ Epapras nanŋ ndóc gapocwalô whinŋ aô tu Yisu Kilisi-ŋga, nanŋ kêtj ndé acsalô têtj am. ²⁴ Ma Mak lu Aristakus, ma Demas lu Luk nanŋ sêkôm gwelenŋ sêwhinŋ aô, nanŋ bocdinanŋ.

²⁵ Pômdau Yisu Kilisi ndé mwasinŋ puc mac honŋ nem ŋalôm dôj.

Hibru Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ŋamalac nanj to bapia dindéc, nanj to ndê njaê dom, magoc inj kêyalê lau Israel-nga si lênj ti sakinj akwa, ma yom nanj sêto yêc Yom Lênsêm Akwa, nanj tidônj. Lau njatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma njatô gauc gêm bu nngac danj njaê Apolos to, tigen yac tanjalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindéc hêganônj lau Israel-nga nanj sêkênj whinj Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu njac si sêkênj whinj-nga, dec njatô gauc gêm bu sêmbu sêtênj si lênj akwa sem akinj Anôtô-nga sêndi. Tu dinanj-nga, Ŋamalac nanj to bapia dindéc, nanj bu puc njac si sêkênj whinj Kilisi dônj. Inj tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hóc gêlêc Anôtô ndê anjela si, ma hóc gêlêc Moses ndê bocdinañ. Ma Yisu inj ti dabunjsiga atu pwac wakuc-nga, nanj hóc gêlêc lau Israel-nga si lau dabunjsiga pwac akwa-nga su. Ma Yisu ndê sakinj pwac wakuc-nga dau, hóc gêlêc dabunjsiga pwac akwa-nga si sakinj su bocdinañ.

Bapia dindéc whê sa bu lênj tigen yêc bu lau sêti lau gitênj yêc Anôtô anğô-nga, nanj sêkênj whinj Yisu Kilisi dau. Tu dinanj-nga dec Ŋamalac nanj to bapia dindéc, nanj bu êngilî lau bu sêsap si sêkênj whinj Yisu dônj njanja. Inj to yom pi lau hoñ nanj sêkênj whinj Anôtô têtj Abraham ndê têtj ma menj, ma toc njac sa ti dôhônj njanham bu lau têtj kwahic dec-nga sênjuc. Ma inj tôc lêtj njanham têtj lau sêkênj whinj-nga bu sêlhac njanja têtj ndoc njanwac me kisa tap njac sa, ma sêsap mêtê atac whinj asidôwai-nga dônj.

Yisu tôc Anôtô ndê njawasi asê

¹ Muñ-nga Anôtô hoc inj ndê yom asê têtj abanj Israel-nga tidim daêsam ma njalênj daêsam, nja inj ndê lau propet. ² Magoc tinjambu inj kêkinj inj dau Atunğac sip nom menj, ma Atu dau hoc Anôtô ndê yom asê têtj yac. Anôtô kênj undambê ti nom ma gêtj hoñ nja Atu dau, ma kênj inj ti njadau bu wêkainj gêtj hoñ. ³ Atu dau ndê yom nja-ñaclai yob gêtj hoñ, ma ti njac si njahu sêmbu-nga. Inj kôc Damba Anôtô anğô solop, ma dalic Anôtô ndê njawasi atu yêc inj. Inj sip nom menj ma kêmasanj lêtj bu ênjgwasinj yac neñ mêtê sac nj adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndôc Anôtô njanclai ti njawasi njadau ndê andô-nga.

Anôtô toc Atu sa hóc gêlêc anjela su

⁴ Njalênj dinanj Anôtô toc inj ndê Atu sa hóc gêlêc anjela hoñ su, ma njaê ti waê nanj Anôtô

kênj têtj inj, nanj hóc gêlêc anjela hoñ si su bocdinañ. ⁵ Gauc nem yom nanj Anôtô gic bata pi kinj nanj oc wêkainj Dawid ndê pônj kinj-nga, nanj sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aô neñ atunğac solop, ma aô gati am Damam. [BW 2:7]

Ma sêto yom kainj tigen pi inj bocdec bu:
Aô wati inj Damba, ma inj oc ti aô Atunğac. [2 Sam 7:14]

Yom lu dinanj gic waê Anôtô Atu solop, magoc Anôtô sôm yom kainj dinanj pi anjela danj dom.

⁶ Ma têtj ndoc Anôtô kêkinj Atu mbêc dau sip nom menj, nanj inj sôm yom pi inj tôc sêto yêc bocdec bu:

Anôtô ndê anjela hoñ sêpônj haduc têtj inj ma sêtoc inj sa sêndic njawaê. [Diut 32:43 LXX]*

⁷ Anjela dau sem akinj Anôtô, tôc yom nanj inj sôm pi njac bocdec bu:

Inj kêkinj inj ndê anjela bu sênem akinj inj gitôm mbu ma gitôm ya njawahô. [BW 104:4]

⁸ Magoc inj toc inj Atunğac sa kêlêc, ma sôm yom pi inj bocdec bu:

O Anôtô, am nem gôlinj oc yêc titêtj-titêtj, ma am oc nem gôlinj am nem lau ti lêtj gitêtj enj.

⁹ Am tac whinj lêtj gitêtj ma tec lêtj sac, ma tu dinanj-nga dec Anôtô, am nem Anôtô, toc am sa hóc gêlêc nem asidôwai hoñ su, ma kênj atac njanham kêsalê am ahuc, gitôm inj kêc ndip kwi pi am e gêm am ahuc. [BW 45:6-7]

¹⁰ Ma sêto yom danj tiyham pi Atunğac, nanj yêc bocdec bu:

O Pômdau, têtj têtj njanata-nga andô, am kêmasanj nom ti gêtj hoñ, ma undambê inj am amam nja-gwelenj. ¹¹ Nom ti undambê oc sêniñja, magoc am oc mbo. Gamenj lu dinanj oc sêtisac gitôm njakwê akwa. ¹² Am oc kôc undambê ti nom su, tôc njanamalac danj kôc ndê njakwê akwa su ma kêlhuj sa. Tigen am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têtj mbo-nga oc pacndê dom bocdinañ. [BW 102:25-27]

¹³ Ma yom danj tiyham Anôtô sôm gic waê inj Atunğac bocdec bu:

Am ndôc aô amanj andô-nga e nditôm aô wakênj nem njacyo sêsôc am gahim njapu. [BW 110:1]

Inj sôm yom kainj bocdinañ pi anjela si danj dom. Mba! ¹⁴ Anôtô ndê anjela njac njalau nanj sem akinj inj, ma inj kêkinj njac bu sênem akinj lau nanj sêwêkainj mwasinj sêndôc tali-nga.

* 1:6: Yom nanj sêto yêc Yom Lênsêm Akwa, nanj sêto nja Yom Hibru, ma tinjambu lau Israel-nga sem kwi sip Yom Griki, ma sêsam trenslesan dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whinj njanbatinj danj njanamba, nanj tôc asê bu yom dau menj akênj Septuagint. Têtj njatô yom nanj yêc Septuagint ma yom nanj yêc Hibru Baibel sêso dau.

2

Dayob daun bu daso mwasiñ dandöc tanli-nga dom

¹ Tu dinan-nga dec yom nanj Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac danğö ñawaê su, nan daköc tidöñ lhac neñ gauc ñapañ, bu daso Anötö ndê mwasiñ dom. ² Gauc nem abanji Israel-nga nanj anjela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têtj ñac. Yom dau in yom ñambwa dom. Bu ñac si asa nanj kégili yomsu dau ñadañ, me dangapêc têtj Anötö, nanj tap ñagéyô sa tu gêtj dinan-nga. ³ Bocdinañ yac lau têtj kwahic dec-nga bu dapuc dömwêñ Anötö ndê mwasiñ atu nanj kôm tu nem yac si-nga, dec ñalêñ mba bu dalhó su yêc in ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiñ dau su, ma lau nanj sêñgô sa in y whasun solop, nanj sic dulu têtj yac ma sêpuc döñ bu yomandô. ⁴ Ma Anötö dau puc yom dau döñ bocdec bu. In kêtj ñaclai têtj lau nanj sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêtj daló ti gêtj atu-tu tidau-tidau, ma in puc ñac döñ ña ñalau Dabuñ ndê mwasiñ tidau-tidau, nanj gic sam têtj ñac tôm in ndê atac whin.

Yisu menj ti ñamalac bu kôm Anötö ndê lêtj nem yac si-nga ñandô sa

⁵ Yom pi têtj wakuc, nanj yac asôm asê su. Ma têtj ndoc dau menj sa, nanj goc anjela danj oc sênem gôlinj dom. ⁶ Magoc gauc nem yom nanj ñamalac danj sôm têtj Anötö, nanj sêto yêc bocdec bu:

Yac ñamalac yac sake dec am gauc gêm yac ñapañ?

Ma tu sake-nga am yob Adam ndê wakuc yac?

⁷ Ñawasi ti waê nanj am kêtj têtj yac, nanj kêtj bu tap anjela dau si sa.

⁸ Ma am kêtj gêtj hoñ sêsôc yac ñapu. [BW 8:4-6]

Yom nanj sôm bu Anötö kêtj gêtj hoñ sêsôc yac ñamalac ñapu, nanj hêganöñ gêtj hoñ nanj Anötö kêtj. Tigen kwahic dec dalic gitôm gêtj hoñ sêsôc yac ñapu su dom. ⁹ Magoc yac dalic Yisu, nanj Anötö kêtj sip nom menj, dec hu ndê waê nanj hóc gêlêc anjela si su, nanj sinj, ma menj ti ñamalac. Ma in mbac ndu tu lau hoñ si sac-nga, kékuc Anötö ndê lêtj êmwasiñ lau-nga, dec Anötö unj in sa tiyham, ma kêtj waê ti ñawasi atu têtj in. ¹⁰ Bu Anötö tac whin bu êmasañ lêtj bu lau daêsam sêti in atuñgaci ti atuwêi, ma sêtap in ndê ñawasi sa. Ma lêtj dau ñandô sa bocdec bu, Yisu ti ñamalac ma hóc ñandê atu e mbac ndu. Ma ñalêñ dinan Anötö gêlic in gitôm solop bu ti ñadau nem lau si-nga. Anötö kêmasaanj gêtj hoñ, ma gêtj hoñ sêmbo tu in-nga, ma bocdinañ lêtj kain dinan gic in ñawaê solop.

¹¹ Yisu kékuc lêtj dinan bu kôm lau sêti dabuñ, ma lau nanj sêti dabuñ kwahic dec sêsam Anötö bu ñac si Damba sêwhin in. Tu dinan-nga Yisu maya dau dom bu sam ñac

bu in ndê asii ti lhuwêi. ¹² Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Aô oc wahoc am nem waêm asê têtj aô neñ asidôwai ti lhuwêi,

ma wanem wê wampin am-nga yêc gôlôwac dabuñ angô-nga. [BW 22:22]

¹³ Ma yom danj tiyham sôm:

Aô oc wakêtj whin Anötö. [Ais 8:17]

Ma danj tiyham yêc bocdec bu:

Alic aô dec galhac gawhinj balêkoc nanj Anötö kêtj têtj aô. [Ais 8:18]

¹⁴ Balêkoc nanj Yisu sôm yom dinan hêganöñ ñac, nanj ñamalac ti dac ma ñamsôm. Tu dinan-nga dec in ti ñamalac gitôm ñac, ma mbac ndu gitôm ñamalac. Ma in ndê mbac ndu ma tisa akêtj lau batê-nga ña-ñahu andô, nanj bu ku Sadan, nanj ti ñaclai dambac ndu-nga ñadau, nanj dulu. ¹⁵ Ma lau nanj sêtôc dambac ndu e gêtj dau kôm ñac sêmbo sêtôm lau nanj sêndöc gapocwaló ñapañ, nanj Yisu ndê gwelenj dinan kêgapwêc ñac su.

¹⁶ Gêtj dau tîc dau yêc awê bu in kôm tu bu nem anjela sa-nga dom, magoc in kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa. ¹⁷ Ñalêñ tigen yêc bu Yisu nem in ndê asii ti lhuwêi nom-nga sa ñapep, ma nem akij ñac yêc Anötö anğô-nga gitôm dabuñsiga ñayah nanj tôm bu tawaló ñac, ma tôm bu êmasañ lêtj bu Anötö suc ñac si sac kwi-nga. Ma ñalêñ dau bocdec, têtj ndoc in mbo nom, nanj in ti ñamalac ma mbo gitôm ñac, ma kêsahê gêtj hoñ gitôm ñac sêñsahê. ¹⁸ Bu in dau kêsahê ñawapac lêtôm-nga su, ma tu dinan-nga in gitôm bu nem yac lau nom-nga sa têtj ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hóc gêlêc Moses ndê su

¹ Bocdinañ anej asidôwai dabuñ, nanj datap Anötö ndê galem undambê-nga sa dawhinj daun, aköc gauc pi Yisu. In têtj sa menj gitôm aposel gêm Anötö anğô, ma ti yac neñ ðabuñsiga atu nanj kalhac Anötö anğô-nga tu yac-nga, tôm yom nanj yac dakêtj whin ti dahoc asê. Kwahic dec aô bu wasôm têtj mac bu akêtj in lhac nem gauc ñamata. ² Anötö kâyaliñ Yisu sa ma in gêm ndê gwelenj ñapep e gic dabinj, tôm Moses gêm in ndê gwelenj ma gêm akij Anötö ndê lau Israel-nga ñapep enj. ³ Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hóc gêlêc Moses ndê su, ma tu dinan-nga dec akêtj Yisu lhac nem gauc ñamata. Ñalêñ tigen, yac datoc ñamalac nanj kwê andu, nanj sa hóc gêlêc andu nanj in kwê, nanj su. ⁴ Bu andu danj dau kwê dau dom, ñamalac kwê-nga mbo. Magoc gêtj hoñ ñahu, nanj Anötö dau.

⁵ Moses kôm in ndê gwelenj hoñ ñapep mbo Anötö ndê lau Israel-nga ñalôm, ma hoc yom asê gwanan pi gêtj nanj tinambu Anötö oc tîc tiawê. In kôm gwelenj dau gitôm

Anötö ndê ñgac akij ñambwa. ⁶ Magoc Kilisi in Anötö ndê Atunḡac solop, ma kôm ndê gwelen ñapep ma yob Anötö ndê lau gitôm ñac si ñagólôḡ. Ma yac bu dasap neḡ dakêḡ whinḡ dônḡ ñanḡa ti neḡ ñalôm neḡ dônḡ, ma mayanḡ dauḡ dom pi mwasinḡ naḡ tanḡkwê bu datap sa tu Yisu-ñga, dec yac oc datí Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neḡ dakêḡ whinḡ dônḡ-ñga

⁷ Tu dinanḡ-ñga dec akôc gauc ñapep pi yom naḡ Ñalau Dabuḡ sôm, naḡ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anḡô Anötö awha, ⁸ naḡ ayob bu asôḡ danḡamsuḡ ahuc têḡ inḡ dom, tôm lau Israel-ñga sêkôm têḡ ndoc sêtap létôm sa, ma sêli dau sa têḡ inḡ yêc gameḡ sawa. ⁹ Yêc dinanḡ mac apami sêlic gêḡ dalô naḡ aô gakôm têḡ ñac gitôm yala 40, tigeḡ sêtec aô ma sêḡsahê aô ñapanḡ ña ñac si mêtê sac.

¹⁰ Tu dinanḡ-ñga dec aô atac ñandê têḡ lau têm dinanḡ-ñga, ma gasôm têḡ dauḡ, “Ñac si ñalôm ñadandi ñapanḡ, ma sêsap aô dônḡ dom. Ma sêsa aneḡ lêḡ dom.”

¹¹ Ma tu aneḡ atac ñandê-ñga dec kamatiḡ yom tidônḡ bocdec bu, “Ñac oc sêtap têm naḡ aô kayaliḡ sa tu sêḡwhanḡ dau-ñga, naḡ sa dom.” [BW 95:7b-11]

¹² Bocdinaḡ aneḡ asidôwai, mac tigeḡ-tigeḡ ayob daôm bu mêtê sac êḡgalôm nem ñalôm e akêḡ whinḡ gwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali Ñadau dom. ¹³ Anḡilí nem asidôwai hoḡ bu sêsap lêḡ gitêḡ dônḡ ma sêyob dau têḡ mêtê sac, bu kôm ñac si danḡ ndê ñalôm ñadandi sa e inḡ hu Anötö ti ndê lêḡ siḡ dom. Akôm bocdinaḡ tôm bêc hoḡ, bu Anötö kêḡ ñasawa têḡ yac bu dasôc inḡ ndê yom ñapu têḡ têm kwahic dec-ñga. ¹⁴ Bu têḡ têm yac dakêḡ whinḡ tiwakuc, naḡ dalhac ñanḡa ma tanḡkwê Yisu ti dakêḡ whinḡ inḡ ti neḡ ñalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinaḡ dom e dahu nom dindéc siḡ, dec oc tôm dom bu dawêkaiḡ Anötö ndê mwasinḡ atu, naḡ gic lau naḡ sêti Kilisi ndê, naḡ ñawaê. ¹⁵ Gauc nem yom naḡ Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anḡô Anötö awha, naḡ ayob bu asôḡ danḡamsuḡ ahuc têḡ inḡ dom, tôm lau Israel-ñga sêkôm têḡ ndoc sêli dau sa têḡ inḡ. [BW 95:7b-8]

¹⁶ Anḡô su naḡ! Lau naḡ sêḡḡô Anötö awha magoc sêli dau sa têḡ inḡ, ñac asa? Ñac lau naḡ Moses wê ñac sêsa akêḡ gameḡ Isip-ñga sêmen. ¹⁷ Ma lau naḡ Anötö tac ñandê têḡ ñac gitôm yala 40, ñac asa? Ñac lau naḡ sêkôm sac ñapanḡ, ma sêmbac ndu sêyêc gameḡ sawa. ¹⁸ Ma lau bocke dec Anötö kêmatiḡ yom tidônḡ pi ñac, ma sôm bu ñac oc sêtap têm naḡ inḡ kêyalinḡ sa tu sêḡwhanḡ dau-ñga, naḡ sa dom? Inḡ sôm yom dinanḡ hêḡanônḡ lau naḡ danḡapêc têḡ inḡ. ¹⁹ Yom dau tóci tiawê têḡ yac bu ñac sêtôm dom bu sêtap

inḡ ndê têm sêḡwhanḡ dau-ñga sa, ñahu bu ñac sêkêḡ whinḡ dom.

4

Anötö oc kêḡ lau sêkêḡ whinḡ-ñga sêḡwhanḡ dau

¹ Yom naḡ Anötö gic bata pi têm tu inḡ ndê lau sêḡwhanḡ dau-ñga, naḡ gacgeḡ yêc. Tu dinanḡ-ñga dayob dauḡ ñapep bu Anötö lic yac hoḡ datôm bu datap mwasinḡ dau sa, ma yac neḡ danḡ so gêḡ dau dom. ² Bu ñawaê ñayham pi gêḡ naḡ Anötö gic bata, naḡ yac dangô su, gitôm abanḡi Israel-ñga sêḡḡô yom naḡ inḡ gic bata têḡ ñac. Ñac sêḡḡô, magoc sêkêḡ whinḡ dom, ma bocdinaḡ yom dau gêm ñac sa dom. ³ Bu yac lau naḡ dakêḡ whinḡ, naḡ datôm bu datap Anötö ndê mwasinḡ tanḡwhanḡ dau-ñga sa, magoc lau naḡ sêkêḡ whinḡ dom, naḡ oc sêso, tôm Anötö ndê yom naḡ sêto yêc bocdec bu:

Tu aneḡ atac ñandê-ñga dec kamatiḡ yom tidônḡ bocdec bu, “Ñac oc sêtap têm naḡ aô kayaliḡ sa tu sêḡwhanḡ dau-ñga, naḡ sa dom.” [BW 95:11]

Têm dau Anötö kêmatiḡ tidônḡ têḡ ndoc inḡ kêḡ undambê ti nom, ma gic dabiḡ gêḡ hoḡ. ⁴ Bu yêc Anötö ndê yom naḡ sêto yêc, naḡ sêto yom danḡ pi bêc ti-7-ñga bocdec bu:

Têḡ bêc ti-7-ñga Anötö ndê gwelen hoḡ pacndê, ma inḡ kêwhanḡ dau. [Gen 2:2]

⁵ Ma inḡ sôm yom pi lau danḡapêc, tôm yom naḡ gato yêc ñahô-ñga su, naḡ yêc bocdec bu: Ñac oc sêtap têm naḡ aô kayaliḡ sa tu sêḡwhanḡ dau-ñga, naḡ sa dom. [BW 95:11]

⁶ Bocdinaḡ Anötö ndê mwasinḡ tanḡwhanḡ dau-ñga gacgeḡ yêc tu bu lau têm kwahic dec-ñga sêtap sa-ñga. Anötö gic bata mwasinḡ dau têḡ abanḡi Israel-ñga, ma sêḡḡô ñawaê ñayham pi gêḡ dau, magoc sêtap sa dom, ñahu bu ñac danḡapêc têḡ inḡ. ⁷ Ma tinḡambu yala daêsam giḡḡa su, goc Anötö sôm ndê yom sa Kinḡ Dawid whasunḡ, tôm gato su bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anḡô Anötö awha, naḡ ayob bu asôḡ danḡamsuḡ ahuc têḡ inḡ dom. [BW 95:7b-8]

Gêḡ dau tóci asê bu Anötö kêmatiḡ têm wakuc bu lau sêḡḡô inḡ awha ma sêsôc ñapu, dec sêtap inḡ ndê mwasinḡ sêḡwhanḡ dau-ñga sa. Ma têm dau, inḡ bêc dau dindéc.

⁸ Yom hoḡ dinanḡ hêḡanônḡ têm naḡ Josua wê abanḡi Israel-ñga sêsôc gameḡ Kanan-ñga si dom. Bu bocdinaḡ, dec Anötö oc sôm yom tinḡambu, pi têm danḡ tiyham tu dakêḡ danḡ inḡ ndê awha-ñga lec dom. ⁹ Tu dinanḡ-ñga tanḡyalê bu Anötö ndê lau si têm sêḡwhanḡ dau-ñga gacgeḡ yêc, tôm bêc ti-7-ñga naḡ Anötö dau kêwhanḡ dau. Ma yac lau têm kwahic dec-ñga datôm bu datap têm dau sa. ¹⁰ Bu asa naḡ tap Anötö ndê mwasinḡ êḡwhanḡ dau-ñga sa, naḡ kêwhanḡ dau yêc inḡ dau

ndê gwelen,* tòm Anötö dau kêwhañ dau têtj ndoc in ndê gwelen kêj undambê ti nom-nga pacndê. ¹¹ Tu dinan-nga dec tañsahê njanja bu datap mwasinj dinan sa, ma dayob daun napep bu yac neñ danj danjapêc têtj Anötö ndê yom, ma peñ tòm abanj Israel-nga dom.

¹² Yac datôm dom bu tañsau Anötö. Bu in ndê yom in gitôm gêtj tali, ma kôm gwelen ti ñaclai mbo. Yom dau in ñamata hôc gêlêc bien ñamata danja lu-lu su, nanj gitôm bu kunj yac ma sê yac neñ ñalôm ñagêtj honj kic-kic. Ma ñalêñ tigerj Anötö ndê yom gitôm bu êñsahê yac neñ gauc ti gêtj honj nanj yêc yac neñ ñalôm ma kôm gwelen pi yac neñ gatunj. ¹³ Gêtj nom-nga me undambê-nga danj oc tòm bu sinj dau têtj Anötö dom. Kwahic dec in gêlic gêtj honj yêc awê eñ, ma têtj têtj ñambu-nga yac tigerj-tigerj oc dalhac in angô-nga bu dawhê gêtj honj nanj dakôm, nanj sa têtj in.

Yisu ti yac neñ dabuñsiga atu

¹⁴ Yac neñ dabuñsiga atu mbo, nanj Yisu, Anötö Atu dau. In pi undambê gi su ma kalhac Anötö angô-nga. Bocdinanj in ñayham bu yac gauc nem in ñapanj tu bu puc yac dôñ ma dasap yom ñandô nanj lau sêkêñ whin-nga sêhoc asê pi Kilisi, nanj dôñ njanja. ¹⁵ Bu yac neñ dabuñsiga dau kêsahê létôm ti saê honj tòm yac tañsahê, magoc in kôm sac danj dom. Bocdinanj dec in gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. ¹⁶ Tu dinan-nga datigasuc yac neñ mwasinj ñadau Anötö ti neñ atac pa su, tu bu datap in ndê tawalô sa-nga, ma tu datap in ndê mwasinj sa bu puc yac dôñ têtj têtj bocke nanj létôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabuñsiga nom-nga

¹ Lau Israel-nga sêñyalinj lau sa sêti si dabuñsiga atu-tu bu sênem akinj Anötö sênem ñac angô, ma bu sêkêñ da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ñagêyô-nga. Ma ñgac bocke nanj sêñyalinj in sa ti dabuñsiga atu, nanj ñamalac gitôm in ndê asidôwai Israel-nga. ² In ndê gauc ti licwalô gitôm ñac si, ma bocdinanj in gitôm bu tawalô ti kôm métê malô têtj lau gauc pôc ma lau nanj sêñkuc Anötö ndê lêtj napep dom. ³ Ma tu in gitôm in ndê asidôwai nom-nga, dec in gic waê bu kêñj da ya ô dau ndê sac ñagêyô, ma tu lau si-nga bocdinanj. ⁴ Gwelenj dabuñsiga-nga in gwelenj tiwaê, ma oc tòm dom bu

ñamalac danj kôc gwelenj dau sa tòm in dau ndê atac whin. Anötö bu êñyalinj in sa tòm in kêgalêm ti kêyalinj Aron sa, dec oc tòm bu in ti dabuñsiga atu.

Kilisi ndê gwelenj dabuñsiga-nga

⁵ Nalêñ tigerj Kilisi po dau sa bu ti dabuñsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêyalinj in sa, ma sôm yom têtj in, tòm sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aô neñ atuñgac solop, ma aô gati am Damam. [BW 2:7]

⁶ Ma Anötö ndê yom danj tiyham nanj sôm têtj Kilisi bocdec bu:

Am dabuñsiga mbo ñapanj-nga, nanj kêkuc dabuñsiga atu Melkisedek.* [BW 110:4]

⁷ Têtj ndoc Yisu menj mbo nom tòm ñamalac, nanj in têtj mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awha atu têtj Anötö, nanj ndê ñaclai yêc tòm bu êngaho in su yêc ñandê dambac ndu-nga. Ma tu in toc Anötö sa ma sôc in ndê yom honj ñapu-nga, dec Anötö kôc in ndê mbec sa. ⁸ Yisu in Anötö ndê Atu yomandô, tigerj in menj ti ñamalac, ma ñandê nanj in hôc dec kédôhônj in pi lêtj danjanj wambu Anötö-nga. ⁹ Lêtj dinanj gic dabinj in bu ti lau nanj danja wambu in, nanj si ñahu sêtap Anötö ndê mwasinj nem ñac si, ti sêndôc tali ñapanj-nga sa. ¹⁰ Ma bocdinanj dec Anötö kêyalinj in sa ti lau si dabuñsiga atu, nanj kêkuc Melkisedek.

Dayob daun bu dakêñ whin tòm balêkoc dedec ñapanj dom

¹¹ Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-nga, magoc yac alic bu mac nem danjamsunj kwa njanja, ma oc tòm dom bu mac anjalê yom dau ñapep. ¹² Bu mac akêñ whin ñasawa balinj su, ma oc tòm bu mac andôhônj yom ñandô pi Kilisi têtj lau ñatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom nanj sêndôhônj têtj lau sêkêñ whin-nga wakuc, ma tu dinan-nga mac apônda lau bu sêndôhônj mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec nanj sêñôm su ñapanj, ma sêtôm dom bu sêñej gô me bockoc. ¹³ Ma lau nanj sêtôm balêkoc dedec nanj sêñôm su ñambwa, nanj sêtôm dom bu sêñyalê métê bocke in métê gitêñ me métê sac. ¹⁴ Magoc lau nanj sêsap Anötö ndê yom dôñ ma sêndôhônj ñapanj, nanj sêtôm bu sêñyalê ñayham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu nanj sêñej gêtj danen-nga njanja.

* **4:10:** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônj lau sêmbac ndu ma sêñwhañ dau yêc gwelenj nom-nga lec dom. In hêganônj lau nanj sêtap Anötö ndê mwasinj nem ñac si-nga sa, ma sêñyalê bu in gêlic ñac tòm lau gitêñ tu ñac si sêkêñ whin-nga. Bocdinanj sêñwhañ dau yêc gwelenj nanj ñac dau sêkôm munj-nga, nanj sêñsahê bu sêti lau gitêñ ña ñac dau si licwalô, ma ña lêtj yomsu-nga. * **5:6:** Aron ti lau Israel-nga si dabuñsiga honj sêsa akêñ Liwai ndê tonj, magoc Yisu sa akêñ Juda ndê tonj kêkuc in apañgac Kinj Dawid. Melkisedek bocdinanj in sa akêñ Liwai ndê tonj dom. In Kinj Salem-nga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam in bu Anötö ñaclai ti ñawasi ñadau ndê dabuñsiga. Tu dinan-nga dec ñgac nanj to Hibru sam Yisu bu dabuñsiga kêkuc Melkisedek.

6

1-2 Gauc nem yom pi Kilisi nan tandôhôn têtj lau nan sêkêj whin tiwakuc. Tandôhôn ñac bu sênem si ñalôm kwi, ma sêhu mêtê sac nan gic waê bu sêninnga, nan sinj, ma sêkêj whin Anôtô. Tandôhôn ñac pi busanju ma pi mêtê dakêj aman sac lau-nga, yom datisa akêj lau batê-nga, ma yom pi Anôtô ndê bêc êmatôc lau-nga, nan in oc kic ñac si yom pi gamen bocke bu sêndôc ñapan-nga. Magoc yom hon dinan gic lau sêkêj whin-nga wakuc ñawaê, ma aô tac whin bu dasôm yom kainj dinan ñapan dom. Aô tac whin bu dalom yom nan gic lau sêkêj whin ñannga-nga ñawaê. ³Ma Anôtô bu lic ñayham, dec yac oc dakôm bocdinan.

Puc dahu nenj dakêj whin sinj dom-nga

⁴Ñamalac nan bu kêtj whin Yisu, magoc tinjambu puc dômbwê in, nan dec oc ñalêj ñawapac bu danem in kwi tiyham. Yomandô. Asa nan kêyalê Kilisi ndê ñawaê ñayham tidôn su, ma tap mwasin undambê-nga sa, ma kôc Nalau Dabun su, ⁵ma ngô Anôtô ndê yom ma kêsahê bu yom ñayham, ma gêlic Anôtô ndê ñaclai atu nan in oc tôc tiawê têtj têtj nambu-nga, ⁶magoc tinjambu tec gêj hon dinan ma hu ndê kêtj whin sinj, dec oc ñalêj ñawapac bu danem in kwi tiyham. Bu in kêsahê mwasin hon dinan su, magoc tinjambu puc dômbwê, nan tôm in dau bu ndic Anôtô ndê Atu pi a gicso tidim tilu-nga, ma su in sinj yêc lau hon anjô-nga. Ma tu dinan-nga dec in gic waê bu ninja.

⁷Ñamalac nan kêsahê Anôtô ndê mwasin tidau-tidau, ma sa ndê lêtj kêtj Anôtô ndê atac whin, nan gitôm ôm nan u gic sip ñapan e gêm ñandô ñayham tu ñadau-nga. Anôtô oc nem mbec ñamalac kainj dinan. ⁸Ma ôm nan u gic sip ñapan, magoc kwan ñakwa-ñakwa ñambwa hóc ahuc, nan ôm ñadau oc lic bu nom sac, ma pucbo in bu tisac, ma kêtj ya nenj su.

⁹O yac mba lau atac whin-nga, yac asôm yom dinan bu akêj puc mac, magoc yac akêj whin bu mac oc asa nem lêtj ñapep, ma akôm mêtê nan gic lau nan sêtap Anôtô ndê mwasin nem ñac si-nga sa su, nan ñawaê. ¹⁰Bu Anôtô kôm mêtê gitêj enj, ma gwelen nan mac akôm ñapan am in anjô, tu bu anem akinj lau dabun, ma atôc nem atac whin ñac-nga asê, nan in oc tôm dom bu êjlinj sinj. ¹¹Yac atac whin bu mac lau tigen-tigen asap nem lêtj ñayham dinan dôj ñapan. Akôm bocdinan e mac nem têtj ambo nom-nga pacndê, dec mac oc atap mwasin atu nan mac akêj batam ambo, nan sa. ¹²Yac atec bu mac lic ñakam sa e mac nem akêj whin ñandô mba. Akôc gauc pi lau nan sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkêj whin dôj e sêtap mwasin atu nan Anôtô gic bata têtj

ñac, nan sa. Anjuc lau kainj dinan si lêtj, bu in dôhôn ñayham.

Yom nan Anôtô gic bata, nan tidôn su

¹³Gauc nem yom nan Anôtô gic bata têtj Abraham. Anôtô puc yom dau dôj ña in dau ndê ñaê, ñahu bu ñaê dan nan hóc gêlic in ndê ñaê su, nan yêc dom. In gic bata yom têtj Abraham, tôm sêto yêc bocdec bu:

¹⁴Yomandô aô wanem mbec am, ma wakôm am nem wakuc sêpsôwec sêti daêsam ñandô. [Gen 22:17]

¹⁵Ma tinjambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hôtj yom dau ña-ñandô e in tap sa.

¹⁶Mac anyalê lau nom-nga si lêtj sêmatin yom tidôn-nga. ñac oc sêta ñamalac nan ndê ñaclai hóc gêlic ñac dau si su, nan ndê ñaê asê tu bu sêpuc si yom dôj-nga. Ma ñalêj dinan oc tôm dom bu ñamalac dan sêd ñac si yom me sêsêj su. ¹⁷Ma ñalêj tigen Anôtô puc yom nan in gic bata têtj Abraham, nan dôj ña in dau ndê ñaê. ñahu bu in bu tôc asê têtj yac lau nan dawêkainj yom nan in gic bata têtj Abraham, nan ña-ñandô, bu in gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêtj nan in gic bata tu êmwasin yac-nga. ¹⁸Ñalêj dinan Anôtô gic bata yom, ma puc yom dau dôj. In gitôm dom bu senj gêj lu dinan su, me ênsau yac. Ma bocdinan yom dau gitôm bu puc yac lau nan datêtj Anôtô ta, ma tanjkwê in bu nem yac sa, nan dôj. Dalhac ñannga, ma dahôn ñandô ñayham nan dakêj batan dambo, nan ti atac pa su.

¹⁹⁻²⁰Ñandô ñayham nan dakêj batan dambo, nan ñahu Yisu Kilisi. Ma yac nenj dakêj batan in gitôm anja ñadehe nan ndôc tenj, ma tenj yac dôj dalhac tenj. Ma po annga-nga sô yac dôj tam damin Yisu. Ma tôm lau Israel-nga si dabunjsiga ñamata-nga sip po balin nambu-nga yêc Anôtô ndê lôm dabun bu sôc Nalôm Dabun Andô ndi, dec Yisu muj yac pi undambê gi su, ma kalhac Anôtô anjô-nga gitôm yac nenj dabunjsiga atu. Bu in ti yac nenj dabunjsiga nan kêtjuc Melkisedek, ma in oc mbo ñapan.

7

Yom pi dabunjsiga atu Melkisedek

¹Melkisedek in Kin Salem-nga, ma Anôtô, ñaclai ti Nawasi ñadau ndê dabunjsiga atu. In tap Abraham sa ma gêm mbec in têtj ndoc Abraham ku kin nan sêngaho in nêsip Lot su, nan dulu, ma kêsêlêj bu mbu têtj in ndê gamen ndi. ²Ma Abraham whê wapa nan in kêtjaho su yêc kin dinan amba, nan kôc gi tonj amanju, dec kêtj tonj dan têtj Melkisedek, ma in dau kôc tonj 9. Ñaê Melkisedek ñahu bu Kin Lêtj Gitêj-nga, ma ñaê Kin Salem-nga ñahu bu Kin Yom Malô-nga. ³Yêc Anôtô ndê yom nan sêto yêc, nan datap yom dan sa pi Melkisedek dinda me damba me apai si

ɲadênanɲ dom. Ma datap yom danɲ sa pi inɲ ndê bêc dinda kôc inɲ-nga me bêc mbac ndu-nga dom. Magoc tòm Anötö ndê Atu nanɲ mbo ɲapanɲ, ma inɲ ndê tèm oc pacndê dom, nanɲ dalic Melkisedek gitôm dabuɲsiga mbo ɲapanɲ-nga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuɲsiga akêɲ Liwai ndê tonɲ, nanɲ su

⁴ Alic gêɲ nanɲ tôte asê bu Melkisedek inɲ dabuɲsiga ti waê atu. Abraham inɲ lau Israel-nga honɲ si damba, magoc inɲ toc Melkisedek sa têtɲ ndoc inɲ whê wapa nanɲ inɲ kégaho su yêc ɲacyo amba, nanɲ kôc gi ti tonɲ amanɲlu, ma kêtɲ tonɲ danɲ têtɲ inɲ. ⁵ Ma gauc nem lau akêɲ Liwai ndê tonɲ, nanɲ sêti dabuɲsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-nga honɲ sêsa akêɲ Abraham, magoc ɲac si yomsu danɲ sôm tidônɲ bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gêɲ kôc ndi tonɲ amanɲlu, ma sêkêɲ tonɲ danɲ têtɲ lau Liwai. ⁶ Magoc Melkisedek, nanɲ sa akêɲ Liwai ndê tonɲ dom, nanɲ kôc wapa tonɲ danɲ yêc ɲac honɲ apangac Abraham, ɲac nanɲ Anötö kêmatinɲ pwac whinɲ inɲ. Ma tinambu Melkisedek gêm mbec Abraham. ⁷ Ma hac yonɲ tanɲalê bu ɲamalac nanɲ gêm mbec lau ɲatô, nanɲ ndê waê hôc gêlêc lau nanɲ inɲ gêm mbec, nanɲ si su. ⁸ Ma alic su nanɲ. Lau dabuɲsiga akêɲ Liwai ndê tonɲ sêkôc wapa tonɲ danɲ yêc ɲac si asidôwai Israel-nga, magoc ɲac sêmbac ndu. Magoc Melkisedek kôc wapa tonɲ danɲ yêc ɲac honɲ si apangac Abraham, ma datap yom danɲ sa pi Melkisedek ndê bêc mbac ndu-nga yêc Anötö ndê yom nanɲ sêto yêc, nanɲ dom. ⁹ Ma gêɲ danɲ whinɲ. Liwai ndê lau wakuc nanɲ sêti dabuɲsiga ma sêkôc wapa tonɲ danɲ yêc lau Israel-nga, nanɲ oc tòm bu dasôm bu ɲac dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkêɲ wapa tonɲ danɲ têtɲ inɲ. Nahu bu lau Liwai si apangac Abraham kêtɲ wapa tonɲ danɲ têtɲ Melkisedek gêm ɲac honɲ anɲô. ¹⁰ Bu têtɲ tèm Melkisedek tap Abraham sa, nanɲ Liwai dau yêc Abraham ndê dac dôɲ yêc.

Yisu ndê gwelêɲ dabuɲsiga-nga hôc gêlêc lau Liwai si su

¹¹ Aron ma lau honɲ akêɲ Liwai ndê tonɲ nanɲ sêti dabuɲsiga Israel-nga, nanɲ si sakinɲ ɲahu yêc pwac akwa yomsu-nga. Magoc sakinɲ dau gitôm dom bu ndic dabinɲ Anötö ndê lau. Tu dinanɲ-nga dec Anötö kêtɲ Yisu ti dabuɲsiga nanɲ ndê sakinɲ kêtɲc lau Liwai si dom, magoc kêtɲc Melkisedek ndê. ¹² Anötö kêtɲ sakinɲ wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinanɲ dec inɲ gic waê bu kêtɲ yomsu wakuc bu puc sakinɲ wakuc dau dôɲ. ¹³ Bu Yisu, nanɲ yom dindec hêganônɲ, nanɲ sa akêɲ Liwai ndê tonɲ dom. Inɲ sa akêɲ lau Israel-nga si tonɲ danɲ dau-nga, nanɲ si danɲ ti dabuɲsiga dom. ¹⁴ Mba. Yac tanɲalê su bu yac neɲ Pômdau sa akêɲ Juda ndê tonɲ. Ma Moses to yom danɲ nanɲ hêganônɲ lau akêɲ Juda ndê tonɲ bu sêti dabuɲsiga-nga lec dom. ¹⁵ Magoc

Yisu ti dabuɲ-siga kêtɲc Melkisedek, dec tôte asê tiawê bu inɲ dabuɲsiga pwac wakuc-nga.

¹⁶ Yisu ti dabuɲsiga kêtɲc yomsu nanɲ kêtɲ gwelêɲ dau têtɲ Liwai ndê wakuc tawasê, nanɲ dom. Magoc inɲ ti dabuɲsiga tu ɲaclai mbo tali ɲapanɲ-nga nanɲ Anötö kêtɲ têtɲ inɲ-nga.

¹⁷ Bu Anötö ndê yom whê gêɲ dau sa, tòm sêto yêc bocdec bu:

Am dabuɲsiga mbo ɲapanɲ-nga, kêtɲc dabuɲsiga atu Melkisedek. [BW 110:4]

¹⁸ Bocdinanɲ yomsu akwa nanɲ hêganônɲ lau Liwai si gwelêɲ dabuɲsiga-nga, nanɲ Anötö seɲ su. Nahu bu yomsu dau ndê ɲanɲa mba, ma tòm dom bu nem lau danɲ sa. ¹⁹ Yomandô. Sakinɲ pwac akwa-nga dinanɲ gic dabinɲ gêɲ danɲ me kôm tisolop su dom. Magoc Kilisi ndê sakinɲ dabuɲsiga-nga hôc gêlêc sakinɲ akwa dinanɲ su, ma gêm ɲandô ɲayham tu dakêɲ batanɲ-nga, ma ti lêtɲ datigasuc Anötö-nga.

²⁰ Ma Anötö sôm tidônɲ bu Yisu oc ti dabuɲsiga bu mbo ɲapanɲ. Inɲ kêmatinɲ yom bocdinanɲ pi lau dabuɲsiga nanɲ sêsa akêɲ Liwai ndê tonɲ, nanɲ dom. ²¹ Magoc inɲ kêmatinɲ yom têtɲ Yisu, tòm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidônɲ su, ma inɲ oc seɲ yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, "Am dabuɲsiga mbo ɲapanɲ-nga." [BW 110:4]

²² Bocdinanɲ Anötö kêmatinɲ pwac wakuc nanɲ hôc gêlêc pwac akwa su. Ma inɲ sôm yom tidônɲ pi Yisu, dec kêyalinɲ inɲ sa ti pwac wakuc dau ɲadau.

²³ Dabuɲsiga daêsam sem gwelêɲ sêmboc pwac akwa ɲapu, ɲahu bu danɲ bu mbac ndu, nanɲ danɲ oc kôc inɲ ndê mala. ²⁴ Magoc Yisu ndê gwelêɲ dabuɲsiga-nga oc yêc ɲapanɲ, ɲahu bu inɲ mbo tali ɲapanɲ. ²⁵ Ma bocdinanɲ lau nanɲ sêtigasuc Anötö tu inɲ-nga, nanɲ Yisu gitôm andô bu nem ɲac si. Nahu bu inɲ mbo tali ɲapanɲ, ma tòm bu nem ɲac awha têtɲ Anötö.

²⁶ Gauc nem yac neɲ dabuɲsiga atu Yisu. Inɲ dabuɲ, inɲ ndê giso mbasi, inɲ ndê lêtɲ ɲawasi enɲ, ma Anötö toc inɲ sa hôc gêlêc lau sac nom-nga ma kôc inɲ sa pi undambê gi. Tu dinanɲ-nga dec inɲ †dabuɲsiga ɲayham solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. ²⁷ Dabuɲsiga nom-nga h onɲ sêkêɲ da ya tu sac-nga tòm bêc honɲ. Sêkêɲ tu ɲac dau si sac-nga munɲ, goc sêkêɲ tu lau ɲatô si-nga kêtɲc. Magoc Yisu inɲ bocdinanɲ dom, bu inɲ dau ndê sac mbasi, ma inɲ kêtɲ dau ti da tu lau si sac-nga dim tigenɲ enɲ. ²⁸ Bu Moses ndê yomsu kêyalinɲ lau sa sêti lau Israel-nga si dabuɲsiga atu-tu, nanɲ sêpônɲa gauc ti licwalô, tòm ɲac si asidôwai nom-nga. Magoc Yisu, nanɲ tinambu Anötö sôm yom tidônɲ dec kêyalinɲ inɲ sa ti yac neɲ dabuɲ-siga, nanɲ Anötö dau ndê Atu. Ma i ɲ gic dabinɲ Anötö ndê lêtɲ nem yac si-nga, dec ti dabuɲsiga ɲayham andô, nanɲ oc mbo ɲapanɲ.

8

Yisu in dabujsiga pwac wakuc-nga

¹Yom hon nan yac asôm, nan njahu bocdec. Yac nen †dabujsiga atu mbo, nan ndôc Anötö Nwasi ti Nclai Ndadu ndê andô-nga yêc undambê. ²Ma in gêm ndê sakin mbo lôm dabuñ nan ñamalac sêkwê, nan dom, magoc mbo lôm dabuñ ñandô nan Pômdau dau kwê kalhac undambê. ³Dabujsiga atu tu hon nan lau Israel-nga sênyalin ñac sa, nan si gwelen bu sêkên da danje ti da ya ô sac-nga. Tu dinan-nga dec Yisu, nan ti yac nen dabujsiga atu, nan gic waê bu kên da bocdinan. ⁴In bu mbo nom, dec oc ti dabujsiga dom, bu dabujsiga nom-nga nan sêkôm gwelen sêkên da-nga tôm yomsu sôm, nan dec sêmbo. ⁵Ma lôm dabuñ nan dabujsiga nom-nga sêkôm gwelen sêmbo, nan gitôm ñagatu ñambwa, nan gêm dôhôn lôm dabuñ undambê-nga. Bu têt ndoc Moses bu kwê bac dabuñ sa, nan Anötö gic atu ma whê sa têt in bocdec bu:

Yob daôm bu êmasan gêt hon êñkuc ñagatu nan gatôc têt am yêc Lôc Sainai. [Eks 25:40]

⁶Magoc sakin nan Anötö kên têt Yisu, nan hóc gêlêc dabujsiga pwac akwa-nga si sakin. Bu pwac wakuc nan Yisu ti ña-ñgac ñalhu-nga, nan hóc gêlêc pwac akwa su. Ma gêt nan pwac wakuc gic bata bu datap sa, nan hóc gêlêc pwac akwa ndê su.

⁷Anjô su nan. Pwac ñamata-nga bu ña-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu êmatin pwac wakuc dom. ⁸Magoc Anötö gêlêc ñagôlin pwac akwa-nga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Alic su nan. Bêc oc men sa, nan aô oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-nga ma lau †Juda-nga.* ⁹Oc tôm pwac nan kamatin gawhin ñac si apai têt ndoc aô aman wê ñac sêsa akên gamen Isip-nga sêmen, nan dom.

Ñac sêsôc aô nen yom pwac dinan-nga ñapu dom, ma tu dinan-nga dec aô Pômdau gasôm bu wapuc dômwên ñac.

¹⁰Magoc têt têt pwac akwa-nga pacndê, nan aô Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-nga, nan bocdec bu. Aô oc wakên nen yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. Aô oc wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aô nen lau.

¹¹Têt dinan, oc tôm dom bu ñamalac dan êndôhôn in ndê asidôwai me lau menpan in-nga, ma sôm têt ñac, ‘Anyalê Anötö ma akôc in sa ti mac nem Pômdau.’ Njahu

bu aô nen lau hon oc sênyalê aô, lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhin.

¹²Ma aô oc tanwalô ñac, ma wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom.” [Jer 31:31-34]

¹³Anötö sam gêt dau bu pwac wakuc, ma ñalên dinan in têt asê bu pwac ñamata-nga tiakwa su. Ma gêt nan tiakwa su, nan kêtin bu hê su ninja.

9

Israel si lôm dabuñ ñasakin

¹Têt têt Anötö kêmatin pwac ñamata-nga whin lau Israel-nga, nan in kên yomsu pi lêt sênem akin in-nga, ma pi †bac dabuñ nan sêkwê yêc nom. ²Ñalôm lu sêyêc bac dabuñ ñalôm. Ñalôm ñamata-nga sêsam bu Ñalôm Dabuñ, ma yakain ti den da-nga ma bolom da-nga sêyêc ñalôm dinan. ³Ma sêkên po balin d an kégalên bu, nan ñalôm ñamata-nga ma tilu-nga kôc. Ma ñalôm tilu-nga sêsam bu Ñalôm Dabuñ Andô. ⁴Yêc ñalôm tilu-nga, alta gol nan sêkên da ñamalau ñayham pi, ma apa pwac yomsu-nga sêyêc. Apa dau sêmasan ña a, ma sêmpan ahuc ña gol. Sêkên lôn gol dan ti bolom mana, ma Aron ndê têt nan mun-nga ñasili puc pi men, ma hoc lu nan Anötö to yomsu amanlu pi, nan sêyêc apa pwac-nga dau ñalôm. ⁵Sêmasan anjela ñagatu lu nan sêsam bu anjela Anötö ndê ñawasi-nga, nan sêlhac apa dau ñahô. Sêmasan inlu ñamakê galam kégatôc apa dau ñampêlhu nan sêsam bu Anötö ndê pôn suc sac kwi-nga, nan ahuc. Ma gêt daêsam yêc, magoc tôm dom bu yac awhê sa yêc bapia dindec.

⁶Têt ndoc sêmasan gêt hon dinan su, nan dabujsiga sem si gwelen sêsôc sêsa sêmbo ñalôm ñamata-nga tôm bêc hon. ⁷Magoc †dabujsiga ñamata-nga tawasê sôc ñalôm tilu-nga, ma sôc tidim tigen yêc yala tigen ñalôm. Ma têt bêc tigen dinan, in sôc gi ma kôc dac tôhôn, bu kên ti da tu sac-nga. In kên tu dau-nga, ma tu sac nan Anötö ndê lau sênyalê dom ma sêkôm-nga. In bu kôc dac dom, dec oc tôm dom bu in sôc ndi. ⁸Ñalên dinan Ñalau Dabuñ bu whê yom sa têt ñac pi pwac akwa bocdec bu. In têt asê bu ñalên mba bu lau sêsôc Ñalôm Dabuñ Andô sêndi, têt têt dabujsiga sêñkuc sakin pwac akwa-nga, ma lôm dabuñ pwac akwa-nga kalhac dôñ kalhac.

⁹Sakin pwac akwa-nga dinan in ti dôhôn têt yac lau têt kwahic dec-nga. Ma têt asê têt yac bu da danje ti da ya nan dabujsiga sêkên tu lau-nga, nan gitôm dom bu kôm lau dau si ñalôm timalô tu ñac si sac-nga. ¹⁰Bu sakin dinan ti ña-yomsu hon hêganôn gêt danen ti danôm-nga, ma lau Israel-nga si lêt

* 8:8: Lau hon nan Anötö kêtalin ñac sa sêti in ndê, nan dasam ñac bu lau Israel-nga. Magoc mun-nga sêwhê dau kôc gi tonj lu, nan sêsam bu Israel ma Juda, ma tonj tigen-tigen sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin ñac-nga. Alic 1 Kin 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

sêngwasin̄ dau n̄wasi sa yêc Anôtô an̄gô-n̄ga. Ma gêy hon dinan̄ in̄ gêy n̄amlic-n̄ga n̄ambwa, bu yêc e pwac wakuc nan̄ Anôtô kên̄ tu nem gôlin̄ yac-n̄ga, nan̄ men̄ sa su nan̄.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-n̄ga

¹¹ Magoc Kilisi men̄ ti dabun̄siga atu, nan̄ ndê sakin̄ n̄a-n̄andô n̄ayham men̄ sa su. Ma lôm dabun̄ nan̄ in̄ sôc gi, nan̄ n̄ayham kêlêc ma hôc gêlêc lôm dabun̄ nan̄ n̄amalac amba sêkwê kalhac nom dindec, nan̄ su. ¹² In̄ gacgen̄ sôc lôm dau Njalôm Dabun̄ Andô gi, magoc in̄ kôc makao n̄atu me nan̄in̄ gapoc si dac bu kên̄ ti da ô sac-n̄ga dom. In̄ sôc gi tidim tigen̄, ma kên̄ dau ndê dac tu bu nemlhi yac nen̄ sac n̄atôp, dec kêmasan̄ lên̄ jambo tan̄li n̄apan̄-n̄ga.

¹³ Pwac akwa yomsu-n̄ga sôm bu lau Israel-n̄ga si dabun̄siga sêkôc nan̄in̄ gapoc ti makao gapoc n̄adac, ma sêngalun̄ whin̄ makao n̄atu dinda nan̄ sêpec ti da ya nan̄ n̄agasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm n̄ac sêti dabun̄ ma n̄amlic n̄awasi sa yêc Anôtô an̄gô-n̄ga. ¹⁴ Magoc Kilisi, nan̄ ndê giso mbasi andô, ma kên̄ dau ti da tên̄ Anôtô tôm Njalau mbo n̄apan̄-n̄ga puc in̄ dôp, nan̄ ndê dac hôc gêlêc dac pwac akwa-n̄ga, ma gêm yac sa n̄andô. Nahu bu in̄ ndê dac kêmasan̄ yac nen̄ n̄alôm n̄awasi sa, ma kêgwasin̄ m êtê sac nan̄ gic waê lên̄ dandin̄an̄-n̄ga, nan̄ su. Ma bocdin̄an̄ datôm bu danem akin̄ Anôtô Tali N̄adau ti atac pa su en̄. ¹⁵ Kilisi kêmasan̄ lên̄ dinan̄, ma bocdin̄an̄ kwahic dec in̄ kalhac Anôtô ma lau nom-n̄ga n̄alhu bu ti pwac wakuc n̄adau. In̄ ndê mbac ndu gêmli lau nan̄ sêmbô pwac akwa n̄apu, nan̄ si sac n̄atôp, ma kêgapwêc n̄ac su yêc sakin̄ mêtê sac-n̄ga. Ma tu dinan̄-n̄ga n̄ac oc sêtap gamen̄ sêndôc t ali-n̄ga nan̄ Anôtô gic bata tên̄ n̄ac, ma kêgalêc n̄ac sa bu sêwêkain̄, nan̄ sa.

¹⁶⁻¹⁷ Gauc nem lau nom-n̄ga si lên̄ sêmatin̄ pwac pi wapa lên̄sêm-n̄ga. Lau nan̄ bu sêwêkain̄ n̄amalac dan̄ ndê wapa lên̄sêm, nan̄ oc sêtap gêy dan̄ sa dom e sênyalê pi n̄andô bu n̄amalac dau mbac ndu su. In̄ bu mbo tali, nan̄ pwac dinan̄ n̄ayom oc gacgen̄ lhac. ¹⁸ Tu dinan̄-n̄ga dec pwac akwa yomsu-n̄ga sôm bu lau Israel-n̄ga sêndic domba ti makao ndu, ma n̄adac ti pwac dau n̄ahu. ¹⁹ Bu Moses tu Anôtô ndê yomsu pwac-n̄ga hon̄ sip bapia, ma sam asê tên̄ lau Israel-n̄ga. Goc in̄ kôc makao n̄atu [ma nan̄in̄] n̄adac ma kêgalun̄ whin̄ bu, sô domba n̄amliclu kokoc pi a n̄asan̄gac dan̄, goc kên̄ sip dac ti bu ma kêbalip pi bapia dau ma pi lau hon̄. ²⁰ Ma sôm, “Pwac nan̄ Anôtô kêmatin̄ whin̄ mac ma gic atu mac bu asôc n̄apu, nan̄ n̄adac dau dindec.” ²¹ Ma n̄alên̄ tigen̄ in̄ kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akin̄ Anôtô-n̄ga, ma

pi dabun̄siga si lôn̄ ti lacihu sakin̄ dabun̄-n̄ga hon̄. ²² Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau Israel-n̄ga si lên̄ sêmasan̄ dau n̄awasi sa-n̄ga, gic atu n̄ac bu sêmbalip dac pi gêy hon̄ bocdin̄an̄. N̄ac bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac sin̄ dom, dec Anôtô oc suc n̄ac si sac kwi dom.

Kilisi kên̄ dau ti da dec gêm yac si

²³ Lau Israel-n̄ga si bac ti gêy sênem akin̄ Anôtô-n̄ga, nan̄ gitôm n̄agatu n̄ambwa bu tôc gêy n̄andô undambê-n̄ga asê tên̄ yac. Ma lau Israel-n̄ga sem dabun̄ gêy nom-n̄ga dinan̄ ma sêkôm gêy dau n̄awasi sa yêc Anôtô an̄gô-n̄ga n̄a domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinan̄ su, dec kên̄ n̄awasi atu tên̄ gêy n̄andô undambê-n̄ga. ²⁴ Bu Kilisi sôc lôm dabun̄ nan̄ n̄amalac sêkwê, nan̄ dom. Ma lôm nan̄ in̄ sôc, nan̄ gitôm gêy n̄andô undambê-n̄ga n̄agatu n̄ambwa dom. Mba. In̄ sôc undambê dau gi, ma kalhac Anôtô an̄gô-n̄ga gêm yac hon̄ an̄ôn̄.

²⁵ Ma Israel si dabun̄siga atu nan̄ sôc Njalôm Dabun̄ Andô ti yala ti yala, nan̄ kôc dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc undambê tidim tigen̄ en̄, ma kôc dau ndê dac solop. ²⁶ In̄ kên̄ dau ti da gitôm dabun̄siga nom-n̄ga sêkên̄ da n̄apan̄ ma n̄apan̄, nan̄ dom. Bu bocdin̄an̄, dec tên̄ ndoc Anôtô kên̄ undambê ti nom ma men̄, nan̄ in̄ oc hôc n̄andê tidim daêsam bocdin̄an̄. Magoc Kilisi gitôm dabun̄siga nom-n̄ga dom. In̄ men̄ ma kên̄ dau ti da tidim tigen̄, tu bu êngaho lau nom-n̄ga si sac n̄agêyô su pi dau. ²⁷ Yac lau tigen̄-tigen̄ tac waê bu dambac ndu tidim tigen̄, ma tin̄ambu yac oc dalhac Anôtô an̄gô-n̄ga bu ên̄sahê yac. ²⁸ Ma n̄alên̄ tigen̄ Kilisi mbac ndu tidim tigen̄ en̄, bu êngaho lau daêsam si sac n̄agêyô su. Ma in̄ oc mbu men̄ tiyham bu hôc n̄andê tu sac-n̄ga tiyham dom, magoc tu bu kên̄ Anôtô ndê mwasin̄ gêm lau si-n̄ga n̄a-n̄andô tên̄ lau nan̄ sêkên̄ whin̄ ti sêkên̄ bata in̄ bu mbu men̄.

10

Kilisi gic da lau nom-n̄ga tidim tigen̄ en̄

¹ Pwac akwa yomsu-n̄ga in̄ gitôm n̄agatu n̄ambwa bu tôc gêy n̄ayham nan̄ oc men̄ sa, nan̄ asê tên̄ yac. Magoc in̄ gêy n̄andô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-n̄ga sêkên̄ da tôm yala hon̄, dec tôc asê bu da kain̄ dinan̄ gitôm dom bu sen̄ lau si sac su, me ndic dabin̄ n̄ac bu sêtigasuc Anôtô. ² Da kain̄ dinan̄ bu nditôm bu ndic dabin̄ lau, dec oc sêkên̄ n̄apan̄ dom. Ma in̄ bu nditôm bu kôm n̄ac si n̄alôm n̄awasi sa yêc Anôtô an̄gô-n̄ga, dec n̄ac oc n̄alôm n̄awapac tu n̄ac si giso-n̄ga tiyham dom. ³ Magoc sêkên̄ da dau tôm yala hon̄, dec kên̄ gauc n̄ac bu n̄ac si sac yêc n̄ac

* **9:13:** N̄ac si mêtê dinan̄ hêganôn̄ n̄amalac nan̄ kêmasec awhê me n̄gac batê, dec kôm in̄ n̄adômbwi sa yêc Anôtô an̄gô-n̄ga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lên̄sêm Akwa.

dôñ yêc. ⁴ Nahu bu makao gapoc ti naniñ si dac gitôm dom bu senj sac su.

⁵ Tu dinañ-nga dec têtñ ndoc Kilisi menj mbo nom, nanj sôm yom asê têtñ Anötö, tòm sêto yêc muñ su bocdec bu:

Am atac whiñ bu sêndic makao ti domba ma sêkêtñ ti da têtñ am lec dom. Magoc am kêmasañ aô daun neñ ñamlic ti ñandô.

⁶ Da ya ti da bocke nanj sêkêtñ tu sac-nga, nanj gic am tanôm dom bocdinañ.

⁷ Ma aô gasôm bu, “O Anötö, lic aô dec gamenñ bu wakôm am nem atac whiñ ñandô sa, tòm yom nanj sêto pi aô muñ su, yêc bapia tilhuñ.” [BW 40:6-8]

⁸ Moses ndê buku yomsu-nga tôtec bocdec bu. Sêkêtñ makao ti domba ti da, ma sêkêtñ da ya ti da tidau-tidau tu sac-nga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiñ bu sêkêtñ da honj dinañ dom, ma gic inñ tandô dom bocdinañ. ⁹ Ma tinjambu Kilisi sôm têtñ Anötö bu inñ dau menj su, bu kôm Anötö ndê atac whiñ ñandô sa. Bocdinañ dec inñ senj lêtñ akwa da-nga su, ma kêmasañ lêtñ wakuc. ¹⁰ Ma Anötö ndê atac whiñ, nanj Kilisi kôm ñandô sa, nanj bocdec bu. Yisu Kilisi kêtñ dau ti da tidim tigen, dec kêmasañ lêtñ bu dati lau dabuñ.

¹¹ Dabuñsiga pwac akwa-nga sêlhac ti sem gwelenj tòm bêc honj, ma sêkêtñ da kainj tigenñ ñapanj, nanj tòm dom bu senj sac su. ¹² Magoc Yisu, nanj ti yac neñ dabuñsiga atu, kêtñ dau ti da dim tigen enj, tu sac têtñ honj-nga, goc gi ndôc Anötö ndê andô-nga. ¹³⁻¹⁴ Nahu bu da tigen dinañ kêmasañ lêtñ bu senj lau nanj inñ bu kôm ñac sêti lau dabuñ, nanj si sac su, ma gic dabuñ ñac bu sêmbo tali ñapanj. Ma kwahic dec inñ hôñ bu Anötö kêtñ inñ ndê ñacyo honj sêsôc inñ gahi ñapu.

¹⁵ Ma Nalau Dabuñ hoc yom ñandô asê pi gêtñ dau whiñ, tòm yom danj nanj sêto yêc bocdec bu:

¹⁶ Magoc têtñ têtñ pwac akwa-nga pacndê, nanj aô Pômdau, oc wamatiñ pwac wakuc wawhiñ lau Israel-nga, nanj bocdec bu. Aô oc wakêtñ aô neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. [Jjer 31:33]

¹⁷ Ma tinjambu inñ gic têtñ yom ma sôm yom bocdec:

Aô wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom. [Jjer 31:34]

¹⁸ Bocdinañ, Pômdau sôm bu suc yac neñ sac kwi, ma tu dinañ-nga dec dapônda dabuñsiga danj bu kêtñ da tu sac-nga tiyham dom.

Kilisi kêmasañ senj datigasuc Anötö-nga

¹⁹ Tu dinañ-nga asidôwai, datigasuc Anötö ti neñ atac pa su, gitôm dasôc Nalôm Dabuñ Andô dandi, tu dac nanj Yisu kêc siñ-nga. ²⁰ Muñ-nga, po balinj danj kêgalêtñ nanj kalhac lau ahuc bu sêsôc Nalôm Dabuñ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ñamlic ô po dau su, ma

inñ mbo tali ñapanj, dec inñ ti senj wakuc datigasuc Anötö-nga. ²¹ Ma inñ yac neñ dabuñsiga tiwaê, nanj gêm gôlinj Anötö ndê lau honj. ²² Inñ ndê dac kêgwasinñ yac neñ sac honj su, dec dambo ti ñalôm ñawapac tu yac neñ sac-nga tiyham dom. Ma bu ñawa kêgwasinñ yac neñ ñamlic ñawasi sa su. Tu dinañ-nga dec datigasuc Anötö ti neñ ñalôm ñawasi, ma dakêtñ whiñ ti neñ ñalôm pêtñ dôñ.

Puc dalhac ñannga-nga

²³ Yac lau dakêtñ whiñ-nga dahoc yom asê ma dasôm bu dakêtñ batanj ñandô ñayham nanj Anötö gic bata têtñ yac. Inñ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinañ-nga tanjkwê ñandô dau ti atac lu-lu dom. ²⁴ Ma dakôc gauc pi lêtñ bu dapuc daun dôñ bu atac whiñ asidôwai, ma dakôm mêtê ñayham enj. ²⁵ Dahu mêtê dapitigen-nga siñ tòm lau ñatô sêkôm, nanj dom. Mba. Dakac sa dapitigen, ma tangilî daun bu dalhac ñannga. Mac anjyalê bu Yisu ndê bêc mbu menj-nga menj kêpiñ su, ma bocdinañ dec akôm asinñ su enj.

²⁶ Angô ñapepl! Yac bu tanjyalê Anötö ndê yom ñandô tidôñ su, magoc tinjambu dalic sac gitôm gêtñ ñambwa ma dakôm, dec da danj yêc nanj tòm bu senj yac neñ sac dinañ ñagêtñ su-nga, yêc dom. ²⁷ Njamac nanj sa lêtñ kainj dinañ, nanj bu ndê gauc sa, dec oc tôtec dau ñalêtñ sac pi gêtñ nanj gic inñ ñawaê bocdec bu, inñ oc tap Anötö ndê matôc sa, ma sip ya atu nanj Anötö kêmasañ tu inñ ndê ñacyo-nga ndi. ²⁸ Gauc nem ñamalac nanj kêgilî Moses ndê yomsu. Njamac lu me tôtec bu sêpuc si yom dôñ ma sêtôc asê bu yomandô bu ñamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawalô inñ dom, sêndic inñ ndu enj. ²⁹ Bocdinañ mac gauc gêm bocke pi ñamalac nanj kêtñyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-nga kôm inñ ti dabuñ, magoc tinjambu inñ pu gêtñ dau ma gêtñ gitôm gêtñ ñambwa? Nalêtñ dinañ inñ pu Anötö ndê Atu, gitôm inñ kwê inñ dôñ yêc inñ gahi ñapu gitôm gêtñ ñapopoc, ma inñ pu Anötö ndê Nalau êmwasiñ yac-nga whiñ. Njamac nanj kôm bocdinañ oc tòm dom andô bu êñlêc Anötö ndê matôc. Inñ oc tap matôc sac sambuc sa. ³⁰ Bu yac tanjyalê Pômdau, nanj sôm yom bocdec bu:

Gwelenj sac ñagêtñ-nga yêc aô amanj, ma aô daun oc wakêtñ. [Diut 32:35]

Ma sêto yom danj whiñ, nanj yêc bocdec bu:

Pômdau oc êñsahê ti êmatôc inñ ndê lau. [Diut 32:36]

³¹ Oyaê, ñamalac nanj sip Anötö Tali Njadam amba bu tap inñ ndê matôc sa, nanj tôtec dau manj.

³² Gauc nem têtñ nanj mac akêtñ whiñ ti-wakuc, ma akôc ñawaê ñayham sa gitôm ñawê bu pô nem ñalôm. Têtñ ndoc dinañ, ñawapac daêsam tap mac sa tu akêtñ whiñ Kilisi-nga,

magoc mac alhac njanja. ³³ Têm njatô lau sêkêj kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau hoj anjô-nga. Ma têm njatô mac alhac awhin lau nanj sêhóc wapac kainj dinanj ma apuc njac dôj. ³⁴ Ma lau sêkêj whin-nga nanj sêkêj njac sêndóc gapocwalô, nanj mac tamwalô njac, ma am njac sa bocdinanj. Ma têtj ndoc lau sêngaho mac nem wapa ti gêtj hoj su, nanj mac ambo ti atac njayham enj. Njahu bu mac anjalê bu mac nem awa njandô yêc njapanj-nga yêc undambê.

³⁵ Bocdinanj asap nem akêtj whinj Pômdau dôj, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasiñj atu sa. ³⁶ Alhac njanja ti njalôm pêñ dôj, ma akôm gêtj hoj njapep tôm Anötô ndê atac whinj. Ma bocdinanj mac oc atap njandô njayham nanj inj gic bata, nanj sa. ³⁷ Bu njasawa sauj enj, tôm yom nanj sêto yêc nanj sôm bocdec bu:

Inj nanj dakêtj batanj bu menj, nanj oc menj. Ma inj oc menj njagahô enj. ³⁸ Ma anenj lau gitêtj oc sêndóc tali tu si sêkêj whin-nga. Magoc njac nanj sêhu sinj, nanj aô oc walic njac sac sambuc. [*Hab 2:3-4*]

³⁹ Magoc yac datôm lau nanj sêhu si sêkêj whinj sinj ma sêmbu senj sêniñja-nga dom. Mba. Yac dalhac njanja ma dakêtj whinj dandic njawaê, e datap mwasiñj dandóc tanj njapanj-nga nja-njandô sa.

11

Abanji Israel-nga si lêtj sêkêj whin-nga ti dôhônj têtj yac

¹ Yac bu dakêtj whinj njanja, dec yac oc atac lu-lu dom tu gêtj nanj dakêtj batanj dambo, me tu gêtj nanj tanônj dalic dom-nga.

² Abanji Israel-nga sêkêj whinj njalêj dinanj, ma tu dinanj-nga dec Anötô toc njac sa. ³ Yac dakêtj whinj, dec tanyalê bu muñ-nga, gêtj nanj kwahic dec tanônj dalic, nanj njadañ yêc dom, magoc menj hôc asê nja Anötô ndê yom.

⁴ Tu Abel ndê kêtj whin-nga dec Anötô gêlic da nanj inj kêtj bu njayham, hôc gêlic Kein ndê su. Ma tu Anötô kôc Abel ndê da sa-nja, dec tôc asê bu inj gêlic Abel bu njac gitêtj. Ma inj mbac ndu su, magoc inj ndê lêtj kêtj whin-nga dinanj gacgeñ kalhac tôm dôhônj njayham.

⁵ Ma Inok kêtj whinj, dec sêto yom pi inj ma sêsôm bu Anötô gêlic inj njayham. Ma tu inj ndê kêtj whin-nga, dec Anötô kôc inj su yêc nom ti tali, ma sêlic inj tiyham dom. ⁶ Njamalac danj bu kêtj whinj dom, dec gêtj hoj nanj inj kôm, nanj njadañ oc tôm dom bu ndic Anötô tandô njayham. Bu asa nanj bu tigasuc Anötô, nanj kêtj whinj bu inj mbo yomandô, ma kêtj whinj bu inj oc êmwasiñj lau nanj sêkêj dau sambuc tu sêñsalê inj-nga.

⁷ Ma têtj ndoc Anötô kêtj puc Noa pi gêtj nanj inj tandô gêlic su dom, magoc tinjambu oc menj hôc asê, nanj Noa kêtj whinj Anötô, ma toc inj sa ti sôc inj ndê yom njapu. Inj sô wanj atu

danj bu nem inj ti ndê b alêkoc sa. Tu inj ndê lêtj kêtj whin-nga dec inj tôc lau nanj sêmbu nom têtj têm dinanj, nanj si giso asê tiawê, ma Anötô kêtj inj wêkainj lêtj dati lau gitêtj tu dakêtj whin-nga.

⁸ Abraham kêtj whinj Anötô têtj ndoc Anötô kêgalêm inj sa ma kêkinj inj têtj gameñ nanj inj gic bata têtj inj, nanj gi. Inj gêm gauc gameñ dau, magoc danja wambu Anötô ma gi. ⁹ Ma yom tigeñ nanj Anötô gic bata têtj Abraham, nanj gic Aisak lu Jakob njawaê bocdinanj. Magoc Abraham, ma Aisak lu Jakob nanj sêñkuc inj, nanj sêti nom njadaui dom, sêndóc bac po gitôm lau apa. Magoc Abraham kêtj whinj yom nanj Anötô gic bata têtj inj. ¹⁰ Njahu bu inj kêtj bata bu ndóc malac atu nanj oc yêc njapanj, nanj Anötô dau kwê sa kêkuc njagatu nanj inj dau gauc gêm tidônj.

¹¹ Abraham ti njamalac andô su, ma inj nawhê Sara dau inj awhê gapoc, magoc inj kêtj whinj yom nanj Anötô gic bata têtj inj, dec Anötô kêtj njac lai têtj inj bu kwê balêkoc asê. ¹² A braham ndê têm pacndê su, tigeñ tu inj kêtj whin-nga, dec lau toñj atu sêsa akêtj njac tigeñ dinanj. Inj ndê lau wakuc dinanj sêtôm tata umboñ-nga, ma ganjgac gwêc-nga, nanj gitôm dom bu dasê sa.

¹³ Têtj têm abanji Israel-nga sêmbu tali, nanj njac si danj tap njandô nanj Anötô gic bata têtj njac, nanj sa dom. Njalêj dinanj dec sêsa si lêtj sêkêj whin-nga e sêmbac ndu. Tu njac si sêkêj whin-nga dec tôm sêlic gêtj njandô dau gatuc-gatuc ma sêkêj bata bu sêtap njandô sa. Ma njac sêlic dandi sêtôm lau nanj sem apa nom. ¹⁴ Ma lau nanj gauc gêm bu njac lau kainj dinanj, nanj sêtóc asê bu njac sêñsalê si malac njandô sêndóc-nga. ¹⁵ Abanji Israel-nga bu sêlic gameñ nanj sêhu sinj su tôm si malac njandô, dec oc tôm bu sêmbu sêndi sêndóc dinanj. ¹⁶ Magoc mba. Njac atac whinj malac danj, nanj hôc gêlic inj dindeç su. Malac dau yêc undambê, ma Anötô kwê malac dau sa su tu njac-nga. Tu dinanj-nga dec inj maya dau dom bu njac sêsam inj bu njac si Anötô.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham kêtj whinj Anötô têtj ndoc inj kêsahê inj, ma sôm têtj inj bu kêtj Aisak ti da têtj inj. Anötô gic bata yom têtj Abraham muñ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau wakuc nanj sêsa akêtj Aisak, bu Abraham ndê gôlowac njandô. Magoc inj sap ndê kêtj whinj dôj dec bu kêtj ndê atu tigeñ dinanj ti da. ¹⁹ Inj gauc gêm bu Anötô gitôm bu oc uñ lau batê sa. Ma gêtj nanj hôc asê, nanj gitôm inj kôc Aisak mbu akêtj lau batê-nga menj tiyham.

²⁰ Ma tinjambu, têtj ndoc nanj Aisak gêm mbec Jakob lu Iso, nanj dec kêtj whinj bu Anötô gitôm bu kôm inj ndê mbec njandô sa. ²¹ Ma Jakob bocdinanj kêtj whinj Anötô. Têtj ndoc inj kêsahê bu inj ndê têm kêpiñ bu pacndê, nanj inj gêm mbec Josep atu lu. Ma inj gic senenj dau nja ndê tôc ma kêpiñ Anötô.

22 Josep kêj whin bu Anötö oc ênggaho lau Israel-nga su yêc gamen Isip-nga, dec têt ndoc in ndê têt kêpij bu pacndê, nan sôm yom asê pi gêt dau, ma gic atu nac bu sêkôc in ndê njakwa whin nac, têt ndoc nac bu sêlhô sêndi.

23 Ma Moses damba lu dinda sêkêj whin Anötö, dec sêsij in gitôm ayô tö têt ndoc dinda kôc in. Nahu bu inju sêlic bu in balêkoc ti angô, ma sêtôc dau tu yom nan kin Isip-nga gic atu nan-nga dom. 24 Ma têt ndoc Moses tiatu, nan in kêj whin Anötö dec tec bu sêsam in bu Parao atuwê ndê balê. 25 In tec bu mbo ti atac njayham tòm njasawa apê tu mêtê sac-nga whin Parao ndê lau, ma gêlic njayham bu hóc nandê ti nawapac whin Anötö ndê lau. 26 In gêlic lêt mayan-nga nan gic waê Anötö ndê Mesaya bu njayham hóc gêlic lau Isip si awa ti gêt njayham-njayham honj su. Nahu bu in takwê ndê njadli njayham, nan in oc tap sa tinjambu. 27 In kêj whin, dec hu gamen Isip-nga sij, ma töt dau tu kin Isip-nga ndê atac nandê-nga dom. In puc dau dôj ma kalhac nanja, nahu bu in gêlic Anötö, nan lau danj sêlic su dom. 28 In kêj whin Anötö dec sôm têt lau Israel-nga bu sêmasan Pasowa tòm Anötö sôm, ma sêsê domba njadac pi gatam nac si andu-nga. Ma njalêj dinanj anjela nan gic balêkoc njac mbêc Isip-nga honj ndu, nan kêlêc lau Israel-nga si andu honj.

29 Lau dau sêkêj whin Anötö nanj gêlêc Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sênsêlêj sêmbô gamen basô si. Magoc têt ndoc lau Isip-nga bu sêlom sênjuc nac, nanj gwêc kêgatôc nac ahuc e sênom gwêc su ma sinja.

30 Tinjambu lau Israel-nga sêkêj whin Anötö, dec sênsêlêj sêngihi malac Jeriko tòm bêt 7 e malac dau njatunjbôm ku sa. 31 Magoc Anötö sej awhê mockain-nga Rahab su whin lau danjapêc malac dinanj-nga dom. Nahu bu mun-nga Rahab dau töt asê bu in kêj whin Anötö, têt têt in kôc lau Israel-nga si lau sêtip gamen Kanan-nga sa ti yom malô.

32 Ma lau sêkêj whin nanja-nga daêsam sêmbô, tòm Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet njatö. Magoc njasawa mba bu wasôm yom pi nac tigen-tigen. 33 Natö sêkêj whin nanja, dec sêku kin gamen njatö-nga dulu. Natö sem gôlinj lau Israel-nga ti sêngili nac bu sêsa si lêt gitêtj. Ma Anötö gic bata yom têt nac bu yob nac. Tu lau njatö si sêkêj whin-nga dec Anötö kêgopic layon si wasuan ahuc, 34 ma kêgaho ya njandê su yêc njatö, ma yob njatö bu sêlhô su yêc njacyo si bienj. Lau njatö nac lau licwalô mba, magoc tu nac si sêkêj whin-nga, dec Anötö kêj nanja têtj nac. Nac sêti lau sinj-nga ti njac lai atu, ma sêku lau apa si lau sinj-nga dulu. 35 Lauwhê njatö sêkêj whin Anötö, dec in unj nac si balêkoc njac nanj sêmbac ndu su, nanj sa sêmerj sêmbô

sêwhin nac tiyham. Ma lau sêkêj whin-nga njatö, nanj sic nac njä sö e sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsêc si sêkêj whin ahuc tu bu sênem dau si yêc njandê dinanj, njahu bu sêkêj bata bu Anötö gitôm bu oc unj nac sa, ma kêj nac sêmbô njayham enj. 36 Natö, lau sêsu nac susu, ma sêhi nac njä sö, ma njatö sêsô nac dôj ma sêkêj nac sêndôc gapocwalô. 37 Sêtuc njatö njä hoc ndu, sêhê njatö njä sege kic gi lu, ma njatö nanj lau sinj sêkunj nac ndu njä bienj balinj. Nac sêsôc njakwê sac-sac nanj sêmasan njä domba ti naninj njamlic, sêpônda dau njandô, ma lau sêkêj kisa nac ti sêkôm nac njayom. 38 Nac sêngihi sêmbô gamen sawa ti gamen lôc-nga gitôm lau waêmba, ma sêndôc hoc njasunj ti sunj nanj yêc nom. Magoc tu nac si sêkêj whin-nga dec Anötö gêlic nac njayham kêlêc, hóc gêlêc lau nom-nga honj su.

39 Njawaê pi lau honj dinanj si sêkêj whin yêc tu bu whê nac sa têtj yac-nga. Magoc nac si danj gêlic njandô nanj Anötö gic bata têtj nac, nanj dom. 40 Nahu bu lêtj njayham andô nanj Anötö kêmasan bu êmwasinj yac lau têtj kwahic dec-nga, nanj gic waê nac lau dau sêwhin. Ma yac honj oc datap sa dawhinj dauj.

12

Tanjin Yisu ma dalhac nanja

1 Lau honj dinanj sêmunj yac su, nac lau tonj atu andô, ma sêtôc lêtj dakêj whin-nga njayham têtj yac tu tanjuk-nga. Tu dinanj-nga dec dakac dauj su yêc gêt honj nanj kalhac yac ahuc tu tanjuk Yisu-nga, ma yêc mêtê sac nanj bu êntôm yac ma kôm yac daperj. Ma tanti nanja dapêj lêtj nanj Anötö gic bata tu tanti daho-nga ma dahu sinj dom. 2 Tanti ma tanjin Yisu, bu inj ti yac nenj dakêj whin njahu, ma inj oc ndic dabinj yac nenj dakêj whin. Inj kêyalê bu inj ndê mbac ndu oc ti lêtj atac njayham-nga tinjambu, ma tu dinanj-nga inj puc dau dôj tu hóc njandê a gicso-nga, ma hêgo dau tu maya atu nanj gic lêtj dinanj njawaê, nanj dom. Ma kwahic dec in pi undambê g i ndôc Anötö ndê pônj atu njandô-nga. 3 Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêtj kisa-nga nanj lau sac sêkôm têtj inj. Inj hóc kisa dau magoc kalhac nanja, dec töt dôhônj njayham têtj mac bu anjuk, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akêj whin sinj dom.

Anötö kêmâtôc lau nanj inj atac whin

4 Mac ahóc njawapac tu saê ti kisa nanj lau sac sêkêj têtj mac-nga, magoc sêkôm e sêkêc mac nem danj ndê dac sinj su dom. 5 Bocke? Mac anjlinj Anötö ndê yom, nanj kêgili mac bu alhac nanja, nanj sinj, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awhê ma njac, ma sêto yêc bocdec bu:

Anenj balêkoc awhê ma njac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kêj njawapac têtj mac

bu whê nem gauc sa pi nem giso, nan alic tòm gêñ nambwa dom, ma lic ñakam sa tu anjuc in-nga dom. ⁶ Nahu bu Pômdau kêmatoç lau nan in atac whin ñac, ma lau nan in kôc ñac sa sêti in ndê balêkoc, nan in kên ñandê têtj ñac. [Prov 3:11-12]

⁷ Mac anyalê bu dambai nom-nga hon sêmatôç si balêkoc tu bu sêndôhôn ñac bu sêñkuc lêtj ñayham-nga. Ma bocdinañ Anötö bu êmatôç mac, nan alhac ñannga. Bu gêñ dau tôc asê bu in gêlic mac bu in ndê balêkoc solop. ⁸ Ma Anötö kên ñawapac têtj in ndê balêkoc hon tu bu êndôhôn ñac-nga. In bu kên têtj mac dom, dec oc tôc asê bu mac atôm balêkoc ñasawa-nga, ma Anötö ndê balêkoc solop dom. ⁹ Ma têtj ndoc damañi nom-nga sêmatôç yac, nan dalic ñac sac dom, magoc datoc ñac sa. Bocdinañ dasôc Damañi undambê-nga ñapu hóc gêlic damañi nom-nga su dandic ñawaê. Nahu bu in tñadau yac neñ gatuj, ma in kêmatoç yac tu bu daso mwasiñ dandôc tanji-nga dom. ¹⁰ Damañi nom-nga gauc gêm bu sêndôhôn yac tu bu dasa lêtj ñayham-nga, ma ñac si matôç in gêñ ñasawa apê-nga enj. Magoc A nôtö kèyalê gêñ bocke nan oc nem yac sa ñandô, dec kêmatoç yac tu bu dati lau dabun-nga, datôm in dau. ¹¹ Têtj ndoc yac bu dahôc ñawapac tu êmatôç yac-nga, nan oc kôm yac atac ñayham dom, magoc oc kên ñandê têtj yac. Magoc tinjambu yac tanjyalê bu ñawapac dau gêm yac sa bu dambo ti yom malô, ma kêdôhôn yac bu dasa neñ lêtj gitêñ enj.

¹² Tu dinañ-nga dec mac nem lau nan si amba tibalê, me gahiduc tigolon tu wapac nan sêhóc-nga, nan apuc ñac dôn bu sêlhac ñannga tiyham. ¹³ Amasan señ gahim-nga tisolop, bu lau gahi sac nan sêñkuc mac, nan sépeñ ma sêtisac dom, magoc ñayham sa tiyham.

Dayob dauñ bu daso Anötö ndê mwasiñ dom

¹⁴ Anjahê ñannga bu ambo awhin lau hon ti yom malô, ma bu asa nem lêtj dabun enj. Bu asa nan sa lêtj dabun dom, nan oc tòm dom bu lic Pômdau ma mbo whin in. ¹⁵ Ayob daôm ñapep bu mac nem dan so Anötö ndê mwasiñ dom, ma bu ñasili mêtê sac-nga léc tiyham yêc mac-nga dom. Bu mêtê sac dau gitôm gêñ ñamakic ma oc kên ñawapac têtj lau daêsam, ma kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-nga. ¹⁶ Ayob bu mac nem dan sa lêtj mockaiñ-nga dom, me gauc nem gêñ nom-nga êñlêc dom, ma êñliñ Anötö sin gitôm Iso, nan hu ndê wapa lêtjsem ñac mbêc-nga sin, tu neñ gêñ dim tigen-nga. ¹⁷ Mac anyalê su, bu tinjambu in tac whin bu wêkaiñ ndê gêñ lêtjsem dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec in. Magoc damba tec in dec kôm dom. In tanj dau ndu, ma kêsahê ñannga

bu kac damba ndê ñalôm kwi, magoc tòm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhôn pwac lu-nga

¹⁸ Lau Israel-nga sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-nga. Magoc lôc nan mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-nga, nan lôc kaiñ dan dau-nga. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-nga sêlic ya atu, ma ñasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinañ. ¹⁹ Ma ñac sêngô Anötö ndê dahuc ma in dau ndê awha, e sêtôc dau ma sêteñ bu sêngô tiyham dom. ²⁰ Bu Anötö gic yomsu ñac ma sôm bu ñamalac me bôc bocke bu menj êmpin lôt dau, nan sêtuc in ña hoc ndu. Lau Israel-nga sêlic bu yomsu dau kên ñawapac atu têtj ñac. ²¹ Ma Moses gêlic gêñ hon dinañ ma kôm in têtj dau ma kêtitec ñandô.

²² M agoc tu mac nem akên whin-nga dec tòm mac ahôc asê Lôc +Sayon, nan malac Jerusalem wakuc nan yêc undambê, ma Anötö Tanji ñadau ndê malac. Mac ahôc asê anjela tausen ma tausen nan sêkac sa sêmbô gameñ dinañ ti atac ñayham atu. ²³ Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac dabun ñalôm, ma ambo awhin yac lau nan in gêlic yac datôm in ndê balêkoc mbêc, ma to yac neñ ñaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, nan oc êñsahê lau hon pi ñac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameñ nan lau gitêñ nan Anötö gic dabin ñac, nan si gatu sêmbô. ²⁴ Ma mac atigasuc Yisu, nan ti pwac wakuc ña-ñac ñalhu-nga. Ma mac atap mwasiñ atu sa, tu dac nan in kêc sin tu êñgwasin mac nem sac su-nga. Muñ-nga, Abel ndê dac ta yom pi têtj Anötö bu kên ñagêyô ô in ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ñahu datap mwasiñ sa yêc Anötö-nga, dec hóc gêlic Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêñ nambwa dom

²⁵ B oc dinañ apôc danjamsun ahuc têtj yom nan Anötö sôm têtj mac, nan dom. Lau Israel-nga sêngô Anötö awha kên puc ñac yêc nom, ma ñac nan sêtec bu sêngô in ndê y om, nan sêlhô su yêc in ndê matôç dom. Bocdinañ yac lau nan Anötö kên puc yac akên undambê, nan bu dapuc dômwêñ in, dec oc tòm dom andô bu dalhô su in ndê matôç.

²⁶ Têtj ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc Sainai, nan in awha kôm nom wiwic sa. Ma tinjambu, têtj ndoc dan tiyham in gic bata yom, tòm sêto yêc bocdec bu:

Têm dan tiyham aô oc wanjic gameñ tiyham, magoc wanjic gameñ nom-nga tawasê dom, undambê whin. [Hag 2:6]

²⁷ In sôm bu kôm gêñ dau dim dan tiyham, ma yom dau hêganônj têm nan in oc êñwic gêñ undambê ti nom-nga hon nan in kên. Ma gêñ nan bu yêc ñapan-nga dom, nan oc wiwic sa

e ninnga. Ma nalêñ dinan, gêñ nan wiwic dom oc gacgeñ sêlhac.

²⁸ Anötö gic bata têtñ yac bu yac oc dawêkain gameñ nan oc wiwic ma ninnga dom. Tu dinan-nga dec danem dange in, ma danem akin in nalêñ nayham nan tòm bu ndic in tandö nayham. Dakôm ti datoc in sa ma datoc in, ²⁹ nahu bu yac neñ Anötö ndê ñac lai gitôm ya atu, nan gitôm bu neñ gêtñ sambob su.

13

Sakin nan gic Anötö tandö nayham

¹ Ambo ti atac whin asidöwai napan. ² Anñhin daöm sinj dom bu akóc lau anğö batac sa ma andic ya ñac. Nahu bu lau ñatö nan sêkôm bocdinan, dec sic ya anjela magoc sem gauc. ³ Ma gauc nem lau sêkêñ whin-nga nan sêndöc gapocwalö, ti ñac nan lau sêkêñ kisa ñac, ma anem ñac sa gitôm mac daöm ahöc ñawapac dinan awhin.

⁴ Mac honj atoc lêtñ lauwê ti ñgac sênem dau-nga sa ñapep andic ñawaê. Awhê ma ñgac bocke nan sem dau sa su, nan sêmbö sêwhin dau ti sêsa lêtñ ñawasi en. Nahu bu lau honj nan sêkôm mêtê mockain-nga, me sêndic sêmböc-walö kic, nan oc sêtap Anötö ndê matöc sa.

⁵ Ayob daöm bu mêtê atac whin mone-nga nem mac nem ñalôm ahuc dom. Ambo ti atac nayham pi gêtñ bocke nan Anötö kêtñ têtñ mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tòm yom nan sêto yêc, nan bocdec bu:

Aö wahu am sinj me wapuc dömwêñ am danj dom. *[Diat 31:6, 8]*

⁶ Tu dinan-nga dec ñalôm pêtñ döñ ma dasôm yom asê tòm sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu:

Pömdau oc nem aö sa, ma bocdinan aö oc watöc dauñ dom. Asa oc tòm bu kac aö su yêc Pömdau ndê atac whin? *[BW 118:6-7]*

⁷ Gauc nem mac nem lau bata nan sêndöhöñ Anötö ndê yom têtñ mac. Akóc gauc pi ñac si lêtñ nayham nan sêsap döñ e si têtñ pacndê, ma anjuk ñac si lêtñ sêkêñ whin-nga. ⁸ Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom. Nalêñ nan in mbo muñ-nga, nan in mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinan napan.

⁹ Ayob daöm bu yom ti mêtê wakuc nan so yom ñandö, nan êñsöñ mac nem gauc e hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasin bu puc nem gatöm döñ, ma gauc nem gêtñ danen-nga me ñagölin pi gêtñ danen-nga êñlêc dom. Bu lau nan sêmbö pwac akwa ñapu ma gauc gêm gêtñ kainj dinan kêtêc, nan gêm ñac sa bu sêti lau gitêtñ yêc Anötö anğö-nga dom.

¹⁰ Yac tam akin Anötö dambo pwac wakuc ñapu, ma lau nan sem akin Anötö sêmbö pwac akwa ñapu, nan sêtöm dom bu sêwêkain pwac wakuc dindec ñamwasin.

¹¹ Domba ti makao nan dabunjsiga ñamata-nga Israel-nga kóc ñadac ma sôc lôm dabun Nalôm Dabun Andö gi bu kêtñ ti da ô lau si sac ñagêyö, nan lau sêkóc ñamsôm su yêc malac ma sêpec su ginnga yêc gameñ ñamakê-nga.* ¹² Ma nalêñ tigen Yisu hóc ñandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ñamakê, tu bu kôm lau sêti dabun tu in dau ndê dac nan kêtêc sinj-nga. ¹³ Bocdinan dahu lau Israel-nga si sakin pwac akwa-nga sinj gacgeñ, gitôm yac dasa yêc malac Jerusalem, ma datêtñ Yisu dandî, ma dahöc yom mayan-nga nan ñacyo sêmbalin pi yac tu dakêñ whin Yisu-nga, nan dawhin. ¹⁴ Nahu bu gameñ nom-nga nan kwahic dec ti yac neñ malac dambo-nga, nan malac yêc napan-nga dom. Ma yac tankwê malac ñandö nan oc meñ sa tinjambu.

¹⁵ Tu Yisu-nga dec tampiñ Anötö tòm bêc honj. Yac lau honj nan dasôm bu dakêñ whin Yisu, nan tac waê bu tampiñ Anötö, ma yac neñ yom tampiñ in-nga gitôm da dange nayham. ¹⁶ Anñhin daöm sinj dom bu akôm mêtê nayham en, ma bu akêñ nem gêtñ tu anem lau ñatö sa-nga. Mêtê dau in gitôm da nan Anötö gêlic nayham whin. ¹⁷ Danam wambu lau bata nan sêyob mac lau akêñ whin-nga, ma asóc ñac ñapu, tu bu sêkôm si gwelen ti atac nayham-nga. Bu ñac sem gwelen pi Anötö ndê yom bu sêpuc mac nem gatöm döñ, ma tinjambu Anötö oc kip ñac sa ñapep pi gwelen dau. Mac bu danam wambu ñac ñapep dom, dec oc kôm ñac ñalôm ñawapac, ma oc tòm dom bu sênem mac sa ñapep.

¹⁸ Ateñ mbec tu yac-nga, bu yac anjahê ñannga bu asa mba lêtñ gitêtñ en, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba lêtñ. ¹⁹ Ma atej mbec ñannga bu Pömdau nem aö sa bu watap señ watêtñ mac waloc-nga sa ñagahö.

Yom ñambu-nga

²⁰ Yac neñ Pömdau Yisu ma ñgac nayham yob domba-nga kêtêc ndê dac sinj tu êmatin pwac yêc napan-nga, dec Anötö un in sa akêñ lau batê-nga. Ma aö bu water Yom Malö Ndadu, Anötö dau, ²¹ bu ndic dabinj mac bu akôm mêtê nayham en ma asa nem lêtñ honj tòm in ndê atac whin. Ma tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, dec aö water in bu puc yac honj döñ tu bu gêtñ honj nan dakôm, nan ndic in tandö nayham. Datoc Yisu ndê waê sa tòm bêc sambob. Yomandö.

²² O asidöwai. Aö gato bapia apê dindec bu wanjiñ mac bu asap lêtñ nayham döñ

* **13:11:** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-nga si Om Atu Sêkêñ Da ô Sac ñagêyö-nga (Day of Atonement), nan sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu tóc asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hóc gêlêc da nan dabunjsiga Israel-nga sêkêñ ti yala ti yala (Hib 7:11-9:18), ma bu êngili lau sêkêñ whin-nga bu sêñkuc Yisu ti atac pa su en.

ɲapaɲ. Ma kwahic dec aõ bu wateɲ mac bu akôc aneɲ yom hoɲ sa ma asôc ɲapu. ²³ Aõ wakêɲ ɲawaê têɲ mac bu sêhu yac neɲ asidôwa Timoti siɲ su yêc gapocwalô. In bu hôc asê aõ ɲagahô, dec alu oc aloc ma alic mac. ²⁴ Akêɲ aneɲ acsalô ɲayham têɲ mac nem lau bata hoɲ, ma têɲ A nôtô ndê lau dabuɲ hoɲ bocdinaɲ. Ma lau gameɲ Itali-ɲga sêkêɲ si acsalô têɲ mac whiɲ.

²⁵ Anôtô ndê mwasinɲ whiɲ mac hoɲ.

Jems ndê bapia Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ŋamalac nanj to bapia dindéc, nanj ndê ɲaê Jems. Inj ɲac bata nanj yob lau sêkêɲ whinj Yisu-ɲga nanj sêndôc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tiguauc daêsam gauc gêm bu Jems inj Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindéc têtj lau sêkêɲ whinj Yisu Kilisi-ɲga nanj sêndôc babalip yêc lau nanj lau Israel dom, nanj si gamenj. Inj sam ɲac bu lau nanj sêsa akêɲ gôlôwac Israel-ɲga si toɲ 12 (1:1), ma bocdinanj lau ɲatô gauc gêm bu mboe inj to bapia dindéc têtj lau Israel-ɲga nanj sêlhô su yêc malac Jerusalem têtj ndoc lau sêkêɲ kisa ɲac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ɲatô gauc gêm bu bapia dindéc gic waê lau sêkêɲ whinj-ɲga honj, lau Israel-ɲga, ma lau gamenj apa-ɲga sêwhinj.

Inj ndê bapia dau hêganôɲ lêtj ti sakinj ɲayham nanj gic lau sêkêɲ whinj-ɲga ɲawaê. Inj bu kêtj puc ɲac bu sêtôc si sêkêɲ whinj ɲandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac honj sinj. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêɲ whinj inj gêtj nanj sêsôm ɲa whasunj ɲambwa dom, magoc lau nanj sêkêɲ whinj ɲandô, nanj si lêtj ti sakinj oc tôc gêtj dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

¹ Aô Jems nanj gam akinj Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindéc têtj mac lau akêɲ whinj Yisu-ɲga, nanj asa akêɲ gôlôwac Israel-ɲga toɲ 12, mac lau nanj andôc babalip yêc lau apa si gamenj. Acsalô têtj mac honj.

Dahôc ɲawapac ti atac lu-lu dom

² O anenj asidôwai. Gêtj wapac me lêtôm bu tap mac sa, nanj alic nditôm gêtj atac ɲayham-ɲga. ³ Mac anyalê bu gêtj bocke nanj kêsahê mac nem akêɲ whinj, nanj gêm mac sa bu alhac ɲannga. ⁴ Ma mac bu ati lau alhac ɲannga-ɲga, dec oc ndic dabinj mac atôm gwalam akwa akêɲ whinj-ɲga, ma mac oc apônda gêtj danj dom. ⁵ Magoc mac nem asa bu pônnda gauc, nanj tenj Anôtô bu kêtj gauc têtj am, ma inj oc kêtj. Bu Anôtô inj mwasiɲ ɲadau, ma oc lic ɲamalac nanj tenj gêtj têtj inj, nanj sac dom, inj oc kêtj gêtj têtj inj ti atac whinj. ⁶ Magoc têtj ndoc am tenj gêtj dau, nanj tenj ti atac lu-lu dom. Tenj ti kêtj whinj bu am oc tap ɲandô sa. Asa nanj tenj gêtj ti atac lu-lu, nanj gitôm gwêc nanj mbu gêli sa ma pi sip ɲapanj. ⁷ Inj ɲamalac kainj dinanj, gauc nem bu inj oc kôc gêtj danj yêc Pômdau dom. ⁸ Inj ɲamalac gauc lu-lu-ɲga, ma kôm ndê gêtj honj bambalinj.

Dahê gauc pi mone ti wapa ɲapanj dom

⁹ Mac asidôwai nanj lau waêm mba ma lau ɲalôm sawa, aô wasôm têtj mac bu atac ɲayham sa, bu Pômdau gêlic mac atôm lau tiwaê tu mac nem akêɲ whinj-ɲga. ¹⁰ Ma mac lau ti lêtôm, Anôtô bu êɲgwiniɲ mac, goc atac ɲayham sa. Ahê gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gêtj dau oc ɲinnga gitôm a ɲamlha ɲayham, nanj ¹¹ ac pi ti ɲandê atu, ma pec e ɲamlha kêsôlô, dec ɲamlha ɲayham dau pacndê. Ma ɲalêɲ tigenj, lau ti lêtôm nanj sem gwelenj ɲapanj tu sêtap mone sa-ɲga, nanj oc sêɲinnga bocdinanj.

Lêtôm ti saê

¹² Asa nanj bu lhac ɲannga têtj ndoc inj kêsahê lêtôm ti saê, nanj oc tap Anôtô ndê mwasiɲ sa, bu ɲawapac dau kôm inj hu ndê kêtj whinj sinj dom, ma Anôtô oc kêtj inj ndôc tali ɲapanj. ɲaôli dau dinanj Anôtô gic bata su bu kêtj têtj lau nanj atac whinj inj nanj.

¹³ Ŋamalac danj bu lêtôm tap inj sa, nanj hê gauc bu Anôtô kêtj lêtôm têtj inj lec dom. Bu gêtj danj gitôm dom bu êntôm Anôtô, ma Anôtô dau kêtôm ɲamalac danj dom. ¹⁴ Mba! Lêtôm ɲahu sip ɲamalac dau ndê atac galac, nanj kêtj gauc têtj inj ma kêtôm inj bu kôm sac. ¹⁵ Ma ɲamalac nanj sôc atac galac ɲapu, nanj kôm mêtê sac. Ma ɲamalac nanj kôm mêtê sac, nanj wêkaiɲ senj mbac ndu-ɲga.

¹⁶ Bocdinanj anenj asidôwai atac whinj-ɲga, ayob daôm bu lau danj sêɲsau mac dom. Lêtôm menj akêɲ Anôtô dom. Mba!

¹⁷ Damanj undambê-ɲga, nanj kêtj ɲawê honj sêlhac umbonj, nanj mwasiɲ ɲayham honj ɲadau, ma gêtj ɲayham honj nanj datap sa, nanj menj akêɲ inj ndê. Tôm bêc honj ac pi ma sip tiyham, ma ac ɲa-ayuj yêc tenj dom. Magoc Anôtô gitôm ac ɲa-ayuj dom. Inj kôm gêtj ɲayham enj tu êmwasiɲ ɲa-ɲga, ma kac ndê awha kwi-kwi dom. ¹⁸ Ma inj kêtj inj ndê yom ɲandô sip ɲac neɲ ɲalôm tu bu kôm ɲac dati lau wakuc, datôm gêtj honj nanj inj kêtj, nanj si ɲandô mbêc.

Dangô mêtê ti dakôm ɲandô sa

¹⁹ O anenj asidôwai atac whinj-ɲga, anjô su nanj. Atisa ɲagahô tu asôm daôm nem yom-ɲga dom, magoc akêɲ danjam lau ɲatô si yom ɲapeɲ muɲ. Ma ayob daôm bu atac ɲandê ɲagahô dom. ²⁰ Bu ɲamalac si atac ɲandê kalhac ɲac ahuc e sêso lêtj gitêɲ nanj Anôtô tac whinj. ²¹ Tu dinanj-ɲga dec aô wasôm têtj mac bu mêtê ɲadômbwi ma mêtê sac honj nanj kêsôwec tiatu yêc gamenj nom-ɲga, nanj ahu sinj! Anjwiniɲ daôm ma akôc Anôtô ndê mêtê nanj sic dulu têtj mac su, nanj sa sip nem ɲalôm e tidôɲ, bu yom dau gitôm bu nem mac si.

²² Mac bu anjô Anôtô ndê yom ɲambwa, dec oc anjsau daôm. Anjô ma akôm ɲandô sa! ²³ Asa nanj ɲgô mêtê magoc kôm ɲandô sa dom, nanj gitôm ɲamalac nanj tôc gwaniɲ sip busunôm bu lic dau anjô andô. ²⁴ Inj gêlic

su, goc sa gi ma ñagahô kêlhiñ anğô andô sin. ²⁵ Magoc asa nanj tôc gwaniñ Anötô ndê yomsu ñandô* nanj kêgapwêc yac su yêc mêtê sac, ma sôc ñapu ti gauc gêm ñapan, nanj Anötô oc nem mbec gêñ honj nanj inj kôm.

²⁶ Asa nanj gauc gêm bu inj gêm akinj Anötô ñapep, magoc gêm göliñ dau ndê êmbala dom, nanj kêsau dau. Ma gêñ honj nanj inj kôm bu nem akinj Anötô, nanj gitôm gêñ ñambwa ma gic Anötô tandô ñayham dom. ²⁷ Mac bu anem akinj Anötô ñalêñ gitêñ nanj inj oc lic ñayham, goc akôm gêñ bocdec. Anem mosibu ti lauwhê sawa nanj sêhóc ñawapac, nanj sa. Ma ambo ahê têtj mêtê ñadômbwi nom-ñga honj.

2

Datoc lau honj sa

¹ O anej asidôwai, mac nanj akêñ whiñ yac neñ ñawasi ñadau Pômdau Yisu Kilisi. Atoc lau tiwaê ma lau waêmba honj sa ñalêñ tigenj. ² Mboe mac akac daôm sa tu alic om-ñga, ma ñamalac lu sêsôc sêmeñ. Ngac danj sôc ñakwê ñawasi ti gölôñ gol, magoc ñgac danj inj ñgac ñalôm sawa nanj sôc ñakwê akwa gwelenj-ñga. ³ Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc ñgac ti ñakwê ñawasi sa, ma asôm têtj inj bu, “Am ndôc pôtj ñayham dindec,” a? Ma asôm têtj ñgac ñalôm sawa, “Am lhac ñambu-ñga dê,” me “Ndôc nom dindec yêc yac gahiñ-ñga,” a? ⁴ Mac bu akôm bocdinañ ma atoc mac nem lau ñatô sa hóc gêlêc lau ñatô su, dec mac atôm lau sêmatôc yom-ñga nanj si gauc tisac.

⁵ O anej asidôwai atac whiñ-ñga, anğô su nanj. Lau nanj lau nom-ñga sêlic bu lau ñalôm sawa, nanj Anötô tac whiñ bu ênyaliñ ñac sa bu sêkêñ whiñ ñanğa, dec sêti lau ti lêlôm yêc inj anğô-ñga. Ma inj oc kêtj ñac sêwêkainj gamen undambê-ñga nanj inj gic bata bu kêtj têtj lau nanj atac whiñ inj. Yom dau inj yom ñandô. ⁶ Magoc mac apu lau ñalôm sawa. Ma lau ti lêlôm nanj mac atoc ñac sa, nanj sêtoc mac sa ô dom. Ñac sêlic ñayham bu sêngwiniñ mac, ma ñac bu sêtap yom danj sa pi mac, dec ñac oc sêwê mac atêtj lau sêmatôc yom-ñga andi. ⁷ Yomandô! Ma têtj ndoc lau dau sêngwiniñ mac, nanj sêpu mac nem ñadau ndê ñaê ñayham whiñ.

⁸ Anötô ndê yomsu nanj sêto yêc bocdec bu, “Atac whiñ lau menpan am-ñga gitôm mac atac whiñ daôm,” nanj tinjamata yomsu honj nanj sêhêganôñ ñamalac si lêtj sêmba sêwhiñ dandi-ñga ma piñ ñac honj dôñ sêpitigenj. Mac bu danjam wambu yomsu dau, dec mac oc atoc nem asidôwai sa ñapep.

⁹ Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa ma apu lau waêmba, dec mac akôm sac, ma yomsu dau kêmatôc mac, ma tôc asê bu mac lau anğili yomsu-ñga. ¹⁰ Aô wasôm têtj mac, bu asa nanj danğa wambu yomsu honj ñapep, magoc kêgili yomsu ñalhô atêc danj, nanj gitôm ñamalac nanj kêgili yomsu honj. ¹¹ Anötô dau kêtj yomsu danj bocdec, ‘I “Kôm gêñ mockainj-ñga dom,” ma kêtj danj tiyham bocdec, ‘I “Ndic ñamalac ndu dom.” Am bu kôm mêtê mockainj-ñga dom, tigenj am bu ndic ñamalac danj ndu, nanj dec am gitôm ñamalac kêgili yomsu honj-ñga.

¹² Mac anyalê su bu ñasawa sauñ Anötô oc êñsahê mac, êñkuc yomsu nanj inj kêtj bu êñgapwêc yac su. Bocdinañ dec asôm yom ti akôm nem mêtê honj ñapep enj. ¹³ Mac bu tamwalô lau dom, dec Anötô oc tawalô mac dom têtj inj ndê bêc matôc-ñga. Tamwalô lau, ma mac oc atap inj ndê matôc sa dom.

Dakôm mêtê ñayham tôc yac neñ dakêñ whiñ asê

¹⁴ O anej asidôwai. Ñamalac danj bu sôm, “Aô gakêñ whiñ Yisu Kilisi,” magoc kôm mêtê ñayham dom, dec inj ndê kêtj whiñ ñandô mba, ma oc nem inj si dom. ¹⁵ Mac bu alic awhê me ñgac kêtj whiñ-ñga danj nanj pônđa ñakwê ti gêñ danen-ñga, dec mac oc akôm sake? ¹⁶ Mac bu asôm têtj inj bu, “Am ndi ti yom malô, ma oc ñayham bu am tap nem gêñ danen-ñga ti ñakwê sa,” magoc akêñ gêñ danj bu anem inj sa dom, dec mac nem akêñ whiñ oc ñandô mbasi. ¹⁷ Bocdinañ, asa nanj sôm bu inj kêtj whiñ, magoc kôm ña-sakinj dom, nanj ndê kêtj whiñ gitôm gêñ batê.

¹⁸ Mboe ñamalac danj oc sôm, “Aô gakêñ whiñ, dec gitôm,” ma danj oc sôm bu, “Aô gakôm mêtê ñayham, dec gitôm.” Oyaê! Am bu ñamalac nanj mêtê ñayham mbasi, dec ñalêñ bocke aô oc wanyalê bu am kêtj whiñ ñandô? Magoc lic mêtê ñayham dec aô gakôm gambo, oc tôc anej gakêñ whiñ asê têtj am. ¹⁹ Bocke? Am toc daôm sa bu am kêtj whiñ bu Anötô tigenj dê mbo, a? Aluê! Ñalau sac sêkêñ whiñ bocdinañ sêwhiñ, ma sêtoc dau ñandô!

²⁰ Am ñamalac gauc mbasi-ñga! Am nem kêtj whiñ nanj mêtê ñayham mbasi, nanj ti gêñ ñambwa. Gauc nem yom bocdec, ²¹ Abanğ Abraham inj bu kêtj inj ndê atu Aisak ti da pi alta, ma tu dinañ-ñga dec Anötô gêlic inj bu ñgac gitêñ. ²² Mac honj alic su nanj. Abraham ndê kêtj whiñ ti inj ndê gwelenj sêpuc dau dôñ. Ma inj ndê gwelenj ti sakinj gic dabij inj ndê kêtj whiñ. ²³ Yom nanj sêto yêc nanj sôm bu, “Abraham kêtj whiñ Anötô dec Anötô gêlic inj

* **1:25:** Ngac nanj to Hibiru tôc asê bu yomsu amanlu gitôm dom bu ndic dabij lau bu sêti lau gitêñ (7:19; 10:1). Bocdinañ lau daêsam gauc gêm bu yom nanj Jems to pi Anötô ndê yomsu ñandô, nanj hêganôñ yomsu amanlu dom, magoc hêganôñ ñawaê ñayham. Bu ñawaê ñayham whê sa bu Yisu gic dabij yomsu pwac akwa-ñga honj (Mat 5:17) ô yac, ma Ñalau Dabunğ gêm göliñ lau sêkêñ whiñ-ñga ma gêm ñac sa bu sêsa lêtj gitêñ tôm yomsu sôm (Rom 8:2-4).

ti ngac gitêj.” Yom dau nhandô sa pi gêj nan in kôm, ma Anôtô dau sam Abraham bu in ndê silip.

²⁴ Bocdinañ mac hon alic! Dakêj whin ñambwa kôm yac dati lau gitêj yêc Anôtô anjô-nga dom. Gêj nan dakôm tu danjan wambu Anôtô-nga, ma yac neñ dakêj whin, nan lu-lu sêkôm yac dati lau gitêj. ²⁵ Ma gêj dan tiyham. Gauc nem awê señ-nga Rahab. In gêm yaom lau Israel-nga nan sêtíp gameñ Kanan-nga, ma kêmasañ ñac si lêj bu sêlhô sêndi. Ma tu dinañ-nga Anôtô gêlic in bu awê gitêj.

²⁶ Ñamalac nan wayahô mbasi, nan in gêj batê. Ma yac bu dakêj whin magoc dakôm mêtê ñayham dom, dec yac neñ dakêj whin gitôm gêj batê bocdinañ.

3

Dayob êmbalan

¹ Aneñ asidôwai, anjô su nan! Têj Anôtô ndê bêc êmatôc lau-nga, nan in oc kip yac lau nan andôhôn in ndê mêtê têtj lau, nan sa ñapep pi yac mba gwelen dau. Tu dinañ-nga mac nem asa bu ti kêdôhônwaga mêtê-nga, nan kôc gauc pi yom dau mun su nan. ² Mêtê sac kôm yac hon dapeñ ñalêñ daêsam. Ñamalac nan gitôm bu yob ndê êmbala e sôm yom so dan dom, nan ñamalac gitêj, ma gitôm bu nem gôlin in ndê ñamlic ñagêj hon ñapep.

³ Lau nan sêndôc hosi ñahô, nan sêkêj ain sôc hosi whasun, bu sênem gôlin hosi ma sêkac in kwî êñkuc ñac si atac whin. ⁴ Ma akôc gauc pi wan atu-tu. Mbu ñadinda peñ lac sac andô, magoc gôlin atêc dinañ kêj in kêti kêkuc ñgac gôlin-nga ndê atac whin. ⁵ Ñalêj tigenj, yac êmbalan in gêj saun andô dan yêc ñamlic ñagêj hon, magoc in yom datoc dauñ sa-nga daêsam ñahu. Mac anjalê bu ya ñamsi saun dan gitôm bu ti ya atu ma neñ pwa atu dan su. ⁶ Ma yac êmbalan dau gitôm ya. Yêc yac neñ ñamlic ñagêj hon, sac ñahu yêc êmbalan, ma yac bu dayob ñapep dom, dec sac oc êñsôwec e nem ñamlic sambuc ahuc ma kôm yac neñ têm dambo tanli-nga hon tisac. Ma sac nan ñahu yêc êmbalan, nan meñ akêj ya lambwam-nga.

⁷ Lau ñatô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e gêj dau timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc ma gêj gwêc-nga timalô bocdinañ. ⁸ Magoc lau dan sêtôm dom bu oc sênem malô êmbala. Bu ñamalac êmbala in gêj sac nan yêc teñ dom, ma ñamalic sac gêm in ahuc. ⁹ Yac tam dange yac neñ Pômdau ti Damañ undambê-nga ña êmbalan, magoc ñamalac nan Anôtô kêmasañ bu sênem in anjô sêmbo nom, nan yac dapucho ñac ña gêj tigenj dinañ. ¹⁰ Anjô su nan. Mbec ti yom sac, lu-lu sêsa akêj whasun tigenj. O aneñ asidôwai, mêtê dau in sac sambuc! ¹¹ Mac gauc gêm bocke? Oc

tôm bu gwêc ma bu ñayham tu danôm-nga lu-lu sêsa akêj bubata tigenj? Mba! ¹² O aneñ asidôwai. Gitôm dom bu datap bu danôm-nga sa yêc gwêc ñalôm. Ma gêj dan tiyham. Oc datap wa nhandô sa yêc a kin, me a kin nhandô yêc wa? Mba.

Lau tiguauc sêkôm mêtê ñayham

¹³ Mac nem asa in ñamalac tiguauc, nan toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm mêtê ñayham ma sa lêj gitêj enj, tu bu têtj gêj dau asê. ¹⁴ Tigenj mac lau nan asa lêj atoc daôm sa tu ahôc gêlêc asidôwai-nga, me mêtê lêmun-nga bu yêc mac nem ñalôm, nan atoc daôm sa me anjau daôm bu mac lau tiguauc lec dom. ¹⁵ Bu lau nan sêkôm mêtê lêmun-nga ti mêtê sêhóc gêlêc dau-nga, nan si gauc meñ akêj Anôtô ndê dom. Mêtê dau ñahu yêc nom, kêkuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, ma meñ akêj Sadañ ndê.

¹⁶ Mêtê lêmun-nga ti ahôc gêgêlêc daôm-nga bu yêc mac nem ñalôm, dec mac oc apiñ daôm dôñ ñapep dom, ma mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc. ¹⁷ Asa nan kôc gauc ñayham yêc Anôtô ndê, nan gêj ñamata-nga in oc kôm mêtê ñawasi enj. In oc yob dau bu tac ñandê ñagahô dom, ma in oc ti ñamalac atac whin lau ti sôc yom ñapu-nga. In ñamalac tawalô lau-nga ma ndê gwelen oc nem nhandô daêsam. In oc kôm mêtê ñayham têtj lau tiwaê ma têtj lau waêmba sêwhin, ma oc êñsau lau dan dom. ¹⁸ Lau nan sêkôm gêj malô ma sêhê wamba lau, nan sêtôm lau nan sêsô gêj ñawê ñayham sip si ôm. Ma ñac si gwelen dau oc nem nhandô bu ñac ma lau daêsam sêtap lêj gitêj sa.

4

Lêj atac whin gêj nom-nga-nga

¹ Akôc gauc pi gêj nan kôm mac atac ñandê ti asôm daôm. Aô wasôm têtj mac, bu mêtê dau meñ akêj mac nem ñalôm akwa, nan kac mac tu asa lêj atac whin gêj nom-nga-nga. ² Gêj nan mac atac whin, nan mac atap sa dom, ñahu bu mac aterj têtj Anôtô dom. Mac tamgatu gêj dau ñapan e mac atac ñandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm mwasac e nditôm bu andic ñamalac ndu. Magoc mac atôm dom bu akôc gêj nan mac atac whin. ³ Ma têm ñatô mac aterj gêj têtj Anôtô, magoc in kêj têtj mac dom. Mac atap sa dom, ñahu bu mac aterj gêj dau tu bu amwasin daôm-nga ñambwa, ma gauc dinañ in solop dom.

⁴ Mac atôm lau mockainj-nga, bu mac ahuc Anôtô sin ma asap gêj nom-nga dôñ. Mac anjô! Asa nan tac whin gêj nom-nga hóc gêlêc, nan Anôtô ndê silip dom, in Anôtô ndê ñacyo. ⁵ Anôtô ndê yom nan sêto yêc, nan whê sa bu ñalau nan Anôtô kêj mbo yac neñ ñalôm, nan gêm lêmun yac neñ gatun ma tac whin nhandô bu dasap in dôñ ñapan. Gauc

nem yom dau n̄apep, bu in̄ yom n̄ambwa dom. ⁶ Anötö k̄eñ nd̄e mwasiñ t̄eñ yac tu bu puc yac d̄oñ pi l̄eñ sac-n̄ga. Tu dinañ-n̄ga s̄eto yom ȳec bocdec bu:

Anötö k̄egwiniñ lau nañ s̄etoc dau sa, magoc k̄emwasiñ lau nañ s̄eñgwiniñ dau. [Prov 3:34]

⁷ Bocdinañ as̄oc Anötö n̄apu. Apuc daõm d̄oñ t̄eñ Sadan̄ bu ãntõm mac dom. Amasuc in̄ su ma in̄ oc lh̄õ su ȳec mac. ⁸ Atigasuc Anötö dec in̄ oc tigasuc mac. Mac lau nañ akõm m̄et̄e sac, nañ an̄gwasin̄ amam ma ahu m̄et̄e dau sin̄. Ma mac lau nañ an̄kuc Anötö ti gauc lu-lu, nañ amasan̄ nem n̄alõm n̄awasi sa. ⁹ Anem daõm kwi ma atan̄ tu mac nem sac-n̄ga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti dan̄gibo, ma mac nem atac n̄ayham nem dau kwi ti atac n̄awapac. ¹⁰ An̄gwiniñ daõm ȳec Põmdau an̄gõ-n̄ga, goc in̄ oc toc mac sa.

An̄gõlin̄ yom pi nem asidõwai dom

¹¹ O asidõwai, an̄gõlin̄ yom pi daõm dom. Asa nañ ḡem d̄ohõñ dau pi nd̄e asidõwa dan̄, nañ ḡelic asidõwa dau sac ma s̄õm yom pu in̄-n̄ga, nañ pu yomsu ma ḡelic yomsu dau sac whin̄.* Ma am bu pu yomsu, dec am s̄oc yomsu dau n̄apu dom. ¹² Anötö nañ k̄eñ yomsu, nañ nd̄e n̄aclai ȳec bu nem lau si, me sen̄ n̄ac su. Ma in̄ tawas̄e oc ãnsah̄e lau hoñ pi n̄ac si m̄et̄e. Bocdinañ am asa dec gauc ḡem bu ãnsah̄e nem asidõwai?

Datoc dauñ sa dom

¹³ Aõ wasõm yom pi lau nañ gauc ḡem bu s̄eti n̄adau dau. Mboe n̄amalac dan̄ oc s̄õm yom bu, “Kwahic dec me lan̄s̄e, aõ wat̄eñ malac atu dan̄ wandi, wanem gwelen̄ nditõm yala dan̄ sambuc, ma watap mone dāesam sa.” ¹⁴ Mac atõm dom bu an̄yal̄e ḡeñ nañ oc h̄oc as̄e t̄eñ lan̄s̄e. Mac alic nem t̄em ambo tamli-n̄ga bu in̄ ḡeñ atu, a? Mba! In̄ gitõm yawalec nañ puc pi men̄ magoc n̄asawa sauñ en̄ h̄e su. ¹⁵ Gauc nem bu ati n̄adau tu amasan̄ daõm nem l̄eñ asa-n̄ga dom, magoc asõm yom bocdec bu, “Põmdau bu lic n̄ayham, dec yac oc ambo tan̄li ma akõm ḡeñ bocdec me ḡeñ bocd̄e.” ¹⁶ Magoc mac lau wachuc nañ ãl̄em̄e atoc daõm sa, ma mac nem m̄et̄e dau in̄ m̄et̄e sac. ¹⁷ Bocdinañ asa nañ k̄eñyal̄e l̄eñ n̄ayham magoc k̄õm dom, nañ k̄õm sac.

5

Jems k̄eñ puc lau ti l̄elõm

¹ Mac lau ti l̄elõm nañ ac mone ti wapa dāesam sa, nañ an̄gõ! Apuc dan̄gibo sa ma atan̄ pi n̄awapac nañ ḡic wāe bu tap mac sa t̄eñ b̄ec n̄ambu-n̄ga. ² Awa ti wapa ma n̄akw̄e nañ mac ac sa tu daõm-n̄ga, nañ h̄oc ḡel̄ec su ma ȳec n̄ambwa e da nõm ma sop sen̄ su.

³ Oyaê! B̄ec n̄ambu-n̄ga men̄ k̄eñpiñ su, magoc mac akõm bu andic nem awa silba ma gol sa n̄apan̄. Mac oc atap mat̄oc sa tu mac nem awa nañ h̄eko w̄embwa e da nõm su. Ma tu ḡeñ dinañ-n̄ga dec mac nem n̄amsõm oc tisac whin̄, gitõm ya ḡeñ mac. ⁴ An̄gõ! Mac an̄gamin̄ n̄aõli n̄ayham t̄eñ lau nañ s̄ekõm gwelen̄ t̄eñ mac. Ma Põmdau N̄aclai N̄adau n̄gõ n̄awāe ma oc ãmat̄oc mac pi ḡeñ dau. ⁵ Mac ambo nom ti amwasiñ daõm k̄el̄ec, atõm b̄oc nañ sen̄ ḡeñ n̄awahõ e s̄etõp atu, ma s̄eñyal̄e dom bu n̄asawa sauñ n̄ac si n̄adai oc s̄endic n̄ac ndu ma s̄eneñ. ⁶ Mac ãl̄em̄e amat̄oc lau git̄eñ ma akic yom bu andic n̄ac ndu, magoc lau dau s̄ek̄eñ kisa mac dom.

Dahõc n̄awapac ti atac pa su

⁷ Bocdinañ asidõwai, ahõñ Põmdau nd̄e b̄ec mbu men̄-n̄ga ti nem atac pa su. Lau nañ s̄esõ ḡeñ sip õm, nañ s̄ehõñ ḡeñ dau bu nem n̄andõ. S̄ẽmbo ti atac pa su ma s̄ehõñ u bu ndic ma ac bu pi t̄õm n̄andoc. ⁸ Ma mac bocdinañ. Ndoc men̄ k̄eñpiñ bu Põmdau oc mbu men̄, dec apuc daõm d̄oñ bu alhac n̄an̄ga, ma ahõñ in̄ ti nem atac pa su.

⁹ O asidõwai, asec daõm dom. Mac bu asec daõm, dec oc atap Anötö nd̄e mat̄oc sa, bu in̄ nd̄e b̄ec ãmat̄oc lau-n̄ga men̄ k̄eñpiñ, gitõm in̄ dau men̄ kalhac mac nem andu n̄agatam.

¹⁰ Asidõwai, akõc gauc pi propet akwa-kwa. N̄ac s̄ehõc n̄awapac dāesam, magoc s̄ehoc yom as̄e sem Põmdau an̄gõ ti atac pa su. Gauc nem n̄ac si l̄eñ dinañ ma an̄kuc. ¹¹ Lau nañ s̄ehõc n̄awapac ti atac pa su, nañ yac tampiñ n̄ac. Mac an̄gõ min̄ pi Job, nañ h̄oc n̄awapac dāesam, magoc ḡeñ dau ku in̄ dulu dom, in̄ kalhac n̄an̄ga. Ma mac an̄yal̄e bu tin̄ambu Põmdau ḡem in̄ sa tiyham. Yomandõ! Põmdau in̄ tawalõ yac ma atac apu yac n̄andõ.

¹² O aneñ asidõwai, ayob daõm tu ḡeñ atu dindec-n̄ga. Mac bu akõm ḡeñ dan̄, dec asõm, “Āec,” ma yom dau gitõm. Mac bu akõm dom, dec asõm, “Mba,” ma mac nem yom dau gitõm. Atoc amam pi undamb̄e me pi nom me pi ḡeñ dan̄ tu bu andic sen̄eñ nem yom-n̄ga dom. Mac bu akõm bocdinañ, dec oc atap Anötö nd̄e mat̄oc sa.

Yom daten̄ mbec-n̄ga

¹³ Mac nem asa bu tap n̄awapac sa, nañ ten̄ mbec. Ma mac nem asa nañ atac n̄ayham sa, nañ nem w̄e ma ãmpin̄ Põmdau. ¹⁴ Mac nem asa bu ḡembac, nañ k̄eñ yom t̄eñ ḡolõwac dabun̄ si lau bata s̄emen̄, ma s̄eten̄ mbec tu in̄-n̄ga ma s̄embac ndip kwi pi in̄ n̄agõlõñ s̄enem Põmdau an̄gõ. ¹⁵ Mbec nañ mac aten̄ ti ak̄eñ whin̄, nañ oc nem n̄amalac ḡembac ãau sa. Põmdau oc nem in̄ sa ma k̄õm in̄ n̄ayham sa tiyham. Ma in̄ nd̄e sac bu ȳec, goc ten̄

* 4:11: Lau atu-tu gauc ḡem bu Jems k̄õc gauc pi yomsu tigen̄ bu ‘Atac whin̄ nem asidõwai t̄õm am tac whin̄ daõm,’ dec to yom dinañ. Yomsu dau ȳec Lev 19:18; ma Jem 2:8.

mbec tu gêḅ dau-ḅga whiḅ, ma Pômdau oc suc kwi. ¹⁶ Bocdinaḅ asa naḅ kôm sac, naḅ hoc ḅayom asê têḅ asidôwa daḅ, ma asidôwa dau teḅ mbec tu iḅ-ḅga. Akôm bocdinaḅ, ma aterḅ mbec pi mac nem asidôwai naḅ gêmbac, bu akôm ḅac ḅayham sa tiyham. Mbec naḅ ḅamalac gitêḅ daḅ teḅ, naḅ mbec ti ḅaclai, ma oc nem ḅandô. ¹⁷ Gauc nem propet Elaija. Iḅ ḅamalac gitôm yac. Iḅ teḅ mbec bu u ndic dom, dec u gic dom gitôm yala tō ma ayô 6. ¹⁸ Goc iḅ teḅ mbec tiyham, dec Anötô kêḅ u gic ma gêḅ ôm-ḅga sem ḅandô tiyham.

Danem lau naḅ sêhu Anötô ndê lêḅ siḅ, naḅ sa

¹⁹ Aneḅ asidôwai. Mac nem daḅ bu hu Anötô ndê lêḅ ti yom ḅandô siḅ, ma daḅ bu nem iḅ ndê ḅalôm kwi ma kôc iḅ mbu meḅ tiyham, ²⁰ dec aḅyalê gêḅ bocdec. Asa naḅ gêm ḅamalac sac kwi bu hu mêtê sac siḅ, naḅ kêgaho iḅ su yêc seḅ mbac ndu-ḅga, ma gêm iḅ sa bu tap ḅagêyô sa tu iḅ ndê sac daêsam-ḅga dom.

Pita ndê bapia ñamata-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ngac nanj to bapia dindéc inj Pita, Yisu ndê aposel danj. Inj to têtj lau sêkêtj whinj-nga nanj sêmbou babalip tòm gamenj hoj nanj lau Rom-nga sem gôlinj. Lau dau sêhóc ñawapac daêsam, ma lau sêkêtj kisa ñac tu sêkêtj whinj Yisu-nga.

Pita tac whinj bu puc ñac dônj, bu sêlhac ñannga ma ti atac ñayham tu mwasinj atu ti ñawasi atu nanj Anôtô gic bata tu ñac-nga yêc undambê. Tòm Anôtô unj Yisu sa akêtj lau batê-nga, nanj oc kôm têtj ñac bocdinañ. Inj to yom pi ñandê ti ñawapac daêsam nanj Yisu hóc têtj ndoc inj mbo nom, ma sôm bu lau nanj sêñkuc Yisu, nanj sêwêkainj inj ndê lêtj dinañ. Inj whê sa bu ñawapac tidau-tidau gitôm bu puc ñac dônj, ma tinjambu têtj ndoc Pômdau mbu menj, nanj ñac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêtj ñayham ma dabunj bu lau sêkêtj whinj-nga sêñkuc.

Pita gic hu ndê bapia ñamata-nga

¹ Aô Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindéc têtj mac lau nanj Anôtô kêyalinj mac sa, mac lau nanj ambo nom atôm lau apa, ma andóc babalip yêc gamenj Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-nga. ² Damanj Anôtô kêyalê gêtj hoj munj su, dec kêyalinj mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êngwasinj mac nem sac hoj su, ma bu Njalau Dabunj kôm mac ati lau dabunj, nanj danjam wambu Kilisi ñapep. Mwasinj ti yom malô akêtj Anôtô êñsalê mac ahuc.

Yom pi Anôtô ndê mwasinj atu nem yac si-nga

³ Tampinj Anôtô, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Nahu bu inj tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêtj dau ñandô sa bocdec bu, inj unj Yisu sa akêtj lau batê-nga, ma pinj yac dônj tam daminj inj, ma bocdinañ dec yac dakêtj batanj ñandô ñayham kêlêc, nanj bu oc dandôc tanli ñapanj. ⁴ Ma dawêkainj gêtj lêtj sêñkuc ñayham, nanj ndê ñawasi oc ninnga dom, ma tòm dom bu tisac me hê su. Anôtô po gêtj dau sa gwananj tu mac-nga yêc undambê. ⁵ Mac atap Anôtô ndê mwasinj nem mac si-nga sa su, ma inj kêmasanj mwasinj dau ña-ñandô su ma hôñ têtj bu têtj ñandô dau asê tiawê têtj bêtj ñambu-nga. Ma tu mac nem akêtj whinj-nga, dec Anôtô ndê ñaclai oc yob mac e atap ñandô dau sa.

⁶ Aô kayalê bu mac ambo ti atac ñayham atu ñapanj tu Anôtô ndê mwasinj hoj dinañ-nga. Magoc aô kayalê bu ñawapac daêsam tap

mac sa têtj ñasawa dindéc, dec kôm mac nem ñalom ñawapac whinj. Mac ac waê bu atap gêtj dau sa, magoc inj gêtj ñasawa apê-nga enj. ⁷ Mac anyalê bu lau sêpec gol tu bu ñadômbwi ninnga ma gol ñawasi solop gacgen yêc. Ma ñalêñ tigenj, ñawapac nanj tap mac sa, nanj menj bu êñsahê mac nem akêtj whinj. Anôtô gêlic mac nem akêtj whinj bu gêtj ñandô, gitôm gêtj ñaôli atu, nanj hóc gêlic gol nanj oc ninnga whinj nom dindéc, nanj su. Ma mac bu ahóc ñawapac ma asap nem akêtj whinj dôñ ñannga, dec têtj ndoc Yisu Kilisi mbu menj têtj bêtj ñambu-nga, nanj inj oc toc mac sa ma kêtj waê ti ñawasi ñayham têtj mac. ⁸ Mac nem danj gêlic Yisu pi tandô dom, têtj ñamata-nga e menj têtj kwahic dec, magoc mac atac whinj inj ma akêtj whinj inj ambo. Ma mac nem atac ñayham tu inj-nga inj gêtj atu andô, ma hóc gêlic ñamalac si gauc me yom tu awhê sa-nga. ⁹ Ma ndoc menj kêpinj bu mac atap Anôtô ndê mwasinj nem mac si-nga ña-ñandô sa, nanj ti mac nem akêtj whinj ñahu.

Propet sêhoc Anôtô ndê lêtj nem yac si-nga asê

¹⁰⁻¹¹ Lau propet sêhoc yom asê munj su, pi mwasinj nanj mac atap sa su. Kilisi ndê Njalau mbo ñac si ñalom, ma kêgilí ñac bu sêhoc yom asê pi Anôtô ndê lêtj nem lau si-nga. Njalau dau hoc asê têtj ñac gwananj su, bu Anôtô ndê Mesaya oc hóc ñandê, ma tinjambu tap ñawasi atu sa. Magoc ñac sênyalê têtj ti ndoc ma ñalêñ su dom, ma tu dinañ-nga dec sêkôm ñannga bu sêkip ñahu sa. ¹² Njalau têtj asê têtj lau propet bu yom nanj sêhoc asê, nanj tu ñac dau-nga dom, magoc sêhoc asê gwananj tu sênem mac sa-nga. Ma lau nanj sêhoc ñawaê ñayham asê têtj mac, nanj sêwhê yom dau sa ña Njalau Dabunj nanj Anôtô kêñ sip akêtj undambê menj, nanj ndê ñaclai. Gêtj hoj nanj propet sêhoc asê, nanj Anôtô ndê anjela bocdinañ tac whinj ndu andô bu sênyalê ma sêlic ñandô.

Dasa lêtj dabunj dandic ñawaê

¹³ Tu dinañ-nga dec akóc gauc ñapep pi lêtj bocke inj lêtj solop tu asa-nga, ma ambo ti nem gauc ñawa. Akêtj batam ñapanj ti tamkwê mwasinj atu nanj mac oc atap sa têtj bêtj nanj Yisu oc hoc dau asê. ¹⁴ Mac ati Anôtô ndê balêkoc solop, dec danjam wambu inj ñapep, ma ahu mêtê sac hoj nanj mac akôm têtj ndoc mac am gauc Anôtô, nanj sinj. ¹⁵ Anôtô nanj kêgalêñ mac sa ati inj ndê, nanj inj dabunj andô. Tu dinañ-nga dec ayob daôm nem lêtj hoj bu akôm mêtê dabunj enj, atôm inj dau. ¹⁶ Bu sêto Anôtô ndê yom yêc bocdec bu:

Aô Anôtô dabunj, bocdinañ asa nem lêtj dabunj enj. *[Lev 11:44-45]*

¹⁷ Ambo nom atôm lau apa, ma atóc Anôtô ma atoc inj sa ñapep. Nahu bu Anôtô, nanj mac ata bu Damanj, nanj oc toc ñamalac danj

sa hôc gëlêc danj dom, têtj ndoc inj êñsahê lau hoj pi ñac si lêj. Inj oc êñsahê lau hoj ña dôhônj tigenj. ¹⁸ Muñ-nga mac atôm lau akinj mêtê sac-nga, tu lêj gauc mbasi-nga nanj apami sic dula têtj mac. Magoc Anôtô gêmli ti kégapwêc mac su yêc sakinj mêtê sac-nga dinanj. Inj gêmli mac su, ña gêj nanj oc ninja whinj nom dindec gitôm gol me silba, nanj dom. Mba. Mac anyalê su bu ¹⁹ inj gêmli mac su ña Kilisi ndê dac, nanj hôc gëlêc gêj ñaôli atu-tu nom-nga hoj su. Kilisi kêtj dau ti da gitôm domba ñawasi ñayham nanj ñasac mbasi. ²⁰ Anôtô kêyalinj inj sa têtj ndoc inj kêtj undambê ti nom su dom, ma tôc inj asê tiawê têtj têtj ñambu-nga dindec, tu mac-nga. ²¹ Ma tu gêj nanj Kilisi dau kôm tu mac-nga, dec mac akêj whinj Anôtô, nanj unj inj sa akêj lau batê-nga, ma kêtj ñawasi atu têtj inj. Bocdinañ kwahic dec Anôtô ti mac nem akêj whinj ñahu, ma mac akêj batam bu atap mwasinj atu nanj inj gic bata têtj mac, nanj sa.

²² Mac asôc yom ñandô ñapu su, dec ahu lêj ti mêtê ñadômbwi hoj sinj su, tu bu anjuc mêtê ñandô atac whinj asidôwai-nga. Bocdinañ kwahic dec aô waterj mac bu akêj nem ñalôm sambuc bu akôm mêtê dau ñandô sa-nga. ²³ Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ñahu sip gêj nom-nga nanj gic waê bu ninja, nanj danj dom. Mba. Mac atiwakuc ñahu sip Anôtô ndê Yom nanj gitôm gêj tali, ma oc yêc ñapanj enj. ²⁴ Tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac nom-nga hoj sêtôm kwanj, ma ñac si waê gitôm ñaola ôm-nga.

Kwanj yêc ñasawa apê ma tibasô, ma ñaola bocdinañ kêsôlô.

²⁵ Magoc Pômdau ndê yom yêc ñapanj. [Ais 40:6-8]

Ma Pômdau ndê yom dau, inj ñawaê ñayham nanj sêhoc asê têtj mac su.

2

¹ Tu dinanj-nga dec ahu mêtê sac-sac hoj sinj. Mêtê alic lau sac-nga hoj, mêtê anjsau lau-nga, mêtê dasôm yom ñayham magoc dakôm ñandô sa dom-nga, mêtê lêmunj-nga ti lêj dapu lau-nga tidau-tidau, nanj ahu hoj sinj. ² Akôm ñanja bu akôc Anôtô ndê yom sa sip nem ñalôm e tidônj, ñalêj tigenj tôm balêkoc dedec tac whinj bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anôtô ndê yom oc kôm mac nem akêj whinj êñsowec tiatu ma alhac ñanja e atap Anôtô ndê mwasinj nem mac si-nga ña-ñandô sa. ³ Mac anyalê Pômdau su ma anjsahê su bu inj ndê mwasinj inj ñayham, bocdinañ

dec ahu mêtê sac hoj sinj, ma anjsalê gêj tu puc gatôm dôñ-nga.

Yisu ti hoc ñamata-nga andu-nga

⁴ Atigasuc Pômdau Yisu nanj gitôm hoc tali nanj Anôtô kêyalinj sa ti hoc ñamata-nga bu kwê ndê andu lhac ñahô-nga. Ñamalac sêtec inj, magoc Anôtô dau kêyalinj inj sa, ma gêlic inj ñayham kêlêc. ⁵ Mac bocdinañ atôm hoc tali nanj Anôtô bu kwê sa ti Ñalau Dabuñ ndê andu. Ma inj kêyalinj mac sa ati lau dabuñ, bu anem akinj inj atôm inj ndê lau dabuñsiga. Ma mac nem gwelej ñandô, nanj bu akêj daôm sambuc atôm da nanj inj oc lic ñayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-nga. ⁶ Tôm yom nanj Anôtô sôm pi Kilisi, nanj sêto yêc bocdec bu:

Alic su nanj! Aô gakêj hoc danj kalhac Lôc †Sayon, nanj aô dauñ kayalinj sa ma galic ñayham kêlêc bu ti hoc ñamata-nga andu-nga.

Asa nanj kêtj whinj inj, nanj oc maya dau dom. [Ais 28:16]

⁷ Mac akêj whinj dec alic hoc dau ñayham kêlêc. Magoc lau nanj sêkêj whinj dom, nanj sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc nanj lau sêkwê andu-nga sêtec, nanj kwahic ti hoc ñamata-nga yêc andu dau. [BW 118:22]

⁸ Ma yom danj tiyham yêc bocdec:

Inj hoc nanj lau daêsam oc sêtiñ gahi pi ma sêpenj. [Ais 8:14-15]

Ñac sêpenj, ñahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom nanj Anôtô hoc asê gwananj su.

Anôtô ndê lau si lêj

⁹ Magoc Anôtô, nanj kêgalêm mac sa bu ahu ñasec sinj ma ambo inj ndê ñawê atu ñalôm, nanj kêyalinj mac sa muñ su ati inj ndê, ma bu ati gôlôwac dabuñ tonj tigenj, ma anem akinj inj gitôm lau dabuñsiga nanj sem akinj ñac si Kij. Inj kôc mac sa ati inj dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêj atu-tu hoj nanj inj kôm tu mac-nga. ¹⁰ Muñ-nga mac Anôtô ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anôtô ndê lau solop. Ma muñ-nga mac atap inj ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

¹¹ Aneñ lau atac whinj-nga. Nom dindec ti mac nem malam ñandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aô bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ñalôm akwa-nga ñandô sa dom. Bu mêtê kainj dinanj gitôm ñacyo nanj gic sinj têtj mac ñapanj, ma gitôm bu serj mac nem gatôm su. ¹² Mboe lau nanj sêkêj whinj dom, nanj oc sêngôlij yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-nga. Magoc ambo awhinj ñac ma ayob bu akôm mêtê ñayham enj, dec ñac oc sêlic bu mac nem lêj ti sakinj

* **2:10:** Pita kôc gauc pi yom nanj propet akwa Hosea to muñ su. Anôtô sôm têtj Hosea bu sam inj ndê balêkoc danj bu 'Aneñ lau dom' (Hos 1:9; 2:23b), ma danj bu 'Lau nanj aô atac whinj ñac dom' (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinanj sêti dôhônj lau Israel-nga nanj danjapêc têtj Anôtô. Magoc tinjamu inj tawalô lau Israel-nga, dec sam ñac bu 'Aneñ lau' (Hos 2:1, 23b) ma 'Lau atac whinj-nga' (Hos 2:1, 23a).

hoŋ ŋayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênem dau kwi ma sêkôc Anôtô sa ti ŋac si Pômdau, ma sêmpin inŋ têtŋ ndoc inŋ mbu têtŋ yac meŋ.

Dasôc gôliŋwaga ti ŋadaui ŋapu

¹³ Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hoŋ nanŋ sem gôliŋ sêmbô nom, nanŋ ŋapu. Asa nanŋ ti mac nem kinŋ atu, nanŋ asôc inŋ ŋapu. ¹⁴ Ma lau nanŋ kinŋ dau kêkinŋ bu sênem gôliŋ gameŋ ŋatô, nanŋ asôc ŋac ŋapu bocdinaŋ. Inŋ kêkinŋ ŋac bu sêkêŋ ŋagêyô têtŋ lau nanŋ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau nanŋ sêkôm ŋayham, nanŋ sa. ¹⁵ Bu Anôtô tac whinŋ bu mac akôm mêteŋ ŋayham eŋ, e lau gauc mbasi-ŋga nanŋ sêŋyalê inŋ ti ndê yom dom, nanŋ sêŋgacip whasuŋ ahuc, ma tôm dom bu sêŋgôliŋ yom pi mac. ¹⁶ Magoc atôm lau akiŋ ŋambwa dom, magoc ambo atôm lau nanŋ sêti ŋadau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kêŋ ŋasawa têtŋ mac bu asa lêtŋ sac-ŋga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anôtô dau ndê lau akiŋ, dec asa nem lêtŋ aŋkuc inŋ ndê atac whinŋ. ¹⁷ Atoc lau hoŋ sa ŋapep, ambo ti atac whinŋ asidôwai sêkêŋ whinŋ-ŋga hoŋ, atôc Anôtô ti asôc inŋ ŋapu ŋapep, ma atoc nem kinŋ nom-ŋga sa.

¹⁸ Mac lau nanŋ am akiŋ ŋadaui, asôc ŋac ŋapu ma atoc ŋac sa ŋapep. Akôm ŋalêŋ tigerŋ têtŋ ŋadaui ŋayham nanŋ sêyob mac ŋapep, ma têtŋ ŋadaui sac nanŋ si ŋalôm apê, nanŋ bocdinaŋ. ¹⁹⁻²⁰ Mac bu akôm sac dom, magoc sêkêŋ ŋandê têtŋ mac tu aŋyalê Anôtô ma aŋkuc inŋ-ŋga, dec ahôc gêŋ dau, ma gauc nem bu Anôtô gitôm bu êmwasiŋ mac ô ŋandê dinaŋ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, nanŋ tamkwê mwasinŋ danŋ ô ŋandê dau dom, bu inŋ lêtŋ solop bu sêmatôc mac.

Taŋkuc Kilisi ndê dôhônŋ hôc ŋandê-ŋga

²¹ Bu lau nanŋ Anôtô kêgalêm ŋac sa, nanŋ sic waê bu sêhôc ŋawapac kainŋ dinaŋ. Ŋahu bu Kilisi hôc ŋandê tu mac-ŋga bocdinaŋ, dec têtŋ dôhônŋ têtŋ mac bu aŋkuc-ŋga. ²² Tôm yom nanŋ sêto yêc nanŋ sôm bocdec bu:

Inŋ kôm sac danŋ dom, ma sôm yom sac danŋ sa whasuŋ dom. [Ais 53:9]

²³ Têtŋ ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi inŋ ti sêpu inŋ, nanŋ inŋ sôm yom sac danŋ ô dom. Ma têtŋ ndoc sêkêŋ inŋ hôc ŋandê, nanŋ gic ndoc ŋac bu kêŋ ŋagêyô-ŋga dom. Mba. Inŋ kêŋ dau sambuc sip Anôtô amba, nanŋ oc êmatôc gêŋ hoŋ ŋalêŋ gitêŋ. ²⁴ Inŋ hôc yac neŋ sa ŋagêyô pi dau ŋamlic, têtŋ ndoc inŋ mbac ndu pi a gicso dau. Inŋ kôm bocdinaŋ tu bu yac dahu mêteŋ sac sinŋ gitôm lau batê sêhu gêŋ nom-ŋga sinŋ, ma dambo tanŋ ti dasa lêtŋ gitêŋ eŋ. Mêteŋ sac inŋ gitôm gêmbac atu nanŋ kôm yac hoŋ, magoc ŋandê atu nanŋ Yisu hôc, nanŋ kôm yac ŋayham sa tiyham. ²⁵ Bu muŋ-ŋga mac akôm mêteŋ sac tidau-tidau tôm domba nanŋ si ŋadau mbasi, ma sêmbô babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atêŋ ŋac ŋayham yob domba-ŋga, nanŋ yob mac nem gatôm ŋapep eŋ.

3

Lauwhê ma launŋac si lêtŋ ŋayham

¹ Aô bu wanem la mac lauwhê whinŋ bocdec bu, asôc nem akwenŋi ŋapu ŋapep. Ma ŋalêŋ dinaŋ mac nanŋ nem akwenŋi sêkêŋ whinŋ yom ŋandô dom, nanŋ mboe mac nem lêtŋ ŋayham oc nditôm bu nem ŋac kwi ma sêkêŋ whinŋ. Ŋac oc sênem dau kwi ŋahu sip yom daêsam nanŋ mac bu asôm tu bu anem ŋac kwi-ŋga dom. ² Mba. Sêkac dau kwi ŋahu sip ŋac sêlic bu mac atoc Pômdau sa ŋandô, ma asa nem lêtŋ ŋawasi eŋ.

³ Mac lauwhê aŋgô. Akôc gauc ŋapep pi gêŋ awê-ŋga tôm anem bocbinŋ kêclauŋ, me gôliŋ ŋamlic-ŋga ti ŋakwê ŋaôli atu-tu. Bu gêŋ dinaŋ ŋadaŋ oc kôm mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anôtô aŋgô-ŋga dom, ma bocdinaŋ gauc nem êŋlêc dom. ⁴ Gêŋ nanŋ kôm mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anôtô aŋgô-ŋga, nanŋ lêtŋ ŋayham ti lêtŋ malô nanŋ yêc sinŋ dau yêc nem ŋalôm. Mêteŋ kainŋ dinaŋ Anôtô tac whinŋ hôc gêlêc, ma oc tôm dom bu niŋga. ⁵ Bu lauwhê dabuŋ muŋ-ŋga-ŋga nanŋ sêkêŋ whinŋ Anôtô, nanŋ sêŋkuc lêtŋ tigenŋ dinaŋ. Ŋac sêsôc si ŋgaci ŋapu, dec sêti lauwhê ti aŋgô. ⁶ Gauc nem Sara, nanŋ sôc inŋ nakwenŋ Abraham ŋapu ma sam inŋ bu ndê ŋadau. Ma mac bu akôm mêteŋ ŋayham eŋ, ma atôc daôm tu gêŋ danŋ-ŋga dom, nanŋ mac atôm Sara ndê atuwêi.

⁷ Ma aô bu wanem la mac lau-ŋga whinŋ bocdec bu. Mac aŋyalê su bu mac nem lauwhê si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinaŋ ayob bu asa lêtŋ ti gauc tu ambo awhinŋ ŋac-ŋga, ma bu atoc ŋac sa ŋapep. Ma gauc nem bu mac hoŋ oc atap Anôtô ndê mwasinŋ andôc tamli-ŋga sa awhinŋ daôm. Mac launŋac aŋkuc lêtŋ dinaŋ, dec gêŋ danŋ oc lhac mbec nanŋ atêŋ têtŋ Anôtô, nanŋ ahuc dom.

Lêtŋ ŋayham bu lau sêkêŋ whinŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc

⁸ Aô bu wasôm yom ŋatô tiyham nanŋ gic waê mac hoŋ. Ambo awhinŋ daôm ti ŋalôm tigerŋ. Tamwalô nem asidôwai nanŋ sêhôc ŋawapac, ma anem ŋac sa bu atôc nem atac whinŋ ŋac-ŋga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-ŋga hoŋ sinŋ. ⁹ Lau bu sêpu ma me sêkôm mêteŋ sac tidau-tidau têtŋ mac, nanŋ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom ŋayham ma anem mbec lau dau. Ŋahu bu Anôtô kêgalêm mac sa bu atap inŋ dau ndê mbec ŋamwasinŋ sa. ¹⁰ Gauc nem yom nanŋ sêto yêc bocdec:

Asa nanŋ tac whinŋ bu mbo ŋayham tôm inŋ ndê têm mbo tali-ŋga, nanŋ yob whasuŋ têtŋ yom sac-sac ma yom tasanŋ hoŋ. ¹¹ Inŋ puc dômbwê mêteŋ sac hoŋ ma kôm mêteŋ ŋayham eŋ, ma êŋsahê ŋaŋga bu sa ndê lêtŋ hoŋ malô eŋ.

¹² Ŋahu bu Pômdau tatiŋ lau gitêŋ ma kêŋ danŋga ŋac si mbec. Magoc inŋ atac tec ma

angô yaê lau sêkôm sac-nga. [BW
34:12-16]

Lau nanj sêsa lêj gitêj, nanj oc sêtap kisa sa

¹³ Mac bu akêj nem ñalôm sambuc tu akôm mêtê ñayham-nga, dec asa oc kêj sac mac? ¹⁴ Magoc mac bu ahôc ñawapac ma atap kisa sa tu asa lêj gitêj-nga, nanj atôc daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anôtô ndê mwasinj sa su. ¹⁵ Apo Kilisi sa ti Pômdau ndôc nem ñalôm. Akôc gauc ñapan pi Anôtô ndê mwasinj ñayham nanj mac tamkwê ambo, dec têm bocke lau bu sêndac mac pi gêj dau, nanj mac atôm bu awhê gêj dau ñahu sa têtj ñac. ¹⁶ Magoc akôm gêj dau ti asap lêj malô dôj, ma atoc lau hoj sa. Ayob daôm bu asa nem lêj hoj ñapep enj, dec oc tôm bu ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi. Ma lau nanj sêpu lêj ñayham nanj mac asa tu akêj whinj Kilisi-nga, nanj oc maya dau tu ñac si yom-nga. ¹⁷ Anôtô bu kêj ñasawa têtj lau bu sêkêj ñawapac têtj mac tu akôm mêtê ñayham-nga, nanj ñayham, hóc gêlêc sêkêj ñawapac têtj mac tu akôm mêtê sac-nga.

Kilisi ndê mbac ndu ña-ñandô

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigenj tu lau hoj si sac-nga. Kilisi inj ñgac gitêj, tigenj inj hóc ñawapac dau ô yac lau dakôm sac-nga, bu êmasanj lêj datigasuc Anôtô-nga. Inj mbac ndu gitôm ñamalac ti ñamlic nom-nga, magoc Anôtô unj inj sa ti ñalau. ¹⁹ Ma ti ñalau dec inj gi hoc ndê tisa ñawaê asê, têtj ñalau nanj sêndôc gapocwalô. ²⁰ Ñalau dinanj, * ñac danjgapêc têtj Anôtô têtj Noa ndê têm. Têtj têm dinanj Anôtô kôc ndê ñalôm dôj, ma hôj Noa bu ndic dabinj wanj atu nanj inj sô. Ma wanj dau gêm lau 8 solop si têtj ndoc bu sunj atu. ²¹ Bu dau tôm d ôhônj tu busangj nanj gêm mac lau têm kwahic dec-nga si. Busangj dau gêm mac sa bu kégwasinj ñadômbwi ñamlic-nga su ñambwa dom. Magoc bu dau gêm mac si bu inj pinj mac dôj am daminj Yisu Kilisi tu inj ndê tisa akêj lau batê-nga, ma tôle asê bu mac amatinj pwac awhinj Anôtô bu asa nem lêj ñawasi enj ambo inj angô-nga. ²² Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma ndôc Anôtô ndê andô-nga, ma añela ma gôlinj ti ñaclai hoj sêsoc inj ñapu.

4

Lau sêkêj whinj-nga si lêj

¹ Kilisi hóc ñandê ma mbac ndu tôm ñamalac, ma boc-dinanj dec akôc gauc pi inj ndê lêj dinanj, ma amasanj daôm bu anjuc inj. Bu asa nanj tôle dau dom bu hóc ñandê tu

Kilisi-nga, nanj tôle asê bu inj tec lêj mêtê sac-nga. ² Ma boc-dinanj mêtê sac ñalôm ñagalac-nga oc tôle dom bu nem gôlinj inj tiyham, ma inj oc sa ndê lêj hoj tôle Anôtô ndê atac whinj, e inj ndê têm mbo tali-nga pacndê. ³ Bu têm baliñ hic su mac akôm mêtê sac tidau-tidau, tôle lau nanj sem gauc Anôtô, nanj sêkôm. Lau kainj dinanj sêngaminj dau têtj mêtê sac danj dom. Sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mockainj-nga maya pac, senj asam ti sênôm gêj ênjij ñac-nga ñapanj, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akinj gwam-nga. ⁴ Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêj whinj-nga ahu ñac si mêtê wachuc ti lêj sêkôm mêtê sac bambalinj-nga sinj su, dec ñac gauc gêm yom daêsam ma sêmbalinj yom ñamalac daêsam pi mac, tu sêpu mac-nga. ⁵ Magoc Anôtô oc êñsu lau dau pi ñac si mêtê têtj inj ndê bêc êmatôc lau-nga. Inj kêmasanj dau su bu êñsahê lau nanj sêmbo tali ti ñac nanj sêmbac ndu su. ⁶ Tu yom dinanj-nga dec sêhoc ñawaê ñayham asê têtj lau. Ma lau nanj sêmbac ndu su, nanj si sêmbac ndu kékuc lêj matôc-nga nanj lau nom-nga hoj sic waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-nga. Magoc tu ñac sêngô ñawaê ñayham su-nga, dec ñac si gatu gitôm bu oc mbo tali whinj Anôtô.

⁷ Têm menj kêpinj su bu gêj kwahic dec-nga hoj oc ninga. Bocdinanj atimêtê daôm ñapep ma ambo ti gauc ñawa tu atej mbec-nga. ⁸ Asap mêtê atac whinj asidôwai-nga dôj hóc gêlêc mêtê ñayham hoj su. Bu asa nanj mêtê atac whinj-nga gêm inj ahuc, nanj tôle bu suc sac bocke nanj inj ndê asidôwai sêkôm têtj inj ñapanj, nanj kwî. ⁹ Akôc lau sa ti andic ya ñac, ma akôm ti atac ñayham enj. ¹⁰ Anôtô gic sam inj ndê mwasinj têtj mac hoj bu akôm gwelenj tidau-tidau. Akôc mwasinj dau sa ñambwa dom, magoc mac tigenj-tigenj anem akinj nem asidôwai ñapep tôle mwasinj dau puc mac dôj. ¹¹ Am asa nanj tap mwasinj hoc yom asê-nga sa, nanj sôm yom tôle Anôtô dau sôm yom sa am whamsunj. Am asa nanj bu nem akinj gôlôwac dabunj, nanj nem akinj tôle licwalô nanj Anôtô kêj têtj am. Ma tu sakinj tidau-tidau nanj mac hoj akôm-nga, nanj dec lau oc sêmpinj Anôtô tu Yisu Kilisi-nga. Datoc inj sa tu inj ndê ñawasi ti ñaclai-nga tôle têm hoj ndi. Yomandô.

Lau nanj sêkêj whinj Kilisi oc sêtap kisa sa

¹² O anej lau atac whinj-nga. Asô tu ñawapac ti kisa nanj kwahic dec mac ahôc, nanj-nga dom. Alic tôle gêj wakuc nanj am gauc ñahu, nanj dom. ¹³ Magoc atac ñayham bu mac awêkainj Kilisi ndê lêj hóc ñandê-nga. Ma bocdinanj têtj ndoc inj mbu menj, ma lau

* **3:20:** Yom dau ñahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñalau dinanj, ñac añela sac nanj danjgapêc têtj Anôtô têtj Noa ndê têm, dec inj ñgac sêndôc gapocwalô ñapanj (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ñatô gauc gêm bu ñac lau nom-nga nanj danjgapêc têtj Anôtô têtj Noa ndê têm, nanj si ñalau. Ma yom nanj Yisu hoc asê têtj ñalau dinanj, nanj bu tôle asê têtj ñac bu inj ku ñac ti inj ndê ñacyo hoj dulu, têtj ndoc inj mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

hoj sêlic inj ndê ñawasi atu, nanj mac oc atac ñayham atu bocdinañ. ¹⁴ Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ñaê-ñga, nanj gauc nem mwasiñ atu nanj mac atap sa su, bu Anötö ndê Ñalau ti ñawasi atu mbo whiñ mac.

¹⁵ Aô gasóm yom dec hêganôñ ñandê ti ñagêyô nanj lau sêhóc tu sic yomsu nom-ñga popoc-ñga dom. Mba. Bu mêtê dandic ñamalac ndu-ñga, danem karj gêñ-ñga ma tanjalôm lau danj si yom-ñga, nanj gic waê lau sêkêñ whiñ-ñga dom. ¹⁶ Magoc mac bu ahóc ñandê tu anjuc Kilisi-ñga, nanj mayam daóm dom, magoc ampinj Anötö bu inj hê Kilisi ndê ñaê pi mac. ¹⁷ Bu ñawapac bocke nanj tap yac sa têtj têtj kwahic-ñga, nanj meñ bu êñsahê Anötö ndê lau yac munj. Bocdinañ oc ñalêñ mba bu lau nanj sêkêñ whiñ Anötö ndê ñawae ñayham dom, nanj sêñlêc saê ti ñawapac têtj têtj ñambu-ñga. ¹⁸ Tôm yom nanj sêto yêc nanj sôm bu:

Lau gitêñ nanj sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa, nanj sêñlêc ñawapac dom. Bocdinañ lau nanj danjapêc têtj Anötö ma sêkôm sac ñapanj, nanj oc sêlhô su dom andô. *[Prov 11:31]*

¹⁹ Bocdinañ Anötö bu kêtj ñasawa têtj lau bu sêkêñ ñawapac têtj mac lau nanj ati inj ndê, nanj gauc nem yom daêsam e ahu mêtê ñayham siñ dom. Magoc akêñ daóm sambuc asóc inj amba ñapu, bu inj kêmasanj mac ti gêtj hoj, ma oc hu mac siñ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoj

¹ Kwahic dec aô bu wanem la lau bata nanj sêyob mac. Aô dauñ ñgac bata danj, ma aô dauñ galic Kilisi hóc ñandê ma mbac ndu. Ma aô oc wawêkainj inj ndê ñawasi nanj oc meñ sa tiawê têtj bêc inj mbu meñ-ñga. ² Mac lau bata, ayob Anötö ndê domba nanj sêmbo mac nem gôlinj ñapu, nanj ñapep. Akôm tu lau sêñyalinj mac sa ti sêkac mac-ñga dom, me tu akóc ñaôli-ñga dom, magoc ayob ñac ti atac ñayham ma ti nem ñalôm sambuc tu anem akinj Anötö-ñga. ³ Ma atóc dôhônj ñayham têtj Anötö ndê domba nanj sêmbo mac ñapu. Mac ñadau ñac, magoc atoc daóm sa me akôm gêtj ti ñanja têtj ñac dom. ⁴ Ma têtj ndoc Yisu, nanj ti lau sêyob domba-ñga hoj si ñgac atu, nanj mbu meñ, nanj inj oc kôc mac sa ma kêtj ñaôli ñayham ti ñawasi atu têtj mac, nanj oc ñinnga dom.

⁵ Mac lau wakuc, danjam wambu ti asóc nem lau bata ñapu. Ma mac lau hoj akóc gauc daêsam pi daóm me apo daóm sa hóc gêlêc nem asidôwai dom, magoc ambo ti anjwiniñ daóm. Bu Anötö ndê yom danj, sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêtjwiniñ lau nanj sêtoc dau sa, magoc kêmwasinj lau nanj sêñgwininj dau. *[Prov 3:34]*

⁶ Tu dinañ-ñga dec ambo Anötö ndê ñaclai ñapu ma anjwiniñ daóm, ma bocdinañ têtj ndoc nanj inj gêlic ñayham, dec inj oc po nem waêm sa. ⁷ Gêtj bocke nanj kêtj wapac mac, nanj akêñ sip Anötö amba, ñahu bu inj gauc gêm mac ñapanj, ma tac whiñ bu nem mac sa.

⁸ Atimêtê daóm ñapep ma anem ali, bu mac nem ñacyo Sadañ kêsâlê ñasawa tu bu êntôm mac-ñga ñapanj. Inj gitôm layon nanj tanj atu ma kêsêlêñ kêgihî ñapanj ma kêsâlê gêtj tu neñ-ñga. ⁹ Alhac ñanga ma asap nem akêñ whiñ dôñ bu akêñ ñasawa danj têtj Sadañ dom, ma amasuc inj su. Ma gauc nem bu mac nem asidôwai sêkêñ whiñ-ñga nanj sêmbo nom ñagameñ hoj, nanj sêñsahê ñawapac kainj tigenj tôm mac.

¹⁰ Anötö inj mwasiñ hoj ñadau nanj kêtjalêmac mac sa bu piñ mac dôñ anem daminj Kilisi, ma awêkainj inj ndê ñawasi nanj oc ñinnga dom. Ñasawa sauñ inj oc êñgaho mac su yêc ñawapac nanj kwahic dec mac ahóc, ma inj oc ndic señej mac ma puc mac dôñ ña inj ndê ñaclai, bu alhac ñannga. ¹¹ Inj ndê ñaclai atu oc yêc ñapanj. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

¹² Saillas nanj galic gitôm anej asidôwa ñandô tu puc aô dôñ-ñga, nanj gêm aô sa dec alu ato bapia apê dindec têtj mac. Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê mwasiñ dôñ bu gêtj ñandô, ma êñgilí mac bu tamkwê mwasiñ dau ñapanj.

¹³ Lau sêkêñ whiñ-ñga nanj sêndôc malac Babilon,* nanj Anötö kêtjalêmac sa sêti inj ndê lau sêwhiñ mac, nanj sêkêñ si accalô têtj mac. Ma Mak, nanj galic gitôm anej balê, nanj bocdinañ. ¹⁴ Akam daóm anjuc lau sêkêñ whiñ-ñga si lêtj. Yom malô têtj mac hoj nanj akêñ whiñ Kilisi.

* 5:13: Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônj malac Rom.

Pita ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pita to ndê bapia tilu-nga hêganôn lau sêkêñ whin-nga nan sêmbô babalip yêc nom ñagameñ tidau-tidau. In to bu kên puc ñac pi kédôhôn waga tasan daêsam nan sêhóc asê. Lau dau sêndôhôn lau bu Yisu oc mbu menj dom, ma sêsóm bu mêtê sac in mêtê ñayham.

Pita po lau sêkêñ whin-nga sa tu ñac si lêñ ti sakin-nga ma kégilí ñac bu sêlhac ñanga tu Yisu-nga. In whê sa bu Yisu mbu menj ñagahô dom, ñahu bu Anôtô atac whin bu lau hon sênem dau kwi, ma sêtap Anôtô ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa, dec tinjambu Yisu oc mbu menj. Ma in kên puc lau pi ñagêyô sac nan gic waê kédôhôn waga tasan, ma pi lau hon nan sêtec yom ñandô ma sêsap mêtê sac dôñ.

Pita gic hu ndê bapia tilu-nga

¹ Aô Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ñac akin, gato bapia dindéc têt mac lau nan akên whin in. Anôtô kêmwasin mac awhin yac ña mwasiñ ñayham kêlêc, dec dati lau dakên whin-nga. Ma yac dakên whin bocdec bu, Anôtô gêlic yac datôm lau gitên tu Yisu Kilisi, yac neñ Anôtô ma Ngac Gêm Yac Si-nga, nan ndê lêñ gitên-nga. ² Yac aten mbec bu Anôtô kên gauc têt mac bu anyalê inlu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, e inlu si mwasiñ ti yom malô êñsalê mac ahuc.

Anôtô ndê kêyalin ti kégalêm yac sa ña-ñandô

³ Anôtô kégalêm yac sa, ñahu sip in dau ndê ñawasi atu ti ndê mêtê gitên. Ma in kêmwasin yac ña in dau ndê ñaclai atu, dec puc yac dôñ bu dambo tanji ti datoc in sa ñapep ña yac neñ lêñ hon. Ma yac datôm bu dakôm bocdinan, ñahu bu in ndê ñaclai gêm yac sa bu tanjalê in tidôn. ⁴ Ma tu in dau ndê ñawasi ti mêtê gitên-nga, dec in gic bata bu kên mwasiñ atu ma ñayham kêlêc têt yac. Ma mwasiñ dau oc kôm gwelen yêc yac neñ ñalôm, tu bu nem yac kwi-nga e dasa neñ lêñ gitên ti dabun en ma datôm in dau, ma dalhó su yêc lêñ dandinan-nga nan gic waê lau nan sêsap mêtê ñalôm ñagalac-nga dôñ.

⁵ Tu yom hon dinan-nga dec ayob daôm ñapep bu mac nem akên whin ti gên ñandô mbasi-nga dom. Asa nem lêñ akên whin-nga ti nem ñalôm sambuc, ma asap mêtê ñayham dôñ. Ma ati lau tigauc tu lêñ ñayham bu asa-nga. ⁶ Atimêtê daôm ñapep, ma alhac ñanga en. Asa nem lêñ hon ñapep en, tu bu atóc asê bu mac atoc Anôtô sa. ⁷ Ma asap mêtê atac whin nem asidôwai-nga dôñ e andic dabinj nem lêñ atac whin lau hon-nga.

Ñalêñ dinan dec mac nem akên whin oc ti gên ñandô mbasi-nga dom. ⁸ Mêtê hon dinan bu êñsôwec tiatu-tiatu ñapan e tidôn mac ñandô, dec mac nem gauc anyalê yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga oc ti gên ñambwa ma ñandô mbasi-nga dom. ⁹ Bu asa nan sôm bu in kêyalê Pômdau, magoc kôm mêtê ñayham-ñayham dinan dom, nan gitôm ñamalac tandô pec nan gêlic gameñ dom, ma in kêlhin sin bu sac hon nan in kôm mun-nga, nan Anôtô suc kwi su ma kégwasin in ndê ñalôm ñawasi sa.

¹⁰ Tu dinan-nga anej asidôwai, anjahê ñanga bu asap mêtê ñayham hon dinan dôñ, tu bu tóc asê bu Anôtô kêyalin ti kégalêm mac sa ñambwa lec dom. Nahu bu mac bu asap mêtê dau dôñ, dec oc tôm dom bu mac apen. ¹¹ Ma bocdinan Anôtô oc kôm mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameñ nan yac neñ Pômdau ti Ngac Gêm Yac Si-nga Yisu Kilisi gêm gôlin, nan oc yêc ñapan.

Pita tec bu sêñhin yom ñandô sin

¹² Tu dinan-nga dec aô bu wakên puc mac bu gauc nem yom hon dinan ñapan. Aô kayalê bu mac akóc yom ñandô sa ma anyalê tidôn su. ¹³ Magoc aô galic ñayham bu wakên puc mac tôm anej têt wambo tanji-nga hon bu anlhin yom dau sin dom. ¹⁴ Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê têt aô bu anej têt wahu nom dindéc sin-nga menj kêpin su. ¹⁵ Bocdinan kwahic dec aô tac whin ñandô bu mac anyalê yom hon dindéc tidôn sambuc yêc nem ñalôm, bu têt ndoc aô bu wahu mac sin, nan mac oc gauc nem yom dindéc ñapan, ma akôm ñandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dôñ bu yom ñandô

¹⁶ Yom nan yac lau aposel ahoc asê têt mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaclai ti ndê bêc mbu menj-nga, nan ñahu sip yom ñambwa nan ñamalac gauc kê dom. Mba. Yac dauñ alic in ndê ñaclai ti ñawasi atu su. ¹⁷⁻¹⁸ Bu yac ambo awhin Kilisi yêc lôc dabun, ma anjô in Damba Anôtô ñawasi ñadau ndê awha nan sa akên undambê. Anôtô dau toc Kilisi sa, ma po in ndê waê sa têt ndoc in sôm yom pi in bocdec bu, "Aô neñ atunjac dau dindéc. Aô galic in ñayham, ma atac whin in ndu andô."

¹⁹ Gên hon nan yac alic ti anjô, nan pun yom nan propet akwa-kwa sêhoc asê ti sêto munj su, nan dôñ têt yac. Bocdinan atóc gwanin yom dau ñapep, bu whê nem gauc sa pi yom ñandô, gitôm ya ñawê nan pô gameñ ñasec. Ma asap yom dau dôñ e Kilisi mbu menj, ma tóc gên hon tiawê têt mac, gitôm Têtênda bêbêc-nga pi menj ma bêc wakuc menj sa. ²⁰ Ma anyalê gên atu dan bocdec bu, yom hon nan Anôtô ndê propet sêto, nan ñadan ñahu yêc ñac dau-nga dom. ²¹ Bu yom nan propet sêhoc asê, nan ñahu yêc ñamalac

dom, magoc sêhoc Anötö dau ndê gauc ti yom asê tòm Njalau Dabun̄ kac ñac.

2

Kêdôhôngwaga tasan̄ oc sêmen̄

¹ Magoc propet tasan̄ sêmbô lau Israel-ña ñalôm, sêwhin̄ Anötö ndê propet ñandô, ma ñalêñ tigen̄ kêdôhôngwaga tasan̄ oc sêtisa yêc mac lau akêñ whin̄-ña nem ton̄ ñalôm bocdinañ. Ñac oc sêñsau bu sêndôhông yom ñandô, magoc yom dau in̄ yom tasan̄, ma gitôm bu tim̄ lau e sêninga gacgen̄. Yom ñandô pi Pômdau nan̄ gêmliñ ñac su, nan̄ ñac oc sêsêc ahuc, ma bocdinañ dec têtñ bêc ñambu-ña, Anötö oc tin̄ ñac su sêninga ñagahô en̄. ² Ñac oc sêtim̄ lau daêsam nan̄ sêkêñ whin̄ gwalec, e sêñkuc ñac ma sêkôm mêtê mayan̄-ña tidau-tidau tòm ñac dau sêkôm. Ma tu ñac si lêtñ dinañ-ña, dec lau ñatô oc sêpu yac lau dakêñ whin̄-ña neñ lêtñ yom ñandô-ña. ³ Ñac lau atac whin̄ mone-ña, dec ñac oc gauc kê min̄ tu sêndôhông mac-ña, ma sêmbac-sêmbac yom mac bu anemliñ ñac. Magoc yom matôc-ña nan̄ Anötö kêmatin̄ tidôn̄ mun̄ su tu sêninga-ña, nan̄ hôñ ñac gitôm ñacyo nan̄ yêc bêc dom, magoc gêm nenen̄ ñac mbo.

Lau sac oc sêwê Anötö ndê matôc sa dom

⁴ Akôc gauc pi yom dindec. Anjela nan̄ sêkôm sac, nan̄ Anötö hu ñac si yom sin̄ dom, magoc kêñ ñac sêndôc gapocwalô lambwam-ña, bu sêndôc ñasec ñalôm e tòm bêc matôc-ña hóc asê. ⁵ Ma lau nan̄ sêkôm sac têtñ têtñ ñamata-ña, nan̄ Anötö hu ñac si yom sin̄ dom bocdinañ. Mba. In̄ kêñ bu sun̄ atu ma sen̄ lau sac hon̄ su sin̄ga, magoc Noa nan̄ tôc lêtñ gitêtñ ti ndê gôlôwac 7, nan̄ Anötö gêm ñac sa. ⁶ Ma gauc nem malac atu Sodom ma Gomora ti lau hon̄ nan̄ sêndôc dinañ, nan̄ Anötö kêñ ya gêtñ su e ñadaê ñambwa yêc. Gêtñ dau tòm dôhông pi gêtñ nan̄ lau nan̄ sêsap mêtê sac dôñ, nan̄ oc sêtap sa têtñ bêc ñambu-ña. ⁷ Têtñ ndoc dinañ Anötö kêgaho Lot su yêc malac Sodom, bu in̄ ñgac gitêtñ nan̄ ñalôm ñawapac ñandô tu lau sac malac dinañ-ña si mêtê ñadômbwi tidau-tidau-ña. ⁸ Yomandô. Lot in̄ ñgac gitêtñ ma ndê ñalôm ñawasi. Ma mêtê sac nan̄ in̄ ñgô ti gêlic yêc malac dinañ tòm bêc hon̄, nan̄ kêñ wapac in̄ ndê ñalôm. ⁹ Yom hon̄ dinañ tôc asê bu lau nan̄ sêsap Anötö ti ndê lêtñ dôñ, nan̄ Pômdau gitôm bu nem ñac si yêc ñawapac ti saê nan̄ tap ñac sa. Ma in̄ gitôm bu hê lau sac si yom dôñ e in̄ kêñ ñagêyô têtñ ñac têtñ bêc ñambu-ña. ¹⁰ Ma in̄ oc kêñ ñagêyô sac sambuc têtñ lau nan̄ sêñkuc mêtê ñalôm akwa-ña nan̄ kôm ñac ñadômbwi sa yêc in̄ anjô-ña, ma sêtec bu sêsôc Pômdau me lau dan̄ ñapu.

Kêdôhôngwaga tasan̄ si lêtñ

Kêdôhôngwaga tasan̄ nan̄ sêmbô sêwhin̄ mac, nan̄ sêtoc dau sa ma sêkôm gêtñ hon̄ yêc lau anjô-ña ti maya pac. Ñac sêtôc dau dom tu sêsôm yom sac-sac pi Anötö ndê lau ti ñawasi.* ¹¹ Anötö dau ndê anjela nan̄ si ñaclai ti ñan̄ga hóc gêlic ñac lau dau si su, nan̄ sêñgôlin̄ yom me sêsôm yom sac dan̄ pi lau ti ñawasi yêc Pômdau anjô-ña dom. ¹² Magoc kêdôhôngwaga tasan̄ dinañ sêsôm yom sac-sac daêsam pi Anötö ndê gêtñ nan̄ sênyalê ñahu dom. Ñac sêtôm bôclai nan̄ sênyalê lêtñ malô ti gauc ñayham dan̄ dom, nan̄ lau sêlô sip huc ma sic ndu. Ma tòm bôclai sic waê bu sêninga, dec kêdôhôngwaga tasan̄ dinañ oc sêninga bocdinañ.

¹³ Anötö oc kêñ ñagêyô sac têtñ ñac ô sac nan̄ sêkôm têtñ lau. Ñac atac whin̄ mêtê sêndôm ti sênen̄ asam-ña, ma maya mbasi dec sêkôm têtñ acsalô en̄. Têtñ ndoc sêndôc ti sen̄ gêtñ sêwhin̄ mac, nan̄ sêhu si mêtê sac sin̄ dan̄ dom, ma bocdinañ sêkôm mac nem waêm ñayham tisac. ¹⁴ Ñac lau tagatu mock-añ-ña, nan̄ si ñalôm ti gauc sap mêtê sac dôñ napan̄. Ñac sêtim̄ lau nan̄ si sêkêñ whin̄ babalê, ma sêhê ñac bu sêkôm sac sêwhin̄ ñac. Ma ñac lau gwalam akwa tu tagatu lau si gêtñ-ña. Bocdinañ dec sic waê bu sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ¹⁵ Ñac sêhu lêtñ solop sin̄ gacgen̄, ma sêñkuc Beo atun̄gac Balam ndê lêtñ. Ngac dau atac whin̄ mone hóc gêlic, dec kôm sac tu tap awa sa-ña. ¹⁶ Ma tu in̄ ndê lêtñ dinañ-ña dec Anötö kêñ don̄ki dan̄ sôm in̄. Don̄ki dau in̄ gêtñ sôm yom-ña dom, tigen̄ Anötö kôm in̄ sôm yom tòm ñamalac, bu lhac propet dau ndê lêtñ gauc mbasi-ña ahuc.

¹⁷ Lau dinañ sêtôm bubata nan̄ tibasô ma yawalec nan̄ mbu oc soc su ñin̄ga ñagahô en̄. Anötö kêmasan̄ gamen̄ ñasec atu dan̄ tu ñac sêndôc-ña. ¹⁸ Ñac sêsôm yom ñambwa-ñambwa tu sêtoc dau sa-ña. Ma sêñsahê bu sêtim̄ lau sêkêñ whin̄-ña wakuc bu sêmbu sêtêñ lêtñ sac-ña nan̄ ñasawa apê en̄ sêhu sin̄ su, nan̄ sêndi. Ñac sêngilî lau kain̄ dinañ bu sêsa lêtñ ñalôm ñagalac-ña, nan̄ men̄ akêñ ñalôm akwa. ¹⁹ Ñac sêndôhông lau dau bu yao dan̄ yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêtñ tòm si atac whin̄. Magoc ñac dau ñac lau akin̄ ñambwa ma mêtê sac ti ñac si ñadau. Tòm mac anjyalê su, gêtñ sake nan̄ ndê ñaclai gêm gôlin̄ yac, nan̄ ti yac nen̄ ñadau ma tam akin̄ in̄. Tu mêtê sac dinañ-ña, dec sic waê bu sêninga.

²⁰ Bu lau nan̄ sênyalê yac nen̄ Pômdau ma Ngac Gêm Yac Si-ña Yisu Kilisi, nan̄ sêhu lêtñ sêninga-ña sin̄ su. Magoc ñac bu sêmbu sêtêñ lêtñ sac-ña dau tigham, guc mêtê sac ku ñac dulu. Ñac sêkôm dandi sêtisac

* **2:10:** Lau ti ñawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigen̄ nan̄ 'ñawasi'. Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn̄ anjela, magoc lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn̄ lau sêkêñ whin̄-ña, me lau sêkêñ whin̄-ña si lau bata.

sambuc, hóc géléc ñamata-nga su. ²¹ Ñac bu sênyalê lêñ gitêñ danj su dom, nanj oc ñayham hóc géléc sênyalê su ma sêhu sinj, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomsu dabunj nanj aposel sic dulu têtñ ñac. ²² Gauc nem yom gôlinj lu nanj lau sêsôm bocdec bu, “Giam danj guluc ma kac dau kwi gi gêtñ tiyham,” ma “Bóc nanj sêngwasinj ñawasi sa, nanj mbu gi gic matob tiyham.” Yom gôlinj lu dinanj hêganôñ lau tasan dinanj solop. Ñahu bu sênyalê Pômdau su, magoc sêmbu sêtêñ lêñ sac-nga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu menj-nga

¹ O anej lau atac whinj-nga, kwahic dec aô gato bapia tilu-nga têtñ mac. Bapia lu-lu bu sêpuc yom ñandô nanj akôc sa su, nanj dôñ yêc nem gauc ñapanj, ma bu êngilí mac bu akôc gauc ñayham ej. ² Aô tac whinj bu mac akôc gauc tiyham pi yom nanj propet dabunj sêhoc asê munj su, ma pi yom nanj yac neñ Pômdau ma Ngac Gêm Yac Si-nga gic atu ma kêtñ têtñ lau aposel bu sêndic dulu têtñ lau.

³ Gêtñ atu nanj aô bu wakêtñ puc mac pi, nanj bocdec bu. Gauc nem bu têtñ têtñ ñambu-nga lau oc sêmer nanj sêkôm gêtñ honj tôm ñac dau si atac whinj, ma sêsu mac susu ma sêpu Anôtô ndê lêtñ. ⁴ Ñac oc sêsôm, “Yisu sôm bu oc mbu menj ma kôm gêtñ honj tiwakuc, a? Inj mbo nde? Têtñ ndoc damanj sêmbac ndu ma menj têtñ kwahic dec, nanj dalic bu gêtñ danj tiwakuc dom, ma gêtñ honj yêc tôm têtñ ñamata-nga andô, têtñ ndoc nom ti gêtñ honj sêhóc asê ma kêsêlêñ menj.” ⁵ Lau nanj sêsôm yom kainj dinanj, sêsêc Anôtô ndê ñaclai, nanj sênyalê su, nanj ahuc. Bu ñac sênyalê su bu wandêc danj su Anôtô sôm yom ña whansuj ñambwa ma undambê hóc asê, ma inj sôm bu bu lêc dau sa ndi poc dau-nga, e gamenj tibasô yêc bu ñasawa. ⁶ Ma tinjambu inj kêtñ bu dau dinanj sunj e senj nom ti gêtñ honj su singa. ⁷ Ma Anôtô kêmatinj yom tidôñ whinj, bu ya oc neñ undambê ti nom kwahic dec-nga su, têtñ bêc nanj inj oc êmatôc lau honj, ma senj lau sac su sêninga.

⁸ O anej lau atac whinj-nga. Anjlhinj sinj dom bu Pômdau gêlic bêc tigenj gitôm yala 1,000, ma yala 1,000 gitôm bêc tigenj. ⁹ Lau ñatô sêlic bu Pômdau mbu menj ñagahô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom ñatô nanj inj gic bata su, nanj inj oc kôm ñandô sa ñagahô dom. Magoc mba. Inj kôc ndê ñalôm dôñ tu mac-nga, ñahu bu inj tec bu lau danj sêninga, magoc tac whinj bu lau honj sênem si ñalôm kwi ma sêhu sac sinj. Tu dinanj-nga dec inj mbu menj ñagahô dom.

* **3:12:** Yêc ñabatinj 9 Pita sôm bu Pômdau gic têtñ inj ndê têtñ tu mbu menj-nga bu kêtñ ñasawa têtñ lau bu sêkac si ñalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc ñambu-nga oc hóc asê dom e ñawaê ñayham nem nom ñagamenj honj ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa liginj gitêñ ej, tu bu lau sêlic ma sêkêtñ whinj Yisu-nga. Yac dakôm bocdinanj, ma datenj mbec ti dapuc gwelanj ñawaê ñayham-nga dôñ, dec bêc ñambu-nga dau oc hóc asê ñagahô.

¹⁰ Magoc Pômdau ndê bêc mbu menj-nga oc hóc asê ñapuc mbasi tôm lau kanj si ndoc sêmer-nga. Undambê oc hê su ti ñakêcsia atu, ma ya oc neñ nom ti gêtñ honj nanj yêc nom ti umbonj ñapu, nanj su sêninga. ¹¹ Akôc gauc ñapep. Gêtñ honj oc sêninga ñalêñ dinanj, ma bocdinanj dec mac gauc gêm bu lêtñ bocke solop gic waê yac lau dakêtñ whinj-nga bu tanjkuc? Solop bu mac asa lêtñ dabunj, ma akôm mêtê nanj Anôtô tac whinj ej. ¹² Ahônj Anôtô ndê bêc ñambu-nga ti anjuk lêtñ bocdinanj, ma akôm gêtñ honj tu bu bêc dau hóc asê ñagahô-nga.* Têtñ bêc dinanj ya oc neñ gêtñ undambê-nga ti gêtñ nom-nga honj su. ¹³ Magoc Pômdau gic bata nom ti undambê wakuc têtñ yac, nanj oc ti lau gitêñ si gamenj sêmbu-nga. Kwahic dec yac tanjkwê bu dambo dinanj, ma dahônj bu gêtñ dau hóc asê.

¹⁴ Anej lau atac whinj-nga, mac akêtñ batam gêtñ dau ambo, ma tu dinanj-nga dec akêtñ nem ñalôm sambuc bu asa nem lêtñ honj gitêñ ej, e bêc ñambu-nga hóc asê. Ma bocdinanj dec Pômdau oc tap giso danj sa yêc mac-nga dom. Inj oc lic bu mac nem lêtñ honj ñawasi, ma mac oc atôm bu ambo inj anjgô-nga ti yom malô. ¹⁵ Anjalê bu Pômdau gic têtñ inj ndê têtñ mbu menj-nga ma kôc ndê ñalôm dôñ, tu bu kêtñ ñasawa têtñ lau daêsam bu sênem dau kwi ma sêtap inj ndê mwasinj nem ñac si-nga sa. Anôtô kêtñ gauc ñayham têtñ yac neñ asidôwa atac whinj-nga Pol, dec inj to yom kainj tigenj têtñ mac. ¹⁶ Yêc inj ndê bapia honj inj to yom pi gêtñ honj dindec. Yom ñatô nanj inj to sip ndê bapia, nanj ñahu sip ñalôm gi, ma lau gauc babalê nanj sêkêtñ whinj gwalec, nanj sênsônj Pol ndê yom ñatô ma sênsônj Anôtô ndê yom nanj sêto yêc, nanj ñatô bocdinanj. Tu ñac si lêtñ dinanj-nga dec ñac oc sêninga.

¹⁷ O anej lau atac whinj-nga nanj asap Kilisi dôñ ambo. Aô gakêtñ puc mac gwananj su, ma bocdinanj dec ayob daôm ñapep bu lau nanj sêsôc Anôtô ndê yom ñapu dom, nanj sênsônj mac, me sêkac mac su yêc Kilisi dom. ¹⁸ Asap yac neñ Pômdau ma Ngac Gêm Yac Si-nga Yisu Kilisi ndê mwasinj dôñ, bu nem ñandô daêsam yêc mac nem ñalôm, ma mac nem gauc anyalê inj-nga êñsôwec tiatutiatiu ndi e ati gwalam akwa akêtñ whinj-nga. Datoc inj ndê waê sa kwahic dec ma tôm bêc sambob. Yomandô.

Jon ndê bapia ñamata-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ngac nan to bapia dindéc, nan whê dau sa yêc bapia dau ñalôm dom, magoc lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel nan to Jon ndê ñawaê ñayham, nan to bapia dindéc whin. In to bapia dindéc gic lau sêkên whin-nga hon ñawaê. Lau natô gauc gêm bu Jon to bapia dindéc têt ndoc in ti ñamalac andô ma ndôc malac Epesas, ma bocdinañ in to bu lau gameñ Esia-nga sêsam muñ.

Jon kêt puc lau sêkên whin-nga pi kédôhônwaga tasan nan sêsôm bu ñamalac si ñamlic ma gêt nom-nga hon tisac su. Bocdinañ sêsôm yom pi Anötô ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tòm dom bu in sip nom ma mbo tòm ñamalac. Ma sêsôm bu Yisu in ñamalac ñambwa, ma sêkên whin dom bu in Anötô ndê Atu me Anötô ñandô. Ñac sêtoc lau si gauc sa kêlêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tòm bu dambo dawhin Anötô. Ma sêlic ñamalac si lêt gitôm gêt ñambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whin-nga dom, ma gauc gêm bu oc tòm bu lau sêkên whin-nga sêkôm mêtê sac ñapan.

Jon kêt puc in ndê lau bu sêôc yom tasan kain dinañ ñapu dom, ma sêsap yom ñandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whin-nga dôn ñaŋga.

Anötô ndê Atu meñ mbo nom ti ñamalac ñandô

¹⁻² Yac bu ahoc yom ñandô asê têt mac, pi Yisu nan dasam bu 'Yom Tanji-nga.' In yac neñ dambo tanji ñapan-nga ñahu, nan mbo whin Daman Anötô têt têt ñamata-nga andô, ma tinambu hoc dau asê têt yac. In meñ mbo nom whin yac, dec yac alic in pi tanôn, amasec in ña aman, ma anğô in dau ndê yom. Ma bocdinañ dec yac bu apuc yom pi tanji ñahu dau dôn bu yom ñandô. ³ Aêc! Yac ahoc yom asê têt mac, pi in nan yac alic ti anğô su. Yac atac whin bu mac akôc yom dau sa, dec yac hon oc dapin dau dôn ti dasap yom ñandô pi Yisu dôn. Ma yom ñandô dau oc pin yac hon dôn danem damin Daman Anötô lu in ndê Atu, Yisu Kilisi. ⁴ Yac ato yom dindéc têt mac, ma akên batan bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hon datisambuc.

Tansêlêñ dambo Anötô ndê ñawê ñalôm

⁵ Ñawaê nan Yisu dau gic dulu têt yac, nan yac ahoc asê têt mac bocdec bu, Anötô in Ñawê Ñadau, ma mêtê ñasec-nga dan yêc in-nga dom. ⁶ Bocdinañ yac bu dasôm bu dati Anötô ndê lau, tigen dasa lêt ñasec-nga, goc

yac lau tasan, ma tanjuc yom ñandô dom. ⁷ Magoc yac bu dasa neñ lêt dambo ñawê ñalôm gitôm Anötô dau mbo ñawê ñalôm, dec ñawê dau pin yac dôn dawhin dau, ma in ndê Atungac Yisu ndê dac oc êngwasin yac neñ sac hon su. ⁸ Yac bu dasôm bu yac neñ sac mbasi, dec oc tansau dau, ma yom ñandô yêc yac neñ ñalôm dom. ⁹ Magoc yac bu dapu dau ma dahoc neñ sac asê têt Anötô, dec dakêt whin bu in oc suc yac neñ sac kwi, ma êngwasin yac neñ ñalôm ñawasi sa tiyham. Bu Anötô kôm gêt gêt en, ma dakêt whin bu gêt bocke nan in kêmatin tidôn bu kôm, nan in oc kôm. ¹⁰ Yac bu dasôm bu yac neñ sac mbasi, nan têt asê bu dalic Anötô ndê yom gitôm yom tasan, ma in ndê yom ñandô dan yêc yac neñ ñalôm dom.

2

Yisu gêm yac awhañ têt Daman

¹ O aneñ balêkoc, aô atac whin bu mac ahu mêtê sac sin gacgen, ma tu dinañ-nga dec aô gato yom dindéc têt mac. Tigen yac neñ dan bu kôm sac ma pu dau, goc yac neñ ñac nem yac awhañ-nga mbo bu nem yac sa. In ngac gêt Yisu Kilisi, ma in oc lhac ñalhu ma nem yac awhañ têt Daman. ² In kêt dau ti da ma mbac ndu ô yac, ma gêmli yac neñ sac ñatôp su. Magoc in kôm gêt dau tu yac tanwasên-nga dom, in gêmli lau nom-nga hon si sac ñatôp bocdinañ.

³ Yac bu danan wambu in ndê yomsu, dec oc têt asê bu tanyalê in tidôn. ⁴ Asa nan sôm bu, "Aô kayalê in tidôn," tigen danğa wambu in ndê yomsu dom, nan kôm tasan, ma yom ñandô yêc in ndê ñalôm dan dom. ⁵ Magoc asa nan kôc Anötô ndê yom sa ma danğa wambu, nan Anötô ndê mêtê atac whin-nga gêm ñandô su yêc in ndê ñalôm. Ma yac tanyalê bu dati Anötô ndê lau ñalêt bocdec. ⁶ Yac bu dasôm bu dati in ndê lau, nan goc dasa lêt gêt têt têt Kilisi dau man.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whin-nga

⁷ Aneñ lau atac whin-nga. Aô bu wapuc yomsu nan mac akôc su têt ndoc mac akêt whin tiwakuc, nan dôn, magoc aô bu wato têt yomsu wakuc dom. In yomsu akwa nan mac anğô têt ndoc lau sêhoc yom pi Yisu asê têt mac. ⁸ Magoc kwahic dec aô bu wato yomsu dau tiwakuc tiyham têt mac. Yisu ndê lêt hon têt yomsu ña-ñandô asê, ma mac nem lêt wakuc kôm yomsu dau ñandô sa bocdinañ. Bu têt ñasec-nga kêt in bu pacndê, ma ñawê ñandô dau po asê su.

⁹ Asa nan sôm bu in mbo ñawê ñalôm, tigen atac whin in ndê asidôwai dom, nan gacgen mbo ñasec ñalôm. ¹⁰ Magoc asa nan tac whin in ndê asidôwai, nan mbo ñawê ñalôm, ma tu dinañ-nga gêt dan oc kôm in peñ dom. ¹¹ Aô wasôm tiyham, bu asa nan gêt in ndê asidôwa sac, nan mbo ñasec ñalôm. In kêsêlêñ

mbo njasec, ma njasec dau kôm in tandô tipece e in kéalêl gamej nanj in kêsêlêl mbo, nanj dom.

¹² O anej balêkoc, aô gato yom dindec têtj mac, njahu bu Anötô suc mac nem sac kwi su tu Yisu ndê njaê-nja. ¹³ Ma aô gato yom têtj mac lau andô, bu mac anyalê in nanj mbo têtj têtj namata-nja ma mbo njapanj. Ma aô gato yom têtj mac lau batac, bu mac aku Sadanj dulu su. O anej balêkoc, mac anyalê Damanj tidônj su, dec aô gato yom têtj mac. ¹⁴ Mac lau andô, mac anyalê in nanj mbo têtj têtj namata-nja, ma mbo njapanj, ma bocdinanj dec aô gato yom têtj mac. Ma mac lau batac, mac alhac njanja ma danjam wambu Anötô ndê yom nanj tidônj yêc nem njalôm, ma mac aku Sadanj dulu su. Tu dinanj-nja dec aô gato yom dindec têtj mac.

Dasap gêj nom-nja dôj dom

¹⁵ Asa nanj tac whinj gêj nom-nja, nanj Damanj Anötô ndê atac whinj yêc in ndê njalôm dom. Bocdinanj atac whinj nom ti gêj nom-nja dom. ¹⁶ Njahu bu lau nanj atac whinj gêj nom-nja kélêc, nanj sêsa lêj njalôm njagalac-nja, njac tagatu gêj, ma sêtoc dau sa tu njac si gêj nom-nja-nja. Mêtê kainj dinanj in mêtê nom dindec-nja njambwa, nanj njadanj menj akêj Damanj Anötô dom. Mba! ¹⁷ Ma nom dindec ti mêtê nom dindec-nja gic waê bu ninja, tigenj asa nanj sap Anötô ti in ndê lêj gitêj dôj, nanj oc ninga dom, in oc mbo tali njapanj.

*Kilisi ndê Nacyo**

¹⁸ O anej balêkoc atac whinj-nja, têtj kwahic dec-nja ti têtj njambu-nja. Mac angô su bu Kilisi ndê njacyo oc menj, ma kwahic dec Kilisi ndê njacyo daêsam sêhóc asê yac su. Ma bocdinanj dec tanyalê bu têtj njambu-nja dau dindec. ¹⁹ Lau dinanj munj-nja sêmbo sêwhinj yac lau dakêj whinj-nja, magoc sêhu yac sinj, dec tanyalê bu njac yac nejj lau solop dom. Nac bu yac nejj lau solop, oc sêhu yac sinj dom.

²⁰ Tigenj Yisu kêtj Njalau Dabunj sip mac nem njalôm su, ma mac hojj anyalê su bu yom bocke in yom njandô. ²¹ Aô gato bapia dindec têtj mac tu wawhê yom njandô sa têtj mac-nja dom. Mba! Mac anyalê yom njandô su, ma yom tasanj danj menj akêj Yom Njandô Njatau Anötô dom. ²² Aô bu watôc njac tasanj-nda asê têtj mac. Asa nanj sôm bu Yisu inj †Mesaya dom, nanj Kilisi ndê njacyo, ma sêc yom njandô pi Damanj Anötô lu Atu ahuc. ²³ Bu asa nanj sôm bu Yisu inj Anötô ndê Atu dom, nanj ti Damba ndê gêj dom. Magoc asa nanj kêtj whinj bu Yisu inj Anötô Atu, nanj ti Damba ndê gêj. ²⁴ Ayob daôm

njapen bu yom njandô nanj mac angô têtj ndoc mac akêj whinj tiwakuc, nanj tidônj yêc nem njalôm njapanj. Yom dau bu yêc nem njalôm njapanj, dec yom dau pijj mac dôj am daminj Atunjjac ma pijj mac dôj am daminj Damba whinj. ²⁵ Ma bocdinanj mac oc atap mwasijj dandôc tanjj njapanj-nja sa, tôm inj gic bata têtj yac su.

²⁶ Aô gato yom dindec bu wakêj puc mac pi lau nanj bu sêjsau mac. ²⁷ Angô su nanj! Njalau nanj gêm gôlinj lau tasanj dinanj, inj Njalau Dabunj dom. Magoc Yisu kêtj Njalau Dabunj têtj mac su, ma inj Njalau Yom Njandô-nja. Ma inj mbo nem njalôm njapanj bu êndôhônj mac pi gêj hojj. Tu dinanj-nja mac apônda lau tu sêndôhônj mac-nja dom. Bocdinanj anjjuc yom nanj Njalau Dabunj kêtj têtj mac, ma asap Yisu dôj njapanj.

Anötô ndê Balêkoc

²⁸ Anej balêkoc, aô wasôm têtj mac bu asap Kilisi dôj. Ma boc-dinanj têtj ndoc inj mbu menj ma hoc dau asê, nanj yac oc dalhac inj angô-nja ti atac pa su ma mayanj daunj dom. ²⁹ Mac anyalê su bu inj ndê lêj hojj inj lêj gitêj enj, ma bocdinanj anyalê bu lau hojj nanj sêsa lêj gitêj, nanj Anötô kôm njac sêtiwakuc sêti inj ndê balêkoc su.

3

¹ Alic su nanj. Damanj Anötô tac whinj yac ndu andô, dec sam yac bu inj ndê balêkoc. Ma yac dati inj ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom dindec-nja sênyalê yac bu Anötô ndê balêkoc dom, njahu bu njac sênyalê inj dom boc-dinanj. ² O anej lau atac whinj-nja, kwahic dec yac tanyalê su bu dati Anötô ndê balêkoc, magoc njalêj bocke nanj yac oc dambo têtj têtj njambu-nja, nanj Anötô tôc asê têtj yac su dom. Tigenj têtj ndoc Yisu mbu menj, nanj yac oc dalic inj ndê njawasi ti lêj nanj inj dau mbo, ma tanyalê bu yac oc dambo njalêj kainj tigenj. ³ Ma lau hojj nanj sêkêj bata gêj dinanj, nanj sêmasanj dau si njalôm njawasi sa, ma sêsa lêj njawasi tôm inj dau.

⁴ Asa nanj kôm sac, nanj kêgili Anötô ndê yomsu. Bu sac njahu sip yac dakôm gêj nanj so Anötô ndê yomsu. ⁵ Magoc mac anyalê bu Yisu sip menj bu kôc yac nejj sac su. Ma inj dau ndê sac mbasi. ⁶ Bocdinanj asa nanj sap Yisu dôj, nanj hu mêtê sac sinj ndic njawaê. Magoc asa nanj kôm sac njapanj, nanj ndê gauc sa pi Yisu dom, ma kéalêl inj dom.

⁷ Anej balêkoc, ayob daôm bu njamalac danj êjsau mac pi mêtê sac dom. Asa nanj kôm mêtê njayham, nanj ti njamalac gitêj kékuc Yisu dau ndê lêj gitêj. ⁸ Magoc asa nanj kôm sac, nanj ti Sadanj ndê. Bu Sadanj dau kôm sac têtj têtj namata-nja andô ma kôm njapanj e

* **2:17:** Kilisi ndê njacyo - yêc Yom Grik sêto 'anti-kristos.' Yom dau danem kwi bu 'Inj nanj bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,' ma yom dau hêganônj lau tasanj nanj sêjsau lau bu njac Mesaya dau, ma sêsêc yom njandô pi Yisu ahuc. Jon to yom njatô pi njac yêc 1 Jon 4:1-6.

menj. Anötö ndê Atu sip nom menj nanj njahu bocdec bu, tu bu senj Sadañ ndê gwelenj su. ⁹ Njamalac bocke nanj Anötö kôm inj tiwakuc, nanj puc dômbwê mêtê sac. Njahu bu Anötö ndê yom yêc inj ndê njalôm gitôm gêñ njawhé njayham. Yomandô! Gitôm dom bu inj sap mêtê sac dôñ, njahu bu Anötö kôm inj tiwakuc su. ¹⁰ Tu dinañ-nga dec tanyalê yêc awê lau bocke nanj sêti Anötö ndê balêkoc, ma njac nanj sêti Sadañ ndê. Lau nanj sêsap lêñ gitêñ dôñ dom, ma njac nanj sêtec si asidôwai, nanj sêti Anötö ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whinj asidôwai-nga

¹¹ Yom atu nanj sêhoc asê têtj mac têtj ndoc mac akêñ whinj tiwakuc, nanj bocdec bu, yac atac whinj neñ asidôwai sêkêñ whinj-nga dandic njawaê. ¹² Anjuc Kein dom, bu inj kékuc lêñ atac whinj-nga dom. Inj Sadañ ndê atu, ma gic asi Abel ndu. Njahu bu inj dau ndê lêñ sac, ma inj gêm lêmuj Abel ndê lêñ solop.

¹³ O asidôwai. Lau nom-nga bu sêtec mac, nanj ahêgo daôm dom. ¹⁴ Yac tanyalê bu dahu senj dambac ndu-nga sinj, ma dambo senj dandôc tanji-nga. Njahu bu yac atac whinj asidôwai. Lau nanj atac whinj asidôwai dom, nanj gacgeñ sêmboc senj sêmbac ndu-nga. ¹⁵ Asa nanj atac tec inj ndê asidôwai, nanj Anötö gêlic inj gitôm njac ndic njamalac ndu-nga. Ma mac anyalê su bu asa nanj gic njamalac ndu, nanj wêkaiñ gameñ dandôc tanji njapañ-nga dom.

¹⁶ Yac tanyalê mêtê atac whinj-nga njahu bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu yac-nga. Bocdinañ dakêñ dauñ sambuc tu danem asidôwai sa-nga e tôm dambac ndu tu njac-nga. ¹⁷ Asa nanj gêlic asidôwai danj pônnda dau, ma ndê gêñ yêc tu nem inj sa-nga, magoc tawalô inj ma gêm inj sa dom, nanj tôte asê bu Anötö ndê mêtê atac whinj-nga yêc inj ndê njalôm dom. ¹⁸ O aneñ balêkoc, yham dom bu dasôm bu yac atac whinj asidôwai njay yom ti whajsunj njambwa. Danem njac sa, goc tôte asê bu yac atac whinj njac yomandô.

Daljac ti atac pa su yêc Anötö anjô-nga

¹⁹⁻²⁰ Bocdinañ, yac bu atac whinj neñ asidôwai, goc tanyalê tidôñ bu tanjuc lêñ yom njandô-nga. Magoc yac bu njalôm njawapac yêc Anötö anjô-nga tu mêtê njatô nanj dakôm-nga, nanj goc gauc nem yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neñ njalôm ti gêñ honj, ma inj ndê tawalô inj gêñ atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac njalôm pêñ dôñ. ²¹ O aneñ lau atac whinj-nga, yac bu njalôm lu-lu tu neñ lêñ-nga dom, dec oc tôm bu datigasuc Anötö ti atac pa su. ²² Ma tanyalê bu gêñ nanj dateñ, nanj inj oc kêñ têtj yac. Njahu bu yac dasôc inj ndê yomsu njapu, ma dakôm mêtê nanj inj gêlic njayham. ²³ Ma inj ndê yomsu dau bocdec bu. Dakêñ whinj inj ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac whinj neñ asidôwai tôm inj gic atu yac. ²⁴ Lau honj nanj danga wambu Anötö ndê yomsu,

nanj sêmboc inj njalôm, ma inj mbo njac njalôm. Ma tanyalê bu inj mbo yac njalôm, tu Njalau Dabun nanj inj kêñ têtj yac-nga.

4

Tanyahê njalau honj

¹ O aneñ lau atac whinj-nga, akêñ whinj lau honj nanj sêsam dau bu Anötö ndê propet, nanj dom. Mba! Ayob daôm njapep, bu propet tasanj daêsam sêhoc asê su. Bocdinañ anjahê njac si yom, tu bu alic bu Anötö ndê Njalau gêm gôlinj njac, me mba. ² Ma mac oc anyalê Anötö ndê Njalau njalêñ bocdec. Asa nanj sôm bu Yisu Kilisi menj ti njamalac njandô ma mbo nom, nanj Anötö ndê Njalau gêm gôlinj inj. ³ Tigenj lau honj nanj sêsêc yom njandô pi Yisu ahuc, nanj sêkoc Anötö ndê Njalau dom. Njalau nanj gêm gôlinj njac, nanj Kilisi ndê njacyo ndê. Mac anjô su bu Kilisi ndê njacyo oc menj, ma inj menj hôte asê nom su.

⁴ Aneñ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma mac aku njac lau tasanj dinañ dulu su. Njahu bu Anötö ndê Njalau nanj mbo mac nem njalôm, nanj hôte gêlic Sadañ, nanj mbo lau nom-nga si njalôm, nanj su. ⁵ Lau tasanj dinañ si njahu yêc nom, ma sêsôm yom nom-nga njambwa. Ma lau nom-nga sêkoc njac si yom sa. ⁶ Magoc njac sêkoc yac mba yom sa dom, njahu bu njac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau honj nanj sênyalê Anötö, nanj sêkoc yac mba yom sa. Njalêñ dinañ dec yac tanyalê lau asa nanj Anötö ndê Njalau Yom Njandô-nga gêm gôlinj njac, ma lau asa nanj Sadañ ndê njalau yom tasanj-nga gêm gôlinj njac.

Mêtê atac whinj-nga njahu Anötö dau

⁷ O aneñ lau atac whinj-nga, yac atac whinj neñ asidôwai dandic njawaê, bu mêtê atac whinj-nga menj akêñ njatô dau. Lau honj nanj atac whinj asidôwai, nanj Anötö kôm njac sêtiwakuc, ma njac sênyalê inj tidôñ. ⁸ Asa nanj tac whinj ndê asidôwai dom, nanj kêyalê Anötö dom, bu Anötö inj mêtê atac whinj-nga njahu. ⁹ Ma inj tôte inj ndê mêtê atac whinj yac-nga yêc awê bocdec bu. Inj kêñ inj ndê Atu tigenj sip nom menj, bu yac datap senj dandôc tanji-nga sa yêc inj. ¹⁰ Yac neñ mêtê atac whinj Anötö-nga nanj ti mêtê atac whinj-nga njay njahu andô dom. Tigenj Anötö ndê mêtê atac whinj yac-nga, nanj mêtê atac whinj-nga njay njahu andô. Bu inj kêñ ndê Atu sip nom menj, ma kêñ dau ti da bu nemlihi yac neñ sac njatôp.

¹¹ O aneñ lau atac whinj-nga, Anötö tac whinj yac ndu andô, ma bocdinañ yac atac whinj neñ asidôwai dandic njawaê. ¹² Njamalac danj gêlic Anötö su dom, tigenj yac bu atac whinj neñ asidôwai njandô, dec Anötö mbo yac neñ njalôm, ma inj ndê mêtê atac whinj-nga gêm njandô su yêc yac neñ njalôm.

¹³ Yac tanyalê bu dambo inŋ ɲalôm ma inŋ mbo yac ɲalôm, tu ɲalau Dabuŋ naŋ inŋ kênŋ têtŋ yac-ɲga. ¹⁴ Damaŋ Anötö kékiniŋ ndê Atu sip nom meŋ bu nem lau nom-ɲga si. Yac alic su, dec ahoc asê têtŋ lau bu yomandô. ¹⁵ Ma asa naŋ kênŋ whiŋ ma sôm asê bu Yisu inŋ Anötö ndê Atu, naŋ mbo Anötö ɲalôm ma Anötö mbo inŋ ɲalôm. ¹⁶ Yac tanyalê ti dakêŋ whiŋ su, bu Anötö atac whiŋ yac ndu andô. Bu Anötö inŋ mêtê atac whiŋ-ɲga ɲahu, ma asa naŋ sap mêtê atac whiŋ-ɲga dôŋ, naŋ mbo Anötö ɲalôm, ma Anötö mbo inŋ ɲalôm. ¹⁷ Ma ɲalêŋ dau dinaŋ inŋ ndê mêtê atac whiŋ-ɲga gic dabiŋ dau yêc yac neŋ ɲalôm, ma yac dasa neŋ lêtŋ gitôm inŋ ndê, tôm yac neŋ têtŋ dambo nom-ɲga hoŋ. Tu dinaŋ-ɲga dec yac oc dalhac ti atac pa su têtŋ bêc Anötö êmatôc yac-ɲga. ¹⁸ Têtŋ ndoc Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ɲga gic dabiŋ dau su yêc yac neŋ ɲalôm, naŋ yac datôc dauŋ tiyham dom. Magoc asa naŋ têtŋ dau tu Anötö ndê bêc matôc-ɲga, naŋ têtŋ asê bu Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ɲga gic dabiŋ dau yêc inŋ ndê ɲalôm su dom.

¹⁹ Yac taŋkuc mêtê atac whiŋ-ɲga, ɲahu bu Anötö atac whiŋ yac muŋ su. ²⁰ Asa naŋ sôm bu, “Aô atac whiŋ Anötö,” tigenŋ tec inŋ ndê asidôwa, naŋ kôm tasanŋ. ɲahu bu asa naŋ tec asidôwa naŋ inŋ gêlic su, naŋ gitôm dom bu tac whiŋ Anötö naŋ inŋ gêlic su dom. ²¹ Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu, “Asa naŋ atac whiŋ aô, naŋ atac whiŋ inŋ ndê asidôwai maŋ.”

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

¹ Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu inŋ Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ɲac sêtiwakuc sêti inŋ ndê balêkoc. Ma asa naŋ tac whiŋ Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti inŋ ndê balêkoc, naŋ sêwhiŋ. ² Ma yac datôc asê bu yac atac whiŋ Anötö ndê balêkoc ɲalêŋ bocdec bu, yac atac whiŋ Anötö dau, ma dasôc inŋ ndê yomsu ɲapu. ³ Yomandô! Yac atac whiŋ Anötö ɲalêŋ bocdec bu, dajaŋ wambu inŋ ndê yomsu. Ma inŋ ndê yomsu kênŋ wapac yac dom. ⁴ Lau hoŋ naŋ Anötö kôm ɲac sêtiwakuc, naŋ sêku ɲaclai sac nom-ɲga dulu. Ma gêtŋ naŋ ku ɲaclai sac nom-ɲga dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. ⁵ Senŋ tigenŋ yêc bu daku ɲaclai sac nom-ɲga dulu, naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu inŋ Anötö ndê Atu.

Gêŋ naŋ sêpuc yom ɲandô pi Yisu dôŋ

⁶ Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac whê inŋ sa bu Anötö Atu. Bu ɲambwa dom,

magoc bu ma dac whiŋ. Ma ɲalau Dabuŋ, naŋ ɲalau Yom ɲandô-ɲga, naŋ puŋ yom ɲandô pi inŋ dôŋ bocdinaŋ. ⁷ Boc-dinaŋ, gêtŋ têtŋ sêwhê inŋ sa, ⁸ naŋ ɲalau, bu, ma dac. Ma gêtŋ têtŋ dinaŋ sêpuc dau dôŋ. ⁹ Yac dakôc yom naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ sa, ma bocdinaŋ yom bocke naŋ meŋ akêŋ Anötö, naŋ dakôc sa enŋ, bu Anötö ndê yom hêc gêlic ɲamalac si yom. Ma Anötö kênŋ gêtŋ têtŋ dinaŋ tu bu whê inŋ ndê Atu sa têtŋ yac. ¹⁰ Asa naŋ kênŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ kôc Anötö ndê yom pi inŋ ndê Atu sa sip inŋ ndê ɲalôm. Magoc asa naŋ kênŋ whiŋ Anötö dom, naŋ têtŋ asê bu inŋ gêlic Anötö ndê yom gitôm yom tasanŋ. ɲahu bu inŋ kênŋ whiŋ gêtŋ naŋ Anötö kênŋ bu whê inŋ ndê Atu sa, naŋ dom.

Mwasinŋ dandôc taŋli ɲapaŋ-ɲga

¹¹ Ma yom naŋ Anötö hoc asê têtŋ yac naŋ bocdec bu. Inŋ kêmwasinŋ yac ɲa mwasinŋ dandôc taŋli ɲapaŋ-ɲga, ma datap mwasinŋ dau sa yêc inŋ ndê Atu. ¹² Asa naŋ kênŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ tap senŋ ndôc tali-ɲga sa. Tigenŋ asa naŋ kênŋ whiŋ inŋ ndê Atu dom, naŋ tap senŋ ndôc tali-ɲga sa dom.

¹³ Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Anötö ndê Atu. Aô gato yom dindec, ɲahu bu aô atac whiŋ bu mac aŋyalê tidôŋ bu mac atap mwasinŋ andôc tamli-ɲga sa su. ¹⁴ Bocdinaŋ têtŋ ndoc naŋ yac bu datenŋ mbec têtŋ Anötö, naŋ datenŋ ti atac pa su. Ma yac bu datenŋ gêtŋ naŋ gi tap inŋ ndê atac whiŋ sa, naŋ yac tanyalê bu inŋ oc ɲgô yac neŋ mbec. ¹⁵ Ma yac bu tanyalê bu inŋ kênŋ danŋa yac neŋ mbec su, goc tanyalê bu gêtŋ naŋ datenŋ, naŋ inŋ oc kôm ɲandô sa.

Datenŋ mbec pi lau naŋ sêkôm sac

¹⁶⁻¹⁷ Mac bu alic nem asidôwa danŋ kôm sac, goc atenŋ mbec têtŋ Anötö bu nem inŋ kwi e inŋ mbu meŋ mbo senŋ dandôc taŋli-ɲga tiyham. Mêtê hoŋ naŋ so Anötö ndê lêtŋ, naŋ mêtê sac, ma inŋ gêlic bu gêtŋ ɲambwa dom. Magoc sac hoŋ gic waê lambwam dom. Atenŋ mbec tu lau naŋ sêkôm sac kainŋ dinaŋ-ɲga. Mêtê sac danŋ yêc, naŋ gic waê lambwam solop.* Atenŋ mbec tu lau naŋ sêkôm sac kainŋ dinaŋ-ɲga dom, bu oc nem ɲac sa dom.

Yom ɲambu-ɲga

¹⁸ Tanyalê bu lau hoŋ naŋ Anötö kôm ɲac sêtiwakuc su, naŋ sêhu mêtê sac siŋ. Anötö ndê Atu yob ɲac ɲapep ma Sadaŋ gitôm dom bu êmasec ɲac. ¹⁹ Ma yac tanyalê bu yac dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêmbô Sadaŋ ndê gôlinŋ ɲapu. ²⁰ Ma yac tanyalê bu Anötö ndê Atu sip nom meŋ ma whê yac neŋ gaus sa bu tanyalê Anötö Yom ɲandô ɲadau. Ma yac

* **5:16-17:** Lau ti gauc mêtê-ɲga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac naŋ gic waê lambwam solop, naŋ ɲahu bocdec bu. Lau naŋ sêkôm mêtê sac ɲapaŋ ma sêlic bu gêtŋ ɲambwa, naŋ gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti inŋ ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu ɲac si sac-ɲga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu ɲac si sac dinaŋ-ɲga dec ɲac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. ɲac si ɲalôm ɲadandi sa su, ma yac bu datenŋ mbec tu ɲac-ɲga, dec oc nem ɲac sa dom. Alic yom naŋ Yisu sôm pi sac naŋ Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

dambo in ɲalôm, ma dambo in ndê Atu, Yisu
Kilisi ndê ɲalôm bocdinaɲ. In dau Anötö
ɲandô, ma ti yac neɲ dandöc taɲli ɲahu.

²¹ Aneɲ balêkoc, ayob daôm ɲapep bu
anem akiɲ anötöi gwam dom.

Jon ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Lau tigauc daésam sêsôm bu Jon, nanj Yisu ndê aposel danj, nanj to bapia dindec, magoc inj sam dau bu 'ngac bata' danj, ma to dau ndê njaê dom. Inj to bapia dindec têtj awhê danj ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau nambu-nga, Jon kêtj acsalô têtj awhê dau akêtj inj dôwawê danj ndê balêkoc (13). Lau daésam gauc gêm bu yom pi awhê lu dinanj hêganôj gôlôwac dabuj tonj lu, ma yom pi injlu si balêkoc, nanj hêganôj lau sêkêtj whinj-nga nanj sêmbo gôlôwac dau njalôm.

Jon to bapia dindec tu puc njac dôj bu sêsap yom njandô ma mêtê atac whinj-nga dôj. Inj kêtj puc njac pi lau nanj sêndôhônj yom tasanj, nanj sêsêc yom njandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu inj Anôtô ndê Atu dom. Jon sôm têtj lau sêkêtj whinj-nga bu sêmbo ahê lau kainj dinanj horj.

Jon gêm mbec lau

¹ Aô ngac bata dec, gato yom têtj am awhê nanj Anôtô kêyalinj am sa su, ma têtj am nem balêkoc. Yac horj dasap yom njandô dôj, ma tu dinanj-nga aô tac whinj mac kêlêc. Aô tarwasêj dom, lau horj nanj sênyalê yom njandô, nanj atac whinj mac sêwhinj. ² Nahu bu yom njandô yêc yac nejj njalôm, ma oc yêc yac njalôm njapanj. ³ Damanj Anôtô lu inj ndê Atu Yisu Kilisi si mwasiinj ti tawalô ma yom malô whinj yac lau nanj dasap yom njandô ti mêtê atac whinj-nga dôj.

Yom njandô ma mêtê atac whinj-nga

⁴ Aô gatap mac nem balêkoc njatô sa, ma aô galic bu njac sêsa lêtj yom njandô-nga sêjkuc yomsu nanj Damanj Anôtô kêtj têtj yac. Tu dinanj-nga aô atac njayham atu. ⁵ O awhê njayham, kwahic dec aô bu watenj mac bu asap yomsu dau dôj njapanj. Yac horj dakôc yomsu dau sa, têtj ndoc yac dakêtj whinj tiwakuc. Ma bocdinanj dec aô gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whinj nejj asidôwai dandic njawaê. ⁶ Ma mêtê atac whinj-nga njahu bocdec bu, yac dasa nejj lêtj ti dananj wambu Anôtô ndê yomsu. Yomsu dau mac anjô têtj ndoc mac akêtj whinj tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêtj ti asap mêtê atac whinj-nga dôj.

⁷ Lau tasanj daésam sêmbo nom, nanj sêsôm bu Anôtô ndê Mesaya mejj mbo nom ti njamalac njandô dom, ma bocdinanj sêsêc yom njandô pi Yisu ahuc. Asa nanj sôm yom dinanj, inj tasanj dinda ma Kilisi ndê njacyo. ⁸ Bocdinanj ayob daôm njapep bu sêjsau mac e aso njandô njayham nanj mac am gwelenj atu

bu atap sa-nga, nanj dom. Alhac njanga, tu bu atap njandô dau sa. ⁹ Bu asa nanj kêdôhônj yom nanj so yom njandô pi Yisu Kilisi, nanj mejj akêtj Anôtô ndê dom. Magoc asa nanj sap yom njandô pi Yisu dôj njapanj, nanj ti Damba ndê, ma ti Atu ndê gêtj whinj. ¹⁰ Asa nanj bu têtj mac mejj, magoc êndôhônj yom njandô pi Yisu dom, nanj akôc inj sa pi nem andu dom, ma akam inj dom. ¹¹ Bu asa nanj kôc njamalac kainj dinanj sa, nanj wêkainj inj ndê gwelenj sac dinanj whinj.

Yom nambu-nga

¹² Yom daésam yêc bu wakêtj têtj mac, tigenj aô bu wato sip bapia dindec dom. Aô gakêtj batanj bu wandic mac kêsi, goc danem yom-galôm anôj andô pitigenj. Ma bocdinanj yac oc datisambuc. ¹³ Am dôwamwê nanj Anôtô kêyalinj sa yêc gamenj dindec, nanj ndê balêkoc sêkôm acsalô njayham têtj mac.

Jon ndê bapia titö-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Ŋamalac naŋ to bapia dindec, naŋ sam dau bu 'ŋgac bata' dan, tòm ŋamalac naŋ to 2 Jon. In to bapia dindec têtŋ ŋgac kêtŋ whiŋ-nga dan ŋaê Gaius.

Jon kêtŋ lau aheŋ-nga ŋatô sêsa si bu sêkôm gwelenj sêwhiŋ lau sêkêtŋ whiŋ-nga toŋ dan yêc gameŋ Esia-nga. Magoc ŋgac dan ŋaê Diotrepe kêtŋ kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau naŋ sêkôm lau dau sa, naŋ su yêc gôlôwac dabuŋ dinaŋ. Jon to bapia dindec tu puc Gaius dôŋ ma kêpiŋ in bu in puc lau aheŋ-nga dau dôŋ.

Jon to yom têtŋ in ndê silip Gaius

¹ Aô ŋgac bata dec, gato yom dindec têtŋ Gaius, aneŋ silip. Hêclu dasap yom ŋandô dôŋ, ma tu dinaŋ-nga dec aô atac whiŋ am kêlêc. ² Aneŋ ŋgac atac whiŋ-nga, aô gatenj mbec têtŋ Anôtô bu yob am bu mbo ŋayham eŋ, ma bu nem mbec am nem gwelenj hoŋ, tòm in yob am gatôm ŋapep. ³ Asidôwai ŋatô sêhóc asê aô, ma sêsôm asê bu am sa nem lêŋ kêkuc yom ŋandô ŋapanj, ma gêtŋ hoŋ naŋ am kôm, naŋ puc yom ŋandô dôŋ. Ŋac si yom dinaŋ kôm aô tac ŋayham atu. ⁴ Têtŋ ndoc aô ganjô ŋawaê bu aneŋ balêkoc ŋatô sêŋsêlêŋ ti sêsap yom ŋandô dôŋ, goc aô atac ŋayham kêlêc.

Jon kêpiŋ Gaius ndê mêtê nem lau sa-nga

⁵ O aneŋ ŋgac atac whiŋ-nga, am gêm asidôwai naŋ sem gwelenj ŋawaê ŋayham-nga, naŋ sa ŋalêŋ ŋayham eŋ. Am kêyalê lau dau muŋ su dom, magoc têtŋ ndoc ŋac sic am kêsi, naŋ am yob ŋac ŋapep. ⁶ Ŋac sic miŋ têtŋ gôlôwac dabuŋ yêc gameŋ dindec, pi am nem mêtê atac whiŋ-nga. Ŋayham kêlêc bu am toc lau kaiŋ dinaŋ sa gitôm Anôtô ndê lau akiŋ, ma gêm ŋac sa ŋa gêtŋ tu puc ŋac dôŋ têtŋ ndoc sêŋsêlêŋ-nga. ⁷ Lau dau sêsa tu Yisu ndê ŋaê-nga bu sênem mêtê, ma ŋac takwê lau sambuc bu sênem ŋac sa dom. ⁸ Ma tu dinaŋ-nga yac lau dakêŋ whiŋ-nga danem lau mêtê-nga kaiŋ dinaŋ sa dandic ŋawaê. Dakôm bocdinaŋ dec tòm yac dakôm gwelenj yom ŋandô-nga dawhiŋ ŋac.

Diotrepe ndê mêtê sac

⁹ Aô gato yom pi lau aheŋ-nga dinaŋ têtŋ am nem gôlôwac dabuŋ su, tigeŋ Diotrepe, ŋgac naŋ toc dau sa bu ŋgac ŋamata-nga, naŋ kôc aneŋ yom sa dom. ¹⁰ Bocdinaŋ aô bu watêŋ mac waloc, goc wasôm in ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêtŋ whiŋ-nga hoŋ anjô-nga. In kêgôliŋ yom sac pi yac, ma tec bu kôc asidôwai sa. Ma lau naŋ atac whiŋ bu

sêkôm asidôwai sa, naŋ in kalhac ŋac ahuc, ma kêmasuc ŋac su yêc gôlôwac dabuŋ.

Anôtô ndê lau sêkôm mêtê ŋayham

¹¹ O aneŋ ŋgac atac whiŋ-nga, kôm mêtê ŋayham eŋ, ma êmkuc lau naŋ sêkôm mêtê sac, naŋ dom. Asa naŋ kôm mêtê ŋayham, naŋ meŋ akêŋ Anôtô ndê, magoc asa naŋ kôm mêtê sac, naŋ kêyalê Anôtô dom. ¹² Lau hoŋ sêsôm yom ŋayham pi Dimitrias, ma in ndê mêtê gitêŋ tôte asê bu in kêkuc yom ŋandô. Ma yac bocdinaŋ bu apuc in dôŋ têtŋ am bu ŋgac ŋayham, ma am kêyalê bu yac mba yom in yom ŋandô.

Yom ŋambu-nga

¹³ Aneŋ yom daêsam yêc bu wakêŋ têtŋ am, tigeŋ aô gatec bu wato têtŋ am. ¹⁴ Aô gakêŋ batan bu ŋasawa sauŋ aô oc walic am, ma hêclu dasôm yom anjô pitigeŋ. ¹⁵ Yom malô whiŋ am. Am nem asidôwai naŋ sêmbo dec, naŋ sêkôm acsalô ŋayham têtŋ am. Ma ŋac sêndac am bu sam yac mba asidôwai naŋ sêmbo dinaŋ, naŋ si ŋaê, ma kôm acsalô têtŋ ŋac bocdinaŋ.

Jud ndê bapia Yom whê Jud ndê bapia sa-nga

Jud sam dau bu 'Jems asi.' Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau in Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), nanj ti lau sêkêj whin-nga Jerusalem-nga si ñagôlôn (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindéc têtj lau sêkêj whin-nga, magoc gamej ti malac bocke nanj ñac sêmbo, nanj inj tôc asê yêc bapia dindéc dom.

Inj to bapia dindéc tu bu kêtj puc lau sêkêj whin-nga pi kédôhônjwaga tasanj nanj sêñsônj yom pi Anôtô ndê mwasiñ, ma sêndôhônj lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anôtô oc suc kwi. Inj bu puc lau sêkêj whin-nga dôj bu sêlhac ñannga ma sêkôc yom tasanj dinanj sa dom.

Jud ndê yom ñamata-nga

¹ Aô Jud, Yisu Kilisi ndê ñgac akin ma Jems asi. Aô gato bapia dindéc têtj mac lau nanj Damanj Anôtô tac whin mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati inj ndê, ma piñ mac dôj am daminj Yisu Kilisi tu yob mac-nga. ² Anôtô ndê tawalô, ti yom malô ma inj ndê atac whin nem mac honj ahuc êñlêc.

Jud kêtj puc ñac pi lau nanj sêndôhônj mêtê tasanj

³ O anej lau ñayham, anej ñalôm kac aô bu wato yom têtj mac pi Anôtô ndê lêtj nem yac si-nga, nanj tap yac sa su. Magoc kwahic dec aô galic bu ñawapac danj hóc asê, ma tu dinanj-nga dec gato yom dindéc hêganônj ñawapac dau. Aô bu wapuc mac dôj bu alhac ñannga ma asap Anôtô ndê yom ñandô dakêj whin-nga dôj. Inj kêtj yom dau têtj inj ndê lau dabuj bu sêyob ñapep. ⁴ Ñawapac dau hêganônj lau sac ñatô nanj sêtéc Anôtô ndê lêtj, nanj sêsôc mac nem gôlôwac dabuj ñalôm sêmeñ sêsiñ sêmbo, ma sêndôhônj mêtê tasanj. Ñac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac ñapanj, ma Anôtô oc suc kwi. Bocdinañ sêñsônj yom pi Anôtô ndê tawalô, ma sêsêc yac neñ Nadau tigen, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kainj dinanj, ñac Anôtô ndê lau dom, ma muñ-nga inj ndê propet sêto yom pi ñagêyô nanj inj oc kêtj têtj ñac.

Ñagêyô nanj Anôtô kêtj têtj lau sac

⁵ Yom pi ñagêyô dinanj mac anyalê su, tigen aô wasôm tiyham bu mac gauc nem ñapep. Muñ-nga Pômdau kêgaho lau Israel-nga su yêc

gamej Isip-nga. Magoc tinjambu ñac si lau ñatô sêkêj whin inj dom ma sêli dau sa têtj inj, dec inj serj ñac su. ⁶ Ma gauc nem anjela nanj danja wambu Anôtô dom, ma sêhu gamej nanj Anôtô kêtj tu ñac-nga yêc undambê, nanj sinj. Bocdinañ inj sô ñac dôj ña sen ñannga bu sêmbo gamej ñasec-nga ñapanj, e sêtap matôc sa têtj béc atu nanj oc meñ sa tinjambu. ⁷ Ma gauc nem lau nanj muñ-nga sêndôc malac Sodom ti Gomora ma malac ñatô nanj sêyêc malac lu dinanj ñamakê. Ñac sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-nga ma mêtê mockainj-nga tidau-tidau, ma tu dinanj-nga Anôtô serj ñac su. Gêj dinanj ti dôhônj ma kêtj puc yac pi ñagêyô nanj lau sac oc sêtap sa yêc ya nanj sa ñapanj.

⁸ Ma lau tasanj nanj sêmbo mac nem gôlôwac dabuj ñalôm, nanj sêsa lêtj sac-nga gitôm lau ñamata-nga dinanj. Lêtj sêkôm sac-nga kalhac ñac si gauc ñapanj, ma ñac si mêtê sac kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anôtô anjô-nga. Sêtoc dau sa ma sêsôm Anôtô ma lau bata ñapu dom, ma sêsôm yom sac bu sêñgwiniñ Anôtô ndê lau ti ñawasi.* ⁹ Magoc gauc nem Anôtô ndê anjela ñamata-nga Maikel. Têtj ndoc inlû Sadanj sêseñ dau pi Moses ndê ñamlaj, nanj inj yob dau ndê whasuj bu sôm yom sac pi Sadanj dom. Magoc inj sôm yom têtj inj bocdec bu, "Pômdau dau goc sôm am."[†]

Lau tasanj si mêtê

¹⁰ Magoc lau tasanj nanj sêmbo sêwhin mac, nanj sêsôm yom sac-sac pi gêtj dabuj nanj sêñyalê dom. Tigen mêtê sac nom-nga, nanj tidônj ñac su, nanj sêñkuc gitôm bôc gapuj nanj gauc mbasi. Ma tu mêtê sac dinanj-nga dec ñac oc sêniñga.

¹¹ Oyaê! Lau dinanj oc sêtisac. Ñac sêñkuc Kein ndê lêtj. Ma ñac sêkôm gêtj tu sêkôc awa-nga ñambwa, ma bocdinañ sêñkuc Balam ndê giso. Ma ñac sêli dau sa têtj Anôtô ti inj ndê lau bata, ma bocdinañ ñac oc sêniñga gitôm Kora.

¹² Têtj ndoc mac lau akêtj whin-nga akac sa bu anej gêtj ma aterj mbec, nanj ñagahô lau sac dinanj sêsôc sêmeñ ma serj gêtj sêwhin mac. Magoc ñac maya dau tu ñac si mêtê sac-nga dom, ma bocdinañ ñac sêkôm gôlôwac dabuj si ñaê ñayham tisac. Ñac sêmwasiñ dau ma gauc gêm lau ñatô dom. Ñac lau sêhônj-sêhônj ñambwa sêtôm yawalec nanj puc pi meñ ma mbu soc su giñga. Ma ñac sêtôm a nanj gêm ñandô tôm ñandoc dom dec lau sêlêtj su, ma bocdinañ a dau gitôm a nanj mbac tidim lu. ¹³ Ñac si lêtj gitôm gwêc ñadinda, ma ñac si mêtê mayanj-nga gitôm ñapwic nanj gwêc ñamponj dau hu pi baô. Magoc ñac

* **1:8:** Lau ti ñawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigen nanj 'ñawasi.' Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganônj anjela, magoc lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganônj lau sêkêj whin-nga, me lau sêkêj whin-nga si lau bata. Pita to yom kainj tigen yêc 2 Pit 2:10. [†] **1:9:** Yom nanj Maikel sôm têtj Sadanj nanj sêto yêc Sek 3:2. Tigen yom pi Moses dinanj yêc Yom Lêpsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si buku akwa danj.

maya dau dom. Ma ñac sêtom tata nanj sêlhac si mala solop dom, ma bocdinañ Anötö këyalinj ñac si mala sa yêc gameñ ñasec-ña bu ñac sêmo ñapañ.

¹⁴ Ñgac ñamata-ña Adam ndê apanjac ti-7-ña nanj sêsam bu Inok,[‡] nanj hoc yom asê muñ su pi lau sac dinañ bocdec bu, “Alic su nanj. Pômdau oc meñ whinj inj ndê anjela dabuñ tausen ma tausen. ¹⁵ Inj oc êñsahê lau hoñ pi ñac si mêtê, ma lau hoñ nanj sêtec Anötö ndê lêñ, nanj inj oc kênj ñagêyô atu têtñ ñac tu ñac si mêtê sac-ña, ma tu yom sac nanj sêsôm pi inj-ña.”

¹⁶ Lau tasanj dinañ êlêmê sêtuudinj tu gêñ hoñ-ña, ma sêpu lau ñatô. Ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau gitôm ñac dau si atac whinj. Sêsôm yom sêtoc dau sa-ña, ma sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkênj gêñ têtñ ñac.

Jud to yom puc ñac dôñ-ña

¹⁷ O anej lau, gauc nem yom nanj Pômdau Yisu Kilisi ndê lau ñapasel sêhoc asê gwananj su. ¹⁸ Ñac sêsôm têtñ mac bocdec bu, “Têtñ têtñ ñambu-ña, lau oc sêtisa, nanj sêtanj b ôlê lau sêkênj whinj-ña, ma sêkôm mêtê sac sêñkuc ñac dau si ñalôm nanj tec Anötö ndê lêñ.”

¹⁹ Yom dau hêganônj lau dinañ, nanj sêwhê mac n em gôlôwac dabuñ kôc, ma sêñkuc mêtê nom-ña ñapañ sêtom lau gauc mbasi-ña. Bu Ñalau Dabuñ mbo ñac si ñalôm dom.

²⁰ Tigeñ mac lau ñayham. Akôm bocdinañ dom. Asap yom dabuñ dakênj whinj-ña dôñ, bu puc mac dôñ ma alhac ñanja. Ma aterj mbec ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai. ²¹ Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whinj-ña nem mac ahuc, ma akênj batam Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô nanj yac oc datap sa têtñ ndoc inj kôc yac sa dandôc tanji ñapañ yêc undambê.

²² Tamwalô lau nanj atac lu-lu, ma anem ñac sa. ²³ Mac nem lau ñatô sêsip mêtê sac ñalôm su, dec sic waê bu sêsip ya lambwam-ña sêndi. Akôm bu anem ñac si ñalôm kwi, dec oc nditôm mac anjaho ñac su yêc ya dau. Tamwalô lau nanj sêkôm sac ma akôm bu anem ñac sa, magoc atôc ñac si sac ma ayob daôm ñapep bu sac dau kôm mac apeñ dom.

Jud gic bata inj ndê yom

²⁴⁻²⁵ Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ña, tampiñ yac neñ Anötö ñandô tigeñ nanj gêm yac si. Inj gitôm bu yob mac ma nem mac sa bu apeñ dom. Inj kêgwasinj mac nem sac hoñ su, dec mac atôm bu alhac anôm sawa ma atac ñayham atu yêc inj anjô-ña ti inj ndê ñawasi atu. Dapo inj ndê waê sa, bu inj ndê ñawasi ti ñaclai ma ñanja atu andô. Ma inj mbo bocdinañ têtñ têtñ ñamata-ña, kwahic dec, ma oc mbo ñapañ. Yomandô.

[‡] **1:14:** Inok ndê miñ sêto yêc Gen 5:18-24. Yom nanj inj sôm nanj sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-ña si bapia akwa danj.

Revelesen (Gêñ nanj Yisu hoc asê têñ Jon) Yom whê bapia dindéc sa-ŋga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, nanj to bapia dindéc (1:1-2, 4), nanj in ɲgac tigen nanj to Jon ndê ɲawaê ɲayham ma Jon ndê bapia tó. Têñ ndoc in to bapia dindéc, nanj lau sêkêñ whiñ-ŋga sêtap kisa atu ti ɲawapac daêsam sa. ɲacyo sêkêñ Jon dau ndóc nduc Patmos tu in ndê gwelen ɲawaê ɲayham-ŋga. Jon to bapia dindéc, tu bu puc lau sêkêñ whiñ-ŋga dôñ bu sêlhac ɲaŋga ma sêhu si sêkêñ whiñ sinj dom.

Gêñ daêsam nanj Jon to sip bapia dindéc, nanj in sôm bu ɲalau Dabuñ kôm in ndê gatu kaiñ danj sa, ma Anötö hoc asê têñ in gitôm gêñ ɲagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindéc ɲalôm. Lau Israel-ŋga sêlic namba 12 bu gêñ atu, ma hêganôñ lau Israel-ŋga si tonj 12. Ma namba 7 hêganôñ gêñ nanj ɲayham sambuc, ma ɲac sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganôñ gêñ nanj oc meñ sa têñ tèm ɲambu-ŋga. Sadañ oc kôm gwelen ɲaŋga bu êntôm lau nom-ŋga, magoc tinjambu Anötö oc êñgwinij in ti lau hoñ nanj sêñkuc in, ma señ ɲac su. Ma lau sêkêñ whiñ-ŋga nanj sêlhac ɲaŋga ma sêhu si sêkêñ whiñ sinj dom, nanj oc sêtap mwasiñ atu sa, ma Anötö oc kóc ɲac sa sêndóc malac Jerusalem wakuc.

Yom ɲamata-ŋga

¹ Yom dindéc ɲahu Yisu Kilisi, nanj hoc asê têñ Jon. Yom dau hêganôñ gêñ hoñ nanj kêpiñ bu hóc asê. Anötö kêñ yom dau têñ Yisu Kilisi bu tóc asê têñ lau nanj sem akiñ in. Ma Yisu kêkiñ in ndê anjela danj bu hoc yom dau asê têñ in ndê ɲgac akiñ Jon. ² Ma Jon to yom dindéc pi gêñ hoñ nanj in gélic, ma puc yom dau dôñ bu yom ɲandó nanj meñ akêñ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

³ Yom nanj yêc bapia dindéc, nanj bu tóc gêñ nanj oc hóc asê têñ tèm ɲambu-ŋga, nanj asê, gitôm yom nanj propet akwa-kwa sêhoc asê muñ su. Ma ndoc meñ kêpiñ bu gêñ hoñ dau ɲandó sa. Bocdinañ lau nanj sêsam yom dindéc asê, ma lau nanj sêñgô ma sêkóc sa tidôñ sip ɲac si ɲalôm, nanj hoñ oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa.

Jon kêkiñ yom têñ gólôwac dabuñ tonj 7

⁴ Aô Jon, gato yom dindéc têñ Kilisi ndê gólôwac dabuñ tonj 7 nanj sêmbo gameñ Esia-ŋga. Mwasiñ ti atac maló têñ mac akêñ Damañ Anötö nanj mbo têñ ɲamata-ŋga, kwahic dec mbo, ma oc meñ tinjambu-ŋga, ma akêñ ɲalau 7 nanj sêlhac in ndê pôñ kiñ-ŋga ɲa-ndó-ŋga, ⁵ ma akêñ Yisu Kilisi. Yisu in ɲgac ɲamata-ŋga bu tisa akêñ lau batê-ŋga,

ma in gêm gôliñ kiñ nom-ŋga hoñ. In kalhac ɲaŋga bu hoc yom ɲandó asê pi Anötö. Ma in tac whiñ yac, dec kêc ndê dac sinj bu êngapwêc yac su yêc yac neñ sac. ⁶ Ma in kóc yac sa datôm lau tonj tigen nanj dambo in ndê ɲgôliñ ɲapu, ma datôm lau dabuñ-siga bu danem akiñ in ndê Damba Anötö. In ɲaclai ti ɲawasi ɲadau, dec dahoc in ndê waê asê tôm bêc hoñ. Yomandó! ⁷ Alic su nanj. In oc sip whiñ dao meñ, ma lau hoñ oc sêlic in. Aêc, ma lau nanj sic in ndu, nanj oc sêlic in sêwhiñ. Lau nom-ŋga hoñ oc sêtañ atu tu in-ŋga. Yomandó andó!

⁸ Pômdau Anötö sôm, “Aô ɲaclai ɲadau. Têñ ɲamata-ŋga aô gambo, kwahic dec aô gambo, ma aô oc wambu wameñ tiyham. Aêc, aô gac hu gêñ hoñ, ma wandic dabiñ gêñ hoñ.”

Yisu hoc dau asê têñ Jon

⁹ Aô Jon, mac nem asidôwa gato yom dindéc. Yac dati Yisu ndê lau, ma dambo in ndê gôliñ ɲapu. Tu dinañ-ŋga lau sêkêñ kisa yac, magoc tamasañ dauñ bu dalhac ɲaŋga. Muñ-ŋga lau sêmasuc aô ma sêkêñ aô gandóc nduc nanj sêsam bu Patmos. ɲahu bu aô galhac ɲaŋga ma gapuc Anötö ndê yom dôñ, ma gahoc yom ɲandó asê pi Yisu. ¹⁰ Aô gandóc Patmos, ma têñ lau sêkêñ whiñ-ŋga si bêc sênem akiñ Pômdau-ŋga danj, ɲalau Dabuñ kôm aô gatuñ kaiñ danj sa. Ma aô gangó awha atu danj gitôm dahuc tanj yêc aô ɲambu-ŋga. ¹¹ Ma awha dau sôm, “Gêñ nanj am oc lic, nanj to sip bapia, ma êmkiñ têñ gólôwac dabuñ tonj 7 nanj sêndóc malac 7, nanj Epesas, Smena, Pegamam, Tayatira, Sadis, Piladelpia ma Laodisia.”

¹² Aô gangó yom dau, goc gakac dauñ kwi bu walic bu asa sôm yom dau. Ma aô galic yakaiñ 7 nanj sêmasañ ɲa gol. ¹³ Ma yêc yakaiñ 7 dau ɲalhu aô galic ɲgac danj gitôm ɲamalac ndê Atu. In sôc ɲakwê baliñ nanj sip têñ in gahi, ma kic po nanj ɲawasi gitôm gol kêgihi in ɲabapo. ¹⁴ In kêclauñ sêp sambuc, ma in tandó ɲawê gitôm ya. ¹⁵ In gahiapa ɲawasi gitôm ain yanjan ɲaê brons nanj sêpec sa ya ma ɲamsic. Ma in awha ɲakêcsia gitôm bu nanj hêc atu. ¹⁶ In anjô andó ɲawasi atu gitôm ac ɲawê. Yêc in amba andó-ŋga in kóc tata 7, ma bien baliñ ti ɲamata yêc danj-danja sa akêñ in whasuñ.

¹⁷ Têñ ndoc aô galic in aô gahu dauñ gasip nom gayêc in gahi-ŋga gitôm ɲgac batê danj. Magoc in kêñ amba andó-ŋga sac aô, ma sôm, “Tóc daôm dom. Aô gati ɲamata gêñ hoñ, ma aô gati ɲambu gêñ hoñ. ¹⁸ Aô Anötö nanj gambo tanji. Muñ-ŋga aô gambac ndu, tigen lic! Kwahic dec aô gambo tanji, ma wambo tanji ɲapañ. Ma aô gakóc ki gatam-ŋga bu wanjapwêc lau su yêc lambwam ma yêc lau batê si gameñ.

¹⁹ “Bocdinaŋ to yom pi gêŋ naŋ am gêlic su, pi gêŋ naŋ kwahic dec ŋandô sa, ma pi gêŋ naŋ oc ŋandô sa tiŋambu. ²⁰ Tata 7 naŋ yêc amaŋ andô-ŋga, ma yakaiŋ gol 7 naŋ aô wawhê ŋahu sa têtŋ am. Tata 7 dinaŋ sêti dôhôn aŋela 7 naŋ sêyob gôlôwac dabuŋ toŋ 7, ma yakaiŋ 7 sêti dôhôn gôlôwac dabuŋ toŋ 7 dinaŋ-ŋga.”

2

Jon to yom têtŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Epesas

¹ Ma iŋ sôm têtŋ aô, “To yom têtŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ Epesas-ŋga bocdec bu:

Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ kôc tata 7 yêc amba andô-ŋga, ma kêsêlêŋ mbo yakaiŋ gol 7 ŋalhu. ² Mac lau Epesas-ŋga. Aô kayalê mac nem mêtê hoŋ su, ma mac akôm gwelêŋ atu ayêm daôm su, ma mac alhac ŋaŋga tu ahôc ŋawapac-ŋga. Ma aô kayalê bu mac atac tec lau sac ma amasuc ŋac su. Ma lau naŋ sêŋsau ma sêsam dau bu aposel, naŋ mac aŋsahê ŋac, ma aŋyalê ŋac bu lau tasan. ³ Mac alhac ŋaŋga ma ahôc ŋawapac ti kisa tu aneŋ ŋaê-ŋga, magoc mac kwampac sa dom. Gêŋ hoŋ dinaŋ mac akôm ŋayham.

⁴ Tigeŋ mac nem mêtê so daŋ yêc naŋ aô galic yham dom. Ŋamata-ŋga mac atac whiŋ aô ŋandô. Tigeŋ kwahic dec mba!

⁵ Bocdinaŋ gauc nem mac nem mêtê ŋamata-ŋga dinaŋ, naŋ kwahic dec mac ahu siŋ su. Ma anem nem ŋalôm kwi ma akôm mêtê ŋayham gitôm ŋamata-ŋga. Bu mba, dec aô watêŋ mac wameŋ, ma wakôc mac nem yakaiŋ su.

⁶ Magoc aô galic ŋayham bu mac atac tec Nikolai* ndê lau si lêtŋ sac, gitôm aô daun gatec.

⁷ Asa ndê dangasun yêc, naŋ ŋgô yom dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têtŋ Anôtô ndê gôlôwac dabuŋ. Lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ wakêŋ ŋac sêmbo Anôtô ndê †Paradais ma sêner ŋandô yêc A Tanli-ŋga.

Jon to yom têtŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Smena

⁸ “Ma to yom têtŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ Smena-ŋga bocdec bu:

Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ tiŋamata gêŋ hoŋ ma tiŋambu gêŋ hoŋ, iŋ naŋ mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham.

⁹ Aô kayalê bu mac lau Smena-ŋga ahôc ŋawapac atu, ma mac andôc nom atôm lau ŋalôm sawa. Tigeŋ yêc Anôtô aŋgô-ŋga mac ati lau ti lêtôm. Aô kayalê yom hoŋ naŋ lau naŋ sêsap lau Israel-ŋga si

sakiŋ akwa dôŋ, naŋ sêsôm pi mac. Ŋac lau dau sêtoc dau sa bu ŋac lau Israel-ŋga naŋ Anôtô kêyalin ŋac sa sêti iŋ ndê lau. Tigeŋ mba! Ŋac Sadaŋ ndê lau solop. ¹⁰ Atôc daôm dom pi ŋawapac naŋ oc meŋ. Aŋgô! Sadaŋ tac whiŋ bu êŋsahê mac, ma iŋ ndê lau oc sêkêŋ mac nem lau ŋatô sêndôc gapocwalô. Tigeŋ mac oc ahôc ŋawapac tôm bêc 10 ma paçndê. Mac bu ahôc ŋawapac e tôm lau sêndic mac ndu, magoc alhac ŋaŋga ma ahu aô siŋ dom. Ma bocdinaŋ aô wakêŋ mac andôc tamli ŋapaŋ, naŋ ti mac nem ŋaôli.

¹¹ Asa ndê dangasun yêc, naŋ ŋgô yom dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têtŋ Anôtô ndê gôlôwac dabuŋ. Lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ oc sêtap ŋandê sa têtŋ bêc naŋ lau sêmbac ndu tidim tilu-ŋga,† naŋ dom.

Jon to yom têtŋ gôlôwac dabuŋ yêc malac Pegamam

¹² “Ma to yom têtŋ aŋela naŋ yob gôlôwac dabuŋ Pegamam-ŋga bocdec bu:

Yom dindec meŋ akêŋ iŋ naŋ hôt bieŋ baliŋ naŋ ŋamata yêc daŋga-daŋga. ¹³ Aô kayalê mac lau Pegamam-ŋga nem gameŋ, naŋ lau daêsam sêmbo Sadaŋ ndê gôlin ŋapu. Tigeŋ mac asap aô dôŋ ŋapaŋ, ma ahu nem akêŋ whiŋ aô-ŋga siŋ su dom. Yêc Sadaŋ ndê malac dinaŋ, lau sic aneŋ ŋgac akiŋ Antipas ndu. Ŋahu bu iŋ hoc yom ŋandô asê pi aô, ma sêc aô ahuc dom. Ma mac bocdinaŋ, têtŋ ndoc dinaŋ aô galic bu mac ahu aô siŋ dom.

¹⁴ Tigeŋ mac akôm gêŋ ŋatô naŋ aô galic bu solop dom. Mac nem lau ŋatô sêŋkuc Balam ndê yom. Têtŋ têm ŋamata-ŋga Balam kêdôhôn lau Israel si ŋgac bata Balak bu êntôm lau Israel-ŋga bu sêkôm mêtê sac. Ŋac seŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têtŋ anôtô gwam. Ma sêkôm mêtê sac mockaiŋ-ŋga whiŋ. Ma kwahic dec mac nem lau ŋatô sêŋkuc mêtê kaiŋ dinaŋ. ¹⁵ Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac nem lau ŋatô sêŋkuc yom naŋ Nikolai kêdôhôn têtŋ lau. ¹⁶ Bocdinaŋ anem daôm kwi. Bu mba, dec ŋasawa sauŋ aô watêŋ mac waloc, ma wandic lau naŋ sêsa lêtŋ kaiŋ dinaŋ ŋa bieŋ baliŋ naŋ sa yêc aô whaŋsuŋ.

¹⁷ Asa ndê dangasun yêc, naŋ ŋgô yom dindec naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm têtŋ Anôtô ndê gôlôwac dabuŋ. Lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ wakêŋ ŋac sêner gêŋ daneŋ-ŋga naŋ kwahic dec

* 2:6: Nikolai kêdôhôn lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêŋ ŋambwa. Iŋ sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiŋ anôtôi gwam, ma sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga. † 2:11: Bêc naŋ lau sêmbac ndu tidim tilu-ŋga - bêc naŋ Anôtô oc êmatôc lau hoŋ, ma lau sac oc sêsip ya atu naŋ sa ŋapaŋ sêndi bu sêhôt ŋandê ŋapaŋ. Alic yom ŋatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

yêc sinj dau yêc undambê, gitôm gakêñ ñmana têtj lau Israel-nga senj yêc gamen sawa. Ma aô wakêñ hoc sêsêp tigen-tigen têtj ñac tôm ndi. Yêc hoc tigen-tigen aô wato ñaê wakuc pi, nanj lau danj sênjalê dom. Asa nanj kôc hoc dau ñadanj, nanj oc êñjalê.

Jon to yom têtj gôlôwac dabuj yêc malac Tayatira

¹⁸ “Ma to yom têtj anjela nanj yob gôlôwac dabuj Tayatira-nga bocdec bu:

Yom dindec menj akêñ Anötö ndê Atu, inj nanj ndê tandô ñawê gitôm ya ñawahô, ma gahi gitôm brons nanj ñawasi atu.

¹⁹ Aô kayalê mac lau Tayatira-nga nem mêtê honj su, bu mac akêñ whinj aô ñannga, ma asap mêtê atac whinj-nga dôñ. Aô kayalê bu mac alhac ñannga ma am akinj anej lau. Ma kwahic dec mac akôm gêñ dinanj hôc gêlêc ñamata-nga su.

²⁰ Tigen mac nem mêtê danj aô galic yham dom. Awhê sac danj mbo mac nem gôlôwac dabuj ñalôm, nanj gitôm kwin sac Jesebel. Inj sam dau bu anej propet awhê danj, magoc inj kédôhônj anej lau bu sêkôm mêtê mockainj-nga, ma bu sênej gêñ danej-nga nanj lau sêkêñ ti da têtj anötôi gwam. Inj kôm mêtê sac bocdinañ, magoc mac asoc inj su yêc mac nem gôlôwac dabuj dom. ²¹ Aô gakêñ ñasawa têtj inj bu nem dau kwi, tigen inj sap inj ndê mêtê sac dôñ ñapanj. ²² Alic su nanj! Kwahic dec aô wakêñ ñandê atu têtj inj, ma têtj lau nanj sêkôm mêtê mockainj-nga sêwhinj inj, nanj bocdinañ. Ñac bu sênem dau kwi dom, dec ñac oc sêhóc ñawapac atu. ²³ Ma aô oc wandic inj ndê balêkoc ndu sêwhinj. Tu dinanj-nga dec Kilisi ndê lau honj oc sênjalê bu aô kayalê ñamalac si gauc ti ñalôm honj. Ma aô wakêñ ñagêyô têtj mac honj tôm ndi, êñkuc mêtê nanj mac lau tigen-tigen akôm.

²⁴ Mac lau Tayatira-nga ñatô asôc awhê sac dinanj ndê yom ñapu dom. Ma yom nanj sêsam bu Sadañ ndê yom nanj yêc sinj dau, nanj mac akip sa dom. Bocdinañ aô oc wakêñ ñawapac wakuc têtj mac ahôc dom. ²⁵ Gêñ tigen aô atac whinj, nanj asap mêtê ñayham nanj mac akôm ambo, nanj dôñ e wambu wamenj.

²⁶ Asa nanj bu lhac ñannga ma ku sac dulu, ma sôc anej yom ñapu e bêc ñambu-nga, nanj wakêñ ñaclai têtj inj bu nem gôlinj lau sambuc, ²⁷ gitôm Damanj kênj ñaclai têtj aô daunj. Tôm yom nanj sêto yêc nanj sôm bocdec bu:

Inj kôc tôc kinj-nga bu nem gôlinj lau sambuc ti ñaclai atu, ma inj oc ku ñac dulu gitôm ñgac danj tuc lôñ andô danj popoc. [BW 2:9]

²⁸ Ma asa nanj bu lhac ñannga, nanj aô daunj oc wambu wawhinj inj ti ñawasi atu gitôm tata bêbêc-nga. ²⁹ Asa ndê danjasunj yêc, nanj ngô yom dindec nanj Ñalau Dabuj sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabuj.

3

Jon to yom têtj gôlôwac dabuj yêc malac Sadis

¹ “Ma to yom têtj anjela nanj yob gôlôwac dabuj Sadis-nga bocdec bu:

Yom dindec menj akêñ inj nanj mbo whinj Anötö ndê ñalau 7 ma kôc tata 7. Aô kayalê mac lau Sadis-nga nem mêtê honj. Lau ñatô gauc gêñ bu mac alhac ñannga ma akôm Anötö ndê gwelenj. Tigen mba! Mac atôm lau batê! ² Yêc anej Anötö anjô-nga aô galic bu mac ac dabijn mac nem gwelenj ñapet dom. Bocdinañ tampo sa ma atisa! Mac nem akêñ whinj kênj bu oc pacndê. Bocdinañ apuc nem akêñ whinj dôñ manj. ³ Gauc nem yom honj nanj mac anjô ti akôc sa su. Ma anem nem ñalôm kwi ma danjam wambu yom dau. Mac bu anem ali dom, dec wambu wamenj gitôm ñgac kanj, ma mac oc anjalê ndoc wamenj-nga dom.

⁴ Magoc aô kayalê lau Sadis-nga ñatô nanj sêkôm mêtê sac dom, dec galic ñac tôm lau ti ñakwê ñawasi. Aô oc wakêñ ñakwê sêsêp têtj lau dinanj sêsôc, bu aô galic ñac ñayham, ma ñac oc sêmo sêwhinj aô ñapanj. ⁵ Ma lau ñatô nanj sêlhac ñannga ma sêku sac dulu, nanj wakêñ ñakwê sêsêp têtj ñac bocdinañ. Ma yêc Damanj ti inj ndê anjela anjô-nga, aô wasam ñac si ñaê asê, ma watôc asê bu sêti anej lau solop. Ma ñac si ñaê oc yêc Buku Tanjli-nga* ñapanj.

⁶ Asa ndê danjasunj yêc, nanj ngô yom dindec nanj Ñalau Dabuj sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabuj.

Jon to yom têtj gôlôwac dabuj yêc malac Piladelpia

⁷ “Ma to yom têtj anjela nanj yob gôlôwac dabuj Piladelpia-nga bocdec bu:

Yom dindec menj akêñ ñgac dabuj nanj sôm yom ñandô enj. Inj kôc Kinj Dawid ndê ki gatam-nga, ma gatam bocke nanj inj gêlêc su, nanj lau danj sêtôm bu sêndic ahuc dom. Ma gatam nanj inj gic ahuc, nanj lau danj sêtôm bu sêkac sa dom.

* 3:5: Buku Tanjli-nga - lau honj nanj sêkêñ whinj Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasinj dandôc tanji ñapanj-nga sa, nanj si ñaê yêc Buku Tanjli-nga dau. Buku ñatô sêyêc undambê, nanj sêto yom yêc ñalôm pi gêñ ñayham ma sac honj nanj yac tigen-tigen dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Tanjli-nga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

⁸ Mac lau Piladelpia-nga. Aô kayalê mac nem mêtê hoj su. Mac lau ti licwalô atu dom, tigenj aô kayalê bu mac danam wambu anej yom, ma asêc anej njaê ahuc dom. Bocdinañ alic su nanj! Kwahic dec aô walêc gatam dan su bu wanem mac sa-nga, ma lau danj oc sêtôm dom bu sêndic ahuc. ⁹ Lau nanj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôj, nanj sêtoc dau sa bu njaç lau Israel-nga nanj Anôtô kêyalinj njaç sa. Magoc mba. Njaç lau tasanj, ma Sadañ ndê lau njaç. Aô wanjwininj njaç e sêtêj mac sêmenj ma sêhu dau sêyêc mac gahim-nga. Ma têj ndoc dinañ njaç hoj oc sênjalê tidôj bu mac lau nanj aô atac whinj mac ndu andô.

¹⁰ Mac apuc daôm dôj ma alhac njanja têj ndoc njawapac ti kisa tap mac sa, tôm aô gac atu mac munj su. Bocdinañ aô wayob mac têj ndoc njawapac-nga nanj oc hôc asê bu ênsahê lau nom-nga hoj. ¹¹ Ndoc menj kêpiñ bu aô wambu wamej. Bocdinañ akôc yom njandô dôj ma ayob njapep, bu lau danj sênem kanj nem njaôli njayham dom. ¹² Lau nanj sêlhac njanja ma sêku sac dulu, nanj aô wakêj njaç sêndôc anej Anôtô angô-nga njapanj tôm alhê njanja nanj sêlhac inj ndê lôm dabunj. Lau dinañ oc sêmbo sêwhinj Anôtô yêc malac Jerusalem wakuc, nanj inj oc kêj sip akêj undambê menj, dec aô oc wato anej Anôtô ndê njaê ma inj ndê malac wakuc dau njaê pi njaç. Ma aô wato aô dauñ nenj njaê wakuc pi njaç whinj.

¹³ Asa ndê dangasuj yêc, nanj ngô yom dindec nanj Njalau Dabunj sôm têj Anôtô ndê gôlôwac dabunj.

Jon to yom têj gôlôwac dabunj yêc malac Laodisia

¹⁴ “Ma to yom têj anjela nanj yob gôlôwac dabunj Laodisia-nga bocdec bu:

Yom dindec menj akêj Yom Njandô Njau. Inj sôm yom njandô enj, ma bocdinañ yac dakêj whinj inj ndê yom ma atac lu-lu dom. Ma inj gêm gôlinj gêj hoj nanj Anôtô kêj. ¹⁵ Aô kayalê mac lau Laodisia-nga nem mêtê hoj. Mac asôm bu akêj whinj aô, tigenj mac akêj whinj aô ti nem njalôm sambuc dom. Mac lau tasanj! Mac bu ahu aô sinj gacgenj, me akêj whinj aô ti nem njalôm sambuc, dec oc njayham. ¹⁶ Tigenj mba! Mac anjsau bu anjuc aô. Bocdinañ oc wasenj mac su tôm njac nanj kêsahê gêj sac yêc inj whasuj dec kêlôwê sa. ¹⁷ Mac asôm bu mac ati lau ti lêlôm ma lau tiwaê nanj apônda gêj danj dom. Tigenj mac anyalê dom bu yêc Anôtô angô-nga mac atôm lau njalôm sawa, ma lau tandô pec,

ma lau njakwê mbasi. ¹⁸ Bocdinañ angô anej yom dindec. Mac bu ati lau ti lêlôm, dec atêj aô amenj, ma aô wakêj gol njandô njayham têj mac anemlhi. Ma anemlhi njakwê sêsêp asôc-nga bu ambo njamlic njambwa dom ma mayam pac. Ma anemlhi malasin bu anjwasinj tanôm e tanôm njawa sa.

¹⁹ Lau nanj aô atac whinj, nanj bu sêkôm gêj giso, dec aô wasôm njac ma wamatôc njac tu bu sêhu mêtê sac dau sinj. Bocdinañ angô anej yom. Anem daôm kwi ma akôm njanja bu anjuc aô. ²⁰ Alic! Aô gatôm mac nem silip danj nanj menj kalhac am nem andu njagam ma kêmati gatam mbo. Ma bocdinañ asa nanj njgô aô awhanj ma gêlêc gatam dau su têj aô, nanj aô oc wasôc watêj inj wandi, ma alu anej gêj awhinj dauñ.

²¹ Aô gaku njac lai sac-nga hoj dulu, dec Damañ kôc aô sa gandôc gawhinj inj yêc inj ndê pônj kinj-nga. Ma njalêj tigenj lau hoj nanj sêlhac njanja ma sêku sac dulu, nanj wakôc njac sa bu sênem gôlinj sêwhinj aô yêc anej pônj kinj-nga.

²² Asa ndê dangasuj yêc, nanj ngô yom dindec nanj Njalau Dabunj sôm têj Anôtô ndê gôlôwac dabunj.”

4

Jon gêlic gêj atu undambê-nga

¹ Dinañ su, goc aô galic gatam danj nanj kac sa su yêc undambê. Ma awha nanj aô gangô munj su gitôm dahuc tanj, nanj sôm têj aô bu, “Pwi mwenj, ma gêj nanj oc hôc asê tinjambu-nga, nanj watôc têj am.” ² Têj dinañ Njalau Dabunj kôm aô gatuñ kajinj danj sa, ma aô galic pônj kinj-nga danj kalhac undambê, ma pônj njadau ndôc njahô. ³ Ma inj nanj ndôc, nanj ndê njawasi atu, gitôm thoc njayham lu nanj sêsap ma jaspas ma kanelian. Ma gasuj bu êp nanj njadalô njayham ma njawasi gitôm hoc njayham emerel, nanj kêgihij pônj atu dau ahuc. ⁴ Ma aô galic pônj 24 sêlhac sênghij pônj atu, ma lau bata 24 sêndôc njahô. Njaç sêsôc njakwê sêsêp, ma sanem gol yêc njac si njagôlônj tôm gi.

⁵ Ma aô galic sickac, ma gangô wapap gic ti njakêcia atu sa akêj pônj atu. Ma lam ti njawê atu 7 sêlhac pônj njandô-nga. Lam 7 dinañ Anôtô ndê njalau 7. ⁶ Ma yêc pônj dau njandô-nga aô galic gêj njawasi atu poc gitôm bugictorj, ma njawa gitôm glas.

Ma aô galic anjela atu hale sêlhac sênghij pônj atu. Njaç sem gêj tali njatô anjgô, ma tandô daêsam sêyêc njac njabapo ti njadômbwê. ⁷ Anjela hale dinañ angô andô bocdec. Anjela njamata-nga ndê anjgô gitôm layon, tilu-nga gitôm makao, titô-nga gitôm njamalac, ma anjela tihale-nga ndê anjgô gitôm macmporj nanj hu mbo lôlôc. ⁸ Njaç tigenj-tigenj si njamakê

6, ma tandô daésam sem ñac ahuc, yêc ñamakê ñapu-nga whij. Ma ñac sêmpinj Anötö ma sêsôm, “O Pômdau Anötö, Njanja Njadau, am dabuj, dabuj, ma dabuj ej. Am mbo têtj ñamata-nga, kwahic dec am mbo, ma tinjamu am oc mbu mwenj.” Nalêj dinanj ñac sêmpinj inj acsalô ma ôbwêc hoj, sêjwhan dau dom.

⁹ Têm bocke nanj anjela hale dinanj sêsôm yom dinanj sêmpinj inj nanj ndôc pônj atu ma mbo tali napanj, ma sem danje inj ti sêtoc inj ndê waê sa, goc ¹⁰ lau bata 24 sêhu dau sêsip nom ma sêpônj haduc têtj inj. Ma sêkêj ñac si sanem sêyêc pônj atu ndô-nga, ma sêsôm yom bocdec bu, ¹¹ “O Pômdau yac mba Anötö. Am gêtj hoj ñadau. Am kêmasaj gêtj hoj ma kêtj gêtj hoj sêmbo tali, tôm am daôm tac whij. Tu dinanj-nga dec am ñayham kêlêc, ma gic waê bu yac ampinj am ti apo nem waêm sa, ma atoc am sa tu am nem ñawasi ti ñaclai atu-nga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhuj

¹ Aô tanhê inj nanj ndôc pônj atu, ma galic bapia tilhuj danj yêc inj amba andô-nga, ma yom yêc bapia dau danja lu-lu. Bapia dau sêjnhuj sa, ma sêkêj gêtj ñabalêp 7 pi ñadali bu kôc dôj. ² Ma aô galic anjela ñanja danj, nanj mbwêc awha atu bocdec bu, “Asa inj ñamalac gitêj, gitôm bu kôc gêtj ñabalêp su ma kac bapia dau sa?” ³⁻⁴ Inj mbwêc yom dinanj asê, tigenj yêc undambê, ma yêc nom ma nom ñapu-nga, sêtap ñamalac gitêj danj sa dom, nanj gitôm bu kac bapia dau sa ma sam. Têtj ndoc aô galic bu sêtap ñamalac gitêj danj sa dom, nanj aô gatanj atu andô. ⁵ Magoc lau bata 24 si danj sôm têtj aô, “Am tanj dom! Lic su nanj. Ñamalac gitêj danj mbo, nanj ku ñaclai sac-nga ti ñaclai dambac ndu-nga dulu su, ma inj gitôm bu kôc gêtj ñabalêp 7 su, ma kac bapia dau sa. Inj nanj sêsam bu ‘Layon nanj sa akêj Juda ndê tonj,’ ma ‘Dawid ndê Wakuc,’ nanj gitôm.”

⁶ Têtj dinanj aô galic Domba danj nanj ñangô gitôm sic inj ndu su, magoc mbo tali tiyham. Inj kalthac ñalhu kêpinj pônj atu, ma anjela hale ti lau bata 24 sêngihi inj ahuc. Inj ndê ñapo 7, ma tandô 7, nanj sem dôhônj Anötö ndê ñalau 7 nanj inj kêtj ñac sêsa sêtêj nom ñabatij hoj. ⁷ Ma Domba dau gi kôc bapia dau su yêc inj nanj ndôc pônj atu ndê amba andô-nga. ⁸ Inj kôc sa su goc anjela hale ti lau bata 24 sêpônj haduc têtj inj. Yêc ñac hoj si amba sêkôc gêtj wê-nga nanj sêsam bu hap,[†] ma sük nanj sêmasaj ña gol, nanj sêkêj gêtj ñamalu ñayham sip e menju. Gêtj

ñamalu dinanj, nanj mbec hoj nanj Anötö ndê lau dabuj sêtej têtj inj. ⁹ Ma ñac sem wê wakuc danj bocdec, “Am gitêj andô, gitôm bu kôc bapia ma kac gêtj ñabalêp su. Nahu bu lau sic am ndu, ma am nem dac gêmlihi lau su sêti Anötö ndê lau. Am gêmlihi lau yêc nom ñagamenj hoj, ma yêc lau titonj-titonj ma awha têtjtêtj hoj nanj sêmbo nom. ¹⁰ Ma am kôm ñac sêti lau tonj tigenj, bu sênem akinj yac neñ Anötö sêtôm lau †dabuñsiga, ma ñac oc sênem gôlinj sêmbo nom.”

¹¹ Têtj dinanj aô galic ti gangô anjela daésam ma daésam ma daésam, oc tôm dom bu daê sa. Nac sêngihi pônj atu ma anjela hale ti lau bata ahuc. ¹² Ma ñac sem wê ña awha atu bocdec bu, “O Domba ñayham kêlêc, am nanj lau sic am ndu. Yac ampinj am, bu am gêtj hoj ñadau, ma am nem ñaclai, ti gauc, ma licwalô, ma waêm ti ñawê ma ñawasi atu hôc gêlêc su.”

¹³ Têtj dinanj aô gangô gêtj tali hoj nanj sêmbo undambê ti nom ma nom ñapu-nga, ma nanj sêmbo gwêc. Nac hoj sem wê bocdec bu, “Kwahic dec, ma tôm bêc hoj, yac ampinj inj nanj ndôc pônj atu, ma yac ampinj Domba. Bu injlu si waê, ti ñawê ma ñawasi, ma ñaclai atu andô!” ¹⁴ Ma anjela hale sêsôm, “Yomandô!” Ma lau bata hoj sêhu dau sêyêc nom ma sêmpinj injlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuj sa

¹ Dinanj su, goc aô galic Anötö ndê Domba dau kôc gêtj ñabalêp ñamata-nga su yêc bapia tilhuj. Ma anjela hale si danj ta yom ña awha atu gitôm wapap, ma sôm, “Mwenj!” ² Dec aô tanhê gamenj, ma galic hosi sêsêp danj. Ma aô galic ñgac nanj ndôc hosi ñahô, nanj kôc bakôc sôp-nga danj. Anötö kêtj sanem danj têtj inj, goc inj sa ti ñaclai atu bu ku ñacyo dulu.

³ Goc Anötö ndê Domba kôc gêtj ñabalêp tilu-nga su, ma aô ganjgô anjela tilu-nga sôm, “Mwenj!” ⁴ Ma hosi kokoc danj sa menj. Anötö kêtj bien baliñ gêtj-nga nanj ndôc hosi ñahô, ma kêtj ñaclai têtj inj bu kôc yom malô su yêc lau nom-nga, bu kôm ñac sêndic dandî ndu.

⁵ Goc Anötö ndê Domba kôc gêtj ñabalêp titô-nga su, ma anjela titô-nga sôm, “Mwenj!” Dec aô tanhê gamenj ma galic hosi yeyec danj. Ma ñgac nanj ndôc hosi ñahô kôc gêtj danem dôhônj gêtj-nga yêc inj amba. Gêtj kainj dinanj dakôc bu danem dôhônj gêtj bu ñadehe me lolo. ⁶ Ma awha danj sa akêj pônj atu nanj kalthac anjela hale ñalhu, nanj sôm, “Kêtj tóbôm sa bu lau nom-nga sêpônja gêtj sênenj-nga, ma ñac oc sênem dôhônj gêtj bu lau

* **5:1:** Têtj têtj jon to bapia dindec, nanj lau nanj bu sêkêj bapia danj têtj lau ñatô, nanj sêkêj gêtj ñabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôj. Ma bocdinanj lau bambalinj gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hôc asê ñamalac nanj bapia dau gic inj ñawê. † **5:8:** Hap - gêtj gitôm gita ti wac daésam, nanj lau sêndic têtj ndoc sênem wê-nga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

sênemlihi gêñ danen-nga ñagec-ñagec ña ñaôli atu. Tigen kôm ôm a folib-nga ti ôm wain-nga tisac dom.”

⁷ Têñ dinan Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp tihale-nga su, ma anela tihale-nga sôm, “Mweñ!” ⁸ Goc aô tanhê gameñ, ma galic hosi ñanyan dan. Ma ñgac nan ndöc ñahô, nan sêsam in ndê ñaê bu ‘Mbac Ndu,’ ma dan tiyham, nan ndê ñaê ‘Lambwam’ kékuc in. Ma Anötö kêkin inlu bu sêwhê lau nom-nga hon kôc ndi ton hale, ma sêndic ton dan ndu. Inlu oc sêngilí sin, ma sêkên tóbôm ma gêmbac atu ma bôclai bu sêser lau ton tihale-nga dinan su.

⁹ Têñ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-5-nga su, nan galic lau ñatô si gatu sêmbô Anötö ndê alta ñapu. Lau dinan, mun-nga lau nom-nga sic ñac ndu, ñahu bu sêkên whin Anötö ndê yom, ma sêhoc in ndê yom asê. ¹⁰ Ma ñac sêta awha atu têt in, “O Pômdau Dabuñ ma Yom Nandô Njatau. Têñ bêc bocke am oc êmatôc lau sac nom-nga, ma kên ñagêyô têt ñac ô yac mba dac nan ñac sêkêc sin su?” ¹¹ Sêsôm yom dinan su, ma Anötö kên ñakwê sêsêp baliñ têt ñac tôm gi. Ma in sôm têt ñac bu, “Mac nem asidôwai ñatô sem akín aô sêmbô, nan lau nom-nga oc sêndic ñac ndu gitôm ñac sic mac ndu. Bocdinan ahôn malô e gêñ dinan pacndê su.”

¹² Aô tanhê Anötö ndê Domba ma in kôc gêñ ñabalêp ti-6-nga su, goc tiyhô atu gêm, ma aô galic ac tiyec gitôm sêyae, ma ayô tikoc gitôm dac. ¹³ Ma tata umbon-nga sêpen sêsip nom gitôm mbu puc atu ma kêwic ahi goc ñalôwê sêpen sêsip nom si. ¹⁴ Ma umbon ginça tôm mbu soc po dan su, ma lôc ti nduc hon sinça bocdinan. ¹⁵ Tu dinan-nga lau hon nan sêkên whin Yisu dom, nan sêtôc dau ñandô, ma sêñsalê gameñ bu sêsín dau. Kin ma lau bata, ma lau sin-nga, ma lau ti lélôm ma lau ti licwalô atu, ma lau nan sem akín ñadai ti lau nan sêmbô ñambwa, nan hon sêlhô bambaliñ. Ma sêñsalê mala sêsín dau kwi-nga sêsôc hocsun ti hoc nan sêyêc gameñ lôc-nga, nan ñapu. ¹⁶ Ma ñac sêta yom têt lôc ti hoc bu êngatôc ñac si e in nan ndöc pôn atu, nan oc tôm dom bu lic ñac, ma bocdinan ñac oc sêtap Anötö ndê Domba ndê atac ñandê sa dom. ¹⁷ Sêkôm gêñ dinan, ñahu bu bêc dinan ti bêc sêtap ñandê sa tu ñac si sac-nga, ma lau sac dan oc sêtôm dom bu sêñlêc Anötö ndê matôc.

7

Sêpuc ñadalô pi lau Israel-nga 144,000

¹ Dinan su, goc aô galic anela hale nan sêyob mbu. Ñac sêlhac nom ñabatín hale

ma sêkôc ñaclai bu sêlhac mbu nom-nga hale ahuc, tu bu sêpuc ñadinda e sêkôm nom me gwêc me a tisac dom. ² Anötö kên ñaclai têt ñac bu sêyob mbu e tinambu sêhu mbu nom-nga sin bu kôm nom ma gwêc tisac. Ma aô galic anela dan tiyham nan sa akên gameñ ac pi-nga men, ma yêc in amba in kôc Anötö Tanli Njatau ndê gêñ dapuc ñadalô-nga.* In mbwêc ña awha atu têt anela hale dinan ma sôm, ³ “Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e yac apuc yac neñ Anötö ndê ñadalô pi in ndê lau akín si sêcbala su.”

⁴ In sôm yom dinan su, goc aô gangô lau nan sêpuc ñadalô pi ñac si sêcbala, nan si namba, nan gitôm 144,000. Ma lau dinan sêmen akên lau Israel-nga si gólôwac ton 12. ⁵ Yêc Juda ndê ton, sêken ñadalô pi lau 12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê, 12,000 yêc Gad ndê, ⁶ 12,000 yêc Aser ndê, 12,000 yêc Naptali ndê, 12,000 yêc Manase ndê, ⁷ 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê, ⁸ 12,000 yêc Sebulun ndê, 12,000 yêc Josep ndê, ma pi lau 12,000 yêc Benjamin ndê ton.

Lau daêsam sêmpin Anötö

⁹ Tinambu aô tanhê gameñ ma galic lau daêsam andô, gitôm dom bu lau dan sêsê ñac sa. Sêmen akên nom ñagamen hon, ma akên lau titon-titon hon, ma akên lau awha têt têt. Ma sêlhac pôn atu ti Anötö ndê Domba angô andô-nga. Ñac hon sêsôc ñakwê sêsêp, ma sêhoc tôm tôm ñalauñ. ¹⁰ Ma sêmbwêc ñanga bu, “Yac tampiñ yac neñ Anötö nan ndöc pôn atu, ma in ndê Domba, bu mwasiñ nem lau si-nga yêc inlu.”

¹¹ Ma anela hon nan sêlhac sêngihi pôn atu ti anela hale ma lau bata ahuc, nan sêhu dau angô sip nom sêyêc pôn atu ndô-nga. Ma sêmpin Anötö, ¹² ma sêsôm, “Yomandô! Yac neñ Anötö ndê ñawasi ti gauc ma waê ti ñaclai ma licwalô hóc gêlêc gêñ hon su. Bocdinan tampiñ in, ma danem danje in kwahic dec ma tôm bêc hon. Yomandô!”

¹³ Têñ dinan lau bata si dan men ma ndac aô bocdec bu, “Lau ti ñakwê sêsêp dindê, ñac lau asa, ma sêmen akên nde?” ¹⁴ Ma aô gaô in ndê awha ma gasôm, “O ñgac atu, am daôm kèyalê.” Dec in sôm têt aô, “Lau dinan sêmbô nom têt ndoc ñawapac atu hoc asê, ma kwahic dec sêmen sêmbô lec. Sêngwasin si ñakwê sip Anötö ndê Domba ñadac, ma ñakwê dau sêp sambuc. ¹⁵ Tu dinan-nga sêlhac Anötö ndê pôn atu ndô-nga yêc in ndê lôm dabuñ, ma sem akín in acsalô ma ôbwêc. Ma in nan ndöc pôn atu, nan oc mbo whin ñac ma yob ñac. ¹⁶ Tôm dom bu sêpônâ gêñ sênen-nga ti sênôm-nga tiyham. Ma ac oc pec ñac dom, ma gêñ ñandê dan oc tap ñac sa

* **7:2:** Têt têt dinan lau sêkên gêñ ñabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôñ, ma sêpuc ñadalô dan pi lêlêp dau bu tûc asê bu ñac sêti bapia dau ñadai. Sêmasan gólôñ amanatu-nga (ring) me gêñ dan nan sênôn ti kôm bu sêpuc ñadalô dau.

dom. ¹⁷ Nahu bu Anötö ndê Domba nan mbo pôñ atu ñalhu, nan oc ti ñac si ñgac yoñ ñac-ñga, ma wê ñac sêsa bu sênôm bu yêc bubata tanli-ñga. Ma Anötö dau oc puñ ñac tasulu su yêc ñac tandô.”

8

Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-7-ñga su

¹ Têñ dinan Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-7-ñga su yêc bapia, ma gameñ undambê-ñga ñañej sa gitôm acgatu ñasawa danja. ² Ma aô galic anjela 7 nan sêlhac Anötö anğô-ñga, ma in kên dahuc têtñ nac hon tòm gi. ³ Ma anjela dan tiyham meñ kalhac alta gol kêpiñ pôñ atu. In kôc lôñ gol dan, ma sêkên gêñ ñamalu ñayham daêsam têtñ in. Goc in kégaluñ whin Anötö ndê lau dabuñ si mbec yêc lôñ dau, ma kêc pi alta ti da têtñ Anötö. ⁴ Ma ñawasu akên gêñ ñamalu ti lau dabuñ si mbec, sa akên lôñ nan yêc anjela amba, ma pi têtñ Anötö anğô-ñga. ⁵ Pacndê, goc in kôc ya ñanda akên alta, ma kên sip lôñ gêñ ñamalu-ñga e meñhu, ma tuc sip gameñ nom-ñga gi. Ma aô ganğô ñakêcia atu, ma sickac ti wapap gi ma tiyhô gêm.

Anjela hale sêyu dahuc

⁶ Têtñ dinan anjela 7 nan sêkôc dahuc, nan sêmasañ dau bu sêyu. ⁷ Anjela ñamata-ñga yu in ndê, ma sêmbalin u ñalhuc gitôm ais, ma ya nan sênğaluñ whin dac nan sip nom gi. Ma ya dau gên gameñ nom-ñga ti a daêsam su. Aô galic gitôm sêwhê gameñ nom-ñga ti a hon kôc gi ñaton tö, ma ton dan ya gêñ su, ma lu sêyêc ñayham. Ma kwan batat-batac, nan ya gêñ hon su.

⁸ Goc anjela tilu-ñga yu dahuc, ma sêmbalin gêñ dan gitôm lôc atu ti ya sip gwêc gi. Ma tiyham aô galic gitôm sêwhê gwêc kôc gi ton tö, ma ton dan gêm dau kwi ti dac, ma ton lu sêyêc ñayham. ⁹ Ma i ti gên tali hon nan sêmba gwêc ti dac, nan sêmbac ndu. Ma wan nan sêpoc gwêc bocdinan, ton dan sinğa su, ton lu sêpoc ñayham.

¹⁰ Têtñ ndoc anjela titô-ñga yu ndê dahuc, nan tata atu dan peñ sip akên umbon. Tata dau ñawê atu, ma peñ sip nom ma kôm bu ti bubata daêsam sêtisac. Aô galic gitôm sêwhê bu ti bubata hon kôc gi ton tö, ma ton dan tisac. ¹¹ Sêsam tata dau ñaê bu ‘Ñamakic.’ Ma yêc bu nom-ñga hon, ton dan ñamakic sa ma ton lu sêyêc ñayham. Ma lau hon nan sênôm bu ñamakic dinan, nan sêmbac ndu.

¹² Goc anjela tihale-ñga yu ndê dahuc, ma ac ti ayô ma tata ñatô sêtisac. Tu dinan-ñga têtñ acsalô, ac pô gameñ gitôm acgatu ñasawa 8, ma ñasec sa gitôm acgatu ñasawa hale. Ma

têtñ ôbwêc bocdinan, ayô ti tata ñawê mba gitôm acgatu ñasawa hale.

¹³ Aô galic gêñ hon dinan su, ma aô ganğô macmpoñ dan nan hu mbo umbon, ma tan ña awha atu bocdec bu, “Oyaê! Oyaê! Oyaê! Anjela hale sêyu dahuc su, ma anjela tö sêmba dôñ sêmba. Bocdinan mac lau nom-ñga oc atap ñawapac sa tiyham.”

9

Anjela ti-5-ñga yu dahuc

¹ Goc anjela ti-5-ñga yu ndê dahuc, ma aô galic tata dan peñ yêc umbon sip nom gi. Ma Anötö kên ki têtñ in bu yob sun balin sac nan sêsam bu Abis,* nan ñagatam. ² Goc in gêlêc gatam dau su, ma yawasu pi akên sun balin dinan meñ. Yawasu dau atu andô, gitôm yawasu têtñ ndoc lau sêkêc pwa atu dan. Yawasu dau gêm ac ahuc ma kôm umbon ñasec sa. ³ Ma aô galic wakô sêsip akên yawasu sêmen. Ñac si ñaclai gitôm gapiñap bu sêkên ñandê atu têtñ lau nom-ñga. ⁴ Magoc Anötö gic yao ñac bu sêkôm kwan ma gêñ batat-batac ma a tisac dom, ma sêkôm lau nan anjela sêpuc Anötö ndê ñadalô pi ñac sêcbala su, nan sêtisac dom. Magoc lau ñatô, nan wakô dinan oc sêkôm ñac sêtisac. ⁵ Ñac sêkôc ñaclai bu sêkên ñandê atu têtñ lau dinan gitôm ayô 5, magoc ñac oc sêndic ñac ndu dom. Ma ñandê dau gitôm gapiñap sen lau. ⁶ Têtñ ndoc dinan lau oc sêtec bu sêmba tali. Ñac oc tac whin bu sêmbac ndu, tigen ñac oc sêmba tali ma sêhôn ñandê ñapan.

⁷ Aô galic wakô dinan sêtôm hosi nan sêmasañ tu sêndic sin-ñga. Gêñ gitôm guluñ gol sac ñac si ñagôlôn, ma ñac si anğô gitôm ñamalac. ⁸ Ñac si kêclauñ balin gitôm lauwhê si, ma ñac si ñalhô atu gitôm layon si. ⁹ Ma yêc ñac si ñabapo aô galic gêñ ñanğa gitôm lautuc ain. Ma têtñ ndoc ñac sêhu sêmba lôlôc, ñac si ñamakê ñakêcia atu gitôm hosi daêsam sêhê kaleta ma sênti bu sêndic sin. ¹⁰ Ñac si ñanğuc gitôm gapiñap si ñanğuc bu sêtin ñamalac. Ñaclai atu yêc ñac si ñanğuc, bu sêkên ñandê têtñ lau gitôm ayô amanđan. ¹¹ Ñac si kin in anjela sac sun balin-ñga. Yêc Yom †Hibru sêsam in ndê ñaê bu Abadon, ma yêc Yom Grik sêsam in bu Apolion.† ¹² Ñawapac dinan ti ñawapac ñamata-ñga. Ma ñawapac lu sêyêc dôñ sêyêc.

Anjela ti-6-ñga yu dahuc

¹³ Têtñ dinan anjela ti-6-ñga yu ndê dahuc. Ma aô ganğô awha dan sa akên alta gol nan kalhac Anötö anğô-ñga. Ñapo hale sêyêc alta dau ñakêcsu hale, ma awha dau sa akên ñapo dau ñalhu, ¹⁴ ma ta yom têtñ anjela nan yu dahuc bocdec bu, “Sa têtñ anjela hale nan sêso ñac dôñ sêmba bu atu Yûpretes, nan ndi, ma

* 9:1: Ñaê ‘Abis’ (Abyss) kêkuc Yom Grik. Sun balin dinan ti ñalau sac si gapocwalô. † 9:11: Abadon ma Apolion - ñaê lu dinan ñahu tigen. Danem kwi bu ‘Ndic Ndu’ me ‘Sen su.’

ênggapwêc ñac su.”¹⁵ Muñ-nga Anötö kêyalin ndoc dan sa bu añela hale dinañ sêndic lau sac ndu, ma ñac sêhôn ndoc dau sêmbu Bu Yupretes. Goc añela dau sa gi ma kêgapwêc añela hale dinañ su, bu sêwhê lau nom-nga kôc ndi tonj tö. Ma tonj dan ñac oc sêndic ñac ndu, ma tonj lu sêhu ñac sinj.

¹⁶⁻¹⁷ Têñ dinañ aö galic gêñ ñagatu danj, lau sinj-nga daêsam kêlêc sêndöc hosi ñahô. Ma awha danj sam ñac si namba asê têtñ aö, nañ gitôm 200 milien. Ma aö galic lautuc ñannga sêyêc ñac ñabapo. Lautuc dinañ ñadalô kokoc gitôm ya, ma ñamayanj gitôm umbonj, ma yanjanj gitôm gêñ ñandêc ñahê. Ma aö galic hosi si ñagôlônj gitôm layon si, ma ya ti yawasu ma solpa sa akêñ ñac si whasunj.¹⁸ Gêñ tö dinañ, ya ti yawahô ma solpa, nañ sêsa hosi whasunj nañ tòm ñawapac atu bu senj lau nom-nga ñatô su. Lau tonj danj oc sêmbac ndu, magoc tonj lu oc sêmbu tali.¹⁹ Hosi dinañ sêkôc ñaclai atu yêc ñac si whasunj, ma yêc ñac si ñannguc whin. Bu ñac si ñannguc gitôm mboc ñagôlônj bu senj lau ma kôm ñac sêtisac.

²⁰ Ñawapac tö dinañ kôm lau tonj danj sêmbac ndu. Ma lau ñatô nañ sêmbac ndu dom, nañ sêlic su, magoc sem si ñalôm kwi dom. Mba! Ñac sêsap ñac si mêtê sac dôñ ñapanj. Ñac sem akiñ ñalau sac ma anötöi gwam nañ sêmasanj ña gol ti silba ma brons ti hoc ma ña a. Gwam hoñ dinañ gitôm dom bu sêlic gameñ me sêngô yom, ma sêñsêlêñ dom, tigenj lau nom-nga sem akiñ ñac ñapanj.²¹ Ma ñac sêkôm mêtê sac daêsam tòm sic ñamalac ndu, sêpec balö, sêkôm mêtê mockainj-nga, ma sem kanj gêñ. Ñac sêlic ñawapac dau, magoc sem dau kwi dom, ñac sêsap si mêtê sac dinañ dôñ ñapanj.

10

Añela kêñ bapia saunj danj têtñ Jon

¹ Têtñ dinañ aö galic añela ñannga danj sip akêñ undambê meñ. Inj ndê ñakwê gitôm dao, ma gasunj bu êp danj yêc inj ñagôlônj ñahô-nga. Inj ndê angô andô ñawasi gitôm ac, ma inj gahi gitôm alhô ti ya.² Ma inj kôc bapia saunj danj nañ kac sa su, yêc inj amba. Inj sip gi ma kêñ gahi gasê-nga kalhac nom, ma gahi andô-nga kalhac gwêc.³ Ma inj mbwêc ñannga, gitôm layon danj tanj. Têtñ ndoc inj mbwêc, nañ aö ganjô awha 7 sêta yom, nañ ñakêcsia gitôm wapapac. ⁴ Aö ganjô awha 7 dinañ su, ma bu wato ñac si yom sip bapia, tigenj awha danj akêñ undambê sôm têtñ aö bu, “To yom nañ am ñgô akêñ awha wapap-ñom, 7, nañ dom. Mba! Kôc dôñ ma sêc ahuc yêc am-nga.”

⁵ Goc añela nañ kalhac nom ti gwêc, nañ tóci inj amba andô-nga pi undambê. ⁶ Inj bu sôm yom ma puc dôñ ña Anötö ndê ñaê, dec sôm, “Aö wasôm yom ñandô yêc inj nañ

mbo tali ñapanj, nañ anjô-nga, inj nañ kêñ undambê ma nom ti gwêc, ma gêñ hoñ nañ sêmbu gameñ dinañ. Dahônj têtñ danj tiyham dom, ⁷ bu gêñ hoñ nañ Anötö kêmatinj tidônj muñ su, ma yêc sinj dau e meñ têtñ kwahic dec, nañ oc meñ sa tiawê. Têtñ bêt nañ añela ti-7-nga yu dahuc, nañ gêñ hoñ dinañ oc ñandô sa tòm inj hoc asê gwananj su têtñ lau propet nañ sem akiñ inj.”

⁸ Dinañ su, goc awha akêñ undambê nañ aö ganjô su, nañ sôm yom têtñ aö tiyham bocdec bu, “Am sa têtñ añela nañ kalhac nom ma gwêc, nañ ndi, ma kôc bapia nañ kac sa yêc inj amba, nañ su.” ⁹ Bocdinañ aö gatêñ añela dau ga, ma gandac bapia saunj dinañ. Ma inj sôm têtñ aö, “Am kôc su, ma neñ. Yêc whamsunj am oc êmsahê ñaganda gitôm lêp. Tigenj bapia dau oc kôm am nem ñatac yham dom.” ¹⁰ Aö gakôc bapia saunj dau su yêc inj amba, ma ganj. Yêc whansunj aö kasahê bu ñaganda gitôm lêp, tigenj tinjambu sip aö ñatac gi ma kôm aö ñatac yham dom. ¹¹ Goc Anötö sôm têtñ aö, “Am oc hoc yom asê tiyham gitôm propet, ma sôm yom pi lau daêsam, pi lau titonj-titonj ma lau awha têtñtêtñ, ma pi kinj sêwhinj.”

11

Anötö ndê propet lu

¹ Dinañ su, goc Anötö kêñ gakoc baliñ danj têtñ aö bu wanem dôhônj gêñ. Ma inj sôm têtñ aö, “Am ndi, ma nem dôhônj aneñ lôm dabun, ma alta nañ kalhac dê. Ma lau nañ sêtoc aö sa ma sêtenj mbec têtñ aö sêmbu dindê, nañ sê ñac sa. ² Tigenj nem dôhônj gameñ yêc lôm dabunj ñabatêmdô dom, bu aö gakêñ gameñ dinañ têtñ lau sambuc ti ñac si gameñ. Ma ñac oc sênem gôlinj aneñ malac dabunj, ma sêngwininj aneñ lau gitôm ayô 42. ³ Magoc aö wakêñ ñaclai têtñ aneñ propet lu, dec injlu oc sêsoc ñakwê yeyec ma sêsôm aneñ yom asê gitôm bêt 1,260.”

⁴ Propet lu dau sêlhac Pômdau, nañ gêm gôlinj nom sambuc, nañ anjô-nga, sêtôm a olib lu, ma sêtôm yakainj lu. ⁵ Lau nañ bu sêkôm injlu ña yom, nañ oc sêmbac ndu ñalêñ bocdec. Ya oc sa yêc injlu whasunj ma neñ ñac su. ⁶ Ma têtñ ndoc sêhoc Anötö ndê yom asê, nañ sêkôc ñaclai bu sêsôm u ndic dom yêc umbonj. Ma sêkôc ñaclai bu sênem bu kwi ti dac, ma bu sêkêñ ñawapac tidau-tidau têtñ lau nom-nga têtñ ndoc bocke nañ injlu atac whin nañ.

⁷ Têtñ injlu si têtñ sêhoc Anötö ndê yom asê-nga pacndê su, nañ aö galic bu gêñ sac danj pi akêñ sunj baliñ sac dinañ meñ, ma gic sinj têtñ injlu. Ma inj ku injlu dudu ma gic injlu ndu.

⁸ Ma injlu si ñamlanj sêyêc ñambwa sêyêc malac atu dau ña-malac lôm. Yêc malac atu dau lau sic injlu si Pômdau ndu pi a gicso dau, ma bocdinañ lau ñatô sem malac dau ñaê kwi

ma sêsam bu Sodom ma Isip. ⁹Têj dinanj, lau akêj nom nâgamej honj, ma akêj lau titonj-titonj ma awha têtjêtj honj tahê injlu si namlanj gitôm bêc tō ma nâdangja. Ma nâc sêkêj yao bu lau danj sêjsuhur injlu dom. ¹⁰Lau sac nom-nâga sêtisambuc bu injlu sêmbac ndu, ma nâc sêkêj gêj nâyaham-nâyaham têtj dandi ti atac nâyaham atu. Nâhu bu munj-nâga propet lu dinanj sêkêj nâwapac têtj nâc.

¹¹Aō galic bu injlu sêyêc boc-dinanj tōm bêc tō ma nâdangja, goc Anōtō kêtj inj ndê wayahō tali-nâga têtj injlu dec sêtisa tiyaham ma sêlhac. Ma lau honj nanj sêlic, nanj sêtōc dau nandō. ¹²Ma aō ganjō Anōtō ta yom awha atu têtj injlu ma sōm bu sêpi sa sêtêtj inj sêmenj. Goc dao danj kōc injlu sa sêpi undambê si, ma injlu si nâcyo sêlic. ¹³Têtj tēm dinanj tiyhō atu gêm, ma malac atu dau nâgamej nâtō sêtisac. Gitôm sêwhê malac dau kōc ti gamej 10, ma gamej 9 sêyêc nâyaham, ma gamej ti-10-nâga tisac. Ma lau 7,000 sêmbac ndu. Gêj dau kōm lau nanj sêmo tali, nanj sêtōc dau atu, ma sêtoc Anōtō undambê-nâga ndê waê ti nâclai atu sa.

¹⁴Dinanj ti nâwapac tilu-nâga, ma titō-nâga kêpij bu hōc asê.

Dahuc ti-7-nâga tanj

¹⁵Têtj dinanj anjela ti-7-nâga yu dahuc, ma aō ganjō awha daêsam sêta yom nânga yêc undambê bocdec bu. “Kwahic dec yac nej Pōmdau lu inj ndê Mesaya sem gōlij nom nâgamej sambuc. Ma gōlij dau oc pacndê dom.”

¹⁶Ma lau bata 24 nanj sêndōc nâc si pōj yêc Anōtō anjō-nâga, nanj sêhu dau anjō sip nom, ma sêmpinj inj, ¹⁷ma sêsōm. “O Pōmdau Anōtō Nâclai Nâdau, am nanj mbo têtj nâmata-nâga, ma kwahic dec mbo. Yac bu anem dange am bu am gêm gōlij nom ti am nem nâclai atu. ¹⁸Lau nom-nâga atac nandê sa, magoc kwahic dec nâc oc sêjsahê am nem atac nandê. Ndoc mej su, bu am êmsahê lau nanj sêmbac ndu su. Ma am oc kêtj nâgêyō nâyaham têtj lau honj nanj sem akinj am, lau propet ti am nem lau dabuj, ma têtj lau honj nanj sêtoc nem nâê sa, lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhinj. Tigej lau nanj sêkōm nom tisac, nanj am oc senj nâc su.”

¹⁹Nâc sêmpinj Anōtō su, goc gamej yêc Anōtō ndê lōm dabuj undambê-nâga kac sa, ma aō galic apa Anōtō ndê pwac dabuj-nâga yêc lōm dabuj nâlōm. Ma sickac ti wapap gic, ma aō ganjō nantinj atu, ma tiyhō gêm ma u gic nâlhuc atu ma nânga gitôm ais.

12

Awhê danj, ma Akō

¹Têtj dinanj gêj dalō atu danj hōc asê yêc undambê, ma kōm aō gasō. Aō galic awhê

danj, ma ac kêgiji inj ahuc gitôm nâkwê. Ayō yêc inj gahi nâpu, ma tata 12 sac inj nâgōlōnj gitôm kinj si sanem. ²Awhê dau daê, ma inj ndê ndoc kōc balêkoc-nâga mej sa. Tu dinanj-nâga dec inj kêsahê nandê atu, ma tanj asê. ³Ma gêj dalō danj tiyaham hōc asê yêc undambê. Aō galic gêj kokoc atu gitôm akō danj. Inj ndê nâgōlōnj 7, ma nâpo 10. Ma sanem kinj-nâga 7 sac inj ndê nâgōlōnj 7. ⁴Ma inj ndê nânguc gic tata umbonj-nâga daêsam sa, ma kêbalip nâc sêsip nom si. Tata tonj lu gacgej sêlhac umbonj, ma tonj danj inj kêbalip sip nom gi. Goc inj gi kalhac awhê dau anjō-nâga, ma hōj bu inj kōc balêkoc su, goc inj nej.

⁵Ma awhê dau kōc balêkoc nâc* danj. Inj nâc nanj oc nem gōlij lau nom-nâga honj ti nâclai atu, gitôm inj kōc tōc kinj-nâga ain tu êmatōc nâc-nâga. Akō tac whinj bu nej balêkoc dau, tigej gitôm dom. Nâhu bu sêngaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu mbo whinj Anōtō nanj ndōc pōj atu. ⁶Ma balê dinda kōlhō kêtj gi mbo gamej sawa. Anōtō kêyalinj gamej sa gwananj yêc dindê, bu yob awhê dau gitôm bêc 1,260.

⁷Têtj dinanj aō galic sinj atu yêc undambê. Anōtō ndê anjela nâmata-nâga Maikel ti inj ndê anjela sic sinj têtj akō, ma akō ti ndê anjela sac sic inj ô. ⁸Magoc akō ndê nâclai gitôm dom, dec inj ti ndê anjela sac si mala sêmo undambê-nâga mba. ⁹Anōtō ndê anjela sêsoc nâc su ma sêmbalinj nâc sêsip nom si. Inj akō akwa dinanj, nanj dasam inj ndê nâê bu Sadanj me nâc yeyec. Inj êlêmê kêsau lau nom-nâga ma kêtôm nâc bu sêkōm mêtê sac.

¹⁰Têtj ndoc dinanj aō ganjō awha atu danj yêc undambê, nanj sōm, “Kwahic dec Anōtō ndê ndoc bu nem gōlij nom sambuc-nâga, nanj hōc asê su, ma inj tōc inj ndê nâclai asê yêc awê. Inj ndê gweleng nem lau si-nâga kwahic dec nandō sa, ma lau honj oc sêlic †Mesaya ndê nâclai. Têtj nâmata-nâga Sadanj kalhac Anōtō anjō-nâga têtj alcasalo ma ôbwêc honj, ma kêgōlij yom pi yac nej asidōwai. Magoc kwahic dec Anōtō kêmasuc inj su yêc undambê. ¹¹Dac nanj Anōtō ndê Domba kêc sinj, nanj puc yac nej asidōwai dōj, ma sêhoc Anōtō ndê yom nandō asê. Ma tu dinanj-nâga nâc sêku Sadanj dulu. Sêlhac nânga ma sêtōc dau dom bu lau sêndic nâc ndu. ¹²Bocdinanj mac lau undambê-nâga, atac nâyaham ma ati-sambuc. Tigej nâwapac atu gic mac lau nom ti gwêc-nâga nâwaê. Oyaê. Sadanj sip têtj mac mej, ma inj tac nandê atu andō. Nâhu bu inj kêyalê bu inj ndê tēm tiapê su.”

¹³Têtj ndoc akō gêlic bu sêsoc inj su sip nom gi, nanj inj gic hu kêbulu awhê nanj kōc balêkoc nâc nanj. ¹⁴Tigej Anōtō kêtj nâmakê lu têtj awhê dau gitôm macmponj atu danj ndê, bu hu sa ndi mbo inj ndê mala nanj Anōtō

* 12:5: Awhê dinanj inj ti dôhōnj Anōtō ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akō dinanj inj ti dôhōnj Sadanj. Inj kêsahê bu senj Yisu su magoc gitôm dom. Dec tinambu inj kêtj kisa Yisu ndê lau, magoc Anōtō yob nâc.

kéyalin sa su yêc gameŋ sawa. Yêc dinan Anôtô oc yob in tòm yala tō ma ayō 6, bu akō dau kōm in tisac dom. ¹⁵ Têŋ dinan akō kac whasun sa ma guluc bu atu sa bu hêc awê dau su. ¹⁶ Magoc Anôtô gêm awê dau sa ma kōm nom hōc kōc, e bu nan sa akêŋ akō whasun nan sip nom ŋalōm gi. ¹⁷ Têŋ dinan akō tac ŋandê têtŋ awê dau, ma hu in sin sa gi, bu ndic sin têtŋ in ndê lau wakuc ŋatō. Ŋac lau nan danŋa wambu Anôtô ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê yom ŋandō dôŋ. ¹⁸ M a akō dau gi kalhac kêpin gwêc ŋadali.

13

Gêŋ sac atu dan pi akêŋ gwêc ŋalōm meŋ

¹ Ma aō galic gêŋ sac atu dan pi akêŋ gwêc ŋalōm meŋ. In ndê ŋagôlōŋ 7, ma ŋapo 10, ma sanem 10 sac ŋapo ŋahō tōm gi. Ma aō galic ŋaê sac sambuc 7 sêyêc in ndê ŋagôlōŋ 7 dinan. ² Gêŋ sac dau ŋa-angō gitōm pōsip pōm atu ŋaê lepat, ma gahi gitōm bea ndê, ma whasun atu gitōm layon ndê. Ma akō nan kalhac gwêc ŋadali, nan kêtŋ ndê ŋaclai ti licwalō têtŋ gêŋ sac dinan, bu nem gôlin lau sac nem in anŋō. ³ Aō galic gamboc atu yêc gêŋ sac ndê ŋagôlōŋ dan, nan gitōm sic in ndu su, magoc gêŋ dau tisa ma ŋayham sa tiyham. Lau sac nom-ŋga hon nan sêlic gêŋ dau, nan sêhêdaê ma sêŋkuc gêŋ sac dau. ⁴ Ma sêlic bu akō kêtŋ in ndê ŋaclai têtŋ gêŋ sac, dec ŋac sêtoc akō sa ma sem akin in, ma sem akin gêŋ sac dau whin. Ma sêsôm têtŋ dandi, “Aluê! Gêŋ sac dinan hōc gêlêc gêŋ hon su. Ŋamalac dan gitōm dom bu ndic sin têtŋ in!”

⁵ Gêŋ sac dau kōc ŋaclai bu sôm yom toc dau sa-ŋga ma yom sac-sac gitōm ayō 42. ⁶ Dec gêŋ sac dau kac whasun sa bu sôm yom sac s ambuc pi Anôtô, ma pi in ndê ŋaê, ma pi undambê, ma pi lau nan sêndōc undambê whin. ⁷ Ma in kōc ŋaclai bu ndic sin têtŋ Anôtô ndê lau dabun ma ku ŋac dulu. In kōc ŋaclai atu bu nem gôlin lau hon, lau akêŋ nom ŋagameŋ hon, ma akêŋ lau titon-titon, ma awha têtŋtêtŋ. ⁸ Ma lau nom-ŋga hon nan si ŋaê yêc Buku Tanli-ŋga dom, nan oc sêtoc gêŋ sac sa ma sênem akin in. Anôtô ndê Domba yob Buku Tanli-ŋga dau. In Domba nan nom dindêc mbasi en, ma Anôtô kéyalin in sa ma kéyalê bu tinambu, lau oc sêndic in ndu.

⁹ Asa ndê danŋasun bu yêc, nan ŋgō yom dindêc. ¹⁰ Yomandō! Ŋawapac daêsam oc sêhōc asê. Lau ŋatō sic ŋawaê bu sêndōc gapocwalō, ma ŋatō oc sêndic ŋac ndu ŋa bien baliŋ. Bocdinan mac lau dabun, alhac ŋanŋa ma ahu nem akêŋ whin sin dom.

Gêŋ sac tilu-ŋga pi sa akêŋ nom ŋalōm

* **14:4:** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhin lauwhê dom, dec sêmbō ŋawasi yêc Anôtô anŋō-ŋga. Magoc lau tiguac daêsam gauc gêm bu yom dau hêganōŋ mêtê sac tidau-tidau nan kōm ŋamalac ŋadōmbwi sa yêc Anôtô anŋō-ŋga. Awhê lu ŋgac nan sem dau su, nan bu sêyêc sêwhin dau, dec Anôtô oc lic sac dom.

¹¹ Têtŋ dinan aō galic gêŋ sac dan tiyham pi sa akêŋ nom ŋalōm meŋ. In ndê ŋapo saun lu, gitōm domba ŋatu dan ndê. Magoc in ndê awha atu gitōm layon ndê. ¹² Gêŋ sac ŋamata-ŋga nan sic in pi ŋagôlōŋ magoc ŋayham sa tiyham, nan kêtŋ ndê ŋaclai atu têtŋ gêŋ sac tilu-ŋga dinan, dec in gêm gôlin gêm in anŋō, ma kêgili lau nom-ŋga hon bu sênem akin gêŋ sac ŋamata-ŋga dinan. ¹³ Ma gêŋ sac tilu-ŋga kōm gêŋ dalō sōc atu-tu. In sôm, ma ya sip akêŋ undambê meŋ, ma lau hon sêlic. ¹⁴ In kōc ŋaclai bu kōm gêŋ dalō nem gêŋ sac ŋamata-ŋga anŋō, gêŋ sac nan sic in ŋa bien baliŋ, magoc mbo tali. Bocdinan in kōm gêŋ dalō ma kêsau lau nom-ŋga nan sêkêŋ whin Yisu dom, ma kêtŋ yatu têtŋ ŋac bu sêmasan gêŋ sac ŋamata-ŋga ndê ŋagatu. ¹⁵ Ma in kōc ŋaclai bu yu wayahō sōc gêŋ ŋagatu, dec gêŋ dau sôm yom asê. Ma lau nan sem akin gêŋ ŋagatu dom, dec in gic ŋac ndu. ¹⁶ In kac lau hon ma sôm ŋanŋa bu sêkōc ŋadalō dan pi ŋac si amba anō-ŋga me pi ŋac si sêcbala. Lau tiwaê ma lau waêmba, lau ti lêlōm ma lau ŋalōm sawa, lau nan sem akin ŋadai ti lau nan sêmbō ŋambwa, lau hon in kac ŋac bu sêkōc ŋadalō dinan. ¹⁷ Ma in gic yao bu asa nan kōc ŋadalō dom, nan gitōm dom bu nemlhi gêŋ, ma gitōm dom bu kêtŋ gêŋ têtŋ lau bu sênemlhi. Ma ŋadalō dau dinan, in gêŋ sac ŋamata-ŋga ndê ŋaê me ŋaê ŋanamba.

¹⁸ Gêŋ sac ŋanamba dau ŋahu yêc sin dau. Asa nan ŋamalac ti gauc atu, nan êŋsahê bu kip namba dau ŋahu sa. Namba dau in ŋamalac dan ndê namba, ma in ndê namba 666.

14

Jon gêlic Anôtô ndê Domba ti in ndê lau

¹ Tinambu aō galic Anôtô ndê Domba kalhac Lōc †Sayon. Ma lau 144,000 nan inlu damba si ŋaê kalhac ŋac si sêcbala, nan sêlhac sêwhin in. ² Ma aō ganŋō awha dan sa akêŋ undambê. Awha dau gitōm bu hêc ŋakêcsia, ma gitōm wapap nan gic atu, ma gitōm hap nan lau wê-ŋga sic. ³ Lau 144,000 dinan sêlhac pōŋ atu, ti anjela atu hale ma lau bata 24 si anŋō-ŋga, ma sem wê wakuc dan. Anôtô gêm lau dinan si yêc ŋamalac nom-ŋga hon ŋalōm, ma ŋac tawasê sêŋyalê wê dau. ⁴ Ŋac lau dinan sem dabun dau ŋapep, ma mêtê sac nan kōm ŋamalac ŋadōmbwi sa yêc Anôtô anŋō-ŋga,* nan sêkōm dan dom. Gameŋ bocke nan Anôtô ndê Domba bu ndi, nan ŋac sêŋkuc in. Domba dau gêmli ŋac su yêc ŋamalac nom-ŋga, ma kêtŋ ŋac sêlhac inlu Anôtô anŋō-ŋga gitōm gêŋ ŋandō mbêc. ⁵ Ŋac sêsôm yom tasan dan dom, ma ŋac si giso mbasi.

Aņela tō si yom

⁶ Aō tanhê gamej tiyham ma galic aņela dan hu mbo mbonj, naņ kōc űawaē űayham bu hoc asē tēj lau yēc nom űagamej hoj, ma tēj lau titōj-titōj ma awha tējtēj hoj. űawaē űayham dau oc yēc űapaņ, ma oc pacndē dom. ⁷ Inj sōm űa awha atu, “Atoc Anōtō sa ma anem akinj inj, bu inj kēj undambē ti nom, ma gwēc ti bubata hoj. Ma kwahic dec inj ndē ndoc êmatōc lau-ņga mej sa su. Bocdinaņ atōc inj, ma apo inj ndē waē sa.”

⁸ Dinaņ su, ma aņela tilu-ņga mej ma sōm, “Malac atu Babilon† tisac su. Anġō su naņ! Babilon tisac sambuc. Inj hu Anġō siņ ma kōm mētē sac, ma hē lau daēsam sēsa inj ndē lēj sac sējkuc inj, e űac si gauc timboloc tōm lau naņ sēnōm wain ma kēņinj űac.”

⁹ Ma aō galic aņela titō-ņga mej kēkuc aņela lu dinaņ, ma inj sōm űa awha atu, “Mac lau hoj naņ atoc gēj sac ma inj ndē űagatu sa, ma akōc inj ndē űadalō pi nem sēmbalam me amam, naņ anġō. ¹⁰ Mac oc anjahē Anōtō ndē atac űandē. Yomandō! Inj ndē atac űandē atu gitōm wain űaņga naņ inj kēc sip lacihu bu mac anōm. Mac oc alhac Anōtō ndē Domba ma aņela dabuņ anġō-ņga, ma atap nem űagēyō sac sa. Gēj űandē solpa ma ya oc kēj űandē atu tēj mac. ¹¹ Y omandō! Lau hoj naņ sem akinj gēj sac me inj ndē űagatu, ma sēkōc inj ndē űaē űanamba pi űac si űamlic, naņ oc sētap űawapac atu dinaņ sa. Gamej naņ űac sēmbō, naņ yawasu oc pi űapaņ, ma oc pacndē dom. űac oc sējsahē űandē atu dau tōm acsalō ti űbwēc hoj, ma űac oc sējwhaņ dau dom.”

¹² Yom dec kēj puc mac lau naņ danam wambu Anōtō ndē yomsu ma akēj whinj Yisu. Alhac űaņga, ma ahu nem akēj whinj siņ dom!

¹³ Dinaņ su, goc aō gaņġō awha dan sa akēj undambē, naņ sōm tēj aō bu, “To yom bocdinde. Tēj kwahic dec ma ndi, lau hoj naņ sēsap si sēkēj whinj Pōmdau dōj e sēmbac ndu, naņ oc sētap Anōtō ndē mwasiņ atu sa.” Ma űalau Dabuņ sōm, “Yomandō! űac oc sējwhaņ dau yēc gwelēj naņ sēlhac űaņga ma sēkōm. Ma űac si gwelēj űa-ņandō oc ējkuc űac pi undambē ndi.”

Anōtō ndē aņela sic gēj űandō nom-ņga sa

¹⁴ Tēj dinaņ aō galic dao sēsēp dan, ma űamalac dan gitōm űamalac ndē Atu ndōc dao űahō. Sanem gol dan sac inj űaġōlōj, ma inj kōc bienj mbwē-alō ma űamata sac andō. ¹⁵ Ma aņela dan sa akēj Anōtō ndē lōm dabuņ, ma ta yom awha atu tēj inj naņ ndōc dao űahō bocdec bu, “Kwahic dec űm nom-ņga űandō sa, ma gēj hoj tilōwē su. Bocdinaņ dec kōc nem bienj sa ndi, ma ndic gēj űandō sa pitigeņ.” ¹⁶ Dec inj naņ ndōc dao

űahō, naņ sip tēj nom gi, ma tim gēj űandō nom-ņga űa inj ndē bienj dinaņ, goc gic hoj sa sēpitigeņ.

¹⁷ Ma aņela dan tiyham sa akēj lōm dabuņ undambē-ņga mej, naņ kōc bienj mbwē-alō dan űamata sac andō. ¹⁸ Ma aņela dan tiyham naņ job ya yēc Anōtō ndē alta, naņ sa mej, ma mbwēc awha atu tēj aņela naņ hōc bienj űamata bu, “Kōc nem bienj, ma sōc űm wain-ņga naņ yēc nom, naņ ndi, ma ndic wain űandō sa. Bu wain űandō kwahic dec űalōwē sa su.” ¹⁹ Dec aņela dau sip nom gi ma tim wain űandō nom-ņga űa inj ndē bienj. Ma inj gic sa pi gamej sēnem kinj wain űakwi-ņga. Gēj dinaņ ti dōhōj Anōtō ndē atac űandē pi lau sac nom-ņga. ²⁰ Ma aō galic bu sem kinj wain űandō nom-ņga dinaņ yēc malac atu űamakē. Ma dac atu sa mej, ma hēc sa űasawa baliņ gitōm 300 kilometa, ma suņ űagapoņ atu. űagapoņ dau, hosi dan bu lom, dec oc mej tēj inj tōkwa.

15*Aņela 7 ma űawapac 7*

¹ Dinaņ su, ma aō galic gēj dalō atu dan tiyham yēc undambē, dec gasō űandō. Aņela 7 sēkōc űawapac atu 7 bu sēkēj pi lau sac nom-ņga, naņ ti űawapac űambu-ņga naņ Anōtō oc kēj. Bu űawapac 7 dinaņ oc ndic dabinj inj ndē atac űandē pi lau nom-ņga e nom űatēm pacndē. ² Ma aō galic gēj dan gitōm gwēc naņ űawa gitōm glas, ma ya yēc űalōm. Ma lau naņ sēku gēj sac atu d ulu, naņ sēlhac gwēc dau űamakē. űac lau naņ sētec bu sēnem akinj gēj sac dau me sētoc inj ndē űagatu sa, ma sēkōc inj ndē űaē űanamba dom, ma űalēj dau dec sēku inj dulu. űac sēkōc gēj wē-ņga űaē hap naņ Anōtō dau kēj tēj űac. ³ Ma űac sem Anōtō ndē űgac akinj Moses ndē wē ma Anōtō ndē Domba ndē wē. űac sem bocdec, “O Pōmdau Anōtō űaņga. Am kōm gēj atu-tu ti gēj űayham daēsam. O Kinj atu, naņ gēm gōlinj nem lau tōm tēm hoj, am nem lēj inj lēj űandō ma gitēj enj. ⁴ O Pōmdau, am tigej dabuņ. Bocdinaņ solop bu lau hoj sētōc am, ma sētōc am nem waēm sa. Lau akēj gamej hoj oc sēmej ma sēnem akinj am, bu kwahic dec sēlic yēc awē bu am kōm gēj hoj űalēj gitēj enj.”

⁵ Dinaņ su, ma aō galic lau Israel-ņga si t̄bac dabuņ űagatam kac sa yēc undambē. Bac dau ti lau Israel-ņga si lōm dabuņ yēc gamej sawa, naņ sēkēj Anōtō ndē yomsu yēc űalōm. ⁶ Ma aņela 7 sēsa akēj lōm dabuņ dau sēmej, ma sēkōc űawapac atu 7. űac sēsōc űakwē űawasi sēsēp, ma sēlic po gol kēgihi űac űabapo. ⁷ Ma aņela atu hale si dan kōc sūc 7 naņ sēmasaņ űa gol, ma kēj tēj aņela 7 dinaņ. Anōtō naņ mbo tali űapaņ, naņ kēj űawapac

† **14:8:** Tiņambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gēm dōhōj inj pi awhē mockaiņ-ņga dan. Asam yēc Rev 17-19, ma alic footnote yēc Rev 17:1.

tidau-tidau nanj tōc in ndê atac nhandê asê, nanj sip sùc 7 dinanj e menhu. ⁸ Têñ dinanj yawasu atu nanj menj akêñ Anötö ndê njawasi ti licwalô, nanj gêm lôm dabunj njalôm ahuc. Ma tu dinanj-nga gitôm dom bu lau danj sêsôc lôm dabunj sêndi e anjela 7 sêndic dabinj si gwelenj sêkêñ njawapac 7-nga dinanj pacndê.

16

Sùc njawapac-nga 7

¹ Têñ dinanj aō ganjô awha atu danj yêc lôm dabunj ta yom têtñ anjela 7 dinanj bocdec bu, “Andi, ma njawapac tōc Anötö ndê atac nhandê asê-nga nanj yêc mac nem sùc, nanj atac sa sip nom ndi.”

² Dec anjela njamata-nga tisa ma pô in ndê sùc tuc, ma kêtñ njawapac danj sip nom gi. Ma lau nanj sêkôc gêtñ sac ndê njadalo ma sêpônj haduc têtñ in ndê nğatatu, nanj gamboc andô gêm nğac ahuc ma sêñsahê nhandê atu.

³ Goc anjela tilu-nga pô in ndê sùc tuc sip gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec gitôm nğac batê danj ndê dac. Ma gêtñ tali gwêc-nga honj sêmbac ndu.

⁴ Anjela titö-nga pô in ndê sùc tuc sip bu ti bubata, dec sêti dac. ⁵ Ma aō ganjô anjela nanj yob bu, nanj sôm, “O Pômdau dabunj nhandô, am nanj mbo têtñ njamata-nga, ma kwahic dec mbo. Am kêmâtôc lau, ma kêtñ nğagêyô têtñ nğac njalênj gîtêñj. ⁶ Nahu bu lau dinanj sêkêc am nem lau propet ti lau dabunj si dac sinj. Ma kwahic dec am kêtñ dac têtñ nğac sênôm. Nğagêyô dau gic nğac nğawaê solop.” ⁷ In sôm yom dinanj su, goc aō ganjô awha danj sa akêñ alta, nanj ô yom ma sôm, “Aêc, Pômdau Anötö Njalai Njadau. Am kêtñ yom nhandô ma kêmâtôc lau, ma kêtñ nğagêyô solop têtñ nğac.”

⁸ Têñ dinanj anjela tihale-nga pô in ndê sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-nga gitôm ya gêtñ nğac. ⁹ Nğac sêñsahê nhandê atu ma sêtisac nhandô. Magoc nğac si njalôm nğadandi ma nğac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötö nanj kêtñ njawapac dau têtñ nğac, nanj sa dom. Mba! Nğac sêsôm yom sac sambuc pi in ndê nğaê.

¹⁰⁻¹¹ Goc anjela ti-5-nga pô in ndê sùc tuc pi gêtñ sac ndê pônj atu, ma gamenj honj nanj gêtñ sac gêm gôlinj, nanj nğasec sa. Gamboc sac daêsam sem lau sac nom-nga ahuc, ma sêñsahê nhandê atu e kôm nğac sêsenj êmbala. Magoc nğac sem dau kwi ma sêñu si mêtê sac sinj dom. Sêsôm yom sac-sac pi Anötö undambê-nga bu in kêtñ njawapac dinanj têtñ nğac.

* **16:13:** Jon sam gêtñ sac tilu-nga nanj sa akêñ nom njalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasanj. Nahu bu in kôm gêtñ dalô atu-tu bu êñsau lau nom-nga. Alic Rev 19:20. * **17:1:** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom nanj inj to pi lauwhê mockaiñ-nga nğadinda,

nanj hêganônj malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tōc njalênj nanj Anötö oc kêtñ nğagêyô têtñ in, nanj asê. Lau natô gauc gêm bu inj to yom dau pi malac Rom. Ma lau natô sêñyalê bu yom dau gitôm yom gôlinj danj, ma hêganônj lau honj nanj sêtêc bu sêsôc Anötö nğapu ma sêkêñ kisa in ndê lau, tôm lau Babilon-nga sêkôm têtñ lau Israel-nga munj su. Mêtê mockaiñ-nga ti dôhônj pi mêtê sac nanj lau kainj dinanj sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhê mockaiñ-nga ndôc kêtñ bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

¹² Ma anjela ti-6-nga pô in ndê sùc tuc sip bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinañ kinj nanj sêmenj akêñ gamenj ac pi-nga, nanj si señj yêc bu sêlom bu dau. ¹³ Ma aō galic nğalau sac tō, nanj sêtôm pocwê. Danj sa akêñ akô whasunj, ma danj sa akêñ gêtñ sac whasunj. Ma nğalau sac titö-nga sa akêñ propet tasanj* whasunj. ¹⁴ Sadanj ndê nğalau sac tō dinanj sêkôm gêtñ dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kinj nom-nga honj sa, bu sêndic sinj têtñ têtñ Anötö Njalai Njadau ndê bêc atu hōc asê. ¹⁵⁻¹⁶ Ma nğac sic kinj honj sa sêmboc gamenj nanj yêc Yom Hibrû sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec, “Ayob daôm nğape! Aō wakêñ puc pi ndoc wamenj-nga dom, aō wamenj gitôm nğac kanj. Mac lau nanj anem ali ma amasanj daôm nğapep ambo, mac oc atac nğayham tu atap Anötö ndê mwasiñ sa-nga. Tigenj lau nanj sêmasanj dau dom têtñ bêc aō wambu wamenj, nanj nğac oc maya dau atu, gitôm lau nanj sêmboc nğamlic nğambwa.”

¹⁷ Têñ dinanj anjela ti-7-nga pô in ndê sùc tuc pi umbonj. Ma awha atu danj akêñ pônj atu yêc lôm dabunj ta yom ma sôm, “Gêtñ honj pacndê su!” ¹⁸ Ma sickac ti wapap gic ti nğakêcsia atu, ma tiyhô gêm. Tiyhô dau atu andô. Têtñ lau njamata-nga si têtñ e menj têtñ kwahic dec, tiyhô danj gêm atu gitôm in dinanj dom. ¹⁹ Anötö gauc gêm malac atu Babilon ndê lau si mêtê sac, dec kêmâtôc nğac gitôm in kêtñ in ndê tac nhandê atu sip laclhu danj ma kêtñ têtñ nğac bu sênôm. Ma tu dinanj-nga tiyhô atu dau gêm e gic malac atu Babilon kôc gi tonj tō. Ma lau nom-nga si malac honj sêtisac bocdinañ. ²⁰ Ma nduc ti lôc honj sinja. ²¹ Ma u nğalhuc nğanja gitôm hoc ais sip menj tuc lau. Ais dinanj atu sac ma nğadehe gitôm 40 kilogram tôm gi. Gêtñ dau kêtñ njawapac atu têtñ lau nom-nga, ma sêsôm yom sac sambuc pi Anötö.

17

Awhê mockaiñ-nga ma gêtñ sac

¹ Ma anjela nanj sêkôc sùc 7, nanj si danj têtñ aō menj ma sôm, “Mwenj ma lic! Nğagêyô nanj Anötö oc kêtñ têtñ lauwhê mockaiñ-nga honj nğadinda,* nanj ndôc gamenj nanj bu daêsam sêpoc, n arj aō bu watôc têtñ am. ² Kinj nom-nga daêsam sêtêñ awhê mockaiñ-nga dinanj si, ma sêkôm mêtê mockaiñ-nga sêwhiñ in. Ma lau nom-nga sêñkuc in ndê mêtê sac

sêwhin, e ñac si gauc timboloc gitôm lau nan sênôm wain ñanga ma kênjin ñac.”

³ Têj dinan Nalau Dabunj kôm aô gatun kainj danj sa, ma anjela dau kôc aô gasa gamej sawa ga. Ma yêc dindê aô galic awhê danj ndôc gêj sac kokoc ñahô. Gêj sac dinan ndê ñagôlôj 7, ma ñapo 10, ma aô galic ñaê sac-sac gêm inj ñamlic sambuc ahuc. ⁴ Awhê dau sôc ñakwê ñayham dadalô kokoc ma ñamayan. Ma inj kêngôlôj dau ña gol, ma hoc ñayham, ma ña gêj ñawasi gwêc-ña nan sêsam bu pearl. Súc gol danj yêc inj amba, ma inj ndê mêtê sac ti mêtê ñadômbwi atu nan inj kôm, nanj sip súc dau ñalôm e menju. ⁵ Ma inj ndê ñaê nanj ñahu yêc sinj dau, nanj sêto pi inj sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.

Lauwhê mockainj-ña ma mêtê ñadômbwi nom-ña honj
Nadinda.

⁶ Inj awhê nanj kêngilî lau nom-ña bu sêndic Anôtô ndê lau dabunj nanj sêhoc yom asê pi Yisu, nanj ndu. Ma aô galic bu dac nanj sêkêc sinj, nanj kôm awhê dinanj ndê gauc tisac, gitôm inj nôm wain ñanga. Aô galic inj ma gasô ñandô.

⁷ Goc anjela ndac aô bocdec bu, “Bocke dec am sô? Kêj danjam aô, dec oc wawhê gêj sac ti ñagôlôj 7 ma ñapo 10, ma awhê nanj ndôc gêj sac dau ñahô, nanj ñahu sa têtj am. ⁸ Gêj sac dinanj inj mbo munj-ña, magoc kwahic dec inj anjô mba. Ma tinjambu inj oc pi sa akêj suj balin sac ma Anôtô oc senj inj su ninja gacgenj. Ma lau nom-ña oc sêhêdaê ñandô têtj têtj sêlic gêj sac dau. Ñahu bu ñamata-ña gêj sac dau mbo, ma kwahic dec anjô mba, tigenj tinjambu oc mbu menj tiyham. Anôtô kâyalê lau sac nom-ña dinanj gwananj su, têtj ndoc inj kêj undambê ti nom, dec inj to ñac si ñaê sip Buku Tanji-ña dom.

⁹ “Lau nanj sêkôc gauc ñapep, nanj oc sênjalê gêj dau ñahu. Gêj sac ndê ñagôlôj 7 sem dôhônj lôc 7 nanj awhê dau ndôc. ¹⁰ Ma sem dôhônj kinj 7 whinj. Kinj amanj danj si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kinj ti-6-ña gêm gôlinj mbo, ma kinj ti-7-ña ndê ndoc yêc dôj yêc. Tinjambu kinj dau oc menj, magoc inj oc nem gôlinj ñasawa balinj dom. ¹¹ Ma gêj sac nanj munj-ña mbo, ma kwahic dec anjô mba, nanj oc ti kinj ti-8-ña. Inj oc mbo whinj kinj 7 si tonj, magoc inj gic waê bu Pômdau oc senj inj su ninja. ¹² Ma ñapo 10 nanj am gêlic, nanj sêti dôhônj kinj 10 nanj si ndoc sênem gôlinj-ña yêc dôj yêc. Tigenj têtj ndoc gêj sac mbu menj bu nem gôlinj, nanj kinj 10 dinanj oc sênem gôlinj sêwhinj inj. Magoc ñac si ndoc dau oc apê ej. ¹³ Ñac honj oc sêpinj dau dôj, ma sêkêj ñac si ñaclai têtj gêj sac ma sêsôc inj ñapu. ¹⁴ Ma ñac oc sêndic sinj têtj Anôtô ndê Domba ti inj ndê lau. Tigenj Domba dau oc ku ñac dulu. Ñahu bu Anôtô ndê Domba inj kinj honj si Kinj, ma inj pômdau honj si Pômdau. Ma

inj ndê lau oc sêlhac sêwhinj inj. Ñac lau nanj inj kâyalinj ñac sa sêti inj ndê, ma kêgalêm ñac sa, ma sêsap si sêkêj whinj inj dôj ñapanj.”

¹⁵ Ma anjela dau gic têku yom ma sôm têtj aô, “Am gêlic bu daêsam nanj awhê mockainj-ña ndôc. Bu dinanj sem dôhônj lau titonj-titonj ma lau awha têtjtêtj, ma lau akêj nom ñagamej honj. ¹⁶ Ma am gêlic gêj sac ti inj ndê ñapo 10 nanj sêti dôhônj kinj sac 10 dinanj. Ñac oc sêkêj kisa awhê mockainj-ña dau, ma sêkôm inj tisac. Ñac oc sêkôc inj ndê ñakwê su, sênej inj ndê ñamsôm, ma sêkêj ya neñ inj su. ¹⁷ Ñac oc sêkôm bocdinanj, ñahu bu Anôtô dau kêj gauc sip ñac si ñalôm bu sêkêj si ñaclai têtj gêj sac ma sêsôc inj ñapu, ma sêkêj kisa awhê mockainj-ña. Anôtô k êyalinj ñagêyô dinanj sa gwananj su, ma kinj sac dinanj oc sêkôm inj ndê yom ñandô su. ¹⁸ Awhê mockainj-ña nanj am gêlic su, inj ti dôhônj malac atu nanj kinj nom-ña honj s êsôc inj ndê ñagôlinj sac-ña ñapu.”

18

Babilon tisac

¹ Dinanj su, ma aô galic anjela danj tiyham sip akêj undambê menj. Inj ndê ñaclai atu, ma inj ndê ñawê ti ñawasi atu pô nom. ² Ma inj mbwêc awha atu, “Malac atu Babilon tisac su. Aêc, tisac su ma tigananj. Kwahic dec lau danj oc sêndôc malac dau tiyham dom, ma oc ti ñalau sac si gamej, ma mbac nanj senj gêj ñasu, nanj si gamej. ³ Malac dau tisac, ñahu bu inj wê lau nom-ña sêsa senj sac-ña gitôm awhê mockainj-ña danj. Kinj nom-ña sêkôm mêtê sac sêwhinj inj, ma lau nom-ña bocdinanj. Ñac sênkuc inj ndê mêtê sac e ñac si gauc timboloc tòm lau nanj sênôm wain ma kênjinj ñac. Ma lau sêtidulu gêj-ña sêtap awa atu sa tu inj ndê mêtê êmwasiñj dau ña gêj ñayham-ñayham-ña.”

⁴ Ma aô gangô awha danj tiyham akêj undambê nanj sôm yom bocdec, “O anej lau. Anjô! Alhó su yêc malac dinanj ma ambo awê, mboe mac anjuk inj ndê mêtê sac ma atap ñawapac atu sa tòm inj dau. ⁵ Alhó su, ñahu bu inj ndê sac pi e gi suñ undambê sa, ma Anôtô gauc gêm mêtê sac honj dinanj. ⁶ Kwahic dec sac nanj malac dau kôm têtj lau, nanj oc sêo tidim lu mbu têtj inj. Inj oc êñsahê ñawapac atu, nanj hôc gêlêc ñawapac nanj inj kêj têtj lau, nanj su. Oc nditôm inj nôm gêj yêc dau ndê lacihu ñawapac-ña nanj inj kêj têtj lau sênôm. ⁷ Têtj ñamata-ña inj toc dau sa, ma kêmwasinj dau ña gêj ñayham-ñayham. Tigenj kwahic dec inj oc êñsahê ñawapac ti ñandê atu ô gêj ñayham dinanj su. Tôm ñasawa balinj lec inj sôm yom pi dau bocdec bu, ‘Aô gambo gatôm kwin, ma oc wambo ñayham ej. Watanj dangibo gitôm awhê sawa danj dom.’ ⁸ Tu dinanj-ña, yêc bêc tigenj ñalôm, ñawapac daêsam oc nem inj ahuc. Inj ndê lau

oc sêpônda gêñ danen-nga, daêsam oc sêmbac ndu ma daêsam oc sêtañ dangibo, ma Pômdau Anötö oc kêñ ya neñ in su. Anötö in Naclai Ndadu, ma in oc êmatôc in, ma kêñ ñawapac hoñ dinarj têt in.

⁹ “Ma kinj nom-nga nanj sêkôm mêtê sac sêwhin in, ma sêpo dau sa ña in ndê gêñ ñayham-ñayham, nanj oc sêlic yawasu atu nanj sa akêñ in. Ma ñac oc sêtañ atu pi in. ¹⁰ Nandê nanj in hóc, nanj oc kôm ñac sêtôc dau atu, ma ñac oc sêlhac ahê ma sêtañ bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê! O malac atu Babilon. Muñ-nga am malac ti ñaclai atu! Tigenj acgatu ñasawa tigenj lec am tisac, ma gacgenj ginjam sul’

¹¹ “Ma lau sêtidulu gêñ-nga bocdinan. Ñac hoñ oc sêtañ atu tu in-nga. Nahu bu in ginja su, ma lau mba bu sênemli ñac si wapa tiyham. ¹² Muñ-nga lau Babilon-nga semlihi ñac si gêñ kainj gitôm gol, silba, ma ðhoc ñayham-ñayham, pearl, ma po ñawasi ti ñadalô ñayham-ñayham. Ma semlihi a ñayham tidau-tidau, ma gêñ daêsam nanj lau sêmasañ ña a ñayham-ñayham, ma ña elepan ñapo ti ain, brons, ma hoc ñawasi. ¹³ M a semlihi gêñ nanj dakêñ sip gêñ danen-nga gitôm msê, ma semlihi a ñakwi ti gêñ ñamalulu ñayham ñaôli atu-tu, wain, olib ñakwi, bolom ma plawa. Ma semlihi makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma semlihi lau ñatô tu bu sêti ñac si lau akinj ñambwa-nga.

¹⁴ “B oc dinan lau wapa-nga dinan oc sêsôm, ‘Gêñ ñayham-ñayham hoñ nanj am tac whin, nanj kwahic dec ginja su. Am nem mone ti ñawasi hoñ pacndê sambuc.’ ¹⁵ Lau nanj sêtidulu gêñ dau ma sêtap mone daêsam sa yêc Babilon, nanj oc sêlhac ahê ti sêtôc dau atu, ma sêhu dangibo atu asê ti sêtañ. ¹⁶ M a ñac oc sêmbwêc, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Ñamata-nga am nem lau sêsôc ñakwê ñayham gitôm kinj si. Ma g ol ti pearl ma hoc ñayham-ñayham daêsam ti nem gôlôñj atu. ¹⁷ Tigenj acgatu ñasawa tigenj ma gêñ ñayham hoñ dinanjinja su.’

“Ma lau nanj sem gôlinj wanj atu gwêc-nga, ma lau nanj sêkôm gwelenj sêmo wanj, ma lau nanj sêpi wanj sêsôc sêsa tu sêtap awa sa-nga, nanj hoñ oc sêlhac ahê ma tahê. ¹⁸ Têtj ndoc sêlic yawasu atu nanj pi akêñ malac dau, nanj ñac oc sêsôm, ‘Malac danj hóc gêlêc malac atu dinan su dom. Yomandô!’ ¹⁹ Ñac si ñalôm oc ñawapac atu e sêkêñ kop pi ñac ñagôlôñj. Ma ñac oc sêtañ atu ti sêmbwêc bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Ñamata-nga in malac ti lêlôm. Ma wanj ñadau hoñ nanj sêkôc wapa sêsôc sêsa ñapanj, nanj sêtap mone atu sa yêc in. Magoc acgatu ñasawa tigenj lec ma in ginja su.’”

²⁰ Ma aô gangô awaha danj sôm yom bocdec bu, “Mac lau undambê-nga hoñ atac ñayham atu! Anötö ndê lau ðaposel, ti lau propet,

ma lau dabunj ñatô, mac hoñ atisambuc! Kwahic dec Anötö kêñ ñagêyô têtj malac atu Babilon, ô mêtê sac nanj Babilon kôm têtj mac.”

²¹ Têtj dinanj anjela ñanja danj hóc hoc atu danj sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm, “Ñalêñ tigenj Anötö oc tôc in ndê ñaclai asê ma senj malac atu Babilon su. ²² Lau danj oc sêmo malac dau ñalôm tiyham dom. Oc tôm dom bu dangô lau wê-nga sêyu gasuc me dahuc ma sêndic hap tiyham. Ma lau nanj sêkôm gwelenj tidau-tidau me lau nanj sêmasañ bolom, nanj si danj oc sêmo tiyham dom. ²³ Lam danj oc ñawê sa dom, ma lauwhê ti ñac oc sênem dau tiyham dom. Muñ-nga lau Babilon-nga nanj sêtidulu gêñ, nanj sêti lau tiwaê nom-nga. Ma Babilon ndê mêtê sac gic wasu lau hoñ e ñac si gauc kêñsôñ ma wê ñac sêsa senj sac-nga. ²⁴ Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötö ndê lau propet ti ndê lau dabunj si dac sinj, tôm ñac sic Anötö ndê lau ñatô ndu yêc nom ñagameñ hoñ.”

19

Lau undambê-nga sêmpin Anötö

¹ Têtj dinan aô gangô ñ akêcsia atu yêc undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc bocdec, “Haleluya! Tampin yac neñ Anötö, bu in ndê ñaclai ti waê ma ñawasi atu, ma mwasiñ nem lau si-nga yêc in tawasê. ² Tampin in, bu in kêmatôc lau ñalêñ gitêñ ma ti yom ñandô. Bu malac atu Babilon in gitôm awhê mockainj-nga danj, ma in ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gameñ nom-nga hoñ sêtisac. Ma kwahic dec Anötö kêmatôc malac dau ma kêñ ñagêyô atu ô in ndê lau akinj si dac.” ³ M a ñac hoñ sêmbwêc tiyham ma sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akêñ Babilon ñapanj.” ⁴ Ma lau bata 24 ti anjela atu hale sêpônj haduc ma sêmpin Anötö nanj ndôc ndê pônj atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô! Haleluya!”

⁵ Têtj dinan aô gangô awaha danj s a akêñ pônj atu, nanj sôm, “O Anötö ndê lau akinj! Mac lau hoñ nanj atoc in sa ma asôc in ñapu, mac lau tiwaê ma lau waêmba hoñ ampin yac neñ Anötö!” ⁶ Ma aô gangô awaha daêsam sêmbwêc yom tiyham. Nâkêcsia dau gitôm bu hêc atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm, “Haleluya! Yac neñ Pômdau, Anötö Naclai ñadau, gêm gôlinj gêñ hoñ. ⁷ Datoc in ndê waê sa ti atac ñayham atu! Bu ndoc meñ sa bu Anötö ndê Domba nem in ndê awhê.* Awhê dau kêmasañ dau su, ⁸ ma Anötö kêñ ñakwê ñayham ma ti ñawasi atu têtj in bu sôc.” Ñakwê ñayham dinanj gêm dôhônj mêtê gitêñ hoñ nanj Anötö ndê lau dabunj sêkôm.

⁹ Goc anjela dinanj sôm têtj aô, “To yom dindec, ‘Atac ñayham mac lau hoñ nanj

* 19:7: Awhê nanj Domba oc nem, nanj gêm dôhônj lau hoñ nanj sêkêñ whinj Yisu, nanj sêti in ndê gôlôwac dabunj.

Anötö kêgalém mac sa bu anej Domba ndé mwasiñ nem awhê-nga.'” Ma inç gic têu yom ma sôm, “Yom dindéc inç Anötö ndé yom ñandô.”¹⁰ Aô gançô yom dinanç su, goc gahu dauñ gayêc inç gahi-nga bu wampinç inç. Magoc inç kalhac aô ahuc ma sôm, “Mba! Kôm bocdinanç dom! Bu aô ñgac akiñ ñambwa, gitôm am, ma gitôm am nem asidôwai hoñ nanç sêsap yom ñandô pi Yisu dôñ. Pôñ hamduc têtñ Anötö ma nem akiñ inç tigenç! Bu yom ñandô nanç lau sêhoc asê pi Yisu, nanç ti lau propet si yom, nanç ñahu andô.”

Sinj atu têtñ bêc ñambu-nga

¹¹ Têtñ dinanç aô galic undambê kac sa, ma hosi sêsêp danç kalhac aô anôñ-nga. Ma ñgac nanç ndôc hosi dau ñahô, nanç sêsam inç ndê ñaê bu “Ñgac sôm yom ñandô ti kôm ndê yom ñandô sa-nga.” Inç kêmatôc yom ma gic sinç têtñ lau ñalêñ gitêtñ.¹² Inç tandô gitôm ya ñawê, ma ñanem kin-nga daêsam sac inç ñagôlônç. Ma ñaê nanç Anötö to pi inç, nanç ñamalac danç sênyalê dom. Inç tigenç kêyalê.¹³ Aô galic ñakwê baliñ nanç inç sôc, nanç dac hi ahuc.[†] Sêsam inç ndê ñaê bu, “Anötö ndê Yom.”¹⁴ Ma lau sinç-nga undambê-nga sêndôc hosi sêsêp, sêsôc ñakwê sêsêp ñawasi ñayham, ma sêñkuc inç.¹⁵ Aô galic bienç ñamata sa yêc inç ndê whasunç bu ndic lau sac nom-nga, ma inç kôc tôc kinç-nga ti ñaclai atu bu êngwininç ñac ma ku ñac dulu. Anötö ñaclai ñadau inç tac ñandê atu pi lau nom-nga, ma ñgac dinanç oc kwê ñac dôñ, gitôm lau sêkwê wainç ñandô dôñ e ñakwi sa.¹⁶ Ma aô galic bu sêto ñaê danç pi inç ndê ñakwê, ma pi inç apuhu bocdec bu, “Kinç hoñ si Kinç, ma pômdu hoñ si Pômdu.”

¹⁷ Têtñ dinanç aô galic anela danç kalhac ac ñahô. Ma inç mbwêc awha atu têtñ mbac hoñ nanç sêhu sêmo lôlôc bocdec bu, “Akac daôm sa amenç, bu anej mwasiñ atu nanç Anötö kêmasanç.”¹⁸ Amenç ma anej lau sac nom-nga si ñamsôm. Kinç ti lau bata sinç-nga ma lau atu-tu, ma lau sinç-nga ti ñac si hosi, lau akiñ ti lau nanç sêmo ñambwa, ma lau tiwaê ma lau waêmba, lau hoñ dinanç mac amenç anej ñac si ñamsôm.”

¹⁹ Ma aô galic gêñ sac ñamata-nga, ma kinç nom-nga, ma ñac si lau sinç-nga hoñ sêkac dau sa bu sêndic sinç têtñ inç nanç ndôc hosi sêsêp ñahô ti inç ndê lau.²⁰ Magoc sêkôc gêñ sac dau dôñ, ma propet tasanç whinç. Propet tasanç dinanç, inç gêñ sac tilu-nga nanç kôm gêñ dalô atu-tu gêm gêñ sac ñamata-nga ançô. Inç kôm gêñ dalô dinanç ma kêsau lau nanç gêñ sac ndê ñadalô kalhac ñac si sêcbala ma sêpônç haduc têtñ inç ndê ñagatu. Têtñ ndoc sêlô gêñ sac lu dinanç dôñ, nanç ñac sic inçlu ndu dom.

Sêmo tali, ma sêmbalinç inçlu sêsip sê atu ya-nga, nanç gêñ ñandê solpa golom ñapanç.²¹ Ma a bienç ñamata sa akêñ ñgac nanç ndôc hosi ñahô whasunç, ma gic inçlu si lau hoñ ndu. Ma mbac hoñ sêhu sêsip ma señ ñac si ñamsôm. Señ ma señ ma señ, e sêlic ña tandô.

20

Yala 1,000

¹ Ma aô galic anela danç sip akêñ undambê meñ. Inç anela nanç kôc ki bu yob sunç baliñ sac ñagatam. Ma inç kôc sen gapocwalô-nga atu danç yêc inç amba.²⁻³ Inç sip nom gi ma kôc akô dôñ, mboc akwa nanç dasam bu ñgac yeyec me Sadanç. Inç kôc inç ma sô inç dôñ ña sen dinanç, goc kêbaliñ inç sip sunç baliñ gi. Ma inç kêlahi gatam ahuc ma sap dôñ. Sadanç oc ndôc gapocwalô dinanç gitôm yala 1,000. Bocdinanç oc tôm dom bu inç sa ndi bu êñsau lau nom-nga tiyham e yala 1,000 dinanç pacndê su. Ma tinçambu Anötö oc êngapwêc inç su ma inç oc sa awê meñ ma mbo ñasawa apê.

⁴ Aô tanhê undambê tiyham, ma galic lau nanç Anötö kêñ ñaclai têtñ ñac bu sêmatôc lau, nanç sêndôc si pônç atu. Ma aô galic lau ñatô. Muñ-nga lau dinanç sêlhac ñançga ma sêpuc Anötö ndê yom dôñ, ma sêhoc yom asê pi Yisu. ñac sêpônç haduc têtñ gêñ sac ma têtñ inç ndê ñagatu dom, ma sêkôc inç ndê ñadalô pi ñac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinanç-nga lau ñatô sêkênç kisa ñac ma sêtim ñac si ñagôlônç kic. Magoc kwahic dec Anötö unç ñac sa sêmo tali tiyham, bu sênem g ôlinç sêwhinç Yisu gitôm yala 1,000.⁵ Dinanç ti têm lau ñamata-nga sêtisa-nga. Lau ñatô nanç sêmbac ndu su, nanç oc sêtisa dom e yala 1,000 dinanç pacndê.⁶ Lau nanç sêtisa têtñ têm ñamata-nga dinanç, ñac lau dabunç ma sêtap Anötö ndê mwasiñ atu sa. ñac oc sêti lau dabunçsiga bu sêlhac Anötö lu Yisu ançô-nga, ma ñac oc sênem gôlinç sêwhinç inç gitôm yala 1,000. Ma ñac oc sêmo ñayham têtñ bêc Anötö êmatôc lau, bêc nanç lau sêmbac ndu tidim tilu-nga.

Sadanç ndê têm pacndê

⁷ Tinçambu, têtñ yala 1,000 dinanç pacndê su goc Anötö oc êngapwêc Sadanç su yêc gapocwalô.⁸ Ma inç oc sa ndi bu êñsau lau nanç sêmo nom ñagameñ hoñ, ma ndic ñac sa bu sêndic sinç têtñ Anötö ndê lau. Sadanç oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm gançac gwêc-nga, oc dasê sa nditôm dom. Anötö ndê ñacyo dinanç sêtôm Gog ma Magog.*⁹ Aô galic ñac sêti akêñ gameñ hoñ ma sêñsêlêñ tawahô sa e sêhóc asê gameñ nanç Anötö ndê lau sêndôc. Gameñ dinanç malac atu nanç Anötö tac whinç. Ma sêngihi Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ñac, magoc Anötö kêñ ya sip akêñ

[†] 19:13: Lau ñatô gauc gêm bu dac dinanç inç ndê ñacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ñatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, nanç inç ndê ñacyo sêkêc sinç. * 20:8: Gog ma Magog - ñaê lu dinanç hêganônç lau hoñ nanç dançapêc têtñ Anötö ma sêkênç kisa têtñ inç ndê lau. Alic yom ñatô yêc Ese 38-39.

undambê mej gêj ñac hoj su. ¹⁰ Ma têtj dinanj in kêtj ñagêyô atu têtj Sadanj nanj kêsau ñac. Inj kêbaliñ in sip sê atu ya ti gêtj ñandê solpa-ña, nanj munj-ña sêmbaliñ gêtj sac lu propet tasanj sêsip si su. Yêc gamerj dindê ñac oc sêpsahê ñandê atu andô ñapanj têtj acsalô ma têtj ôbwêc, oc pacndê dom.

Anôtô oc êmatôc lau batê

¹¹ Dinañ su, goc aô galic pôtj sêsêp atu, ma Pômdau dau ndôc ñahô. Ma umboñ ma nom ginja su yêc in angô-ña, ma pacndê sambuc. ¹² Goc aô galic lau batê hoj nanj sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhiñ, hoj sêtisa s êmbo tali tiyham, ma sêlhac Anôtô ndê pôtj atu ña-ndô-ña. Munj-ña, têtj ndoc lau dinañ sêmbô tali, nanj yom pi ñac si mêtê, ma gêtj hoj nanj sêkôm, nanj sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anôtô kac buku hoj dinañ sa, ma Buku Tanjli-ña whiñ, bu êmatôc ñac hoj êñkuc mêtê bocke nanj sêkôm têtj têtj sêmbô tali. ¹³ Lau hoj nanj sêmbac ndu sêsip gwêc si, nanj sêtisa yêc gwêc ñalôm. Ma lau batê sêsa akêtj gamerj bocke nanj sêmbac ndu sêyêc nanj. Ma Anôtô kêmatôc ñac hoj tôm gi, kêtj gêtj bocke nanj ñac sêkôm su. ¹⁴ Pacndê su, goc in kêbaliñ in ndê ñacyo lu nanj sêsam bu, “Ñaclai Dambac Ndu-ña” ma “Ñaclai Lambwam-ña,” nanj sêsip sê atu ya-ña ñalôm si. Ya atu dinañ ti gamerj bu lau sac sêmbac ndu tidim tilu-ña. ¹⁵ Ma lau hoj nanj si ñaê yêc Buku Tanjli-ña dom, nanj Anôtô kêbaliñ ñac sêsip ya atu sêwhiñ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

¹ Têtj ndoc dinañ aô galic undambê wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc ñamata-ña ma undambê ñamata-ña sinja su. ² Ma aô galic malac dabuj Jerusalem wakuc, nanj Anôtô kêtj sip akêtj undambê mej. Inj kêgôlôn malac wakuc dau ña gôlôn ñayham kêlêc, gitôm sêngôlôn awhê danj tu bu nem ñgac-ña. ³ Ma aô ganjô awha atu danj sa akêtj pôtj atu mej, nanj sôm, “Kwahic dec Anôtô ma in ndê lau oc sêmbô sêwhiñ dau. Inj dau oc ndôc whiñ ñac ti ñac si Anôtô, ma ñac sêti in ndê lau. ⁴ Ñawapac têtj akwa-ña hoj pacndê su. Anôtô oc punj tasulu su yêc in ndê lau tandô. Ma ñac oc sêmbac ndu me sêhóc ñandê tiyham dom, ma ñac oc tasulu sa me sêtanj dangibo tiyham dom.”

⁵ Ma in nanj ndôc pôtj atu, nanj sôm têtj aô, “Kwahic dec aô oc wamasanj gêtj hoj ti-wakuc. Am to yom nanj aô wasôm têtj am, bu anej yom in yom ñandô, ma am to sip bapia bu lau sêsam ma sêkêtj whiñ.” ⁶ Goc in sôm têtj aô, “Aô gac hu gêtj hoj, ma wandic dabij gêtj hoj. Aêc, aô gati ñamata gêtj hoj, ma aô

gati ñambu gêtj hoj. Ma kwahic dec gêtj hoj ñandô sa su. Lau hoj nanj bu yô ñac, nanj wakêtj bu têtj ñac sênôm yêc Bubata Tanjli-ña. Aô wakêtj bu dau têtj ñac ñambwa. ⁷ Lau hoj nanj sêlhac ñanja ma sêku sac dula, nanj oc sêwêkaiñ gêtj wakuc hoj dindec. Aô wati ñac si Anôtô, ma ñac oc sêti anej balêkoc awhê ma ñgac. ⁸ Tigeñ lau nanj sêtoç dau ma sêsêc si sêkej whiñ Yisu ahuc, ma lau nanj sêkej whiñ dom, lau nanj sêkôm mêtê sac ti mêtê mockaiñ-ña, ñac nanj sic ñamalac ndu, lau m bectoma, lau nanj sem akiñ gwam, ma lau nanj sêkôm tasanj, lau kaiñ dinañ hoj oc sêwêkaiñ gamerj ya-ña, nanj ya sa ñapanj, ma gêtj ñandê solpa oc tunj ñac. Gêtj dinañ ti ñac si sêmbac ndu tilu-ña.”

⁹ Aô ganjô yom dinañ su, goc anjela danj têtj aô mej. Inj anjela 7 nanj sêkôc sêc ñawapac ñambu-ña-ña, nanj si danj. Ma in sôm têtj aô bu, “Mwenj, ma lic! Aô watôc têtj am, awhê nanj Anôtô ndê Domba oc nem.” ¹⁰ Goc Ñalau kôm aô gatuj kaiñ danj sa, ma anjela dau kôc aô sa ma kêtj aô galhac lôc atu danj ñahô. Ma malac dabuj Jerusalem, nanj Anôtô kêtj sip akêtj undambê mej, nanj inj têtj têtj aô. ¹¹ Anôtô ndê ñawasi gêm malac dau ahuc. Ma malac dau ñawasi sa gitôm hoc ñayham jaspama ñawa gitôm glas. ¹² Aô galic tunj baliñ danj kêgihi malac dau, ma gatam 12, ma anjela 12 nanj sêyob gatam. Ma yêc gatam 12 aô galic ñaê 12. Lau Israel-ña si gôlôwac tonj 12 si ñaê dinañ. ¹³ G atam têtj sêyêc tunj têtj ac pi-ña, gatam têtj ac sip-ña, gatam têtj yêc ñamakê dangja, ma gatam têtj yêc dangja. ¹⁴ Tunj dau sêkwê sac hoc atu 12 ñahô. Ma aô galic Anôtô ndê Domba ndê lau aposel 12 si ñaê sêyêc hoc 12 dinañ.

¹⁵ Anjela nanj sôm yom dau têtj aô, nanj kôc gêtj danem dôhônj gêtj-ña danj nanj sêmasanj ña gol, bu nem dôhônj malac, ma tunj ti gatam. ¹⁶ Inj gêm dôhônj malac, ma tap sa bu malac ña-baliñ-ña gitôm dôñ 12,000, ma gic pôc-ña gitôm dôñ 12,000, ma pi lôlôc-ña gitôm dôñ 12,000.* ¹⁷ Ma in gêm dôhônj tunj dau ñadandi, nanj gitôm dôñ 144.† Inj kêtj dôhônj nanj ñamalac sênem dôhônj gêtj-ña, ma gêm dôhônj malac dau. ¹⁸ Tunj dinañ, sêmasanj ña gol ñawasi atu ma ñawa gitôm glas. ¹⁹⁻²⁰ Ma hoc atu-tu 12 nanj tunj sac ñahô, nanj sêngôlôn ña ñhoc ñayham-ñayham. Sêngôlôn hoc ñamata-ña ña hoc ñayham nanj sêsam bu jaspama, ma hoc tilu-ña sêngôlôn ña sapaya, ma hoc titô-ña e têtj hoc a tu ti-12-ña, nanj sêngôlôn ña aget, emerel, oniks, kanelian, krisolait, beril, topas, krisopras, yasint, ma ametis. ²¹ Ma gatam 12 dinañ sêmasanj ña gêtj ñawasi gwêc-ña 12 nanj sêsam bu pearl. Ma senj atu nanj gic malac dau kôc, nanj sêmasanj

* **21:16:** Dôñ dinañ sêsam bu ‘Stedia,’ ma stedia 12,000 dinañ gitôm 2,200 kilometa. † **21:17:** Dôñ dinañ sêsam bu ‘Kyubit,’ ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

ña gol ñawasi atu, ma ñawa gitôm glas.

²² Aô tanhê malac, ma galic bu Anötö ndê lôm dabunj danj kalhac dom. Nahu bu Pômdau Anötö Ñaclai Ñadau, lu inj ndê Domba sêndôc malac dau ñalôm, ma lau malac-ña sêpônda lôm dabunj danj tu bu sênem akin Anötö-ña dom. ²³ Ma ac ti ayô mba, ñahu bu Anötö dau ndê ñawasi pô malac, ma inj ndê Domba ndê ñawê ti lam malac-ña. ²⁴ Lau akêñ gameñ hoñ oc sêñsêlêñ sêmbu ñawê atu nanj sa akêñ malac dau. Ma kinj nom-ña oc sêšôc malac dau sêndi ti ñac si waê ti ñawasi tôhônj. ²⁵ Ôbwêc ti ñ asec pacndê sambuc, ma tu dinanj-ña oc sêšêc gamat ahuc dom. ²⁶ Gêñ ñawasi ma gêñ tiwaê akêñ nom ñagameñ sambob, nanj Anötö oc kôc sa sôc malac dau ndi. ²⁷ Magoc gêñ ñadômbwi danj oc sôc ndi dom. Lau nanj sêkôm mêtê sac ma lau tasanj danj oc sêšôc sêndi dom. Lau nanj si ñaê yêc Anötö ndê Domba ndê Buku Tanji-ña, nanj tawasê oc sêšôc sêndi.

22

Bu Tanji-ña

¹ Goc aña dinañ tôc Bu Tanji-ña têtj aô, nanj ñawa gitôm glas. Bu dau hêc sa yêc Anötö ma Domba si pônj atu, ² ma k eseleñ kêkuc señj atu nanj gic malac dau kôc. Ma A Tanji-ña kalhac bu dau ñamakê danja lu-lu, ma gêm ñandô tôm ayô hoñ. Ma lau nom-ña hoñ nanj sêndôc malac Jerusalem wakuc, nanj oc gêmbac kôm ñac dom, bu A Tanji-ña dau ñalauj oc kôm ñac ñamlic ñayham ñapanj. ³ Têtj têtj ñamata-ña Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-ña, tigenj têtj têtj ñambu-ña ñawapac dau oc pacndê sambuc. Anötö lu Domba si pônj kinj-ña oc lhac malac lôm, ma inj ndê lau oc sênem akin inj yêc dindê. ⁴ Ñac oc sêlic inj anjô andô, ma inj ndê ñaê oc yêc ñac si sêcbala. ⁵ Gameñ oc ñasec sa tiyham dom, bu ôbwêc pacndê, ma lau oc sêpônda lam ñawê ti ac ñawê dom. Nahu bu Pômdau Anötö ndê ñawê oc pô ñac. Ma lau dinañ oc sêmbu ti sênem gôlinj sêtôm kinj ñapanj.

Pômdau Yisu oc mbu meñ

⁶ Aô galic gêñ hoñ dinañ su, goc aña dau sôm têtj aô, “Yom hoñ dindêc inj yom ñandô, ma yom ñayham tu lau hoñ sêkêñ whin-ña. Pômdau Anötö nanj kêtj inj ndê Ñalau puc lau propet dôñ, nanj kwahic dec kêkinj inj ndê aña bu tôc gêñ hoñ dindêc asê têtj inj ndê lau akinj. Ma gêñ dau kêpinj bu oc ñandô sa.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Anjô! Kêpinj su oc wambu wameñ. Asa nanj kôc yom nanj Anötö hoc asê gwanaj yêc buku dindêc, nanj sa ma danja wambu, nanj oc tap Anötö ndê mwasinj atu sa.”

⁸ Aô Jon ganjô ma galic gêñ hoñ nanj gato sip bapia dindêc. Ma têtj ndoc aña tôc gêñ hoñ dau asê têtj aô su, nanj aô gahu danj gayêc inj gahi-ña bu wampinj inj. ⁹ Tigenj

inj sôm têtj aô, “Kôm bocdinañ dom! Pôñ hamduc têtj Anötö ma êmpinj inj tigenj! Aô ñgac akinj ñambwa, gatôm am, ma gatôm am nem asidôwai lau propet, ma gatôm lau nanj danja wambu yom hoñ nanj yêc buku dindêc.”

¹⁰ Goc inj sôm têtj aô, “Ndoc meñ kêpinj. Bocdinañ yom nanj Anötö hoc asê yêc buku dindêc nanj, sinj kwi dom, magoc kêtj yêc lhu bu lau sêsam. ¹¹ Lau nanj sêsap mêtê sac ma mêtê ñadômbwi dôñ, nanj oc sêkôm sêmbu e Yisu mbu meñ. Magoc lau nanj sêsa lêtj gitêtj ma lêtj dabunj, nanj sêsap si lêtj ñayham dau dôñ manj e Yisu mbu meñ.”

¹² Ma Yisu sôm, “Am ñgô! Kêpinj su oc wambu wameñ, ma wakêñ ñagêyô ñayham me sac têtj lau hoñ êñkuc mêtê nanj ñac sêkôm. ¹³ Ñamata-ña têtj gêñ hoñ, ma têtj gêñ hoñ ñambu-ña, aô dec gambo. Aêc, aô gati ñamata gêñ hoñ, ma gati ñambu gêñ hoñ. Aô gac hu gêñ hoñ, ma wandic bata gêñ hoñ. ¹⁴ Mac lau nanj ambo ahê mêtê sac hoñ, dec tôm mac anjwasinj nem ñakwê ñawasi sa, nanj oc atap Anötö ndê mwasinj atu sa. Inj oc kêtj mac anej ñandô yêc A Tanji-ña, ma mac oc asôc malac Jerusalem wakuc ñagatam andi. ¹⁵ Magoc lau sac oc sêšôc sêndi dom. Lau mbectoma, lau nanj sêkôm mêtê mockainj-ña, ñac nanj sic ñamalac ndu, ma lau nanj sem akinj anötöi gwam, ti lau nanj sêkôm tasanj ma ñac nanj atac whinj mêtê tasanj, lau hoñ dinañ oc gacgeñ sêmbu awê gitôm giam pôm.

¹⁶ “Aô Yisu dec, kakinj anej aña bu hoc yom hoñ dindêc asê têtj mac, bu andic dulu têtj Anötö ndê lau dabunj hoñ. Aô Dawid ndê Ñahu, nanj gambo gamunj inj, ma Dawid ndê Wakuc bocdinañ. Ma aô gatôm Têtênda, tata bêbêc-ña nanj ñawasi atu.”

¹⁷ Ñalau Dabunj, lu awhê nanj oc nem Anötö ndê Domba, nanj sêsôm bu, “Mwenj!” Ma am asa nanj ñgô yom dindêc, nanj sôm, “Mwenj!” Am asa nanj bu yô am, nanj mwenj, ma nôm Bu Tanji-ña nanj am oc kôc sa ñambwa, ñadli mba. ¹⁸ Tigenj aô wapuc yom hoñ nanj Anötö hoc asê gwanaj yêc buku dindêc, nanj dôñ. Ñamalac danj bu ndic têtj yom dindêc ña inj dau ndê yom, dec Anötö oc kêtj ñawapac hoñ nanj gato ñayom sip buku dindêc, nanj têtj inj. ¹⁹ Ma ñamalac danj bu kôc yom ñalhô danj su yêc yom nanj Anötö hoc asê gwanaj yêc buku dindêc, dec Anötö oc señj inj su bocdinañ, ma inj oc so gêñ ñayham-ñayham nanj buku dindêc tôc asê. Inj oc wêkainj ndê mala yêc malac dabunj dom, ma neñ ñandô yêc A Tanji-ña dom.

²⁰ Inj nanj hoc yom ñandô asê pi gêñ hoñ dindêc, nanj sôm, “Yomandô! Kêpinj su aô oc wambu waloc.”

Yomandô! Mwenj Pômdau Yisu!

²¹ Pômdau Yisu ndê mwasinj ndi têtj Anötö ndê lau hoñ. Yomandô!

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matyu 1:1-2:12
2	Matyu 2:13-3:6
3	Matyu 3:7-4:11
4	Matyu 4:12-25
5	Matyu 5:1-26
6	Matyu 5:27-48
7	Matyu 6:1-24
8	Matyu 6:25-7:14
9	Matyu 7:15-29
10	Matyu 8:1-17
11	Matyu 8:18-34
12	Matyu 9:1-17
13	Matyu 9:18-38
14	Matyu 10:1-23
15	Matyu 10:24-11:6
16	Matyu 11:7-30
17	Matyu 12:1-21
18	Matyu 12:22-45
19	Matyu 12:46-13:23
20	Matyu 13:24-46
21	Matyu 13:47-14:12
22	Matyu 14:13-36
23	Matyu 15:1-28
24	Matyu 15:29-16:12
25	Matyu 16:13-17:9
26	Matyu 17:10-27
27	Matyu 18:1-22
28	Matyu 18:23-19:12
29	Matyu 19:13-30
30	Matyu 20:1-28
31	Matyu 20:29-21:22

date	Scripture
1	Matyu 21:23-46
2	Matyu 22:1-33
3	Matyu 22:34-23:12
4	Matyu 23:13-39
5	Matyu 24:1-28
6	Matyu 24:29-51
7	Matyu 25:1-30
8	Matyu 25:31-26:13
9	Matyu 26:14-46
10	Matyu 26:47-68
11	Matyu 26:69-27:14
12	Matyu 27:15-31
13	Matyu 27:32-66
14	Matyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luk 1:1-25
14	Luk 1:26-56
15	Luk 1:57-80
16	Luk 2:1-35
17	Luk 2:36-52
18	Luk 3:1-22
19	Luk 3:23-38
20	Luk 4:1-30
21	Luk 4:31-5:11
22	Luk 5:12-28
23	Luk 5:29-6:11
24	Luk 6:12-38
25	Luk 6:39-7:10
26	Luk 7:11-35
27	Luk 7:36-8:3
28	Luk 8:4-21
29	Luk 8:22-39
30	Luk 8:40-9:6
31	Luk 9:7-27

date	Scripture
1	Luk 9:28-50
2	Luk 9:51-10:12
3	Luk 10:13-37
4	Luk 10:38-11:13
5	Luk 11:14-36
6	Luk 11:37-12:7
7	Luk 12:8-34
8	Luk 12:35-59
9	Luk 13:1-21
10	Luk 13:22-14:6
11	Luk 14:7-35
12	Luk 15:1-32
13	Luk 16:1-18
14	Luk 16:19-17:10
15	Luk 17:11-37
16	Luk 18:1-17
17	Luk 18:18-43
18	Luk 19:1-27
19	Luk 19:28-48
20	Luk 20:1-26
21	Luk 20:27-47
22	Luk 21:1-28
23	Luk 21:29-22:13
24	Luk 22:14-34
25	Luk 22:35-53
26	Luk 22:54-23:12
27	Luk 23:13-43
28	Luk 23:44-24:12
29	Luk 24:13-53
30	Jon 1:1-28

date	Scripture
1	Jon 1:29-51
2	Jon 2:1-25
3	Jon 3:1-21
4	Jon 3:22-4:3
5	Jon 4:4-42
6	Jon 4:43-54
7	Jon 5:1-23
8	Jon 5:24-47
9	Jon 6:1-21
10	Jon 6:22-40
11	Jon 6:41-71
12	Jon 7:1-29
13	Jon 7:30-52
14	Jon 7:53-8:20
15	Jon 8:21-30
16	Jon 8:31-59
17	Jon 9:1-41
18	Jon 10:1-21
19	Jon 10:22-42
20	Jon 11:1-53
21	Jon 11:54-12:19
22	Jon 12:20-50
23	Jon 13:1-30
24	Jon 13:31-14:14
25	Jon 14:15-31
26	Jon 15:1-27
27	Jon 16:1-33
28	Jon 17:1-26
29	Jon 18:1-24
30	Jon 18:25-19:22
31	Jon 19:23-42

date	Scripture
1	Jon 20:1-31
2	Jon 21:1-25
3	Aposel 1:1-26
4	Aposel 2:1-47
5	Aposel 3:1-26
6	Aposel 4:1-37
7	Aposel 5:1-42
8	Aposel 6:1-15
9	Aposel 7:1-29
10	Aposel 7:30-50
11	Aposel 7:51-8:13
12	Aposel 8:14-40
13	Aposel 9:1-25
14	Aposel 9:26-43
15	Aposel 10:1-33
16	Aposel 10:34-48
17	Aposel 11:1-30
18	Aposel 12:1-23
19	Aposel 12:24-13:12
20	Aposel 13:13-41
21	Aposel 13:42-14:7
22	Aposel 14:8-28
23	Aposel 15:1-35
24	Aposel 15:36-16:15
25	Aposel 16:16-40
26	Aposel 17:1-34
27	Aposel 18:1-21
28	Aposel 18:22-19:12
29	Aposel 19:13-41
30	Aposel 20:1-38

date	Scripture
1	Aposel 21:1-16
2	Aposel 21:17-36
3	Aposel 21:37-22:16
4	Aposel 22:17-23:10
5	Aposel 23:11-35
6	Aposel 24:1-27
7	Aposel 25:1-27
8	Aposel 26:1-32
9	Aposel 27:1-20
10	Aposel 27:21-44
11	Aposel 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Korin 1:1-17
5	1 Korin 1:18-2:5
6	1 Korin 2:6-3:4
7	1 Korin 3:5-23
8	1 Korin 4:1-21
9	1 Korin 5:1-13
10	1 Korin 6:1-20
11	1 Korin 7:1-24
12	1 Korin 7:25-40
13	1 Korin 8:1-13
14	1 Korin 9:1-18
15	1 Korin 9:19-10:13
16	1 Korin 10:14-11:1
17	1 Korin 11:2-16
18	1 Korin 11:17-34
19	1 Korin 12:1-26
20	1 Korin 12:27-13:13
21	1 Korin 14:1-17
22	1 Korin 14:18-40
23	1 Korin 15:1-28
24	1 Korin 15:29-58
25	1 Korin 16:1-24
26	2 Korin 1:1-11
27	2 Korin 1:12-2:11
28	2 Korin 2:12-17
29	2 Korin 3:1-18
30	2 Korin 4:1-12
31	2 Korin 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Korin 5:11-21
2	2 Korin 6:1-13
3	2 Korin 6:14-7:7
4	2 Korin 7:8-16
5	2 Korin 8:1-15
6	2 Korin 8:16-24
7	2 Korin 9:1-15
8	2 Korin 10:1-18
9	2 Korin 11:1-15
10	2 Korin 11:16-33
11	2 Korin 12:1-10
12	2 Korin 12:11-21
13	2 Korin 13:1-14
14	Galasia 1:1-24
15	Galasia 2:1-16
16	Galasia 2:17-3:9
17	Galasia 3:10-22
18	Galasia 3:23-4:20
19	Galasia 4:21-5:12
20	Galasia 5:13-26
21	Galasia 6:1-18
22	Epesas 1:1-23
23	Epesas 2:1-22
24	Epesas 3:1-21
25	Epesas 4:1-16
26	Epesas 4:17-5:2
27	Epesas 5:3-33
28	Epesas 6:1-24
29	Pilipai 1:1-26
30	Pilipai 1:27-2:18

date	Scripture
1	Pilipai 2:19-3:6
2	Pilipai 3:7-4:1
3	Pilipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21-2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18-4:18
9	1 Tesalonika 1:1-2:9
10	1 Tesalonika 2:10-3:13
11	1 Tesalonika 4:1-5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22-3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitus 1:1-16
27	Taitus 2:1-14
28	Taitus 2:15-3:15
29	Pilemon 1:1-25
30	Hibru 1:1-14
31	Hibru 2:1-18

date	Scripture
1	Hibru 3:1-19
2	Hibru 4:1-13
3	Hibru 4:14-5:14
4	Hibru 6:1-20
5	Hibru 7:1-19
6	Hibru 7:20-28
7	Hibru 8:1-13
8	Hibru 9:1-10
9	Hibru 9:11-28
10	Hibru 10:1-18
11	Hibru 10:19-39
12	Hibru 11:1-16
13	Hibru 11:17-31
14	Hibru 11:32-12:13
15	Hibru 12:14-29
16	Hibru 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19-2:17
19	Jems 2:18-3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13-2:10
24	1 Pita 2:11-3:7
25	1 Pita 3:8-4:6
26	1 Pita 4:7-5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Jon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Jon 2:1-17
2	1 Jon 2:18-3:2
3	1 Jon 3:3-24
4	1 Jon 4:1-21
5	1 Jon 5:1-21
6	2 Jon 1:1-13
7	3 Jon 1:1-14
8	Jud 1:1-25
9	Revelesen 1:1-20
10	Revelesen 2:1-17
11	Revelesen 2:18-3:6
12	Revelesen 3:7-22
13	Revelesen 4:1-11
14	Revelesen 5:1-14
15	Revelesen 6:1-17
16	Revelesen 7:1-17
17	Revelesen 8:1-13
18	Revelesen 9:1-21
19	Revelesen 10:1-11
20	Revelesen 11:1-19
21	Revelesen 12:1-18
22	Revelesen 13:1-18
23	Revelesen 14:1-20
24	Revelesen 15:1-8
25	Revelesen 16:1-21
26	Revelesen 17:1-18
27	Revelesen 18:1-24
28	Revelesen 19:1-21
29	Revelesen 20:1-15
30	Revelesen 21:1-27
31	Revelesen 22:1-21

YOM NJATÔ NAHU (Glossary)

Mac bu alic ñadaló gitôm: † kalhac whiņ yom daņ yêc buku dindéc ñalôm, naņ tóç asé bu mac atôm bu atap yom dau ñahu sa yêc buku ñatêku dindéc.

ANÖTÖ NDÊ DOMBA (Lamb of God)

Jon, Nğac Kêku Lau-ņga, sam Yisu bu 'Anötö ndê Domba' (Jon 1:29, 36). Yêc pwac akwa ñapu, lau Israel-ņga sic domba daêsam ndu ma sêkêņ ti da ya ô lau si sac ñagêyô. Yisu inġ Anötö ndê Domba pwac wakuc-ņga naņ kêņ dau ti da ñim tigeņ, dec kêmasaņ lêņ bu Anötö suc lau si sac kwi-ņga. Tiņambu Jon to yom daêsam pi Anötö ndê Domba yêc Revelesen (Rev 5:6; 7:10, 17; 14:4, 10; 15:3; 19:9; 21:22-23; 22:1, 3).

ANÖTÖ NDÊ GÔLIŃ / GAMESĶ UN-DAMBÊ-NĶGA (Kingdom of God)

Yêc Yom Lêņsêm Wakuc, Yom Inglis 'Kingdom of God' naņ ñahu tigeņ dom.

1. Têm ñatô 'Kingdom of God' hêganôņ undambê - gameņ naņ Anötö dau mbo, ma gameņ naņ Anötö ndê lau gitêņ oc sêndöc têņ têm ñambu-ņga. (Alic Mat 7:21; Luk 13:28-29; 1 Kor 6:9-10; 15:50; Gal 5:21; Epe 5:5; 2 Tim 4:18; ma 2 Pit 1:11.) Bocdinaņ yac am kwi bu **Gameņ undambê-ņga** me **Anötö ndê gameņ undambê-ņga**.
2. Têm ñatô 'Kingdom of God' hêganôņ bêc naņ Pômdau Yisu oc mbu meņ ma êņsahê lau hoņ. (Mat 13:24-30, 41; 13:47-49; 20:1-16; 22:1-14; 25:1-13, 14-30.)
3. Têm daêsam 'Kingdom of God' hêganôņ gameņ daņ me têm daņ dom. Yom dau hêganôņ Anötö ndê ñaclai tu nem gôliņ-ņga. Inġ ndê gôliņ dinaņ inġ gêņ têm kwahic dec-ņga ma hêganôņ gwelêņ naņ inġ kôm yêc ñamalac si ñalôm. Asa naņ kêņ whiņ ma sôc Anötö ñapu, naņ mbo Anötö ndê gôliņ ñapu su. Yom kainaņ dinaņ danem kwi bu **Anötö ndê gôliņ**. (Alic yom ñatô yêc Mat 3:2; 6:33; 12:28; 13:44-46; Luk 16:16; 17:20-21; Rom 14:17; 1 Kor 4:20; ma Kol 1:13.)

APA PWAC YOMSU-NĶGA (Ark of the Covenant)

Têņ ndoc lau Israel-ņga sêmbo gameņ sawa, naņ Anötö sôm têņ ñac bu sêmasaņ apa daņ ña a, ma sêmpaņ ahuc ña gol (Eks 25:11-22). Apa dau sêkêņ yêc †bac dabuņ ñalôm dabuņ andô. Hoc lu naņ Anötö to yomsu amanġlu (pwac akwa) pi, naņ sêkêņ yêc apa dau ñalôm. Ma sêkêņ Aron ndê tóç ti †mana ñatô yêc ñalôm whiņ (Hib 9:4-5).

Têņ ndoc lau Israel-ņga sêkwê lôm dabuņ kalhac Jerusalem, naņ sêkêņ apa dau yêc ñalôm dabuņ andô (1 Kiņ 8:1-13; ma 2 Kr 35:3). Magoc tiņambu lau Israel-ņga si ñacyo sêseņ gameņ ma apa dau giņga. Jon to yom pi apa dau yêc Rev 11:19.

APOSEL (Apostle)

Ñaê dau ñahu bu 'Lau naņ sêņkiņ ñac sêsa si.' Yom 'misineri' yêc Yom Inglis naņ ñahu kainaņ tigeņ.

Têm ñatô ñaê aposel hêganôņ †ņgacsêņomi 12 (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19; 6:30; ma Luk 6:12-16; 24:10). Ñac sêti lau sêkêņ whiņ-ņga si lau bata, ma sêkôm gêņ dalô ma gêņ ti ñaclai daêsam (Apo 2:42-43). Ma têm ñatô yom dau hêganôņ lau naņ sêmbo ñgacsêņomi 12 si toņ dom, gitôm Matias (Apo 1:26), Pol lu Banabas (Apo 14:4, 14; Rom 1:1), ma lau ñatô (Rom 16:7).

BAC DABUŃ (Tabernacle)

Têņ têm Moses wê lau Israel-ņga sa akêņ gameņ Isip-ņga, ma sêmbo gameņ sawa, naņ Anötö sôm têņ Moses bu êmasaņ bac po tu sênem akiaņ inġ-ņga (Eks 25:8-9; 26:1-37). Alic bac dau ñagatu daņ yêc p 250.

BELSEBAL - Alic Sadaj.

BUKU TANġI-NĶGA (Book of Life)

Lau hoņ naņ sêkêņ whiņ Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiņ dandöc tanġi ñapaņ-ņga sa, naņ si ñaê yêc Buku Tanġi-ņga yêc undambê. Alic yom ñapu-ņga (footnote) yêc Rev 3:5.

DABUŃSIGA (Priest)

Anötö dau kêyaliaņ Aron ti ndê lau wakuc naņ sêsa akêņ †Liwai ndê toņ, naņ sa bu sêti lau Israel-ņga si dabuņsiga (Eks 28:1). Ñac si gwelêņ bu sênem akiaņ Anötö, sêyob lau Israel-ņga si gêņ dabuņ, ma bu sêkêņ da tidau-tidau ma da ô lau Israel-ņga si sac ñagêyô-ņga.

Sêņyaliaņ dabuņsiga atu-tu ñatô sa bocdec bu:

DABUŃSIGA ÑAMATA-NĶGA (High Priest / Chief Priest)

Tôm yala tigeņ-tigeņ, lau Israel-ņga sêņyaliaņ dabuņsiga daņ sa bu ti dabuņsiga ñamata-ņga. Inġ tawasê gitôm bu sôc ñalôm dabuņ andô yêc lôm dabuņ bu kêņ da ñim tigeņ yêc yala tigeņ ñalôm. Têm ñatô dasam inġ bu **Dabuņsiga Atu**.

DABUŃSIGA ATU-TU (Chief Priests)

Lau Israel-ņga sêsam ñac si dabuņsiga ñatô bu dabuņsiga atu-tu. Ñac lau naņ mun-ņga sêņyaliaņ ñac sa sêti dabuņsiga ñamata-ņga, ma dabuņsiga tiwaê ñatô.

DAWID NDÊ ATU (Son of David)

Lau Israel-ņga sêkêņ bata bu †Mesaya oc sa akêņ Dawid ndê wakuc, ma tu dinaņ-ņga sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu.

DENARIAS

Lau Rom-nga si mone silba danj. Lau semlhi gënj ña mone dinanj yêc gamej nanj lau Rom sem gôlinj. Têj Yisu ndê tēm, lau nanj bu sêkôm ñgac danj ndê gwelenj ôm-nga me domba-nga tēj bēc tigenj nanj oc nemlhi ñac ña denarias tigenj-tigenj. Nâê denarias hêganônj mone tigenj. Mone lu me daêsam sêsam bu 'denarii.'

GAMESJ APA-NGA - Alic **Lau Gamej Apa-nga.**

GAMESJ UNDAMBÊ-NGA - Alic **Anôtô ndê gamej.**

HEROD

Yêc Yom Lêñsēm Wakuc dasam yom pi kinj hale nanj si ñaê Herod. Ñac honj sem gôlinj gamej ñjatô sêmbo †Sisa ndê gôlinj ñapu.

1. **Kinj Herod (Herod the Great)** - alic Mat 2:1-22; ma Luk 1:5.

Inj kinj ti waê atu nanj gêm gôlinj gamej Judia ma Galili-nga tēj ndoc Yisu dinda kôc inj. Inj ñgac dau dinanj nanj kôm bu ndic Yisu ndu tēj ndoc inj balêkoc dedec. Inj mbac ndu tēj yala 4BC.

2. **Herod Antipas** - alic Mak 6:14-29; ma Luk 23:6-12.

Inj Kinj Herod ndê atu nanj gêm gôlinj gamej Galili ma Perea-nga tēj ndoc Yisu gêm mêtê ti kôm gêj dalô mbo gamej dinanj. Inj ñgac dau dinanj nawhê Herodias nanj sôm bu sêtīm Jon (Ñgac Kêku Lau-nga) kachu kic.

3. **Herod Agripa 1** - alic Apo 12:1-23.

Inj Herod Antipas nêsip nanj gêm gôlinj gamej Galili-nga, ma tinjambu gamej Samaria ti Judia-nga whinj. Inj kēj kisa ti kêmâtôc lau ñamata-nga nanj sêkēj whinj Yisu. Inj ñgac nanj gic Jon ndê asidôwa Jems ndu.

4. **Herod Agripa 2** - alic Apo 25:13-26:2; ma 26:19.

Inj Herod Agripa 1 ndê atu. Inj gêm gôlinj ndôc Sisaria Pilipai, ma kêmâtôc Pol ma kêkinj inj tēj Rom gi bu Sisa êmatôc inj ndê yom.

HIBRU (Hebrew)

Tēm ñjatô sêsam lau Israel-nga bu 'Lau Hibrū,' ma ñac si awha nanj sêsam bu 'Yom Hibrū' whinj. Nâê dau menj akēj ñac si apangac danj ñaê Eber (Gen 10:21).

Yom nanj sêto yêc Yom Lêñsēm Akwa nanj sêto ña Yom Hibrū ñandô. Yom Hibrū nanj lau Israel-nga sêsôm tēj Yisu ndê tēm, nanj sêsam yêc Inglis translesen ñjatô bu 'Yom Aramaik.' Yom dau kēpij bu tap Yom Hibrū ñandô sa, magoc inj yom ñasaê danj dau-nga.

HOC NAYHAM-NAYHAM (Jewel)

Yêc Rev 21:19-20 Jon to yom pi hoc ñayham-ñayham ma ñaôli atu nanj gêlic yêc malac Jerusalem wakuc. Hoc tigenj-tigenj dinanj bocdec bu:

HOC JASPA (Jasper) - hoc ñjadâlô batac-batac me ñawa (green or clear).

HOC SAPAYA (Sapphire) - hoc ñjadâlô ñamayanj (blue).

HOC AGET (Agate) - hoc ñjadâlô tidau-tidau.

HOC EMEREL (Emerald) - hoc ñjadâlô batac-batac (bright green).

HOC ONIKS (Onyx) - hoc ñjadâlô yeyec (black).

HOC KANELIAN (Carnelian) - hoc ñjadâlô kokoc (bright red).

HOC KRISOLAIT (Chrysolite) - hoc ñjadâlô yanyanj.

HOC BERIL (Beryl) - hoc ñjadâlô batac-batac me ñamayanj (green/ blue-green).

HOC TOPAS (Topaz) - hoc ñjadâlô yanyanj.

HOC KRISOPRAS (Chrysoprase) - hoc ñjadâlô ñamayanj (milky or grey).

HOC YASINT (Jasinth) - hoc ñjadâlô ñamayanj me batac-batac (blue/green-ish-blue).

HOC AMETIS (Amethyst) - hoc ñjadâlô kokoc (purple-blue).

ISRAEL

Ñaê Israel hêganônj Jakob, nanj Aisak lu nawhê Rebeka si balêkoc lu dinanj ñadanj. Anôtô dau kēj ñaê wakuc Israel tēj inj (Gen 32:28). Nâê dau sêhê pi lau tonj atu nanj sêsa akēj Jakob, nanj sêsam ñac bu †lau Israel-nga.

Ma ñaê dau hêganônj gamej nanj lau Israel-nga sêndôc, nanj sêsam bu 'Israel' me 'Palestine.' Muñ-nga sêsam gamej dau bu 'Gamej Kanan-nga.'

JAKOB (Jacob) - Alic Israel.

JUDA (Judah)

Jakob ndê atu 12 si danj inj Juda, ma sêsam lau Israel si tonj 12 ñadanj kékuc inj ndê ñaê. Têj ndoc lau Israel sêmbu akēj gamej Isip-nga ma sêndôc gamej Kanan-nga, nanj Juda ndê tonj sêwêkainj gamej nanj sêsam bu Judia. Malac Betlehem yêc gamej dinanj (Mat 2:6).

Yisu sa akēj Juda ndê tonj, ma Jon sam inj bu 'Layon nanj sa akēj Juda ndê tonj' yêc Rev 5:5.

Muñ-nga lau Israel-nga sêwhê dau kôc gi tonj lu, nanj sêsam bu 'Lau Israel-nga' ma 'Lau Juda-nga.' Tonj lu dinanj sênyalinj dau si kinj sa tu nem gôlinj ñac-nga. Alic yom ñapu-nga (footnote) yêc Hib 8:8.

KÊDÔHÔŊWAGA YOMSU-NGA - Alic **Skraib.**

KILISI (Christ)

Alic Mesaya.

Yom ñalhô 'Kilisi' menj akēj Yom Grik *kreistos*, ma yom ñalhô 'Mesaya' menj akēj Yom Hibrū. Nâê lu dinanj ñahu tigenj,

ma danem kwi bu 'namalac nanj sêkêc gêñ ñakwi pi inj.' Muñ-nga lau nanj Anötô këyalinj ñac sa bu sêti lau Israel-nga si kinj, nanj sêkêc olib ñakwi pi ñac, bu tôte asê bu ñac kinj. Alic 1 Sam 16:12; ma 2 Kinj 9:6.

Yom Grik *kreistos* yêc Yom Lêñsêm Wakuc, nanj ñahu lu. Têm ñatô yom dau hêganônj Yisu ndê gwelêñ nem lau si-nga, ma bocdinañ yac am kwi bu †Mesaya, ma tême ñatô yom dau inj Yisu ndê ñaê danj, ma bocdinañ yac am kwi bu Kilisi.

LAU GAMEN APA-NGA (Gentiles)

Yom Inglis 'Gentile' heganônj lau honj nanj lau Israel dom. Lau Israel-nga ñatô sêtoc dau sa bu Anötô këyalinj ñac sa sêti inj ndê lau, ma bocdinañ sêpu lau gamenj apa-nga honj nanj lau Israel dom, ma sêsam ñac bu 'lau sac,' ñahu bu ñac sêñkuc Moses ndê yomsu dom (Gal 2:15). Magoc lau gamenj apa-nga daêsam sêkêñ whinj Yisu sêhóc gêlêc lau Israel-nga sa.

Lau gamenj apa-nga nanj dangasurj sambuc ñawaê ñayham ma sêsap lêñ sac-sac nom-nga dôñ ñapañ, nanj tême ñatô dasam ñac bu 'lau sambuc.'

LAU ISRAEL-NGA (Jew / Hebrew / Israelite)

Lau Israel-nga nanj sêsa akêñ †Jakob, nanj sêsam ñac yêc Yom Inglis bu 'Jew' ma 'Hebrew' ma 'Israelite.'

LAU SÊTIM YOM LAU-NGA (Hypocrite)

Yom Inglis 'hypocrite' kêkuc Yom Grik *hypocriteis* ma hêganônj lau nanj sêsôm yom ñayham-ñayham tu bu lau ñatô sêlic ñac ñayham-nga, magoc ñac dau sêñkuc yom dau dom, ma sêkôm ñandô sa dom. Têm daêsam Yisu pu lau †Palêsai ma lau †Skraib, ñahu bu ñac si mêtê dau dinanj.

LEPRASI (Leprosy)

Ñaê leprasi hêganônj gêmbac ñamlic-nga. Lau ñatô gauc gêm bu gêmbac nanj sêsam bu leprasi têtj Yisu ndê tême, nanj gitôm gêmbac nanj dasam bu leprasi têtj tême kwahic dec-nga dom.

Lau Israel-nga sêmo ahê lau ti gêmbac leprasi ma sêyob bu sêmasac ñac dom, bu oc kôm lau ñadômbwi sa yêc Anötô anjô-nga. Anötô kêtj gwelêñ têtj lau dabunjsiga bu sêñsahê lau si gêmbac ñamlic-nga (Lev 13:1-46; 14:1-32).

LIWAI (Levi)

Liwai inj †Jakob ndê atui 12 si danj, ma sêsam lau Israel si tonj 12 ñadañ kêtj inj ndê ñaê.

Ma ñac danj ñaê Liwai, inj Yisu ndê ñgacêñjom danj nanj sêsam inj ndê ñaê danj bu Matyu (Mat 9:9-13).

LAU LIWAI (Levites)

Anötô këyalinj Liwai ndê lau wakuc sa bu sênem akinj inj yêc †bac dabunj ma †lôm dabunj, ma bu sênem lau †dabunjsiga sa (Nam 1:47-53; 18:2-6; ma Diut 10:8-9).

Anötô sôm bu lau Liwai sêwêkainj nom yêc gamenj Kanan-nga dom. Lau nanj sêmo lau Israel si tonj 11, nanj sêwhê si gêtj honj kôt gi tonj 10, ma sêkêñ tonj danj têtj lau Liwai tu yob ñac ti ñac si gôlôwac-nga (Nam 18:21-24). Lau nanj sêti lau Israel-nga si dabunjsiga, nanj sênyalinj ñac sa yêc Aron ndê wakuc nanj sêsa akêñ Liwai ndê tonj (Hib 7:5-10).

LÔM DABUNJ (Temple)

Tême ñatô sêsam lôm dabunj Jerusalem-nga bu Anötô me Pômdau ndê Andu. Lau Israel-nga sêtenj mbec ti sêlic om tôm ñac si malac yêc ñac si †lôm wê-nga. Magoc ñac bu sêkêñ da ya me da ñatô, nanj sêtêtj lôm dabunj Jerusalem-nga si, ma lau dabunjsiga sêmo tu sêkêñ lau dau si da. Ma ñac sêlic om atu-tu yêc lôm dabunj dau.

LÔM WÊ-NGA (Synagogue)

Yom Inglis 'Synagogue' menj akêñ Yom Grik danj, nanj ñahu bu 'gamenj sêkac sa-nga.' Yom dau hêganônj andu nanj lau Israel-nga sêkac sa sêmo têtj ndoc Sabat-nga bu sêsam ti sêngô Pômdau ndê yom, ma sênem wê ti sêtenj mbec têtj inj. Lau Israel-nga sêkwê lôm wê-nga sêlhac tôm ñac si malac atu-tu ti saunj-saunj honj gi. Ma yêc lau apa si gamenj nanj lau Israel-nga daêsam sêmo, nanj sêkwê si lôm wê-nga tu sêlic om-nga bocdinañ. Têtj ndoc Pol kôm gwelêñ yêc lau apa si gamenj, nanj êlêmé gêm mêtê yêc lôm wê-nga nanj sêlhac gamenj dinanj.

MANA (Manna)

Têtj ndoc Moses wê lau Israel-nga ma sêmo gamenj sawa gitôm yala 40, nanj Anötô gôlôm ñac ña bolom kainj danj nanj sêsam bu 'Mana.' Yom dau inj Yom Hibrubru danj, ma danem kwi bu 'inj dinanj gêtj sake?' Bu lau Israel sêsôm yom dau têtj ndoc ñamata-nga nanj sêlic bolom dau (Eks 16:15).

MESAYA (Messiah/Christ)

Anötô gic bata têtj lau Israel-nga bu êñkinj Mesaya nanj oc nem ñac si ma puc †Anötô ndê gôlinj dôñ. Yom Grik *kreistos* bu hêganônj Yisu ndê gwelêñ dinanj, dec yac am kwi bu Mesaya.

Alic **Kilisi** whinj.

MWASINJ / OM ATU (Festivals / Feasts)

Lau Israel sêlic om atu-tu ñatô tôm yala honj, bu gauc nem Anötô ti gêtj atu-tu nanj inj kôm tu nem ñac sa-nga.

MWASINJ BOLOM YIST MBA-NGA (Unleavened Bread)

Alic Mat 26:17; Mak 14:1; Luk 22:7; Apo 12:3; ma 20:6. Pômdau gic hu Mwasinj Bolom Yist Mba-nga têtj ndoc lau Israel-nga sêmo gamenj Isip-nga - alic Eks 12:15-20. Mwasinj dau yêc tôm bêc 8, ma Pômdau gic yomsu ñac bu sêkôt yist honj su yêc

ñac si andu, ma sêney gêñ ti yist dom e mwasin ñatêm dau pacndê. Têñ mwasin dau ñabêc ñamata-nga ña-ôbwêc, nan ñac senj Mwasin Pasowa-nga.

MWASIN LÔM BAC-NGA (Tabernacles)
Alic Jon 7:2-52. Lau Israel-nga sêndê Mwasin Lôm Bac-nga têtñ ndoc sic bata si gwelenj sêndic bolom ñandô sa-nga tòm yala honj. Ñac sêkwê bac, ma sêkac dau sa gitôm bêc 7, ma gauc gêm têm nan ñac si apai sêndôc andu bac yêc gameñ sawa. Ma ñac sem mbec gêtñ ñandô ôm-nga yêc wake dinanj ñalôm (Lev 23:33-43; Diut 16:13-15; ma Sek 14:16-19).

MWASIN PASOWA-NGA (Passover)
Lau Israel-nga senj Mwasin Pasowa-nga tu bu gauc nem ndoc nanj Anötô kêgaho ñac sa yêc lau Isip-nga aamba (Eks 12). Yom Inglis 'Passover' nanj danem kwi bu 'êñlêc têtñ ñahô-nga,' ma hêganônj têm nanj Anötô ndê añela nanj gic balêkoc ñac mbêc Isip-nga honj ndu, nanj kêlêc lau Israel-nga si andu.

MWASIN PENTIKOS-NGA (Pentecost)
Alic Apo 2:1; 20:16; ma 1 Kor 16:8. Ñaê 'Pentikos' ñahu bu 'bêc 50.' Lau Israel-nga senj Mwasin Pasowa, ma tijambu bêc 50 pacndê su goc sêlic om atu danj nanj sêsam bu Pentikos. Têtñ ndoc dinanj ñac sem danje Anötô tu bolom wit nanj sic sa-nga, ma gauc gêm têm nanj Anötô kêtñ yomsu amanju têtñ Moses yêc Lôc Sainai. Alic yom pi Om Pentikos yêc Lev 23:15-16; Diut 16:10; ma Nam 28:26-30.

Kwahic dec, lau sêkêtñ whinj Yisu-nga gauc gêm Om Pentikos nanj Njalau Dabunj gêm lau aposel ahuc (Apo 2:1).

MWASIN SIC GAWI LÔM-NGA (Temple Dedication)

Têtñ yala 167BC lau Siria-nga sic sinj têtñ lau Israel-nga ma sêñgaho malac Jerusalem ti ñac si lôm dabunj su, ma sêkêtñ si anötô gwam danj kalhac alta. Magoc tijambu, têtñ yala 165BC, Judas Makabias kôc gêtñ sac dau su, ma lau Israel-nga sic gawi lôm bu ñawasi sa tiyham. Bocdinañ tòm yala honj lau Israel-nga sêndê Mwasin Sic Gawi Lôm-nga bu gauc nem gêtñ dau (Jon 10:22).

ÑAMALAC NDÊ ATU (Son of Man)

Têtñ têm ñamata-nga, propet Daniel sôm yom pi ñamalac nanj Pômdau kêtñ bu nem lau sa yêc si sac honj, ma sam inj bu ñamalac ndê Atu. Ñaê dau inj ñahu tigeñ gitôm †Mesaya.

Yisu sam dau bu ñamalac ndê Atu, bu whê sa bu inj ñamalac nanj Pômdau kêtñ, ma inj kôc ñaclai ti ñawasi atu menj akêtñ Anötô dau. Inj menj mbo nom gitôm ñamalac, tigeñ inj Anötô dau.

Yêc Yom Hibru, ñaê 'Adam' ñahu bu 'ñamalac.' Bocdinañ oc tòm bu danem

ñaê 'Ñamalac ndê Atu' kwi bu 'Adam ndê wakuc.' Tu dinanj-nga lau ñatô gauc gêm bu ñaê dau ñahu bu Yisu dau inj ñamalac ñandô gi tap Adam sa têtñ ndoc Pômdau kêmasanj inj, ma inj kôm sac su dom. Têm ñatô Pol to yom pi Yisu ma sam inj bu 'Adam wakuc' (1 Kor 15:45).

ÑGAC NEM LAU SI-NGA (Saviour)

Dasam Yisu bu 'Ngac Nem Lau Si-nga,' ñahu bu inj gêm lau si bu sêtap ñagêyô nanj gic ñac ñawaê tu sêkôm sac-nga, nanj dom. Bu Yisu dau hóc lau honj si sac ñagêyô pi dau. Asa nanj kêtñ whinj Yisu, nanj Anötô suc inj ndê sac kwi, ma gêlic inj bu ñamalac gitêtñ tu inj ndê kêtñ whinj Yisu-nga.

ÑGACSÊÑOM (Disciple)

Ñaê dindêc menj akêtñ Yom Grik *mathetes*, nanj sem kwi yêc Yom Inglis bu 'disciple.' Yom Grik dau ñahu hêganônj lau kwapuc, me lau nanj sêndôhônj gêtñ. ñaê dau hêganônj lau nanj sêñkuc Yisu ma sêñsêlêñ sêwhinj inj ti sêkêtñ whinj inj.

Yêc Yom Lêñsêm Wakuc, ñaê ñgacsêñom hêganônj laungac 12 nanj Yisu kêtñ yalinj ñac sa bu sêñkuc inj. Magoc lau tonj atu nanj sêñkuc Yisu, nanj laungac honj dom, lauwhê sêwhinj sêñkuc inj (Luk 8:1-3). Bocdinañ yac asam ñac bu 'sêñomi.' Ñaê sêñomi dau sêsôm pi lau nanj sêñkuc Yisu, ma lau nanj sêñkuc Jon, Ngac Kêku Lau-nga (Mat 8:25), ma lau Palêsai si sêñomi (Mak 2:18).

OLIB (Olive)

A olib inj a kainj danj nanj sêpo ñapep yêc lau Israel-nga si gameñ. U bu ndic dom tòm ñasawa balinj, magoc a olib oc sêlhac ñayham.

Lau Israel-nga senj a olib dau ñandô, ma sêkôc ñandô tu sêmasanj olib ñakwi-nga. Sêkôm gwelenj daêsam ña olib ñakwi, sêkêtñ sip gêtñ danen-nga, sem oso lau ña olib ñakwi, ma sêkêtñ sip ñac si lam gitôm buya. Lôc danj ñaê Lôc Olib kalhac kêtñ malac Jerusalem. Malac Betani ma Betpaji sêyêc dinanj.

PALÊSAI (Pharisee)

Lau Israel-nga si tonj danj. Ñac ti lau †Skraib si gwelenj ñandô nanj bu sêñyalê Moses ndê yomsu ñapep enj, ma sêndôhônj ti sêwhê sa têtñ lau. Magoc Lau Palêsai sêndôhônj yomsu ti ñagôlinj daêsam whinj, nanj kêtñ ñamalac ñambwa si gauc. Ñac sêñsahê ñanga bu sênem dabunj dau, sêhu gêtñ danen-nga sinj tu sêteñ mbec ma sêtoc Anötô sa-nga, ma sêwhê si gêtñ honj kôc gi tonj 10 ma sêkêtñ tonj danj ti da (Mat 23:23; Luk 18:12). Magoc têm daêsam ñac sêtoc dau sa bu ñac gauc gêm bu ñac lau gitêtñ sêhóc gêlêc lau Israel-nga ñatô su. Ma sêmbô ahê lau nanj sêñkuc Moses ndê yomsu ñapep dom.

Yisu pu Lau Palêσαι ma sam ñac bu ðlau sêtim yom lau-nga (hypocrites), ñahu bu ndoc daêsam ñac sêsôm ti sêndôhôn yom ñayham, magoc ñac dau sêñkuc yom dau me sêkôm ñandô sa dom. Tu Yisu ndê yom dinan-nga, dec lau Palêσαι daêsam sêkêñ kisa Yisu ma sêñsalê lêñ tu sêndic in ndu-nga.

PARADAIS (Paradise)

Paradais ñahu bu 'ôm ñayham.' Têm ñatô sêsam gameñ undambê-nga bu 'Paradais' (Luk 23:43; Rev 2:7).

PASOWA - alic **Mwasinj**/Om **Atu Pasowa-nga**.

PWAC SÊSÊ LAUNĠAC NĠMLIC-NĠGA (Circumcision)

Lau Israel-nga sêsê ñac si balêkoc ñac hoñ si ñamlic ñatô su têtñ ñac si bêc ti-8-nga, sêñkuc pwac nanñ Anôtô kêmatin whin Abraham (Gen 17:9-14).

Têtñ ndoc lau aposel sêhoc ñawaê ñayham asê tiwakuc, nanñ lau Israel-nga ñatô gauc gêm bu ðlau gameñ apa-nga nanñ sic hu sêkêñ whin Yisu, nanñ bu sêñkuc lau Israel-nga si pwac akwa dinanñ dom, dec Anôtô oc nem lau apa dau si dom. Tigenñ Pol ma aposel ñatô sêlhac ñanga ma sêwhê sa bu Anôtô gêm lau si tu ñac si sêkêñ whin-nga, ma tu sêñkuc pwac akwa yomsu-nga dom.

RABAI (Rabbi)

Lau Israel-nga sêsam ñac si lau bata ti kêdôhônwaga bu 'Rabai.' Lau bocke nanñ si gauc atu ma ñayham nanñ sêkêñ ñaê Rabai pi ñac. (Ñaê **Raboni** nanñ Maria sam Yisu (Jon 20:16), nanñ ñahu tigenñ.)

ROM (Rome)

Malac ñamata-nga yêc gameñ nanñ sêsam bu Itali. Lau Rom-nga sic sinñ ma sêkêñ gameñ daêsam sêsôc ñac si gôlinñ ñapu. Ñac sem gôlinñ lau Israel-nga si gameñ whin, têtñ têtñ Yisu menñ mbo nom.

Lau Rom-nga hoñ si kinñ atu nanñ sêsam in bu ðSisa. In gêm gôlinñ gameñ Rom-nga sambob têtñ têtñ dinanñ, ma kêyalinñ lau ñatô sa gitôm Herod ma Pailot, bu sênem gôlinñ gameñ tidau-tidau sêmbo inñ ñapu.

SABAT (Sabbath)

Lau Israel-nga si bêc sêlic om-nga, kêkuc bêc nanñ Anôtô gic bata ndê gwelenñ kêtñ undambê ti nom-nga, ma kêwharñ dau. Anôtô sôm bu lau hoñ sêkôm gwelenñ tôm bêc 6 yêc wake danñ ñalôm, ma bêc ti-7-nga nanñ ñac sêñwharñ dau ma sêtoc inñ sa.

Lau Israel-nga si yomsu ti ñagôlinñ daêsam hêganônñ bêc Sabat-nga. Ñac sêsôm bu lau sêkôm gwelenñ tidau-tidau têtñ bêc dinanñ dom. Lau bata Israel-nga tac ñandê têtñ Yisu tidim daêsam, ñahu bu inñ kôm lau gêm bac ñayham sa têtñ bêc Sabat-nga.

SADAN (Satan)

Sadan inñ ñalau sac si ñadau. In kêtñ kisa Anôtô, ma bu êngilñ lau bu sêkôm mêtê sac. Sêsam Sadan ndê ñaê ñatô bu 'Belsebal,' 'Belial,' ma 'nom dindêc ñadau' (Jon 12:31; 14:30; ma Epe 2:2). Yêc Yom Inglis sêsam inñ bu 'Devil.'

SADIUSI (Sadducee)

Lau Israel-nga toñ danñ nanñ sêmbo têtñ Yisu ndê têtñ. Ñaê dau kêkuc dabunñsiga têtñ ñamata-nga-nga danñ ndê ñaê 'Sadok' (1 Kr 16:39). Lau Sadiusi daêsam ñac lau dabunñsiga, ma ñatô ñac lau tiwaê. Ñac sêndôhônñ ti sêkac lau hoñ bu sêñkuc yomsu amanñu nanñ Anôtô kêtñ têtñ Moses, ma yomsu nanñ Moses dau to sip inñ ndê buku. Ñac lau kainñ tigenñ gitôm lau ðPalêσαι, tigenñ lau Sadiusi ma lau Palêσαι sêsenñ dau pi yom ñatô. Lau Palêσαι sêkêñ whinñ bu lau nanñ sêmbac ndu su, nanñ oc sêtisa têtñ bêc ñambu-nga, magoc Sadiusi sêkêñ whinñ inñ dinanñ dom. Ma sêkêñ whinñ bu aneta ti ñalau danñ sêmbo dom (Apo 23:8).

SAINAI

Lôc danñ ñaê. Yomsu amanñu nanñ Anôtô kêtñ têtñ inñ ndê lau Israel-nga, nanñ kêtñ têtñ Moses yêc Lôc Sainai.

SAMARIA

Gameñ danñ ñaê. Gameñ dau yêc gameñ Galili ma Judia-nga ñasawa, ma yêc Bu Jordan ñadali têtñ gameñ ac sip-nga. Lau Samaria-nga sêsa akêñ apai Israel-nga, magoc ñac sem lauwhê apa, ma tu dinanñ-nga lau Israel-nga sêlic ñac gitôm lau Israel-nga ñandô dom. Sêlic ñac gitôm lau ñambwa me lau apa.

SANEDRIN (Sanhedrin)

Lau bata nanñ sem gôlinñ lau Israel-nga, nanñ sêsam ñac si toñ bu 'Sanedrin' (yêc Yom Inglis sêsam toñ dinanñ bu 'Council'). Lau dabunñsiga ti lau bata ma kêdôhônwaga yomsu-nga gitôm 71 sêmbo toñ dau ñalôm. Lau Rom-nga sêkêñ ñasawa têtñ ñac bu sênem gôlinñ ti sêmatôc lau Israel-nga si gêtñ ñatô, magoc ñac sêtôm dom bu sêkic ñamalac danñ ndê yom bu sêndic inñ ndu. Tu dinanñ-nga dec sêkêñ Yisu sip lau Rom-nga amba (Jon 18:31-32).

SAYON (Zion)

Sêkwê malac Jerusalem kalhac lôc ñatô ñahô, ma lôc dau ñadanñ sêsam bu 'Lôc Sayon.' In gameñ nanñ lau Israel-nga si lôm dabunñ kalhac têtñ Yisu ndê têtñ. Têtñ ñatô ñaê 'Sayon' hêganônñ malac Jerusalem ma têtñ ñatô ñaê dau hêganônñ lau Jerusalem-nga (Mat 21:5; Rom 9:33; 11:26; ma 1 Pit 2:6).

SELOT (Zealot)

Ñaê 'Selot' ñahu 'lau nanñ sêyêm dau su tu sêkôm gêtñ-nga.' Lau Israel-nga si toñ danñ sêsam bu 'Lau Selot' - ñac lau nanñ sêtec bu lau Rom-nga sênem gôlinñ gameñ Israel-nga, ma sêtec bu sênemlihi takis têtñ kinñ

Rom-nga. Têm njatô lau Selot sêli dau sa, ma sic sinj têtj lau Rom-nga. Ngac Galili-nga Judas (Apo 5:37) inj lau Selot si ngac bata danj.

Yisu ndê †ngacsêŋom danj ñaê Saimon sêsam bu 'Ngac Selot' (Mat 10:4; Mak 3:18; Luk 6:15; ma Apo 1:13). Lau njatô gauc gêm bu mun-nga inj mbo Lau Selot si tonj, ma njatô gauc gêm bu inj ngac nanj yêm dau su tu kôm ndê gwelenj, ma tu dinanj-nga dec lau sêsam inj bu 'Ngac Selot.'

SÊŊOMI (Disciples) - Alic Ngacsêŋom.

SISA (Caesar)

Ñaê Sisa dau hêganôŋ kinj atu nanj gêm gôlinj gamenj †Rom-nga honj.

SKRAIB (Scribe)

Yom ñalhô 'skraib' menj akêŋ Yom Inglis 'scribe,' nanj danem kwi bu 'ñamalac to yom-nga.' Bapia honj nanj Pol to, nanj inj kôc ñamalac danj (scribe) bu nem inj sa tu to ndê yom-nga, ma inj dau to yom apê tu bu ndic bata bapia tigenj-tigenj-nga (Rom 16:22; 1 Kor 16:21; ma Gal 6:11). Esra inj skraib ñamata-nga danj (Esra 7:6-10).

LAU SKRAIB (Scribes / Teachers of the Law)

Lau Skraib ñac lau Israel-nga si tonj danj nanj lau ti gauc tu sêsam ma sêto yom-nga. Ñac si gwelenj atu nanj bu sêwhê Moses ndê yomsu sa ti sêndôhônj têtj lau. Lau Skraib daêsam sêmbo lau Palêsai ti lau Sadiusi si tonj. Têm njatô dasam ñac bu **lau nanj sêndôhônj yomsu** me **kêdôhônjwaga yomsu-nga.**

SOLPA (Sulphur)

Têm njatô sêsam solpa bu 'hoc ti ya' (Yom Inglis: brimstone). Inj gêtj yanyanj nanj ñamalic ñanja. Yêc Revelesen Jon to yom daêsam pi solpa nanj hêganôŋ ñawapac ti ñandê nanj oc tap lau sac sa (Rev 9:17-18; 14:10) ma sê atu ya-nga nanj lau sac oc sêsip têtj ndoc sêtap matôc sa têtj bêc ñambu-nga (Rev 19:20; 20:10; ma 21:8).

YISU (Jesus)

Yêc Yom Hibru sêsam ñaê dec bu 'Josua' ma ñaê dau nahu bu 'Anôtô gêm lau si' (Mat 1:21). Ñaê njatô nanj hêganôŋ Yisu, nanj bocdec: 'Yisu Kilisi,' 'Anôtô Atu,' 'Ñamalac ndê Atu,' ma 'Dawid ndê Atu.'